



Torsdag den 3. oktober 2019 (D)

1

### 3. møde

Torsdag den 3. oktober 2019 kl. 10.00

#### Dagsorden

#### 1) Indstilling fra Udvalget til Valgs Prøvelse:

#### 2) Forhandling om redegørelse nr. R 1:

Statsministerens redegørelse i henhold til grundlovens § 38.  
(Anmeldelse 01.10.2019. Redegørelse givet 01.10.2019. Meddelelse om forhandling 01.10.2019).

Kl. 10:00

#### Meddelelser fra formanden

**Formanden** (Henrik Dam Kristensen):  
Tinget er åbnet.

Henrik Sass Larsen (S) har meddelt mig, at han nedlægger sit hverv som medlem af Folketinget pr. 30. september 2019.

I dag er der følgende anmeldelser:

Ministeren for fødevarer, fiskeri og ligestilling (Mogens Jensen):

Lovforslag nr. L 28 (Forslag til lov om ændring af lov om dyrlæger. (Afgift til finansiering af drift af medicinregisteret VetStat m.v.)),

Lovforslag nr. L 29 (Forslag til lov om ændring af landbrugsstøtteleven. (Obligatorisk digital kommunikation)) og

Lovforslag nr. L 30 (Forslag til lov om ændring af økologiloven og lov om hold af dyr. (Indførelse af mulighed for rekvireret vejledning)).

Miljøministeren (Lea Wermelin):

Lovforslag nr. L 31 (Forslag til lov om ændring af lov om vandforsyning m.v. (Obligatorisk kommunal vurdering af boringsnære beskyttelsesområder og pligt til indberetning m.v.)).

Erhvervsministeren (Simon Kollerup):

Lovforslag nr. L 32 (Forslag til lov om ændring af lov om markedsføring. (Opdeling af fysiske og juridiske personer i forbrugerbegrebet, præcisering af bestemmelsen om aggressiv handelspraksis og tilpasning af samtykkekrav m.v.)) og

Lovforslag nr. L 33 (Forslag til lov om ændring af udbudsloven. (Bortfald af retten til at dokumentere sin pålidelighed, hvis ansøger eller tilbudsgiver er udelukket som følge af endelig dom, præcisering af kravene til indholdet af opfordringer til at afgive tilbud, m.v.)) og

Sundheds- og ældreministeren (Magnus Heunicke):

Lovforslag nr. L 34 (Forslag til lov om ændring af lov om klage- og erstatningsadgang inden for sundhedsvæsenet og sundhedsloven. (Begrænsning af ressourcereglens ved kræftscreeninger, udvidelse af lægemiddelskadeordningen i nød- og beredskabssituationer m.v.)) og

Lovforslag nr. L 35 (Forslag til lov om ændring af lov om videnskabetisk behandling af sundhedsvidenskabelige forskningsprojekter, sundhedsloven og lov om klage- og erstatningsadgang inden for sundhedsvæsenet. (Styrkelse af borgernes tryghed og tillid til sundhedsforskning samt forbedrede rammer for sundhedsforskning)).

Peter Skaarup (DF), Sofie Carsten Nielsen (RV), Karsten Hønge (SF), Pernille Skipper (EL), Mai Mercado (KF), Rasmus Nordqvist (ALT), Pernille Vermund (NB), Ole Birk Olesen (LA) og Aaja Chemnitz Larsen (IA):

Beslutningsforslag nr. B 4 (Forslag til folketingsbeslutning om en dansk klimalov nu (borgerforslag)) og

Beslutningsforslag nr. B 5 (Forslag til folketingsbeslutning om indførelse af 18-årsmindstealder for omskæring af raske børn (borgerforslag)).

Titlerne på de anmeldte sager vil fremgå af [www.folketingstidende.dk](http://www.folketingstidende.dk) (jf. ovenfor).

Erhvervsministeren (Simon Kollerup) har meddelt mig, at han ønsker i henhold til forretningsordenens § 19, stk. 4, at give Folketinget en skriftlig

Redegørelse om erhvervsfremme og støtte 2019. (Redegørelse nr. R 3).

Eksemplarer vil blive omdelt, og redegørelsen vil fremgå af [www.folketingstidende.dk](http://www.folketingstidende.dk).

Så skal jeg sige, at åbningsdebatten i dag vil blive tolket på tegnsprog, således at døve kan følge debatten. Tegnsprogstolkningen kan ses direkte på Folketingets hjemmeside.

Det første punkt på dagsordenen er:

### 1) Indstilling fra Udvalget til Valgs Prøvelse:

Kl. 10:03

#### Forhandling

**Formanden** (Henrik Dam Kristensen):

Fra Udvalget til Valgs Prøvelse har jeg modtaget indstilling om, at 1. stedfortræder for Socialdemokratiet i Sjællands Storkreds, Tanja Larsson, godkendes som ordinært medlem af Folketinget fra og med den 1. oktober 2019, efter at Henrik Sass Larsen den 30. september har nedlagt sit mandat.

Er der nogen, der ønsker ordet?

Da det ikke er tilfældet, går vi til afstemning.

Kl. 10:03

#### Afstemning

**Formanden** (Henrik Dam Kristensen):

Der kan stemmes.

Afstemningen slutter.

For stemte 125 (S, V, DF, RV, SF, EL, KF, ALT, NB, LA og SP) imod stemte 0, hverken for eller imod stemte 0.

Udvalgets indstilling er hermed enstemmigt vedtaget.

Det sidste punkt på dagsordenen er:

### 2) Forhandling om redegørelse nr. R 1:

#### Statsministerens redegørelse i henhold til grundlovens § 38.

(Anmeldelse 01.10.2019. Redegørelse givet 01.10.2019. Meddelelse om forhandling 01.10.2019).

Kl. 10:03

#### Forhandling

**Formanden** (Henrik Dam Kristensen):

Jeg gør opmærksom på, at der er afsat 1 time til hver ordfører, hvis der vel at mærke er spørgsmål nok til ordføreren. Og så kan man sådan begynde at regne sig frem til, hvornår vi har mulighed for, at dagen slutter.

Men vi starter forhandlingerne, og det gør vi med hr. Jesper Petersen fra Socialdemokratiet.

Kl. 10:04

(Ordfører)

**Jesper Petersen** (S):

Folketinget tager nu fat på lovgivningen igen med nye ministre og et nyt flertal oven på valgkampen for 4 måneder siden. Velfærd var højt på dagsordenen i den valgkamp. Giver vi vores ældre en ordentlig og værdig pleje? Er der tid nok i sundhedsvæsenet? Er der pædagoger nok til at passe vores børn? Hvorfor gennemføre årlige nedskæringer på uddannelse, som rammer de unge? Klima, miljø og natur kom også højt på den politiske dagsorden, og når vi ser problemerne foran os, må vi sige, at det var på tide.

På grundlovsdag talte danskerne ved stemmeurnerne, og deres tale var klar. Det var tid til et nyt flertal og en ny regering efter 4 år med diskussioner om lavere topskat, om højere pensionsalder, om at

smide den danske grønne førertøj og om underfinansiering af den fælles velfærd. Danmark har fået en ny retning og en socialdemokratisk regering, der vil bygge på de værdier, der har gjort Danmark til måske verdens bedste samfund. Politik skal gøre en forskel, og vælgernes valg i juni gør en forskel. Det står klart efter de første måneders arbejde og efter statsministerens åbningstale i tirsdags.

Politik er vigtigt, men størst af alt er kærligheden som bekendt. For tiden kører der et meget populært program i Danmarks Radio, »Gift ved første blik«. I kender det nok. Forskellige folk bliver gift med et andet menneske, de aldrig har mødt før, og skal så prøve at få det til at fungere. Det er svært, det er meget svært, for ingen af dem ved, hvad den nye ægtefælle står for. Jeg kom til at tænke på det program, da jeg for et par weekender siden på tv fulgte landsmødet i et større dansk parti, der vistnok også næste år har jubilæum. Gommen, hr. Jakob Ellemann-Jensen, havde taget pænt tøj på. Han havde rensset sine negle og pudset sine sko, og han havde også skrevet en tale. Men som eksperterne i »Gift ved første blik« altid minder om: Brylluppet er den nemme del, det svære starter, når hverdagen rammer.

Vi har hørt de kække bemærkninger og set det skæve smil, men hvem er gommen egentlig, og hvad står han for? Hr. Jakob Ellemann-Jensen var tidligere på kant med sit parti i protest mod Dansk Folkeparti og tonen i udlændingebatten – nok var nok. Men hvad mener hr. Jakob Ellemann-Jensen i dag om udlændingepolitikken? Er det stadig noget andet end fru Inger Støjberg? Og efter først at have underfinansieret velfærden i Danmark over en årrække foreslog Venstre i valgkampen et velfærdsloft på 69 mia. kr. til danskerne, men nu har hr. Jakob Ellemann-Jensen fået uld i mund. Så hvad mener Venstre egentlig om vores fælles velfærd?

Venstres formand bedyrer, at hans parti som noget nyt skal være rasende ambitiøse på klimaområdet. Alligevel bakker han ikke op om CO<sub>2</sub>-reduktionsmålet på 70 pct. i 2030, men står tilbage på perronen blandt de sidste. Så hvad mener hr. Jakob Ellemann-Jensen og Venstre reelt om klimaet i dag? Venstres nye formand forklarede selv pressen, at han er valgt uden politisk mandat. End ikke Venstres medlemmer kan vide, hvor man har formanden. Alle taler om det, men ingen ved det. Tillykke med valget og med hinanden. Det bliver spændende at følge.

Socialdemokratiet vil sætte velfærd først. Tag sundhedsvæsenet: Her bliver løbet rigtig stærkt, og selv om sosu'ere, sygeplejersker, læger og andre sundhedsansatte løber så stærkt, de kan, så er der noget, der mangler. Det er tid. Det er derfor, vi vil ansætte 1.000 flere sygeplejersker på de offentlige sygehuse. Udviklingen skal vendes. Forslaget til finanslov indeholder penge til at ansætte 1.000 ekstra sygeplejersker, som vi sagde før valget. Nu er vi på vej. Alt er ikke bare løst på en gang, men der sker fremskridt. Man behøver ikke at tage vores ord for det. Venstres regionsrådsformand i Syddanmark, Stephanie Lose, sagde det så udmærket. »Det største løft af sundhedsområdet de sidste 10 år« var, hvad hun kaldte regeringens aftale med regionerne om deres økonomi for næste år.

Som statsministeren også nævnte i sin åbningstale forleden, er den vigtige grundlæggende tillid under pres. Det er bl.a. derfor, forslaget til finanslov tager fat på at reparere på to af de bærende søjler i vores samfund, som vi skal kunne have tillid til: skattevæsenet og politiet. Skattevæsenet har kendte og meget store problemer med gældsinddrivelsen, med ejendomsvurderingerne, med mangelfuld kontrol. Der er behov for en genopretning af vores skattevæsen. Pengene var ikke sat af fra den tidligere regerings side. Det foreslår vi, og vi tager fat på det, Socialdemokratiet har sagt om at styrke kontrollen. Med finanslovsforslaget vil vi oprette et nyt skattecenter og gøre livet svært for de svindlere, der snyder fællesskabet, skader lovlidige konkurrenter og i nogle tilfælde bruger pengene på kriminalitet. Det er 250 flere medarbejdere til kontrol i skattevæsenet.

Kl. 10:09

Politiet er et andet eksempel. Sagsbehandlingstiderne er blevet alt for lange, og politiet slæber rundt på en kæmpe pukkel overarbejdstimer – problemer, som den tidligere regering heller ikke havde afsat penge til at håndtere. Vi vil undgå de alvorlige nedskæringer, der vil være konsekvensen uden en ny bevilling, og lave et ekstraordinært indhug i de opsparede overarbejdstimer.

Danskernes tale var også grøn ved folketingsvalget: Vi skal tage klimaudfordringerne alvorligt. I finansloven kan man bl.a. se det afspejlet med 1 mia. kr. mere til den grønne forskning. Sammen med vores støttepartier har vi sat et af verdens mest ambitiøse reduktionsmål, og inden jul vil vi have forhandlet en klimalov på plads, og bagefter følger en klimahandlingsplan. Også Dansk Industri og pensionskasserne bakker op. Det er godt, at såvel De Konservative, Dansk Folkeparti som Liberal Alliance nu har meldt sig konstruktivt ind i klimakampen ved at støtte det overordnede mål om en reduktion på 70 pct. af drivhusgasudledningen i 2030. Lad os håbe, at også Venstre, der sidste år en kort overgang malede sit logo grønt, på et tidspunkt har tænkt sig at følge trop.

Valget slog flertallet fast for den grundlæggende udlændingepolitik i Danmark, og Socialdemokratiet står vagt om den. Udlændingepolitikken skal være stram, men ikke skør, og det er altså en smule skørt, at Mint ikke har kunnet få chancen for at komme hjem, at børnene på Sjølsmark ikke har måttet spise mad med deres forældre på deres værelse, at man fik den idé at oprette et udrejsecenter på en ø i Stege Bugt, hvor en overnatning ville koste det samme som en overnatning på et bedre hotel, og at der skulle bruges kræfter på at oprette og holde en tæller kørende på Udlændingeministeriets hjemmeside over antallet af stramminger. Der er bred tilslutning til de grundlæggende forhold i udlændingepolitikken, og vi står fast på en stram udlændingepolitik, hvor vi ikke modtager flere, end vi evner at integrere, og lad os have en åben debat om, hvor der i øvrigt er brug for sund fornuft i reglerne.

Som sønderjyde og haderslevdreng glæder det mig, at hele Danmark nu er kommet på fornavn med en bryggeriarbejder fra det udmærkede bryggeri Fuglsang i Haderslev. Det glæder mig også, at der ikke skulle andet end et regeringsskifte til, før de borgerlige partier også blev utålmodige efter, hvornår det bliver Arnes tur. Det er forunderligt, hvad frisk luft og en tur i opposition kan gøre. Så må vi håbe, at den borgerlige utålmodighed kan vare ved helt ind i forhandlingslokalet, for når der efter overenskomstforhandlingerne kan gøres en model færdig at forhandle ud fra, handler det altså kun om politisk vilje – der står ingen forligsjura i vejen. Den tidligere regering kæmpede hårdt for at hæve pensionsalderen mere og hurtigere, end der var lagt op til, mens denne regering vil kæmpe utrættelig for en ret til tidlig tilbagetrækning. Til Dansk Folkeparti, Venstre og andre partier, der har aftalt at gøre op med efterlønnen, vil jeg sige, at I skylder nu. I forringede nedslidte gruppers mulighed for en værdig tilbagetrækning, og nu kommer muligheden for at rette op.

Regeringen er åbenlyst afhængig af at kunne samle flertal her, som vi vil være det på alle andre områder. Vi har kun Socialdemokratiets 48 mandater, og der er et stykke til 90, og derfor skal vi selvsagt have andre partier med. Vi vil gerne formidle et bredt samarbejde i Folketinget og ser gode muligheder for det på mange områder. Som statsministeren sagde, bør vi bestræbe os på at være den bedste udgave af folkestyret og også gavne tilliden til politik og politikere på den måde.

Der er en tid til valgkamp, den har vi haft, og debatten skal selvfølgelig hele tiden være der, for den er nødvendig, men der er også en tid til først og fremmest at samarbejde om fremskridt for vores velfærdssamfund og for en ambitiøs grøn omstilling. Det er nu, efter min mening, og Socialdemokratiet ser frem til det og den nye folketingssamling.

Så vil jeg gerne slutte med at læse et forslag til vedtagelse op fra Socialdemokratiet, Det Radikale Venstre, SF, Enhedslisten og Alternativet:

### Forslag til vedtagelse

»Folketinget konstaterer, at der er opbakning til en ny og mere retfærdig retning for Danmark.

Folketinget støtter en politik, som gør Danmark til verdens bedste land at være barn i, satser på uddannelse, tager livtag med den voksende psykiske sårbarhed, sikrer mere omsorg i sundhedsvæsenet, og at alle kan se frem til en værdig alderdom. Som led heri skal væksten i det offentlige forbrug dække det demografiske træk og velfærdens gradvis udbygges.

De politiske ambitioner for klima, miljø, biodiversitet og natur skal øges markant både nationalt og internationalt, bl.a. med en ny, ambitiøs dansk klimalov med et mål om 70 pct. reduktion af drivhusgasser i 2030 og en klimahandlingsplan.

Folketinget ønsker at styrke den samfundsmodel, der har gjort Danmark til et af de mest tillidsfulde lande i verden, mindske den økonomiske ulighed og centraliseringen, skabe udvikling og arbejdspladser i hele landet, fremme integrationen og sikre sund fornuft i udlændingelovgivningen.«

(Forslag til vedtagelse nr. V 1).

Det var de 150 ord.

Kl. 10:14

**Formanden** (Henrik Dam Kristensen):

Tak for det. Det vil nu indgå i den videre debat.

Jeg kan med det samme sige, at den tid, der er afsat, vil blive brugt. Der er nok også nogle, der vil blive skuffet, fordi de ikke når at få ordet.

Men vi starter med fru Sophie Løhde. Værsgo.

Kl. 10:14

**Sophie Løhde** (V):

Mange tak til den socialdemokratiske ordfører, der jo på mange måder fortsætter stilen fra statsministerens åbningstale ...

Kl. 10:14

**Formanden** (Henrik Dam Kristensen):

(*Kristian Thulesen Dahl* (DF): Vi skal lige have lyd på). Jeg tror, vi har problemer med lyden. (*Kristian Thulesen Dahl* DF: Tak, tak, det her starter godt!). Jeg kan berolige med, at den næste er hr. Kristian Thulesen Dahl, men nu starter vi med fru Sophie Løhde. Værsgo.

Kl. 10:15

**Sophie Løhde** (V):

Vi kan godt multitaske. Jeg vil godt starte med at rose ordføreren for at fortsætte fuldstændig i sporet af statsministerens åbningstale med rigtig mange flotte ord og lidt dystre forudsigelser, men jo så i øvrigt overhovedet ingen konkrete svar, hvilket ellers ikke var noget problem at levere før folketingsvalget. En af de ting, man lovede fra Socialdemokratiets side, var jo at spare 3 mia. kr. om året på konsulenter i det offentlige, som man i stedet gerne ville bruge på velfærd. Nu fik vi i går regeringens første finanslovsforslag, så jeg vil gerne spørge ordføreren: Hvor mange penge på finansloven bliver der konkret sparet på konsulenter?

Kl. 10:15

**Formanden** (Henrik Dam Kristensen):

Værsgo.

**Jesper Petersen (S):**

Vi kan ikke gøre som den tidligere regering, der jo meldte et eller andet tal ud. Var det 5 mia. kr., fru Sophie Løhde selv stod for at melde ud at man bare kunne give sig til at bruge af i politiske aftaler? Sådan spiller det ikke. Vi vil nedbringe mængden af konsulenter og omkostningerne ved det, og det skal ske over de kommende år, og forhåbentlig er det noget, som også fru Sophie Løhde og Venstre er interesseret i, altså at vi prøver at bruge de her penge bedre og kommer tættere på det, der faktisk gavner borgerne. Det ved jeg godt er en anden stil, men det er nu engang sådan, vi vil gøre det.

Kl. 10:15

**Formanden (Henrik Dam Kristensen):**

Fru Sophie Løhde.

Kl. 10:16

**Sophie Løhde (V):**

Undskyld mig, sikke noget vås. Vi har ikke lovet at spare 5 mia. kr. på konsulenter før folketingsvalget, heller ikke da vi var i regering. Socialdemokratiet lovede at spare 3 mia. kr. om året på konsulenter, som skulle bruges på velfærd. Sådan. Nu fik vi regeringens finanslovsforslag i går. Hvor mange milliarder kroner på finanslovsforslaget fra Socialdemokratiet spares der konkret på konsulenter i det offentlige?

Kl. 10:16

**Formanden (Henrik Dam Kristensen):**

Ordføreren.

Kl. 10:16

**Jesper Petersen (S):**

Jeg skal bare slå fast for fru Sophie Løhde, at vi kommer til at spare de her milliarder kroner på konsulenter, og vi vil gerne samarbejde med Venstre om, hvordan vi kan bruge de penge bedre. Det er bare noget andet, end da fru Sophie Løhde selv turnerede med det her, stillede sig op og sagde til kommunerne: Der er et beløb på 5 mia. kr., det kan vi sagtens fikse. De mente ikke, at der var noget i de forslag, som fru Sophie Løhde og Finansministeriet kom med.

Så skal det hedde, at der er vrissenhed. Jeg synes, hr. Jakob Ellemann-Jensen kom med en rigtig god opfordring til sit parti om at blive en bred og glad borgerlighed, der ikke bliver vrissen eller vrængende, og som debatterer, uden at undertonen er, at du er en idiot, hvis du synes noget andet. Det er en opfordring, jeg godt vil give videre til fru Sophie Løhde i dag.

Kl. 10:16

**Formanden (Henrik Dam Kristensen):**

Vi har haft lidt uro heroppe, fordi der har været nogle tekniske problemer, men jeg tror, vi har styr på det nu.

Og nu er det hr. Kristian Thulesen Dahl. Værsgo.

Kl. 10:17

**Kristian Thulesen Dahl (DF):**

Tak, hr. formand. Jeg troede, at fordelene ved at være sådan en socialdemokratisk mindretalsregering var, at man i udspillene, der kom, så kunne se, hvad Socialdemokratiets politik var. Men nu har jeg lært, at når der kommer sådan et finanslovsudspil, så er alt det, der ikke er med, men som man lovede i valgkampen, udeladt, fordi man så regner med, at andre skal kræve det ind eller sådan et eller andet – jeg kan ikke helt finde ud af det. Jeg troede egentlig bare, at vi i sådan et finanslovsforslag kunne se Socialdemokratiets politik, når man var en etpartiregering, men det er vi så blevet klogere på.

Det, jeg vil spørge hr. Jesper Petersen om, er i forhold til Arne, fordi jeg jo deler både den glæde over, at Arne sådan er blevet

centrum i den politiske debat, og ivrigheden efter, at Arne også skal have at vide, om han så har ret til 3 års tidligere folkepension. Nu har jeg så forstået, at Arne vistnok hellere vil på efterløn – han er en af de 280.000 danskere, der betaler til efterlønnen – og jeg ved så ikke helt, hvordan Socialdemokratiet vil forklare Arne, at den skal han glemme, fordi han 3 år tidligere skal på folkepension. Men hvis vi nu er enige om, at det er så vigtigt, at de nedslidte rent faktisk får svar, kan hr. Jesper Petersen så ikke forklare mig, hvorfor Arne og alle andre skal vente til næste sommer med at finde ud af, hvad Socialdemokratiet vil i forhold til Arne og alle de andre nedslidte?

Kl. 10:18

**Formanden (Henrik Dam Kristensen):**

Ordføreren.

Kl. 10:18

**Jesper Petersen (S):**

Altså, hvis det var nemt, så havde vi da gjort det. Vi lagde et udspil frem med nogle principper for, hvordan vi ville have en ret til tidlig tilbagetrækning skulle være, fordi vi synes, at i den aftale, som bl.a. hr. Kristian Thulesen Dahl var med til at lave – hvor man reelt afskaffer efterlønnen for kommende generationer, og hvor vi også har set, at tallet for, hvem der stadig væk er der, er blevet meget lille – har man ramt nogle grupper, som ikke får den samme mulighed for at trække sig tilbage, mens de er raske og rørige og stadig har nogle gode år med deres børnebørn. Og det er lagt frem nu, hvordan processen må være.

Lige efter sommerferien mødtes statsministeren og beskæftigelsesministeren med arbejdsmarkedets parter. De forhandler nu overenskomster – det skal de have fred til, og det har de også bedt om – men til foråret vil der være en model, som vi kan forhandle om, og der håber vi jo rigtig meget på, at Dansk Folkeparti bakker op, så vi faktisk kan indføre den her ret. Det er ikke, fordi vi siger, at det ligger på den flade, men det vil vi faktisk. Der skal jo bruges nogle flere mandater, og det kunne meget vel være Dansk Folkepartis; det håber jeg da.

Kl. 10:19

**Formanden (Henrik Dam Kristensen):**

Hr. Kristian Thulesen Dahl.

Kl. 10:19

**Kristian Thulesen Dahl (DF):**

Jamen kan hr. Jesper Petersen ikke høre, at det her er lidt mystisk?

Altså, på den ene side siger man, at det er helt afgørende – at det er vigtigt – fordi de nedslidte har så ringe vilkår, og nu skal de have nogle forbedrede vilkår, men på den anden side siger man, at det kan vi så måske se en model for næste sommer.

Jeg har forstået det sådan, at den nye statsminister ved sin tiltrædelse sagde, at det her var noget, som hun selv ville arbejde med hver evig eneste dag, fordi så vigtigt er det. Men hvis der er noget, der er så vigtigt, og der er så mange mennesker i vores fædreland, som har så ringe vilkår, hvordan kan det så være, at man først kan dukke op med en model til os andre om, hvad man selv har tænkt sig, til sommer næste år? Hvorfor i alverden kan man ikke komme på det i morgen eller i næste uge eller om en måned? Hvorfor skal det tage indtil næste sommer?

Kl. 10:20

**Formanden (Henrik Dam Kristensen):**

Ordføreren, værsgo.

Kl. 10:20

Kl. 10:23

**Jesper Petersen (S):**

For det jo ikke er enkelt at indføre den, hvad vi har sagt fra starten – det kan ikke være nyt for hr. Kristian Thulesen Dahl. Jeg kan forstå, at man på Dansk Folkepartis hjemmeside har oprettet sådan en form for tæller, og hvis det er et udtryk for, at man på forhånd siger ja til, at man gerne vil støtte sådan en ret, at man er enig i, at der ikke står forligsjura i vejen, at det *kan* man gøre og det *vil* man gøre, så vil jeg være så glad for, at det er udkommet af den her debat i dag. Men hidtil har det jo været lidt rystende, hvor man egentlig havde Dansk Folkeparti henne. Og må jeg bare sige, at den eneste grund til, at vi har den her debat nu, jo er, at *vi* kom med det forslag. Vi mener det alvorligt, og vi kommer til at gennemføre det – gerne med opbakning fra Dansk Folkeparti.

Kl. 10:21

**Formanden (Henrik Dam Kristensen):**

Så er det hr. Morten Østergaard.

Kl. 10:21

**Morten Østergaard (RV):**

Først og fremmest tillykke til hr. Jesper Petersen med den nye titel af politisk ordfører.

Jeg har set meget frem til debatten i dag, ikke mindst fordi vi jo har forberedt et forslag til vedtagelse, som hr. Jesper Petersen også læste op, hvoraf det bl.a. fremgår, at det flertal, der står bag forslaget til vedtagelse, vil satse på uddannelse. Og det forslag til vedtagelse har vi jo forberedt gennem noget tid, og derfor tror jeg også, at vi var lidt overraskede over at se, at det finanslovsudspil, der kom i går, ikke blev det, som vi i hvert fald ligesom mange andre havde drømt om, nemlig den første finanslov i efterhånden 5 år, hvor der ikke var besparelser på uddannelse. For der var besparelser på folkeskolen, der var besparelser på de frie skoler, og der var besparelser på universiteternes humanistiske og samfundsvidenskabelige uddannelser. Og jeg vil bare spørge hr. Jesper Petersen, hvad der gælder: Er det finanslovsforslaget eller forslaget til vedtagelse, som vi skal vedtage senere? Skal vi satse på uddannelse, eller skal vi spare på uddannelse? Hvad er Socialdemokratiets politik egentlig, når det kommer til uddannelse?

Kl. 10:22

**Formanden (Henrik Dam Kristensen):**

Ordføreren.

Kl. 10:22

**Jesper Petersen (S):**

Jamen vi skal da satse på uddannelse, det skal vi. Og valgkampen handlede jo bl.a. meget om det emne og om at få stoppet det omprioriteringsbidrag, som har kørt de sidste 4 år, mens den anden side havde magten. Var det 7,9 mia. kr. tilsammen, man kom op på at have sparet ved hjælp af omprioriteringsbidraget i de 4 år? Det slutter nu. Vi har afsat 700 mio. kr. til næste år alene til den prioritering. Så ja, vi skal satse på uddannelse, og vi kommer da til at have et godt samarbejde. Det fremgår af både forståelsespapiret og forslaget til vedtagelse – og også af finanslovsforslaget, synes jeg jo – at det gør vi så absolut. Så kan der være andre og yderligere ønsker, og dem forhandler vi meget gerne med Det Radikale Venstre om.

Kl. 10:23

**Formanden (Henrik Dam Kristensen):**

Hr. Morten Østergaard.

**Morten Østergaard (RV):**

Jo, men man må vel sige, at hvis folk skal få tillid til os som politikere, skal der være en sammenhæng mellem det, vi skriver ned, det, vi siger, det, vi gik til valg på, og så det, vi konkret foretager os. Og hvis det socialdemokratiske finanslovsforslag, der kom i går, gennemføres, må man vel sige, at der ikke er satset på uddannelse, men er sparet på uddannelse. Og jeg går ud fra, at man fremsætter et finanslovsforslag, fordi man ønsker det vedtaget. Jeg kan så bare sige, at det får vi jo så en diskussion om, for vi vil ikke spare på uddannelse og lægge stemmer til det. Det er jo godt, at man stopper med at spare, men jeg forstår ikke, hvad meningen er med at skære ned på folkeskoleområdet, de frie skoler og på udvalgte uddannelser på universiteterne, hvis det, vi skal, er at satse på uddannelse.

Kl. 10:23

**Formanden (Henrik Dam Kristensen):**

Ordføreren, værsgo.

Kl. 10:24

**Jesper Petersen (S):**

Det er jo heldigvis sådan, at vi har nogle prioriteringer. Det var vigtigt for os at afskaffe omprioriteringsbidraget, sådan som vi sagde i valgkampen. Vi sagde faktisk også under valgkampen, at vi mener, at man godt kan nedjustere det til niveauer, der ligner dem, der var tidligere, når det handler om friskolerne. Det var jo meldt fuldstændig sådan ud. Så er der en bevilling, der løber ud, når det bl.a. handler om de humanistiske uddannelser, som hr. Morten Østergaard drager frem. Der må vi jo tage en diskussion om, om den bevilling, der udløber, skal fyldes op igen. Det er der mulighed for at tage med i en finanslovsforhandling. Det er en vigtig prioritet for Det Radikale Venstre, men så må vi jo drøfte det der.

Kl. 10:24

**Formanden (Henrik Dam Kristensen):**

Så er det hr. Jacob Mark.

Kl. 10:24

**Jacob Mark (SF):**

Tak for talen, og tak for samarbejdet om et rigtig godt forståelsespapir, der sætter en ny retning for Danmark, og også tak for et godt forslag til vedtagelse.

I SF er vi *lidt* interesseret i spørgsmålet om minimumsnormering! Inden valgkampen og under valgkampen var der historisk store demonstrationer, ikke kun i København og Aarhus, men faktisk i rigtig mange provinsbyer rundtomkring i hele Danmark. Forældre, der ikke tidligere havde engageret sig i politik, gik på gaden med budskabet: Hvor er der en voksen? fordi de oplevede, at der ikke var voksne nok i daginstitutionerne til deres børn.

Der er undersøgelser, der viser, at en pædagog i gennemsnit 1 time om dagen står alene med en børneflokk på 17 børn. Der var dokumentarer før valgkampen, men også under valgkampen, der viste, at pædagogerne ikke følte, at de kunne nå hele vejen rundt og give den omsorg til børnene, som børnene har brug for.

Så nu er det tid til – ligesom vi har aftalt i forståelsespapiret – at indføre minimumsnormeringer. Og derfor vil jeg gerne spørge hr. Jesper Petersen: Hvorfor er der ikke afsat en eneste krone i finanslovsudspillet til normeringer?

Kl. 10:25

**Formanden (Henrik Dam Kristensen):**

Ordføreren.

Kl. 10:25

Kl. 10:28

**Jesper Petersen (S):**

Tak for de gode ord i indledningen; dem vil jeg egentlig godt returnere til SF, i forhold til at de har været så insisterende på at sætte hele det her område omkring børn på dagsordenen igennem lang tid. De gode ord fortjener andre partier og fagforbund og andre også at få. Jeg synes faktisk, det har været et lidt overset emne. Som småbørnsfar synes jeg også selv, jeg støder på nogle af de problemer, der bliver peget på.

Vi er i forståelsespapiret blevet enige om, at vi går efter at indføre minimumsnormeringer. Kommunernes Landsforening har ikke været sådan vildt begejstrede for tanken, men vi har jo i den aftale, der dér er lavet med dem, taget fat på, at det er den vej, vi skal. Vi vil have det indført fra 2025 – der vil vi være i mål med den model, vi kan blive enige om. Og det må vi jo drøfte. Der er midler at forhandle om i finansloven til velfærdsområdet. Der er jo kommet mange ønsker – der var nogle andre fra hr. Morten Østergaard for et øjeblik siden, og der er også andre gode ønsker. Det må vi jo drøfte. Jeg forstår, at det er 0,5 mia. kr., SF mener det handler om. Jeg er sikker på, at finansministeren har noteret, at det er udspillet, og så må drøftelsen fortsætte derfra.

Kl. 10:26

**Formanden (Henrik Dam Kristensen):**

Hr. Jacob Mark.

Kl. 10:26

**Jacob Mark (SF):**

Det er rigtigt, at der har været en diskussion om minimumsnormeringer. SF mener, at der er brug for at sikre, at uanset hvilken vuggestue det drejer sig om, uanset hvilken børnehave det drejer sig om rundt omkring i det ganske land, så er der voksne nok. Men man kunne jo godt have sat penge af til normeringer. Man kunne godt fra Socialdemokratiets side, selv om man ikke er den store tilhænger af minimumsnormeringer, have sagt: Nu prioriterer vi altså nogle midler til normeringer. Socialdemokratiet havde et udspil før valget, der hed »Altid på børnenes side«, hvor man faktisk selv foreslog at sætte penge af til normeringer.

Så er det ikke lidt skævt, at man så fremlægger et finanslovsudspil, hvor der ikke er en eneste krone til normeringer i vuggestuerne og børnehaverne?

Kl. 10:27

**Formanden (Henrik Dam Kristensen):**

Ordføreren.

Kl. 10:27

**Jesper Petersen (S):**

Jeg vil sige to ting som svar på det. Det ene synes jeg må handle om kommuneaftalen. Det er jo kommunerne, der skal levere det. Og der er lavet en kommuneaftale nu, som altså løfter deres økonomi med mere i 1 år, end den tidligere regering gjorde tilsammen på 4 år – mere end de ekstra omkostninger, der kommer, ved at der bliver flere ældre og flere børn, bliver der lagt oveni. Det giver nogle muligheder for at forbedre f.eks. normeringerne dér. Så skal vi drøfte det i finanslovsforhandlingerne, og der inviterer vi jo SF indenfor til at være med til at prioritere inden for de midler, der er til rådighed: Skal det gælde normeringerne? Hvor meget skal det være? Er der andre emner, som man gerne vil have med? Og det ser jeg frem til.

Kl. 10:28

**Formanden (Henrik Dam Kristensen):**

Så er det fru Pernille Skipper.

**Pernille Skipper (EL):**

Tak for det. Jeg vil også gerne sige mange tak for talen, for forståelsespapiret og for en god start, synes jeg, på et nyt flertal. En af de ting, vi allerede er gået i gang med at forhandle om, er ikke finansloven, men en ny klimalov, hvor vi, som ordføreren også nævner i sin tale, har forpligtet os på at lave en af verdens mest ambitiøse klimalove med et mål om en reduktion på 70 pct. senest i 2030. Det er jeg rigtig, rigtig stolt af, og jeg er glad for, at vi bliver ved med at stå ved det, og at det øjensynligt også smitter andre i salen.

Samtidig foregår der altså en diskussion om et andet vigtigt klimaelement, nemlig nordsøolien. Jeg var til klimamarch her for et par uger siden sammen med rigtig mange af de unge mennesker, som har kæmpet det 70-procentsreduktionsmål hele vejen herind i Folketingssalen, kan man vist godt give dem æren for, og som nu står og råber på den socialdemokratiske klimaminister, fordi de vil have ham til at stoppe den ottende udbudsrunde i Nordsøen. Spørgsmålet om, om vi skal lede efter ny og mere olie, end der allerede er fundet, er altså en beslutning, der rækker langt ud i fremtiden. Der vil jeg bare gerne vide, hvad Socialdemokraterne egentlig synes om det.

Kl. 10:29

**Formanden (Henrik Dam Kristensen):**

Så er det ordføreren. Værsgo.

Kl. 10:29

**Jesper Petersen (S):**

Selv tak for det gode samarbejde, også om klimaet. Finanslovsforslaget her rykker jo også på det, og der er yderligere at gøre i de forhandlinger, der vil være der. Her er grøn forskning et eksempel. Og også når det handler om miljø, er der fremskridt.

Med hensyn til nordsøolien er det jo ikke nogen enkel beslutning. Det har ret stor rækkevidde. Og der er vi i gang med en afklaring, nemlig det forarbejde, der bliver lavet i forbindelse med den beslutning, der er truffet, om at give de muligheder for at se, hvad man kan. Men regeringen vil overveje det her grundigt og selvfølgelig også gøre det med klimabrillerne på for at se, hvad konsekvenserne egentlig vil være ved at skulle fortsætte en ottende udbudsrunde. Så vil vi tage stilling, når det arbejde og den vurdering er gjort ordentligt.

Kl. 10:30

**Formanden (Henrik Dam Kristensen):**

Fru Pernille Skipper.

Kl. 10:30

**Pernille Skipper (EL):**

Hvis jeg må være så fri, vil jeg sige, at jeg faktisk har lidt svært ved at forstå, hvorfor det ikke er en enkel beslutning. Vi sidder i dag og skal forhandle om en rigtig ambitiøs, men også fuldstændig nødvendig klimalov og derefter om en klimahandlingsplan. Og en af de ting, vi kommer til at snuble over, er, at der var nogle mennesker, som sad herinde for 16 år siden og besluttede sig for ikke bare at lede efter ny olie og gas, men også for at give nogle for at sige det ligeud ret vanvittige kompensationsaftaler – det var højrefløjen, desværre sammen med Radikale Venstre – og det betyder, at den opgave, vi nu står over for, er rigtig meget sværere. Er det ikke ret enkelt at lade være med på vegne af fremtidige generationer at træffe så dårlig en beslutning en gang til?

Kl. 10:31

**Formanden (Henrik Dam Kristensen):**

Tak for det. Ordføreren, værsgo.

Kl. 10:31

Kl. 10:34

**Jesper Petersen (S):**

Jeg synes ikke, at man skal gøre vanskelige valg enkle. En af pointerne i statsministerens tale den anden dag var vel også, at det må man heller ikke give folk indtryk af. Vi skal ligesom ved alle andre beslutninger vurdere den beslutning grundigt, i forhold til hvad det er for nogle konsekvenser, den vil have. Det er både, når det handler om klima, økonomi og sikkerhed – om alle de ting, der skal være med i sådan en beslutning. Der vil man høre fra klimaministeren, når de overvejelser er færdige, og når der er et ordentligt grundlag for at komme med et udspil.

Kl. 10:31

**Formanden (Henrik Dam Kristensen):**

Så er det hr. Søren Pape Poulsen.

Kl. 10:31

**Søren Pape Poulsen (KF):**

Tak for det. Og tak for talen. Danmark har fået en rød regering med et blodrødt parlamentarisk grundlag – det er bare i orden, for det er det, folket vil have, og så må vi jo klappe hælene sammen. Men det skal jo ikke afholde os fra at diskutere politikken og se, om vi kan ændre lidt i opfattelserne.

Velfærd først, hørte jeg. Det er rigtig godt, men det er jo endnu bedre at kunne sætte velfærd først, hvis der er nogle, der skaber den. Og hvis der er en ting, mit blodtryk og temperament næsten ikke kan have med at gøre, så er det den her skat på generationsskifte af virksomheder. Jeg kan ikke forstå, at et parti, der kalder sig et arbejdsparti, mener, at man skal beskatte det, når en virksomhed bliver overdraget til næste generation, hvilket sker, uden at der er nogen, der mister noget – altså, der er jo ikke nogen, der fylder lommerne; det handler bare om, at pengene skal blive i virksomheden.

Hvorfor er det så vigtigt for regeringen at tage kapital ud af virksomhederne for at lægge pengene i statskassen i stedet for at gøre noget godt for skabelsen af arbejdspladser?

Kl. 10:32

**Formanden (Henrik Dam Kristensen):**

Ordføreren.

Kl. 10:32

**Jesper Petersen (S):**

Altså, i betragtning af, i hvor mange år vi i Danmark faktisk har haft regeringer, som Det Konservative Folkeparti i flere tilfælde også har været en del af, der som noget fuldstændig naturligt på linje med, hvad man har gjort i andre lande, har haft beskatning på overtagelse af ejerskabet af virksomheder, så er det lidt underligt, at det skulle være noget fuldstændig nyt, uoverstigeligt og mærkeligt at have i et land – det er det faktisk ikke. Vismændene mener jo f.eks. ikke rigtig, at der findes økonomiske argumenter for, at man skal have den her særligt lave afgift – eller helt fjerne den, hvis det er det, man vil – på at arve en virksomhed.

Vi vil meget gerne have en diskussion om, hvordan vilkårene for at betale den skal være – om man f.eks. skal have flere år til at betale den, eller om man skal have en større sikkerhed for, hvad virksomheden bliver værdiansat til. Det synes jeg er fornuftige og pragmatiske synspunkter at have, og det diskuterer vi gerne. Men ligesom alle andre danskere skal betale skat, når de modtager en arv over et vist beløb, så mener vi også, der skal betales skat, når man overtager ejerskabet og dermed værdierne i en virksomhed.

Kl. 10:34

**Formanden (Henrik Dam Kristensen):**

Søren Pape Poulsen.

**Søren Pape Poulsen (KF):**

Men verden står jo ikke stille. Danske virksomheder er konstant udfordret på konkurrencen. Nu ved jeg jo f.eks., at både hr. Jesper Petersen og jeg er valgt nogle steder i Danmark, som man nok vil kalde Produktionsdanmark, hvor der bliver skabt rigtig, rigtig mange arbejdspladser, og man kan spørge sig selv, hvor de mennesker går hen, hvis de ikke længere har den virksomhed at arbejde i.

Så er det, jeg siger, at hvis man nu tog pengene ud til sig selv, ville man jo blive rigeligt beskattet, og det skal man selvfølgelig også, hvis det handler om, at ens privatformue bare bliver større. Så er det jo fair nok, at vi betaler skat. Men det her handler bare om, at virksomheden går fra far til søn eller fra far til datter, og der sker ikke andet. Så vælger man at sige, at der bliver taget penge ud af virksomheden. Hvorfor er det så vigtigt at dræne de virksomheder for kapital? Vi har hørt virksomheder sige: Vi kan ikke drive virksomheden videre.

Kl. 10:34

**Formanden (Henrik Dam Kristensen):**

Tak. Så er det ordføreren. Værsgo.

Kl. 10:34

**Jesper Petersen (S):**

Den diskussion, hr. Søren Pape Poulsen starter, om Produktionsdanmark, om et godt erhvervsliv, der har bidraget til dansk økonomi og arbejdspladser, synes jeg er en god diskussion at tage. Men økonomisk set er arveafgiften altså ikke det, der gør forskellen. Det har vi vismændenes ord for, og OECD anbefaler, at man har en arvebeskatning. Det er rimeligt nok, at der er det, men så skal vi have nogle vilkår, der er fornuftige for det.

Nej, lad os dog investere i uddannelse, forskning og kvalificerede medarbejdere og gøre noget af det, der styrker vores erhvervsliv og deres konkurrenceevne. Det er det, det må handle om.

Kl. 10:35

**Formanden (Henrik Dam Kristensen):**

Så er det hr. Rasmus Nordqvist. Værsgo.

Kl. 10:35

**Rasmus Nordqvist (ALT):**

Tak, og tak til ordføreren for talen og starten på den her dag, som forhåbentlig giver en meget nysgerrig debat i en ny folketingssamling om en ny regerings arbejde. Jeg vil altså lige vende tilbage til noget af det, som fru Pernille Skipper spurgte ind til, nemlig Nordsøen. Jeg synes, at Socialdemokratiet som folketingsgruppe også må have nogle holdninger til det og ikke bare gå og vente på, at den udøvende magt, altså regeringen, tager stilling til, hvad den mener. Hvornår mener man i Socialdemokratiets folketingsgruppe at vi skal lukke for hanen i Nordsøen? Hvornår er det, vi skal være fossilfri og ikke blive ved med at suge olie op af undergrunden?

Kl. 10:36

**Formanden (Henrik Dam Kristensen):**

Ordføreren.

Kl. 10:36

**Jesper Petersen (S):**

Al den stund vi nu har en etpartiregering, er vi heldigvis i en lidt anden situation end i den sidste valgperiode. Da havde man nogle ret store skærmydsler om, hvad der var henholdsvis partiets og regeringens holdning. Vi har ikke så vanskeligt ved at finde ud af, hvordan vi skal gå frem. Det må altså være sådan, at inden man træffer så grundlæggende en beslutning, som vil have konsekvenser, har man

lov til at tænke sig om som regering og som parti, inden man kan lægge sig fast på, hvordan man synes, det skal være.

Man kunne jo også have truffet den beslutning for 20 år siden eller for 30 år siden, men det var jo heller ikke enkelt på det tidspunkt. Det er jo store milliardbeløb, det har handlet om, arbejdspladser, og at der også er andre lande, der producerer olie. Altså, hvad vil konsekvensen være af en dansk beslutning? Det skal vi finde ud af. Jeg kan forsikre hr. Rasmus Nordqvist om, at vi vil have de samme klimabriller på i den beslutning, som vi har i andre. Der vil komme et udspil fra klimaministeren, og så må vi tage drøftelsen, når vi har et ordentligt grundlag for at tage den.

Kl. 10:37

**Formanden** (Henrik Dam Kristensen):  
Rasmus Nordqvist, værsgo.

Kl. 10:37

**Rasmus Nordqvist** (ALT):

Men det er jo ikke bare for 20 år siden, man skulle have taget stilling til det her, man kunne også have taget stilling for 1½ år siden, da man skrev under på, at den ottende udbudsrunde var en supergod idé. Altså, vi skulle ud og udbyde nye arealer i Nordsøen til at gå på olieagt i. Det er egentlig det, jeg bare spørger om: Når man nu har et 70-procentsreduktionsmål i 2030, hvad betyder det så for, hvornår vi ikke længere skal gå på olieagt, men faktisk udnytte vores naturlige ressourcer, udnytte vinden, solen til energi i stedet for at gå og lave det her olieeventyr, som der jo er store diskussioner om hvorvidt overhovedet giver penge. Altså, når man ser på de seneste svar, jeg har fået, på spørgsmål, så svinger tallene jo med mange, mange milliarder kroner, alt efter hvilke olieprisscenarier man bruger.

Kl. 10:38

**Formanden** (Henrik Dam Kristensen):  
Ordføreren, værsgo.

Kl. 10:38

**Jesper Petersen** (S):

Hvis det sidste er rigtigt, vil beslutningen jo være lettere at træffe, kan man sige, men det skal vurderes. Vi vil jo gerne have, at vi har en 70-procentsmålsætning i Danmark. Vi vil gerne være CO<sub>2</sub>-neutrale i 2045. Samtidig er der så også et verdensmarked for olien og for gassen, som vi også i en periode skal bruge i vores energisystem, indtil vi har nok vedvarende energi, indtil vi kan lagre og alle de ting. Vi er ikke fast besluttet på, hvor det her skal lande. Jeg prøver bare at give indtryk af, hvad det er for nogle overvejelser og dilemmaer, der må være her. Vi vil have klimabrillerne på, det kan jeg som sagt forsikre om, men vi skal tænke os grundigt om.

Kl. 10:38

**Formanden** (Henrik Dam Kristensen):  
Så er det fru Pernille Vermund. Værsgo.

Kl. 10:38

**Pernille Vermund** (NB):

Tak for ordet. Socialdemokratiet har gjort det klart, at det nuværende asylsystem ikke fungerer; at Socialdemokratiet ønsker at indføre et nyt asylsystem. Kan hr. Jesper Petersen redegøre for, hvor længe Socialdemokratiet og regeringen vil vente på EU, før regeringen sikrer Danmark med et nyt asylsystem?

Kl. 10:39

**Formanden** (Henrik Dam Kristensen):  
Ordføreren.

Kl. 10:39

**Jesper Petersen** (S):

Nej, det har jeg ikke nogen dato for, og som fru Pernille Vermund ved, er det også et lidt større projekt. Ikke desto mindre mener vi det. Altså, det er ikke en god måde, vi i dag har et internationalt system for asylansøgning på; det er det ikke. Nu har der for nylig været nogle nye historier om, at man i Grækenland igen begynder at have vanskeligt ved at håndtere det. Det er også en af grundene til, at vi opretholder grænsekontrollen osv. Vi er nødt til at være opmærksomme på de udfordringer, der er.

Vi vil fortsat gerne derhen, hvor det ikke er, hvem der har betalt en menneskesmugler, eller hvem der tør tage risikoen, altså hvem der klarer den igennem Nordafrika og alle de uhyrligheder, som mange mennesker bliver udsat for i den sammenhæng, der afgør, hvem der kommer til Europa, men hvor vi får en i virkeligheden langt mere human og retfærdig måde at gøre de her ting på.

Kl. 10:40

**Formanden** (Henrik Dam Kristensen):  
Fru Pernille Vermund.

Kl. 10:40

**Pernille Vermund** (NB):

Som hr. Jesper Petersen siger, stiger presset på nuværende tidspunkt i de sydeuropæiske lande, og man må jo sige, at med det asylsystem, som vi har nu, står vi i virkeligheden lige så skrøbeligt, som vi gjorde i 2015, hvis der kommer et pres, som bare tilnærmelsesvis minder om det, vi havde dengang. For når man møder op ved den danske grænse i dag og siger asyl, får man adgang ind i landet. Mange mennesker henvender sig i Sandholmlejren, men der er også rigtig mange, der forsvinder ud i landet.

Derfor vil jeg gerne spørge endnu en gang: Mener hr. Jesper Petersen og Socialdemokratiet ikke, at det er at udvise rettidig omhu at fremskynde, at vi får sikret et nyt asylsystem til Danmark og sikret Danmarks fremtid?

Kl. 10:41

**Formanden** (Henrik Dam Kristensen):  
Ordføreren.

Kl. 10:41

**Jesper Petersen** (S):

Jo før, jo bedre. Som statsministeren selv betonede det i sin tale forleden, er det ikke noget, der lige er glemt; det er en ret grundlæggende ting for os at få lavet det her om. Det kræver et samarbejde med andre lande, og der er drøftelser med andre. Og forhåbentlig når vi derhen, hvor vi altså har et system, der er væsentlig mere human og retfærdigt. Godt nok er der nogle bevægelser nu. Jeg vil så bare slå fast, at i forhold til Danmark i de her år er der en ret kraftig reduktion i, hvor mange der søger asyl, søger om familiesammenføring osv. Det er nogle helt andre tal end for bare få år siden.

Kl. 10:41

**Formanden** (Henrik Dam Kristensen):  
Så er det hr. Alex Vanopslagh. Værsgo.

Kl. 10:41

**Alex Vanopslagh** (LA):

Tak for det, og tak for den fine udtale af efternavnet i øvrigt, og tak til ordføreren for talen. Statsministeren sagde i tirsdags, at det simpelt hen er frit valg, der skaber bureaukrati i den offentlige sektor, eksempelvis på rengøringsområdet, for så skal man ned til mindste minuttal og definere, hvor længe der skal støvsuges. Kunne man ikke bare lade være med at lave sådan en detaljeret projektplan for, hvordan rengøringen skal udføres? Det svarer jo lidt til, at jeg,



når jeg skal til bageren om morgenen og købe morgenbrød, ville have sådan en lang opskriftsliste med og en ingrediensliste med, som detaljeret skulle følges, i stedet for bare at have tillid til, at jeg får et godt produkt, og ville vælge en konkurrent, hvis jeg er utilfreds.

Kan hr. Jesper Petersen forestille sig, at det eneste bureaukrati, der er nødvendigt, når der er frit valg på eksempelvis rengøringsområdet, kunne være et spørgeskema til borgeren, hvor man spørger, hvor tilfreds man på en skala fra 1 til 10 er med rengøringen?

Kl. 10:42

**Formanden** (Henrik Dam Kristensen):  
Ordføreren.

Kl. 10:42

**Jesper Petersen** (S):

Jeg synes da, det er en besnærende tanke at tage udgangspunkt i, hvad det er, den enkelte oplever som kvalitet i den situation, og det må vi jo tage med i de drøftelser. Jeg hører ikke statsministeren overhovedet sige, at frit valg skal væk, men er åben om den situation, der er, altså at når man skal lave meget detaljerede krav for at kunne lave udbud osv., så bliver det sådan. Det har omkostninger og fører også til en hel masse dokumentationskrav. Det kan være rengøring, det kan være ældrepleje, det kan være andre ting. Men et godt bud fra hr. Alex Vanopslagh, og lad os da så tage det med i diskussionen.

Kl. 10:43

**Formanden** (Henrik Dam Kristensen):  
Hr. Alex Vanopslagh.

Kl. 10:43

**Alex Vanopslagh** (LA):

Tak for det konstruktive svar, og udtalen af mit navn var i øvrigt også fin. Der skal ikke lyde nogen indvendinger over for det, og ellers får vi alle sammen rig lejlighed til at øve os de næste fire år. Men det var det med at skære ting ud i pap, jeg kom fra. Kan ordføreren give en garanti for, at regeringen ikke vil begrænse danskernes frie valg, men snarere vil fokusere på at afbureaukratisere frit valgs-området og den offentlige sektor i det hele taget?

Kl. 10:43

**Formanden** (Henrik Dam Kristensen):  
Ordføreren.

Kl. 10:43

**Jesper Petersen** (S):

Det, statsministeren sagde, var ikke et forslag om afskaffelse af frit valg. Det var en åbenhed om det dilemma, der ligger der, og de konsekvenser, det har, når man indfører det, og gør det på den måde.

Kl. 10:44

**Formanden** (Henrik Dam Kristensen):  
Så er det fru Aaja Chemnitz Larsen, værsgo.

Kl. 10:44

**Aaja Chemnitz Larsen** (IA):

Mange tak. En tak for talen skal der også lyde herfra. Og også tak for inddragelsen i forbindelse med hele den proces, der var med forståelsespapiret. I IA er vi rigtig glade for, at der er ambitiøse mål i forhold til klimaet. Vi konstaterer også, at Grønland bliver omtalt som ground zero i forhold til konsekvenserne af klimaforandringerne, så derfor håber vi også, at man – på trods af at Grønland selv har ansvaret for klimaområdet – kan samarbejde og også tage den del, der handler om Arktis, med i den kommende klimahandlingsplan.

En ting, som ordføreren ikke var så meget inde på i sin tale, er politiet. Og noget, som vi fra IA's side gerne vil minde om, er

ansvaret i forhold til politiet i Grønland, for dér er der mindst lige så store udfordringer, som der er for politiet i Danmark. Og vi står sådan set med massive rekrutterings- og fastholdelsesudfordringer, så jeg kunne godt tænke mig at høre: Er det noget, som regeringen er villig til at se på i de kommende forhandlinger?

Kl. 10:45

**Formanden** (Henrik Dam Kristensen):  
Ordføreren.

Kl. 10:45

**Jesper Petersen** (S):

Ja, der har vi selvfølgelig et medansvar, og den diskussion må man tage med den ansvarlige minister, der har at gøre med drøftelserne om, hvordan man får tingene til at fungere godt i Grønland.

Kl. 10:45

**Formanden** (Henrik Dam Kristensen):  
Fru Aaja Chemnitz Larsen.

Kl. 10:45

**Aaja Chemnitz Larsen** (IA):

Jeg synes sådan set også, det måske vil være på sin plads at fortælle, at når en grønlandsk og en dansk politibetjent sætter sig ind i den samme patruljevogn, så får de forskellige lønninger. Og det har også en betydning i anstalterne, hvor vi faktisk oplever, at ikke alene afdelinger, men på sigt også hele anstalter er i risiko for at blive lukket ned. Så med de her massive udfordringer er der virkelig en risiko for at skabe nogle ret akutte problemer, når vi snakker tryk og retfærdighed. Tak.

Kl. 10:45

**Formanden** (Henrik Dam Kristensen):  
Ordføreren.

Kl. 10:45

**Jesper Petersen** (S):

Det er jo vigtige pointer at få frem. Og jeg er ikke tvivl om, at der vil være et forløb med justitsministeren om, hvordan man kan adressere de problemer, som fru Aaja Chemnitz Larsen her tager fat på. Uden at kunne give nogen garantier for harmonisering af lønforhold osv. er det selvfølgelig også problemstillinger, som regeringen tager alvorligt.

Kl. 10:46

**Formanden** (Henrik Dam Kristensen):  
Så er det fru Inger Støjberg.

Kl. 10:46

**Inger Støjberg** (V):

Tak. Nu ville hr. Jesper Petersen jo ikke svare fru Sophie Løhde på spørgsmålet om Socialdemokraternes udspil op til valgkampen om, at man vil spare 3 mia. kr. på konsulenter, og spørgsmålet om, hvor det står i finanslovsforslaget, for der er det jo repræsenteret med et stort fedt nul i dag.

Så lad mig prøve at spørge om noget andet, som det burde være til at svare på. Statsministeren har hele tiden sagt, at hun vil være børnenes statsminister. Når man så ser på det finanslovsforslag, der kom i går, kan man jo se, at koblingsprocenten skal sættes ned, men hvilke friskoler er det, der får deres tilskud reduceret? Jeg kunne godt tro, at det barn, der går på en friskole, ikke opfatter, at det er børnenes statsminister, der har talt. Så hvilke friskoler er det? Det tror jeg kunne være meget rart for både børn og forældre at få at vide i dag.

Kl. 10:47

Kl. 10:49

**Formanden** (Henrik Dam Kristensen):  
Ordføreren.

Kl. 10:47

**Jesper Petersen** (S):

Altså, Socialdemokratiet var åben om det ønske i valgkampen. Det var også en debat, vi havde i valgkampen, og som der også var en del opmærksomhed omkring, nemlig om, hvad der skulle ske med friskolerne og privatskolerne. Under den sidste regering skruede man jo over en årrække koblingsprocenten op. Den har også været lavere. Det niveau, vi forestiller os, vil jo være det niveau, hvor der faktisk, mens det gjaldt, kom flere friskoler. Så jeg vil tro, at det er muligt, sådan som Venstre mener det på mange andre punkter, at man ser på, hvordan man får det til at fungere. Men jeg kommer selv fra et område, hvor der desværre er blevet lukket skoler i nogle landsbysamfund, og hvor der er langt til den nærmeste skole. Og det engagement, der er forbundet med at have en lokal skole, og at man derfor ender med at oprette en friskole, forstår jeg virkelig godt. Derfor er det jo også et eksempel på nogle af dem, som der er sat ekstra penge af til for at sørge for, at de ikke på samme måde som andre bliver berørt af den her ændring af koblingsprocenten.

Kl. 10:48

**Formanden** (Henrik Dam Kristensen):  
Fru Inger Støjberg.

Kl. 10:48

**Inger Støjberg** (V):

Man kan i hvert fald ikke sige, at det var børnenes politiske ordfører, der talte der. Det er jo heller ikke børnene statsminister, der lige har fremsat et finanslovsforslag, og det er heller ikke børnenes finansminister, kan man rolig sige. Jeg synes simpelt hen, at vi er kommet dertil, hvor vi bliver nødt til at få at vide: Hvor meget ekstra skal forældrene betale? Hvilke friskoler er det, der skal lukkes? Det her giver da ekstrem utryghed blandt både børn og forældre. Man må da være konkret. Man kan da ikke bare stå, som hr. Jesper Petersen her, og sige, at det også er vigtigt med et stort lokalt engagement, og at man selv kommer fra et område, hvor der er mange friskoler. Ja, men er det de friskoler fra hr. Jesper Petersens område, der skal lukke?

Kl. 10:49

**Formanden** (Henrik Dam Kristensen):  
Ordføreren.

Kl. 10:49

**Jesper Petersen** (S):

Jeg tror simpelt hen ikke, at fru Inger Støjberg hørte ordentligt efter. Der er afsat penge i finanslovsforslaget, nemlig 75 mio. kr., til, at f.eks. friskoler, der ligger langt fra en anden by med en folkeskole, ikke på samme måde vil blive berørt. Skoler, der ligger steder, hvor der er mange socialt udsatte, og som er skoler, der tager et stort socialt ansvar, vil heller ikke blive berørt. Det kan man gå ind og læse. Og det må vi jo så debattere. Jeg synes måske bare, at man skulle undlade at slå sig op på at udfordre os på ikke at ville noget for børnene, når der er normeringsforbedringer og en kommuneøkonomi, der på 1 år leverer mere end det, den tidligere regering gjorde på 4 år; at man måske skulle være de sidste til at kritisere, at kvaliteten til børnene ikke er god nok.

Kl. 10:49

**Formanden** (Henrik Dam Kristensen):  
Så er det fru Pia Kjærsgaard.

**Pia Kjærsgaard** (DF):

Tak for det. Jeg synes, al den polemik om udlændingepolitikken, der har været fra Socialdemokratiet, både under valgkampen, men ikke mindst efter, er meget interessant. Jeg er meget, meget overrasket over den vending og den drejning, som Socialdemokratiet har taget. Socialdemokratiets formand, nu statsminister, gik til valg på, at det skulle være en stram udlændingepolitik, og at der ikke skulle ændres noget. Det var så bastant, at man ikke ville sidde som statsminister, hvis der skulle ske ændringer.

Jeg kan nævne en lang række punkter, hvor der er lempelser. Der er tilbagerulning af det såkaldte paradigmeskifte, altså hjemsendelsespolitikken. Man dropper Lindholm, og man har ikke noget alternativ, selv om den nuværende udlændinge- og integrationsminister sagde, at det var spot on at finde et sted, men der er ikke kommet noget alternativ. Man tager imod kvoteflygtninge. Man giver højere ydelser til børnefamilier, faktisk næsten 300 mio. kr. – der er ingen smalle steder her – og 63 pct. er af ikkevestlig herkomst. Opholdskravet for at opnå dagpenge rulles tilbage. Der er gratis uddannelse til flygtninge. Og så sidst, men ikke mindst: Socialdemokratiet gik faktisk til valg på, at der skulle være et loft over antallet af udlændinge. Det er man også gået bort fra.

Jeg vil godt høre forklaringen.

Kl. 10:51

**Formanden** (Henrik Dam Kristensen):  
Ordføreren, værsgo.

Kl. 10:51

**Jesper Petersen** (S):

Jeg synes jo egentlig, fru Pia Kjærsgaard skulle sige: Hvor er det rart, at der nu er blevet en bred enighed om de grundlæggende ting i dansk udlændingepolitik. Det er jo det, der er tilfældet. Mens fru Pia Kjærsgaard talte om det og mente, at der var lavet fuldstændig om på udlændingepolitikken, kunne jeg jo godt se, hvordan hr. Morten Østergaard så ud i ansigtet, og hvordan han rystede lidt på hovedet. Vi ændrer jo ikke på familiesammenføringsregler, permanent opholdstilladelse, asylpolitik osv. De grundlæggende klodser i dansk udlændingepolitik står ved magt. Det står vi ved. Det sagde vi inden valget, og det vil vi.

Så kan vi måske komme hen til en anden diskussion: Hvordan får vi en bedre integration? Er der nogen steder i udlændingelovgivningen i dag, hvor vi ikke synes, det er, som det skal være? Vi synes, at folk, der er blevet afvist, skal rejse ud, men så længe de bor her, skal de der børn så bo op ad et skydeterræn, hvis deres familie har traumer over det? Kan vi ikke finde et bedre sted? Men det ændrer jo ikke på, at de grundlæggende ting står ved magt.

Kl. 10:52

**Formanden** (Henrik Dam Kristensen):  
Fru Pia Kjærsgaard.

Kl. 10:52

**Pia Kjærsgaard** (DF):

Men jeg må sige, at jeg ikke stoler et øjeblik på, at man ikke vil ændre mere, overhovedet ikke. Vi er kun nået nogle måneder ind i den nye valgperiode, og jeg må spørge: Er det med højere ydelser til udlændinge den brede udlændingepolitik? Det er da kommet bag på mig. 300 mio. kr., værsgo. Og så må man jo ikke undervurdere, at enhver lempelse, stor eller lille, altså giver genlyd ude i den store verden, og det betyder, at der kommer flere udlændinge, fordi det er lidt mere attraktivt. Det er lidt nemmere at komme ind, og det er lidt nemmere at være her. Det er af meget, meget stor betydning. Det

synes jeg heller ikke Socialdemokratiet koncentrerer sig ret meget om.

Kl. 10:55

Men jeg vil godt primært have et svar på loftet over antallet af udlændinge, som Socialdemokratiet gik til valg på: Hvor er det blevet af? Det vil jeg godt have et helt konkret svar på og ikke et svar udenom.

Kl. 10:53

**Formanden** (Henrik Dam Kristensen):  
Ordføreren, værsgo.

Kl. 10:53

**Jesper Petersen** (S):

Vi må jo bare demonstrere for fru Pia Kjærsgaard, at det er sådan, det bliver. Jeg tror da nok, at hr. Morten Østergaard har forsøgt sig, også da der var forhandlinger om forståelsespapiret, om ikke man lige kunne rykke sig lidt. Og nej, det kan vi så ikke på de grundlæggende forhold i udlændingepolitikken. De står ved magt. Vi vil bruge folks penge bedre end lige at bruge dem på Lindholm. Og ja, vi mener stadig væk, at vi skal være meget opmærksomme på, hvor mange kommunerne hver især kan integrere. Det er en del af vores samlede udlændingepolitik. Det er vi nødt til at være opmærksomme på fortsat.

Kl. 10:53

**Formanden** (Henrik Dam Kristensen):  
Så er det hr. Morten Dahlin.

Kl. 10:53

**Morten Dahlin** (V):

Nu leverede ordføreren jo ikke nogen konkrete svar på de konkrete spørgsmål, som fru Inger Støjberg og fru Sophie Løhde stillede. Så det kan være, at jeg er lidt mere heldig og ordføreren kan levere et konkret svar på mit spørgsmål.

Socialdemokratiet sagde i valgkampen, at 95 pct. af danskerne ikke ville blive ramt af Socialdemokraternes skattestigninger. Nu står vi her 5 måneder efter: Kan ordføreren i dag garantere, at det kun er 5 pct. af danskerne, der vil blive ramt af Socialdemokratiets skattestigninger?

Kl. 10:54

**Formanden** (Henrik Dam Kristensen):  
Ordføreren.

Kl. 10:54

**Jesper Petersen** (S):

Nu får hr. Morten Dahlin ordet igen om et øjeblik, og så kan hr. Morten Dahlin så måske pege på, hvor det er, der er et nyt forslag i de skatte- og afgiftsforhold, der er lagt frem, som er overraskende, og som Venstre er modstandere af.

Vi sagde før valget, at vi mente, at der igen burde være en fair beskatning, når man arver ejerskabet af en virksomhed. Vi har sagt, at vi synes, at vi skal nedbringe brugen af plastik ved at have højere afgifter på de ting. 1.100 t vil man spare med det, der ligger i finansloven nu med højere afgifter der. Og sådan kan vi jo fortsætte rækken ned. Det er lagt frem inden valget, hvordan det vil være. Boligskat og personskat er der jo ikke nogen ændringer af. Men de ting, vi har lagt frem vi vil ændre, fremgår af finanslovsforslaget – ikke andre ting. Og så må vi jo se, hvad Venstre vil; om de kan bakke op om nogle af tingene – om man f.eks. vil være med til at løfte nogle af de regninger, man selv har efterladt, hvor man har givet skattelettelser, men ikke sørget for finansieringen, når det handler om f.eks. bilerne.

**Formanden** (Henrik Dam Kristensen):  
Hr. Morten Dahlin.

Kl. 10:55

**Morten Dahlin** (V):

Nu er jeg jo ny herinde. Det var et meget langt svar på et meget kort spørgsmål, hvor jeg egentlig spurgte ordføreren, om han kunne bekræfte, at løftet fra før valget også gælder efter valget. Det kunne ordføreren så ikke. Derfor må mit opfølgende spørgsmål jo være: Hvilke andre løfter, som Socialdemokratiet gav før valget, gælder ikke længere?

Kl. 10:55

**Formanden** (Henrik Dam Kristensen):  
Ordføreren.

Kl. 10:55

**Jesper Petersen** (S):

Jeg har respekt for forsøget. Men i al respekt: Det, jeg gjorde klart lige for et øjeblik siden, var jo, at vi faktisk har foreslået de ting, vi sagde i valgkampen og før det. Der er endda nogle ting, som er udeladt; som ikke er der. Det kan måske komme. Men de forslag, der ligger i finanslovsforslaget, er da præcis ting, som vi har foreslået. Det kan jeg ikke rigtig se hvordan hr. Morten Dahlin skulle kunne få linet op til at være noget andet, når det faktisk er præcis det, vi sagde før valget, vi nu gør.

Kl. 10:56

**Formanden** (Henrik Dam Kristensen):  
Så er det Katrine Robsøe.

Kl. 10:56

**Katrine Robsøe** (RV):

Tak for det. På folkemødet i 2018 blev jeg rigtig glad, da vores nuværende statsminister slog fast, at nu ville Socialdemokratiet også arbejde for en afskaffelse af uddannelsesloftet. Det står jo sådan set også i vores aftalepapir, at vi skal have det afskaffet. Men mens vi går og venter, går de unge og de studerende rundt og føler sig pressede og utrygge. Derfor vil jeg gerne spørge, hvorfor Socialdemokratiet ikke lytter til de studerende og prioriterer at afskaffe uddannelsesloftet i udspillet til finansloven.

Kl. 10:57

**Formanden** (Henrik Dam Kristensen):  
Ordføreren.

Kl. 10:57

**Jesper Petersen** (S):

Jeg vil gerne slå fuldstændig fast for fru Katrine Robsøe, at holdningen er den samme. Altså, vi vil gerne have, at uddannelsesloftet bliver afskaffet. Det er også sådan, at vi nu engang har den økonomi, vi har. Vi får kritik fra Venstre, kan man høre, for at have skaffet flere penge til at lave den finanslov, bl.a. for at investere i uddannelse. Det gør vi ikke desto mindre, så der er penge til f.eks. at fjerne omprioriteringsbidraget, og der er også andre muligheder for investeringer – i uddannelse, på børneområdet, og hvad det ellers måtte være. Det hele er ikke løst på en gang. Er det her et meget vigtigt krav for Det Radikale Venstre, må vi jo diskutere det. I første omgang har vi i forslaget til finanslov prioriteret at fjerne omprioriteringsbidraget, men vi drøfter gerne andre ting med Det Radikale Venstre, og der er som sagt også økonomi at forhandle om, hvis det her er det væsentligste.

**Formanden** (Henrik Dam Kristensen):  
Katrine Robsøe.

Kl. 10:58

net, hvor man har lagt det så fint til rette, at lige i det øjeblik, der er nogle andre, der overtager ansvaret, så mangler der et kæmpe milliardbeløb, og man har ikke løftet sin opgave. Det må vi så sørge for, og det gør vi med det her forslag til finanslov. Men det kræver også nogle penge og nogle efter vores mening rimelige ændringer på skatteområdet.

Kl. 11:00

**Katrine Robsøe** (RV):

Tak for det. Nu ved jeg jo godt, hvad Radikale og jeg selv har af holdninger til uddannelsesloftet, og det er rigtig vigtigt at få afskaffet, for det skaber utryghed og pres blandt vores studerende. Jeg er også godt klar over, at I sikkert har en rigtig fin strategi for alle de her forhandlinger, vi skal til at ind i, men jeg er oprigtig interesseret i at høre, hvorfor Socialdemokratiet ikke selv har prioriteret at afskaffe loftet over uddannelse.

Kl. 10:58

**Formanden** (Henrik Dam Kristensen):  
Torsten Schack Pedersen.

Kl. 11:01

**Formanden** (Henrik Dam Kristensen):  
Ordføreren.

Kl. 10:58

**Torsten Schack Pedersen** (V):

Så må man jo forstå, at budskabet fra Socialdemokratiet i valgkampen om, at 95 pct. af danskerne ikke ville opleve skattestigninger, bare var en løgn. For man havde jo reelt skatteforslag, som rammer stort set alle danskere. Det er jeg da glad for at vi så trods alt har fået afklaret. Jeg prøver to andre steder i forhold til konkrete svar, som vi ikke har kunnet få. Nu har Jesper Petersen haft lidt tid, siden han var i tv-debat tidligere i dag. Jeg vil bare gerne have ét konkret eksempel på en bureaukratisk regel i ældreplejen, som Socialdemokratiet vil fjerne. Og jeg kunne også godt tænke mig at vide: Når regeringen ikke ønsker at etablere et udrejsecenter på Lindholm, hvor skal det tredje udrejsecenter så konkret ligge henne?

Kl. 11:01

**Jesper Petersen** (S):

Jeg vil igen meget gerne slå fast, at vores holdning er den samme. Nu kommer der en periode, hvor der altså skal nogle svære prioriteringer til, for der er mange ting, vi gerne vil, og vi har ikke lagt beslag på alt i den finanslov fra start, og det giver jo også en mulighed for, at andre partier kan sige, hvad der er vigtigt for dem. Vi har kun vores 48 mandater, så fru Katrine Robsøe vil ikke møde en politisk modstand imod at ændre på uddannelsesloftet. Jeg er enig i, at det har været med til at øge det præstationspres, som ikke er godt, og som plager mange unge mennesker. Så må vi jo se, om der er økonomi til det, når vi skal have det hele til at hænge sammen til sidst.

Kl. 10:58

**Formanden** (Henrik Dam Kristensen):  
Ordføreren.

Kl. 11:01

**Formanden** (Henrik Dam Kristensen):

Den sidste spørger, vi når i den her runde, er hr. Torsten Schack Pedersen. Værsø.

Kl. 10:59

**Torsten Schack Pedersen** (V):

Tak for det. Ord er der mange af. Konkrete svar, konkrete anvisninger på, hvad det er, Socialdemokratiet egentlig vil, har vi ikke hørt mange af. Så jeg prøver lige en gang mere at følge op på det spørgsmål, som min gode kollega Morten Dahlin stillede: Hvor mange procent af danskerne vil opleve skattestigninger i 2020, hvis regeringens finanslovsforslag bliver gennemført?

Kl. 10:59

**Jesper Petersen** (S):

Det var mange ting på en gang. Men altså, jeg kan forstå, at hvad angår de cirka 20 pct. af danskerne, der ryger, synes man fra Venstres side, at det er rimeligt nok, at de skal betale mere i skatter og afgifter. Det vil vi også gerne, men det er dog så 20 pct. Vi synes altså også, det er rimeligt, at hvis man får sin løn udbetalt som fri telefoni betalt af sin arbejdsgiver, altså sin private telefoni, så er det rimeligt nok, at man skal beskattes af det, hvilket er et fuldstændig gængs princip i skattelovgivningen. Og så har vi iværksat et samarbejde med kommunerne om at finde frem til bureaukratiske forbedringer dér.

Kl. 11:02

**Formanden** (Henrik Dam Kristensen):

Vi siger tak til hr. Jesper Petersen, tiden er gået. Og den næste ordfører er hr. Jakob Ellemann-Jensen fra Venstre.

Kl. 11:02

**Formanden** (Henrik Dam Kristensen):  
Ordføreren.

Kl. 10:59

(Ordfører)

**Jakob Ellemann-Jensen** (V):

Mange tak for det, formand. Det samlede billede ser skidt ud. Sådan sagde den nylåede socialdemokratiske finansminister efter det såkaldte kasseeftersyn, mens han samtidig beklagede sig over, at opgaven forude så svær ud. I en situation, hvor den Venstreledede regering har overladt et Danmark med en økonomi i absolut topform med rekordhøj beskæftigelse – aldrig har der været så mange i arbejde i Danmark – hvor antallet af offentligt forsørgede er på det laveste niveau siden 1987, hvor der er styr på udlændingepolitikken og asyltilstrømningen, der ligger på det laveste niveau i 10 år, og hvor det økonomiske råderum i de nærmeste år er større end vel nok for nogen anden regering, så ser det samlede billede skidt ud, ifølge finansministeren. Og jeg ved jo godt – jeg har også siddet i regering – at pessimisme er en dyd i Finansministeriet. Men det er også muligt at overgøre det, og jeg kan også fornemme, at den pessimisme måske nok har sneget sig helt over i Statsministeriet.

Kl. 10:59

**Jesper Petersen** (S):

Jamen hr. Torsten Schack Pedersen kan jo godt vælge at pære rundt i den samme diskussion en gang til. Og så må jeg jo slå fast, at det ikke kan komme som en overraskelse, altså de forslag til ændringer på skatteområdet, som vi har lagt frem i den her finanslov, og som gør, at der er en økonomi til at forbedre vores velfærd. F.eks. er der råd til at ansætte 1.000 flere sygeplejersker, og der er andre emner, hvor vi kan lave vigtige fremskridt, både på klimaområdet og på velfærdsområdet. Det er en politisk prioritering, fordi vi synes, at det er nogle rimelige ændringer af skattepolitikken.

Det, vi kunne savne, var jo, at vi ikke samtidig skulle samle de regninger op fra hr. Torsten Schack Pedersens partifæller, der var i regering før: Der var bilbeskatningen, hvor man satte den ned, men ikke sørgede for finansieringen. Der er genopretningen af skattevæs-

Statsministerens åbningstale pegede på en central og vigtig ting i det danske samfund, nemlig tillid. Og det er jeg enig i; den skal vi værne om. Men jeg synes også, talen malede et noget dystert billede af Danmark, som jeg tror mange danskere har svært ved at genkende. Jovist, der er altid ting at gøre. Det er derfor, vi er i politik. Den offentlige velfærd kan altid blive bedre, trygheden kan altid blive større, og vi skal i gang med de næste skridt i den grønne omstilling. Men Danmark er altså ikke et samfund, hvor både tillid og livskvalitet er i frit fald – langtfra.

Jeg har det i hvert fald anderledes. Jeg bliver glad, når det går godt i Danmark, og det gør det. Danmark er et fantastisk land, og sjældent har vi haft så gode muligheder for at gøre det endnu bedre. Og hvis vi tør, jamen så kan vi også. Der er en mulighed for at bruge de gode tider til at gøre Danmark endnu bedre og til at fremtids sikre vores land. Derfor skal vi blive ved med at træffe ansvarlige beslutninger, sådan så også de, der kommer efter os, har de samme muligheder, som vi har haft.

Venstre har stået i spidsen for Danmark i 14 af de seneste 18 år. Vi har haft ansvaret for at sætte en ambitiøs retning for Danmarks grønne omstilling. Vi har sat et ambitiøst mål om, at Danmark skal være klimaneutralt i 2050. Vi har sat en stopper for efterforskning efter olie og gas på land og i indre farvande. Vi har lavet den mest ambitiøse energiaftale nogen sinde med alle Folketingets partier sidste år. Og vi vil blive ved med at tage ansvar for klimaet. Vi skal blive ved med at være ambitiøse, og Venstre støtter ambitionen om at reducere udledningen af drivhusgasser med 70 pct. i 2030. Og for Venstre er det afgørende, at vores klimamål er ægte grønt.

Et dansk klimamål må jo ikke føre til, at vi bare skubber CO<sub>2</sub>-udledningen ud af Danmark sammen med de gode arbejdspladser, som følger med, og som allerede er i gang med den grønne omstilling. Drivhusgasser kender ikke til landegrænser. Vores indsats skal have en reel og ægte grøn effekt for at nedbringe verdens samlede udledninger af drivhusgasser. Vi skal ikke flytte CO<sub>2</sub>-udledningen, vi skal nedbringe CO<sub>2</sub>-udledningen.

Samtidig skal klimaindsatsen gå hånd i hånd med økonomisk vækst. En sund økonomi er hele forudsætningen for, at vi har råd til at investere i den grønne omstilling. Og hvis Danmark fortsat skal være et foregangsland for andre, skal vi vise, at grøn omstilling, økonomisk vækst og personlig frihed sagtens kan gå hånd i hånd, uden at det bliver dyrere at være dansker eller svækker vores konkurrenceevne. Vi skal være et pragteksempel og ikke et skræmmeeksempel.

Kl. 11:07

Da statsministeren i valgkampen ikke var statsminister, men Socialdemokratiets formand, sagde Socialdemokratiets formand noget klogt, nemlig: Mål løser ikke noget i sig selv. Derfor er jeg optaget af, at vi diskuterer: Hvordan gør vi? Det er jeg også optaget af, og derfor vil Venstre insistere på, at mål ikke står alene, men fra starten tænkes sammen med konkrete redskaber og finansiering. Det vil være afgørende for Venstre, når vi går til forhandlingerne om en klimalov.

For en ting er sikkert: Klimaudfordringen er ikke løst ved at skrive et mål ind i en lov. Vi ved ikke endnu, hvordan regeringen forestiller sig, at en klimalov skal skrues sammen. Men vi ved, at der bliver behov for finansiering. Det har regeringen ikke anvist. I Venstre er vi klar til at anvende en del af råderummet, som ligger ud over det demografiske træk i årene, der kommer, for at finansiere den grønne omstilling. Som sagt har vi ikke nu overblik over, hvordan regeringen præcis vil skruer en klimalov sammen, og derfor opfordrer Venstre regeringen til – med et fortærsket udtryk – at komme i arbejdstøjet og hurtigst muligt indkalde til forhandlinger om en ambitiøs og bredt funderet klimaaftale, som ikke bare har mål, men også konkrete redskaber og finansiering til at levere handling.

Venstres tilgang her og Venstres tilgang til politik i al almindelighed vil altid være en blanding af visioner og snusfornuft. Vi vil skruer

op for den grønne omstilling, uden at vi gør Danmark fattigere. Vi vil fremtids sikre velfærden, uden at vi bruger rub og stub. Vi vil gribe ud efter fremtiden, uden at vi mister jordforbindelsen. Og lige nu står Danmark bedre rustet end længe til at gøre netop det, fordi den regering, der gik forud for den nuværende, traf ansvarlige beslutninger.

Det skal vi blive ved med, og derfor vil jeg jo i dag gerne række hånden ud til hele regeringen og særlig til statsministeren, hvis interessen for det brede samarbejde er reel. Hvis regeringen vil føre en politik, der styrker grundlaget for vækst og arbejdspladser og ikke gør det dyrere at være dansker eller drive virksomhed i Danmark, hvis statsministeren reelt vil være børnenes statsminister, også for de børn, hvis forældre har valgt en friskole, hvis vi reelt skal vise mere tillid til vores offentligt ansatte ved at give dem mere frihed og ikke diktater fra Christiansborg, hvis regeringen er villig til at tage ordentligt fat på de steder, der halter i vores sundhedsvæsen, i psykiatrien, hvis Socialdemokratiet vil føre en stram udlændingepolitik, der passer på Danmark, ja så er Venstre klar.

Det gælder også den anden vej. Hvis statsministeren vil føre en politik, som mindsker tilskyndelsen til at arbejde, hvis regeringen vil gøre det mindre attraktivt at bo uden for de store byer, hvis flotte grønne løfter aldrig bliver til smukke grønne træer, fordi man har skabt større forventninger, end man kan indfri, hvis Socialdemokratiet vil fortsætte med at lempe udlændingepolitikken, svække grundlaget for vækst og arbejdspladser og i øvrigt give skatteskruen et ekstra vrid ved hver finanslov sammen med resten af venstrefløjen, sådan at det bliver dyrere at være dansker, så er Venstre også klar: Så er vi klar til at være den opposition, som regeringen måske nok har ventet på, men som regeringen i sandhed fortjener.

Med de ord vil jeg gerne læse et forslag til vedtagelse op på vegne af Venstre, Dansk Folkeparti, Det Konservative Folkeparti, Nye Borgerlige og Liberal Alliance:

### Forslag til vedtagelse

»Folketinget konstaterer, at regeringen har overtaget et Danmark i god form med en rekordhøj beskæftigelse, et stort økonomisk råderum, færre på offentlig forsørgelse og en asyltilstrømning på det laveste niveau i 10 år. Folketinget konstaterer samtidig, at regeringen trækker Danmark i den forkerte retning på en række områder.

Folketinget udtrykker bekymring over regeringens planer om at hæve skatter og afgifter for danskerne og danske virksomheder. Økonomisk vækst er nemlig en forudsætning for at understøtte kvalitetsudvikling af velfærden og en mere ambitiøs grøn omstilling.

Folketinget opfordrer regeringen til at aflyse sine lempelser af udlændingepolitikken. Danmark skal have styr på tilstrømningen, sætte ind mod parallelsamfund og stille klare krav til udlændinge i Danmark.

Folketinget opfordrer desuden regeringen til hurtigst muligt at præsentere svar på, hvordan valgløfterne konkret skal realiseres, herunder ret til tidlig pension, 1.000 flere sygeplejersker, minimumsnormeringer, infrastruktur samt såkaldte nærhospitaller.«  
(Forslag til vedtagelse nr. V 2).

Tak for ordet.

Kl. 11:12

**Formanden** (Henrik Dam Kristensen):

Tak for det. Også det forslag til vedtagelse indgår nu i debatten.

Vi har 45 minutter foran os, og hvis der er nogen, som gerne vil have ordet og ikke har trykket sig ind, beder jeg om, at man gør det, og så skal vi fordele det så retfærdigt, som vi overhovedet kan. Men jeg kan også afsløre allerede nu, at alle ikke når at få ordet.

Men nu starter vi med hr. Jesper Petersen. Værsgo.

Kl. 11:12

Kl. 11:15

**Jesper Petersen (S):**

Igen tillykke med valget. Det er også godt at se hr. Jakob Ellemann-Jensen i den nye rolle, og vi har set frem til at kunne have den her debat. For man må jo sige, at der skete nogle lidt specielle ting i valgkampen med Venstres politik. Efter en lang årrække med, at det var nulvækst, der var vigtigst, og underfinansiering, var man nu klar på et egentligt velfærdslofte.

Jeg har ikke kunnet blive klar på nu her efter valgkampen, om det egentlig står ved magt, altså at Venstre vil forpligte sig til, når der er voksende omkostninger til flere ældre og flere børn – heldigvis – de kommende år, simpelt hen som udgangspunkt for sin økonomiske politik at have det velfærdslofte stående ved magt, og at man så sætter de penge af, som det koster. Er det Venstres politik i dag?

Kl. 11:13

**Formanden (Henrik Dam Kristensen):**

Ordføreren, værsgo.

Kl. 11:13

**Jakob Ellemann-Jensen (V):**

Ja.

Kl. 11:13

**Formanden (Henrik Dam Kristensen):**

Hr. Jesper Petersen.

Kl. 11:13

**Jesper Petersen (S):**

Jamen det synes jeg så er første gang og så dejligt, at vi får det svar så klart. For det har jo været uld i mund indtil nu, også fra hr. Jakob Ellemann-Jensen. Altså, jeg har jo godt læst de interviews, der har været givet. (*Der reageres fra salen*). Jo, det har det. Vi kan finde Børsen frem og se, hvordan man talte udenom og ikke ville forpligte sig til det, da hr. Jakob Ellemann-Jensen var blevet valgt som formand. Så må vi spørge om det, og det var et klart svar her.

I lovprogrammet indgår det, at regeringen vil fremsætte forslag til en egentlig velfærdslov, så hr. Jakob Ellemann-Jensen kan overføre det ja, han gav nu, fra at være et ord på talerstolen til at være et tryk på den grønne knap. Er det også et ja her i dag til, at Venstre faktisk vil forpligte sig på den måde og kan give tilsagn om at stemme for sådan en velfærdslov med netop den forpligtelse, jeg lige spurgte hr. Jakob Ellemann-Jensen til?

Kl. 11:14

**Formanden (Henrik Dam Kristensen):**

Ordføreren, værsgo.

Kl. 11:14

**Jakob Ellemann-Jensen (V):**

Fordelen ved at stille klare spørgsmål er jo selvfølgelig, at man kan få et klart svar. Det var også det, jeg bestræbte mig på at levere til det første, og jeg synes egentlig selv, jeg lykkedes meget godt med det. Så ved hr. Jesper Petersen jo godt, at man ikke skal tro på alt, hvad man læser i avisen, og det derfor er klogere at gå direkte til kilden selv, og det blev også gjort her.

Jeg sætter i øvrigt stor pris på, at hr. Jesper Petersen havde dedikeret halvdelen af sin tale til et af de emner, der ligger mig meget på sinde: Mig. Men naturligvis kan jeg ikke sige på vegne af mit parti, at vi kommer til at stemme for en lov, hvis indhold jeg ikke kender i andet end overskriftsform. Det ville da være tordnende utroværdigt.

Kl. 11:15

**Formanden (Henrik Dam Kristensen):**

Så er det hr. Kristian Thulesen Dahl. Værsgo.

**Kristian Thulesen Dahl (DF):**

Tak. Tillykke med posten til hr. Jakob Ellemann-Jensen, også selv om jeg jo ikke fik lov til at sende hele min hilsen til hr. Jakob Ellemann-Jensen på Venstres landsmøde. Da havde jeg lavet en, synes jeg selv, fantastisk sød hilsen, hvor jeg også havde en stor, flot lagkage pyntet med dannebrogssflag for at minde Jakob Ellemann-Jensen om, at vi jo sammen skal passe på Danmark. Jeg ved det ikke rigtig, men nogle i Venstres sekretariat må have tænkt, at det var uklogt, at hr. Jakob Ellemann-Jensen blev belemret med sådan en kage, så den blev klippet ud af min hilsen.

Jeg håber, hr. Jakob Ellemann-Jensen vil lægge sig på sinde, at vi fremover, når vi skal drikke kaffe sammen, også kan nyde en kage til kaffen og huske på, at det, som kagen er udtryk for, er, at vi i fællesskab skal passe på Danmark, og at det hører ind under det at passe på Danmark, at vi har styr på tilstrømningen af asylansøgere og migranter til Danmark, som jo desværre gerne vil finde andre steder hen end der, hvor de kommer fra, fordi mange i de lande, de lever i, jo lever under nogle kummerlige vilkår, og der så er mange, der gerne vil søge til Danmark.

Men vi bliver nødt til at passe på Danmark, og det indebærer altså, at vi fører en stram udlændingepolitik, og det indebærer også, at vi har grænsekontrol, som Venstre jo også gik til valg på. Og når hr. Jakob Ellemann-Jensen nu er ny formand, er det jo oplagt at spørge ham, om det stadig væk også her står ved magt, altså at Venstre selvfølgelig vil værne om vores ret til at have grænsekontrol, også i fremtiden.

Kl. 11:16

**Formanden (Henrik Dam Kristensen):**

Værsgo, ordføreren.

Kl. 11:16

**Jakob Ellemann-Jensen (V):**

Jeg har stadig væk til gode at se resten af den der video, og det glæder jeg mig meget til. Jeg har kun fået den beskrevet, men begejstringen for sødt bagværk deler vi, og jeg havde det derfor også med til vores møde i går.

Jeg ønsker i den grad at passe på Danmark på alle tænkelige måder. Det er jo ikke nogen hemmelighed, at jeg synes, at grænsekontrollen er et nødvendigt onde, men dog med en streg under »nødvendigt«. For i min optik er vi nødt til – også inden for den sådan nærmeste overskuelige fremtid – at fortsætte med en grænsekontrol. Jeg tror, det er vigtigt, at vi gør den grænsekontrol så klog som muligt, så lidt belastende for gode, lovlige borgere som overhovedet muligt, og så effektiv som muligt, og jeg vil meget gerne lytte til de indspark, der er fra politiet, bl.a. i forhold til en baglandspatrulje, og hvilke ting der er mere effektive værktøjer end dem, vi bruger i øjeblikket. Men grænsekontrollen er vi i min optik desværre nødt til at opretholde, i hvert fald i en periode.

Kl. 11:17

**Formanden (Henrik Dam Kristensen):**

Værsgo.

Kl. 11:17

**Kristian Thulesen Dahl (DF):**

Jo, men det er jo noget, vi har diskuteret i årevis, og der er jo den der diskussion om, hvad der er en klog grænsekontrol. Jeg tror bare, at rigtig mange danskere oplever det, at man har en fysisk kontrol, også på selve grænsestregen, som en del af en klog grænsekontrol. Jeg tror også, det var det signal, Venstre fik sendt til danskerne, da man pludselig stod med den daværende formand og den nuværende næstformand – og tillykke med det – på grænsestregen i valgkampen

og sagde til danskerne, at Venstre står bag grænsekontrollen og fortsat også vil have grænsekontrol.

Grunden til, at det er lidt aktuelt at diskutere det her og nu, er jo, at der er røster i EU-systemet om, at man vil komme til Danmark på et tidspunkt og sige, at nu er det slut med den grænsekontrol, vi har i dag. Der er det jo vigtigt for os i Dansk Folkeparti, at vi ved, at vi har nogle gode partnere herinde, som er parat til at stille sig op over for EU og sige: Nej, vi ønsker at fortsætte grænsekontrollen.

Kl. 11:18

**Formanden** (Henrik Dam Kristensen):

Tak. Så er det ordføreren. Værsgo.

Kl. 11:18

**Jakob Ellemann-Jensen (V):**

Jeg synes, at den måde, det blev håndteret på under den tidligere regering og den daværende udlændinge- og integrationsminister, illustrerer meget godt, at der er den vilje til at sige: Kære venner i EU-systemet, vi er altså nødt til at opretholde den her grænsekontrol i en længere periode. Og det står vi selvfølgelig ved. Vi synes, det er vigtigt at passe godt og ordentligt på Danmark. Vi kan se, at der også er andre lande, som har været nødt til at indføre en grænsekontrol. Det er derfor, jeg siger, at selv om jeg i bund og grund synes, det er ærgerligt at lægge restriktioner på vores frie bevægelighed, fordi vi gode, almindelige lovlige borgere skal have ret til at bevæge os, så er det altså et nødvendigt onde, og det tror jeg også det vil være fremover. Så det står vi bag.

Kl. 11:19

**Formanden** (Henrik Dam Kristensen):

Så er det hr. Morten Østergaard.

Kl. 11:19

**Morten Østergaard (RV):**

Også herfra er der et stort tillykke til hr. Jakob Ellemann-Jensen med de fine nye opgaver. Men det er jo egentlig også et tillykke til Venstre med et flot valg.

Man kan se og høre på det forslag til vedtagelse, som er fremsat i dag – og det er jo rigtigt – at Danmark på mange måder er i god gænge. Man fornemmer næsten en frustration over, at det åbenbart ikke er gået op for befolkningen, siden man ønskede sig et andet flertal i Danmark, og det må man jo så prøve at komme over, at komme i gang med arbejdet.

Men mit spørgsmål går egentlig på, at det jo var meget markant, at Venstre i valgkampen brød med nogle signaler, altså forsøgte at signalere – hvilket jeg synes er meget positivt – at man ønskede at bryde med de vante rammer i Folketinget, ønskede at bryde med blokpolitikken. Man fik jo egentlig også et flot mandat, men det, mit spørgsmål går på, er, om det er den kurs, der står ved magt. For på en eller anden måde valgte befolkningen, selv om mange ting går godt i Danmark, at sige, at der skulle ske noget nyt. Der skulle et andet flertal til. Hr. Jakob Ellemann-Jensen er måske kommet tættere på svaret på, hvorfor det gik sådan, at befolkningen ønskede sig et andet flertal på trods af den megen fremgang, og om man derfor vil holde fast i det, man sagde i valgkampen om et brud med de vante rammer i Folketinget.

Kl. 11:20

**Formanden** (Henrik Dam Kristensen):

Ordføreren, værsgo.

Kl. 11:20

**Jakob Ellemann-Jensen (V):**

Det er altid farligt at kaste sig ud i sådan en karriere som valgforsker – især fra den her talerstol – så det vil jeg lade være med at gøre mig

mere klog på end at sige, at når ting går godt, så tør folk jo også at gamble lidt mere, og det har man så gjort.

Jeg har et inderligt ønske om et bredt samarbejde i det her Folketing. Jeg er mere interesseret i, hvad vi samarbejder om, end hvem jeg samarbejder med. Jeg synes, det er emnerne, der er vigtige, og jeg samarbejder – og det var også det, jeg forsøgte at signalere til statsministeren før, som også kvitterede herfor ved ivrigt at nikke. Jeg ønsker altså at stille vores mandater til rådighed der, hvor vi trækker Danmark i den rigtige retning. Til gengæld kommer jeg da også til at gøre mig besværlig og gøre os besværlige de steder, hvor vi mener det går i den forkerte retning. Selvfølgelig gør vi det. Det har vi en fælles interesse i. Men det er vigtigere, hvad vi samarbejder om, end hvem vi samarbejder med.

Kl. 11:21

**Formanden** (Henrik Dam Kristensen):

Hr. Morten Østergaard, værsgo.

Kl. 11:21

**Morten Østergaard (RV):**

Det synes jeg er fantastisk gode ord – også her ved en valgperiodes begyndelse. Jeg synes, der er mange ting i det, som hr. Jakob Ellemann-Jensen i dag også siger på Venstres vegne om at tilslutte sig ambitionen om at reducere Danmarks udledning af drivhusgasser med 70 pct. i 2030 – en kæmpe opgave, som kræver bredt samarbejde, hvis det skal blive til noget.

Men det fører mig så også frem til et af de steder, hvor jeg synes der er et stykke arbejde at gøre, nemlig at tage bestik af, at virksomhederne mangler arbejdskraft. Derfor vil jeg gerne spørge, om det brede samarbejde også kunne udstrækkes til de to ting: at hjælpe virksomhederne med at få mere udenlandsk arbejdskraft hertil og at lade dem beholde den udenlandske arbejdskraft, de har i forvejen, også hvis den er kommet hertil som flygtninge, altså flygtninge, der bidrager? Kan vi samarbejde om det?

Kl. 11:22

**Formanden** (Henrik Dam Kristensen):

Tak! Så er det ordføreren, værsgo.

Kl. 11:22

**Jakob Ellemann-Jensen (V):**

Jeg hører på danske virksomheder, at der er et stort behov for arbejdskraft udefra, fordi det går godt, ja. Og forudsætningen for, at det bliver ved med at gå godt, er, at vi har den kvalificerede arbejdskraft, vi har brug for, fordi det også skaber flere arbejdspladser. Det synes jeg i den grad vi skal samarbejde om.

Jeg vil foreslå hr. Morten Østergaard også at tage det op med statsministeren, for det er jo der, man også skal påvirke lidt for at få regeringen til at indse, at det har vi brug for. For at sikre væksten i vores samfund er vi altså afhængige af, at der kommer nogle og hjælper os med det, som de er gode til.

Kl. 11:22

**Formanden** (Henrik Dam Kristensen):

Så er det fru Signe Munk, SF. Værsgo.

Kl. 11:23

**Signe Munk (SF):**

Jeg vil gerne kvittere for en god tale fra hr. Jakob Ellemann-Jensen, hvor klimaet heldigvis fik lov til at fylde meget – og særlig for Venstres opbakning til 70-procentsmålet i 2030. Vi er jo nogle, der har gået og ventet lidt spændt, men det er ingen skam, at den beslutning tager tid, bare man kommer det rigtige sted hen.

Hr. Jakob Ellemann-Jensen lægger vægt på, at det skal være en ægte og reel grøn omstilling. Det er jo svært at mene, at det skal

være en uægte grøn omstilling, men jeg bliver alligevel lidt nysgerig efter at høre, hvad hr. Jakob Ellemann-Jensen præcis mener. Så hvis du kunne løfte – hvis *man*, nej, hvis *hr. Jakob Ellemann-Jensen* kunne løfte sløret for det, ville det være godt.

Kl. 11:23

**Formanden** (Henrik Dam Kristensen):  
Ordføreren.

Kl. 11:23

**Jakob Ellemann-Jensen** (V):

Altså, det der med tiltaleformerne er der knas med for os alle sammen, og det er der også for mig indimellem.

Jeg forstår godt spørgsmålet fra fru Signe Munk. Altså, når jeg taler om en ægte grøn omstilling – og det er rigtigt, at der ikke er en eller anden modsætning til det, som er falsk grøn – er det, fordi det her handler om at forbedre verden. Det handler ikke om at forbedre vores mavefølelse. Og jeg synes, at nogle af de ting, som er fremme i debatten rundt omkring, både politisk, men også i medierne rundt omkring, meget handler om at se på tiltag, som gør, at vi får det bedre, men som ikke har en reel effekt. I forhold til nogle af de ting, som vi producerer i Danmark med et lavt tryk på klimaet, vil jeg bare advare imod, at man siger: Jamen vi kan nærne os de 70 pct. ved at skubbe det ud til nogle andre lande. For det bliver verden simpelt hen ikke et bedre sted af, og det synes jeg på mange måder ville være uansvarligt.

Hvis vi fortsat skal være et grønt foregangsland, er vi nødt til at vise andre lande, at man kan gøre det her på en attraktiv måde, som gør, at folk ikke går rundt i sækkelærred og synes, at livet er træls, men sådan at vi faktisk er et land, man har lyst til at være som.

Kl. 11:24

**Formanden** (Henrik Dam Kristensen):  
Fru Signe Munk, værsgo.

Kl. 11:24

**Signe Munk** (SF):

Når jeg tænker på en reel grøn omstilling, tænker jeg også på de anbefalinger, Klimarådet er kommet med. I går advarede de f.eks. imod, at man skulle bruge CO<sub>2</sub>-kvoteannulleringer og kreditter. Noget af det, som hr. Jakob Ellemann-Jensens ordfører på klimaområdet, hr. Thomas Danielsen, har bragt med til forhandlingerne om klimaloven, er netop annullering af CO<sub>2</sub>-kvoter og kreditter. Så jeg vil bare høre i forhold til en reel grøn omstilling, hvordan hr. Jakob Ellemann-Jensen så forholder sig til, at Klimarådet siger, at det ikke er en reel omstilling at annullere CO<sub>2</sub>-kvoter og bruge kreditter, når det netop er det, som ordføreren for Venstre har bragt til forhandlingerne.

Kl. 11:25

**Formanden** (Henrik Dam Kristensen):  
Ordføreren, værsgo.

Kl. 11:25

**Jakob Ellemann-Jensen** (V):

Altså, meget af det her er selvfølgelig noget, vi kommer til at tage i forhandlingerne, men man kan grundlæggende sige, at hvis man annullerer kvoter, fører det jo til en mindre CO<sub>2</sub>-udledning. Og det er det, der er formålet med det hele.

Nu har 70 været sådan et meget magisk tal – jeg tror, at vi i vores iver for at nå dertil skal passe på med at fraskrive os forskellige områder, og at vi nok også skal være enige med resten af verden om, hvad det er, der kan regnes med, og hvad det er, der ikke kan regnes med. For ellers er vi ikke dem, der kan tillade os på et tidspunkt at

pege fingre ad andre lande, hvis de begynder at regne lidt kreativt. Så jeg tror, vi skal holde os til de standarder.

Kl. 11:26

**Formanden** (Henrik Dam Kristensen):  
Så er det fru Pernille Skipper.

Kl. 11:26

**Pernille Skipper** (EL):

Tak for det. Og også tak for talen, siger vi fra Enhedslistens side. Og tillykke med det nye formandskab. (*Jakob Ellemann-Jensen* (V): Det er ikke et formandskab). (*Munterhed*). Undskyld. (*Jakob Ellemann-Jensen* (V): Forbudt). Det var ikke engang med vilje, det er jeg virkelig ked af. Puha, nå, men Venstre hedder stadig Danmarks liberale parti. Ja, godt. For det er nemlig det, mit spørgsmål egentlig skulle dreje sig om.

Danmarks liberale parti synes jeg altid har været en lidt fed titel, og derfor har det også gjort ekstra ondt på mig, når vi i den forgangne regeringsperiode, hvor Venstre jo har siddet på magten, har oplevet historisk mange indgreb i ytringsfriheden. Faktisk var den tidligere regering – altså den netop afgående regering – den regering, som har gjort allerflest indgreb i ytringsfriheden siden anden verdenskrig. Det kommer så ved siden af håndtrykstvung og regler om, hvordan vi må klæde os, og hvad ved jeg – mere overvågning, også af lovlydige borgere.

Derfor vil jeg bare gerne vide, om den nye formand kunne tænkes at være lidt mere liberal end den gamle. Kunne vi få lov til at se lidt mere af titlen blive til virkelighed nu?

Kl. 11:27

**Formanden** (Henrik Dam Kristensen):  
Tak for det. Værsgo.

Kl. 11:27

**Jakob Ellemann-Jensen** (V):

Vi har jo sådan en vane i Venstre om, at nogle af dem, der holder os på plads og – hvad kan man sige – sørger for, at vi er liberale, er VU'erne. Det er også godt at høre fra en gammel VU'er, at vi skal holde fast i det liberale. (*Munterhed*). Det var meget, meget venligt ment. Jeg synes, det er vigtigt at være liberal. Jeg synes, det er dejligt at være liberal. Og det er det, jeg tager mit udgangspunkt i.

Nogle gange kan ting også bare blive for firkantede. Jeg er ikke liberalist, jeg er liberal. Det er sådan en sontring, jeg nogle gange bliver skudt i skoene: Jamen hvad er forskellen? Forskellen er, at jeg tager udgangspunkt i det, der er fornuftigt, og det viser sig i øvrigt ofte at være liberalt. Jeg tager ikke udgangspunkt i en ideologi, for jeg mener, at enhver form for ekstremisme er skadeligt.

Så jo, jeg er et grundlæggende liberalt menneske, men der er også ting, f.eks. tildækningsforbuddet, som det ikke er nogen hemmelighed at jeg synes har været svære. Det har også været svært for mig. Jeg vil da ikke bestemme, hvad andre mennesker har på, men jeg vil søreme da heller ikke bo i et samfund, hvor man skjuler sig, hvor man ikke ser hinanden i øjnene. Et samfund skal, som statsministeren så rigtigt sagde det, være baseret på tillid.

Kl. 11:28

**Formanden** (Henrik Dam Kristensen):  
Fru Pernille Skipper, værsgo.

Kl. 11:29

**Pernille Skipper** (EL):

Det er i øvrigt godt at se, at humøret er ved at komme op igenovre i Venstres folketingsgruppe – det har vi manglet. Jeg er meget enig i den skelnen mellem at være liberalist og være liberal. Jeg betragter mig absolut ikke som liberalist, men grundlæggende som liberal, og



det er også derfor, jeg synes, at det faktisk er et ekstremt vigtigt emne, altså at et demokratisk samfund bygger på frihedsrettigheder. Søren Pind har sagt mange ting, jeg er uenig i – også efter at han stoppede i Folketinget – men han har også sagt noget, som var klogt. Han sagde nemlig – jeg tror, det var til Berlingske – at ud over at højrefløjen har fået islamist på hjernen, så kan den overdrevne fokus på udlændingepolitik og indskrænkning af grundlæggende rettigheder føde den der ekstremisme, som vi prøver på at undgå.

Er det ikke rigtigt, at de der indgreb kan gå for langt?

Kl. 11:29

**Formanden** (Henrik Dam Kristensen):

Tak. Så er det ordføreren. Værsgo.

Kl. 11:29

**Jakob Ellemann-Jensen** (V):

Jo, jeg tror, det er vigtigt med en balance i de her ting. Det tror jeg ikke vi bliver uenige om, altså at balancen er vigtig. Det kan være, vi bliver uenige om, hvor balancen skal være – det finder vi nok ikke ud af sådan lige her og nu.

Noget af det, vi har lagt vægt på i Venstre i de diskussioner – for jeg skal hilse at sige, at vi har diskuteret de her ting længe og højt og ivrigt, og det skal vi have plads til, og det har vi også – og som vi har forsøgt at ramme, er netop den balance mellem at være et åbent samfund, være et tillidsfuldt samfund, men samtidig altså også sige, at folk selv må bestemme. Vi skal møde hinanden på en rigtig måde.

Det er svært at ramme balancen. Vi rammer den ikke altid første gang, og så må vi erkende det, og så må vi komme videre.

Kl. 11:30

**Formanden** (Henrik Dam Kristensen):

Jeg vil sige, der har været lidt hyggestemning under de her spørgsmål, og det har været ganske fint. Men vi har præciseret over for de nye medlemmer, at man ikke må ytre sig fra Folketingssalen, og derfor kan de få en forkert opfattelse af det. Så jeg vil bare sige, det er denne regel, der gælder. (*Munterhed*). Men jeg lod den gode stemning passere den her gang.

Hr. Søren Pape Poulsen, værsgo.

Kl. 11:30

**Søren Pape Poulsen** (KF):

Tak for det. Også tak for talen herfra og tillykke med ordførerens nye hverv. Venstre og Det Konservative Folkeparti er jo enige om mange ting, og det har vi også været historisk, men nogle gange har vi været mere enige end andre. Men lad nu fortiden ligge, for jeg vil nemlig gerne tale om fremtiden.

Nu er det jo sådan, at vi er i den lykkelige situation, at den fremgang, vi kan se i antallet af job, bl.a. kommer fra seniorer, altså folk, der er gået på pension; det kan være, de finder ud af, når de er kommet hjem, at det var lige vel voldsomt nok at gå rundt derhjemme og have lidt for meget fritid, og så vil de gerne ind på arbejdsmarkedet igen.

Når nu et flertal her i Folketinget har besluttet sig for, at folk, der sidder hjemme på sofaen, skal til at have nogle flere penge for at sidde der og måske ikke være så meget animeret til at gå på arbejde, hvad siger Venstre så til det forslag, Det Konservative Folkeparti præsenterede her i weekenden, om, at pensionister, der er gået på pension, men vender tilbage til arbejdsmarkedet, ikke længere skal modregnes i deres pension? Var det noget, vi kunne tale om og eventuelt fremsætte et forslag om i fællesskab?

Kl. 11:31

**Formanden** (Henrik Dam Kristensen):

Ordføreren.

Kl. 11:32

**Jakob Ellemann-Jensen** (V):

Altså, jeg deler med hr. Søren Pape Poulsen begejstringen, når ældre mennesker er så tilpas friske, at de har lyst til at deltage på arbejdsmarkedet. Min egen mor er 82 år gammel og har netop gået Caminoen – dog ikke den hele.

Men jo flere friske ældre mennesker, vi også kan få tilbage på arbejdsmarkedet, des bedre. Derfor synes jeg da, det her er et emne, som vi bestemt skal tale om. Vi har brug for den erfaring, som de her mennesker repræsenterer, og vi har brug for dem på arbejdsmarkedet. Så det er noget, vi gerne skulle finde nogle løsninger på.

Kl. 11:32

**Formanden** (Henrik Dam Kristensen):

Så går vi videre i rækken til hr. Uffe Elbæk. Værsgo.

Kl. 11:32

**Uffe Elbæk** (ALT):

Det her er allerede en god debat, for der kommer helt ny viden på bordet. Jeg anede ikke, at fru Pernille Skipper havde været VU'er. Det er virkelig breaking news. (*Munterhed*).

Hvad angår spørgsmålet, synes jeg, der var tre ting, der virkelig var opmuntrende ved det her valg, og det ene var, at det var et grønt valg, at vi fik en ny regering, og det andet var, at jeg oplevede den tidligere formand for Venstre så klart tage afstand fra højrepopulismen. Som yderligere et spørgsmål har jeg lyst til at høre, om det med den nye formand stadig er tilfældet, for jeg oplevede virkelig, at hr. Lars Løkke Rasmussen var meget præcis i de debatter, vi havde, under valgkampen, nemlig at nok er nok, hertil, og at Venstre ikke ønsker at indgå i et tættere samarbejde med nogen, der har den type holdninger og værdier. Er det også tilfældet med Venstre i dag?

Kl. 11:33

**Formanden** (Henrik Dam Kristensen):

Ordføreren.

Kl. 11:33

**Jakob Ellemann-Jensen** (V):

Jeg er modstander af enhver form for populisme, enhver form for ekstremisme, og det deler jeg med min forgænger. Det gælder sådan set alle fløje, og det er vel sådan set det. Og nej, jeg er heller ikke en, der synes, at ultimative krav er en fornuftig måde at forhandle på. Men ekstremisme og populisme er jeg en ivrig modstander af, og det tror jeg egentlig vi alle sammen er.

Kl. 11:34

**Formanden** (Henrik Dam Kristensen):

Hr. Uffe Elbæk.

Kl. 11:34

**Uffe Elbæk** (ALT):

Når jeg spørger, er det selvfølgelig for at få en fornemmelse af, hvilke helt grundlæggende principper Venstre står på. Vil Venstre fortsat stå op for konventionerne, vil Venstre klart markere humanistiske værdier og holdninger? Fastholder Venstre linjen med, at højrepopulisme er man meget klare politiske modstandere af?

Kl. 11:34

**Formanden** (Henrik Dam Kristensen):

Ordføreren.

Kl. 11:34

**Jakob Ellemann-Jensen** (V):

Vi er modstandere af højrepopulisme, venstrepopulisme, og skulle der komme en alternativ populisme, er vi sandelig også modstandere

af den. Vi står også vagt om internationale konventioner. Som et lille land kan det nogle gange virke besynderligt at følge en debat, der handler om, at konventioner skulle være skidt for os, for de er sådan set netop sat i verden for at beskytte små lande, små folk som os, og det har vi en klar interesse i. Vi har en klar interesse i en fornuftig international retsorden, og det bekender vi os til i Venstre, og det vil vi alle dage gøre.

Kl. 11:35

**Formanden** (Henrik Dam Kristensen):  
Fru Pernille Vermund.

Kl. 11:35

**Pernille Vermund** (NB):

Tak for ordet. Og tillykke med formandsposten – det er vel næppe en hemmelighed, at den er jeg glad for er gået videre. Jeg skal ikke følge op på spørgsmålet her, men stille et andet.

I valgkampen og også op til valgkampen sagde tidligere formand for Venstre og daværende statsminister Lars Løkke Rasmussen, at han ønskede et nyt asylsystem med et stop for spontan asyl i Danmark. Det sagde han også i sin grundlovstale i 2018.

Jeg vil sådan set bare høre, om det stadig er Venstres politik, at man ønsker et stop for spontan asyl i Danmark.

Kl. 11:36

**Formanden** (Henrik Dam Kristensen):  
Ordføreren.

Kl. 11:36

**Jakob Ellemann-Jensen** (V):

Det er jo klart, at det ikke er noget, om hvilket man kan gå ud og sige: Fra på tirsdag har vi indført det. Det kræver, at der er et alternativ, og jeg hørte også statsministeren sige, at statsministeren sammen med de øvrige europæiske lande vil finde ud af, hvad mulighederne for det her er, hvem der er med på det her, og om vi kan få lavet et fornuftigt system. For det er ikke et system, om hvilket vi i Danmark alene kan sætte os ned og sige: Nu gør vi sådan her og blæser på, at resten af verden eksisterer.

Men jeg er sådan set meget glad for og tilfreds med – og jeg har tillid til – at statsministeren også vil fremføre det over for sine kollegaer i Europa.

Kl. 11:36

**Formanden** (Henrik Dam Kristensen):  
Fru Pernille Vermund.

Kl. 11:36

**Pernille Vermund** (NB):

Nu er det jo sådan, at vi har et forbehold i forbindelse med retspolitikken i EU, og derfor ligger flygtningepolitikken i Danmark. Den tidligere udlændinge- og integrationsminister fru Inger Støjberg sagde selv i valgkampen, at vi ikke handler i strid med internationale konventioner eller flygtningekonventionen, hvis vi ændrer asylsystemet og dermed indfører et stop for spontan asyl.

Så jeg efterlyser igen et svar med hensyn til Venstres politik: Ønsker Venstre, at der skal indføres et stop for spontan asyl i Danmark, sådan som det var Venstres politik under den tidligere formand Lars Løkke Rasmussen?

Kl. 11:37

**Formanden** (Henrik Dam Kristensen):  
Ordføreren.

Kl. 11:37

**Jakob Ellemann-Jensen** (V):

Det bestræbte jeg mig sådan set på at svare på. Det er rigtigt, at vi har et retsforbehold, og det er rigtigt, at asylpolitikken ligger i Danmark, men det er jo ikke det samme som at sige, at vi derfor skal stå alene med løsningerne. Altså, jeg tror, det er vigtigt at finde internationale løsninger, at finde fælles europæiske løsninger på det her problem, for det er altså ikke sådan, at man pludselig fra sin båd, der har krydset Middelhavet, popper op i Padborg. Der er altså et helt europæisk kontinent, man bevæger sig igennem. Og derfor har vi brug for at stå sammen med de andre europæiske lande om det her for at få løsninger, som også kan lade sig gøre i virkeligheden og ikke bare er et fatamorgana.

Kl. 11:38

**Formanden** (Henrik Dam Kristensen):

Så er det hr. Alex Vanopslagh. Værsgo.

Kl. 11:38

**Alex Vanopslagh** (LA):

Tak for det, og tak for en glimrende tale til hr. Jakob Ellemann-Jensen. Jeg vil også spørge lidt ind til de liberale ambitioner hos Venstre, og der mener jeg ikke den her Pernille Skipper-liberalisme – det er i sandhed den eneste form for liberalistisk ideologi, der er ekstrem og skadelig. Det er den helt almindelige liberalisme ikke. Men jeg er selvfølgelig nysgerrig efter, om hr. Jakob Ellemann-Jensen vil bevæge partiet over i en liberal retning. Jeg har taget en lille tavle med for at gøre det ekstra pædagogisk, hvor hr. Jakob Ellemann-Jensen kan hjælpe mig med at placere Venstre. Er det i retning af 2015-Venstre, hvor man gik til valg på skattelettelser i top og bund – reformer, der skulle gøre Danmark rigere, og en begrænset vækst i det offentlige forbrug – eller er det en fortsættelse af 2019-Valgkampsvestre, hvor man siger: Vi vil det samme som Socialdemokratiet, bare uden skattestigninger? Jeg skulle lige til at spørge ordføreren, hvor han vil placere krydset, men så ville han selvfølgelig sige, at det skulle placeres ved Venstre. Men hvad er det for et Venstre, man får under hr. Jakob Ellemann-Jensens ledelse?

Kl. 11:39

**Formanden** (Henrik Dam Kristensen):

Vi er tilbageholdende med rekvisitter i Folketingssalen, men værsgo.

Kl. 11:39

**Jakob Ellemann-Jensen** (V):

Det ødelægger jo lidt mit svar. (*Munterhed i salen*). Tak for spørgsmålet. Vi er et parti, som bekender os til velfærdssamfundet. Jeg synes, at velfærdssamfundet er godt, jeg synes, det er vigtigt, og jeg synes, det giver os muligheder. Det giver nogle lige muligheder i vores samfund, som jeg tror er et vigtigt fundament for den tillid, som vores samfund også skal være præget af. Jeg deler ikke den opfattelse, der synes at være nogle steder, nemlig at liberalisme kun handler om den offentlige sektors størrelse og om topskat. Og det er heller ikke mit indtryk, at Liberal Alliance i nye klæder gør det. Men jeg skal nok få placeret os på den skala lidt senere. Jeg har ikke mine briller med, så jeg kunne ikke se den helt tydeligt herfra. Brillerne var en rekvisit, jeg ikke måtte tage med.

Kl. 11:40

**Formanden** (Henrik Dam Kristensen):

Hr. Alex Vanopslagh, værsgo.

Kl. 11:40

**Alex Vanopslagh** (LA):

Tak for det. Ja, det var jo egentlig ikke rigtig noget svar, men hvis man lytter til svarene, der er givet tidligere, kan man høre, at vi skal

fortsætte med at brænde hele det økonomiske råderum af i staten og intet i privaten – og så er krydset jo nok ved det socialdemokratiske Venstre så at sige. Men fred være med det.

Jeg er egentlig enig i et ja til, at det er vigtigt med et stærkt velfærdssamfund. Og jeg vil bare spørge, om hr. Jakob Ellemann-Jensen også deler en skelnen mellem privat velfærd og offentlig velfærd og mener, at der måske skal være en fin balance i måden, vi bruger pengene på, så vi også giver noget til den private velfærd i form af skattelettelser, lige så vel som vi investerer i den offentlige velfærd.

Kl. 11:40

**Formanden** (Henrik Dam Kristensen):  
Ordføreren.

Kl. 11:40

**Jakob Ellemann-Jensen** (V):

Tak for det relativt ledende spørgsmål. Jeg vil først lige anholde præmissen om, at vi bare vil brænde hele råderummet af, for det vil vi bestemt ikke. Vi har sagt, som jeg også svarede til hr. Jesper Petersen tidligere, at vi vil følge med det demografiske træk, men det efterlader jo altså stadig væk et pænt råderum. Jeg har så sagt her i dag, at vi også er parate til at reservere en del af det råderum til at nå de ambitiøse klimamål, for nogle skal jo finde pengene, og vanen tro er det os.

Men derudover har jeg da den grundlæggende indstilling, at jeg egentlig tror, at borgerne er bedre til at administrere deres penge, end selv jeg er. Jeg tror egentlig, at borgerne har det godt med at have deres egne penge i deres egne lommer, og jeg synes, at vi skal belønne de mennesker, der går på arbejde hver dag, særlig dem med de laveste indkomster, for det er dem, der holder Danmark i gang.

Kl. 11:41

**Formanden** (Henrik Dam Kristensen):  
Så er det hr. Christian Rabjerg Madsen. Værsgo.

Kl. 11:41

**Christian Rabjerg Madsen** (S):

Tak for det. Og tillykke til ordføreren med posten.

I foråret fremlagde Venstre jo en stor sundhedsreform, hvor man foreslog at nedlægge regionerne. Det gav en heftig debat i befolkningen, og det gav også det, man vel kan kalde en fordomsfri debat i Venstre, hvor flere af ordførerens partimedlemmer var ude at sige – ganske fornuftigt, synes jeg – at det var en ganske ufornuftig idé. Men ordføreren holdt fast og holdt fanen højt og svarede i kandidattest, og når ordføreren blev spurgt, at regionerne selvfølgelig skal nedlægges. Er det fortsat ordførerens og Venstres synspunkt, at regionerne skal nedlægges?

Kl. 11:42

**Formanden** (Henrik Dam Kristensen):  
Ordføreren.

Kl. 11:42

**Jakob Ellemann-Jensen** (V):

Jeg vil sige det sådan, at jeg jo har hørt på den nye sundhedsminister, at man mener i regeringen og Socialdemokratiet, at de udfordringer, som vi pegede på ... Undskyld, jeg tager den lige et skridt tilbage: Jeg er med på, at meget af den her debat desværre kom til at handle om regionerne, og det ærgrer mig pokers meget. For vi kom til at tale strukturer i stedet for at tale patienter og i stedet for at tale sammenhæng, og det var jo det, der var baggrunden for den sundhedsreform. Det hele endte desværre med at handle om strukturer.

Men jeg kan forstå på sundhedsministeren og på regeringen, at man mener, at man egentlig godt kan løse opgaven ved at bevare

regionerne, og det glæder jeg mig egentlig til at forhandle med regeringen om, for vi er fokuseret på løsninger, på patienter, på sammenhæng og ikke så meget på, hvordan de strukturer, vi bygger op omkring dem, er. Det glæder jeg mig til, og jeg sætter pris på, at sundhedsministeren har indkaldt til det.

Kl. 11:43

**Formanden** (Henrik Dam Kristensen):  
Spørgeren, værsgo.

Kl. 11:43

**Christian Rabjerg Madsen** (S):

Ved et tidligere spørgsmål afviste ordføreren, at han havde uld i munden. Det er vist så genintroduceret her, for det er jo rigtigt nok, som ordføreren peger på, at Socialdemokratiet ser en løsning, hvor vi kan bevare regionerne, men hvis jeg ønskede at høre Socialdemokratiets position, kunne jeg jo spørge sundhedsministeren. Nu spurgte jeg ordføreren: Hvad er Venstres position?

Altså, regionerne varetager jo en vigtig samfundsopgave med sygehuse, og som ordføreren vil vide fra sin tid som miljøminister, varetager de vigtige opgaver i forhold til jordrensning – opgaver, som peger langt ud i fremtiden, hvorfor det selvfølgelig er vigtigt at diskutere problemer, men også at diskutere strukturer. Vi bliver nødt til at være sikre på, hvordan strukturerne er for arbejdet. Og derfor vil jeg gerne bede om Venstres holdning til spørgsmålet.

Kl. 11:43

**Formanden** (Henrik Dam Kristensen):  
Værsgo til ordføreren.

Kl. 11:43

**Jakob Ellemann-Jensen** (V):

Det var egentlig ikke for at tale med uld i mund eller tale udenom; det var egentlig for at vise en imødekommethed i forhold til den fremstrakte hånd, som sundhedsministeren er kommet med. Men det kan måske give svaret på, hvorfor nogle er blevet ministre, og hvorfor nogle ikke er blevet det.

Kl. 11:44

**Formanden** (Henrik Dam Kristensen):  
Så er det Ida Auken. Værsgo.

Kl. 11:44

**Ida Auken** (RV):

Stort tillykke med formandsposten. Jeg skal lige sunde mig over den der, for det var måske ikke så fint. Jeg synes, det er en virkelig god nyhed, at Venstre støtter målet med 70 pct.s CO<sub>2</sub>-reduktion i 2030, for det fik vi jo et klart svar på i dag. Det, der måske ikke står helt klart, og som jeg vil spørge ordføreren og formanden for Venstre om, er, om det så også betyder, at Venstre er klar til at forpligte sig til 70-procentsmålet i en bindende klimalov.

Kl. 11:44

**Formanden** (Henrik Dam Kristensen):  
Ordføreren.

Kl. 11:44

**Jakob Ellemann-Jensen** (V):

Som jeg sagde nu her, synes vi, at ambitionen er rigtig, vi synes, at ambitionen er vigtig, og vi synes også, det er vigtigt, at vi rammer det her mål på en ægte grøn måde. Nu blev jeg tidligere spurgt, om jeg ville forpligte mig til at stemme for denne og hin lov, og som jeg svarede der, kan jeg jo ikke sige, at jeg svarer for en lov, hvis indhold jeg ikke kender på andet end titlen. Men det, jeg siger her, er, at vi støtter ambitionen om de 70 pct. Vi går med åbent sind ind i de her forhandlinger, og vi har de prioriteter, som jeg nævnte her

før. Vi synes, det her skal være ægte grønt, vi synes, at muligheden for, at Danmark fortsat også på det her område er et foregangsland, er noget, vi i den grad skal udnytte.

Kl. 11:45

**Formanden** (Henrik Dam Kristensen):  
Ida Auken.

Kl. 11:45

**Ida Auken** (RV):

Der har været meget grin i dag, men måske få klare svar, og det er måske også klogt lige at tænke sig om. Men når industrien siger, og når alle partierne siger: Vi kan godt lave en bindende rammelo, hvor vi siger, at nu sætter vi rammen og sætter os målet, og så lægger vi en handlingsplan bagefter, så vi når det mål – det bliver svært at nå målet, men vi skal gøre det sammen – så synes jeg, det er vigtigt, hvorvidt Venstre er med på det mål på en bindende måde eller ej.

Kl. 11:46

**Formanden** (Henrik Dam Kristensen):  
Ordføreren.

Kl. 11:46

**Jakob Ellemann-Jensen** (V):

Det var egentlig mit indtryk, at det var det, jeg svarede på før, og det var også mit indtryk, at det var det, jeg sagde i min tale. Fra Venstres side er vi også parat til at anviser finansiering til det her. Nu har ordføreren desværre brugt begge sine korte bemærkninger, men et spørgsmål tilbage herfra kunne jo være, om Det Radikale Venstre er interesseret i også at bruge af råderummet for at sikre den her finansiering frem for de løsninger, som bare peger på skatter og afgifter og byrder for befolkningen. Vi er klar på de 70 pct., men vi stemmer altså ikke om selve lovteksten her og nu.

Kl. 11:46

**Formanden** (Henrik Dam Kristensen):  
Så er det hr. Jeppe Bruus.

Kl. 11:46

**Jeppe Bruus** (S):

Tak for det. Nu kan jeg forstå, at det ligger Venstres formand meget på sinde at snakke om hr. Jakob Ellemann-Jensen. Det var i hvert fald det, han sagde til Socialdemokratiets ordfører tidligere. Så kunne jeg også høre det seneste svar til min partifælle, og det opfattede jeg egentlig som rimelig arrogant, altså noget med forskellen på, hvem der blev minister og ikke blev minister.

Altså, kunne vi egentlig ikke bare få et tydeligt svar fra Venstres formand: Mener Venstre i dag, at man skal bevare regionerne, eller mener Venstre fortsat, at man skal nedlægge regionerne?

Kl. 11:47

**Formanden** (Henrik Dam Kristensen):  
Ordføreren.

Kl. 11:47

**Jakob Ellemann-Jensen** (V):

Jeg skal beklage, hvis mit svar før til hr. Christian Rabjerg Madsen forekom arrogant. Jeg har selv været i den situation i årevis ikke at være blevet udpeget til minister, før jeg blev det. Jeg er sikker på, at det samme sker for hr. Christian Rabjerg Madsen på et tidspunkt. Han er en dygtig kollega.

Så er der regionerne. Det, jeg prøvede at svare før, var, at det, der er vigtigt for mig, er patienterne, og det er sammenhængen. Hvis man, som sundhedsministeren lægger op til, kan finde de gode løsninger, som vi lagde op til i vores sundhedsudspil, med en bevarelse

af regionerne, jamen så er det ikke vigtigt for mig, at regionerne bliver nedlagt. Det er ikke et mål i sig selv. Debatten kom til at handle meget om det, og det syntes jeg var ærgerligt, for den burde handle om patienter, den burde handle om sammenhæng. Så nej, jeg er ikke ståltsat på at skulle nedlægge regionerne. Jeg bekender mig meget gerne til en model, hvor regionerne består, hvis regeringen kan præsentere en sådan løsning. Det er derfor, jeg egentlig prøver at gå ind i det her med et åbent sind. Det var derfor, jeg lavede den sondring før mellem en sundhedsminister, som faktisk siger, at jamen prøv at høre, vi har en løsning på det her, skal vi tale om den, og så noget, jeg egentlig synes sådan lidt var et drillespørgsmål.

Kl. 11:48

**Formanden** (Henrik Dam Kristensen):  
Hr. Jeppe Bruus, værsgo.

Kl. 11:48

**Jeppe Bruus** (S):

Jeg opfattede det egentlig ikke som et drillespørgsmål, og det er det spørgsmål, jeg stiller nu, heller ikke. Så jeg håber ikke, at der også kommer et arrogant svar til mig. Spørgsmålet er egentlig meget enkelt. Sådan som jeg hører det, Venstres formand svarer, er det sådan, at hvis aftalen er tilstrækkelig god, så kan man gå ind for at bevare regionerne. Hvis ikke, så mener Venstre fortsat, at man skal nedlægge regionerne. Det var mit forsøg på at fortolke det lidt lange og måske også lidt uldne svar, som kom. Men var det rigtigt forstået?

Kl. 11:49

**Formanden** (Henrik Dam Kristensen):  
Ordføreren.

Kl. 11:49

**Jakob Ellemann-Jensen** (V):

Jeg synes, det var en god fortolkning. Altså, jeg kan jo konstatere, at vi indtil videre er dem, som har fremlagt et forslag om det her, og jeg har forstået på regeringen, at man vil fremsætte sit eget forslag om det her, som tager udgangspunkt i den tidligere regerings forslag, og at man her mener, at man kan nå frem til en model, som bevarer regionerne. Og hvis man har sådan en model, som løser de udfordringer, vi har på det her område, jamen så støtter vi meget gerne op om den.

Kl. 11:49

**Formanden** (Henrik Dam Kristensen):  
Så er det Karina Lorentzen Dehnhardt.

Kl. 11:49

**Karina Lorentzen Dehnhardt** (SF):

Der er jo flere, der har bemærket, at Venstre har fået ny formand, så formålet med mit spørgsmål er at efterprøve, om der måske også er kommet en ny politik nogle steder. Det, jeg gerne vil spørge til, er offentlighedsloven.

Jeg synes jo, det er en god demokratisk værdi, at man i et samfund som det danske kan kontrollere, hvad magthaverne laver. Og der er det jo sådan, at den nuværende offentlighedslov på en række punkter indskrænker mulighederne for det. Det har også været kritiseret, og det er en kritik, som vi i SF har lyttet til.

Jeg vil jo gerne høre, om Venstre også har lyttet til den kritik. Altså, vil Venstre stille sig sammen med det efterhånden ret store kludetæppe af partier, som er imod den nuværende offentlighedslov og vil have lempet den, så vi igen kan få indseende med, hvad det er, magthaverne laver?

Kl. 11:50

Kl. 11:53

**Formanden** (Henrik Dam Kristensen):  
Ordføreren.

Kl. 11:50

**Jakob Ellemann-Jensen** (V):

Altså, man kunne jo også have taget det med i det forståelsespapir, man lavede med regeringen. Hvis vi har mulighed for at forbedre offentlighedsloven, lægger vi gerne op til det, men jeg tror, man skal passe på med at komme fra regering og bevæge sig over i opposition og så lige pludselig mene, at der skal være en større gennemsigtighed, end da man selv sad i regering. Så det vil jeg i den grad afholde mig fra. Jeg kan se, at statsministeren sætter pris på det.

Men jeg synes, at der også her skal være en balance mellem, at befolkningen og vi som Folketing har krav på at kunne kigge regeringen i kortene – og det skal vi kunne gøre ordentligt – og at man som regering også skal have et arbejdsrum, hvor man kan tale sammen på en fornuftig måde. Hvis ikke vi har ramt den balance fuldstændigt i offentlighedsloven, jamen så lad os se på det. Men forudsætningen for det her er også, at man som regering har et rum, hvor man kan tale sammen uden at blive kigget over skulderen, for ellers kommer det til at foregå på alle mulige andre måder, og det tror jeg ikke nogen af os har en interesse i.

Kl. 11:51

**Formanden** (Henrik Dam Kristensen):  
Værsgo til spørgeren.

Kl. 11:51

**Karina Lorentzen Dehnhardt** (SF):

I SF anerkender vi sådan set også, at man skal have et rum for at kunne tage nogle politiske beslutninger, men når de så er taget, synes vi sådan set, at det er fair nok, at man lægger grundlaget for de beslutninger frem, så offentligheden kan vurdere dem. Det er egentlig derhen, jeg synes Venstre godt kunne hjælpe os med at nå. Jeg synes jo ikke, at det er nogen skam at blive klogere i politik.

Vi ved jo, at 22 ud af 30 journalister, som har modtaget Cavling-prisen for at afsløre nogle af de største skandaler i centraladministrationen, siger, at deres sag aldrig nogen sinde ville være kommet frem med de nuværende regler. Så gør det ikke indtryk på Venstre, at det nu blot er et af to partier, som står på mål for den her lovgivning, og som blokerer for, at vi kan få mere indseende med, hvad magthaverne laver?

Kl. 11:52

**Formanden** (Henrik Dam Kristensen):  
Værsgo til ordføreren.

Kl. 11:52

**Jakob Ellemann-Jensen** (V):

Jo, det gør bestemt indtryk. Det er dygtige journalister, og dem er jeg sådan set også glad for. Men jeg synes altså fortsat, at den her balance mellem at have et arbejdsrum for en regering og så at have en mulighed for at kigge i kortene er vigtig. Det er derfor, jeg siger, at hvis vi skal justere på den balance, hvis den ikke er det helt rigtige sted, så lad os se på en sådan justering. Men det her med – det er heller ikke det, ordføreren siger, det er jeg med på – som nogle synes, at alt bare skal være fuldt offentligt tilgængeligt, får mig til at frygte, at man så drøfter nogle ting i uofficielle fora. Sådan et land skal vi ikke være.

**Formanden** (Henrik Dam Kristensen):

Hvis vi overholder taletiden, kan vi nå to spillere mere, nemlig hr. Henning Hyllested og fru Anne Paulin. Værsgo, hr. Henning Hyllested.

Kl. 11:53

**Henning Hyllested** (EL):

Det vakte jo en del postyr i Venstre, ja, ligefrem vrede, hvis man skal tro Berlinske, da Enhedslisten, SF, Radikale Venstre og regeringen lavede den her aftale om et midlertidigt børnetilskud. Det kan man vel kun blive vred over, hvis man synes, at børnefattigdom er i orden. Og kendsgerningen er vel, at børnefattigdommen jo nærmest eksploderede under den tidligere regering, og at vi nåede op på et antal på omkring 60.000 børn, som levede i fattigdom. Kendsgerningen er også, at man med det midlertidige børnetilskud giver en hjælpende hånd til nogle af de hårdest ramte. Det er 14.000-15.000 familier og omkring 28.000 børn. Hvorfor al den vrede i Venstre over at give en hjælpende hånd til nogle af de hårdest ramte af den politik, som Venstre selv har ført – til nogle af de fattigste?

Kl. 11:54

**Formanden** (Henrik Dam Kristensen):  
Ordføreren, værsgo.

Kl. 11:54

**Jakob Ellemann-Jensen** (V):

Jeg tror, at man skal være forsigtig med at skyde hinanden motiver i skoene, som man godt ved ikke er rigtige; altså det her med, at vi skulle mene, at børnefattigdom er i orden. Sådan er der jo ikke nogen, der tænker. Jeg tror, at det bedste værn mod fattigdom er arbejde, og at det bedste værn mod børnefattigdom er, at forældrene har et arbejde. Og når vi reagerer på, at man hæver de her ydelser, er det, fordi man mindsker tilskyndelsen til at tage et arbejde. Og jeg tror, at den bedste kur mod negativ social arv er arbejde. Jeg tror, at det bedste for de her familier overhovedet er, at forældrene går på arbejde, og at børnene ser, at deres forældre går på arbejde, og konstaterer, at det er sådan, man er i det her land, nemlig at man arbejder, hvis man kan. Man går på arbejde, man forsørger selv sin familie, og man bidrager til samfundet. Det er altså en vej ud af fattigdom. Og det er den rigtige vej.

Kl. 11:55

**Formanden** (Henrik Dam Kristensen):  
Hr. Henning Hyllested.

Kl. 11:55

**Henning Hyllested** (EL):

Man kan jo have de bedste intentioner, men hvis fakta så er, at man får skabt fattigdom, at man får gjort det sådan, at omkring 60.000 børn rent faktisk lever i fattigdom, er det sådan set ligegyldigt med intentionerne, eller hvad man havde af motiver. Jeg mener, at hvis ikke 3.000 kr., for det er jo det regnestykke, der kom ud af det, skal være et incitament til faktisk at søge arbejde, så skal man da befinde sig i den gode ende af lønskalaen, f.eks. folketingsmedlemmer eller tidligere ministre.

Kl. 11:56

**Formanden** (Henrik Dam Kristensen):  
Værsgo til ordføreren.

Kl. 11:56

**Jakob Ellemann-Jensen** (V):

Jeg synes, at vi skal have ydelser i det her land for mennesker, der står uden for arbejdsmarkedet, som vi kan være bekendt. Vi skal tage

os ordentligt af hinanden, vi skal holde hånden under hinanden, når vi i kortere eller længere perioder står uden for arbejdsmarkedet. Og virkeligheden er altså, at et kontanthjælpspar med ét barn efter skat i samlede ydelser modtager 23.100 kr. Det synes jeg godt at vi som samfund kan være bekendt. Og det er i min optik ikke noget, der fører til fattigdom. Men jeg synes, at når familier i generation efter generation bliver holdt uden for arbejdsmarkedet, så fører det til en anden form for fattigdom, og det er den, vi gerne vil bekæmpe.

Kl. 11:56

**Formanden** (Henrik Dam Kristensen):

Tak til ordføreren. Den sidste, vi når, er fru Anne Paulin. Værsgo.

Kl. 11:56

**Anne Paulin** (S):

Tak for det. Ordføreren har i et interview med Berlingske sagt, at Venstre skal være rasende ambitiøse, når det gælder klimaområdet. Vil ordføreren så her i dag løfte sløret for, hvorfor det har taget Venstre så lang tid at tilslutte sig ambitionen om 70 pct.s reduktion af drivhusgasser i 2030?

Kl. 11:57

**Formanden** (Henrik Dam Kristensen):

Ordføreren.

Kl. 11:57

**Jakob Ellemann-Jensen** (V):

Det kække svar havde selvfølgelig været, at vi lige har været optaget af noget andet. Men det reelle svar er sådan set, at vi er mere fokuseret på virkemidler end på målet i sig selv. Men det er, som om debatten har vendt sig til, at det eneste saliggørende er det her mål.

Klimaministeren sagde jo selv i valgkampen, at det her jo bare er et tal. Vi vil i virkeligheden hellere tale om, hvordan vi kommer derhen.

Det er frit citeret. Det var ikke et citat fra klimaministeren. Men altså, det er vigtigere, at vi taler om løsninger, end om tallet er 70, 71, 69, eller hvor det ligger henne. Nu er vi der, og nu har vi det her tal på plads, og så glæder vi os til at komme ind i det her rum og til at tale om løsninger og til at tale om finansiering.

Kl. 11:57

**Formanden** (Henrik Dam Kristensen):

Fru Anne Paulin.

Kl. 11:58

**Anne Paulin** (S):

Tak for det. Da Konservative for nogle uger siden tilsluttede sig målet om 70 pct., sagde ordføreren til TV-Avisen, at 70-procentsmålet er at købe katten i sækken. Tager ordføreren dermed afstand fra sin tidligere udtalelse her i dag?

Kl. 11:58

**Formanden** (Henrik Dam Kristensen):

Ordføreren.

Kl. 11:58

**Jakob Ellemann-Jensen** (V):

Nej, jeg går ikke så langt som til at tage afstand fra mig selv. Det bliver forvirrende. Men jeg synes, som jeg også prøvede at sige før, at meget af den her debat har handlet om det her tal, som om det var det eneste vigtige.

Høje ambitioner *er* vigtige, og vi deler de høje ambitioner. Vi deler også ambitionen om de her 70 pct., men jeg synes virkelig, at det er løsningerne, som er det vigtige. Det er den diskussion, vi glæder os så utrolig meget til at komme i gang med, og det er de løsninger, som jeg ved at klimaministeren også arbejder på på

højtryk. Det glæder vi os til at blive en del af, for det *er* vigtigt, at Danmark også er et grønt foregangsland på det her område.

Kl. 11:59

**Formanden** (Henrik Dam Kristensen):

Tak til hr. Jakob Ellemann-Jensen.

Jeg vil nu udsætte mødet til afholdelse af en frokostpause. Vi starter mødet igen kl. 13.00 med hr. Kristian Thulesen Dahl.

Mødet er udsat. (Kl. 11:59).

Kl. 13:00

## Forhandling

**Tredje næstformand** (Jens Rohde):

Vi genoptager forhandlingen om statsministerens redegørelse fra i tirsdays.

Næste ordfører er hr. Kristian Thulesen Dahl fra Dansk Folkeparti. Vi skal lige have en statsminister på banen også.

Statsministeren er i salen. Så jeg giver ordet til hr. Kristian Thulesen Dahl.

Kl. 13:01

(Ordfører)

**Kristian Thulesen Dahl** (DF):

Tusind tak. Jeg er glad for, at statsministeren kommer til stede, for det ville da være ærgerligt med alle de guldorn, jeg har forberedt, hvis statsministeren ikke var her.

Først vil jeg jo sige tillykke til statsministeren med posten. Vi har i Dansk Folkeparti en grundlæggende respekt for det danske demokrati, og vi må jo acceptere valgresultatet, som det var den 5. juni. Socialdemokratiets formand fik mandatet til at stå i spidsen for en socialdemokratisk regering. Tillykke med det. Vi er fra Dansk Folkepartis side klar til både med- og modspil de kommende år.

Også tak til statsministeren for talen i tirsdays. Jeg må sige, at den var flot fremført. Det skal hun have. Men det var, som om der manglede et afsnit ved hvert emne, for det var jo en tale, hvor statsministeren stillede flere spørgsmål, end hun kom med svar. Jeg ved ikke, om det var af tidsmæssige årsager, at man simpelt hen havde valgt at tage et afsnit væk fra hvert emne, men det kan være, at vi senere på dagen så kan få resten af talen. Men på den måde kom statsministeren i virkeligheden også til med talen at understrege den pointe, som vi hørte biskoppen fra Aarhus fremføre forud for åbningstalen i tirsdays, nemlig at der i politik er mange ord, rigtig, rigtig mange ord, men også, at mange borgere derude jo tørster efter, at de mange ord omsættes til konkret handling, og at der kommer svar.

Det var også en tale, der indeholdt mange selvmodsigelser. På den ene side var der f.eks. ønsket om en nærhedsreform, færre regler, mindre central styring, mere selvbestemmelse – men så dog ikke lige i forhold til børneinstitutionerne, hvor statsministeren ønsker minimumsnormeringer. Eller hvad med politiet, som der skal være mere af, og især flere politifolk lokalt? Man fik jo indtrykket af, at det virkelig er noget, der haster – og så dog alligevel ikke, for regeringen har udsat forhandlingerne om en ny flerårsaftale, der kan sikre netop mere politi, også mere nærpolti, til engang næste år. Eller hvad med sundhedsområdet, hvor regeringen stiller danskerne 500 nye sygeplejersker i udsigt næste år, stigende til 1.000 nye sygeplejersker senest i 2021, men samtidig på den anden side siger, at man sådan set ikke rigtig ved, hvor de sygeplejersker skal komme fra. Eller – ja, jeg må jo til det – hvad med den berømte Arne, som skal på folkepension 3 år før andre, hvis det da ikke lige var, fordi Arne hellere ville på efterløn, men hvor statsministeren nu siger, at regeringen først engang til næste år vil løfte sløret for, hvordan

man har tænkt sig at indfri løfterne til Arne og de andre? Hed det ikke »Nu er det Arnes tur«? Hvorfor skal Arne så vente til næste sommer? Eller hvad med udlændingeområdet, hvor statsministeren på den ene side siger, at hun vil fastholde den stramme udlændingepolitik, men på den anden side remser en lang række lempelser op?

Og så har regeringen tydeligvis et behov for at dæmpe forventningerne til sig selv. Det er egentlig ret overraskende, set i lyset af at det nye flertal ved valget den 5. juni jo var ret massivt. Hvorfor den her tøven? Hvorfor dette tydelige behov for at tale forventningerne ned i tirsdagens tale? Er det en erkendelse af, at man var for rundhåndet med løfterne i valgkampen – at man kom til at stille danskerne alt for meget i udsigt? For ud over alt det, jeg allerede har nævnt, kunne jeg jo også nævne de nye nærhospitaler, Socialdemokraterne lovede for et års tid siden. Der skal genåbne nye sygehuse rundt i landet. Hvornår vil det initiativ blive taget, hvis overhovedet?

Store dele af konsekvenserne af den kommunalreform, der blev gennemført i 00'erne, gik Socialdemokratiet til valg på skulle tilbagerulles. Institutioner i landsbyer og centerbyer skal genåbnes, kunne man forstå. Hvornår sker det, hvis overhovedet? Uddannelsesloftet skulle væk. Det var da vist noget, der skulle ske ret hurtigt, men det er ikke med i finanslovsforslaget. Hvornår sker det, hvis overhovedet? Et andet loft skulle derimod indføres, nemlig et loft over antallet af nye ikkevestlige indvandrere. Hvornår indføres det, hvis overhovedet? Det var klare løfter. Jeg hørte dem jo selv ved mange af de fælles arrangementer, statsministeren og jeg har været til de sidste par år, og jeg vil sikre, at Socialdemokratiets formand husker på løfterne, og minde hende om dem ved forskellige lejligheder.

Jeg kan også tage et andet eksempel. Måske statsministeren kan huske sit besøg i Assens, hvor statsministeren vist selv medbragte kringlen til kaffen. Det var hos en ældre medborger, der mærkede konsekvenserne af, at kommunen skar ned på rengøring. Det mediedækkede besøg gjorde det klart, at hvis Socialdemokratiet kom til magten, ville tingene blive ændret, for det var og er uværdige forhold, vi oplever i ældreplejen. Men siden valget har vi ikke hørt meget om ældreplejen fra regeringens side. I forståelsespapiret fra juni er der nogle ganske få linjer om de ældres forhold, og en udligningsreform, der kan sikre trængte kommuner en bedre økonomi, er foreløbig sat til februar. Så det bliver svært at opnå egentlige forbedringer af kommunernes økonomi, i hvert fald de trængte kommuners økonomi, for 2021, som jo er næste sted, hvor det handler om kommunernes budgetter. Så er de afgørende forbedringer for de ældre udskudt i endnu flere år?

Kl. 13:06

Men tilbage til statsministerens tale fra i tirsdags: Det var den første åbningstale af en socialdemokrat siden Helle Thorning-Schmidt. Og det var faktisk Helle Thorning-Schmidt, jeg kom til at tænke på, da statsministeren i tirsdags advarede imod, at en amerikansk kapitalfond opkøber vores hjem. Men jeg må nok indrømme, at dengang var det jo en del af DONG, som blev solgt til Goldman Sachs. Det er ikke sikkert, det var det, den nuværende statsminister og socialdemokratiske formand tænkte på i tirsdags.

Selv om jeg kender den nuværende socialdemokratiske formand noget bedre, end jeg nogen sinde kommer til at kende Helle Thorning-Schmidt, så er det jo i sidste ende den førte politik, der er afgørende for, hvordan man skal bedømmes. Og der er et område, som vi i Dansk Folkeparti vil holde særlig godt øje med med den her regering, nemlig – surprise – udlændingepolitikken.

I valgkampen lovede statsministeren danskerne, at der ikke ville blive lempet på udlændingepolitikken. Hun gik endda så langt som til at love, at skulle der lempes, skulle mindst ét borgerligt parti være med på det. Hun sagde om de krav, vi i Danmark stiller til udlændinge, at de aldrig ville blive ændret af et snævert rødt flertal. Hun sagde endda, at hun hellere ville undlade at blive statsminister

end at gå med til en slappere udlændingepolitik. I dag kan vi jo gøre en status over de første, er det 98 dage? På under 100 dage er der foreløbig annonceret 10 lempelser af udlændingepolitikken – ikke én stramning, men 10 lempelser. Jeg nævnte før Helle Thorning-Schmidt. Hun havde også før sin tiltræden i 2011 lovet danskerne en stram udlændingepolitik, men nåede så alligevel at gennemføre 45 lempelser på sine i alt 3 år, 9 måneder og 3 dage ved magten. Så kan vi jo lave et simpelt regnestykke, som jeg er helt sikker på vil glæde specielt hr. Morten Østergaard. For fortsætter den nye socialdemokratiske statsminister tempoet fra sine første knap 100 dage, og sidder hun lige så længe som Helle Thorning-Schmidt, ja, så når den nuværende regering op på hele 136 lempelser af udlændingepolitikken – eller sagt på en anden måde: tre gange så mange lempelser af udlændingepolitikken, som vi så under den tidligere socialdemokratiske regering i perioden 2011-2015. Det er noget af en gyser at se frem til.

Ydelserne til indvandrerfamilier sættes op. Det gør det mere attraktivt at søge til Danmark. Der slækkes over for dem, der ellers er afvist som asylberettigede, eller som er på tålt ophold og burde rejse ud af Danmark. Den hjemsendelsespolitik, der blev aftalt med finansloven i år, det såkaldte paradigmeskifte, undergraves, og flere får nu lov til at blive i Danmark.

Statsministeren talte i tirsdags i sin tale meget om tillid – tillid til hinanden, som jo er afgørende vigtig, men også borgernes tillid til os politikere. Med et hastigt voksende befolkningstal i Afrika og Mellemøsten – 1,2 milliarder mennesker i Afrika, som forventes fordoblet frem mod 2050; stadig flere, der vil søge mod Europa; en ny italiensk regering, der nu slækker på kursen over for migranter, der søger over Middelhavet; et utilregneligt Tyrkiet; 10.700 migranter til Grækenland alene i september måned; EU-lande, der nu begynder at lave en fordelingspolitik, der gør det mere tillokkende at forsøge den illegale rejse til Europa – er det vigtigere end nogen sinde, at vi holder en stram kurs på udlændingeområdet. Det er ikke tid til at slække på udlændingepolitikken.

Når man synes, det er så horribelt, at så mange politifolk i Midtjylland skal bruge deres tid på udlændinge på Kærshovedgård, der ikke opfylder deres meldepligt, så skal vi sætte hårdere ind over for de udlændinge, der opholder sig ulovligt i Danmark og nægter at udrejse – ikke, som SF og Radikale foreslog i går, ved at slække på kontrollen over for de ulovlige udlændinge. Og når nu Lindholm er afløst – det er jo den nemme del – hvor skal dem på tålt ophold så være? Skal de så på Sjælsmark og gøre livet mere utrygt for borgerne i det område, altså nu, hvor de afviste asylansøgere dér åbenbart skal belønnes for ikke at være rejst ud af landet? Der er mange spørgsmål til den nye regering.

I Dansk Folkeparti er vi klar til arbejdet, både til at arbejde sammen, når vi får mulighed for at påvirke linjen, men også til at give aktiv modstand, når vi synes, tingene trækker skævt. Vi er klar til at arbejde sammen om at sikre klimaet for de fremtidige generationer. Skal vi lykkes med det, skal hele det danske samfund være parat til at rykke sammen om opgaven for at gøre det på en måde, der også sikrer Danmark vækst og arbejdspladser i fremtiden, så det ikke bliver afvikling, men udvikling. Men vi er også klar til at give regeringen modspil, når den viser eftergivenhed over for mere EU-regulering eller eftergivenhed over for sine støttepartier i udlændingepolitikken. Det betyder nemlig, at sammenhængskraften i Danmark bliver mindre, og at tilliden får et knæk. Og var det ellers ikke lige præcis det – tillid – der var det afgørende ord i statsministerens tale i tirsdags? Tak for ordet.

Kl. 13:11

### Tredje næstformand (Jens Rohde):

Tak for talen til hr. Kristian Thulesen Dahl. Så skal vi til spørgerunden, og den første korte bemærkning går til hr. Christian Rabjerg Madsen.

Kl. 13:11

**Christian Rabjerg Madsen (S):**

Tak for det. Ordføreren indledte med at love guldorn fra talerstolen. Jeg ved ikke, om vi kom helt derop, men tak for ordførertalen, og tak for den fremstrakte hånd til regeringen om samarbejde på de områder, hvor ordføreren ser mulighed for det. Jeg syntes også, det var positivt at høre hr. Kristian Thulesen Dahl omtale Arne. Det kan næsten lyde, som om vi har en fælles interesse i, at der findes en god løsning med tidlig tilbagetrækning, værdig tilbagetrækning, for folk, der er nedslidte. Man må sige, at ordføreren har haft en rimelig central rolle i forhold til den efterløn, som man næsten fik afskaffet i 2011. Efterfølgende har man så forsøgt at lappe på situationen med en seniorførtidspension, som var meget lidt søgt, og efterfølgende en ny aftale, som stadig væk venter på at blive implementeret. Jeg kunne egentlig tænke mig at høre ordføreren give et klart svar på, om det er Dansk Folkepartis opfattelse, at der er behov for, at vi laver en ny ordning, finder en ny løsning for folk, der har knoklet mange år på arbejdsmarkedet, og som har behov for at kunne trække sig værdigt tilbage tidligere, end det er muligt i dag.

Kl. 13:12

**Tredje næstformand (Jens Rohde):**

Ordføreren.

Kl. 13:12

**Kristian Thulesen Dahl (DF):**

Tusind tak for at tage fat på den del i den fortsatte diskussion. Jeg synes, det er utrolig vigtigt, at vi viser, at dem, der er nedslidt på det danske arbejdsmarked, får forbedrede vilkår for at kunne trække sig tilbage. Det synes jeg er en rigtig, rigtig god idé. Jeg tror, det var første gang i 2006, jeg i den offentlige debat nævnte ønsket om, at hvis man kunne lave en model, hvor folk, der har været mange år på arbejdsmarkedet, i fysisk nedslidende jobs kunne trække sig tilbage lidt før andre, så ville det være rigtig, rigtig godt. Men lige siden er jeg så blevet belært af alle dem, der – mener de selv – har forstand på det her område, og de siger, at man ikke kan lave en retfærdig model, man kan altså simpelt hen ikke afgrænse, hvad det er for en murer, hvad det er for en tømrer, hvad det er for en sosu-assistent, hvad det er for en sygeplejerske, altså hvor det er, man skal sætte grænsen for, hvem der kommer ind under ordningen, og hvem der ikke gør.

Der har Socialdemokratiet så sagt til danskerne, at det kan man finde en løsning på, det kan Socialdemokratiet finde en løsning på. Lige siden Socialdemokratiet sagde det tilbage i januar, har vi så spurgt Socialdemokratiet, om de så ikke godt ville vise os det. Nu står vi så her i oktober måned og får at vide, at vi måske vil se Socialdemokratiets bud på, hvordan sådan noget kan se ud, til næste sommer. Det synes jeg jo er lidt lang tid for Arne og os andre at vente.

Kl. 13:13

**Tredje næstformand (Jens Rohde):**

Hr. Christian Rabjerg Madsen.

Kl. 13:13

**Christian Rabjerg Madsen (S):**

Tak for det. Socialdemokratiet har jo i hvert fald ikke lovet, at opgaven er nem, men det er rigtigt nok, som ordføreren siger, at Socialdemokratiet har lovet, at vi kommer med et bud, fordi vi synes, det her er vigtigt. Jeg tager sådan set også ordførerens svar på mit spørgsmål som et tilsagn om, at Dansk Folkeparti er klar til at forhandle en løsning, som kan sikre en tidligere tilbagetrækning. Der har tidligere været en diskussion om, hvorvidt der står forligsjura i vejen for at lave en egentlig aftale, men det har beskæftigelsesmini-

steren og systemet jo klart sagt der ikke gør. Jeg er lidt interesseret i at høre, om ordføreren deler den vurdering, nemlig at der ikke står forligsjura i vejen for, at vi kan lave en aftale, hvis vi kan få enderne til at mødes.

Kl. 13:14

**Kristian Thulesen Dahl (DF):**

Jeg tror, det var statsministeren, der i sin daværende egenskab sagde, at nu skulle det der Christiansborgtaktik eller sådan noget forligsjura på Christiansborg ikke stå i vejen for, at vi fik en indholdsmæssig diskussion om de nedslidtes forhold, og jeg vil egentlig bare sige, at det er der, vi står. Det, vi savner, er jo, at der er nogen, der lægger en model på bordet for, hvordan man kan lave en afgrænsning, som virker fornuftig, også for dem, som jo ikke kommer med på vognen.

Altså, hvordan sikrer man de menneskers vilkår? Sidst jeg slog det op, var det 280.000, der stadig væk er en del af efterlønsordningen, og som betaler ind til efterlønnen, selv om det er en ordning, som Socialdemokratiet turnerer rundt og siger er afskaffet. Arne, som jeg har forstået det på en journalist, der var til stede under den socialdemokratiske kongres, siger, at han hellere vil på efterløn end på sådan en ordning, som Socialdemokratiet taler om her, men det er jo ham, der er spydspidsen i forhold til at skulle være inde i ordningen.

Kl. 13:15

**Tredje næstformand (Jens Rohde):**

Tak. Så er det hr. Marcus Knuth fra Venstre.

Kl. 13:15

**Marcus Knuth (V):**

Mange tak til hr. Kristian Thulesen Dahl for et fantastisk oplæg. Jeg er rigtig glad for den bekymring, der bliver givet udtryk for i forhold til Socialdemokratiets udlændingepolitik, for jeg har selv meget svært ved at forstå den og ved at beskrive udlændingepolitikken. For inden valget, som hr. Kristian Thulesen Dahl sagde, var der en ambition om at arbejde sammen med blå blok om en stram udlændingepolitik, og nu på den anden side er det lempelse på lempelse i samarbejde med de røde partier.

Så kan hr. Kristian Thulesen Dahl for min forståelses skyld hjælpe mig med at prøve at beskrive Socialdemokratiets udlændingepolitik? Nogle gange er det godt at få et billede på tingene sådan visuelt, så vi kunne tage et medlem af dyreriget, altså et dyr simpelthen, det kunne f.eks. være en løve, der stolt kæmper for, hvad den har kært, eller en struds, der stikker hovedet i jorden, eller måske en kamæleon, der skifter farve efter behag. Men dyreriget er som sagt stort, så jeg vil lade det være op til hr. Kristian Thulesen Dahls fantasi.

Kl. 13:16

**Kristian Thulesen Dahl (DF):**

Jeg kan jo kigge ned og prøve at se, hvad jeg får af associationer. (*Munterhed*). Og så er tiden gået. (*Munterhed*). Ja, det er godt med jer.

Altså, jeg stod i en meget mystisk situation, da jeg var i Debatten med Clement Kjersgaard i tirsdags og havde en duel med hr. Morten Østergaard. Det mærkelige var, at jeg måtte gå over på hr. Morten Østergaards side og erklære mig enig med ham over for sådan en journalist, og det er jo sjældent, men det måtte jeg der, fordi hr. Østergaard fortalte om alle de lempelser, han nu havde fået igennem i udlændingepolitikken. En stor forandring, en ny retning, et nyt systemskifte, tror jeg hr. Østergaard endda betegnede det som. Og der må jeg jo bare sige – med det, jeg også læste op i min tale, som var baseret på citater fra Socialdemokratiet fra valgkampen – at den tidligere statsminister i den grad havde ret, da han sagde, at man tager farve af dem, man samarbejder med. Vi må sige, at



Socialdemokratiet godt nok har taget farve af Det Radikale Venstre i udlændingepolitikken, og det er skidt for Danmark.

Kl. 13:17

**Tredje næstformand (Jens Rohde):**

Hr. Marcus Knuth.

Kl. 13:17

**Marcus Knuth (V):**

Tak for et fint svar. Og hvis jeg må gøre emnet lidt mere konkret og denne gang gå uden om dyreriget, vil jeg spørge, om hr. Kristian Thulesen Dahl fortsat har tillid til statsministeren, når hun udtaler, at hun vil fortsætte med en stram udlændingepolitik, set i lyset af de mange lempelser, der er blevet lagt for dagen siden valget.

Kl. 13:17

**Kristian Thulesen Dahl (DF):**

Nej, det er fuldstændig åbenbart, at på det her punkt er den socialdemokratiske formand som statsminister kommet rigtig skidt fra start – rigtig skidt fra start. Og jeg bruger jo også åbningsdebatten i dag til at appellere til Socialdemokratiet om at huske på det, der blev sagt i valgkampen – det, danskerne blev lovet – og det er altså en anden retning end den, der forhandles om, når støttepartierne kommer ind i forhandlingslokalet.

Det er klart, at hvis man nu laver en finanslov her i efteråret, hvor man laver nye lempelser, fordi der bliver presset nye lempelser igennem, ja, så står vi jo et endnu ringere sted, når vi mødes igen, end vi gør nu. Nu er det så de første ti lempelser, vi taler om, og effekten af dem, og kan vi så se i møde, at det fortsætter i det tempo, ja, så har jeg sagt, at man i virkeligheden gør tre gange så stor skade, hvis man bare kigger på det i forhold til antallet, hr. Morten Østergaard, som Helle Thorning-Schmidt gjorde, da hun var statsminister.

Kl. 13:18

**Tredje næstformand (Jens Rohde):**

Tak, og så er det netop hr. Morten Østergaard.

Kl. 13:18

**Morten Østergaard (RV):**

Op med humøret, hr. Kristian Thulesen Dahl, det skal nok gå alt sammen, tror jeg. I hvert fald kan man sige, at når det kommer til Dansk Folkeparti, så behøver de jo ikke engang at samarbejde med folk for at tage farve af dem. For jeg kan mærke, at den grønne farve, vi altid har båret i Radikale Venstre, også har smittet af på hr. Kristian Thulesen Dahl og Dansk Folkeparti. Jeg har forstået, at man her har fundet en problemstilling, altså klimaforandringerne, som man ikke mener kan løses med en grænsebom, og det er jo i sig selv epokegørende for Dansk Folkeparti, at der her er noget, hvor man ser ud og har et internationalt udsyn. Det er stærkt.

Jeg vil bare uforbeholdent rose, at man har tilsluttet sig målet om 70 pct.s reduktion i udledningen af drivhusgasser i Danmark inden 2030, og så bare bede hr. Kristian Thulesen Dahl om at sige i dag, så vi får det sagt endnu en gang fra talerstolen – nu har hr. Jakob Ellemann-Jensen også gjort det – at det handler om en 70 pct.s reduktion i Danmarks udledning af drivhusgasser inden 2030.

Kl. 13:19

**Kristian Thulesen Dahl (DF):**

Det er fuldstændig rigtigt, at vi synes, det er vigtigt, at man tager klimaforandringerne alvorligt, og at det er utrolig vigtigt, at vi samarbejder om at løse den opgave. Som jeg også sagde i min tale, tror jeg ikke på, at man kan nå det, medmindre vi i et meget, meget bredt samarbejde, både her i Folketinget, men også med erhvervslivet, landbruget osv., står sammen om det og finder løsningerne til at nå

derhen. Det er jo en klar erkendelse, også fra regeringens side, at man ikke aner, hvordan man skal nå frem til den 70-procentsreduktion. Så vi bliver jo nødt til at have nogle rigtig, rigtig grundige diskussioner om, hvordan vi når det mål. Det mål skal vi jo nå på en måde – som jeg også siger i min tale – så man fortsat i Danmark har vækst og udvikling, så man ikke afvikler. Det er jo ikke et mål for os at nå de 70 pct., ved at vi f.eks. halverer dansk svineproduktion, hvis man så øger svineproduktionen i Ukraine og Polen og der så kommer et større klimaaftryk ud af det.

Jeg ved ikke, om det er hr. Morten Østergaards måde at løse det på. Nu troede jeg ligesom ud fra indledningen, at der var glæde over, at vi havde fundet et eller andet her, at der var noget over landegrænserne, vi blev nødt til at se på. Men lige præcis i den sidste del af Morten Østergaards tale indsnævrede man det så til kun at gælde Danmark, og der var ikke noget som helst om verden i det hele taget. Der ser vi det altså også som et større hele.

Kl. 13:20

**Tredje næstformand (Jens Rohde):**

Hr. Morten Østergaard.

Kl. 13:20

**Morten Østergaard (RV):**

Det er jo kun i Dansk Folkepartis verden, at man enten skal samarbejde internationalt eller gøre det selv. Hele pointen med kampen mod klimaforandringer er jo, at alle er nødt til at stramme sig an. Alle lande er nødt til at gøre deres yderste, og det er jo der, hvor vi ser en mulighed for, at Danmark kan være i den grønne førertrøje og vise vejen. Det er jo bare der, hvor man bliver lidt bekymret, når man så alligevel ikke kan få hr. Kristian Thulesen Dahl til at tage de ord i sin mund, at det handler om, at Danmarks udledning af drivhusgasser i 2030 skal reduceres med 70 pct. Og det er jo, fordi – og jeg bruger en terminologi, jeg ved hr. Kristian Thulesen Dahl går meget op i – antallet betyder noget i den her sammenhæng. Antallet af tons CO<sub>2</sub>, der udledes i Danmark, betyder noget, og hvis ikke det er 70 pct., hr. Kristian Thulesen Dahl mener vi skal reducere med, hvad er antallet så?

Kl. 13:21

**Tredje næstformand (Jens Rohde):**

Ordføreren.

Kl. 13:21

**Kristian Thulesen Dahl (DF):**

Jeg er fuldstændig enig i, at antallet betyder noget. Det betyder også noget, om vi fjerner en CO<sub>2</sub>-udledning i Danmark med den effekt, at vi så øger CO<sub>2</sub>-udledningen i andre lande. Man kan også tage et andet eksempel end landbruget. Jeg har besøgt Aalborg Portland flere gange. De står vel for 2 pct. af Danmarks energiforbrug, og en del af det er baseret på fossile brændsler. Jeg tror også, at statsministeren er ret godt bekendt med Aalborg Portland som en stor virksomhed i Nordjylland. Hvis vi lukker Aalborg Portland i morgen, vil vi have opfyldt en masse af Danmarks forpligtelser, men hvad nytter det, hvis vi stadig væk skal bruge cementen og vi så importerer den fra en fabrik i Tyrkiet, hvor klimaaftrykket er større?

Det er derfor, vi skal nå den her målsætning, som vi har tilsluttet os, på en måde, hvor vi sikrer, at vi lever op til de ting, vi sætter os som mål, men gør det på en måde, så vi ikke bare eksporterer et problem til andre lande. Så har vi jo ikke løst noget. Lige præcis her troede jeg egentlig jeg havde fundet en eller anden vej igennem til den radikale formand.

**Tredje næstformand (Jens Rohde):**

Tak. Så er det fru Pia Olsen Dyhr fra SF. Nej, hun er lige slettet af listen her, så vi går videre til hr. Karsten Hønge fra SF.

Kl. 13:22

pension, er det så en tankegang, som Dansk Folkeparti kan gå ind på? Vil I række en hjælpende hånd, eller vil I spænde ben her?

Kl. 13:25

**Karsten Hønge (SF):**

Dansk Folkeparti er jo en del af aftalen om en ny seniorførtidspension, og jeg tror da også, det vil ende med, at alle vil stemme for, når det forslag engang kommer, for som jeg kan se det, hjælper det helt op imod 130 mennesker om året. Det består mest i at røre rundt i gryderne; ordningen kommer til at omfatte 17.150 mennesker, men det er jo folk, der kommer fra andre overførselsindkomster. Reelt vil det hjælpe 130 mennesker om året.

Jeg har det sådan, at beskedne mennesker bestemt kan have sådan et tiltalende præg, men er det virkelig Dansk Folkepartis ambitionsniveau? 130 mennesker om året? Nu kan vi gå tilbage til dyreriget: Er I mus eller mænd i Dansk Folkeparti?

Kl. 13:22

**Kristian Thulesen Dahl (DF):**

Nu får vi på et tidspunkt en lang debat om seniorpension her i salen. Jeg håber, at man der får foldet ud, at det er ganske mange flere mennesker end 130, der vil føle sig hjulpet af den ordning. Men det kommer jeg gerne tilbage til.

I forhold til det her med, om vi så kan tage yderligere skridt for at hjælpe nedslidte seniorer, vil jeg sige: Ja, selvfølgelig kan vi da det, og vi er helt parat til at gå ind i den diskussion. Og når Socialdemokratiet åbenbart vil vente til næste sommer, kan det jo være, at SF bliver mere utålmodige og forinden vil lægge et forslag på bordet om, hvad man sigter på, og hvordan man agter at få det igennem, altså hvem det er, der skal have ret til sådan en på objektivt grundlag baseret ordning om, at man, hvis man har arbejdet som murer i så og så mange år, har ret til at gå på folkepension før andre. Og så vil jeg meget gerne se det.

For mange snakker om det her, men dem, der udfordrer os på spørgsmålet, er meget, meget træge med hensyn til at lægge noget som helst på bordet om, hvad de forestiller sig at ville have vores støtte til.

Kl. 13:26

**Kristian Thulesen Dahl (DF):**

Det var da godt nok et spøjst spørgsmål – altså det første og ikke det sidste. For altså, med hensyn til det der med de 130 personer er det da mærkeligt, at SF så vil stemme for det, hvis det virkelig er så elendigt med den seniorpension. Hvis folk er så nedslidte, at de ikke kan arbejde 15 timer om ugen, er det så ikke logisk, at de har oplevet f.eks. et sygdomsforløb, at de har været inde og ude af arbejdsmarkedet i perioder? Altså, det handler jo om mennesker, der har slidt og slæbt sig frem til nu 6 år før folkepensionsalderen at kunne få ret til en værdig afgang fra den del af arbejdsmarkedet, de har været på. Det er da logisk, at mange af de her mennesker ikke kommer fra en fuldtidsbeskæftigelse og ind i en hundrede procents – i citationstegn – sygemelding, der berettiger til seniorpension. Det er da logisk.

Så derfor synes jeg, det er en meget, meget mærkelig måde at sætte det op på, at det er 130 mennesker, det drejer sig om. Jeg havde nær sagt, at hvis det var det, hvorfor vil SF så overhovedet stemme for? For så vil det være en meget, meget dyr løsning for 130 mennesker. Det handler da om en masse mennesker, der får ro i sjælen, fordi de ved, at de 6 år før folkepensionsalderen faktisk på en mere værdig måde kan få lov til at få en ydelse og ikke blive belastet af, at de bliver udspurgt af kommunens jobcentre og skal komme til samtaler og alle mulige ting. Det burde SF da juble over.

Kl. 13:24

**Tredje næstformand (Jens Rohde):**

Tak. Hr. Karsten Hønge.

Kl. 13:24

**Karsten Hønge (SF):**

Vi jubler ikke, men selvfølgelig er vi da glade for, at man nu faktisk finder 130 mennesker, der er så nedslidte, at de kan gå fra fuldtidsarbejde til pension. Så det er da bedre end det, vi har i dag, for det, vi har i dag, duer slet ikke. Så det er jo ikke så svært at regne ud, hvorfor vi stemmer for det.

Men det, jeg spurgte om, var: Er det virkelig ambitionsniveauet i Dansk Folkeparti? Og der er spørgsmålet igen: Er I mus, eller er I mænd, når det kommer til i virkeligheden at række en hjælpende hånd til de mennesker, som enten er udslidte eller har været længe på arbejdsmarkedet?

Det kan så lede over til det næste spørgsmål: Når vi kan finde en model for, at der er sammenhæng mellem, hvor mange år man har været på arbejdsmarkedet, og hvornår man får mulighed for at gå på

**Tredje næstformand (Jens Rohde):**

Fru Pernille Skipper.

Kl. 13:26

**Pernille Skipper (EL):**

Tak. Jeg kunne godt tænke mig at fortsætte en lille smule i samme boldgade, for nu har jeg hørt hr. Kristian Thulesen Dahl tale om en mand, der hedder Arne, rigtig mange gange. Og jeg kan forstå på hr. Kristian Thulesen Dahl, at man i Dansk Folkeparti næsten ikke kan vente med at komme i gang med at hjælpe Arne. Der er simpelt hen for lang tid til foråret, og det er jeg sådan set enig i, for jeg er også vældig utålmodig.

Nu sagde hr. Kristian Thulesen Dahl også lige før, at i Dansk Folkeparti ønsker man faktisk forbedringer for mennesker, som er nedslidte i årene op til pensionsalderen – dem vil man rigtig gerne gøre noget for. Meget tyder på, at der er en hel masse, vi kan blive enige om.

Så kunne jeg godt tænke mig at få et helt konkret løfte fra Dansk Folkeparti om noget andet, der kommer til at ske næste år. Ud over at vi skal tale noget mere om Arne, kommer der også til at være en afstemning om, hvorvidt folkepensionsalderen skal stige igen. Det er altså ikke kun den her famøse model, som vi alle sammen glæder os til at se. Men skal folkepensionsalderen stige igen? Vil Dansk Folkeparti stemme for eller imod, når det kommer til afstemning i salen?

Kl. 13:27

**Tredje næstformand (Jens Rohde):**

Ordføreren.

Kl. 13:27

**Kristian Thulesen Dahl (DF):**

Altså, vi vil selvfølgelig stemme for, fordi vi har et forlig; vi har en aftale med andre partier, og de aftaler, som Dansk Folkeparti indgår, holder vi. Man kan regne med Dansk Folkeparti. Så det er klart, at når vi ikke op til valget har sagt, at vi ikke vil være en del af den aftale længere, så er vi en del af den aftale i den her valgperiode – sådan er det.

Det er Socialdemokratiet, der er gået til valg på, at man så ved siden af det vil opfinde en ordning, hvor nogle udvalgte grupper får

ret til at gå på folkepension før andre. Så siger vi bare, at hvis man skal leve op til det løfte, man der har givet til danskerne, så kræver det jo, at man starter med at lægge på bordet for alle os andre, hvad det er, man gerne vil have gennemført. Altså, hvad er det for en model?

For det er jo nemt nok at sige – som hr. Karsten Hønge – at man vil lave sådan en model, altså at man vil give flere rettigheder for nogle udvalgte grupper til at kunne gå tidligere på folkepension. Det svære er at forklare den murer, der ikke får den rettighed, eller den tømrer, der ikke får den rettighed, eller den sygeplejerske, der ikke får den rettighed, at de ikke lige kom med i gruppen. Det ansvar bliver man nødt til at påtage sig, synes jeg, når man er gået til valg på sådan en ordning, og når det muligvis har været medvirkende til, at man har vundet valget, at man har lovet det her. Så derfor er min utålmodighed ikke bare på Arnes vegne, men også på ganske mange andres.

Kl. 13:28

#### **Pernille Skipper (EL):**

Jeg synes bare, at der er noget andet, der også er rigtig svært at forklare, og det er, at man bruger stort set al sin taletid på at efterlyse en model for nogle grupper. Man rejser land og rige rundt. Jeg fulgte godt med, da hr. Kristian Thulesen Dahl nærmest rejste hele Danmark tyndt og snakkede om, hvordan pensionsalderen ikke skulle stige mere end allerede aftalt, som det vist lød. Altså, man er så optaget af, at den model mangler. Og jeg er enig, for jeg er også virkelig optaget af, at den model mangler. Jeg vil gerne se den, uh, hvor er jeg spændt, og jeg tror, at der er rigtig mange mennesker udenfor, der er rigtig spændte.

Men jeg tror også, at de har rigtig svært ved at forstå, hvordan det kan være, at Dansk Folkeparti er så meget efter nogle andre for at få dem til at bringe den model på banen og så fuldstændig uden overhovedet at knække i stemmen eller ryste på hånden siger: Ja, vi sætter bare pensionsalderen op for alle, den kommer til at stige.

Er der ikke nogen mennesker der, som fortjener en forklaring?

Kl. 13:29

#### **Tredje næstformand (Jens Rohde):**

Ordføreren.

Kl. 13:29

#### **Kristian Thulesen Dahl (DF):**

Jamen det er jo fuldstændig åbent lagt frem. Det er jo i årevis, at et bredt flertal af Folketinget partier har haft den aftale. Alle diskussioner, der har været om det her, har jo også taget udgangspunkt i, at der er den fælles aftale med et meget, meget bredt flertal herinde. Det løber jeg jo ikke fra ved sådan en åbningsdebat som her. Vi står ved det, vi har sagt; vi står ved det, vi har lovet danskerne. Vi står ved de aftaler, vi har lavet her i Folketinget.

Så laver vi en seniorpension, for at dem, der er nedslidte, får mulighed for at gå fra arbejdsmarkedet 6 år før folkepensionsalderen. Vi vil meget gerne tage nye initiativer i forhold til omskoling, i forhold til hjælp til nedslidte, for det paradoksale her er jo også, at vi har nået det tidspunkt nu, hvor over halvdelen af dem, der faktisk kunne være gået fra, på en eller anden måde bliver hængende på arbejdsmarkedet. For der er også rigtig mange, der gerne vil blive på arbejdsmarkedet.

Det, vi skal give mulighed for, er jo, at dem, der fysisk ikke kan klare det, bliver hjulpet – enten, selvfølgelig, værdigt ud af arbejdsmarkedet eller til at kunne begå sig på en måde på arbejdsmarkedet, hvor det kan fungere for dem. Der skal vi blive meget bedre som samfund, og det vil vi meget, meget gerne arbejde sammen med hele Folketinget om.

Kl. 13:30

#### **Tredje næstformand (Jens Rohde):**

Tak. Vi går videre i spørgerrækken. Hr. Søren Pape Poulsen fra Konservative Folkeparti.

Kl. 13:30

#### **Søren Pape Poulsen (KF):**

Tak for det, og tak for talen. Nu til noget helt andet: Vi har lavet en rigtig god aftale, den tidligere regering og Dansk Folkeparti, om at skærpe straffene for overtrædelse af opholds- og meldepligten, fordi vi jo har en idé om, at når vi nu ikke må låse dørene, skal det i hvert fald have nogle konsekvenser, der er ret markante. Vi har hævet straffen meget markant for at overtræde det her. Det har givet nogle voldsomme udfordringer. Vi har hørt om det i Midt- og Vestjyllands Politi. Langt flere betjente, end vi havde forventet, skal der bruges på det. Og så vil jeg høre, om hr. Kristian Thulesen Dahl som en del af forligskredsen vil være med til, at vi måske samlet går til ministeren og siger, at det her er vi nødt til at finde en ordning på. Indtil der bliver uddannet flere betjente, må man rykke rundt, så en politikreds ikke skal være urimelig hårdt belastet af, at der ligger et udrejsecenter der. For det ser jo ikke ud til, at vi får det flyttet, desværre.

Kl. 13:31

#### **Kristian Thulesen Dahl (DF):**

Det gør vi meget gerne, men ud fra den klare forudsætning, at man ikke slækker på kravene til de udlændinge, som er på tålt ophold, og som jo, jeg havde nær sagt skal stresses, forstået på den måde, at de skal have en interesse i at rejse ud af det her land. Altså, vi taler jo om en del mennesker, som er dømt for voldtægt, for mord, for narkokriminalitet, og som i forbindelse med dommen for det så er blevet udvist af Danmark, og som ikke vil udrejse af Danmark. De her mennesker skal altså føle sig stresset i dagligdagen. De skal ikke føle, at det er en dans på roser at være i det danske samfund.

Derfor har vi jo strammet det i et godt samarbejde, også med hr. Søren Pape Poulsen. Vi har fået strammet reglerne meget markant, for at folk f.eks. skal overholde deres meldepligt. Og når de så ikke gør det, skal de ryge i fængsel. Det irriterer dem, ja. Vi må skaffe de politimæssige ressourcer, der sikrer, at vi kan holde fast i det. For det er jo en af måderne, hvorpå vi kan sikre, at de her mennesker på et eller andet tidspunkt finder ud af, at de skal effektuere den udvisningsdom, de rent faktisk har fået, i stedet for at blive hængende i Danmark.

Kl. 13:32

#### **Tredje næstformand (Jens Rohde):**

Hr. Søren Pape Poulsen.

Kl. 13:32

#### **Søren Pape Poulsen (KF):**

Jeg er helt enig i, at det jo ikke handler om, at vi skal slække på det, vi har vedtaget, for det ville da være skidt. Man kan også håbe, at det er en forbigående pukkel, for når man overtræder meldepligten så mange gange, får de på et tidspunkt så hårde domme, at de kommer lang tid i fængsel – så har vi så udfordringen der. Men jeg er i hvert fald glad for at høre tilsagnet. Jeg tror, at det simpelt hen er vigtigt, at borgerne i en politikreds jo ikke skal være belastet af, at man tilfældigvis har lagt et udrejsecenter der. Og så har vi lige en udfordring med anklagemyndigheden. Det synes jeg også vi i fællesskab må tale med ministeren om nu, hvor vi desværre skal vente et år på en ny flerårsaftale.

Kl. 13:33

Kl. 13:36

**Kristian Thulesen Dahl (DF):**

Det er faktisk også en af grundene til – det havde jeg også med i mit indlæg her tidligere – at det ærgrer os, at vi skal vente et år på at få forhandlingen om en ny flerårssaftale. For nogle af de ting, vi taler om, haster jo. Det er også derfor, det er lidt paradoksalt. Hvis vi alle sammen er enige om, at det faktisk haster at få forstærket politiet og anklagemyndigheden osv., hvorfor skal vi så vente et år på for alvor at tage livtag med det?

Kl. 13:33

**Tredje næstformand (Jens Rohde):**

Så er det hr. Rasmus Nordqvist fra Alternativet.

Kl. 13:33

**Rasmus Nordqvist (ALT):**

Tak. Der er godt nok sket meget siden fru Pia Kjærsgaards tale den 26. maj. Nu har Dansk Folkeparti også valgt at bakke op om et 70-procentsreduktionsmål. Det kan jo undre lidt, at Dansk Folkepartis formand argumenterer for, at man bakker op omkring den her målsætning for at holde Enhedslisten og Alternativet uden for indflydelse, altså ved at acceptere den politik, vi for 7 måneder siden stod alene med. Men det til side.

Jeg kunne godt tænke mig at høre, om man fra Dansk Folkepartis side har tænkt sig, at det skal være reelle reduktioner, altså ikke at fortsætte de sidste 4 års sådan lidt skrivebordsøvelser og kvoteleg osv., men reelle reduktioner i forhold til drivhusgasserne.

Kl. 13:34

**Kristian Thulesen Dahl (DF):**

Når jeg taler om, at vi giver regeringen et valg imellem, hvem man arbejder videre med omkring de her ting, så er det selvfølgelig, fordi nogle af de forslag, der er kommet fra Alternativet og Enhedslisten, i min optik mere har at gøre med at afvikle end med at udvikle, og vi ønsker at udvikle det danske samfund og også fortsat at kunne have arbejdspladser, vækst og sådanne nogle ting og sager. Der er selvfølgelig nogle valg, i forhold til hvordan man når målet.

I forhold til den anden ting med, om det hele skal være sådan noget skrivebordsmeknik, eller om man faktisk skal have realiteter ind i det: Selvfølgelig skal vi have realiteter ind i det. Der er jeg jo sådan set enig med statsministeren, når hun siger, at vi kan vise det, ved at der er et meget bredt flertal i Folketinget, der nu accepterer, at vi går fuldt og helt ind i det her arbejde, sammen med et erhvervsliv, som har meldt sig fuldstændig klar, et landbrug, som har vist, at man faktisk kan have en stigende produktion i Danmark med et faldende klimaaftryk. Altså, der er så mange aktører i det her, der vil gøre det her reelt, der ønsker reelle forandringer i Danmark, så det er den vej, vi går. Det tror jeg fuldt og fast på kan ske med alle de aktører, der har meldt sig ind nu for at arbejde for målet.

Kl. 13:35

**Tredje næstformand (Jens Rohde):**

Hr. Rasmus Nordqvist.

Kl. 13:35

**Rasmus Nordqvist (ALT):**

Jamen det er da dejligt at blive holdt uden for indflydelse, hvis man så får gennemført sin politik ad den vej. Det kan jeg egentlig kun være glad for. Så når vi siger en 70-procentsreduktion i drivhusgasser, er Dansk Folkeparti så enig i, at det også gælder om at tage fat på eksempelvis Dansk Landbrug og ikke lave skrivebordsøvelser a la LULUCF osv., og hvad man kan gøre inden for klimaområdet, men faktisk lave reelle reduktioner også i landbruget?

**Kristian Thulesen Dahl (DF):**

Vi havde landbrugets førstemand, Martin Merrild, som gæstetaler på vores årsmøde for ganske få uger siden, og han kunne jo også vise, hvordan landbruget siden 1990 har kunnet have en større produktion af landbrugsvarer i Danmark med et lavere klimaaftryk. Det er klart, at landbruget rigtig gerne vil være med på det her. Det, som vi håber at opnå, ved at vi melder os ind i den her diskussion, er jo i virkeligheden også, at man ser landbrugserhvervet som en medspiller og ikke en modspiller, og det handler jo også om, hvordan man arbejder forskningsmæssigt med tingene. For der er jo rigtig mange, der gerne vil, men ingen aner jo helt præcis, hvordan 70-procentsmålet skal nås. Det siger regeringen i hvert fald at den ikke ved. Så det handler jo om at forske og udvikle og finde nye veje, og det arbejder glæder vi os til at gå ind i.

Kl. 13:37

**Tredje næstformand (Jens Rohde):**

Tak. Så går vi videre til Nye Borgerlige. Fru Pernille Vermund.

Kl. 13:37

**Pernille Vermund (NB):**

Tak for ordet, og tak for en fin gennemgang. Som det bliver sagt, bakker DF jo nu op om en 70-procentsreduktion af CO<sub>2</sub>-udledningen i Danmark. Derudover kunne man den 13. september i år læse, at DF vil bruge halvdelen af den årlige udviklingsbistand, altså 8,3 milliarder danske skattekrone, på klimatiltag i andre lande. Det beløb svarer til ca. 20.000 sosu-stillinger. Mener DF, at det er vigtigere at bruge danske skattekrone på klimatiltag i fremmede lande frem for eksempelvis at drage omsorg for ældre mennesker i Danmark?

Kl. 13:37

**Kristian Thulesen Dahl (DF):**

Nej, det mener vi ikke. Men man bruger i dag, som fru Pernille Vermund rigtigt siger, en hel del penge, 0,7 pct. af bni, på udviklingsbistand, og når vi ser på de mange milliarder, Danmark i dag bruger på at hjælpe mennesker i andre lande, så mener vi, at man må kunne se, at en større del af den pose penge, man bruger der, bør bruges på at afhjælpe nogle af de klimaforandringer, der sker. Hvis vi f.eks. skal undgå migranter, der strømmer til Europa i endnu større tal, skal vi have folk til at forstå, at de skal blive boende i de områder af verden, hvor de i dag er. Med et befolkningstal i Afrika på 1,2 milliarder, der frem mod 2050 forventeligt vil blive fordoblet, og hvis der kommer klimaforandringer, der gør, at der er nogle steder, hvor det bliver sværere at bo, vil det give sund fornuft, at vi hjælper med til, at man så kan bo andre steder i sin egen del af verden frem for at søge til Europa.

Så jeg synes, det er sund fornuft, at vi kigger på, hvordan en større del af den danske udviklingsbistand i virkeligheden også kan være med til at sikre de tilpasninger til en ny situation, der opstår som følge af klimaforandringer, i stedet for at lade være.

Kl. 13:38

**Tredje næstformand (Jens Rohde):**

Fru Pernille Vermund.

Kl. 13:39

**Pernille Vermund (NB):**

Det er jo helt korrekt, at al forskning viser, at udviklingsbistanden i bedste fald er spild af penge og i værste fald er kontraproduktiv. Det er også derfor, at Nye Borgerlige mener, at den skal afskaffes.

Når det er sagt, bliver jeg nødt til at spørge hr. Kristian Thulesen Dahl, om hr. Kristian Thulesen Dahl kan forstå, hvis der sidder ældre mennesker rundt omkring på plejehjemmene i Danmark og undrer sig

over, at Dansk Folkeparti vil bruge 8 milliarder danske skattekroner – eller mere end 8 milliarder danske skattekroner – på at sende ud til fremmede lande, hvor der skal bygges vindmøller, eller hvad man nu finder på, frem for at bruge pengene på det, som DF plejer at slå sig op på: omsorg og ældrepleje.

Kl. 13:39

**Tredje næstformand (Jens Rohde):**

Hr. Kristian Thulesen Dahl får lov at svare om et øjeblik, men jeg kan ikke se statsministeren her fra min plads. Vi skal lige sikre os, at hun er i salen, da det jo er hendes redegørelse. Det er godt. Tak for det.

Hr. Kristian Thulesen Dahl.

Kl. 13:39

**Kristian Thulesen Dahl (DF):**

Tak. Nej, jeg tror, de vil undre sig over, at Nye Borgerlige ikke vil hjælpe med til at sikre, at folk kan blive boende i de egne af verden, som de rent faktisk kommer fra, men vil skabe en endnu større grobund for, at de mennesker vil flytte sig til Europa og til Danmark. Det tror jeg de vil undre sig over. Jeg tror egentlig, at de godt kan forstå, hvis vi af de penge, vi bruger i udviklingsbistand – som fru Pernille Vermund siger er spildte penge, for det var egentlig det, hun fik sagt – vil bruge en større del på noget, der er nyttigt, altså i virkeligheden sikre, at hvis et område, hvor folk bor i dag, bliver oversvømmet og der måske er hundredtusindvis, millionvis, af mennesker, som ikke kan bo der, så hjælper vi med til, at de kan bo et andet sted i deres eget nærområde. Der tror jeg egentlig, at mange af vores ældre medborgere i Danmark kunne tænke: Det lyder da egentlig meget fornuftigt, at Danmark er med til det.

Så det er egentlig en måde at nyttiggøre noget på, som fru Pernille Vermund selv mener vi ikke bruger så nyttigt i dag. Det troede jeg da egentlig at hun ville blive glad for.

Kl. 13:40

**Tredje næstformand (Jens Rohde):**

Tak for det. Så går vi videre i spørgerrækken. Hr. Alex Vanopslagh fra Liberal Alliance.

Kl. 13:40

**Alex Vanopslagh (LA):**

Tak for det, og tak til ordføreren for en fin tale. Det er jo ikke nogen hemmelighed, at der indimellem har været lidt samarbejdsvanskeligheder imellem vores partier, og derfor vil jeg egentlig gerne kvittere for, at hr. Kristian Thulesen Dahl efter valget klart og tydeligt har sagt, at det nok ikke var så heldigt, at vi har brugt så meget tid på at skændes med hinanden, og at man nu bekender sig til blå blok og borgerlig politik. Der er også blevet snakket meget generelt om, at den borgerlige genrejsning og det borgerlige samarbejde skal i gang, og jeg tænker, at vi lige så godt kan starte nu.

Så i forlængelse af alt det vil jeg egentlig spørge hr. Kristian Thulesen Dahl: Hvor er det, at han ser de bedste samarbejdsmuligheder og de største politiske ligheder mellem vores partier? Og i forlængelse af at man bekender sig til den borgerlige økonomiske politik, naturligvis også: Hvilke skattelettelser foretrækker hr. Kristian Thulesen Dahl at lave sammen med Liberal Alliance i fremtiden?

Kl. 13:41

**Kristian Thulesen Dahl (DF):**

Meget elegant. Det er fuldstændig rigtigt med den der analyse, der var af den sidste valgperiode, og så behøver vi jo egentlig ikke at bruge meget mere tid på det.

Så er det jo rigtigt, at vi gik til valg på et skattestop. Altså, vi blev så glade for den gamle Venstreformand Anders Fogh Rasmussens tale om skattestop, at vi faktisk synes, at det også burde føres som

politik efter 2019, og det er jo, fordi vi gerne vil have ro omkring skatten. Det, der jo så sker nu med den nye regering og flertallet, er, at man har en lang række forslag til skattestigninger. Der er vi jo så også enige i det forslag til vedtagelse, vi har lagt frem for Folketinget i dag, hvor vi ønsker at udtrykke en fælles bekymring over, hvad for en effekt det har på det danske samfund, i den erkendelse, at det jo også er vækst og arbejdspladser osv., der skaber grobunden for det velfærdssamfund, altså hvor vi kan fordele en masse goder igennem vores fælles skattebetaling. Så det er vel egentlig der, hvor vi har noget til fælles.

Jeg ved godt, at Liberal Alliance er gået til valg på – i sin egen optik – en meget mere ambitiøs skattepolitik end Dansk Folkepartis, men det gør vel heller ikke noget, at vi er lidt forskellige på sådan et punkt.

Kl. 13:43

**Tredje næstformand (Jens Rohde):**

Hr. Alex Vanopslagh.

Kl. 13:43

**Alex Vanopslagh (LA):**

Jeg har jo selv forsøgt at tænke lidt over, hvad der kunne være, hvad skal man sige, det helt nye store samarbejdshåb mellem Dansk Folkeparti og Liberal Alliance, og jeg ved jo, at det ligger ordføreren på sinde, at Arne kan komme tidligt på pension. Kunne man forestille sig, at ambitionen må være, at Arne ikke skal vente på at vinde i et socialdemokratisk lotteri eller på 90 mandater i Folketinget, men at vi bestræber os på, at der sikres bedre muligheder for at spare op til tilbagetrækning, hvor man selv bestemmer, hvornår man trækker sig tilbage, ved at der er højere fradrag og bedre opsparingsmuligheder? Eller er det ikke en metode, som Dansk Folkeparti vil bruge?

Kl. 13:43

**Kristian Thulesen Dahl (DF):**

Det er jo klart, at allerede i dag har en masse danskere opsparinger, der i hvert fald giver dem en større mulighed end andre for at vælge, hvornår man vil trække sig tilbage, og vi vil jo også kunne se i årene, der kommer, at jo flere, der får større opsparinger til egen pension, jo større fleksibilitet giver det, i forhold til hvornår man synes det rigtige aftrædelsestidspunkt er.

Man må jo sige, at dem, vi oftest taler om, når vi taler om seniorpension, når vi taler om Arne osv., er dem, der typisk har arbejdet inden for fysisk hårde brancher og i mange år, også inden for jobtyper, hvor man typisk ikke har fået så høje lønninger, og hvor opsparingen desværre ikke er så stor. De har ikke den samme mulighed som dem, der i dag har fleksibiliteten, og dem skal vi kere os særligt om. Det er derfor, vi har en fremstrakt hånd i forhold til det, og kan der findes nogle modeller til at hjælpe de mennesker bedre, er vi helt parate til det.

Kl. 13:44

**Tredje næstformand (Jens Rohde):**

Så er det hr. Jens Joel fra Socialdemokratiet.

Kl. 13:44

**Jens Joel (S):**

Tak for det. Og tak for talen. Jeg vil gerne stille et kort spørgsmål, for jeg tror og håber, at vi deler bekymringen for nogle af de nedslidte på vores arbejdsmarked. Så jeg vil egentlig bare gerne spørge, om hr. Kristian Thulesen Dahl mener, at med de aftaler, der er indgået, har vi ligesom taget hånd om problemerne med nedslidning.

Kl. 13:45

Kl. 13:47

**Kristian Thulesen Dahl (DF):**

Nej, det tror jeg ikke vi har; det er ikke min opfattelse. Og allerede i aftalen om seniorpension fra i foråret er der jo skrevet en del ting ind, der skal ske i fremtiden. Altså, vi skal blive meget bedre til at tage hånd om nedslidte, også i forhold til muligheden for at blive omskølet. Altså, vi skal blive bedre til hurtigere at afklare folks situation. Der er rigtig mange mennesker, der føler sig på kanten af arbejdsmarkedet og føler sig som kastebold i vores system – det er jo derfor, der er en så stærk kritik af kommunernes jobcentre og lignende.

Der er vi simpelt hen ikke gode nok, og der skal der tages flere initiativer. Arbejdsmiljøet er jo en oplagt ting. Det er klart, at der er folk, der arbejder inden for brancher, hvor man bliver meget nedslidt, og hvor man ikke kan se frem til at skulle arbejde, til man er 69 år i fremtiden – eller 70 år eller derofter, hvis folkepensionsalderen skal stige ud over det, og det kan man sagtens have nogle betænkeligheder ved om den overhovedet skal, men det er jo det, der ligger lige nu – der ikke vil kunne klare det med de arbejdstyper, de har nu. Så der handler det jo også om, om man overhovedet kan forbedre deres arbejdsmiljø, så det kan lade sig gøre for dem at blive så lang tid på arbejdsmarkedet. Der er en masse ting, vi skal tage initiativer til fremover.

Kl. 13:46

**Tredje næstformand (Jens Rohde):**

Hr. Jens Joel.

Kl. 13:46

**Jens Joel (S):**

Tak for det. Den del omkring arbejdsmiljø og andre indsatser deler jeg selvfølgelig opfattelsen af, men jeg spørger mere specifikt, om hr. Kristian Thulesen Dahl mener, at der er brug for andre muligheder for at trække sig fra arbejdsmarkedet – ikke bare for at blive passet bedre på på arbejdsmarkedet, men for at trække sig fra arbejdsmarkedet tidligere – eller at der er taget hånd om den del med seniorpensionsordningen.

Kl. 13:46

**Kristian Thulesen Dahl (DF):**

Altså, nu aftalte vi jo seniorpensionsordningen, men den er jo ikke indført endnu. Den har til formål at sikre, at man 6 år før folkepensionsalderen kan trække sig; den har til formål at sikre, at det bliver et nyt system – ikke i kommunerne, men forankret i staten – hvor man skal finde ud af, hvem der har ret til det her. Så det skal meget gerne være noget, der kommer til at fungere. Jeg har også forstået, at Socialdemokratiet tilslutter sig udmøntningen af seniorpensionsaftalen, og det synes jeg er rigtig godt.

Som jeg også sagde – jeg tror, det var i 2006, at jeg sagde det første gang – kunne jeg rigtig godt tænke mig en model, hvor folk, der har været mange år på arbejdsmarkedet, specielt hvis de har arbejdet inden for fysisk nedslidende brancher, får mulighed for at trække sig før andre. Og så er vi jo tilbage ved den gode Arne, og om der kommer en model på et tidspunkt. For det svære er ikke at sige det, altså at man godt kunne tænke sig det; det svære er jo at finde ud af, hvem der er inden for og hvem der er uden for sådan en ordning. Og det er jo det, vi glæder os til at se om der kommer et konkret bud på.

Kl. 13:47

**Tredje næstformand (Jens Rohde):**

Jeg tror, at vi forlader Arne og går videre til fru Britt Bager fra Venstre.

**Britt Bager (V):**

Jeg vil også gerne sige tak til hr. Kristian Thulesen Dahl for en rigtig fin tale, en tale, hvor hr. Kristian Thulesen Dahl holder statsministeren op på hendes egne ord og egne løfter. Det er både de meget ukonkrete, som vi fik i åbningstalen i tirsdags, men også de enormt konkrete løfter, der blev udstukket inden valgkampen.

Nu talte hr. Jesper Petersen i dag om afbureaukratisering. Det kneb dog lidt med at give et konkret svar på, hvad det er, der skal afbureaukratiseres. Og konkrete svar er jo noget af det, vi mangler fra Socialdemokratiet generelt. Derfor kunne jeg tænke mig at spørge hr. Kristian Thulesen Dahl om ældreplejen, som jeg ved er noget af det, der ligger Dansk Folkeparti meget på sinde: Kunne hr. Kristian Thulesen Dahl ikke hjælpe hr. Jesper Petersen og Socialdemokratiet en lille smule med, hvor man kan afbureaukratisere på ældreområdet?

Kl. 13:48

**Kristian Thulesen Dahl (DF):**

Jeg synes jo, det er en supergod dagsorden, at der skal afbureaukratiseres. Er der mon nogen, der vil modsætte sig det? Det tror jeg ikke at der er. Alle er enige om, at der skal afbureaukratiseres. Det har skiftende regeringer slået sig op på at ville. Så har det været småt med resultaterne, så er der kommet en skuffelse, og så kommer der en ny regering og siger: Nu skal vi afbureaukratisere. Vi hørte det også inden for ældreplejen i tirsdags. Vi så, at Ældre Sagen var ude at udtrykke en dyb bekymring, fordi statsministeren kom til at sige, at det også handler om at afskaffe fritvalgsmodellen. Det gjorde jo, at Ældre Sagen gik ud og advarede imod netop det og sagde, at det også har noget at gøre med livskvalitet for den enkelte ældre, at man har mulighed for at vælge selv.

Det, der så også var en debat om i formiddags, og som jeg synes kan være en inspiration til at arbejde videre med det her, var jo, om man så kan indrette det på en anden måde, så det ikke bliver så baseret på minutter til bestemte ting. Det kunne f.eks. være som det, vi lavede i fællesskab med klippekortordningen, hvor man som ældre får nogle rettigheder til at bestemme, at de, der kommer i ens hjem, kan bruge noget tid til det, som man selv synes er det mest logiske. Så klippekortmodellen er jo et eksempel på noget, som måske kunne inspirere andre til at arbejde med bedre forhold i ældreplejen på en ubureaukratisk måde.

Kl. 13:49

**Tredje næstformand (Jens Rohde):**

Fru Britt Bager.

Kl. 13:49

**Britt Bager (V):**

Det er jeg meget enig med Dansk Folkeparti i. En anden ting, vi har talt enormt meget om i dag, er afskaffelsen af efterlønnen, nedslidning og Arne – man fristes til at sige arme Arne – som nu ønsker, at han bare kan få en efterløn. Det får mig til at tænke lidt tilbage på dengang, da vi afskaffede efterlønnen. Nu er jeg jo ikke så gammel i politik, og jeg kan forstå på Socialdemokratiet, at noget af det værste, der overhovedet er sket, er, at vi har afskaffet efterlønnen. Så kan hr. Kristian Thulesen Dahl ikke hjælpe mig, men i særdeleshed også mine socialdemokratiske kollegaer i salen her i dag, ved at opridse, hvad det var for en minister, der underskrev den lov, hvor vi afskaffede efterlønnen?

Kl. 13:50

**Kristian Thulesen Dahl (DF):**

Ja, nu kan jeg se, at hun har skiftet plads, men det er vist kun for en kort stund. Det var jo den nuværende statsminister. Det ved vi at det var. Nu sidder hun så sammen med formanden for det parti, som hun

vil sige tvang hende til det. Men sådan kan det jo gå så gruelig galt i dansk politik, og nu ser vi så måske det samme ske de næste 4 år. Det håber vi jo ikke.

Men jeg vil bare sige, at jeg har haft det lidt underligt med det der med, at efterlønnen er afskaffet. Sidst jeg slog det op – og nu må nogen rette mig, hvis de har et bedre tal – var det 280.000 danskere, der indbetaler til efterlønsordningen. Det er altså en ordning, som vi italesætter som en, der er afskaffet. De 280.000 forventer vel i et eller andet omfang, at der er en ordning for dem, der gør, at de kan trække sig tilbage 3 år før på de vilkår, der nu gælder, eller få den skattefri præmie, hvis de bliver ved med at arbejde. De er jo ikke trådt ud af den ordning. For dem gælder den jo. Så det er jo en ordning, man kan være en del af, hvis man ønsker det.

Kl. 13:51

**Tredje næstformand (Jens Rohde):**

Tak. Så går vi videre til fru Samira Nawa fra Radikale Venstre.

Kl. 13:51

**Samira Nawa (RV):**

Tak. Dansk Folkeparti foreslog for ganske nylig, at forældre, der ønsker at passe deres børn hjemme, kan få 19.000 kr. om måneden. Og Dansk Folkeparti er jo også store tilhængere af, at forældre, der bor i udsatte boligområder, skal tvinges til at sende deres børn i daginstitution, for ellers mister de børneydelsen. Så det vil sige, at en ganske almindelig dansk familie, familien Hussein, som bor på den rigtige side af vejen, kan få 19.000 kr. om måneden for at passe deres børn derhjemme, mens familien Hansen, der bor på den forkerte side af vejen i et udsat boligområde, må fratrækkes en væsentlig del af deres indkomstgrundlag, hvis de vælger at hjemmepasse deres børn. Hvad synes hr. Kristian Thulesen Dahl og Dansk Folkeparti egentlig at den form for forskelsbehandling gør ved sammenhængskraften og harmonien i det danske samfund?

Kl. 13:52

**Kristian Thulesen Dahl (DF):**

Altså, vores holdning er jo, at vi har nogle parallelsamfund i Danmark. På trods af de initiativer, vi har taget, har vi stadig væk lommet i det danske samfund, hvor tingene foregår fuldstændig anderledes end i det almindelige danske samfund – hvor vi har nogle parallelsamfund, der i højere grad er baseret på den tro og den kultur, man kom fra oprindeligt, da familierne kom til Danmark. Det er et kæmpestort problem, og det har vi så prøvet at definere os ud af, altså hvordan vi definerer de her parallelsamfund, for at kunne tage nogle særlige initiativer i forhold til de områder. Og der er det en del af det at få børnene til at være en aktiv del af det danske samfund og blive fuldstændig integreret i det, at de kommer i en børneinstitution og ikke går derhjemme, hvor man hører arabiske tv-kanaler, eller hvad man gør. Altså, det er simpelt hen et mål for os at få de her områder – i gæseøjne – tilbage til det danske samfund.

Men det skal jo ikke skygge over, at vi grundlæggende har den holdning, at vi synes, at hvis almindelige danske familier i øvrigt ønsker at bruge nogle af de første år af deres barns levetid på i højere grad at være hjemme hos det barn og være med til at være en aktiv del af det barns liv, skal der være bedre muligheder for det. Og det er derfor, vi har fremsat det forslag og har fremsat det med den afgrænsning.

Kl. 13:53

**Tredje næstformand (Jens Rohde):**

Fru Samira Nawa.

**Samira Nawa (RV):**

Jeg tror nu næppe, at familien Hansen i det udsatte boligområde ser arabisk tv hele dagen og viser det for deres børn.

Men okay, jeg kan så konkludere, at forskelsbehandling er noget af det, Dansk Folkeparti går ind for. Hvad så i forhold til ligestillingen på arbejdsmarkedet? Har Dansk Folkeparti og hr. Kristian Thulesen Dahl nogen beregninger over, hvad det her forslag vil gøre i forhold til mænd og kvinder på det danske arbejdsmarked? Hvor mange mennesker drejer det sig om at vi trækker ud af det danske arbejdsmarked? Og hvad tror hr. Kristian Thulesen Dahl det vil gøre i forhold til ligestillingen på arbejdsmarkedet? Er det mændene, eller er det kvinderne, der vælger at trække sig?

Kl. 13:54

**Kristian Thulesen Dahl (DF):**

Se, det vil vi lade være op til familierne. Og det er jo rigtigt, at hvis der er sådan nogle familier, der i højere grad lader moderen blive hjemme, så har de valgt det. Og det er ikke et mål for os at styre familiernes valg her. Det er et mål for os at give familierne valgfrihed. Det er det også, når EU f.eks. blander sig i barselsreglerne. Altså, når EU kommer og siger til Folketinget, at vi ikke er store nok til selv at vurdere fordelingen af barselsorloven mellem fædre og mødre i en familie, så siger vi jo også, at det ikke duer. Så siger vi til EU: I skal blande jer udenom; det der kan vi i Danmark godt selv finde ud af. Og vi vil så lade valget være den enkelte families. Og så har vi jo ladet det være den enkelte families – så må vi også respektere det valg, de træffer; at det er sådan, de vil indrette sig.

Kl. 13:55

**Tredje næstformand (Jens Rohde):**

Så er det hr. Rasmus Stoklund fra Socialdemokratiet.

Kl. 13:55

**Rasmus Stoklund (S):**

Tak for talen. Nu havde hr. Kristian Thulesen Dahl og hr. Alex Vanopslagh jo for få minutter siden en varmhjertet drøftelse af, hvad det er, der binder de to partier sammen. I kølvandet på det vil jeg gerne spørge nu, hvor vores partier – Socialdemokratiet og Dansk Folkeparti – jo deler en fælles veneration for velfærdssamfundet, hvad hr. Kristian Thulesen Dahl mener om regeringens forslag til finanslov, der jo kompenserer for den demografiske udvikling og dermed løfter velfærden ganske markant det kommende år.

Kl. 13:55

**Kristian Thulesen Dahl (DF):**

Vi er jo selv gået til valg på, at den offentlige sektor skal have lov til at vokse med mindst det, der svarer til den her såkaldte demografiske udvikling – altså, at når vi bliver flere ældre og flere børn osv., skal pengene kunne følge med – og det er selvfølgelig også en erkendelse af, at der ellers alene af den grund kommer nedskæringer, fordi man ikke sender penge nok med. Så grundlæggende er vi tilhængere af en økonomisk politik, der sætter den kurs, og derfor blev vi også glade i valgkampen, da Venstre – det tror jeg de er blevet udfrittet lidt om her i formiddag – i virkeligheden, som mange tolkede det, skiftede kurs og sagde, at nu var de også med på en vej frem, i hvert fald mod 2025, hvor man vil lade den offentlige sektor vokse med det, der skal til, for i hvert fald at løse opgaven med, at der kommer flere ældre og flere børn osv.

Så har vi på udvalgte områder, bl.a. ældreområdet, et ønske om, at der bruges flere penge ud over det. Det gik vi også til valg på. For skal vi løse opgaverne, særlig på ældreområdet, så mener vi simpelt hen, der er behov for flere penge. Der savner vi, som jeg også sagde i min tale, nogle afklaringer. Det er der, hvor jeg tror at der

er forsvundet nogle afsnit i statsministerens tale, for der manglede simpelt hen noget om, hvad man vil gøre for de ældre. Men det tror jeg vi kommer tilbage til i aften, når statsministeren svarer – og så bliver alt jo godt igen.

Kl. 13:56

**Tredje næstformand (Jens Rohde):**  
Hr. Rasmus Stoklund.

Kl. 13:57

**Rasmus Stoklund (S):**

Nu var demografien jo underkompenseret de 3 foregående år ifølge Finansministeriet, og derfor synes jeg alligevel, at det giver anledning til så at spørge, om ikke hr. Kristian Thulesen Dahl kunne forestille sig, at der er et bedre grundlag for at samarbejde om udbygning af velfærdssamfundet i de kommende år med den nuværende regering end med den forrige.

Kl. 13:57

**Kristian Thulesen Dahl (DF):**

Men nu samarbejder vi med dem, der er, for vi har grundlæggende respekt for demokratiet og for folkets valg. Der er kommet en ny regering, og kan vi få noget indflydelse på den førte politik, tager vi den indflydelse. Så det er i hvert fald et tilsagn om, at vi i den her valgperiode vil byde os til. Og de steder, hvor vi kan få noget indflydelse på politikens retning – og det er jo med det som udgangspunkt, at jeg siger her, hvor vi gerne vil hen – jamen så er vi helt parate til det.

Kl. 13:57

**Tredje næstformand (Jens Rohde):**

Den sidste spørger, vi når til i forhold til hr. Kristian Thulesen Dahl, er fru Ina Strøjer-Schmidt fra Socialistisk Folkeparti.

Kl. 13:57

**Ina Strøjer-Schmidt (SF):**

Det er jo rigtig dejligt, at vi lige kan nå mig, for det næste spørgsmål er meget vigtigt for SF. I valgkampen støttede Dansk Folkeparti minimumsnormeringer, og jeg vil egentlig bare høre, om det betyder, at Dansk Folkeparti også kommer til at stemme for minimumsnormeringer.

Kl. 13:58

**Kristian Thulesen Dahl (DF):**

Vi vil se, hvad der bliver lagt frem, og hvad der kommer til at ske. Vi har jo en meget, kan man sige, uideologisk indgang til det der med, hvordan man styrer den offentlige sektor. Det afgørende for os er jo, hvad det er for et resultat, man kommer frem til, og hvorfra pengene skaffes til det. Så vi er meget spændte på den forhandling, der nu kommer til at være i forbindelse med finansloven, og hvor vi har forstået, at SF vil komme med et krav om 0,5 mia. kr. til området til næste år. Så må man jo gå ud fra, at der skal være flere penge, en fordobling eller noget, der ligner, i årene efter. Så vi vil se på den konkrete model, der bliver lagt på bordet, og tage stilling til den.

Kl. 13:58

**Tredje næstformand (Jens Rohde):**

Fru Ina Strøjer-Schmidt.

Kl. 13:58

**Ina Strøjer-Schmidt (SF):**

Jamen jeg har jo en konkret model, og den kan ordføreren jo passe den forholde sig til. I SF støtter vi jo en model, der hedder: mindst en voksen til tre vuggestuebørn og mindst en voksen til seks børnehavebørn. Det er den model, vi håber bliver gennemført. Kunne Dansk Folkeparti finde på at støtte den?

Kl. 13:59

**Kristian Thulesen Dahl (DF):**

Altså, vi har den holdning, at når man afleverer sine børn i daginstitutionen, skal man have sikkerhed for, at barnet har det godt. Og der så vi i valgkampen, men vi har jo også set det tidligere, at der i dag er steder, hvor tingene ikke fungerer godt nok, og det vil vi meget gerne være med til at sikre bliver anderledes.

Vi tog også selv den diskussion op i valgkampen om, hvor ofte en pædagog er alene på vagt, fordi det er en særlig udfordring, hvis man i ydertimer har mange situationer, hvor man står alene med en børneflokk. Når tingene så skrider, kan det somme tider blive for meget, og så er det, vi kan se nogle dumme situationer. Der er jo forskellige måder at løse den her opgave på.

Nu har SF jo sin model, og vi er meget spændte på at høre nærmere. Vi har jo forstået, at det er et meget vigtigt krav for SF, ligesom der jo er andre ting. Der var også ultimative krav i valgkampen i forhold til den første finanslov, der skulle gennemføres. Så det bliver spændende at se, hvordan alle enderne når sammen ved de forhandlinger, der kommer.

Kl. 14:00

**Tredje næstformand (Jens Rohde):**

Tak siger vi til Dansk Folkeparti og hr. Kristian Thulesen Dahl. Så er det Radikale Venstres tur i ordførerrækken, og det er hr. Morten Østergaard.

Kl. 14:00

(Ordfører)

**Morten Østergaard (RV):**

Man siger, at det aldrig har været bedre at bo noget sted end i Europa i dag, især hvis man er kvinde. Og der er næppe noget sted, noget land i verden, hvor vi har større mulighed for at forme vores egen fremtid, end Danmark netop nu. Aldrig har så mange fået en uddannelse; aldrig er så meget strøm kommet fra bæredygtige kilder; aldrig har så mange med deres arbejde bidraget til fællesskabet. Et grønnere og friere og stærkere Danmark er ikke noget, vi behøver at drømme om; det er noget, vi kan række ud efter og skabe ved fælles kraft, hvis vi er os vores ansvar og vores muligheder bevidst.

Alligevel er tilliden til os politikere jo faldet uafbrudt siden år 2001 – uafbrudt siden 2001! Derfor skal der også lyde en uforbeholden ros til statsministeren for at sætte tilliden øverst på dagsordenen her ved valgperiodens begyndelse. Jeg mener oprigtigt, at vores mål må være at få borgernes tillid til hinanden, tillid til verden og tillid til fremtiden tilbage. Det er et politisk ansvar, og derfor må vi starte med os selv. For hvis ikke vi forstår vigtigheden af det, kan vi ende som Storbritannien, hvor politisk opportunisme, uansvarlighed og kortsigtethed har ført til et handlingslammet parlament fanget i sit eget spind. Det er med danske ord en omvendt Dalgas: Hvad udadtil er vundet, er man godt i gang med indadtil at tabe.

De røster i Danmark, som grebet af stemningen efter brexitafstemningen ønskede afstemning om vores medlemskab af EU, har heldigvis fortonet sig. For når vi som et lille land er i et smørhul med så store muligheder for at præge vores egen fremtid, skyldes det jo lige præcis vores adgang til at dele suverænitet med andre og træffe forpligtende beslutninger i fællesskab. Vores EU-medlemskab er en adgangsbillet til vores egen fremtid – ikke et åg. Men jeg tror, som hr. Kristian Thulesen Dahl var så venlig at være inde på for et øjeblik siden, at valget den 5. juni var et vendepunkt, et systemskifte. Forleden kunne ugebladet Mandag Morgen nemlig fortælle os, at den første undersøgelse af danskernes valg viste, at tilliden til politikere nu for første gang siden 2001 faktisk stiger – ikke til noget højt niveau, men kurven er knækket, et fald er stoppet. Og det tror jeg skyldes, at der er skabt et lille håb, et lille håb, som nu skal gøres til handling.



Jeg ved ikke, om I kan huske, at Dansk Industri for nogle år siden havde topmøde om FN's verdensmål og de muligheder, man så at det gav for dansk erhvervsliv. Det er der måske ikke så mange der kan huske, men de fleste kan nok huske, at Folketinget åbnede nogle uger efter, og efter 1 dags debat blev resultatet, at vi fik et burkaforbud. Der var ikke flertal for det om morgenen, men efter 12 timers debat var der et flertal for det. Verdensmål i erhvervslivet, burkaforbud i Folketinget – mistillid, tænker jeg.

I år holdt Dansk Industri topmøde om klimaudfordringen og de muligheder, som den grønne omstilling giver for virksomhederne. Og i dag har vi en åbningsdebat i kølvandet på, at flere og flere partier deler den historiske ambition om, at Danmark skal reducere sin udledning af drivhusgasser med 70 pct. inden 2030. Der er jo en verden til forskel på det svar, vi giver til vores omverdens krav i dag med den debat, vi har i dag, og det, der skete for 2 år siden. Efter danmarkshistoriens første klimavalg ser vi ud til at kunne samle næsten alle om en klimalov, et bindende mål, som kan gøre, at håbet og folkekravet om at sætte klimaet øverst på dagsordenen bliver til handling. Det er et Folketing, som ikke gør små problemer store, men som tager de største udfordringer først, og det tror jeg er vejen til tillid. Det er slut med symbolpolitikens epoke.

Skal den spirende tillid slå rod, må vi som folkevalgte starte med at påtage os et ansvar for den faldende tillid til os i de sidste to årtier. Den skare af danskere, som lånte mig deres gæsteværelse under valgkampen, gør stadig større indtryk på mig. Det gjorde de, fordi de var blevet trætte af politik, følte sig hjemløse og fremmedgjorte af en politisk debat, som kommer til at handle mere om partiernes ve og vel og vores kamp med hinanden end om det samfund, vi har et fælles ansvar for.

Kl. 14:05

De slår væk fra vores diskussioner om, hvem der har æren for hvad, hvem der sagde det først, og hvilket fingeraftryk der var vores. For ude omkring os lever man i helheden, og man lever med konsekvenserne af alle beslutningerne. Og jeg mener vitterlig, at det her er en selvansagelse og ikke en fingerpegning af kollegaer eller medier. Det er en oplevelse af, at vi alle sammen har brug for at tage vores ansvar mere alvorligt. Der var så mange, der gerne ville dele deres syn på politik, at jeg har startet en ny omgang. Og forud for det radikale landsmøde overnattede jeg i Odense hos et par, og Rikke, som havde inviteret, havde simpelt hen stemt blankt mange gange i afmagt. Jeg har ikke brug for at høre, hvad I mener om de andre, men hvad I selv mener, sagde hun. Så det vil jeg gøre.

For Radikale Venstre er målet, at danskernes håb skal gøres til handling – konkret og mærkbart. Vi er her ikke for vores egen skyld, vi er her for at gøre en forskel. Vi er her heller ikke for regeringens skyld, selv om vi er meget bevidste om, at det er vores skyld, at regeringen er her. Vi er ikke bange for at lægge hånden på kogepladen og stå på mål for, at det mandat, vi har, skal bruges, så det kan mærkes og ses allerede i den her valgperiode. Vi skal have et grønnere Danmark, ikke kun i mål, men med mindre CO<sub>2</sub>-udledning fra landbrug og transport, mindre luftforurening, bedre beskyttelse af drikkevandet, en større del af Danmarks areal udlagt til natur – finanslov efter finanslov, skridt for skridt. Tag os på ordet, og stil os til regnskab. Om 4 år har vi et grønnere Danmark – og et friere Danmark.

Vi skal have knækket kurven, så færre børn vokser op i fattigdom. Det er vel velfærdssamfundets grundsten: lige muligheder. Hvorfor skal danske skolebørn møde ind med mugne madder i madkassen, når vi aldrig har været rigere, men fordi politiske beslutninger har skabt ny fattigdom i Danmark? Det skal ikke være på vores vagt. Det er børnenes tur. Om 4 år skal vi have forbedret trivslen blandt børn og unge; vi skal have flere voksne i vores institutioner, så børnene ses hver for sig og sammen; der skal være bedre tid til vores lærere på skoler og på ungdomsuddannelser, så den kroniske

mavepine ikke bliver til stress, angst og depression; der skal være en styrket ligestilling, hvor mere barsel tages af fædre, og hvor færre føler sig diskrimineret på grund af etnicitet. Hold os også bare op på det. Om 4 år skal vi have skabt et friere Danmark.

Vi skal også have et stærkere Danmark. Der er nogle, der frygter, at et nyt flertal vil lade hånt om økonomien. Det er ikke noget flertal, vi er en del af. Vi skal have flere mennesker i job i Danmark. Det er dem, som står udenfor i dag; dem, som virksomhederne ville hente hertil, hvis bare de fik lov; dem, som går i landflygtighed, fordi danskere med udenlandske ægtefæller ikke kan få lov til at bo i deres eget land med deres familie; de flygtninge, som er i arbejde, og som bidrager og bare gerne vil have lov til at fortsætte med det. Det er egentlig bare sund fornuft.

Der er også nogle, der frygter, at et nyt flertal ikke vil se integrationsudfordringerne. Min appel til jer i dag er: Giv os chancen, så skaber vi flere blandede boligområder, så færre bor i udsatte boligområder. Og så skaber vi bedre integration, så flere bidrager og forsørger sig selv. Det skal ikke være gennem utryghed og ikke ved at gøre det *mod* beboerne i visse boligområder i Danmark, men ved at række ud og gøre det sammen. For vores fællesskab bliver ikke svagere af, at det udstrækkes til flere. Det svækkes kun, når det hele strander i os og dem. Om 4 år skal flere føle sig anerkendt for deres bidrag til fællesskabet, uanset hvem de er, uanset hvornår de kom hertil, og uanset hvilken hudfarve, religion eller etnisk baggrund de har. Det er i virkeligheden helt fundamentale danske værdier, som vi skal have tilbage, så vi om 4 år kan sige, at Danmark er stærkere.

Grøn betyder nu, fri betyder trygt, stærkt betyder sammen, alle sammen. Vi skal gøre håb til handling med forandring, der kan mærkes, sådan at tilliden kan bide sig fast. Lad os smide de gamle blokpolitiske skillelinjer over bord og samles om at skabe et grønnere, friere og stærkere Danmark.

Kl. 14:09

**Tredje næstformand (Jens Rohde):**

Tak for det. Vi går til spørgerunden, og den første, der får ordet, er hr. Tommy Ahlers fra Venstre.

Kl. 14:09

**Tommy Ahlers (V):**

Tak, og tak til hr. Morten Østergaard for talen. Jeg kunne godt tænke mig at samle op på det grønne, for jeg tror, at vi har en fælles passion for det grønne – for klimaet – og så også for iværksættere. Og vi har nok også en fælles tro på, at vi kan kombinere de ting, så danske iværksættere kan gå ud i verden og hjælpe med at løse klimaudfordringerne. Iværksættere har brug for kapital, og derfor har vi også indgået en aftale med Radikale Venstre tilbage i 2017 om at sørge for, at vi indførte en aktiesparekonto og investorfradrag.

Så jeg kunne godt tænke mig at spørge hr. Morten Østergaard, om Radikale Venstre kan garantere, at aktiesparekontoen fortsætter og får grænsen hævet til op til 200.000 kr., som var aftalen dengang, og at investorfradraget bliver hævet op til 800.000 kr., som også var aftalen. Og derudover vil jeg gerne spørge, om Radikale Venstre med næb og kløer vil kæmpe imod, at aktieindkomstskatten hæves fra verdens højeste niveau på 42 pct. til universets højeste niveau på 45 pct., for det er jo en skat på investeringer i de her grønne iværksættere, vi gerne skulle hjælpe med adgangen til kapital.

Kl. 14:11

**Tredje næstformand (Jens Rohde):**

Hr. Morten Østergaard.

Kl. 14:11

**Morten Østergaard (RV):**

Nu er der vist endnu ikke konstateret liv uden for Jorden, men altså, forskerne arbejder på det, og derfor skal man lige passe på med

at garantere, hvad der er universets højeste skattniveau. Men ikke desto mindre kan jeg erklære mig enig i intentionen. Intentionen om at gøre Danmark til et grønt iværksætterland kræver også, at iværksættere kan få den kapital, de skal bruge, og at dem, der har fået de gode ideer og er i gang med at udvikle dem, kan få den kapital, de skal bruge til at bringe dem ud i verden. Det var derfor, vi lavede erhvervsaftalen, dengang hvor vi var i opposition. Det er derfor, vi inviterer Venstre – nu hvor Venstre er i opposition – til at tage ansvar og være med til at sørge for, at vi også på det her område rykker Danmark fremad. Så nej, vi ønsker ikke at svække de aftaler, vi har lavet, eller styrke beskatningen af kapital. Tværtimod synes vi, at der er grund til at tage nye initiativer for at styrke iværksætteriet i Danmark, herunder også at anerkende, hvor vigtig kapital er for det. Og vi overvejer selvfølgelig i finansloven, om vi skulle lave det, man kunne kalde en lille Henrik Sass-pakke, for at styrke investeringsklimaet i Danmark.

Kl. 14:12

**Tredje næstformand (Jens Rohde):**  
Hr. Tommy Ahlers.

Kl. 14:12

**Tommy Ahlers (V):**

Tak for det klare svar. Bare for at gøre det lidt klarere: Vil det sige, at hr. Morten Østergaard godt vil love her i dag, at Det Radikale Venstre ikke kommer til at stemme for at stoppe indfasningen af aktiesparekontoen og investorfradraget, og at Det Radikale Venstre aldrig kommer til at stemme for at øge aktieindkomstskatten?

Kl. 14:12

**Tredje næstformand (Jens Rohde):**  
Ordføreren.

Kl. 14:12

**Morten Østergaard (RV):**

Det vil sige, at Det Radikale Venstre står ved *alle* de aftaler, vi har lavet, og ikke mindst dem, vi lige har lavet, som er under indfasning, for vi lavede dem jo med et formål, nemlig at styrke aktiekulturen i Danmark og styrke investeringsgrundlaget for nye virksomheder, og derfor står vi ved alle de aftaler, vi har lavet. Sådan lige at udstede garantier for al uendelig fremtid tror jeg man skal være varsom med, men vi står ved alle de aftaler, vi har lavet.

Kl. 14:12

**Tredje næstformand (Jens Rohde):**

Tak. Så er det hr. Kristian Thulesen Dahl fra Dansk Folkeparti.

Kl. 14:12

**Kristian Thulesen Dahl (DF):**

Tak for det. Nu er stafetten jo gået videre, og det må vi have respekt for, for sådan fungerer det danske demokrati. Det betyder, at Radikale Venstre nu sidder i en nøglerolle og jo bl.a. har fået igennem, at det med øen Lindholm, som man opfatter som ren symbolpolitik, er blevet skrottet. Og så er spørgsmålet jo: Hvad skal der så ske med de mennesker, der er i Danmark på tålt ophold? Vi taler jo om folk, der er dømt for mord. Vi taler om folk, der er dømt for at udgøre en risiko for rigets sikkerhed, altså noget med terror. Vi taler om folk, der har begået voldtægt. Det er folk, som i forbindelse med dommene for drab, risiko for rigets sikkerhed, voldtægt osv. er blevet dømt til udvisning af Danmark, men ikke vil respektere den udvisningsdom.

De her mennesker har vi vadende rundt i det danske samfund i dag, og hr. Morten Østergaard ønsker ikke, at de skal isoleres på øen Lindholm, for der er alle mulige ting, der er galt med det. Nu er

stafetten altså gået videre, så nu spørger vi hr. Morten Østergaard: Hvad skal der så ske med de her mennesker i fremtiden?

Kl. 14:13

**Tredje næstformand (Jens Rohde):**  
Ordføreren.

Kl. 14:14

**Morten Østergaard (RV):**

Miseren her starter jo faktisk, da hr. Kristian Thulesen Dahl har nøglerollen, for man beslutter sig for at samle alle – både dem, der er på tålt ophold, og dem, der er afviste asylansøgere, alle dem, der er enlige – i det tidligere åbne fængsel Kærshovedgård i Midtjylland. Det var imod alle anbefalinger fra folk, der har forstand på det, for der kommer ikke noget godt ud af at samle alle folk det samme sted. Det tror jeg man kan tale med om i Bording i Midtjylland, og hr. Kristian Thulesen Dahl er nok ikke helt ubekendt med det midtjyske. Jeg tror ikke, at man får meget ros dér for den indsats, Dansk Folkeparti gjorde. Jeg skulle hilse og sige nede fra Stegekanten, at man heller ikke får meget ros for forslaget om at flytte hele problemet til en anden del af Danmark.

Derfor tror jeg, at man er nødt til at gøre to ting. For det første skal man det, hr. Kristian Thulesen Dahl jo ikke ville være med til, f.eks. med Marrakeshaftalen, nemlig sørge for, at lande helt grundlæggende bliver bedre til at leve op til det ansvar, det er, at deres egne borgere opholder sig ulovligt i et andet land; så skal de tage dem tilbage. Det kræver mere internationalt samarbejde, ikke en grænsebom.

For det andet skal man altså sørge for her at håndtere dem, der er her, på en måde, så man ikke koncentrerer problemet ét sted, men sådan at lokalsamfundet kan sætte sit præg på dem, i stedet for at de tager ét lokalsamfund som gidsel.

Kl. 14:15

**Tredje næstformand (Jens Rohde):**

Hr. Kristian Thulesen Dahl.

Kl. 14:15

**Kristian Thulesen Dahl (DF):**

Jamen det sidste er jo fuldstændig sort snak. Det er fint med internationalt samarbejde, og kunne man få landene til at tage deres egne statsborgere hjem, ville det være glimrende. Men indtil det sker, har vi altså et aktuelt problem med folk, der er dømt for mord; folk, der er dømt for voldtægt; folk, der er dømt for at være en risiko for rigets sikkerhed, altså inden for terrorbestemmelserne i straffeloven. I forbindelse med de domme er de blevet udvist af Danmark, og det vil de ikke effektuere.

Er hr. Morten Østergaards svar så i forhold til dem, at de skal leve rundt i lokalsamfundene, for hvis bare de er spredt ud i hele landet, skaber de ikke utryghed eller hvad? Eller tror hr. Morten Østergaard ikke, at de så spreder usikkerhed rigtig mange steder? Og er det nemmere for politiet at holde styr på de her mennesker, hvis de er spredt ud over hele landet? Altså, prøv lige at forklare lidt mere om, hvad det er, De Radikale forestiller sig der skal ske i praksis.

Kl. 14:16

**Tredje næstformand (Jens Rohde):**

Hr. Morten Østergaard.

Kl. 14:16

**Morten Østergaard (RV):**

Men det er jo ikke fint med internationalt samarbejde, hr. Kristian Thulesen Dahl. Jeg havde forstået det sådan, at en af de store erkendelser for Dansk Folkeparti var, at et af problemerne var, at man ikke fik stoppet den her Marrakeshaftale, som ordret bl.a. handler om,

at lande er forpligtet til at tage deres egne statsborgere hjem. Så vi andre må jo gøre det hårde internationale arbejde, for der er Dansk Folkeparti jo aldrig til rådighed; I er herhjemme.

I forhold til det konkrete vil vi ikke være med til at skabe utryghed i hverken Bording eller Stege ved at koncentrere alle det samme sted. Så ja, løsningen må være at lave mindre faciliteter, men der venter vi jo på regeringens udspil. Vi er enige om, at det ikke skal være Lindholm – om ikke andet, fordi det er astronomisk dyrt.

Kl. 14:16

**Tredje næstformand (Jens Rohde):**

Tak. Så er det fru Lisbeth Bech Poulsen.

Kl. 14:16

**Lisbeth Bech Poulsen (SF):**

Tak. Nu til noget andet. Det Radikale Venstre ønsker jo ligesom SF at sætte turbo på den grønne omstilling, og det kræver finansiering, og jeg tror også, vi er enige om, at det kræver socialt set rimelig finansiering. Vi har jo alle sammen set, hvad der er sket i Paris med De Gule Veste med den vrede, der opstår, når dem, der har mindst, føler, at de skal bære den økonomiske byrde, og det tror jeg vi er enige om ikke skal ske i Danmark. Vil Det Radikale Venstre være med til at skaffe den her finansiering målrettet grøn omstilling, enten gennem f.eks. grønne afgifter, hvor man kan kompensere med den grønne check til de lavestlønnede, dem med de laveste indtægter, eller gennem kapitalbeskatning, som jo også har en socialt set rimelig profil?

Kl. 14:17

**Tredje næstformand (Jens Rohde):**

Ordføreren.

Kl. 14:17

**Morten Østergaard (RV):**

Jeg tror for det første, at man nok skal være lidt varsom med lige at lave den hurtige analyse af, hvad det var, der foregik i Frankrig. I hvert fald kan man sige, at det var grønne afgifter på benzin, som var en del af diskussionen dér, men det mener vi nu alligevel er en del af løsningen, altså det at have grønne afgifter. Det er jo, fordi det skal påvirke adfærden, og det skal det jo hos alle, sådan at vi får mindre forurening. Så den del af det er vi enige om.

Så er der spørgsmålet om den grønne check. Den blev indført for at dække over nogle afgifter, bl.a. PSO'en, som siden hen er blevet afskaffet. Derfor må jeg sige, at når det handler om omfordeling, vil vi hellere gøre det ad fordøren, så vil vi hellere afskaffe fattigdomsydelserne og dermed hjælpe dem på overførsler, i stedet for at komplicere skattesystemet. Eller, hvis det drejer sig om de ældre, vil vi hellere hjælpe dem med en større ældrecheck, eller hvad man nu kan forestille sig. Det er bedre end med en grøn check, som vi nu kan se i virkeligheden dækker noget, som vi i mellemtiden har afskaffet.

Kl. 14:18

**Tredje næstformand (Jens Rohde):**

Fru Lisbeth Bech Poulsen.

Kl. 14:18

**Lisbeth Bech Poulsen (SF):**

Jeg lagde godt mærke til, at Det Radikale Venstre som en del af en finanseringsplan afskaffede den grønne check. Det synes vi er rigtig ærgerligt i SF, når hele verdens klimaøkonomer netop anbefaler, at man laver CO<sub>2</sub>-beskatning, eller noget, der svarer til det, og så betaler en dividende tilbage til dem, der har mindst, sådan at social ansvarlighed går hånd i hånd med netop grønne afgifter, som kan påvirke os alle sammen. Men hvis vi alene får afskaffet fattigdoms-

delserne, som vi gerne vil, går vi jo bare tilbage til status quo. Vi bliver nødt til også at lave massiv omfordeling i forhold til de grønne afgifter, der er nødvendige.

Kl. 14:19

**Tredje næstformand (Jens Rohde):**

Ordføreren.

Kl. 14:19

**Morten Østergaard (RV):**

Jeg er ikke uenig i, at det er vigtigt at holde social retfærdighed for øje. Vi går i øvrigt også ind for et meget gerne europæisk system, hvor man altså laver en CO<sub>2</sub>-beskatning og giver folk pengene, som man får ind på det, igen. Men jeg siger bare, at jeg synes, man skal adskille tingene. Hvis man vil forsøge at kompensere folk en til en for deres udgifter til de grønne afgifter, får man jo ikke den adfærdsændring, man ønsker, og derfor vil vi have omfordelingen ad fordøren med de instrumenter, vi har til det. Det er jo velkendt, at vi har holdninger til boligbeskatning og alt muligt andet, men så til gengæld gerne vil beskatte forurening noget mere.

Kl. 14:20

**Tredje næstformand (Jens Rohde):**

Tak, så er det Enhedslisten. Fru Mai Villadsen.

Kl. 14:20

**Mai Villadsen (EL):**

Tak for det, tak for talen og de fine ord om den grønne omstilling. Jeg vil følge lidt op på den tidligere taler og også spørge ind til både den grønne omstilling, men også til, hvordan den skal finansieres, eller rettere, hvem der skal finansiere den. For hr. Morten Østergaard nævnte jo Dansk Industri i sin tale og nævnte deres klimaplan, og jeg har også set flere radikale ordførere kalde den både ambitiøs, visionær og ansvarlig. Og bevares, målsætningen er rigtig, rigtig flot. Men kigger man ned i planen og ser, hvem der finansierer den, så er det jo de arbejdsløse, de studerendes su og de fattige familiers grønne check, som skal betale for den grønne omstilling. Så derfor vil jeg gerne spørge hr. Morten Østergaard: Mener I også, at de største udledere af CO<sub>2</sub> skal have skattelettelser, imens det er de fattigste i Danmark, der skal betale for den grønne omstilling?

Kl. 14:21

**Morten Østergaard (RV):**

Jeg synes for det første, at det er en meget ærgerlig udlægning af, at den største danske erhvervsorganisation i virkeligheden kommer med et forsøg på et samlet bud. Jeg skal ikke tages til indtægt fra a til z for, hvad der står i det. Men jeg synes egentlig, det fortjener ros, også fra den yderste venstrefløj, at man har et erhvervsliv, der er så offensivt på den grønne omstilling. Det tror jeg der er mange lande der ville ønske sig de havde.

Så synes jeg også, at hvis man kigger på tværs af, hvad Radikale Venstre står for – og jeg ved godt, man nogle gange har et ønske om at skyde os noget andet i skoene – så synes jeg ikke, at det er et korrekt billede. Når vi kæmper imod fattigdomsydelser, er det jo for at bekæmpe fattigdom hos dem, der har det sværest i Danmark. Når vi grundlæggende arbejder for lavere skat på arbejde og til gengæld højere skat på f.eks. bolig eller forbrug, er det jo også noget, som sagtens kan laves på en socialt ansvarlig måde. Og derfor tror jeg egentlig ikke, vi er så uenige, når det kommer til stykket.

Men det er rigtig, at vi ikke er til den der knopskydning i skattesystemet, som komplicerer det. Altså, den grønne check blev indført for at dække nogle afgifter, som siden hen er fjernet. Og derfor skal man selvfølgelig, hvis man laver en samlet skattereform, have blik for fordelings effekterne af dét. Men det nytter bare ikke noget at

tro, at alting skal kompenseres med en check, hvis man ønsker en adfærdsforandring.

Kl. 14:24

**Tredje næstformand (Jens Rohde):**

Fru Mai Villadsen.

Kl. 14:22

**Mai Villadsen (EL):**

Tak for det, og der skal heller ikke herske nogen tvivl om, at vi i Enhedslisten selvfølgelig gerne vil rose de store ambitioner, der er i planen. Men vi er meget uenige i finansieringskilden.

Jeg vil gerne spørge ind til noget andet. For vi hører jo i de her dage rigtig mange partier sige, at klimaindsatsen ikke må gå ud over væksten. Deler hr. Morten Østergaard den prioritering, at væksten kommer før klimaet? Eller kan hr. Morten Østergaard garantere, at Radikale Venstre stadig står bag en klimaindsats med 70 pct.s CO<sub>2</sub>-reduktion i 2030, til trods for at det måske kommer til at koste nogle virksomheder lidt?

Kl. 14:22

Kl. 14:22

**Morten Østergaard (RV):**

Jeg kan garantere – det tror jeg ikke engang jeg behøver – at vi selvfølgelig står fuldstændig på mål for det, vi gik fælles frem med i valgkampen om en 70-procentsreduktion af drivhusgasser i 2030. Ikke mindst fordi det jo spreder sig som ringe i vandet her, og senest har Venstre ved deres nye formand tilsluttet sig. Og jeg vil også gerne – apropos finansiering – svare på det: Ja, vi er da helt klar til at bruge råderum til at investere i den grønne omstilling. Hr. Jakob Ellemann-Jensen var inde på det tidligere. Og det tror jeg da også Enhedslisten er. Og det er da en fantastisk stemning, der er ved at brede sig. Noget af det råderum findes jo, fordi vi har været med til at tage nogle beslutninger, som Enhedslisten ikke var så glade for, men til gengæld plejer vi jo at være glade for så at bruge af råderummet sammen bagefter.

Kl. 14:23

**Tredje næstformand (Jens Rohde):**

Tak. Så er det hr. Søren Pape Poulsen fra De Konservative.

Kl. 14:23

**Søren Pape Poulsen (KF):**

Tak for det, og tak for en god tale med en masse engagement. Jeg har jo ufatteligt store forhåbninger til hr. Morten Østergaard og hans parti. For jeg har jo et håb om, at når vi synes, der skal holdes fast i den ene ende af tovet, i forhold til hvordan økonomien skal styres i det her land, med det flertal, der nu er, så satser jeg på, at hr. Morten Østergaard som en del af det flertal, der har peget på den nuværende statsminister, vil holde fast i, at økonomien skal være i orden. Og når vi nu snakker om økonomi og der var meget engageret tale om erhvervslivet, vil jeg selvfølgelig spørge til generationsskiftebeskatning.

For det er mig simpelt hen en gåde, hvorfor det er så vigtigt, at det er lige dér, når virksomheden bare skal fortsætte. Der skal ikke ske noget med den, den skal bare have lov at fortsætte. Som den er i dag, skal den også være i morgen med en ny ejer, så man ikke tager kapital ud af virksomheden, men bare lader den fortsætte, så folk kan have deres arbejde. Jeg har forstået det sådan, at Det Radikale Venstre også bakker op om den skattestigning, men jeg hører jo gerne, hvis der er kommet nye tanker. Mens ellers forstår jeg simpelt hen ikke, hvorfor det er så vigtigt.

**Morten Østergaard (RV):**

Altså, hvad mere kan man ønske sig end at have skabt håb og forventning langt ud over egne rækker, helt ind i den konservative hjertekule, hvis det er det, man har. Det er så stort, som det kan blive.

Men når det kommer til spørgsmålet om bo- og arveafgiften, var vi jo ikke en del af det flertal, som valgte at bruge en milliard kroner, godt og vel, på at sænke den. Og det er jo, fordi vores prioritet er at sænke skatten på arbejde. Det har større samfundsgavnlig betydning. Man sænkede alle mulige andre skatter under den tidligere regering. Det var lidt ærgerligt, for det, der var brug for, var at sænke skatten på arbejde, og det var derfor, vi ikke var med.

Det, vi til gengæld er meget optaget af, er vilkårene for virksomheder, der har generationsskifte: at der er en model, som jeg tror skal være bedre end den, der er i dag, til at skabe tryghed og gennemsigtighed og forudsigelighed om, hvad vilkårene er, sådan at vi ikke risikerer, at gode familieejede virksomheder tvunget af beskatningssystemet ender med at sælge virksomheden i stedet for at lade den gå i arv.

Kl. 14:25

**Tredje næstformand (Jens Rohde):**

Hr. Søren Pape Poulsen.

Kl. 14:25

**Søren Pape Poulsen (KF):**

Tak. Jeg kan fuldt ud tilslutte mig, at vi skal gøre noget ved personskatterne. Det diskuterer jeg da gerne videre. Men vil hr. Morten Østergaard ikke bekræfte – uanset hvad synspunkt han måtte have om det – at når vi diskuterer generationsskiftebeskatning, handler det jo ikke om, som man nogle gange hører nogle i debatten sige, at det er nogle få meget velbærgede, der bare skal rage noget mere til sig selv, men at det sådan set bare handler om, om en virksomhed kan fortsætte. Så kan vi have forskellige holdninger til, hvordan modellen skal være. Vi synes jo ikke, der skal være den skat. Men det handler om, om vi i det mindste kunne blive enige om, at det her er noget, der vedrører alle slags virksomheder, også dem, der måske ikke har store overskud og ikke har kapital til et generationsskifte.

Kl. 14:26

**Morten Østergaard (RV):**

Det er fuldstændig korrekt, at den måde, som beskatningen er i dag, gør, at virksomheder kan være nødt til at realisere aktiver, som kan være produktionsapparat eller andet, for at have råd til at generationsskifte. Og det er derfor, at det måske for nogle simpelt hen bliver løsningen, at de så sælger den, og så arver man provenuet fra salget af virksomheden, i stedet for at den bliver på familiens hænder, hvilket ellers ofte er godt, for at virksomheden overhovedet bliver i Danmark. Så den interesse har vi tilfælles. Men jeg synes så også, man må sige, at den måde, man greb det an på, var lidt klodset. Altså, for nu er der så skabt en situation, hvor man, hvis man arver en stor virksomhed, har en lavere sats, end hvis man arver en lille slat penge. Og det er jeg ikke sikker på bliver opfattet som rimeligt, og derfor tror jeg, vi skal finde et andet og bedre system.

Kl. 14:27

**Tredje næstformand (Jens Rohde):**

Så er det Alternativets hr. Rasmus Nordqvist.

Kl. 14:27

**Rasmus Nordqvist (ALT):**

Tak, og tak for en energisk tale, der fik lidt energi ind i rummet her. Det trængte vi til. Jeg kunne godt tænke mig at snakke lidt om

nordsøolien. Det er noget, vi har været optaget af, og vi har med glæde set, at Radikale har rykket sig på den dagsorden. Det er et rigtig vigtigt ryk, der er sket i forhold til den ottende udbudsrunde, som man ellers skulle have haft tilladelse til at gå i gang med for halvandet år siden. Jeg er lidt nysgerrig på, hvad der er det næste skridt. Vil man fortsætte med at give forlængelser af tilladelserne til alle de udbud, der allerede er startet for lang tid siden? Vil man fortsætte med at give folk lov til at suge olie op af undergrunden, eller mener man med det her stop for det ottende udbud, at det også er et stop for at give yderligere forlængelser af de tilladelser, der allerede ligger?

Kl. 14:28

#### **Morten Østergaard (RV):**

Når vi har taget den beslutning at opfordre til, at man stryger den ottende udbudsrunde, er det, fordi vi kigger lidt på årstallene. De udvindingstilladelser, der er i gang, udløber i 2046, og i 2050 skal vi være helt fri for fossile brændsler i Danmark, og det er også den nye Europa-Kommissions mål, at Europa er det. Og så giver det jo ikke meget mening at give tilladelser til, at man langt ind i 2050'erne skal udvinde olie. Så det er vores holdning.

Kl. 14:28

#### **Fjerde næstformand (Trine Torp):**

Hr. Rasmus Nordqvist.

Kl. 14:28

#### **Rasmus Nordqvist (ALT):**

Nu kom der i går et svar fra ministeren, der viser, at den syvende udbudsrunde faktisk, så vidt jeg læser det, kan komme til at køre helt frem til 2052. Vil det sige, at man fra radikal side også vil gå ind og se på den syvende udbudsrunde, som er i gang, så vi får stoppet for oliejakten i Nordsøen? Den kommer jo også til at køre ind i 2050'erne.

Kl. 14:29

#### **Morten Østergaard (RV):**

Nej, for der er det, at der også skal være en troværdighed i, at man, når man indgår aftaler med den danske stat, ved, at de bliver overholdt. Og der er folk, der er i gang med at investere. Vi ved jo ikke, om det fører til udvinding – om de finder noget, de kan bruge, som er rentabelt. Lige nu ved vi, at der er nogen, der har tilladelse til noget, der slutter i 2046. Hvis de, der har fået tilladelse til at lede efter noget, finder noget, de vil udlede, kan de i princippet blive ved til 2052. Men det, vi siger nu, er: Stop for nye tilladelser til at lede efter det med henblik på at udvinde det langt ind i 2050'erne. Det synes vi er det rigtige tidspunkt. Og det skyldes jo også, at vi kan se, at vismændene anbefaler det af klimamæssige grunde, men også fordi det økonomisk betyder meget mindre, end det har gjort.

Kl. 14:30

#### **Fjerde næstformand (Trine Torp):**

Den næste i rækken til korte bemærkninger er fru Pernille Vermund fra Nye Borgerlige.

Kl. 14:30

#### **Pernille Vermund (NB):**

Tak for ordet. Tak for oplægget. Radikale Venstre er jo et parti, som har sine rødder i højskolebevægelsen, hvor frihed er et gennemgående træk. I stort set samtlige lande, der bygger på islamisk kultur, er der jo enten diktatur, borgerkrig eller andre forfærdeligheder. Det er ikke så længe siden, at vi kunne læse i Politiken, at den radikale stemmesluger fru Ida Auken havde haft møde med en imam, som ikke ville give hånd, fordi han fulgte sin islamiske tro og sine islami-

ske værdier, og det skabte vrede og gav fru Ida Auken en følelse af at være spedalsk, kunne vi læse.

Mener hr. Morten Østergaard, at mere islam i Danmark vil betyde mere eller mindre frihed, mere eller mindre ligestilling mellem kønne og mere eller mindre demokrati?

Kl. 14:30

#### **Fjerde næstformand (Trine Torp):**

Ordføreren.

Kl. 14:31

#### **Morten Østergaard (RV):**

Jamen velkommen i Folketinget til fru Pernille Vermund og Nye Borgerlige. Jeg må sige, at når jeg får sådan et spørgsmål, tror jeg, at det er noget af det, som kan forklare, hvorfor der var så mange, der blev skræmt af den debat, der var under folketingsvalgkampen. Altså, skal vi nu stå herinde og diskutere noget, som er så grundlæggende en frihedsrettighed, nemlig retten til at tro på det, du vil, og have den religiøse overbevisning, du vil? Det er fundamentalt i al vestlig kultur, en fundamental del af vores rettigheder, at vi ikke bedømmer folk på baggrund af deres religiøse overbevisning.

Ja, fru Ida Auken havde et kort møde med en, der ikke ville give hende hånden, og det er da måden at håndtere den slags ting på. Det er jo den måde, vi håndterer det på mellem mennesker. Men det at udskamme alle andre, der har den samme religiøse overbevisning, er for mig grundlæggende i fundamental strid med alt, hvad der er danske værdier, og derfor vil jeg slet ikke hoppe på den galej.

Kl. 14:31

#### **Fjerde næstformand (Trine Torp):**

Fru Pernille Vermund.

Kl. 14:31

#### **Pernille Vermund (NB):**

Tak for ordet. Jeg tvivler på, at det var det, der var danskernes svar i det her folketingsvalg. Noget af det, som jeg oplevede som en stor bekymring, var, at politikerne nægter at svare på de spørgsmål, de bliver stillet, og det hører vi så også her fra hr. Morten Østergaard, som jo åbenlyst ikke vil svare på, om islam og islamiske værdier som dem, fru Ida Auken blev mødt af forleden dag gennem imamen, der ikke ville give hånd, fordi fru Ida Auken er kvinde, og deres indflydelse på vores samfund giver mere frihed eller mindre frihed til danskerne.

Kl. 14:32

#### **Fjerde næstformand (Trine Torp):**

Ordføreren.

Kl. 14:32

#### **Morten Østergaard (RV):**

Jeg har den opfattelse, at religion er en privatsag, og at religion ikke kan gøre hverken fra eller til, for det er mennesker, der gør fra eller til. Og hvordan nogle mennesker tolker deres religion, kan være vidt forskellig fra, hvordan andre mennesker tolker deres religion. Og derfor er jeg imod ufrihed af enhver slags, og jeg er imod ekstremisme af enhver slags, både den politiske og den religiøse.

For at være helt ærlig synes jeg, det er et ekstremt synspunkt, når man f.eks. fra Nye Borgerlige har sagt, at man ikke ønsker, at muslimer skal kunne få statsborgerskab. Jeg synes, det er ubehageligt, og jeg synes, det er i fundamental modstrid med de grundlæggende danske værdier.

Kl. 14:33

#### **Fjerde næstformand (Trine Torp):**

Tak, og den næste spørger er hr. Simon Emil Ammitzbøll-Bille.

Kl. 14:33

appellere lidt til, at den form for liderlighed ville vende tilbage? (*Munterhed*).

Kl. 14:36

**Simon Emil Ammitzbøll-Bille (LA):**

Ja, det sidste kan vi nok ikke blive uenige om. Men det, jeg egentlig vil sige, er først og fremmest tak, fordi man vil lave et opgør med symbolpolitikken. Nu, hvor man har fået smidt våddragten og er flyttet hjem til egen familie, kan vi lave et opgør med symbolpolitikken og diskutere det væsentlige.

Hr. Morten Østergaard gjorde en ting, som statsministeren glemte. Han tog fat på dansk økonomi – godt nok kun med tre sætninger, men det var dog væsentlig mere end statsministeren. Og som tidligere økonomiministre – det har vi jo tilfælles, vi har sikkert mere tilfælles, end godt er – skulle vi så ikke være enige om, at vi skulle få Danmark tilbage på reformsporet?

For jeg må indrømme, at når jeg hører hr. Morten Østergaards tale, er vi nok der, hvor selv jeg savner Margrethe Vestager, altså savner en radikal partileder, som taler om de udfordringer, dansk økonomi står over for, og taler om, hvad Danmark skal leve af, og hvordan erhvervslivet får bedre forhold.

Så skulle man ikke komme tilbage på reformdagsordenen igen? Det er vel trods alt det, der gør, at mange mennesker har et vist håb til Det Radikale Venstre de kommende 4 år.

Kl. 14:34

**Fjerde næstformand (Trine Torp):**  
Ordføreren.

Kl. 14:34

**Morten Østergaard (RV):**

Jamen altså, man kan opnå mere med en tale, end man kunne drømme om. Nu savner hr. Simon Emil Ammitzbøll-Bille så Margrethe Vestager. (*Munterhed*). Jo, jo, det rækker vidt, man forbløffes hele tiden. Men jeg kan også godt savne Margrethe Vestager, men jeg synes nu, hun gør det fremragende som EU-kommissær, og derfor tror jeg vi skal være rigtig glade for, at hun passer det på hele Danmarks vegne – og tak til regeringen og statsministeren for at genudpege hende.

Men til spørgsmålet om økonomien. Jeg synes jo faktisk, at jeg forsøgte meget klart at sige, at vi står vagt om, at økonomien skal blive stærkere i de kommende år, og når hr. Simon Emil Ammitzbøll-Bille ser tilbage på reformsporet, ligger der vel en vis portion selverkendelse i det. Altså, Liberal Alliance havde de afgørende mandater, og hvordan gik det med reformsporet? Måske ikke så godt endda, i hvert fald ikke i forhold til de regeringer, der gik forud.

Derfor vil jeg sige, at vores ambitioner jo er velkendte, og dem vil vi selvfølgelig kæmpe for. Nu må vi så se. Vi får en finanslovsforhandling her, hvor vi da håber at kunne komme igennem.

Kl. 14:35

**Fjerde næstformand (Trine Torp):**  
Spørgeren.

Kl. 14:35

**Simon Emil Ammitzbøll-Bille (LA):**

Jo, jo, men altså, jeg forstår det sådan, at man er gået ned til, at arbejdsudbuddet nu skal i balance, og det var så åbenbart prisen for, at Margrethe Vestager kunne få 5 år til. Det er så okay – eller det er det jo ikke, for dansk økonomi har stadig brug for nogen, der vil se på reformerne.

Lad mig citere hr. Morten Østergaard fra afslutningsdebatten i 2017. Der karakteriserede ordføreren sig selv som »en reformligerlig radikal speltgeneral«. Ja, undskyld udtrykket, det er ordførerens egne ord. (*Morten Østergaard (RV): Jeg var der*). Jeg havde aldrig troet, at jeg skulle sige de her ord i den her pæne sal, men kunne man

**Fjerde næstformand (Trine Torp):**  
Ordføreren.

Kl. 14:36

**Morten Østergaard (RV):**

Jeg er benovet over al den opmærksomhed fra hr. Simon Emil Ammitzbøll-Billes side og ikke mindst hukommelsen om min gøren og laden i enhver sammenhæng, kan jeg forstå. (*Munterhed*). Det er dejligt at få opmærksomhed. Og man kan vel sige, at der ikke skal så meget til for at imponere mere end de 4 år, hvor Liberal Alliance havde de afgørende mandater, når det kommer til reformsporet. I hvert fald er der dannet en regering på grundlag af et ønske om at øge beskæftigelsen i Danmark, styrke råderummet. Det kræver nye ansvarlige beslutninger, og jeg vil da invitere Liberal Alliance til at melde sig ind i stedet for at stå lidt småsure ude ved siden af.

Kl. 14:36

**Fjerde næstformand (Trine Torp):**

Tak. Jeg kan forstå, at det var en reference til en tidligere debat, hvor det ikke blev korrekset, men ellers skal vi nok lige prøve at holde en sådan lidt mere sober tone.

Den næste, der får ordet, er hr. Torben Schack Pedersen fra Venstre.

Kl. 14:37

**Torsten Schack Pedersen (V):**

Jeg kan så ikke rose formanden for udtalen af mit navn.

Nå, men jeg vil sådan set prøve at gribe tråden, hvor hr. Morten Østergaard sluttede, nemlig i forhold til hvad der gør det her samfund rigere, hvad der gør det her til et bedre sted. Jeg er jo glad for den radikale tilgang, at Danmark er et godt sted – en positiv tilgang i stedet for den lidt triste tilgang, andre har til det. Og jeg glæder mig over tilkendegivelsen fra hr. Morten Østergaard af, at den aftale, som Det Radikale Venstre indgik med den tidligere regering om investorfradrag og aktiesparekonto, står ved magt.

Der kom desværre ikke et svar på spørgsmålet fra min kollega hr. Tommy Ahlers om aktieindkomstbeskatning, og det er jo ikke, fordi jeg er bekymret for nogle investorer. Men jeg er ret sikker på, at Det Radikale Venstre deler den samme opfattelse, som vi har i Venstre, nemlig at den beskatning, vi lægger på iværksætternes adgang til kapital – den kapital, der skal være med til at udvikle virksomhederne, den kapital, der skal være med til at give virksomheder inden for den grønne omstilling kapitalgrundlaget til at kunne ekspandere, til at forfølge drømmen, til at få ideen solgt uden for landets grænser – betyder noget, prisen på kapital betyder noget. Derfor vil jeg håbefuldt høre, om ikke vi kan få et svar på, om Det Radikale Venstre på nogen mulig måde kan se sig selv i en konstruktion, hvor aktieindkomstbeskatningen skal hæves, som regeringen jo har ønske om.

Kl. 14:38

**Fjerde næstformand (Trine Torp):**

Jeg skal beklage min forkerte udtale. Det er selvfølgelig *Torsten* Schack Pedersen.

Ordføreren.

Kl. 14:38

**Morten Østergaard (RV):**

Nej, vi har samme analyse, nemlig at det er vigtigt, at kapitalbeskatningen ikke stiger, af hensyn til kapitalens ståen til rådighed for nye investeringer. Skattepolitik har det med at blive frygtelig komplice-

ret, men i virkeligheden er det ikke så svært. Det, man gerne vil have mere af, skal man beskatte noget mindre, og det, man gerne vil have mindre af, skal man beskatte noget mere. Derfor vil man se, at vi foreslår – og det kan være, at man ikke altid er enig i det – en højere skat på forurening. Vi vil også gerne – og det er vi vist enige om – sætte cigaretafgiften op, så vi får en bedre folkesundhed og mindre rygning. Men vi ønsker at styrke investeringerne, og derfor har vi ikke nogen forslag eller noget ønske om at medvirke til at hæve kapitalbeskatningen.

Kl. 14:39

#### **Torsten Schack Pedersen (V):**

Tak for det svar. Det er positivt, at der forhåbentlig er et flertal her i Folketinget, som vil sikre, at iværksættere i Danmark har adgang til kapital, har muligheden for at skabe den vækst, som er forudsætningen for vores velstand og dermed vores velfærd.

Hr. Morten Østergaard var også inde på, at der var brug for reformer. Nu kunne man jo sådan lidt afhængigt af temperament glæde sig over, at der på forsiden af Berlingske i dag stod, at regeringens meget, meget ambitiøse finanslovsudspil bidrog med et øget arbejdsudbud på 125 personer. Det viste sig så at være en beklagelig fejl, for virkeligheden var, at det var en nedgang i arbejdsudbuddet på 125 personer. Jeg skal bare høre: Kan Det Radikale Venstre se sig selv i en finanslov, der begrænser arbejdsudbuddet og dermed mindsker velstanden i Danmark?

Kl. 14:40

#### **Fjerde næstformand (Trine Torp):**

Ordføreren.

Kl. 14:40

#### **Morten Østergaard (RV):**

Regeringen er jo dannet, under forudsætning af at den førte politik ikke svækker arbejdsudbuddet – og hvis et initiativ gør det, må det suppleres af andre initiativer, der kompenserer – og at vi samlet set øger beskæftigelsen. Det er jo det, vi møder op til finanslovsforhandlingerne med, og det er jo der, retningen for den økonomiske politik udstikkes.

Må jeg så ikke bare i almindelighed sige: Skal vi ikke være enige om, at med et øget arbejdsudbud på plus eller minus 25 personer, er vi inde i det meget fintkalibrerede? Vi måler det i hele traskolængder, vil jeg sige.

Kl. 14:40

#### **Fjerde næstformand (Trine Torp):**

Tak. Den næste spørger på listen er fru Kirsten Normann Andersen fra SF.

Kl. 14:40

#### **Kirsten Normann Andersen (SF):**

Tak for det. Vi skal tale om social ulighed i levetid, for Arbejderbevægelsens Erhvervsråd lavede nemlig en undersøgelse her først på året, som viser, at en ufaglært mand på 30 år ikke alene kommer 8 år tidligere på arbejdsmarkedet end eksempelvis en jurist, men han dør også 7,6 år tidligere end juristen. Han har en forventet levealder på 76 år og en pensionsalder på 73,5 år. Og det betyder desværre meget få år på folkepension og sandsynligvis et pensionsliv i en sygeseng. Hvorfor skal pensionsalderen være ens, når det er sådan, at levealderen er så forskellig?

Kl. 14:41

#### **Fjerde næstformand (Trine Torp):**

Ordføreren.

#### **Morten Østergaard (RV):**

At pensionsalderen er ens, som den har været siden folkepensionens indførelse, er jo ikke i sig selv et argument for, at den skal blive ved med at være det. Jeg siger bare, at hvis man holder af folkepensionen, har man i hvert fald lært at leve med, at pensionsalderen er ens.

Vores bud på, hvordan man så håndterer det, at folk jo er forskellige, og at både deres arbejdsliv og deres liv i øvrigt kan gøre, at de tidligere end andre mister hele eller dele af evnen til at arbejde, er forslaget om den her seniorpension, som nu er blevet forhandlet på plads og kan indføres, og som betyder, at uanset hvem man er, uanset hvilken type uddannelse man har eller ikke har, uanset hvilket arbejde man har haft, så er man ens stillet. Det kan jeg egentlig godt lide – at vi behandler folk i samme situation ens. For det, man risikerer ved at gå ind og sige, at alle ufaglærte er ens – hvad de jo åbenlyst ikke er – er, at man går galt i byen, hvis man så efterlader en masse andre, som måske er dårligere stillet end den bedst stillede ufaglærte – dårligere – og har man så ikke begået en uretfærdighed mod dem?

Kl. 14:42

#### **Fjerde næstformand (Trine Torp):**

Kirsten Normann Andersen.

Kl. 14:42

#### **Kirsten Normann Andersen (SF):**

Jeg har hørt det svar rigtig mange gange, men jeg tænker på den anden side, at vi jo taler om folkepension her. Altså, i forhold til den tid, hvor vi kan trække os tilbage fra arbejdsmarkedet, ikke fordi vi er gået på førtidspension, fordi vi er blevet syge, men tiden for folkepension, er der bare større og større forskel på, hvor lang tid vi får på folkepension. Og det er klart, at i takt med at folkepensionsalderen stiger, bliver det problem større. Hvad kan den unge mand forvente fra Radikale Venstre? Synes Radikale Venstre, at uligheden er okay, eller har Radikale Venstre faktisk også et svar til den her unge mand?

Kl. 14:43

#### **Fjerde næstformand (Trine Torp):**

Ordføreren.

Kl. 14:43

#### **Morten Østergaard (RV):**

Vi synes for det første ikke, at uligheden er okay, men vi synes jo, at problemet består i, at den opstår for den unge mand. Altså, vi skal gribe ind, sådan at vi undgår, at ens arbejdsliv eller ens liv i øvrigt fører til, at man har en ringere sundhedstilstand.

Det andet er, at vi synes, det skal være muligt at gå fra også mere end de 3 år før, som Socialdemokraterne har talt om – altså op til 6 år før folkepensionsalderen, hvis man har mistet evnen til at arbejde. Og der er det bare, at principperne kolliderer lidt, for det synes vi egentlig skal være, uanset hvem man er – altså at det også skal gælde for den dårligst stillede sygeplejerske, også selv om vedkommende har mere uddannelse end den mest sunde og bedst stillede ufaglærte. Og det er jo det rimelighedsprincip, vi synes der skal være, altså at vi ikke skal straffe folk for at have taget en uddannelse, men at vi heller ikke skal straffe folk for ikke at have taget en uddannelse. Vi skal behandle folk, der er i samme situation, ens.

Kl. 14:44

#### **Fjerde næstformand (Trine Torp):**

Tak for det. Og den næste er hr. Martin Geertsen fra Venstre.

Kl. 14:44

**Martin Geertsen (V):**

Tak for det. Jeg har det lidt ligesom hr. Søren Pape Poulsen, altså jeg har enorme forventninger til hr. Morten Østergaard og Det Radikale Venstre. Og det er jo måske i virkeligheden en lille smule modigt at have det. Men vi må jo klynge os til det, vi har.

I den forbindelse vil jeg godt henvise til et interview, som fru Sofie Carsten Nielsen gav til Altinget før valget, helt tilbage i slutningen af maj måned – det er sådan lidt en opfølgning på mine to partifællers spørgsmål – og der afviser fru Sofie Carsten Nielsen sådan set over en bred kam de socialdemokratiske tanker om skattestigninger. Og der skal jeg bare høre, om hr. Morten Østergaard sådan helt generelt vil stå ved, om jeg så må sige, det, som hr. Morten Østergaards partifælle på daværende tidspunkt mente om de socialdemokratiske forslag til skattestigninger.

Kl. 14:45

**Fjerde næstformand (Trine Torp):**

Ordføreren.

Kl. 14:45

**Morten Østergaard (RV):**

Fortsat partifælle og fortsat af samme mening, er jeg overbevist om, fordi det er vores holdning. Som jeg sagde før, ser vi gerne, at vi øger beskattningen på forurening og på usunde fødevarer for at nedbringe forureningen i Danmark og for at styrke folkesundheden. Men samlet set synes vi også, at skatten på arbejde skal sænkes, og det er jo vores skattepolitik. Den tror jeg er velkendt. Og herunder gælder altså også, at vi vil styrke grundlaget for investeringer ved at gøre de ting, vi har aftalt, og ikke rulle noget tilbage eller gå baglæns.

Vi vil gøre, hvad vi kan, holde næsen i sporet, forsøge at udrette så meget som muligt. Vi håber meget, Venstre gerne vil være med, men indtil da må I jo klynge jer til hinanden.

Kl. 14:45

**Fjerde næstformand (Trine Torp):**

Hr. Martin Geertsen.

Kl. 14:45

**Martin Geertsen (V):**

Jeg er jo super, super glad for, at hr. Morten Østergaard stadig væk har den opfattelse og står ved det, som hans partifælle sagde før folketingsvalget. Problemet er jo her, at disse socialdemokratiske forslag om skattestigninger ikke er forsvundet siden valget, desværre.

Kunne man få hr. Morten Østergaard til at give sådan en temperaturmåling på, hvordan han ser muligheden for, at Det Radikale Venstre så indgår i en eller anden finanslovsaftale med Socialdemokraterne, hvis hr. Morten Østergaard, som vi jo ad flere omgange nu her har hørt det, er så klar i sin afvisning af de her socialdemokratiske skattestigningsforslag? Hvad viser temperaturmålingen?

Kl. 14:46

**Morten Østergaard (RV):**

Jamen barometerstanden er høj. Altså, jeg har nærmest ikke fantasi til at forestille mig, at der ikke bliver en finanslovsaftale, men der skal jo være flertal for alle de initiativer, man kan aftale sig frem til. Og vores holdning til de her spørgsmål er velkendt, og nogle af dem er bundet op i aftaler.

Jeg har læst i forslaget til vedtagelse, at man er meget bekymret for skatte- og afgiftsstigninger i oppositionen, men til gengæld forstod jeg, at Venstre er bannerfører for, at cigaretafgiften skal sættes

op. Og på den måde er der jo nuancer i alle synspunkter. Så mon ikke vi kan finde hinanden i nogle fornuftige og afbalancerede tiltag?

Kl. 14:47

**Fjerde næstformand (Trine Torp):**

Tak. Den næste spørger er hr. Rune Lund fra Enhedslisten.

Kl. 14:47

**Rune Lund (EL):**

Vi kan jo høre, at Det Radikale Venstre rigtig gerne vil prioritere uddannelse og børneområdet, og at de har rigtig mange ideer til, hvor der skal bruges flere penge. Det ønsker vi også. Vi ønsker også minimumsnormeringer, og vi ønsker at genoprette uddannelsessystemet efter mange års besparelser. Men det, jeg stadig mangler at høre lidt om fra De Radikale, er, hvor pengene skal komme fra. Hvornår ser vi forslag til finansiering fra Det Radikale Venstre? Og kan vi forvente at se nogle forslag fra Det Radikale Venstre, som ikke vender den tunge ende nedad, men som tværtimod er socialt retfærdige?

Kl. 14:47

**Fjerde næstformand (Trine Torp):**

Ordføreren.

Kl. 14:47

**Morten Østergaard (RV):**

Det vil åbenbare sig på mandag, hvor vi fremlægger vores finanslovsforslag, som i sagens natur vil have fuld finansiering af de ting, vi foreslår. Og det vil derudover også som altid have en social balance i forhold til at sikre, at den samlede effekt af det forslag, vi lægger frem, er, at Danmark både bliver stærkere, men at vi også hjælper dem, der har mindst.

Kl. 14:48

**Fjerde næstformand (Trine Torp):**

Hr. Rune Lund.

Kl. 14:48

**Rune Lund (EL):**

Det glæder vi os meget til at se. Vi har ventet i månedsvis på at se, hvad finansieringen fra De Radikale egentlig går ud på. Men så vil jeg spørge: Hvad mener Det Radikale Venstre om den forhandlingsreserve, som regeringen har lagt op til i finansloven? Er den for lille, skal den være større? Det er det ene spørgsmål.

Det andet spørgsmål, som jeg egentlig gerne vil stille, er om et forslag til finansiering, som vi er kommet med i vores eget udspil til finanslov, hvor vi jo foreslår, at bankerne skal bidrage noget mere, og at vi skal indføre en balanceskat for bankerne. Vores forslag vil indbringe 1,8 mia. kr. ekstra, som vi f.eks. kan bruge på minimumsnormeringer eller andre gode ting, f.eks. den grønne omstilling. Hvad mener Det Radikale Venstre om et sådant forslag om, at også bankerne skal bidrage noget mere til fællesskabet?

Kl. 14:49

**Fjerde næstformand (Trine Torp):**

Ordføreren.

Kl. 14:49

**Morten Østergaard (RV):**

Til det første: Vi har foretaget et hurtigt kasseeftersyn af regeringens finanslovsudspil, og der viste sig at være en række efterladte regninger. Der er taxameterløftet på de humanistiske og samfundsfaglige uddannelser, og på kulturområdet er der fortsat et omprioriteringsbidrag. Der er nye mærkelige besparelser på de frie skoler, og også nogle på folkeskoleområdet. Så ja, der er behov for, at vi også finder



måder at finansiere de ting på ud over den forhandlingsreserve, der ligger. Og det vil også frengå af vores finanslovsforslag.

Kl. 14:52

Så er der spørgsmålet om bankbeskatningen, som jeg egentlig synes at man bør tage en åben drøftelse af, for på den ene side har vi jo i kølvandet på en række af de skandaler, der har været, måttet tage mange initiativer fra offentlig side, og på den anden side synes jeg også, at man kan se en banksektor, som måske godt kunne bidrage lidt mere.

Kl. 14:50

**Fjerde næstformand (Trine Torp):**

Tak for det. Et langt spørgsmål kræver nogle gange også et langt svar. Den næste i rækken af spørgere er hr. Alex Vanopslagh fra Liberal Alliance.

Kl. 14:50

**Alex Vanopslagh (LA):**

Tak for det. Jeg kan forstå, at hr. Morten Østergaard er meget uimponeret over den tilstand, vi efterlod dansk økonomi i, og de reformer, vi gennemførte, da Liberal Alliance havde de afgørende mandater, på trods af at vi afleverede dansk økonomi i bedre stand end, jeg havde nær sagt nogen sinde før med rekordhøj beskæftigelse og et skatetryk, der er det laveste siden Murens fald.

Jeg skulle lige til at sige, at jeg ligesom min borgerlige kollega deler den store forhåbning til De Radikale i de kommende 4 år, men hvis jeg skal være ærlig, er jeg nok lidt mere i tvivl om, hvorvidt der er nogen forskel på SF's økonomiske politik og De Radikales økonomiske politik.

Ordføreren giver udtryk for, at det må man jo måle ved at se på finanslovsaftalen og forhandlingerne generelt i de kommende år, og der er jeg egentlig bare nysgerrig, med hensyn til hvad det er for nogle konkrete reformer, konkrete arbejdsudbudsreformer eller skattelettelser, som hr. Morten Østergaard gerne vil måles på, ud over at det skal være nemmere at tiltrække udenlandsk arbejdskraft.

Kl. 14:51

**Fjerde næstformand (Trine Torp):**

Ordføreren.

Kl. 14:51

**Morten Østergaard (RV):**

Jeg tror ikke, at folk er så optaget af, hvem der sagde hvad hvornår og hvorfor, og hvem der sagde det først og alt det der, men når nu hr. Alex Vanopslagh selv er inde på det, vil jeg sige, at hvis man sammenligner den første Løkkeregering, Helle Thorning-regeringen og den seneste regering, hvor Liberal Alliance havde de afgørende mandater, kan man sige, at det med at bryste sig af reformerne måske ser lidt pauvert ud.

Til gengæld vil jeg, i forhold til hvad der skal ske fremadrettet, sige, at vi jo hæfter os ved det forståelsespapir, vi har fået lavet, hvor der står, at der skal tages initiativer, som øger beskæftigelsen i Danmark, som øger råderummet i dansk økonomi markant, og så skal der åbnes for, at man kan hente faglært arbejdskraft uden for EU's grænser. Jeg tror, at det var i forbindelse med det sidste, at man løb panden mod en mur igen og igen under det tidligere flertal, og nu er det altså en del af grundlaget for, at regeringen kan dannes, så der kan man i hvert fald tillade sig at have forhåbninger om, at vi andre er i stand til at gøre det, man ikke selv formåede.

Kl. 14:52

**Fjerde næstformand (Trine Torp):**

Spørgeren for anden bemærkning.

**Alex Vanopslagh (LA):**

Tak for det. Det hele er jo i sandhed lyksaligt. Radikale har jo også tidligere været et af de ansvarlige partier, der ville være med til at afskaffe efterlønnen. Er det et af de områder, man ville være villig til at kigge på i forhold til at sikre mere faglært arbejdskraft? Man ved, at hvis der stoppes for tilgangen til efterløn, vil det give ca. 18.000 mennesker i øget arbejdsudbud, som er faglært arbejdskraft, dvs. flere sygeplejersker og flere af den type faglærte, som erhvervslivet efterspørger. Er det en af de ting, man vil forsøge at bringe ind i forhandlingerne?

Kl. 14:53

**Fjerde næstformand (Trine Torp):**

Ordføreren.

Kl. 14:53

**Morten Østergaard (RV):**

Vi har ikke noget aktuelt forslag om at ændre på den efterlønsaftale, vi indgik, og som er grundlaget for den efterløn, der er i dag. Vi har stadig væk det synspunkt, at når man kigger på den stigende levealder, bør man overveje, om ikke man skulle forhøje pensionsalderen noget før. Jeg synes, når jeg kigger ud over Folketinget, at det ser lidt vanskeligt ud at komme igennem med det, og derfor finansierer vi heller ikke nogen af vores forslag med det. Men det ændrer jo ikke på, at det stadig væk grundlæggende er vores synspunkt. Og vi glæder os over, til trods for den blæst, der har været, at vi jo til næste år i hvert fald kommer til at se, at folkepensionsalderen igen bliver sat op. Jeg ved ikke helt, hvor Liberal Alliance var i aftalen om seniorpension, men der var vi jo enige om, at når folkepensionsalderen når 70, skal vi lige tænke over, hvordan fremtidens pensionssystem skal være. Og jeg vil også gerne signalere i dag, at det synes jeg vi skal tænke over.

Kl. 14:53

**Fjerde næstformand (Trine Torp):**

Tak. Den næste med en kort bemærkning er fru Katarina Ammitzbøll fra Det Konservative Folkeparti.

Kl. 14:53

**Katarina Ammitzbøll (KF):**

Tak til hr. Morten Østergaard, særlig for at nævne DI's grønne plan. For statsministerens mange løfter om gode rammevilkår for virksomhederne til virkelig at spille med deres store muskler til at accelerere den grønne omstilling glimrer tydeligt ved sit fravær. Det gælder især det nye udspil om erhvervslivet, for det er reduceret til kun 100 mio. kr. til nogle eksportindsatser og lidt grønne tiltag – simpelt hen en hylde af blandede metervarer.

Så jeg vil gerne spørge hr. Morten Østergaard om noget: Hvad vil Det Radikale Venstre gøre for at sikre erhvervslivets rammevilkår i den kommende klimalov?

Kl. 14:54

**Fjerde næstformand (Trine Torp):**

Hr. Morten Østergaard.

Kl. 14:54

**Morten Østergaard (RV):**

Det var helt bevidst, at jeg pegede på det, synes jeg, flotte udspil, der var kommet, og i øvrigt på den generelle parathed i erhvervslivet til at tage fat om de her ting, og det synes jeg vi skal understøtte. Derfor synes jeg jo, at vi skal øge forskningsbevillingerne i stedet for bare at flytte rundt på dem, og vi skal øge udviklingsbistanden i stedet for bare at flytte rundt på den. Og så synes jeg i forhold til erhvervslivet, at vi skal holde op med at spare på uddannelse, men investere i den,

og vi vil, som jeg også annoncerede, have en erhvervspakke som en del af vores finanslovsudspil, for det fortjener virksomhederne også af et nyt flertal.

Kl. 14:55

**Fjerde næstformand (Trine Torp):**  
Fru Katarina Ammitzbøll.

Kl. 14:55

**Katarina Ammitzbøll (KF):**

Tak. Der vil jeg lige bide mærke i den grønne forskning. Vi hører meget om den der famøse grønne milliard, men ikke meget om, hvordan den skal prioriteres. Hvad vil Det Radikale Venstre prioritere for den grønne forskning, så vi om 4 år kan se al den rene luft og den vedvarende energi og alt, hvad I skal måles på, som hr. Morten Østergaard sagde?

Kl. 14:55

**Fjerde næstformand (Trine Torp):**  
Ordføreren.

Kl. 14:55

**Morten Østergaard (RV):**

Jeg tror ikke, der er nogen, der er i tvivl om, at Det Radikale Venstre er et parti, der altid gerne har villet investere i forskning. Man må så også have den respekt, at det nok ikke bliver det, der skal reducere vores CO<sub>2</sub>-udledning i den kommende valgperiode, og derfor vil vi i forhandlingen om finansloven lægge vores kræfter i, at der også kommer konkrete initiativer. Lad mig bare tage et initiativ, som er anbefalet af en anden erhvervsorganisation, nemlig Landbrug & Fødevarer, som jo selv har foreslået, at man udtager sårbar landbrugsjord, og det synes jeg da er helt oplagt som noget, der kunne reducere CO<sub>2</sub>-udledningen allerede næste år fra det sekund, man går i gang med det.

Kl. 14:56

**Fjerde næstformand (Trine Torp):**  
Tak for det. Vi kan lige nå en sidste kort bemærkning, og den er til fru Fatma Øktem fra Venstre.

Kl. 14:56

**Fatma Øktem (V):**

Mange tak. Tak for talen. Hr. Morten Østergaard sagde, at vi ikke skal være så bekymret for den nye regerings integrationspolitik. Det bekymrer mig. Jeg kan ikke lade være med at tænke på, at hr. Morten Østergaard sidste år med egne ord rykkede sit kontor på Christiansborg ud i virkeligheden for at blive klogere og havde en tour rundt i Danmark til de forskellige ghettos. Der kunne jeg godt tænke mig at høre, om hr. Morten Østergaard også oplevede den virkelighed ude i ghettos, hvor normen er, at især kvinderne går derhjemme, hvor normen er, at børn vokser op og ser, at der ikke er ligestilling mellem mor og far. Er det en virkelighed, hr. Morten Østergaard har set?

Kl. 14:57

**Fjerde næstformand (Trine Torp):**  
Ordføreren.

Kl. 14:57

**Morten Østergaard (RV):**

Det er det i den grad. Det er også derfor, jeg var så frustreret, grænsende til det arrige, over, at da man med Venstre i spidsen lavede en stor handlingsplan, et stort forlig, der handlede om udsatte boligområder i Danmark, så var der intet – intet – der rettede sig mod at få nogen i uddannelse eller i arbejde. Det handlede om at rive boliger ned, det handlede om alt muligt andet.

Jeg er bibragt den opfattelse – jeg tør ikke sige, om statistikken er hundrede procent korrekt – at ni ud af ti af de kontanthjælpsmodtagere, som har adresse i Mjølnerparken, ikke kan dansk og matematik på folkeskoleniveau. Så spørger jeg bare: Hjælper det så at rive huset ned eller sælge det ældste beboerfællesskab for seniorer i Danmark? Eller hjælper det at få de mennesker, ofte kvinder, til at gå i skole hver eneste dag, så deres børn kan se, at også selv om man er på kontanthjælp i Danmark, skal man altså op og afsted?

Det er jo det, vi foreslår. Det er der, hvor jeg håber, at vi kan finde Socialdemokratiet. Jeg har set lignende ideer fra dem, nemlig om, at dem, der går på langvarig kontanthjælp, ikke skal gå derhjemme, men skal yde noget til gengæld. Og kan man ikke yde andet til gengæld end at gå i skole, skal man gøre det.

Kl. 14:58

**Fjerde næstformand (Trine Torp):**  
Fru Fatma Øktem.

Kl. 14:58

**Fatma Øktem (V):**

Mange tak. Vi tror på, at noget af det, der hjælper, er, at børnene kommer i skole, at børnene kommer i daginstitution, at børnene kommer ud af ghettos, og at der slipper en smule Danmark ind de steder. Det gør der ikke, når normen er, at kvinderne går derhjemme, hvilket for nogle familier, ikke for alle, er sådan en undskyldning, mændene kan bruge over for kvinderne.

Så er det, jeg gerne vil spørge helt konkret: Mener hr. Morten Østergaard, at det vil gavne, hvis vi gør det mere økonomisk fordelagtigt at gå derhjemme, altså fjerner det økonomiske incitament et skridt mere, og at vi vil få flere af de kvinder, lige netop de kvinder, ud på arbejdsmarkedet, eller om vi vil få færre, hvis vi altså hæver ydelserne, som bl.a. De Radikale ønsker?

Kl. 14:59

**Fjerde næstformand (Trine Torp):**  
Ordføreren.

Kl. 14:59

**Morten Østergaard (RV):**

Jamen fru Fatma Øktem og jeg kommer jo begge to fra Aarhus og det østjyske, og der er man jo i fuld gang med at gøre Gellerup til et blandet boligområde ved at ændre på, hvordan boligerne er sammensat. Ikke sådan, at der bor færre alment, men sådan, at der kommer til at være folk, der bor i andelsboliger, ejerboliger osv. Så den udvikling kan jeg kun bakke op om. Vi ønsker færre udsatte boligområder, flere blandede boligområder.

Det næste er så, at vi må opskole dem, der er, og forlange som modydelse for kontanthjælpen, eller hvad man nu kalder ydelsen, at man så går i skole, sådan at man bliver dygtigere. Det, der til gengæld ikke duer og aldrig har duet og aldrig har været et stykke af Danmark, uanset hvor det er, er at tage muligheder fra børn. Det virker ikke, det er ikke godt. Børn skal ikke vokse op i fattigdom i Danmark.

Kl. 15:00

**Fjerde næstformand (Trine Torp):**  
Vi siger tak til hr. Morten Østergaard. Den næste ordfører på talerstolen er fru Pia Olsen Dyhr fra Socialistisk Folkeparti. Velkommen.

Kl. 15:00

(Ordfører)

**Pia Olsen Dyhr (SF):**

Tak, formand. Valgets tale var klar og tydelig: Danskerne krævede en ny retning, et Danmark, der investerer i fremtiden, børn og klima, frem for at gøre benzinbilerne billigere, et Danmark, hvor man ikke

sparer på daginstitutionerne, på ældreplejen og på sygehusene for at dele skattelettelser ud til dem, der har deres på det tørre. Vi er allerede gået i gang: Vi er i gang med verdens mest ambitiøse klimalov, vi er godt i gang med at dumpe de nationale test, vi har givet en håndsækning til de allerfattigste. Vi har travlt. Der er rigtig meget mere, vi skal nå, og det blev vi mindet om i går.

I går stod rigtig mange forældre lige her på Rådhuspladsen i København. Der var mange pædagoger, og der var faktisk også en hel del børn. På samme måde stod forældrene her foran Folketinget, da vi åbnede i tirsdags. De havde skilte med: Børnene venter; minimumsnormeringer nu. Det var krav i forhold til alle børn. Tak til dem, tak, fordi I kæmper for børnene. Sagen er jo den, at bare fordi vi har skrevet minimumsnormeringer ind i forståelsespapiret, forsvinder de planlagte besparelser rundt omkring jo ikke. Ord gør det nemlig ikke alene. Ord kan ikke bruges til at skifte ble eller lege med lego, gode hensigter kan ikke give et kram, langsigtede løfter kan ikke trøste en lille pige, når hun er ked af det. Forældrenes bannere minder os om, at vi skal i gang. Vi skal i gang med at sikre minimumsnormeringer nu. Det skal være Storms tur nu, det skal være Villums tur, det er Idas tur, det er Maries tur, og det er Olivers tur. Helt ærligt, det er børnenes tur. Der mangler 4.000 pædagoger, pædagogiske assistenter og pædagogmedhjælpere, hvis vi skal nå op på niveauet for 2009 – 4.000. Jeg har talt med mange pædagoger og pædagogisk personale, der siger: Jeg er glad for mit arbejde, jeg er glad for ungerne, men der er aldrig tid til det sjove, tid til at tage på tur, tid til at gå ud og se efteråret med børnene, tid til at lave teater med de store, al min tid går med opbevaring af børnene. Opbevaring – er det virkelig godt nok for vores børn? Nej.

Derfor siger vi i SF, at den her finanslov skal være børnenes finanslov. Vi skal i gang med en model for, hvordan vi får minimumsnormeringer, så der højst skal være tre børn pr. voksen i vuggestuen og højst seks børn pr. voksen i børnehaverne. Det er ikke luksus, det er et minimum – jeg gentager: et minimum – for, hvad der er anstændigt for børn, og jeg tror også, vi skal være ærlige: Alternativet er jo, at besparelserne fortsætter rigtig mange steder. Selv om vi kommer i gang næste år, er det ikke sikkert, at det for alvor kan mærkes med det første. Det er jo den skinbarlige sandhed. Her må jeg give statsministeren ret: Hullerne i velfærden derude er mange steder så store, at de først skal fyldes op, før vi kan mærke forbedringerne. Det her kommer desværre til at tage tid, det er et faktum. Men det er jo ikke en undskyldning for at give op. Tværtimod, det må og skal være drivkraften for at komme i gang hurtigt, ikke senere i regeringsperioden, ikke næste år, men nu. Lykkes vi til gengæld med at få indført minimumsnormeringer om nogle år, er det jo en lille børnerevolution, og det skal lykkes. Der er meget få af os, der sidder her i salen, der har prøvet at sidde i klasselokaler med 50 børn. Det har vi jo ikke, fordi man for snart en hel del år siden indførte et loft over, hvor mange elever der må sidde i klasserne. Det var en milepæl i dansk skolepolitik, selv om der stadig væk er for mange børn. På samme måde skal vi jo sætte en milepæl for de små børn. Vi skal i fællesskab anerkende, at der er en nedre grænse for, hvor få voksne vi kan acceptere til at drage omsorg for de mindste.

Kl. 15:05

Noget andet, vi også skal i gang med, er selvfølgelig klimaet. Klimaforandringerne er her allerede. Vi står heldigvis samtidig med et helt unikt momentum for politisk forandring, som jeg aldrig før har oplevet i min tid som politiker – det skulle lige være modstanden mod atomkraft og kampen for nedrustning i 1980'erne – det momentum skal vi udnytte. Bliver det svært? Det gør det uden tvivl. Men som vores statsminister sagde i sidste uge til hele verdens ledere: Hvis det ikke er svært, er det, fordi vi ikke gør nok. Den Pippi Langstrømpe-attitude håber jeg statsministeren fortsætter med.

SF går til finanslovsforhandlingerne med krav om, at vi skal gå i gang med at plante meget mere skov, og at vi med det samme skal i

gang med at omlægge de mest forurenende landbrugsjorder til natur. Det er godt for klimaet, det er godt for naturen, og det er godt for alle os, der elsker en tur i naturen. Men vi skal sørge for, at det gøres rigtigt. De fleste i Danmark kan tydeligt huske den økonomiske krise, der ramte Danmark i 00'erne. Her blev regningen for krisen tørret af på helt almindelige lønmodtagere, og dem, som mistede deres job, blev samtidig straffet med en dagpengereform og en efterlønsreform. Den fejl må regeringen ikke begå. Det kommer til at koste penge at omstille hele vores samfund til et nulemissionssamfund. Den regning skal fordeles fair. Dem, der forurener mest, skal betale mest, dem, der har mest, skal bidrage mest, alt andet vil være uretfærdigt, og det vil ikke kun være uretfærdigt. Det kan risikere at sætte hele den folkelige opbakning til den grønne omstilling over styr. Det ville være en katastrofe.

Så til vores fælles velfærd, for vores fælles velfærd er blevet forsømt igennem mange år. Det er alvorligt. Vi risikerer, at opbakningen til vores fantastiske velfærdssamfund forvitrer, hvis folk ikke stoler på, at der er en ordentlig hjemmehjælp til deres mor med demens, hvis man skal hjem fra sygehuset, få timer efter man har født, selv om man er utryk og ikke har fået amningen i gang. Vi går til finanslovsforhandlingerne med et krav om et reelt velfærdsloft. Det skal kunne mærkes på sygehuset i Skejby, det skal kunne mærkes i ældreplejen i Guldborgsund, det skal kunne mærkes på folkeskolerne i Kerteminde.

Derfor glæder jeg mig til at tage hul på et nyt folketingsår. Der er masser at gå i gang med. SF er klar til, at vi sammen fortsætter kurserne mod et grønnere Danmark, et mere socialt retfærdigt Danmark, et Danmark, hvor vi laver børnenes finanslov. Tak for ordet.

Kl. 15:08

#### Fjerde næstformand (Trine Torp):

Tak for det. Så går vi i gang med rækken af korte bemærkninger, og den første, der får ordet, er fru Ellen Trane Nørby fra Venstre.

Kl. 15:08

#### Ellen Trane Nørby (V):

Tak for det. Tak til SF's formand for at være så præcis, med hensyn til at det er børnenes finanslov, hvilket jo står i skærende kontrast til det finanslovsforslag, vi modtog i går. Noget af det, som SF jo har været meget klare omkring, er bl.a. minimumsnormeringer, og i den forbindelse sagde partiets gruppeformand til Radio24syv i slutningen af august måned, efter at der havde været lidt diskussion om, hvorvidt det var et ultimativt krav eller ej, at SF sådan set var klar til at vælte den socialdemokratiske regering, hvis man ikke fik opfyldt sine klare krav på det her område. Det vil jeg bare høre om er tilfældet. Og hvornår skal et sådant krav så være opfyldt, før vi kan se SF virkelig være i arbejdstøjet på børnenes vegne?

Kl. 15:08

#### Fjerde næstformand (Trine Torp):

Fru Pia Olsen Dyhr.

Kl. 15:09

#### Pia Olsen Dyhr (SF):

Det er helt afgørende for SF, at den her finanslov *bliver* børnenes finanslov – de mindste børns. Og der siger vi, at vi ønsker, at man lægger sig fast på en model, der hedder én voksen til tre børn i vuggestuen og én voksen til seks børn i børnehaven. Det sikrede vi kom ind i forståelsespapiret. Der står i forståelsespapiret nu, at den her regering skal arbejde for minimumsnormeringer. Det kom ind i kommuneaftalen, at der skal laves minimumsnormeringer. Og nu skal vi selvfølgelig også i finansloven levere den økonomi, der skal til for at levere med hensyn til minimumsnormeringer.

Men for at være helt ærlig – og det har vi også sagt hele tiden – så kommer det her til at tage tid. Det er jo ikke næste år, vi

har leveret med hensyn til minimumsnormeringer. For det første, fordi vi ønsker, at der skal være en god balance mellem faglært og ufaglært personale. Vi ønsker ikke, at den skal blive skæv. For det andet ved vi også, at det kommer til at tage tid at uddanne de næste pædagoger. Og derudover vil det også tage tid at få gennemført ude i kommunerne. Så i næste års finanslov har vi lagt op til, at vi ser 500 mio. kr. på finansloven. Og det tror jeg faktisk godt vi kan komme i mål med, eftersom alle fire partier siger, at de gerne vil gøre noget for børnene.

Kl. 15:10

**Fjerde næstformand (Trine Torp):**  
Fru Ellen Trane Nørby.

Kl. 15:10

**Ellen Trane Nørby (V):**

Så det var altså bare tomme trusler og rumlen, da SF's gruppeformand i slutningen af august i Radio24syv sagde, at SF ville vælte regeringen, hvis man ikke fik ønsket om minimumsnormeringer opfyldt.

I forhold til minimumsnormeringer er det jo rigtigt, at man kan skrive minimumsnormeringer ind, og det er jo elastisk i metermål. Og nu siger fru Pia Olsen Dyhr, at det er SF's krav med én voksen til tre børn, når vi taler om de små, og én voksen til maksimalt seks børn, når vi taler om de store. Skal det indskrives konkret i en finanslov, før SF vil støtte den?

Kl. 15:10

**Fjerde næstformand (Trine Torp):**  
Ordføreren.

Kl. 15:10

**Pia Olsen Dyhr (SF):**

Jeg synes ikke, der er noget, der rumler, eller at det er tomme trusler eller sådan noget. Jeg synes, vi har været meget klare i målet. Vi arbejder for minimumsnormeringer – vi har leveret det i forståelsespapiret, vi har leveret det nu i kommuneaftalen, og vi kommer til at levere det i en finanslov. Det skal der ikke være nogen tvivl om.

Når det så er sagt, er det en model med én voksen til tre børn i vuggestuer og én voksen til seks børn i børnehaver, som SF bakker op om, og som jeg også ser at bl.a. pædagogerne bakker op om. Og det er jo i virkeligheden det, vi skal levere – det er jo det, som børnene og pædagogerne og de pædagogiske assistenter og pædagogiske medhjælpere i sammenhæng ser som det, der skal løftes ude i vores daginstitutioner.

Kl. 15:11

**Fjerde næstformand (Trine Torp):**

Tak for det. Den næste i rækken er hr. Kristian Thulesen Dahl fra Dansk Folkeparti.

Kl. 15:11

**Kristian Thulesen Dahl (DF):**

Tak for det. Nu har vi talt meget om tillid – statsministeren var inde på det i tirsdags – og bl.a. også tillid til politikerne. Den tillid måles jo på, om det, man siger før et valg, også er det, man gør efter et valg. Og der var vel i valgkampen et sted, hvor SF sagde, at der var noget, der var ultimativt. Hvis man slog op i Politiken den 8. maj, tror jeg det var, ville man kunne se, at SF's fru Pia Olsen Dyhr sagde, at der var to punkter, der var ultimative, i forbindelse med den første finanslov, der skulle laves. Det ene var indførelse af minimumsnormeringer, og det andet var afskaffelse af kontanthjælpsloftet.

»Vi støtter ikke en finanslov, medmindre vi lykkes med minimumsnormeringer og en afskaffelse af kontanthjælpsloftet. Bum«,

sagde fru Pia Olsen Dyhr, endda også »bum« for ligesom at sætte en tyk streg under, at det her kunne man regne med.

Jeg skal bare bede fru Pia Olsen Dyhr bekræfte, at det selvfølgelig så også er situationen nu efter valget, hvor danskerne har stemt.

Kl. 15:12

**Fjerde næstformand (Trine Torp):**

Fru Pia Olsen Dyhr.

Kl. 15:12

**Pia Olsen Dyhr (SF):**

Det er det selvfølgelig. Det er jo også derfor, vi er så glade for, at der i forståelsespapiret så tydeligt står, at kontanthjælpsloftet bliver afskaffet med ydelseskommisionen, og at vi skal indføre minimumsnormeringer i Danmark. Bum.

Kl. 15:12

**Fjerde næstformand (Trine Torp):**

Hr. Kristian Thulesen Dahl.

Kl. 15:12

**Kristian Thulesen Dahl (DF):**

Men sagen er vel så, at det, fru Pia Olsen Dyhr i virkeligheden illustrerer her, og som vi bare har fået åbenbart i den her første åbningsdebat, er, at man over for vælgerne giver ét indtryk, og når valget så er overstået, arbejder man med det sådan på en anden måde og over tid: Det lykkes nok osv. Det indtryk, man gav i maj, var da, at med finansloven for 2020 er kontanthjælpsloftet afskaffet. Men det er det jo ikke. Der kommer en ydelseskommision, som skal opfinde et eller andet andet, og på det tidspunkt, hvor det så er opfundet og i givet fald kan træde i kraft, afskaffer man så kontanthjælpsloftet. Det er jo noget helt andet end det, SF i virkeligheden sagde i valgkampen. Og det er fint nok – sådan kan det jo være, sådan kan det gå, når man alligevel ikke står så hårdt på det, man sagde i valgkampen man ville stå på. Jeg håber da ikke, det også er sådan på f.eks. ældreområdet og sådan noget, hvor vi jo i fællesskab ellers har stillet nogle ret klare krav.

Kl. 15:13

**Fjerde næstformand (Trine Torp):**

Tak. Ordføreren.

Kl. 15:13

**Pia Olsen Dyhr (SF):**

SF har både leveret på kontanthjælpsloftet og på minimumsnormeringer, så det, vi sagde i valgkampen, er også det, vi leverer efter valget. Jeg kan godt se, at Dansk Folkeparti måske har en interesse i at skabe sådan lidt mere mistillid til politikerne. Jeg synes faktisk, vi lever op til den tillid, f.eks. ved at levere på kontanthjælpsloftet. Jeg ville gerne have gjort det endnu hurtigere, det skal der ikke være nogen tvivl om, og hvis Dansk Folkeparti havde hjulpet i den forbindelse, var det måske sket endnu hurtigere. Men jeg har ikke tidligere hørt Dansk Folkeparti gå op i, at der er fattige mennesker i det her land, der har brug for en hjælpende hånd. Derudover har vi sådan set også stadig væk til gode at forhandle finansloven, og jeg forventer, at vi kommer i gang med at indføre minimumsnormeringer.

Kl. 15:14

**Fjerde næstformand (Trine Torp):**

Tak, og den næste for en kort bemærkning er hr. Morten Østergaard.

Kl. 15:14

**Morten Østergaard (RV):**

I den radikale lejr plejer vi at sige »tja, bum-bum«, men det betyder vist det modsatte af det »bum«, der var før. Det var et citat fra hr. Niels Helveg Petersen – ret skal være ret.

Det, jeg egentlig vil spørge ind til, er noget andet, som vi kort berørte i forståelsespapiret, og som jeg synes er vigtigt, nemlig at der udeomkring i den almene boligsektor er ret meget usikkerhed om fremtiden. Jeg besøgte det her seniorbofællesskab på Nørrebro, der er Danmarks ældste, og som er omfattet af den her ghettopakke, og hvor man har en oplevelse af, at man ikke rigtig ved, om man er købt eller solgt. Eller man ved godt, om man er købt eller solgt, for bygningen, man bor i, skal sælges. Men det er jo et lidt andet billede, tror jeg, danskerne havde, af, hvad det handlede om – nemlig ikke ældre mennesker, der bor i et seniorbofællesskab. Er der noget, vi i fællesskab kan gøre for, at den aftale, som SF var en del af, ikke fører til en enorm utryghed hos alle mulige borgere rundt i Danmark om, hvad deres husleje er, hvad deres fremtidige adresse er osv.?

Kl. 15:15

**Fjerde næstformand (Trine Torp):**

Fru Pia Olsen Dyhr.

Kl. 15:15

**Pia Olsen Dyhr (SF):**

Der er 600.000 familier, der bor i den almennyttige boligsektor i Danmark. Ca. ½ pct. bliver ramt af det, man kalder ghettotaftalen, som er det, hr. Morten Østergaard netop taler om.

Det er jo, fordi vi ønsker blandede boligområder. Jeg vil gerne være ærlig: Der er nogle, der risikerer at være nødt til at flytte for netop at sikre en blandet boligmasse. Dem, der indtil videre er flyttet, er blevet frivilligt genhuset, og det er jo en rigtig god måde at gøre det på. De steder, hvor man river boliger ned, f.eks. i Odense og i Aarhus, laver man jo erstatningsboliger, fordi man godt kan se, at nogle skal bo andre steder, for ellers møder vi ikke hinanden. Min store bekymring er, at integrationen går helt skævt, hvis vi sørger for, at de mest socialt udsatte i vores samfund også er dem, der skal integrere de mennesker med de største integrationsudfordringer. Vi har brug for at møde hinanden, i daginstitutionen, i skolen, i boligområdet, og derfor skal vi bo blandet. Derfor synes jeg, det er en god aftale. Men selvfølgelig skal vi kigge på de konkrete problemer, der er.

Nu nævner hr. Morten Østergaard jo det præcise boligfællesskab. Som jeg husker det, var det vist noget, der blev gennemført, før den her aftale trådte i kraft, og er noget, Københavns Kommune har besluttet, fordi boligen ganske enkelt er for gammel og man nu har fundet et andet sted, hvor seniorfællesskabet skal bo sammen.

Kl. 15:16

**Fjerde næstformand (Trine Torp):**

Tak. Hr. Morten Østergaard.

Kl. 15:16

**Morten Østergaard (RV):**

Det er jo rigtigt, at der er gennemført nogle planer. I forhold til Mjølnerparken, som er det pågældende sted, har der i øvrigt været en plan, der har ligget og samlet støv i mange år, men som ikke er blevet gennemført.

Vi deler helt intentionerne om de blandede boliger. Det, jeg taler om, er, om det ikke også er okay at tænke over trygheden for de borgere, der er berørt af det – som bor til én husleje, og som er usikre på, hvad den fremtidige husleje og adresse så vil være. Og man kunne også nævne Holbæk Kommune, som har et boligområde, der ser brandgodt ud, hvis man kommer derud forbi, men til gengæld har en kommunekasse, der ser knap så godt ud, og derfor har vanskeligt ved at få det ordnet – fordi der var 20 for mange, tror jeg, der manglede et arbejde. Kan vi ikke prøve i fællesskab at finde nogle lidt bedre løsninger for dem, så vi ikke spilder en masse kroner på noget forkert?

**Fjerde næstformand (Trine Torp):**

Ordføreren.

Kl. 15:17

Kl. 15:17

**Pia Olsen Dyhr (SF):**

Jo, og der ville jeg jo så ønske at Det Radikale Venstre var en del af aftalen, for så kunne vi jo gøre det i fællesskab. Men der skal ikke være nogen tvivl om, at SF kommer til at arbejde for bl.a. netop det boligområde i Holbæk, hr. Morten Østergaard taler om. Nogle af de her steder, hvor det bl.a. handler om et år eller lignende, i forhold til hvornår man kan leve op til de kriterier, mener jeg vi skal kigge på om det er muligt at finde en eller anden form for dispensation. Men grundlæggende vil jeg gerne gå et skridt tilbage, for det handler om, at vi skal have blandede boligområder, og hvis vi ikke kan se, at der er ambitioner om det, er vi også nødt til at tage mere drastiske midler i brug.

Kl. 15:17

**Fjerde næstformand (Trine Torp):**

Tak. Og den næste for en kort bemærkning er hr. Søren Egge Rasmussen fra Enhedslisten.

Kl. 15:18

**Søren Egge Rasmussen (EL):**

Det er mere til boligpolitikken. Det er sådan, at konsekvenserne af lovgivningen omkring parallelsamfund er ved at slå igennem. Vi har udsigt til, at der er 3.000 almene familieboliger, der skal rives ned, og der er 700 boliger, der vil blive solgt. Og hvad er så det næste problem? Det er jo, at mange kommuner og boligforeninger i samarbejde laver nogle udlejningsregler – forståeligt nok – for at undgå, at flere boligområder kommer på de forskellige lister for udsatte boligområder, hvor man så kan risikere, at 60 pct. af de almene familieboliger skal fjernes, hvis det er sådan, at man bliver hængende på sådan en liste. Vi oplever lige nu, at der er mange mennesker med lave indtægter, der faktisk ikke får lov til at flytte ind i nogle boligforeninger, hvor de har stået på venteliste i rigtig mange år.

Jeg kunne godt tænke mig at høre, om ordføreren ikke kan se, at der er behov for at justere på de her ghettokriterier – f.eks. kravet om at skulle tjene mere end 55 pct. af gennemsnittet i den region, boligforeningen ligger i. Hvorfor ikke basere det på indtægterne i den enkelte kommune? Det er særlig et problem i Københavnsområdet, hvor man så kommer frem til en gennemsnitsindtægt, som rummer hele Nordsjælland og Frederiksberg. Kan ordføreren ikke se, at der er behov for at justere på ghettokriterierne?

Kl. 15:19

**Fjerde næstformand (Trine Torp):**

Fru Pia Olsen Dyhr.

Kl. 15:19

**Pia Olsen Dyhr (SF):**

Jeg vil gerne gå et skridt tilbage, for i virkeligheden handler det jo om, at vi vil sikre blandede boligområder. En af grundene sidder lige ved siden af hr. Søren Egge Rasmussen, nemlig fru Halime Oguz, som selv er opvokset i et boligområde, der ikke var specielt blandet, og det har haft konsekvenser gennem hele livet – hvor man er blevet gift, før man var 18 år, ikke har haft mulighed for at vælge den uddannelse, man gerne ville have, på det tidspunkt i livet, hvor man gerne ville det, og ikke har kunnet få lov til at vælge, hvornår man ville have sit eget barn. Det mener jeg ikke er et ligestillet Danmark. Jeg ønsker et Danmark, hvor man får lov til at vælge sit eget liv, ligegyldigt om man er mand eller kvinde, og hvor kvinder

af anden etnisk herkomst har samme rettigheder som andre kvinder i Danmark.

Derfor skal vi jo sørge for blandede boligområder, og derfor skal vi tage den her udfordring alvorligt, og jeg synes desværre, at Enhedslisten gør hele sagen – hele kvindesagen – en bjørnetjeneste ved ikke at tage det her problem alvorligt. Jeg kigger gerne på konkrete løsninger, hvis der er nogen, der kommer i klemme, eller det ikke giver mening – f.eks. en dispensation for nogle af de mennesker med handicap. Men jeg accepterer simpelt hen grundlæggende ikke, at det her skulle være et problem – det er en del af løsningen.

Kl. 15:20

**Fjerde næstformand (Trine Torp):**

Hr. Søren Egge Rasmussen.

Kl. 15:20

**Søren Egge Rasmussen (EL):**

Jamen ordføreren er nødt til at kigge på de konkrete problemer. Det, der sker lige nu, er, at almindelige mennesker med lave indtægter får et nej til at flytte ind i boligområder, hvor der er blevet vedtaget fleksibel udlejning, og hvor boligforeningen i samarbejde med kommunen er kommet frem til, at man skal have et højt indtægtsniveau for at få lov til at flytte ind. Det betyder altså, at ganske almindelige mennesker med lave indtægter ikke kan flytte ind i områder, hvor de sådan set kan betale huslejen. Det er de konkrete problemer, jeg sådan set beder SF og ordføreren om at forholde sig til, og ikke bare komme med en generel snak om, hvad der er principperne for at gå med i en lovgivning og vedtage en lovgivning, som har nogle negative konsekvenser. De negative konsekvenser her og nu er ordføreren nødt til at forholde sig til.

Kl. 15:21

**Fjerde næstformand (Trine Torp):**

Ordføreren.

Kl. 15:21

**Pia Olsen Dyhr (SF):**

Det gør jeg også med glæde. Og der er jeg meget enig med Enhedslistens tidligere socialborgmester i Københavns Kommune, nemlig Mikkel Warming, som jo brugte det her redskab at sige, at man skulle have fleksibel udlejning i nogle boliger, så man sørgede for, at boligområdet blev mere blandet. SF bakker generelt op om det, så vi sørger for, at vi har blandede boligområder. Dermed ikke sagt, at folk, der har lave indkomster, ikke skal have et sted at bo. Det har de selvfølgelig krav på. Men hvordan kan det være, at vi har boligområder i Danmark, som ikke er blandede, og som ikke har de sociale problemer? Det er jo, fordi de ikke har fået et krav om, at de også skal løfte den her problemstilling. Og det er i virkeligheden der, vi skal knække koden.

Kl. 15:21

**Fjerde næstformand (Trine Torp):**

Tak. Den næste for en kort bemærkning er fru Mette Abildgaard fra Det Konservative Folkeparti.

Kl. 15:21

**Mette Abildgaard (KF):**

Tak for det, og tak til fru Pia Olsen Dyhr for en god tale, som fokuserede meget på, hvad SF vil. Det var dejligt at høre. Der var meget rødt, der var meget grønt, og noget var jeg mere enig i end andet. Det er det grønne, jeg vil fokusere på her i dag. Den 23. maj var fru Pia Olsen Dyhr på vegne af sit parti og sammen med formanden for Socialdemokratiet, nu statsministeren, ude at præsentere et udspil. Det var den dag, hvor naturmødet i Hirtshals startede.

Der var man ude at præsentere et udspil, hvor man i fællesskab foreslog, at hvis man fik regeringsmagten, skulle der inden for de første 100 dage komme et bud på en naturplan for Danmark. Det var 75.000 ha urørt skov. Det er en rigtig god idé. Vi har presset meget på fra konservativ side, og vi lagde jo op til 25.000 ha i første omgang i den gamle regering. Det var 15 store naturparker med vild natur. Det skulle ske i samarbejde med Danmarks Naturfredningsforening, Landbrug & Fødevarer og Dansk Skovforening. Det var altså inden for de første 100 dage. Det var et meget, meget konkret udspil. På lørdag runder vi de 100 dage, så jeg vil bare høre: Hvad er der af nyt?

Kl. 15:23

**Fjerde næstformand (Trine Torp):**

Ordføreren.

Kl. 15:23

**Pia Olsen Dyhr (SF):**

Der må jeg jo være ærlig og sige, at det er vi ikke i mål med. Det kræver jo først, at de her parter sætter sig ned. Ambitionen er der stadig væk. Det bliver ikke inden for de første 100 dage, men ambitionen om at få mere natur er der stadig væk, og jeg deler fru Mette Abildgaards ambitioner på det grønne område. Jeg tror faktisk, at vores ambitioner er lidt højere i SF, men fred være med det. Jeg tror, at vi kan komme langt sammen på det her område. Det gælder ikke kun på naturområdet, det gælder også på miljøområdet og på klimaområdet, hvor SF og De Konservative jo har mange fælles interesser i forhold til at fremme det grønne. Men det er rigtigt, at i forhold til vores fælles naturudspil bliver det ikke inden for de første 100 dage, men jeg lover dig, at det nok skal komme.

Kl. 15:23

**Fjerde næstformand (Trine Torp):**

Fru Mette Abildgaard.

Kl. 15:23

**Mette Abildgaard (KF):**

Jeg synes jo, at det er en lille smule ærgerligt, for man fremhævede jo netop, at det hastede, fordi vi har udfordringer med biodiversiteten, der er i krise, med, at vores engarealer, vores overdrev osv. er pressede, og at masser af dyrearter er pressede. Det var jo derfor, man understregede vigtigheden af det. Efter den dialog, jeg har haft med de interessenter, der skulle have deltaget, kan jeg høre, at de er meget, meget klar. De vil meget gerne, men de er ikke blevet inviteret til at sætte det her arbejde i gang. Så jeg synes på en eller anden måde, det er lidt uærligt, at man kommer med det her udspil og meget konkret siger »100 dage«, men at man så ikke leverer på det. Kan vi forvente, at SF vil forhandle noget mere miljø og natur ind i finansloven? For der er heller ikke meget af det indtil videre.

Kl. 15:24

**Fjerde næstformand (Trine Torp):**

Fru Pia Olsen Dyhr.

Kl. 15:24

**Pia Olsen Dyhr (SF):**

Nu er det ikke SF, der sidder med miljøministerposten, og derfor kan vi heller ikke sende invitationer ud til interessenter, men dermed ikke sagt, at vi ikke vil gøre vores for at presse på for at få mere natur. Vi ser gerne, at nogle af de landbrugsjorde, vi har i dag, bliver lavet om til skov. Jeg så sådan set også gerne, at vi fik flere urørte arealer, mere mose, for noget af det, vi ved sørger for endnu mere biodiversitet i Danmark og sørger for, at den ikke forsvinder, er nogle af de der mosearealer, vi har rundtomkring. Det må da være

ambitionen. Jeg forventer sådan set, at det kommer til at ske med den her regering.

Kl. 15:25

**Fjerde næstformand (Trine Torp):**

Tak. Og den næste i rækken er hr. Rasmus Nordqvist fra Alternativet.

Kl. 15:25

**Rasmus Nordqvist (ALT):**

Tak. Jeg vil faktisk gerne starte med at sige tak til fru Pia Olsen Dyhr for at have kæmpet så meget for minimumsnormeringer og holdt den dagsorden oppe i rigtig lang tid. Det hjælper jo tit. Når man holder fanen højt for en dagsorden i lang tid, ender man også med at kunne skabe flertal for den. Så tak for det store arbejde.

De her åbningsdebatter er også gode til nogle gange at få svar på nogle af de spørgsmål, man ellers ikke helt får tydeligt svar på i alle mulige andre debatter. Jeg bliver nødt til at samle faklen fra mit spørgsmål til De Radikale lidt op, nemlig spørgsmålet om nordsøolien. Hvornår ønsker SF at lukke for oliehanen i Nordsøen?

Kl. 15:25

**Fjerde næstformand (Trine Torp):**

Fru Pia Olsen Dyhr.

Kl. 15:25

**Pia Olsen Dyhr (SF):**

SF har sagt – sammen med Det Radikale Venstre – at vi mener, at otte udbudsrunder skal annulleres, for dér mener vi at tiden er inde til at Danmark ikke skal hive mere olie og gas op af undergrunden. Det er jo ikke nogen nem beslutning, fordi det måske også betyder noget for dansk økonomi. Det kan man godt være lidt i tvivl om, når man hører de økonomiske vismænd, men det *kan* betyde noget for dansk økonomi, hvornår man gør det. Jeg mener, det er forsvarligt at sige nej til ottende udbudsrunder. Samtidig skal vi jo bruge rigtig mange kræfter på efterspørgselssiden, altså det, at vi i fremtiden har nogle biler, nogle fly og noget andet, der ikke er afhængige af olie, så vi netop kan skrue hele ambitionsniveauet ned. Det er jo ikke Danmark, der er det største problem, eftersom den udvinding, vi har, er mere klimavenlig end f.eks. udvindingen i andre lande, vi sammenligner os med. Den er mere klimavenlig end i Rusland og Mellemøsten og andre steder, men vi skal også i gang i Danmark.

Kl. 15:26

**Fjerde næstformand (Trine Torp):**

Hr. Rasmus Nordqvist.

Kl. 15:26

**Rasmus Nordqvist (ALT):**

Man kan sige, at det provenu, der er – baseret på tal, jeg har fået fra ministeren – gennemsnitligt er på 2,75 mia. kr., altså under halvdelen af, hvad vi får ind på tobaksafgiften, og vi vil jo gerne have, at folk holder op med at ryge. Så man kan sige, at det økonomiske argument måske ikke lige alene er det bedste argument. Men man kan også stoppe med at give forlængelser af de tilladelser, man allerede har givet: Betyder SF's nye ønske om stop for ottende udbudsrunder også et nej til forlængelser af de aftaler, der er lavet?

Kl. 15:27

**Fjerde næstformand (Trine Torp):**

Ordføreren.

Kl. 15:27

**Pia Olsen Dyhr (SF):**

Det vil jeg se helt konkret på, når der kommer bud på forlængelser – og om de giver mening. Altså, det skal jo også give mening sam-

fundsøkonomisk, men så sandelig også i forhold til vores klimadagsorden. Der har Alternativet jo i den grad ret i, at vi ikke kun kan kigge på, hvad der sker ude i verden. Vi er også nødt til at levere på bl.a. olie og gas i Danmark. Jeg er da glad for, at Alternativet på den måde har været med til at starte en grøn bølge, som alle nu også bakker op om, og at det endda også er lykkedes i forhold til hele Nordsødebatten. Men hvorvidt vi siger nej til forlængelser, må afgøres af mange forskellige faktorer. Jeg vil ikke afvise, at vi siger nej, men jeg vil heller ikke love, at vi gør det.

Kl. 15:27

**Fjerde næstformand (Trine Torp):**

Tak, og den næste for en kort bemærkning er fru Mette Thiesen fra Nye Borgerlige.

Kl. 15:27

**Mette Thiesen (NB):**

Tak for ordet, og tak for talen. Socialistisk Folkeparti har jo talt rigtig meget om at indføre minimumsnormeringer i landets daginstitutioner, og jeg er enig i, at børneområdet er et rigtig vigtigt område. Det er jeg både som familieordfører for Nye Borgerlige, og det er jeg også som mor. I Nye Borgerlige ønsker vi, at pengene skal følge det enkelte barn, så forældre har reel valgfrihed til at vælge lige præcis den institution, som de synes passer bedst til deres barn. Og der er jo heldigvis forskel på børn, og det skal der selvfølgelig også være på daginstitutioner. Det vil nemlig give friheden tilbage til forældrene. Det vil give tillid til de enkelte institutioner – tilliden tilbage til de fagpersoner, som er ude på institutionerne – og det vil give friheden tilbage til dem. Jeg ved også, at Socialistisk Folkeparti går ind for decentralisering – på papiret i hvert fald. Gør SF også det, når det kommer til handling? Vil SF være med til en sådan decentralisering af vores daginstitutioner? Tak.

Kl. 15:29

**Fjerde næstformand (Trine Torp):**

Ordføreren.

Kl. 15:29

**Pia Olsen Dyhr (SF):**

Altså, det, der er afgørende for os, er, at vi sørger for, at der er de fornødne ressourcer ude i vores daginstitutioner. Vi vil også meget gerne give dem frie hænder til at beslutte meget mere i deres dagligdag. Men det afgørende bliver jo, at der er nok voksne til stede. Altså, det er helt afgørende. Det er det første hug, vi skal tage: at der er flere voksne til børnene i vores vuggestuer, flere voksne til børnene i børnehaverne. Men så også at give dem noget frihed til at dyrke den faglighed, de har. Altså, jeg bliver jo rigtig glad, når jeg er ude at besøge daginstitutioner og oplever både pædagoger og pædagogiske assistenter og pædagogmedhjælpere være enormt fordybet i deres arbejde og interesseret i det enkelte barn. Og hvis vi kan slippe dem endnu mere fri, samtidig med at vi selvfølgelig sørger for, at børnene har en god dagligdag, så er vi også klar til det i SF.

Kl. 15:29

**Fjerde næstformand (Trine Torp):**

Fru Mette Thiesen.

Kl. 15:29

**Mette Thiesen (NB):**

Tusind tak. Men altså, med det her princip om, at pengene følger det enkelte barn, vil alle børn jo have de samme muligheder. Anerkender fru Pia Olsen Dyhr, at der er brug for en decentralisering af vores daginstitutioner, skoler, ældrepleje osv.? Hvis fru Pia Olsen Dyhr

mener det, hvordan vil SF så sørge for det, i stedet for altid bare at kræve flere penge?

Kl. 15:30

**Fjerde næstformand (Trine Torp):**  
Ordføreren.

Kl. 15:30

**Pia Olsen Dyhr (SF):**

Nu kræver jeg sådan set ikke flere penge. Jeg foreslår, vi skal bruge flere penge på vores fælles daginstitutioner, så vi som forældre kan gå trygt på arbejde. Jeg tror, det er en rigtig god idé for erhvervslivet at opleve, at man har et stærkt velfærdssamfund, sådan at når folk er på deres arbejde, bruger de kræfterne på arbejdet i stedet for at bekymre sig. Men at lade pengene følge barnet vil jo også betyde, at vi synes, det er en god idé at lade forældrene blive hjemme med deres børn. Og jeg må sige, at jeg synes ikke, at det er den bedste måde at bruge samfundets penge på. Den bedste måde er at putte pengene i daginstitutioner og i dagpleje, for så kan vi være med til at understøtte også det fællesskab og den socialisering, som jeg mener er vigtig for børn.

Kl. 15:31

**Fjerde næstformand (Trine Torp):**

Tak for det. Og den næste for en kort bemærkning er hr. Alex Vanopslagh.

Kl. 15:31

**Alex Vanopslagh (LA):**

Jeg skulle lige til at tale om bedre normeringer, men så tænkte jeg: Skulle det aldrig handle om lavere skat? Og jo, det skal det da, for jeg kan forstå, at I går til finanslovsforhandlinger med ønsket om en formueskat. Og den må jeg indrømme at jeg har lidt brug for at få forklaret retfærdigheden i.

Lad os tage et eksempel med, lad os kalde dem Jens og Paw. De er jævnaldrende, de har begge læst til ingeniør, de har arbejdet lige mange år, og de har tjent lige mange penge igennem deres liv. Men forskellen er, at de har brugt deres penge forskelligt. Paw har brugt dem på at rejse Jorden rundt og feste, og fred være med det, mens Jens har købt en bolig og betalt af på den og sparet op til pension. Der er to mennesker, som har tjent nøjagtig det samme, arbejdet lige længe, taget de samme uddannelser og været lige flittige. Men den ene har snodet sine penge op, den anden har sparet dem op, og ham, der har sparet dem op, skal så straffes med en formueskat. Hvad er det kloge i sådan en formueskat?

Kl. 15:32

**Fjerde næstformand (Trine Torp):**

Fru Pia Olsen Dyhr.

Kl. 15:32

**Pia Olsen Dyhr (SF):**

Nu har jeg ingen intentioner om at straffe nogen som helst. Jeg er optaget af, at vi alle sammen bidrager til fællesskabet – også dem, der går på arbejde hver eneste dag og betaler deres skat, faktisk rigtig meget i skat, af deres lønninger – men også af, at man er med til at bidrage til fællesskabet, selv om man f.eks. har arvet en formue. Nu snakker vi jo om formuer på over 5 mio. kr. i SF's forslag. Det er ikke alle, der ligger inde med 5 mio. kr. derhjemme eller på deres bankkonto eller for den sags skyld i friværldi i deres hus. Men det er vel at mærke formuer på over 5 mio. kr., vi vil beskutte, og det vil vi, fordi vi mener, at man også skal bidrage til fællesskabet, når man har valgt at spare op. Ofte er det jo sådan, at hvis man har sparet op i sit hus, har man fået store samfundsgevinster ud af at spare op i sit hus,

i forhold til hvis man f.eks. sparer op i sin løn. Det synes jeg godt man kan bidrage med til fællesskabet.

Kl. 15:33

**Fjerde næstformand (Trine Torp):**

Spørgeren for anden korte bemærkning.

Kl. 15:33

**Alex Vanopslagh (LA):**

Nå, jeg ville egentlig have spurgt ind til minimumsnormeringer, så lad os bare vende tilbage til dem, selv om jeg har meget svært ved at se det rimelige i, at Jens skal betale noget mere i skat, blot fordi han har valgt at betale af på sin bolig. Lad det ligge.

Jeg studsede lidt over det her med, at det er bedre, at forældrene sender deres børn i daginstitution, end at de bruger tid sammen med børnene. Altså, jeg tror, det er godt med leg og sjov i en vuggestue, men der er ikke noget, der slår kvalitetstid med ens forældre. Og der vil jeg gerne have ordføreren til at uddybe, hvad det egentlig er, der er så godt ved at sende sine børn i daginstitution i stedet for at arbejde lidt mindre som familie i en periode og bruge mere tid sammen med sine børn.

Kl. 15:33

**Fjerde næstformand (Trine Torp):**

Ordføreren.

Kl. 15:33

**Pia Olsen Dyhr (SF):**

Vi har i SF faktisk et forslag, der gør, at folk kan vælge at gå ned i tid og være mere sammen med deres børn, når de er helt små. Det kalder vi babylån, og lidt ligesom når man får et studielån, når man studerer, kan man få det til en særlig fordelagtig rente i staten. Man kan altså vælge at gå ned i tid, og det er sådan set muligt for alle, ikke kun for dem, der er højtuddannede, og som måske har større mulighed for at spare op.

Når det så er sagt – for det vil vi egentlig gerne give mulighed for de første 7 år af barnets liv – så mener SF jo, at det, vi bruger af fællesskabets midler, vil vi gerne bruge på det, der i virkeligheden også er fællesskabets institutioner: dér, hvor vi mødes, dér, hvor vi socialiseres, dér, hvor vi lærer af hinanden. Det gør vi ikke nødvendigvis ved at gå hjemme. Og nogle af de her børn vil jo opleve, at de så efter 6 år har gået hjemme med deres forældre, kommer i skole og ikke kan dansk. Det synes jeg ikke er godt for fællesskabet. Derfor vil vi jo gerne have, at børnene også er en del af f.eks. vores daginstitutioner.

Kl. 15:34

**Fjerde næstformand (Trine Torp):**

Tak. Den næste i rækken til korte bemærkninger er hr. Thomas Danielsen fra Venstre.

Kl. 15:34

**Thomas Danielsen (V):**

Tak for det, formand. Og tak for fru Pia Olsen Dyhrs tale med en masse klimaengagement i; det er dejligt at høre. Det var der også før valget, hvor SF var meget klar i mælet om, at vi på den anden side af et folketingsvalg som noget af det første skal have en klimalov, og at det skal være med bindende 5-årige delmål. Mener SF også efter valget, at vi skal have en klimalov med 5-årige bindende delmål, altså juridisk bindende delmål?

Kl. 15:35

**Fjerde næstformand (Trine Torp):**

Fru Pia Olsen Dyhr.



**Pia Olsen Dyhr (SF):**

Vi gik til valg på en klimalov med 70 pct.s CO<sub>2</sub>-reduktion inden 2030. Jeg vil bare sige tusind tak til Venstre. Jeg hørte, at hr. Thomas Danielsen breakede den nyhed i går, at Venstre gik ind for det her reduktionsmål, og jeg er glad for, at hr. Jakob Ellemann-Jensen bakker op om det i dag, for det er jo ganske fantastisk. Så er det næsten alle partier med undtagelse af Nye Borgerlige, der bakker op om en 70-procentsreduktion, så mon ikke vi kommer i mål? Det var vores valgløfte.

Derudover ser vi gerne, at der er 5-årige bindende juridiske mål, for det giver mening, hvis man skal holde øje med, om man kommer i den rigtige retning. I virkeligheden skal vi jo kigge på det hvert eneste år, og det ville jo være oplagt at få Klimarådet til netop at vurdere, om det går i den rigtige retning, om der skal nye redskaber til – ikke mindst, fordi vi indtil videre kun har kendte virkemidler til at kunne nå ca. 65 pct. Derfor skal vi jo bruge noget mere, og der er det oplagt at benytte sig af Klimarådet.

Kl. 15:35

**Fjerde næstformand (Trine Torp):**

Hr. Thomas Danielsen.

Kl. 15:36

**Thomas Danielsen (V):**

Tak for det. Det er dejligt, at ordføreren har så meget på hjerte. Og tak for svaret om, at I fortsat ønsker 5-årige juridisk bindende delmål.

Fru Pia Olsen Dyhr nævner Klimarådet igen og siger, at de skal styrkes. Nu er Klimarådet jo kommet med deres anbefalinger, og deres anbefaling er faktisk, at vi ikke skal have juridisk bindende delmål. Er det Klimarådet, der tager fejl, eller er det fru Pia Olsen Dyhr, der tager fejl?

Kl. 15:36

Kl. 15:36

**Fjerde næstformand (Trine Torp):**

Ordføreren.

Kl. 15:36

**Pia Olsen Dyhr (SF):**

Man kan jo vende det om og spørge: Hvad er det, FN foreslår? FN foreslår jo, at man hvert 5. år kommer tilbage og kigger på, hvordan det ser ud: Er vi kommet i mål? Skal vi skrue yderligere op for ambitionerne? Det er det, vi har forpligtet os til i Paris – det er jeg helt sikker på at hr. Thomas Danielsen godt kan huske – og derfor skal vi selvfølgelig levere på yderligere ambitioner efter 5 år. Hvorvidt Klimarådet synes det er det vigtigste i verden eller ej, tager jeg ganske afslappet. Jeg synes, at Klimarådet kommer med masser af gode anbefalinger, som vi selvfølgelig skal lytte til.

Kl. 15:37

**Fjerde næstformand (Trine Torp):**

Tak for det. Den næste spørger er fru Karina Adsbøl fra Dansk Folkeparti.

Kl. 15:37

**Karina Adsbøl (DF):**

Tak for det. Jeg kunne godt tænke mig at spørge ind til ordførerens holdninger i forhold til ældreområdet. For det var jo sådan, at Dansk Folkeparti og SF før valget indgik en pagt i forhold til en ekstra milliard til ældreområdet. Når jeg så læser forståelsespapiret, som er kommet frem, står der jo ikke rigtig noget om ældreområdet. Det eneste, der står, er, at man vil igangsætte et arbejde, der skal reducere unødvendige dokumentationskrav, kontrol og minuttyranni

i ældreplejen og dermed frigøre tid til arbejdet med den enkelte ældre. Det er det, der står. Så vil jeg bare sige, at det arbejde blev igangsat under den tidligere regering i 2016, og der udkom en rapport omkring det i 2018. Men det er det, der står i forståelsespapiret.

Nu kan vi også se, at der ikke er afsat midler til en fortsættelse af demenshandlingsplanen. Så mit spørgsmål til fru Pia Olsen Dyhr er: Hvor mange millioner og milliarder har SF med til forhandlingerne på ældreområdet? Nu har vi hørt, at de vil afsætte 500 mio. kr. til normeringer. Hvor mange er der til ældreområdet?

Kl. 15:38

**Fjerde næstformand (Trine Torp):**

Fru Pia Olsen Dyhr.

Kl. 15:38

**Pia Olsen Dyhr (SF):**

Millioner og milliarder. Altså, der er lidt forskel på millioner og milliarder. Sådan har vi det i hvert fald i SF, også når vi skal forhandle finanslov. Men der skal ikke være nogen tvivl om, at vi synes, at ældreområdet er vigtigt, og jeg er jo glad for at kunne se i regeringens aftale med kommunerne og regionerne, at det bliver løftet. Det betyder jo, at der både på sundhedsområdet, men også i den kommunale ældrepleje vil være de ressourcer, der skal til, i og med at vi får flere ældre. Det synes jeg er positivt. Det var ikke det, vi så under den tidligere regering. Desuden er dette finanslovsudspil, der er lagt op til, altså et løft på 5 mia. kr. på de offentlige udgifter. Så det er jo ikke småting, vi kommer til at opleve i forhold til et velfærdsloft.

Vi ser gerne, at vi også kigger på nogle af de særligt sårbare ældre i det videre arbejde, herunder bl.a. ældre med demens. Det skal der ikke være nogen tvivl om, og vi gennemfører jo sådan set gerne de ønsker, som vi er kommet med sammen med Dansk Folkeparti, hvis vi finder de midler, der skal til. Det skal der ikke være nogen tvivl om. Vi synes, de ældre er vigtige, men vi er altså kommet et godt stykke ad vejen med de aftaler, der allerede er indgået.

Kl. 15:39

**Fjerde næstformand (Trine Torp):**

Fru Karina Adsbøl.

Kl. 15:39

**Karina Adsbøl (DF):**

Jamen det er jo langt fra godt nok, og det var derfor, at Dansk Folkeparti og SF holdt hinanden op på det her, netop at der skulle tilføres en ekstra milliard til ældreområdet, også ud over det løft, der ville komme i forhold til det velfærdslofte, Lars Løkke Rasmussen lancerede. Så derfor er mit spørgsmål: Har SF midler med til ældreområdet i deres ønske til finanslovsforhandlingerne? Nu har vi hørt meget om børneområdet, og det er også vigtigt, men der er jo også brug for ekstra midler til ældreområdet.

Kl. 15:40

**Fjerde næstformand (Trine Torp):**

Ordføreren.

Kl. 15:40

**Pia Olsen Dyhr (SF):**

SF kommer også til at forhandle på ældreområdet. Vi er meget optaget af spørgsmålet om bl.a. demens, men også om mere tillid til bl.a. sosu-medhjælpere og sosu-assistenten i deres daglige virke ude hos de ældre. Jeg tror, det vil frigive noget tid, hvis de ikke skal bruge så meget tid på dokumentation. Der har vi jo hørt statsministeren sige, at regeringen gerne vil gennemføre en tillidsreform i den offentlige sektor. Det er SF helt med på, for det mener vi kan frigive noget tid, bl.a. til mere samvær med de sårbare ældre, der har brug for det.

Kl. 15:40

Kl. 15:42

**Fjerde næstformand (Trine Torp):**

Tak. Og den næste spørger er fru Anni Matthiesen fra Venstre.

Kl. 15:40

**Anni Matthiesen (V):**

Tak for ordet. Tak for talen til SF's ordfører, og tak for at sætte fokus på børneområdet – det er også noget af det, der betyder rigtig meget for os i Venstre. Noget af det, som der især i de her dage er rigtig mange børn derude der er bekymrede for, er, om de risikerer, at deres frie skole bliver lukket på baggrund af den udmelding, der kom i går fra regeringen, om at sætte tilskuddet til de frie skoler ned.

Derfor kunne jeg rigtig godt tænke mig at få et svar fra SF's ordfører på, om SF er enig i den udmelding, som regeringen kom med i forbindelse med finansloven i går, altså om der er fare for, at rigtig, rigtig mange skoler, frie skoler, kommer til at lukke. Så spørgsmålet er egentlig bare, om man bakker op om det forslag eller ej.

Kl. 15:41

**Fjerde næstformand (Trine Torp):**

Fru Pia Olsen Dyhr.

Kl. 15:41

**Pia Olsen Dyhr (SF):**

Det gør vi ikke.

Kl. 15:41

**Fjerde næstformand (Trine Torp):**

Fru Anni Matthiesen, Venstre.

Kl. 15:41

**Anni Matthiesen (V):**

Jamen tusind tak, for jeg tror, at det kan være den eneste måde, vi skaber ro på. Jeg kan i hvert fald mærke både på min telefon og for den sags skyld i indbakken, at der stadig væk er mange bekymringer blandt de frie skoler.

Jeg vil egentlig gerne bare høre: Betyder det også, at SF ikke mener, at der skal ændres på koblingsprocenten, men faktisk mener, at de 76 pct., som de får i dag på de frie skoler, er det, man skal fastholde?

Kl. 15:42

**Fjerde næstformand (Trine Torp):**

Ordføreren.

Kl. 15:42

**Pia Olsen Dyhr (SF):**

Altså, grunden til, at jeg står og smiler, er, at fru Anni Matthiesen og jeg altid har en fast debat ved åbninger og afslutninger. Det er sådan lidt dejligt, det er lidt trygt. Så undskyld, hvis jeg virker sådan lidt ekstra glad.

Men ja, jeg er enig i, at koblingsprocenten skal være som i dag. SF vil gerne kigge på, om man kan stille sociale krav, eller om der skal være andre elementer i forhold til friskolerne fremadrettet. Det hører jeg også at friskolerne er åbne over for. Så den diskussion ønsker vi at tage, men koblingsprocenten skal blive.

Kl. 15:42

**Fjerde næstformand (Trine Torp):**

Tak for det. Den næste i talerrækken er Kathrine Olldag fra Radikale Venstre.

**Kathrine Olldag (RV):**

Tak for det. Jeg vil gerne kvittere for SF's høje ambitioner på klimaområdet og på velfærdsområdet i forhold til uddannelse og børn. Der minder vi jo meget om hinanden, der er store overlap, og vi har en lang politisk tjekliste, som vi rigtig godt kunne tænke os at hakke af sammen med bl.a. jer. Men selv om vi er enige om målet, er vi nok ikke helt enige om midlet, og det undrer os simpelt hen i Radikale Venstre, at I trækker en gammel travert som formueskatten ud af stalden. Den blev begravet 1997 af Poul Nyrup Rasmussen og har været død i 22 år. Lige så visionære, I er for Danmarks fremtid, lige så visionære kunne vi også godt tænke os, at I var for, hvordan det skal finansieres.

Så mit spørgsmål til SF er: Er det sådan, at vi kan forvente i den nærmeste fremtid, at SF også går med os ind i det 21. århundrede og prøver at finde finansieringsmuligheder for hele festen, som rent faktisk rimer på fremtid og ikke fortid?

Kl. 15:43

**Fjerde næstformand (Trine Torp):**

Fru Pia Olsen Dyhr.

Kl. 15:43

**Pia Olsen Dyhr (SF):**

SF har de brillen på, at hvis vi foreslår noget, skal vi også finansiere det, og det er jo det, SF er kommet med. Vi er kommet med konkrete finansieringsforslag, bl.a. formueskatten. Hvis Det Radikale Venstre kan komme med finansieringsforslag, der er socialt retfærdige, så er vi bestemt også villige til at kigge på det. Vi har ikke lagt os fast på en bestemt finansieringsmodel. Det, vi er optaget af, er, at det er grønt, og at det er socialt ansvarligt. Det må ikke være de socialt udsatte, der kommer til at betale festen. Det har vi oplevet før. Det kommer ikke til at ske på SF's vagt.

Kl. 15:44

**Fjerde næstformand (Trine Torp):**

Fru Kathrine Olldag.

Kl. 15:44

**Kathrine Olldag (RV):**

Jeg takker for svaret og glæder mig til at snakke videre om det ved forhandlingsbordet. Jeg kunne godt tænke mig lige at skifte spor. Jeg er også interesseret i minimumsnormeringerne, som I ved, og for os er der også det spørgsmål, der handler om, at minimumsnormeringer skal være rettighedsbaserede, altså skal være lovfæstede. Der er mit spørgsmål til fru Pia Olsen Dyhr: Er det sådan, at de ude i kommunerne, når der så dér ikke kan leves op til det her med én pædagog til tre børn og én pædagog til seks børn, vil få en eller anden form for politi, der ligesom kan komme og udstede bøder til dem, altså når de her forhold ikke overholdes? Eller hvordan har I tænkt jer at det skal sanktioneres, når det nu er lovfæstet?

Kl. 15:45

**Fjerde næstformand (Trine Torp):**

Ordføreren.

Kl. 15:45

**Pia Olsen Dyhr (SF):**

Præcis på samme måde, som vi gør med klasseloftet: at man tager en samtale med den pågældende kommune. Det er jo sådan, at vi har et klasseloft på 28 elever i klassen. Det er ikke alle kommuner, der lever op til det, hvilket faktisk er problematisk, men der kan være nogle meget legitime grunde til, at man måske i en periode har 29 elever i klassen. Det forestiller jeg mig er præcis det samme, som vi kommer til at se på børneområdet. Det er jo, fordi vi ønsker at

sikre en bund under vores børn. Jeg er også glad for, at Det Radikale Venstre har sagt ja til, at vi skal lave en lovbunden minimumsnormering, og jeg håber ikke, at I løber fra løftet nu.

Kl. 15:48

**Fjerde næstformand (Trine Torp):**

Tak. Den næste for en kort bemærkning er hr. Karsten Lauritzen.

Kl. 15:45

Kl. 15:45

**Karsten Lauritzen (V):**

Tak til fru Pia Olsen Dyhr for ordførertalen. Jeg vil godt spørge, hvor realistisk SF mener det er at komme igennem med formueskatten. Nu tyder det jo ikke på, at det er så realistisk, også i lyset af spørgsmål fra Det Radikale Venstre. Hvad er så SF's finansieringsplan? Hvem skal betale for alle de flotte velfærdslofter, hvis man ikke kommer igennem med formueskatten?

Kl. 15:46

**Fjerde næstformand (Trine Torp):**

Ordføreren.

Kl. 15:46

**Pia Olsen Dyhr (SF):**

SF har jo stillet adskillige forslag, som hr. Karsten Lauritzen sikkert er opmærksom på. Vi har bl.a. foreslået skat på finansielle transaktioner, og vi har kigget på skat af aktieudbytte, og som hr. Karsten Lauritzen sikkert noterer sig, er det en beskatning, som vender den rigtige ende opad. Det er dem med de bredeste skuldre, der får lov til at finansiere vores fælles velfærd. Men vi forestiller os jo heller ikke, at vi skal brandbeskatte danskerne eller skal skrue op for en eller anden større skatteskrue. Vi synes bare, at vi kan gøre det en lille smule mere retfærdigt end det, der er sket de sidste 4 år, og det er det, vi skal i gang med.

Kl. 15:47

**Fjerde næstformand (Trine Torp):**

Hr. Karsten Lauritzen.

Kl. 15:47

**Karsten Lauritzen (V):**

Tak. Når man ser forslaget til en finanslov, som man må formode at SF's formand forventer SF er en del af, kan vi udlede af det, fru Pia Olsen Dyhr forventer, at ud over de skattestigninger, der er – og der er jo en del i regeringens finanslovsforslag – så kan man som borger og virksomhed forvente, at ja, der er yderligere skatter og afgifter i den finanslov til at finansiere alle de flotte ønsker, som SF har og også vil kæmpe for i finansloven.

Kl. 15:47

**Fjerde næstformand (Trine Torp):**

Fru Pia Olsen Dyhr.

Kl. 15:47

**Pia Olsen Dyhr (SF):**

Som hr. Karsten Lauritzen sikkert er opmærksom på, er forhandlingsreserven lige nu på 2,1 mia. kr. Vi ønsker jo at bruge nogle penge på både børnene, uddannelse og klima og er derfor villige til at kigge på de eventuelle finansieringsforslag, der skal være. Men det helt afgørende for os er selvfølgelig, at de er socialt retfærdige, hvilket også gør, at vi ikke sådan gambler med alt muligt, som er centralt i Danmark. Så selvfølgelig skal det også gøres med eftertanke.

**Fjerde næstformand (Trine Torp):**

Tak for det, og den næste i rækken af spørgere er hr. Jakob Sølvhøj, Enhedslisten.

Kl. 15:48

**Jakob Sølvhøj (EL):**

Jeg vil godt sige tak for talen. Vi har i Enhedslisten været meget glade for det samarbejde, vi har haft med SF, om udarbejdelsen af det fælles forståelsespapir, og fru Pia Olsen Dyhrs tale bekræftede mig i, at vi i meget lange stræk trækker i samme retning, når det gælder klimaet, når det gælder minimumsnormeringer, når det gælder fjernelse af de nationale test i folkeskolen. Men der er jo også områder, hvor vores veje skilles.

Jeg vil i forlængelse af det spørgsmål, som hr. Søren Egge Rasmussen stillede, om SF's deltagelse i dele af parallelsamfundslovgivningen, spørge, om der ikke hos SF er en bekymring for konsekvensen af, at man har frtaget en del forældre retten til et frit valg af daginstitution – altså den her regel om, at der højst må være 30 pct. børn fra et udsat boligområde i en institution. Man kunne i Jyllands-Posten her forleden dag læse, at nu lå der dispensationsansøgninger fra 63 institutioner, fordi man vurderer, at man ikke kan overholde lovgivningen, og dermed risikerer man en lukning af institutionen. Er det ikke et stort problem, og hvad tænker fru Pia Olsen Dyhr der skal gøres ved det?

Kl. 15:49

**Fjerde næstformand (Trine Torp):**

Fru Pia Olsen Dyhr.

Kl. 15:49

**Pia Olsen Dyhr (SF):**

Tusind tak, hr. Jakob Sølvhøj. Jeg er også glad for det samarbejde, vi har haft i forbindelse med forståelsespapiret, men også efterfølgende, og jeg glæder mig meget til at forhandle finanslov sammen med Enhedslisten. Det tror jeg bliver hylt.

Når det er sagt, vil jeg sige om hele parallelsamfundspakken, at en af udfordringerne er de 30 pct. i daginstitutionerne. Det har været SF's ambition hele tiden at fastholde de 30 pct. Det har været et ønske fra os i meget, meget lang tid, ikke kun i forhold til daginstitutioner, men også i forhold til folkeskolen og i forhold til ungdomsinstitutioner, fordi vi ønsker, at der skal være en større blanding. Vi kan se enkelte ungdomsinstitutioner, f.eks. gymnasier, hvor der er hundrede procent oprindeligt danske elever, og vi har skoler, hvor der er 90 pct. af anden etnisk herkomst. Det er jo ikke der, hvor vi blandes, og så bliver vi nødt til at tage forskellige instrumenter i brug.

Vi skal også gøre det på en begavet måde, og nu må vi se konkret på de udfordringer, der er med de institutioner, for vi taler jo f.eks. om institutioner i boligområder, som risikerer at lukke, hvis vi ikke finder løsninger på det. Jeg håber, vi kan sætte os ned og gøre det på en forstandig måde, for ambitionen må være, at der skal være blandede daginstitutioner, også i de her områder.

Kl. 15:50

**Fjerde næstformand (Trine Torp):**

Hr. Jakob Sølvhøj.

Kl. 15:50

**Jakob Sølvhøj (EL):**

Altså, helt konkret er det jo nu op til ministeren, om der skal gives dispensation til de 63 institutioner, når loven træder i kraft den 1. januar 2020. Er det sådan, at SF vil garantere, at man lægger et hårdt pres på ministeren for faktisk at give dispensationerne, så vi

ikke skal se institutionslukninger i nærmeste fremtid? Og hvis det viser sig, at vi er meget tæt på, at institutionerne vil dreje nøglen om, er SF så indstillet på at genforhandle aftalen, så vi undgår, at konsekvensen af lovgivningen bliver, at rigtig mange børn må forlade den institution, de går på i dag?

Kl. 15:51

**Fjerde næstformand (Trine Torp):**  
Ordføreren.

Kl. 15:51

**Pia Olsen Dyhr (SF):**

Nu må vi jo se, hvad det er for nogle konkrete institutioner, der er tale om, og hvor langt de er fra at nå målet, og vi må også se på, hvor de ligger, og hvad fremtidsudsigterne er. Jeg synes, det må være en samlet pakke, vi må kigge på, i forhold til den udfordring, der er.

Der kan godt være institutioner, hvor vi skal have en diskussion om, hvorvidt man kan lave dispensation. Der kan også være institutioner, hvor det ikke giver mening. Og jeg kan ikke garantere, at vi bare kan lave en model for alle 63 af dem. Jeg synes, vi skal bruge lidt forstandighed, og jeg hører, at det er det, Enhedslisten efterlyser, og det vil vi da i SF gerne prøve at levere. Jeg er ked af, at Enhedslisten så ikke kan hjælpe os i de forhandlinger, men jeg er helt sikker på, at fru Kirsten Normann Andersen nok skal levere med hensyn til det.

Kl. 15:52

**Fjerde næstformand (Trine Torp):**

Tak for det. Og den sidste, vi når her i rækken af spørgere, er fru Mona Juul fra Det Konservative Folkeparti.

Kl. 15:52

**Mona Juul (KF):**

Tak til fru Pia Olsen Dyhr for talen. Jeg glæder mig til samarbejdet.

Politik skal laves sammen, løsninger skal laves sammen, og det skal være til Danmarks bedste. Uanset en virksomheds struktur eller ejerskab står der mennesker bag, ligesom der gør i børnehaverne, som du snakker om, og det handler også om arbejdspladser i virksomhederne. Forudsætningen for et godt velfærdssystem er jo, at erhvervslivet vækster og hele tiden leverer varer ind. Derfor vil jeg gerne spørge, om det er SF's holdning, at de familieejede virksomheder, der jo faktisk beskæftiger 850.000 danskere, får bedre eller dårligere muligheder for at investere i ny teknologi, grøn omstilling, eksport, vækst og nye arbejdspladser, hvis man tredobler arveafgiften.

Kl. 15:52

**Fjerde næstformand (Trine Torp):**

Fru Pia Olsen Dyhr.

Kl. 15:52

**Pia Olsen Dyhr (SF):**

Vi bakker op om Socialdemokraternes forslag om at øge arveafgiften.

Kl. 15:53

**Fjerde næstformand (Trine Torp):**

Spørgeren for anden korte bemærkning.

Kl. 15:53

**Mona Juul (KF):**

Jeg vil også spørge, om SF er interesseret i at drøfte input og fakta vedrørende en virksomheds værdiansættelse, som jo i dag skaber noget utryghed for virksomhederne, fordi man ikke på forhånd ved, ligesom man gjorde før med formueskattekursen, hvad det egentlig

er, prisen er. I dag værdisætter vi jo ud fra den fremtidige indtjening og ud fra, hvad goodwill er.

Vil I være med til at kigge på det? Ligesom fru Pia Olsen Dyhr spørger, om der er nogen af os, der har været ude i børnehaverne, vil jeg sige, at vi måske også kunne tage en tur ud til de familieejede virksomheder. Vil I være med til det?

Kl. 15:53

**Fjerde næstformand (Trine Torp):**  
Ordføreren.

Kl. 15:53

**Pia Olsen Dyhr (SF):**

Nu ved fru Mona Juul jo, at jeg har været på adskillige besøg hos danske familieejede virksomheder, og jeg er derfor også optaget af, at vi gør det på en klog og begavet måde. Og det kan vi bestemt godt kigge på – det skal der ikke være nogen tvivl om.

Men samtidig skal man altså også være opmærksom på, at en stærk privat sektor også er afhængig af, at vi har et stærkt velfærdssamfund – de er hinandens forudsætninger. Så hvis vi bare kan lave den balance, er jeg sådan set villig til både at være åben og lytte og høre. Det er ikke det samme som, at vi ændrer holdning til det, men jeg synes, det er et godt udgangspunkt altid at lytte til dem, der bliver påvirket af lovgivningen.

Kl. 15:54

**Fjerde næstformand (Trine Torp):**

Tak til fru Pia Olsen Dyhr. Den næste ordfører er fru Pernille Skipper fra Enhedslisten. Velkommen.

Kl. 15:54

(Ordfører)

**Pernille Skipper (EL):**

Tak for det. Tusindvis af mennesker, der her stemt på og knoklet for en ny retning – de unge klimaaktivister, som jeg tror heldigvis har fået møvet sig ind, så vi alle sammen har mødt dem; de offentligt ansatte; forældrene, der har råbt på minimumsnormeringer; patienter, som dannede menneskekæder rundt om sygehuse – har alle sammen nogle helt berettigede forventninger til, hvad vi skal levere nu, efter at der er kommet et historisk stort nyt flertal.

Vi er sådan set allerede i gang. Før valgkampen var det kun Enhedslisten og Alternativet, der gik ind for en 70-procentsreduktion af klimagasser senest i 2030. Det vælter ind med klimatosser i Folketingssalen. Jeg kan nærmest ikke følge med. Selv hr. Kristian Thulesen Dahl er sprunget ud som en af os vanvittige klimatosser. Det eneste, jeg tænker, er, at jeg bare ikke håber, at det bliver, ligesom når man laver en facebookbegivenhed og beder sine venner om at komme og hjælpe med at flytte om søndagen, og så melder alle sig til, men når det så bliver søndag formiddag, er man sådan pludselig blevet syg. Jeg håber faktisk, at hele højre side af Folketingssalen ikke bare siger 70 pct., men også melder sig ind i forhandlingerne og får lavet en klimalov. For vi kan godt være uenige om virkemidlerne, men klimaloven og rammerne bør vi være enige om.

Der er rigtig stor mulighed for, at man melder sig på banen. Vi skal træffe beslutning om en ny klimalov. Vi skal lave finanslovsforhandlinger. Og så skal der træffes beslutning om, om vi skal lede efter ny olie i Nordsøen – om vi skal binde fremtidige generationer til mere sort energi. Det synes jeg vi skal sige nej til, hvis vi mener det alvorligt, at vi vil efterlade en klode til vores børn og børnebørn, som vi kan være bekendt.

Enhedslisten går til finanslovsforhandlingerne med forslag om bedre og billigere kollektiv trafik. Vi vil give mere plads til skov og natur. Og på de spørgsmål burde selv de nyudklækkede og de mere erfarne klimatosser kunne være med.

Men det er ikke det eneste, vi skal i den finanslov, vi skal igennem nu, for efter årtier med nedskæringer er der virkelig brug for, at vi får rettet op, og at vi får udviklet vores velfærd. Psykiatrien er et af de områder, som er allermost forsømt, og hvor vi virkelig kigger hen nu. For 2 år siden blev en ung mand udskrevet fra en psykiatrisk afdeling i Østjylland, og hans mor fortalte, at det var alt for tidligt. Han havde haft så stærke psykoser, at han havde været tæt på at slå sig selv ihjel, og derfor var han blevet indlagt. Da han så blev udskrevet, var det til ingenting. Og 48 timer senere var han død. Det er ikke den eneste historie af den art. Der er patienter i psykiatrien, der bliver udskrevet, ikke fordi de er raske nok til at blive udskrevet, men fordi der ikke er plads. De er simpelt hen stadig væk i livsfare, og det kan vi ikke være bekendt.

Jeg tror, at moren, som har en søn indskrevet på den psykiatriske afdeling, på en eller anden måde har det på samme måde som dem, der afleverer deres børn i daginstitutionerne eller har forældre eller børn på hospitalerne. Vi har alle sammen sådan lidt en følelse af, at det hele spænder lidt til, og at der er et stykke vej, før vi får den der rigtige tryghed i vores velfærd, som vi egentlig synes vi burde have, og som egentlig er hele årsagen til, at vi holder så meget af det danske velfærdssamfund. Der skal vi bare huske, at gode daginstitutioner, solide folkeskoler og sygehuse ikke er noget, man bare bygger op fra bunden på et par dage. Det er noget, vi har arvet i generation efter generation, og det er på tide, at vi begynder at behandle den arv overordentligt. Vi skal genopbygge, fordi vores velfærd er noget særligt.

Så er det jo rigtigt, hvad statsministeren sagde i tirsdags, og som flere har givet hende ret i, nemlig at vi ikke kan fikse det hele på en gang. Men det er ikke det samme, som at det ikke skal kunne mærkes. Det er to forskellige ting. Det skal kunne mærkes. Den første finanslov skal kunne mærkes i velfærden, og den skal kunne måles i klimaregnskabet. Og der skal være penge til både minimumsnormeringer og sengepladser i psykiatrien og den grønne omstilling. Og vi skal ikke vælge mellem de tre.

Jeg ved godt, at finansministeren synes, at jeg er lidt sur, og det er jeg måske også, så det er jeg ked af, og jeg skal nok blive glad igen. Men sandheden er, at finanslovsforslaget fra regeringen altså ikke i sig selv indeholder et løft af vores velfærd. Der er faktisk, hvis man skal være helt ærlig, ikke afsat penge nok til, at vi kan garantere imod fyringer og forringelser næste år. Der er heller ikke i sig selv tiltag, som kan måles på klimaregnskabet. Og den pose penge, der så er sat af til at forhandle om, kan altså ikke fikse begge opgaver. Det er selvfølgelig afgørende for Enhedslisten, at vi ændrer på det, før vi laver en finanslov.

Kl. 15:59

Vi går konstruktivt til forhandlingerne. Vi satser på at blive glade undervejs, og vi har heldigvis masser af ideer til, hvordan vi får skruet op for ambitionerne, og vi har konkrete forslag til også at finde pengene. Og når vi har fremlagt forslag til finansiering, er det forslag, som ikke hæver skatten på arbejde. Vi har også fundet forslag til initiativer til at finde flere hænder, vel at mærke til at hæve beskæftigelsen, altså den reelle beskæftigelse, og ikke den her sådan halvreligiøse arbejdsudbudstankegang, der har bredt sig i Folketinget de sidste år. I alt er der for over 8 mia. kr. i indtægter i vores finanslovsforslag, og det er faktisk flere, end vi bruger. For pengene skal komme et sted fra, men de skal også komme det rigtige sted fra. I de sidste 20-30 år er der givet for over 45 mia. kr. i skatte- og afgiftslettelser. Nul gange har de reelt været målrettet de mindste indtægter. Stort set hver gang er pengene fundet hos velfærden, den sociale tryghed, hos dem, der har mindst. Derfor er uligheden som følge af politiske beslutninger steget i vores samfund. Konsekvensen er, at en større og større del af kagen går til dem, der har mest. Det vil Enhedslisten ikke lade ske igen. Den næste finanslov skal øge ligheden i Danmark.

Men det tegner godt. Jeg ved godt, at det ikke er meningen, at det skal komme ud af sådan en Enhedslistemund, men det kan jo skyldes min fortid. Jeg er faktisk optimist, for noget af det første, vi gjorde som nyt flertal, var at sende en ekstra børnecheck til nogle af de børnefamilier i Danmark, som har allermindst. Det er nogle børnefamilier, som faktisk har det rigtig, rigtig svært. Og lige meget hvor meget man laver videoer og filer med tallene, så er deres virkelighed altså ægte nok. Forargelsen i højrefløjen har været rigtig stor, og man har sådan ligesom måttet forstå, at forargelsen var på vegne af lønmodtagere, altså lønmodtagerne med lave indkomster. Det skal kunne betale sig at arbejde. Det hører vi igen og igen.

Men helt ærligt, hvis man virkelig brød sig om lønmodtagere med lave indtægter, havde man sat sig nok ind i deres økonomi til at vide, at der er mange penge – ikke småpenge, men mange penge – til forskel på at være på kontanthjælp og være i arbejde. Og det er noget, der betyder noget for de mennesker i de indkomstgrupper. Man ville nok undre sig mere over, hvorfor beskatning af aktier og kapitalindkomster var så meget lavere end for dem, som betaler skat, fordi de går på arbejde. Hvis højrefløjen virkelig bekymrede sig så meget om dem, der går på arbejde hver eneste dag, så ville de nok sørge for et ordentligt socialt sikkerhedsnet til dem, for de fleste af dem når altså at blive syge eller arbejdsløse i løbet af et langt liv. Det er meget almindeligt.

Hvis man virkelig havde hjerte for mennesker, der knokler, så ville man ikke bare lade pensionsalderen stige og stige. Så ville man ikke have skåret i deres dagpengeperiode, forringet deres folkepension og kontanthjælp for at give topskattelettelser. Og man ville ikke negligere fagforeningernes grundlæggende betydning for vores samfundsmodel den dag i dag på baggrund af en enkelt, ja dum, men dog en enkelt sag. Og det er der nogle her, der ikke forstår. I stedet for kører den der det skal kunne betale sig at arbejde-plade fuldstændig i samme rille. Derfor er jeg virkelig glad for, at vi på trods af uenigheder nu sidder med en regering, som godt ved, at lønmodtagerrettigheder betyder noget, også for vores samfund: Jeg betaler til din pension, i tillid til at du betaler til min; du betaler til min mine dagpenge, i tillid til at jeg betaler til dine.

Det er ikke mindst en regering, som har garanteret Enhedslisten – som dens parlamentariske grundlag – at vi nu har et stop for de arbejdsudbudsreformer, der har domineret dansk politik alt for længe og alt for længe har slået på mennesker, som er syge og arbejdsløse, og givet topskattelettelser til dem, der har mest. Det er vigtigt, for jeg møder aldrig lønmodtagere, der går og overvejer, om livet ikke ville være lidt federe på kontanthjælp end at være i arbejde. Jeg møder til gengæld rigtig mange mennesker, som bekymrer sig om, hvordan deres liv bliver, hvis de bliver syge, når de bliver nedslidte, når de bliver gamle. Og dem, sammen med vores klode og vores velfærd, skal vi i gang med at tage hånd om nu.

Kl. 16:04

**Første næstformand (Karen Ellemann):**

Tak til ordføreren. Det var helt præcist, på sekundet. Tak for det. Den første, der får mulighed for en kort bemærkning, er hr. Karsten Lauritzen fra Venstre, Danmarks Liberale Parti. Værsgo.

Kl. 16:04

**Karsten Lauritzen (V):**

Tak til fru Pernille Skipper for ordførertalen. Fru Pernille Skipper sad også i Folketinget, da Enhedslisten sidst var støtteparti til en socialdemokratisk regering – dog med forskellige andre partier indimellem – og har gjort sig nogle erfaringer. Og nu ved jeg godt, at man kan opfatte det som et drilleri, men det er det er egentlig ikke, for jeg er faktisk glad for, at det gik sådan. Men Enhedslisten havde sidste gang som støtteparti ikke meget held med at få ret meget igennem. Det har jo ført til refleksion hos Enhedslisten; sådan har jeg taget det ned.

Derfor vil jeg godt spørge, om det er nye tider nu, og om fru Pernille Skipper forventer i den her valgperiode, vi befinder os i, at man f.eks. vil komme igennem med sit ønske om markante lempelser af udlændingepolitikken. Er det Enhedslisten og fru Pernille Skippers forventning?

Kl. 16:05

**Første næstformand** (Karen Ellemann):  
Ordføreren.

Kl. 16:05

**Pernille Skipper (EL):**

Det er jo fuldstændig rigtigt, at vi har gjort os nogle erfaringer – det er vist den pæne måde at sige det på. Først vil jeg sige, at det ikke er helt rigtigt, at vi ikke fik særlig meget igennem; der skete faktisk utrolig meget på det grønne område. Det var ikke så moderne dengang, det ved jeg godt, men der skete meget dér.

Så skete der nogle ting, som trak Danmark i fuldstændig den forkerte retning, altså uligheden steg, der blev givet topskattelettelse osv. Det har forhåbentlig ført til refleksion hos de tre partier, der sad i regering dengang. Det siger de, og det tror jeg også på. Det har også ført til refleksion hos Enhedslisten, og det er jo derfor, at vi har et forståelsespapir. Enhedslisten sagde, at før man sætter sig på vores mandater, skal vi have opfyldt nogle betingelser, og vi skal være enige om retningen.

Hvad forventer jeg så af udlændingepolitikken? Jamen det er jo desværre en af de ting, som der stadig væk består et flertal for, altså det, der bliver kaldt en stram udlændingepolitik – jeg kan sætte nogle andre og bedre tillægsord på det – som jeg er meget uenig i. Men vi har da fået nogle ting igennem, og jeg regner med og håber også på, at vi kan overbevise Socialdemokraterne om andre kloge ting. Der hørte jeg i hvert fald en lille sprække, men jeg medgiver, at det nok ikke bliver Enhedslisten, der dikterer udlændingepolitikken – desværre.

Kl. 16:06

**Første næstformand** (Karen Ellemann):  
Tak til ordføreren. Hr. Karsten Lauritzen.

Kl. 16:07

**Karsten Lauritzen (V):**

Tak for svaret. Jeg spørger jo på vegne af alle dem, der har stemt på Enhedslisten, og det er måske lidt mærkeligt, for de har stemt på en helt anden udlændingepolitik end den, mit parti står for, men jeg spørger bare, fordi jeg tror, de har en forventning. Så kan man konkludere, at det også er fru Pernille Skippers forventning, at man får regeringen til at føre en helt anderledes udlændingepolitik – lad os lade være med at bruge ordet lempelser – end den, den tidligere regering har ført? Er det det, man kan forvente, hvis man har stemt på Enhedslisten, og er det, hvad fru Pernille Skipper forventer at man kommer igennem med i den her valgperiode med den nye regering?

Kl. 16:07

**Første næstformand** (Karen Ellemann):  
Ordføreren.

Kl. 16:07

**Pernille Skipper (EL):**

Det er jo hemmeligt, hvad der sker inde i stemmeboksen, hr. Karsten Lauritzen. Så vi siger bare, at du har talt med en ven, ikke? (*Munterhed*). Spøg til side.

Altså, det ærlige svar er: Nej, jeg har ikke en forventning om, at vi får Socialdemokraterne til fuldstændig at skifte udlændingepolitik. Jeg har en drøm om det, og vi kommer til at blive ved med at presse

på for det. Både statsministeren og udlændinge- og integrationsministeren og alle de andre tror jeg udmærket godt ved, at Enhedslisten er hamrende uenig i den linje, der er blevet lagt fra Socialdemokraternes side. Og jeg har slet ikke tid til at forklare, hvor meget der er galt med den. Men nej, jeg har ikke en forventning om, at vi får den fuldstændig lagt om, men jeg har et håb om det.

Kl. 16:08

**Første næstformand** (Karen Ellemann):

Tak til ordføreren. Den næste spørger er hr. Kristian Thulesen Dahl. Værsgo.

Kl. 16:08

**Kristian Thulesen Dahl (DF):**

Tak for det. Vi bliver lidt ved udlændingeområdet, for fru Pernille Skipper har jo sammen med sine venner fået igennem, at de, der er på tålt ophold i Danmark, ikke skal være på øen Lindholm. Det kan man sige måske er den nemme del af beslutningen. Det svære bliver så at finde ud af: Hvad så? Nu prøvede jeg i mine spørgsmål til hr. Morten Østergaard at finde ud af, hvad der nu skal ske med de her mennesker, som jo er folk, der er idømt 10 eller 12 år for drab, og som derfor er udvisningsdømt; det er voldtægtsforbrydere, som har fået en dom for voldtægt, og som derfor er blevet udvisningsdømt; det er folk, der har begået noget i forhold til terrorbestemmelsen, og som derfor er udvisningsdømt. Det er jo mennesker, som vi har i Danmark i dag, som er på tålt ophold i Danmark. De er måske på Kærshovedgård nu, og de skal så ikke til Lindholm. Det er besluttet. Hvad skal de så? Hvor skal de så hen? Hr. Morten Østergaard fablede lidt om, at de skulle spredes rundt i landet, men det blev jeg jo ikke særlig meget klogere af, for hvor og under hvilke vilkår? Kan fru Pernille Skipper fortælle lidt om, hvad Enhedslisten ønsker at der skal ske med de her mennesker?

Kl. 16:09

**Første næstformand** (Karen Ellemann):  
Ordføreren.

Kl. 16:09

**Pernille Skipper (EL):**

Her er der jo tale om en masse forskellige mennesker. Der er også nogle af de mennesker, som har domme for at have haft 5 g hash i lommen, så vidt jeg husker det. Så det er mange forskellige mennesker. Men de har det tilfælles, at de alle sammen har afsonet deres dom. Jeg ved godt, at det for tiden ikke er super politisk korrekt at tale om det der med menneskerettighederne, men de er jo færdige med at afsones deres straf. Det er jo sådan, det fungerer i et demokratisk samfund. Derfor synes jeg faktisk også, at menneskerettighederne tæller for dem, også selv om de har begået forfærdelige forbrydelser. Sådan er det indrettet i demokratier.

Når det er sagt: Nej, jeg ved ikke endnu, hvor de skal hen. Det finder vi jo ud af. Det er jo en del af de forhandlinger, der skal i gang.

Kl. 16:10

**Første næstformand** (Karen Ellemann):  
Hr. Kristian Thulesen Dahl.

Kl. 16:10

**Kristian Thulesen Dahl (DF):**

Det er til det her med at negligere de her menneskers gøren og laden i Danmark og det her med, at de har udstået deres straf, at det er sådan nogle fine mennesker, og så pyt med, at det kunne være en dom på 12 års fængsel for drab og en udvisning: En del af straffen er jo også udvisning, en del af straffen er, at de er udvisningsdømt, men de rejser ikke ud af landet. Og en del af de her mennesker kan

jo godt rejse ud af landet, men deres lande siger, at de kun vil tage imod dem, hvis de rejser frivilligt, og vi kan ikke tvangsudsende dem.

Så siger jeg bare igen: Den nemme del af det var at sige, at den løsning, som vi havde fundet for i højere grad at prøve at isolere de her mennesker fra det danske samfund, nemlig at placere de her mennesker på øen Lindholm, var fuldstændig håbløs – det var en tåbelig løsning, og den er taget af bordet – men så må man da også kunne svare danskerne på, hvad der så skal ske. Hvad skal der så ske med de her mennesker? Det er jo ikke folk, der er blevet taget for at have nogle få gram hash i lommen. Det er folk, der har været dømt for drab, voldtægt og forbrydelser mod Danmark i forhold til terrorbestemmelserne. Hvad skal der ske med de her mennesker i fremtiden?

Kl. 16:11

**Første næstformand** (Karen Ellemann):  
Tak. Ordføreren.

Kl. 16:11

**Pernille Skipper** (EL):

Hr. Kristian Thulesen Dahl ved godt, at der findes danske statsborgere, der har begået den slags forbrydelser, som afsoner deres straf og så får en chance til. Det er sådan, det fungerer i det danske samfund. Og ja, så taler vi om udvisningsdømte, som for nogles vedkommende kunne rejse hjem, og som for andres vedkommende ikke kan rejse hjem. Jeg bliver bare nødt til at sige noget til den retorik, der bliver brugt omkring det, for det er ikke bare sådan, at det her er djævelen på Jord, og at man så kan smide de mennesker ned i et sort hul. Men jeg medgiver, at der skal findes en løsning, hvor vi gør det på en ordentlig måde, og hvor vi også tager hensyn til de lokalområder, ved at vi ikke bare sætter en masse tidligere dømte ind det samme sted og skaber en masse utryghed. Så vi må finde en løsning og finde forskellige steder i landet, sådan at man ikke samler dem og utrygheden ét sted. Det synes jeg da er en vigtig pointe, som Morten Østergaard kom med tidligere.

Kl. 16:12

**Første næstformand** (Karen Ellemann):

Tak til ordføreren. Den næste spørger er hr. Morten Østergaard fra Radikale Venstre.

Kl. 16:12

**Morten Østergaard** (RV):

Det er jo rigtigt, at vi undertiden har set lidt forskelligt på den økonomiske politik, men jeg kan mærke, at der er en fælles ambition om at skabe grundlag for et større økonomisk råderum. Det har vi jo egentlig også forpligtet os på i forståelsespapiret på en måde, som samlet set øger beskæftigelsen i Danmark. Men når jeg kigger på Enhedslistens finanslovsforslag, er der jo nogle ting, som springer i øjnene. F.eks. har der også i valgkampen været meget snak om cigarettafgifter. Der vil jeg bare spørge: Er det sådan, at Enhedslisten er med på at sætte afgiften på cigaretter også mere op, end regeringen foreslår, primært af hensyn til folkesundheden, men også med de sideeffekter, at det både bidrager til det ene og det andet?

Kl. 16:13

**Første næstformand** (Karen Ellemann):  
Ordføreren.

Kl. 16:13

**Pernille Skipper** (EL):

Enhedslisten har den holdning, som jeg mener også Radikale Venstre har, nemlig at cigaretterne bør koste 60 kr. pr. pakke. Det er sådan set ikke, fordi vi mener, at det er en god indtægtskilde. Det er,

fordi det er der, eksperterne anbefaler os at lægge niveauet, sådan at det har en forebyggende effekt og forhindrer unge mennesker i at begynde at ryge cigaretter. Det vil vi virkelig gerne have at de ikke begynder på.

Så vil vi også rigtig gerne have, at vi bruger nogle af indtægterne, der kommer fra det, på at sørge for at lave en bedre indsats over for socialt udsatte, fordi det kan have en social slagside. Og vores sundhedsvæsen har generelt et stort problem med ulighed i sundhed. Så det vil vi også gerne.

Men ja, vi har da også den indstilling, at 50 kr. pr. pakke er for lidt, og at det skal blive 60 kr. Jeg håber, at både Radikale Venstre og SF vil danne en hellig/uhellig alliance også på det punkt.

Kl. 16:14

**Første næstformand** (Karen Ellemann):  
Hr. Morten Østergaard.

Kl. 16:14

**Morten Østergaard** (RV):

Når jeg spørger, er det jo bare, fordi der i virkeligheden, når vi diskuterer det her med de økonomiske balancer, er muligheden for, at man, hvis man gerne vil styrke folkesundheden, kan kigge på nogle afgifter på usunde fødevarer eller usundt forbrug – det er jo så trods alt de færreste, der spiser cigaretterne – og man kan kigge på afgifter på forurening. Og hvis man så sænker skatten på arbejde, har man jo faktisk på den måde bidraget til både at øge beskæftigelsen, skabt sig et større råderum og fremmet den grønne omstilling eller lighed i sundhed. Derfor spørger jeg egentlig bare Enhedslisten: Er det egentlig så slemt?

Kl. 16:14

**Første næstformand** (Karen Ellemann):  
Ordføreren.

Kl. 16:14

**Pernille Skipper** (EL):

Jeg tror, at jeg vil lave krydset en lille smule anderledes – eller ja, det vil vi i Enhedslisten. For det er jo rigtig nok, at afgifter kan bruges til at være adfærdsregulerende, og det er da bestemt også noget af det, vi skal tale om, når det kommer til hele den grønne omstilling. Men hvis du f.eks. kigger på vores klimaudspil, som får os i mål med en 70-procentsreduktion senest i 2030, og som i øvrigt er fuldt finansieret, så øger det ikke uligheden. Det gør det ikke, for når vi f.eks. vil hæve benzinafgifterne, fører vi dem krone til krone tilbage til den grønne check, til de laveste indkomster, og ikke kun til mennesker, der er i arbejde. Det er for at sørge for ikke at øge uligheden i vores samfund. Det er meget vigtigt for os, når vi bruger forbrugsafgifter, at formålet ikke skal være at finde indtægter. Formålet skal være at ændre adfærd og sørge for, at uligheden ikke stiger samtidig.

Kl. 16:15

**Første næstformand** (Karen Ellemann):

Tak til ordføreren. Næste spørger er Karsten Hønge fra Socialistisk Folkeparti.

Kl. 16:15

**Karsten Hønge** (SF):

I sin tale nævnte fru Pernille Skipper et par gange sit humør, og det gjorde, at jeg kom til at tænke tilbage på 2016. Der fejlede humøret ikke noget. Der blev der danset på bordene, på grund af at englænderne havde stemt sig ud af EU. Og Enhedslisten udtalte, at so ein ding müssen wir auch haben – altså her forstået som en folkeafstemning. Der blev ovenikøbet sat dato på den, og det skulle så være grundlovsdag året efter. Jeg forstår på det hele, at partiet har

evalueret og er kommet frem til, at man nok var lidt for hurtig på aftrækkeren.

Men når man nu kigger på Enhedslistens EU-program, står der fortsat, at man er modstander af EU, og at man ønsker, at Danmark skal forlade EU. Så nu spørger jeg: Hvornår har man en forestilling om at det skulle foregå, og hvornår skulle afstemningen være? Forestiller man sig en tilknytning til EU a la den norske model? Det er en model, som vi jo kan se at de nu i England ikke kunne drømme om at foreslå sig selv.

Kl. 16:16

**Første næstformand** (Karen Ellemann):  
Ordføreren.

Kl. 16:16

**Pernille Skipper** (EL):

Altså, det er jo fuldstændig rigtigt, at vi har lært – det skulle man også helst – af den situation, der er i England lige nu, som jo er vældig, vældig kaotisk. Så selv om Enhedslisten er meget kritiske over for EU som institution og synes, at der skal laves nogle grundlæggende ting om i det internationale samarbejde, sådan at det er et internationalt samarbejde, der rent faktisk sætter klima og lønmodtagerrettigheder i højsædet, synes vi ikke, der skal være en folkeafstemning, indtil vi har set, hvad konsekvenserne af brexit er, og har lært ordentligt af det. Det er vigtigt, hvis man skal have sådan en folkeafstemning, at man så præcis ved, hvad man stemmer om. Det må vi bare erkende, når vi kigger på brexit.

Kl. 16:17

**Første næstformand** (Karen Ellemann):  
Hr. Karsten Hønge.

Kl. 16:17

**Karsten Hønge** (SF):

Er det nu ikke lige en drejning af ordene, fru Pernille Skipper, at Enhedslisten er *kritiske* over for EU. Altså, i jeres program står der, at I er *imod* EU, og at man skal ud af EU. Vi er også i SF kritiske over for EU, ligesom vi er det over for alle institutioner, men vi er ikke imod selve institutionen – det er jo dér, afstanden er. Men er Enhedslisten nu ikke modstandere af EU mere, synes jeg da lige, jeg vil sætte et kryds i min kalender i dag, i forhold til at det er blevet slået fast.

Men mens vi nu taler om fremtiden: Hvad kan vi så bruge EU til? Nu foreslår EU øremærket barsel til fædre. Det er en ting, som vi synes er en rigtig god idé, og der er vel ikke nogen, der er for fine til at tage imod en god ting, uanset hvor den kommer fra.

Kl. 16:17

**Første næstformand** (Karen Ellemann):  
Ordføreren.

Kl. 16:17

**Pernille Skipper** (EL):

Ja, SF er kritiske over for EU. Og ja, i Enhedslisten er vi modstandere af EU. Den institution er bygget udemokratisk op og sikrer, at varenes fri bevægelighed og store virksomheders mulighed for at udnytte underbetalt arbejdskraft og også trykke løn- og arbejdsvilkår i Danmark kommer før hensynet til lønmodtagerrettigheder. Altså, sådan kan vi jo blive ved. Så jeg kunne godt tænke mig, at SF måske skruede lidt op for kritikken en gang imellem.

Når det er sagt, vil jeg sige konkret i forhold til barselsforslaget, at Enhedslisten også hele vejen igennem, da vi havde flertallet sidst og SF ikke var med på øremærket barsel, har kæmpet for det. Vi ville sådan ønske, at det kunne blive gennemført med et flertal,

demokratisk forankret i Folketinget. Det er bare mit grundlæggende syn på det.

Kl. 16:18

**Første næstformand** (Karen Ellemann):

Tak til ordføreren. Og den næste spørger er hr. Orla Østerby fra Det Konservative Folkeparti.

Kl. 16:18

**Orla Østerby** (KF):

Tak for det. Den 10. maj 2019 kom Enhedslisten med et forslag om skærpet straf i forbindelse med hvidvask, og i den forbindelse udtalte hr. Rune Lund, at i forhold til højere straf vil det indgå i overvejelserne, at man skal kunne risikere helt op til 12 års fængsel.

Som konservativ er jeg selvfølgelig glad for, at Enhedslisten er enig i, at det kan have en forebyggende effekt med højere straf. Og det, jeg gerne vil spørge ordføreren om, er, om ordføreren kan nævne andre områder, hvor højere straf kan have en forebyggende virkning.

Kl. 16:19

**Første næstformand** (Karen Ellemann):  
Ordføreren.

Kl. 16:19

**Pernille Skipper** (EL):

Hvis man kigger på forskningen, især af sådan kalkuleret beregnede kriminalitet, viser den meget klart, at tilstedeværelsen af straf sammen med opdagelsesrisikoen kan have en forebyggende effekt. Og når vi kigger på hvidvask, skatteunddragelse, er strafniveauerne, synes vi, meget lave. Men det skal jo kombineres med en øget opdagelsesrisiko. Altså, et af de kæmpestore problemer, vi har lige nu, er jo, at skattemyndighederne er blevet sparet i stykker bid for bid, skattemedarbejder for skattemedarbejder, og derfor bliver man ikke opdaget, når man unddrager skat i Danmark – risikoen er simpelt hen for lille. Så de to ting sammenlagt er gode redskaber, særlig når det kommer til økonomisk kriminalitet og andre former for beregnende planlagt kriminalitet.

Kl. 16:20

**Første næstformand** (Karen Ellemann):  
Hr. Orla Østerby.

Kl. 16:20

**Orla Østerby** (KF):

Tak. Jeg prøver lige en gang mere. Mener fru Pernille Skipper, at det er muligt at finde andre områder end hvidvask og økonomisk kriminalitet – hvor det jo selvfølgelig også er vigtigt, at vi har skærpede straffe – hvor man også kunne forestille sig, at der ville være mulighed for, at det havde en forebyggende effekt? Jeg ved jo, at Enhedslisten konsekvent har stemt imod højere straffe i forbindelse med øvrig kriminalitet.

Kl. 16:21

**Første næstformand** (Karen Ellemann):  
Ordføreren.

Kl. 16:21

**Pernille Skipper** (EL):

Det er simpelt hen ikke korrekt. Nu har jeg været retsordfører i en rum tid herinde, og det er ikke korrekt, at Enhedslisten konsekvent har stemt imod højere straffe. Vi har foreslået højere straffe, især inden for det økonomiske område – som er forskellige former for kriminalitet, skulle jeg lige hilse og sige – fordi straffene ikke er fulgt med op, og fordi det særlig på de områder altså har en effekt. Men det *skal* ses sammen med en øget opdagelsesrisiko. Så har vi



også stemt for at hæve straffen for voldtægt og andre former for personfarlig kriminalitet.

Det, som vi har været kritiske over for, er tanken om, at det alene handler om skærpet straf, altså at vi hele tiden bare skal blive ved med at sætte straffene op, og at det i øvrigt nærmest er det eneste, man kan få ud af en konservativ justitsminister, lige meget hvor mange år han får lov til at sidde der – altså at den eneste løsning, man har på noget som helst, er at sætte straffene op, når vi ved, at det i forhold til rigtig mange kriminalitetsformer bare har nul effekt.

Kl. 16:21

**Første næstformand** (Karen Ellemann):

Tak til ordføreren. Den næste spørger i rækken er hr. Uffe Elbæk, Alternativet.

Kl. 16:21

**Uffe Elbæk** (ALT):

Jeg vil allerførst sige tak for det gode parløb, Alternativet og Enhedslisten har haft på den grønne dagsorden igennem mange år. Det er simpelt hen så dejligt at se, at der nu nærmest er konsensus på tværs af alle partierne. Det er en kæmpe fornøjelse.

Mit spørgsmål til ordføreren kunne jeg egentlig have stillet til alle støttepartierne og også til statsministeren. Det ligger et lidt andet sted i forhold til det, vi normalt plejer at diskutere hernede. Når man læser forståelsespapiret, står der ikke et ord om kultur, og vi, der ikke har været inde i det forhandlingsrum, kan godt undre os over, at ingen af partierne har vægtet det så meget, at der i hvert fald kom bare to linjer om det. Og det er samtidig med, at vi hernede i salen igen og igen hører, hvor vigtige de danske værdier er, og at det er vigtigt, at vi styrker det danske samfund. Og hvis der er noget, der gør det, er det da kulturen. Så kunne ordføreren bare give os et lille indblik i, hvorfor der ikke står én linje om det?

Kl. 16:23

**Første næstformand** (Karen Ellemann):

Ordføreren.

Kl. 16:23

**Pernille Skipper** (EL):

Jeg kan starte med at sige tak og i lige måde. Der er ikke nogen tvivl om, at vi har et rigtig godt samarbejde på det grønne område, og efter at Venstre er kommet om bord på de 70 pct., er vi efterhånden ved at nå et historisk resultat, som Alternativet har en rigtig stor del i, og det skal I have tak for.

Jeg vil også sige tak for et mere end godt spørgsmål. Kulturen er jo forsømt og nogle gange også i vores eget parti, så vi ikke får sat det allerøverst på dagsordenen – heller ikke selv om vi sidder 21 dage inde i et forhandlingslokale. Men jeg ved, at det er noget, vi gerne vil gøre bedre, og det kan være, at vi kan udvikle et godt samarbejde med Alternativet også her. Jeg synes, at noget af det vigtigste, vi skal gøre i den her periode, er at styrke public service. Og så ved jeg, at vi også har en kulturordfører, som går gevaldigt meget op i at sørge for at gøre kultur mere bredt favnende og sørge for, at mange flere får adgang til det – især nogle af de mennesker, som ikke har så meget i vores samfund.

Kl. 16:24

**Første næstformand** (Karen Ellemann):

Spørgeren.

Kl. 16:24

**Uffe Elbæk** (ALT):

Det er jeg fuldstændig enig i. Vi har også på det her område et godt samarbejde, og der er også en meget engageret ordfører fra Enhedslisten. Men en ting er, at der ikke står noget i forståelsespapiret, noget

andet er, at vi efterfølgende får at vide, at det omprioriteringsbidrag, som alle har været kritiske over for på uddannelses- og kulturområdet, ikke bliver løftet på kulturområdet, selv om Socialdemokratiet i valgkampen meget klart gik ud og sagde, at omprioriteringsbidraget selvfølgelig også ville blive fjernet på kulturområdet. Nu får vi at vide, at det gør det ikke. Jeg vil faktisk den her regering det rigtig, rigtig godt, så skal vi ikke hjælpe regeringen med at ombestemme sig på det her område?

Kl. 16:24

**Første næstformand** (Karen Ellemann):

Ordføreren.

Kl. 16:24

**Pernille Skipper** (EL):

Det synes jeg lyder som en overordentlig god idé, og jeg vil bare sige, at det overrasker bestemt også os i Enhedslisten, at omprioriteringsbidraget på kulturområdet ikke er fjernet. Det kommer vi til at tale meget mere om inde i de forhandlingslokaler.

Kl. 16:25

**Første næstformand** (Karen Ellemann):

Så er den næste spørger i rækken hr. Peter Seier Christensen fra Nye Borgerlige.

Kl. 16:25

**Peter Seier Christensen** (NB):

Tak for ordet. Enhedslisten ønsker at sænke landbrugsproduktionen for at reducere den danske CO<sub>2</sub>-udledning. Det vil alt andet lige føre til tab af velstand og også færre penge til velfærd. Hvis vi lukker produktionen ned i Danmark, betyder det blot, at de samme varer vil blive produceret i et andet land med en tilsvarende eller større CO<sub>2</sub>-udledning.

Mener fru Pernille Skipper, at det er en hensigtsmæssig måde at løse klimaudfordringen på?

Kl. 16:25

**Første næstformand** (Karen Ellemann):

Ordføreren.

Kl. 16:25

**Pernille Skipper** (EL):

Enhedslisten ønsker jo ikke *bare* at lukke landbruget. Det ville være helt absurd, og jeg synes faktisk også, at det er en uskik, at den grønne diskussion – som vi heldigvis har – hele tiden kommer til at handle om, om man skulle være for eller imod landbrug. Vi er bestemt ikke imod landbrug. Men hvis man indser, at man står i en klimakrise, og at Danmark har et ansvar, og man melder sig på banen der – og nu tror jeg, at Nye Borgerlige er de eneste, som ikke har meldt sig med hensyn til 70-procentsreduktionen, men det kunne jo være, I kom på bedre tanker – bliver man nødt til at se på landbrugets reduktion og udledning. De står altså for en tredjedel af Danmarks udledninger, og derfor foreslår vi eksempelvis, at vi tager noget af den landbrugsjord, som er allerdårligst at producere på og dermed også udleder rigtig meget CO<sub>2</sub>, og omlægger den til skov og natur, så vi får plus på kontoen, i stedet for at kompensere landmændene for det, og at vi i øvrigt også hjælper de landmænd, der gerne vil producere på en mere klimavenlig måde, til at kunne gøre det.

Kl. 16:26

**Første næstformand** (Karen Ellemann):

Spørgeren.

**Peter Seier Christensen (NB):**

Så har jeg et helt generelt spørgsmål. Hvis vi laver tiltag for at reducere CO<sub>2</sub>-udledningen i Danmark, som blot fører til, at der bliver udledt CO<sub>2</sub> i andre lande, så vil den 70-procentsreduktion, som det parlamentariske flertal, størstedelen af salen, nu ønsker, jo ikke være en reel reduktion på 70 pct., men blot et tal på et stykke papir.

Mener fru Pernille Skipper ikke, at det er at snyde på vægten, hvis vi opnår vores 70 pct. blot ved at flytte en del af udledningen til udlandet?

Kl. 16:26

Kl. 16:27

**Første næstformand (Karen Ellemann):**  
Ordføreren.**Pernille Skipper (EL):**

Men jeg tror ikke, der er nogen, der foreslår, at vi bare skal flytte udledningen til udlandet. Tværtimod er der en hel masse, der taler om, at vi netop ikke må snyde på vægten ved at reducere vores nationale udledninger ved at plante skov andre steder i verden eller flytte rundt på nogle kvoter. Tværtimod. Vi snakker jo om reelle nationale reduktioner. Men det er jo rigtigt, at hele tanken bag Parisaftalen er, at alle lande skal reducere. Danmark har en særlig forpligtelse. Vi er nogle af dem i verden, der sviner allermost pr. borger, og vi skal gå foran. Men selvfølgelig kommer det ikke til at lykkes, hvis vi er de eneste, der gør noget. Det siger sig selv.

Kl. 16:28

**Første næstformand (Karen Ellemann):**

Den næste spørger er hr. Alex Vanopslagh fra Liberal Alliance.

Kl. 16:28

**Alex Vanopslagh (LA):**

Tak til ordføreren for en passioneret tale om klima og ulighed. Jeg er overbevist om, at den grønne omstilling kræver nogle liberale værktøjer så at sige. Det kan jo være, at de grønne biler skal afgiftsfritages, også rigmandens Tesla, at afgiften på overskudsvarme måske skal væk, og i det hele taget vil en grøn omstilling medføre, at aktionærer i superkapitalistiske virksomheder såsom Vestas vil få kronede dage. Det kan jo have en konsekvens for den altafgørende vitale samfundsnerve, kanarieflugten i kulminen, det er selvfølgelig Ginikoefficienten, jeg taler om, som kan gå hen og stige med en decimal eller to, og det vil før eller siden stille Enhedslisten i det dilemma, at de skal vælge, prioritere mellem at bruge pengene på mindre ulighed eller mere klima: Kan man acceptere, at København står under vand, hvis bare Ginikoefficienten er faldet en smule? Hvad er vigtigst? Er det, at havene ikke stiger, eller at uligheden ikke stiger?

Kl. 16:29

**Første næstformand (Karen Ellemann):**  
Ordføreren.

Kl. 16:29

**Pernille Skipper (EL):**

Jeg ved simpelt hen ikke, hvem der har gjort den der Ginikoefficient til en kanarieflugt. Det er i hvert fald ikke os. Altså, du kan sagtens tænke på isolerede ting, som Enhedslisten har stemt for i Folketingsalen, som har en lille negativ effekt på Ginikoefficienten. Det har aldrig nogen sinde været en hellig ko for os. Det er noget, som den her side af salen gør det til. Men når uligheden stiger og stiger i vores samfund og det ikke bare er et lille nøk på Ginikoefficienten, men det er, fordi langt flere af de værdier, vi har i samfundet, stran-

der hos nogle ganske få i stedet for at gå til vores velfærdssamfund – skoler, sygehuse, en grøn omstilling – så har vi et problem. Så hvis jeg virkelig skal svare på et ellers superpolemisk spørgsmål, vil jeg sige: Man kan give det et nøk på Ginikoefficienten, det kommer ikke til at være det, der står i vejen.

Men så vil jeg også sige, at det jo er en fuldstændig falsk præmis. For vi har netop vist med en gennemregnet, fuldt finansieret konkret klimaplan, at vi kan gøre det uden at øge uligheden.

Kl. 16:30

**Første næstformand (Karen Ellemann):**

Tak til ordføreren. Så er det spørgeren for anden runde.

Kl. 16:30

**Alex Vanopslagh (LA):**

Jeg vil egentlig bare glæde mig over, at Enhedslisten nu ikke længere går så meget op i, om Ginikoefficienten ændrer sig, om uligheden stiger, så længe det kun er en smule, og det er jo kun en smule, uligheden er steget i Danmark. Jeg synes, at fru Pernille Skippers erklærede kærlighed til det glade liberale budskab tidligere i dag giver langt mere mening nu. Så det vil jeg egentlig bare kvittere for. Tak.

Kl. 16:30

**Første næstformand (Karen Ellemann):**

Den næste spørger i rækken ... Undskyld, det er ordføreren.

Kl. 16:30

**Pernille Skipper (EL):**

Det er jo fair nok, det kunne godt bare få lov at stå. Jeg vil bare sige, at hvis det er gået op for Liberal Alliance nu, at Ginikoefficienten ikke er det, vi taler om, når vi taler om ulighed i vores samfund, og det er Liberal Alliance, der går så meget op i det, så er det fint. Så lad os bare sige, at det er nyt. Det er i hvert fald nyt for Liberal Alliance. Super.

Kl. 16:31

**Første næstformand (Karen Ellemann):**

Tak til ordføreren. Den næste spørger i rækken er så fru Jane Heitmann fra Venstre.

Kl. 16:31

**Jane Heitmann (V):**

Tak for det. Jeg kunne godt tænke mig at spørge lidt ind til Lindholm i forlængelse af hr. Kristian Thulesen Dahls spørgsmål. Lad mig starte med at sige, at jeg er fuldstændig enig med fru Pernille Skipper i, at man skal holde en god tone, og jeg er også fuldstændig enig i, at menneskerettighederne skal overholdes.

Jeg vil bare gerne spørge helt konkret: Hvor skal de mennesker, som skulle have været på Lindholm, være henne nu?

Kl. 16:31

**Første næstformand (Karen Ellemann):**

Ordføreren.

Kl. 16:31

**Pernille Skipper (EL):**

Det er ikke afklaret endnu.

Kl. 16:31

**Første næstformand (Karen Ellemann):**

Spørgeren.

**Jane Heitmann (V):**

Enhedslisten må jo have en holdning til, hvor de mennesker skal være, så derfor prøver jeg bare lige at spørge igen: Hvor skal de mennesker, som skulle have været på Lindholm, være henne, hvis Enhedslisten kan bestemme?

Kl. 16:31

ikke spille unødige skattekroner, som man ville gøre med Lindholm. Og så lytter jeg meget gerne til, hvad vi ellers skal gøre.

Kl. 16:32

**Første næstformand (Karen Ellemann):**  
Ordføreren.

Kl. 16:32

Det er ikke en sort-hvid diskussion om, hvad man skal gøre med mennesker på tålt ophold. De er i et juridisk limbo. De er udvist af Danmark, men de kan ikke udrejse af Danmark. Det er ikke sådan et vildt ukompliceret spørgsmål, det medgiver jeg, men det kan stadig væk efter en del år i Folketinget undre mig, at man kan tage noget, som i virkeligheden er så komplekst, og så blive ved med at prøve på at gøre det til, at jeg skulle have sagt, at de bare skal have lov til at vandre frit omkring, at det er ligegyldigt, og at de nok bare alle sammen er søde mennesker. Tværtimod.

Men det er et kompleks spørgsmål, og jeg har ikke det fulde svar, men jeg har svaret på, hvad Enhedslisten synes om principper, og hvad der skal indgå i debatter.

Kl. 16:35

**Pernille Skipper (EL):**

Jamen det skal vi forhåbentlig indgå i nogle snakke med regeringen og de øvrige støttepartier om. Jeg vil mene, at det er vigtigt, dels at vi sørger for, at vi ikke samler alle et sted og skaber utryghed i et lokalområde, dels at vi gør det forholdsvis billigt og i hvert fald ikke spilder skattekroner unødigt, og at vi samtidig også sørger for, at menneskerettighederne ikke bare sådan lige er på nippet til at blive overholdt, men rent faktisk bliver overholdt. At være på tålt ophold på ubestemt tid er ikke for sjov. Det kan godt være, at det er nogle slemme mennesker, vi ikke kan lide, men deres rettigheder skal også overholdes.

Kl. 16:32

**Første næstformand (Karen Ellemann):**  
Tak. Hr. René Christensen.

Kl. 16:35

**Første næstformand (Karen Ellemann):**

Næste spørger er hr. René Christensen fra Dansk Folkeparti.

Kl. 16:32

**René Christensen (DF):**

Tak for det, formand. I forbindelse med det spørgsmål, der lige er blevet stillet, kunne jeg forstå på Enhedslistens ordfører, at de her mennesker på tålt ophold er nogle, der er blevet taget med 5 g hash i lommen, så det er nok ikke så slemt. Nu vil jeg lige sige, hvad det er for nogle mennesker:

Det er knap 80 mennesker. Der er 18, der har begået narkokriminalitet; der er 18, der har begået krigsforbrydelser; der er 12, der har begået voldtægter; der er 8, der har begået drab; der er 6, der har begået grov vold og fremsat trusler; der er 3, der har lavet vold med døden til følge; der er 3, der har lavet røverier; der er 2, der har lavet brandstiftelse; der er 2, der har lavet menneskesmugling; der er 2, der er til fare for statens sikkerhed, og 1, der har lavet forsøg på terror.

Det er altså dem, Enhedslisten nu har været med til at beslutte ikke skal være på Lindholm. Vi ved ikke, hvor vi skal gøre af de mennesker, de må færdes frit i Danmark.

Jeg bliver også nødt til på Dansk Folkepartis vegne at stille Enhedslisten spørgsmålet: Hvor skal de mennesker være henne, når de ikke skal være på Lindholm? Det må man have gjort sig nogle overvejelser om. Når man nu har stemt og sagt, at de ikke skal være på Lindholm, hvilke overvejelser har man så gjort sig i Enhedslisten?

Kl. 16:33

**Første næstformand (Karen Ellemann):**  
Ordføreren.

Kl. 16:33

**Pernille Skipper (EL):**

Jamen det har jeg jo svaret på. Det finder vi ud af, det ved vi ikke konkret. Hvad synes vi? Ja, vi synes, at vi skal sørge for at placere dem nogle steder, så de ikke er samlet et sted og skaber utryghed i et lokalområde, men at vi får dem spredt, sådan at vi også tager hensyn til, at der er forskellige mennesker med forskellige domme blandt dem. Jeg synes, at vi skal gøre det forholdsvis billigt – og i hvert fald

**René Christensen (DF):**

Enhedslisten har svaret, at man har truffet en beslutning, man ikke kender konsekvensen af. Jeg vil bare gerne sige til Enhedslisten, at vi lever i et retssamfund – det sagde ordføreren også – og at de her mennesker har stået for en dansk dommer. Hovedparten af dem har misbrugt den tillid, det danske samfund har vist dem. De har foretaget en kriminel handling. Hovedparten af dem har jo fået ophold i Danmark først, hvorefter de har foretaget en kriminel handling, har stået for en dansk dommer i det danske retssystem og er blevet dømt til udvisning af Danmark.

Mener Enhedslisten så ikke, at de skal være et sted, hvor vi har styr på dem, eksempelvis på Lindholm, så vi ved, hvor de her mennesker er?

Kl. 16:35

**Første næstformand (Karen Ellemann):**  
Ordføreren.

Kl. 16:35

**Pernille Skipper (EL):**

Jo, Enhedslisten mener, at vi skal vide, hvor mennesker på tålt ophold er, og at vi skal have styr på det. Mener Enhedslisten, at de skal være på en ø, som det koster rigtig mange penge at gøre brugbar til formålet, og som skaber utryghed i lokalområdet? Nej, det synes vi er en dårlig idé. Og nej, vi har ikke truffet en beslutning; vi ved bare ikke, hvor de mennesker skal være nu. Altså, de er jo ikke på Lindholm. Vi har besluttet os for ikke at bruge en masse penge på at istandsætte en ø, som Dansk Folkeparti fik igennem, fordi man så havde noget at fejre. Og så skal vi finde ud af, hvad vi så skal gøre. De vandrer jo ikke frit omkring i parker og haver og baghaver nu.

Kl. 16:36

**Første næstformand (Karen Ellemann):**

Tak til ordføreren. Den næste spørger i rækken er hr. Ole Birk Olesen, Liberal Alliance.

Kl. 16:36

**Ole Birk Olesen (LA):**

Jeg synes virkelig, det er interessant, at det her med Ginikoefficienten ikke betyder noget for Enhedslisten længere. Uanset hvor meget fru Pernille Skipper tager sig til hovedet, når man stiller spørgsmålet, hælder hovedet på skrå, piller ved øringen, ser uengageret ud osv., så vil jeg stadig væk påstå, at det har betydet rigtig meget for Enhedslisten tidligere. Når vi f.eks. har fremlagt vores plan, som vil øge Ginikoefficienten med blot to procentpoint, så har vi fået at vide

af Enhedslisten, at det simpelt hen var en social massegrav, vi var i gang med at foranstalte i Danmark.

Kl. 16:39

Men jeg forstår nu, at vi med vores klimapolitik godt kan øge uligheden en lille smule. Og det er jo interessant, også i forhold til det spørgsmål, som hr. Morten Østergaard stillede. Det mest effektive værktøj til at få CO<sub>2</sub>-udledningen ned i Danmark er jo formentlig at lægge en helt almindelig afgift på CO<sub>2</sub>-udledning. Og så kan vi jo bruge provenuet til at lave nogle andre ting, som skaber vækst og arbejdspladser i Danmark – sænke topskatten, sænke selskabsskatten, sænke elafgiften og andre ting.

Er Enhedslisten åben over for sådan nogle ting, hvis bare de kun marginalt øger uligheden?

Kl. 16:37

**Første næstformand** (Karen Ellemann):  
Ordføreren.

Kl. 16:37

**Pernille Skipper** (EL):

Det er også min skyld, ikke? Jeg kom til at sige noget med nuancer. (*Munterhed*). Jeg burde vide bedre, jeg burde altså virkelig vide bedre.

Enhedslisten har et gigantisk problem med Liberal Alliances ulighedsskabende politik – bare sådan at vi er helt enige. Vi har et gigantisk problem med den tanke, at vi skal afmontere vores velfærdssamfund, og at det ikke betyder noget, at uligheden bare går amok, for vi synes faktisk, at det er smart, fordi det gør Danmark stærkt økonomisk, fordi det er en smart måde at indrette sig på med et velfærdssamfund – det giver flere muligheder til alle, også dem, der ikke er født med en guldskæ i munden – og at det giver en styrke i sig selv, at der ikke er lang vej fra top til bund i et samfund som det danske. Og når uligheden stiger – og det gør den – så er det både et udtryk for, at det går i stykker, men også et udtryk for, at der mangler penge til vores fællesskab, vores skoler, vores sygehuse, den grønne omstilling.

Ja, så bare undskyld for det med nuancerne. Vi er ikke enige med Liberal Alliance.

Kl. 16:39

**Første næstformand** (Karen Ellemann):  
Tak. Hr. Ole Birk Olesen.

Kl. 16:39

**Ole Birk Olesen** (LA):

Enhedslisten er jo nok det mest unuancerede parti i Folketinget. Hvis man foreslår nogle reformer, der vil få Danmark til at ligne Sverige lidt, så siger Enhedslisten, at man vil afmontere velfærdssamfundet, og at man vil få uligheden til at eksplodere. Det er så unuanceret, som det kan blive.

Vores plan dengang, som vi gik til valg på, rummede, at Ginikoefficienten steg fra ca. 26 til ca. 28, altså en meget lille forøgelse. Men jeg skal forstå det sådan, at vi gerne må operere med sådan nogle små forøgelser af Ginikoefficienten, hvis det kommer klimaet til gavn. Det er rart at have paletten udvidet på den måde, sådan at vi kan finde nogle fornuftige løsninger på klimaproblematikken, og at vi ikke er låst fast i, at Ginikoefficienten for guds skyld ikke må stige med en halv eller en hel.

Kl. 16:39

**Første næstformand** (Karen Ellemann):  
Ordføreren.

**Pernille Skipper** (EL):

Når vi tager stilling til, om et forslag, som øger uligheden, er en dårlig idé, så gør vi det ikke ud fra Ginikoefficienten, men så gør vi det ud fra, om man tager social tryghed, rettigheder, penge fra nogle af dem, som har allermindst i vores samfund, for at bruge dem f.eks. på skattelettelser, som kommer de rigeste allermest til gavn. Det er derfor, at vi er meget modstandere af Liberal Alliances hedeste drøm, nemlig topskattelettelser, fordi man tager penge fra vores fællesskab og giver dem til nogle af dem, der har mest. Det er derfor, vi er imod det.

Kl. 16:40

**Første næstformand** (Karen Ellemann):

Tak til ordføreren. Den næste spørger i rækken er fru Kathrine Oll-dag fra Radikale Venstre.

Kl. 16:40

**Kathrine Oll-dag** (RV):

Tak for det. Fru Pernille Skipper, vi glæder os utrolig meget i Radikale Venstre til at lave en superambitiøs klimalov sammen – forhåbentlig lige så ambitiøs som den plan, Enhedslisten fremlagde under valgkampen. Vi hæfter os dog lidt ved, at Enhedslisten under valgkampen i foråret flere gange har talt om, at der skal lægges en flyafgift ind i finansieringsplanen. Men når vi ser på jeres finans-lovsudspil nu, savner vi flyafgiften. Hvad er der blevet af den? Hvorfor er den taget ud af jeres finanslovsforslag? Og kunne I ikke tænke jer at tage Radikale Venstre i hånden og få indført en CO<sub>2</sub>-af-gift på fly?

Kl. 16:41

**Første næstformand** (Karen Ellemann):

Ordføreren.

Kl. 16:41

**Pernille Skipper** (EL):

Tak for spørgsmålet. Først og fremmest en rettelse: Enhedslisten fremlagde sin klimaplan tilbage i februar, altså et godt stykke tid før valgkampen. Og så er det rigtigt, at i den klimaplan er der et forslag om en progressiv flyafgift, hvor vi lægger en meget lille afgift på de første flyvninger og de korte flyvninger, men så vokser afgiften, des flere gange på et år man flyver, og des længere man flyver.

I klimaplanen skriver vi faktisk også, at vi ikke kan beregne CO<sub>2</sub>-effekten på det. Vi kan faktisk heller ikke beregne provenuet, men vi vil gerne vise, at det faktisk er muligt at gøre noget i forhold til flytrafikken – og det skal vi – uden at skabe en voldsom social skævhed og samtidig sikre, at mennesker, som sparer op til at komme på en ferie en gang eller to om året, stadig væk kan gøre det. Det er ikke *deres* flyrejser, vi skal pille ved, men det er de menneskers, som flyver rigtig, rigtig meget og flyver langt og flyver på businessclass. Så det vil vi rigtig gerne diskutere, hvis det er dét, Radikale Venstre gerne vil være med til at diskutere, men det er ikke med i vores finanslovsforslag, fordi vi faktisk med vilje aldrig har beregnet provenuet af det.

Kl. 16:42

**Første næstformand** (Karen Ellemann):

Spørgeren.

Kl. 16:42

**Kathrine Oll-dag** (RV):

Det lyder godt, at Enhedslisten gerne vil være med til at tale om en flyafgift. Men vi kunne også godt tænke os, at vi kunne prøve – måske lidt i forlængelse af det spor, som den anden side af salen

også har lagt – at lave en opvejning her. Mener Enhedslisten, at hver eneste gang vi kommer til at skulle tale om klima og grønne afgifter, så støder vi ind i det her argument om, at det er socialt ulighedsskabende? Er det ikke en showstopper og en mur, som vi støder ind i hver eneste gang? Altså, hvor er tippepunktet for jer?

Kl. 16:43

**Første næstformand** (Karen Ellemann):  
Ordføreren.

Kl. 16:43

**Pernille Skipper** (EL):

Det er altså ikke et argument, man ramler ind i – det er virkeligheden. Det er først og fremmest bundhamrende uretfærdigt, hvis nogle af de samme mennesker, som har betalt med deres velfærd, deres pension, deres dagpenge, deres tryghed igennem den økonomiske krise, *igen* skal løfte regningen, særlig fordi det jo ikke er dem med de laveste indkomster, der sviner mest i det her samfund. Så ja, det er dem, der sviner mest og har mest, der også skal betale mest – det er en klar forudsætning for os. Og vi har også vist, at det rent faktisk kan lade sig gøre. Og selv hvis man ikke gik op i, at det var uretfærdigt ...

Kl. 16:43

**Første næstformand** (Karen Ellemann):  
Tak til ordføreren. Den næste spørger er fru Marie Bjerre fra Venstre.

Kl. 16:43

**Marie Bjerre** (V):

Tak for det. Den radikale leder, hr. Morten Østergaard, har sagt, at han har fået en garanti mod, og jeg citerer, at knalde skatterne op, fordi der i forståelsespapiret står, at initiativer, der måtte reducere beskæftigelsen, vil blive modsvaret af andre tiltag, der som minimum øger beskæftigelsen tilsvarende.

I al venskabelighed fra en gammel VU'er til en anden: Er ordføreren enig i den udlægning af forståelsespapiret fra hr. Morten Østergaards side?

Kl. 16:44

**Første næstformand** (Karen Ellemann):  
Ordføreren.

Kl. 16:44

**Pernille Skipper** (EL):

Altså, udlægningen? Der står jo, at hvis man reducerer beskæftigelsen et sted, skal den øges et andet sted. Men jeg vil bare gerne bemærke, at der står *beskæftigelsen*. Der står ikke arbejdsudbud. Tværtimod. Vi taler om rigtige hænder, reel beskæftigelse. Enhedslisten har under diskussionerne om forståelsespapiret fremlagt og kommer også i forbindelse med finansloven her til at fremlægge forslag til, hvordan vi kan øge beskæftigelsen, sørge for, at der kommer flere uddannede pædagoger og sygeplejersker til vores velfærd, sørge for, at der kommer flere hænder, når vi gerne vil gøre alle de gode ting, vi gerne vil, bl.a. inden for velfærdsområdet. Men det er beskæftigelse. Det er ikke arbejdsudbud, og det er jo en ret vigtig pointe at få med.

Kl. 16:45

**Første næstformand** (Karen Ellemann):  
Fru Marie Bjerre.

Kl. 16:45

**Marie Bjerre** (V):

Nu talte jeg ikke om beskæftigelse, men derimod om skat. Hr. Morten Østergaard har netop sagt, at der er en garanti *mod* at knalde skatterne op. Skal svaret fra ordføreren så forstås sådan, at Enhedsli-

sten ikke er enig med Radikale Venstre i, at der er en garanti mod, at skatterne sættes op?

Kl. 16:45

**Første næstformand** (Karen Ellemann):  
Ordføreren.

Kl. 16:45

**Pernille Skipper** (EL):

Selvfølgelig er der ikke en garanti mod at sætte nogen skatter op overhovedet. Men jeg ved ikke, hvad det der »knalde skatterne i vejret« betyder, altså, jeg er ikke engang sikker på, at jeg selv har lyst til det. (*Munterhed*). Vi taler om arbejdsudbudsreformer i den gamle forstand, hvor vi enten slår på mennesker, der er uden for arbejdsmarkedet, er syge arbejdsløse, eller sænker topskatten, og bl.a. de ting gør virkelig noget for arbejdsudbuddet, så svaret er: Det kommer ikke til at ske med en regering, der sikker på Enhedslistens mandater, men det er jo ikke overraskende for nogen.

Kl. 16:46

**Første næstformand** (Karen Ellemann):

Den næste spørger i rækken vil jeg gerne kunne se nede bag i salen. Sådan! Den næste spørger er fru Anne Valentina Berthelsen fra Socialistisk Folkeparti. Værsgo.

Kl. 16:46

**Anne Valentina Berthelsen** (SF):

Tak for det. Vi er flere her, der har svære navne. Tak til fru Pernille Skipper for de opløftende bemærkninger om klimatosser. Det glæder mig som ny, ung klimatosset transportordfører at vide, at vi har en allieret i Enhedslisten, når nu vi skal til at lave grøn omstilling i transportsektoren, til at minde regeringen om, at der er en 70-procents-CO<sub>2</sub>-reduktion, vi skal opnå.

I SF mener vi jo, at cyklisme har en vigtig rolle at spille i den grønne omstilling af transportsektoren. Det mente den tidligere regering beklageligvis ikke, og derfor går det lidt træt med at få flyttet folk fra de svinende dieselmotorer på de relativt korte strækninger og over på cyklen i stedet for. I SF vil vi gerne i gang med at opprioritere cyklisme og investere i, at cykling kan få lov til at leve op til sit potentiale i den grønne omstilling. Derfor skal jeg høre fru Pernille Skipper, om Enhedslisten er enig i, at cyklen har en vigtig rolle at spille i den grønne omstilling af transportsektoren, og at der skal opprioriteres på cykelpolitikområdet i den nye regering.

Kl. 16:47

**Første næstformand** (Karen Ellemann):  
Ordføreren.

Kl. 16:47

**Pernille Skipper** (EL):

Jeg ville simpelt hen få så mange skældud af hr. Henning Hyllested, hvis jeg svarede nej på det spørgsmål. Så ja, cyklen har en rigtig vigtig, en rigtig vigtig prioritering. Alle sidder dernede og griner, for de ved, at det er rigtigt, at han ville blive rasende, hvis jeg svarede nej. Cyklen er rigtig vigtig.

Vi går den her gang til finanslovsforhandlinger med et krav, der handler om at sætte priserne på den kollektive trafik – busser og tog – ned med 30 pct., og det synes vi er et rigtig vigtigt sted at starte, fordi det kan vise nogle af de mange mennesker, som måske er utrygge ved, hvad den grønne omstilling egentlig skal betyde, og som også er lidt utrygge ved, hvorhenne regningen skal være, at det ikke kun er et spørgsmål om at løfte en regning. Hvis vi gør det på en smart måde, kan vi også gøre hverdagen nemmere og bedre for en masse mennesker.

Men jeg er i øvrigt enig med dig i, at cyklismen har en central placering, og jeg er sikker på, at hr. Henning Hyllested rigtig gerne vil uddybe de rigtig mange gode forslag, som vi har, men som jeg ikke kan huske.

Kl. 16:48

**Første næstformand** (Karen Ellemann):

Ordføreren er enig med den anden spørger. Værsgo til spørgeren for anden runde.

Kl. 16:48

**Anne Valentina Berthelsen** (SF):

Tak for det. Det er dejligt at høre, og jeg er rigtig glad for, at du siger det, for jeg bemærkede jo, at regeringen fuldstændig havde glemt cyklisme i deres finanslovsudspil på trods af transportministerens fine, nye cykelprofilbillede på Twitter. Men det undrede mig også lidt, at cyklisme ikke fremgik af Enhedslistens finanslovsudspil her forleden. Men jeg kan så forstå, at jeg måske alligevel kan lokke fru Pernille Skipper og Enhedslisten til at kæmpe for cyklisme i finanslovsforhandlingerne lige om lidt.

Kl. 16:48

**Første næstformand** (Karen Ellemann):

Ordføreren.

Kl. 16:48

**Pernille Skipper** (EL):

Vi glæder os jo til at se SF's finanslovsudspil, som jeg tror kommer om ikke så længe, for det lyder næsten, som om vi kan læse noget om cyklisme i det finanslovsudspil. Så mon ikke, det er et godt forslag, som vi kan støtte op om. Vi håber selvfølgelig også, at SF vil stå sammen med Enhedslisten om et forslag om at sænke priserne på den kollektive trafik. Altså, det er jo to sider af samme sag.

Kl. 16:49

**Første næstformand** (Karen Ellemann):

Tak til ordføreren. Jeg kan sige, at vi når en enkelt spørger mere, og jeg giver dermed ordet til hr. Niels Flemming Hansen fra Det Konservative Folkeparti. Værsgo.

Kl. 16:49

**Niels Flemming Hansen** (KF):

Tak skal du have. Tak for en god ordførertale. Jeg bemærkede, at der nu er mulighed for, at humøret kan stige – det er dejligt. Og jeg bemærkede, at du ønsker at passe godt på vores land, og derfor ved jeg nu, at humøret vil stige til astronomiske højder.

Det er således, at russerne optrapper deres offensive træk ret voldsomt oppe i Arktis. De laver udstationeringer af mange kampfly og lufttankningsfly fra Nagurskoyeøen i øgruppen Franz Josefs Land, verdens nordligste kampflybase, hvorfra man kan nå Thulebasen. Nordflåden, der er placeret på Kolahalvøen, råder over væsentlige dele af Ruslands strategiske missilubåde, som har langtrækkende ballistiske missiler med nukleare sprænghoveder.

I et interview med fru Eva Flyvholm på TV2 News den 24. august kl. 8.00 om morgenen – hvis du skal ind og se det – blev der spurgt om, hvorvidt Enhedslisten ønskede at udvide Danmarks aktioner i Arktis. Jeg blev en lille smule forvirret over de udmeldinger, der kom fra Enhedslisten, da I på den ene side ønskede at fastholde den minimale overvågning, der er p.t., og på den anden side – til sidst i interviewet – ønskede at optrappe overvågningen.

Spørgsmålet fra vores side er altså, hvorledes I ønsker at deltage i at skærpe vores sikkerhed i Arktis.

Kl. 16:50

**Første næstformand** (Karen Ellemann):

Jeg starter med at sige tak til spørgeren og lige gøre opmærksom på, at tiltaleformen i Folketingssalen ikke kan foretages i andenperson. (*Niels Flemming Hansen* (KF): Beklager!). Man tiltaler hinanden med hr. og fru.

Dermed gives ordet til ordføreren. Værsgo.

Kl. 16:51

**Pernille Skipper** (EL):

Tak til hr. Niels Flemming Hansen. Tak for tidsangivelsen for interviewet med fru Eva Flyvholm – jeg vil nøjes med bare at spørge hende, tror jeg. Jeg har ikke hørt interviewet, og jeg ved derfor ikke præcis, hvad det drejer sig om, men jeg vil tro, at det, fru Eva Flyvholm har sagt, er, at det er vigtigt, at vi på den ene side sørger for at have en ordentlig overvågning i Arktis, og at Grønland eksempelvis har en ret til at overvåge eget farvand, men på den anden side ikke skal bidrage til at øge militariseringen i de farvande. Som ordføreren også meget klart skitserede op, er det bestemt ikke det, der er behov for i de områder af verden – tværtimod.

Kl. 16:51

**Første næstformand** (Karen Ellemann):

Hr. Niels Flemming Hansen.

Kl. 16:51

**Niels Flemming Hansen** (KF):

Tak. Bare for at jeg og alle andre forstår det: I ønsker altså ikke at øge overvågningen på trods af den voldsomt øgede aktivitet i vores baghave. Men beviser situationen netop ikke, at vi i dag har brug for NATO til at kæmpe for en fri verden?

Kl. 16:52

**Første næstformand** (Karen Ellemann):

Ordføreren.

Kl. 16:52

**Pernille Skipper** (EL):

Det var simpelt hen ikke det, jeg sagde. Jeg sagde ikke, at det ville vi ikke være med til. Vi siger, at vi på den ene side skal sørge for at give de muligheder i Arktis, og at grønlænderne har ret til at overvåge deres farvande, men vi skal på den anden side også sørge for, at det ikke bidrager til at øge militariseringen. Hvad der er af helt konkrete overvågningstiltag, som spørgeren muligvis refererer til, må vi eventuelt tage bilateralt, for jeg er ikke helt sikker på, hvad der bliver refereret til.

Kl. 16:52

**Første næstformand** (Karen Ellemann):

Således skal der lyde en tak til Enhedslistens ordfører. Den næste ordfører i talerrækken er hr. Søren Pape Poulsen, Det Konservative Folkeparti. Velkommen.

Kl. 16:52

(Ordfører)

**Søren Pape Poulsen** (KF):

Tak for det. Så har vi været i gang i snart 7 timer, og der er sagt meget. Jeg håber, at Tingets medlemmer stadig væk er vågne eller har fået taget en middagsøvn, for nu skal det blive godt – eller noget i den retning.

Der er noget galt i Danmark, Dybbøl Mølle maler helt ad – og så kommer der noget, man ikke må sige fra Folketingets talerstol. Teksten er John Mogensen, og den kunne næsten også godt have været statsministerens fra i tirsdags. Jeg synes fru statsminister, at det var et lidt dystert billede af, hvordan vores land ser ud. Jeg synes,

Danmark er et vidunderligt land, og jeg genkender ikke, at der skulle være splittelse og ulykke imellem os. Det var noget af det, jeg synes jeg hørte i talen. Men nok om det.

Dansk økonomi har aldrig været bedre takket være borgerlige reformer. Vi har en rekordhøj beskæftigelse, et stort økonomisk råderum, færre på offentlig forsørgelse, vi har den laveste asyltilstrømning i over 10 år, og Det Konservative Folkeparti er større, end det har været i årevis – det er vel også en form for bonus. Og vi kan jo gøre Danmark bedre, men udgangspunktet er godt. Det går faktisk ret godt. I tirsdags forsøgte statsministeren sig med en forventningsafstemning, og flere af regeringens tiltag vil man slet ikke kunne mærke, fik vi forklaret – i hvert fald ikke sådan lige på kort sigt. Men mon ikke man kan mærke det, hvis man bliver fyret fra en familieejet virksomhed. Det nævner jeg, og vi har talt om det her i dag, fordi regeringen i går fremsatte et finanslovsforslag med en tredobling af skatten på generationsskifte i familieejede virksomheder. Jeg synes faktisk, at man kommer tættere på elendigheden med det forslag, som regeringen er kommet med.

Derfor vil jeg også gerne forventningsafstemme fra konservativ side nu, hvor den politiske sæson for alvor begynder. Vi er borgerlige klart og tydeligt, men vores rolle i opposition bliver todelt. Vi vil være borgerlige stemmer, der arbejder og forhandler resultater hjem til danskerne, og jeg glæder mig over, at vi er i en position, hvor vores stemmer også kan bruges til at tælle til 90. Men vi kommer også til at kæmpe imod, når vi mener, at danskernes frihed, tryghed og private økonomi bliver presset, og når deres arbejdspladser trues, fordi staten kræver penge ind.

Men grundlæggende vil vi gerne samarbejde, også når det gælder om at finde en løsning på klimakrisen, for uanset om man er socialist, liberalist eller konservativ, vil klimakrisen påvirke os, hvis vi bare ser til. Klimakrisen er en krise for alle mennesker. Vi får alle problemerne med højere vandstand, millioner af klimaflygtninge, ekstremt vejr og et økosystem, der kan komme ud af balance. Derfor vil jeg også gerne anerkende regeringen og dens støttepartier. De har sat et ambitiøst klimamål om en 70-procents-CO<sub>2</sub>-reduktion. Barren er sat højt. Ingen ved i dag, hvordan det nås, men jeg er glad for at kunne sige, at vi i Det Konservative Folkeparti også vil sigte efter det samme mål til gavn for vores klode. Det er jo let at sige, at man har den ambition. Det svære bliver naturligvis at eksekvere den.

I det her folketingsår vil vi arbejde for de bedst mulige vilkår for vores virksomheder, så de kan skabe arbejdspladser. Vi vil fortsat arbejde for at sænke skatten for danskerne. Vi vil væksten og kæmpe for den personlige frihed. Det gælder også, når vi skal løse klimaudfordringerne. Jeg tror ikke, at danskerne ønsker sig, at klimaregningen skal betales med fyresedler og højere afgifter. Vi skal fokusere mere på reformer og erhvervslivets positive bidrag, internationale løsninger og forskning. Der er to veje til at nå vores klimamålsætninger. Vi kan enten hæve afgifterne, ødelægge væksten og lave en alvorlig indgriben i den personlige frihed, eller vi kan reformere og investere og få flere i arbejde og blive et rigere samfund.

I statsministerens åbningstale i tirsdags blev der lagt op til en nærhedsreform. Jeg vil gerne høre nærmere om nærheden og gerne diskutere det, for der er noget i finanslovsudspillet, som jeg ikke synes er så nært eller trygt – i hvert fald ikke som jeg ser det. Det ser ud til, at regeringen vil gøre det dyrere for de ca. 120.000 børn og deres forældre, som i dag aktivt har valgt en fri- eller privatskole. Regeringen vil indføre en skat, der kan ramme virksomheder, der tager et socialt ansvar, for det bliver dyrere at have en ansat, der bliver syg. Og så skal 500.000 danskere fortsætte med at betale skat af deres mobiltelefon. Her kunne der ellers være fjernet en administrativ byrde og afskaffet skat på et arbejdsværktøj, som den tidligere regering og Dansk Folkeparti havde aftalt.

Kl. 16:57

Jeg synes, at nærhed er, at vi får endnu flere lokale politibetjente, som skaber tryghed. Vi er i gang, her er noget at fortsætte med. Jeg synes, nærhed er, at man fortsat kan få et arbejde i en af de familieejede virksomheder, som omkring 850.000 danskere arbejder i. Nærhed er, at vi alle har en familielæge tæt på, hvor vi bor, som kender ens sygehistorik og ens familie.

Men det er ikke alene familielægen, der mangler i vores sundhedsvæsen. Vi lagde i den tidligere regering op til en ny sundhedsaftale, som den nuværende regering endnu ikke har fulgt op på. Men det kan jo komme, for det er der behov for. Det er et behov, som der indtil videre ikke har været talt så meget om.

Vi er nødt til at indrette vores sundhedssystem efter, at vi bliver flere ældre og vi bliver flere kronikere i Danmark. Og lad os nu sætte os sammen og diskutere, hvordan vi øger nærheden, men også specialiseringen, hvordan vi sikrer, at vores ældre kronikere kan gå til kontrol i det nære i stedet for på store supersygehuse, hvordan vi sikrer bedre sammenhæng og forebyggelse. Og her i salen er det jo kendt af enhver, tror jeg, at Det Konservative Folkeparti ønsker at nedlægge regionerne, fordi vi nu engang hellere vil have en læge end en regionsrådspolitiker tæt på, når vi blive syge.

Men er der nu interne forhold, er der forhold, der gør, at et flertal her i Tinget vil bevare regionerne – og det ser det ud til der er – så skal det jo ikke være en strukturdiskussion, der afgør, hvorvidt vi kan lave en ny aftale om et sundhedsvæsen. Så gør vi jo det. Så går vi jo til forhandlingsbordet. Det ændrer ikke på vores holdning til regionerne. Kan vi ikke få det igennem, så sidder vi da ikke og kigger på ude på sidelinjen, for der er noget, vi skal have gjort i vores sundhedssystem. Det tror jeg er klart for alle. Det er patienterne simpelt hen for vigtige til at overse.

Heldigvis er langt de fleste af os raske og går på arbejde. Det er godt, for det er sådan set det arbejdende folk, der får vores samfund til at hænge sammen. Nogle af de mennesker, der ikke går på arbejde, er på kontanthjælp. I dag har en enlig mor med to børn på kontanthjælp en samlet indkomst på omkring 18.300 kr. efter skat. Til det kommer friplads i daginstitution, men nu skal der så flere penge til, må man forstå.

Socialdemokraterne har med sine støttepartier besluttet at give 1.850 kr. ekstra hver måned til flere arbejdsløse udlændinge og kontanthjælpsmodtagere. Jeg synes, det skal betale sig at gå på arbejde, også økonomisk. Jeg mener ikke, at den politik er i orden over for helt almindelige lønmodtagere, der knokler, sveder, betaler deres skat og bidrager til samfundet. Regeringen og flere støttepartier hævder at være partier for arbejdere. Så undrer det mig gevaldigt, at man så ikke kæmper mere for alle dem, der står op om morgenen og tager på arbejde. Ja, regeringen har overtaget et dejligt land. Der er stadig meget, der kan blive bedre.

Med Det Konservative Folkeparti i opposition kan I forvente, at vi siger fra, når det er nødvendigt, og samarbejder, når det er gavnligt. Hvis det viser sig, at regeringen vil samarbejde med os og lytte til os, så vil der være lidt mindre galt i Danmark, som John Mogensen sang.

En god start vil jo være, at regeringen viste lidt mere respekt for erhvervslivet og familieejede virksomheder såsom de mange landmænd, som Voss, som Jysk, som Ecco, og jeg har næsten lyst til at sige Dybbøl Mølle – det var jo faktisk engang en familieejet virksomhed. Det er det jo så ikke længere. Men kære regering, lad os i stedet for at synge som John Mogensen synge som Sebastian: »Måske ku' vi finde noget at bruge hinanden til.« Tak for ordet.

Kl. 17:01

**Første næstformand (Karen Ellemann):**

Tak til ordføreren, og vi går i gang med spørgerrækken. Den første, der får ordet, er fru Anne Paulin fra Socialdemokratiet. Værsgo.

Kl. 17:01

**Anne Paulin (S):**

Tak. For 4 år siden var Konservative med i en finanslovsaftale, hvor man halverede EUDP-midlerne til forskning i energiteknologi. Den kurs er der heldigvis blevet rettet lidt op på hen ad vejen. Men hvis vi bl.a. spørger dansk erhvervsliv, er vi slet ikke i mål med at styrke den grønne forskning i Danmark. Dansk Industri peger bl.a. på i deres store grønne plan, at der er brug for langt flere investeringer i grøn forskning, hvis vi skal nå de 70 pct., og at flere midler til grøn forskning også er en forudsætning for at understøtte nye arbejdspladser og øget eksport. Så mit spørgsmål er, om ordføreren er enig i, at der er behov for et markant løft af den grønne forskning.

Kl. 17:02

**Første næstformand (Karen Ellemann):**

Ordføreren.

Kl. 17:02

**Søren Pape Poulsen (KF):**

Tak. Det tror jeg er helt naturligt eller helt uundgåeligt, og det skal vi, for det er klart, at nogle af de løsninger, vi skal lave, også skal komme fra forskningen. For alle, næsten alle, siger lige nu 70 pct., men der er ingen, der kender vejen dertil, i hvert fald ikke fuldt og helt. Og det tror jeg er en tilståelsessag for os alle sammen. Og derfor er det selvfølgelig nødvendigt, at der kommer et særligt og øget fokus på forskning. Jeg synes, det var en fantastisk rapport, Dansk Industri kom med, ikke at jeg så adopterer den en til en, men det var et rigtig godt og positivt indspil i debatten.

Kl. 17:02

**Første næstformand (Karen Ellemann):**

Spørgeren.

Kl. 17:02

**Anne Paulin (S):**

Tak for det. Det lyder rigtig godt. Så vil jeg høre ordføreren, om Konservative så kan støtte op om regeringens forslag om at øremærke 1 mia. kr. mere til grøn forskning.

Kl. 17:02

**Første næstformand (Karen Ellemann):**

Ordføreren.

Kl. 17:03

**Søren Pape Poulsen (KF):**

Jamen det lyder da rigtig godt. Det kan vi da sikkert godt støtte op om. Nu er det nok ikke os, der skal lave finanslov med regeringen, vil jeg tro. For en milliard hér og en milliard dér skal jo finansieres og prioriteres, og jeg har lidt på fornemmelsen, at de støttepartier, der skal hjælpe regeringen igennem den her finanslov, ikke på alle punkter vil have mange forslag tilfælles med Det Konservative Folkeparti. Men det skal selvfølgelig ikke betyde, at jeg vil undlade at rose. Det er bestemt et godt initiativ.

Kl. 17:03

**Første næstformand (Karen Ellemann):**

Den næste spørger er fru Britt Bager, Venstre.

Kl. 17:03

**Britt Bager (V):**

Tak for det. Og tak for en rigtig fin tale, hvor hr. Søren Pape Poulsen kommer rundt omkring både de udfordringer, der er i politiet, de udfordringer, der er med at få et mere grønt Danmark, og også de udfordringer, der er, når den socialdemokratiske regering nu sætter skatter og afgifter op.

I Venstre deler vi målet om 70 pct.s reduktion. Vi er optaget af målet, men vi er endnu mere optaget af midlet, altså af, hvordan vi kommer derhen. Vi er optaget af, at vi ikke bare flytter problemet til udlandet, men at vi reelt set får nedbragt det. Og derfor kunne jeg godt tænke mig at spørge hr. Søren Pape Poulsen: Hvordan ser Konservative på det? Hvilke redskaber ser I vi skal have i brug for at nedbringe det i stedet for bare at flytte problemet til udlandet?

Kl. 17:04

**Første næstformand (Karen Ellemann):**

Ordføreren.

Kl. 17:04

**Søren Pape Poulsen (KF):**

Tak for spørgsmålet. Ja, noget af det håber jeg jo vi skal sidde i et forhandlingsrum og finde ud af, men jeg synes, det er helt klart, når vi f.eks. taler om transporten, at vi skal have flyttet transporten over på andre energiformer. Det er noget af det, der skal til for at reducere CO<sub>2</sub>-udslippet. Der skal forskes noget mere. Og så skal vi helt rigtigt sikre os, at de tiltag, vi gør, ikke betyder, at virksomhederne flytter ud af Danmark. Altså, det, vi gør, skal have en global effekt. Og det håber jeg meget bliver noget af det, vi enes om i en ny klimalov.

Kl. 17:05

**Første næstformand (Karen Ellemann):**

Fru Britt Bager.

Kl. 17:05

**Britt Bager (V):**

Det er i hvert fald noget, Venstre og Konservative godt kan blive enige om, for vi er meget optaget af, at vi med det her mål ikke skubber et af de mest klimaeffektive landbrug, nemlig det danske, til udlandet og samtidig også skubber gode danske produktionsvirksomheder til udlandet.

En anden ting, som vi er dybt optagede af og bekymrede over, er den pukkel, der er blevet opbygget blandt anklagerne. De er stressede, de kan ikke nå deres arbejde, og de kan ikke nå de sager, de får på skrivebordet. Og nu er det jo et område, som hr. Søren Pape Poulsen har en del viden om, håber jeg, og derfor kunne jeg godt tænke mig at høre: Hvad er De Konservatives bud på, at vi får bragt de opgaver ned til et helt rimeligt niveau igen?

Kl. 17:05

**Første næstformand (Karen Ellemann):**

Ordføreren.

Kl. 17:05

**Søren Pape Poulsen (KF):**

Tak. Jeg er dybt bekymret over, at vi kan læse i artikler, at anklagerne siger, at de ikke kan nå at forberede deres sager. Det, at man ikke kan nå at forberede sig, betyder måske, at der er nogle skyldige, der går fri. Vi ser det også i situationen omkring Kærshovedgård, hvor de, på grund af at vi har strammet rigtig godt, bliver ekstra presset.

Jeg ærgrer mig over, at vi skal vente 1 år med at forhandle en flerårsaftale, for noget af det arbejde, jeg havde sat i gang inden valget, var lige præcis, at vi skulle styrke anklagemyndigheden. Nu kan det jo være, at den nuværende justitsminister fortsætter med det – det ved jeg af gode grunde ikke – men det er sat i gang. Vi har styrket politiet, men hvis man ikke også styrker anklagemyndigheden, bliver der jo en pukkel af sager, man ikke får lavet.



**Første næstformand** (Karen Ellemann):

Den næste spørger i rækken er hr. Morten Østergaard, Radikale Venstre. Værsgo.

Kl. 17:06

man har hentet hertil fra udlandet. Udover at være sådan omvendt i almindelig logisk forstand er det vel også for virksomheder meget svært at se, at det skulle være at varetage deres interesser fra Det Konservative Folkepartis side.

Kl. 17:09

Kl. 17:06

**Første næstformand** (Karen Ellemann):  
Ordføreren.

Kl. 17:09

**Morten Østergaard** (RV):

Jeg bemærkede, at hr. Søren Pape Poulsen på sit landsråd citerede Thomas Helmigs sang om, at der nok kommer en dag, hvor fornuften vender tilbage. Den dag kunne jo være i dag, det bestemmer vi selv. Jeg ved jo, at det var Dansk Folkeparti, der rullede sømmatten ud og forhindrede regeringsbilen i at komme videre med projektet om at give virksomhederne mulighed for at få mere udenlandsk arbejdskraft til Danmark – og det tror jeg stadig væk vi er enige om. Det, jeg gerne vil spørge til, er det andet, som virksomhederne har lidt svært ved at forstå, nemlig at de ikke kan få lov til at beholde de flygtninge, de måtte have ansat, selv om de pågældende rent faktisk bidrager og betaler skat. For jeg tror, at hr. Søren Pape Poulsen indledningsvis i sin tale her i dag sagde, at det bedste nu er, når folk forsørger sig selv.

Derfor bare et spørgsmål: Kunne man ikke kombinere de ting og sige, at der skal flere dygtige faglærte til Danmark, som virksomhederne rekrutterer, og så ikke noget med at smide de gode medarbejdere ud, der egentlig bare gør det bedste, folk kan, nemlig forsørger sig selv og betaler deres skat og bidrager til vores samfund?

Kl. 17:07

**Første næstformand** (Karen Ellemann):  
Ordføreren.

Kl. 17:07

**Søren Pape Poulsen** (KF):

Jeg håber da, at fornuften sådan er til stede, det meste af tiden i hvert fald, hos mig og mit parti. Jeg vil også godt sige, at det kan virke utrolig hårdt. Og jeg kan godt forstå, at folk spørger: Hvorfor er det egentlig sådan, at de, når de er godt integreret og passer deres arbejde, skal rejse hjem? Jamen de er jo flygtninge. Og hvis vi skal have danskerne til at bakke op om, at vi skal hjælpe folk, der har brug for hjælp, så tror jeg, at det er rigtig vigtigt, at vi holder fast i, at de mennesker, der er stærke, der har fået et job, skal vende hjem, når dagen kommer, og være med til at bygge deres eget land op. Jeg forstår godt, at virksomhederne gerne vil beholde dem, men hvor er vi henne, hvis vi åbner en dør og siger, at når du er kommet hertil som flygtning, så kan du blive her, hvis du får arbejde? Det er jo ad bagvejen og en måde at kunne blive i Danmark på.

Jeg forstår godt, at virksomhederne er utilfredse, men jeg synes, at vi har et lidt større hensyn at tage. Jeg er bange for, at vi fuldstændig mister den folkelige opbakning, hvis det bliver en genvej til at kunne blive her. Man skal hjem og bygge sit hjemland op, når der engang bliver fred.

Kl. 17:08

**Første næstformand** (Karen Ellemann):  
Hr. Morten Østergaard.

Kl. 17:08

**Morten Østergaard** (RV):

Så konservativ fornuft eller logik er, at en virksomhed hellere skal hente en medarbejder hertil fra udlandet med arbejde som eneste formål end at ansætte en flygtning til det job, mens vedkommende er her. Så skal vi jo så antageligvis forsørge den flygtning, der ikke har et arbejde. Men altså, i stedet for at ansætte en, der er her, i det job, skal man hellere hente en i udlandet. For virksomheden kan kun være sikker på at beholde vedkommende, hvis det er en,

**Søren Pape Poulsen** (KF):

Men nu skal vi jo varetage hele Danmarks interesser, og der mener jeg også, det handler om, at vi skal sikre en forståelse for at hjælpe dem, der har hjælp behov. Vi foreslår at sænke beløbet for, hvornår man kan komme til Danmark og arbejde – vi foreslår, at det skal ned på 325.000 kr. Man kommer hertil, og så arbejder man. Den dag man mister sit job, har man ikke længere et opholdsgrundlag i Danmark, og så rejser man hjem. Der er jo masser af job, hvor man ikke får det beløb. Der er masser af ufaglært arbejdskraft, der er masser af arbejde på hoteller og andre steder, som man trods det, at vi har mange uden for arbejdsmarkedet i Danmark, af en eller anden grund ikke kan få besat. Og det vil da stadig væk være relevant at ansætte f.eks. flygtninge der. Men mener hr. Morten Østergaard ikke, at man skal hjem og bygge sit hjemland op, når der er fred i landet?

Kl. 17:10

**Første næstformand** (Karen Ellemann):

Den næste i rækken er hr. Kristian Thulesen Dahl, Dansk Folkeparti.

Kl. 17:10

**Kristian Thulesen Dahl** (DF):

Tak for det, og tak for indledningen i hr. Søren Pape Poulsens tale om, at vi skulle vågne op af vores lur. Jeg troede, da han jo er meget sangglad, hvilket kom til udtryk både på landsrådet og også her, at han ville komme ind på »Danmarks jord for de danske«, for der er jo et sted i sangen, hvor der står: »Men landet er truet, visse personer gi'r fan'n i vor gamle kultur. Det er på tide at Holger på Kronborg igen li' som før vågner op af sin lur.«

Det synes jeg jo bare var så elegant i forhold til det med midt-dagslur osv., og så også, fordi vi har fået en regering, der måske ikke på samme vis som den tidligere regering er optaget af det der med kulturen, og hvad vi egentlig stammer fra. Jeg husker, at i det regeringsgrundlag, Søren Pape Poulsen var minister under, stod der, at Danmark er et kristent land – punktum. Det synes jeg et eller andet sted var så rart stod der, og det var en bekræftelse af, at man vedkender sig, hvor vi kommer fra, og hvad det er, der har formet det her land, og også det her med, at den kristne kulturarv, som vi bærer videre, faktisk har en betydning for, hvordan vi er som land. Der kan det i hvert fald godt bekymre lidt, at den nye regering jo ikke i det forståelsespapir, der er lavet, har gjort sig nogen overvejelser af samme karakter. Jeg ved ikke, om hr. Søren Pape Poulsen kan give mig ret i, at der i hvert fald her er noget, vi i fællesskab skal holde øje med.

Kl. 17:11

**Første næstformand** (Karen Ellemann):  
Ordføreren.

Kl. 17:11

**Søren Pape Poulsen** (KF):

Tak for spørgsmålet. Det er jo tit sådan nogle diskussioner, vi har for få af, og som vi glemmer at have. For nogle gange glemmer vi at tale om, hvad det egentlig er, vi er skabt og rundet af, hvilke dybe rødder der gør, at vi har bygget et samfund, som vi har. Der stod i det tidligere regeringsgrundlag, at Danmark er et kristent land, og det

var vigtigt for Det Konservative Folkeparti, at det stod i grundlaget. Det er ikke, fordi alle folk så skal være kristne, for det må man selvfølgelig selv om, da vi har religionsfrihed, men de kristne værdier er nu engang det, vi dybt har baseret vores samfund på.

Det handler også om, at alt ikke er lige godt – alt er ikke lige godt, uanset hvilken kultur man kommer med, og hvordan man udlever den, og derfor synes jeg, det er enormt væsentligt at sikre sig, at de kristne værdier, altså det rodfæstede fundament, som kristendommen er i Danmark, også indgår i det daglige arbejde. Der kan man da med spænding se på, om det fundament vil stå lige så stærkt i årene, der kommer, for det kunne jeg da tvivle på.

Kl. 17:12

**Første næstformand** (Karen Ellemann):  
Hr. Kristian Thulesen Dahl.

**Kristian Thulesen Dahl** (DF):

For os har det jo også, når statsministeren f.eks. taler om, at vi skal være et tillidsbaseret samfund, noget at gøre med, at vi faktisk føler, vi er tæt på hinanden, og at vi har en stor og stærk samhørighed, og der kan det i hvert fald godt bekymre os i Dansk Folkeparti, at vi har flere og flere områder i Danmark, hvor f.eks. vores folkekirke er i mindretal. Det er rigtigt, at vi har en grundlov, der fordrer religionsfrihed, så vi skal ikke bestemme, hvad folk skal tro på, men det er klart, at det er et andet samfund, vi går i møde, hvis noget, der er så samlende som vores folkekirke, begynder at have mindre og mindre opbakning i store dele af vores land, altså specielt i vores storbyer, og det betyder, at den kristne kulturarv i virkeligheden ikke bliver båret videre i fællesskab.

Kl. 17:13

**Første næstformand** (Karen Ellemann):  
Ordføreren.

Kl. 17:13

**Søren Pape Poulsen** (KF):

Vi ser faktisk med bekymring på det visse steder, også fordi mange vælger det fra, fordi det ene vel kan være lige så godt som det andet, eller fordi det ikke siger en noget. Men måske kan det her få os til at vågne op og få nogle diskussioner om, hvad det er for nogle værdier, samfundet er bygget på. Jeg synes, det er helt afgørende vigtigt, at vi holder fast i, at den måde, vores samfund er bygget på, det, vi er rundet af, har baggrund i en kristen kultur. Det betyder ikke, at der ikke er plads til folk, der har en anden kultur. Jeg plejer at sige, at vi skal have demokratisk assimilation og kulturel integration. Det synes jeg giver god mening, og her skal vi også have respekt for, at det er det kristne, der er fundamentet i Danmark.

Kl. 17:14

**Første næstformand** (Karen Ellemann):

Tak. Den næste spørger i rækken er fru Astrid Carøe fra Socialistisk Folkeparti. Værsgo.

Kl. 17:14

**Astrid Carøe** (SF):

Tak for det. Under den tidligere regering var Konservative med til at fjerne barselsfonden for selvstændige, og det har haft ret store konsekvenser og givet stor usikkerhed for de selvstændigt erhvervsdrivende i Danmark, der ikke ved, om de kan gå på barsel nu. Og den manglende barsel er noget af det, der står i vejen for, at særlig kvinder starter egen virksomhed. Kun 8 pct. af nystartede virksomheder stiftes i dag af unge kvinder under 35. Det er et ret lavt tal, som formentlig hænger sammen med, at det er svært at forene iværksætteri og det at stifte familie.

Så vidt jeg forstår, er Konservative ret interesserede i, at man har tid til familien, og at børnene får en god start på livet, og hr. Søren Pape Poulsens partifælle, tidligere erhvervsminister hr. Rasmus Jarlov, har også sagt, at han som minister ville være de små erhvervsdrivendes erhvervsminister. Derfor vil jeg spørge Konservative, om de ikke vil gribe den her mulighed, for SF har nu foreslået en ny barselsfond for selvstændige. Vil de være med til at imødekomme ønsket fra de små erhvervsdrivende om at få oprettet en ny barselsfond?

Kl. 17:15

**Første næstformand** (Karen Ellemann):  
Ordføreren.

Kl. 17:15

**Søren Pape Poulsen** (KF):

Jeg skal starte med at tilstå, at jeg ikke fuldt og helt kender til det forslag, SF er kommet med. Jeg må også være ærlig og sige, at vi har en drøftelse til gode i den konservative gruppe om det her, for jeg er jo sådan set enig i, at det er en udfordring. Jeg er sådan set enig i, at hvis vi ønsker, at iværksættere kan komme i gang, må vi se på, hvordan vi på en eller anden måde kan hjælpe dem, så vi får flere iværksættere, også kvinder. Med fare for at blive beskyldt for alt muligt vil jeg sige, at det dog stadig væk er sådan, at det alt andet lige er kvinderne, der har den længste del af barslen, og det er derfor også dem, der bliver hårdest ramt.

Så det er en diskussion, vi har til gode, og der kom faktisk den anden dag et af mine gruppe-medlemmer og lagde et stykke papir foran mig og sagde: Det her skal vi lige have drøftet. Og det kommer vi så til.

Kl. 17:16

**Første næstformand** (Karen Ellemann):  
Fru Astrid Carøe.

Kl. 17:16

**Astrid Carøe** (SF):

Det synes jeg da er enormt positivt at høre, og jeg håber også, vi går videre med det. Det er selvfølgelig ærgerligt, man ikke har brugt de sidste 4 år som indflydelsesrigt støtteparti og regeringsparti på at få forbedret de her ting, men jeg glæder mig ved og håber, at Konservative også vil støtte op om, at vi kan få genskabt den her barselsfond, så netop unge kvinder også har mulighed for at komme på barsel og ikke skal nøjes med dagpenge, hvis de gerne vil have børn.

Kl. 17:16

**Første næstformand** (Karen Ellemann):  
Ordføreren.

Kl. 17:16

**Søren Pape Poulsen** (KF):

Ja, og hvor vi ender, må vi se, men vi går i hvert fald konstruktivt ind i det. Det er jo sådan, når man sidder i regering, at så er der mange ting, man efterfølgende kan få skyld for at man kunne have gjort – det tror jeg man kan sige til alle, der har været i regering. Der er masser af ting, der bliver prioriteret, og det her har vi så ikke fået gjort mere ved, men det må vi jo så tage en drøftelse om.

Kl. 17:16

**Første næstformand** (Karen Ellemann):  
Den næste spørger er fru Mai Villadsen fra Enhedslisten.

Kl. 17:17

**Mai Villadsen (EL):**

Tak for det. Og tak for talen. De Konservative holdt jo landsråd her i weekenden, og i den forbindelse bød ordføreren statsministeren op til dans med begrundelsen om, at så kunne statsministeren undgå Enhedslistens aparte krav. I samme nu sagde ordføreren jo, at De Konservative gerne vil være med på en målsætning om 70 pct.s drivhusgasreduktion i 2030, så jeg vil starte med at takke ordføreren for at tilslutte sig et af vores aparte krav.

Nå, men nu til det lidt mere alvorlige, for ordføreren har jo også udtalt, at klimaaftalen ikke må koste vækst, og derfor vil jeg spørge: Mener ordføreren virkelig helt alvorligt, at hvis profitten for de store virksomheder falder, eller at hvis væksten falder med bare en lille brøkdel, så vil De Konservative ikke støtte klimaindsatsen?

Kl. 17:18

**Første næstformand (Karen Ellemann):**

Ordføreren.

Kl. 17:18

**Søren Pape Poulsen (KF):**

Først og fremmest vil jeg sige, at jeg ikke skulle have brugt ordet aparte; jeg tror bare, jeg skulle have sagt, at der er mange krav, som jeg er dybt uenig i. Jeg tror ikke, det er nogen hemmelighed, at Enhedslisten og Det Konservative Folkeparti ikke deler så mange holdninger, når det kommer til stykket.

Når det så er sagt, tror jeg jo på en positiv tænkning, når det gælder den grønne omstilling og CO<sub>2</sub>-reduktionen. Jeg tror jo på, at det her kan give vækst. Lad os alle sammen prøve at forestille os, hvad det kan betyde, hvis danske virksomheder får succes med at udvikle, med at raffinere, med at gøre produkterne bedre, så der skabes et marked, som vi slet ikke kan forestille os, ude i verden. Så bliver der mere vækst, og den vækst er jo en forudsætning for alt det, jeg i hvert fald ved at Enhedslisten gerne vil i den offentlige sektor. Altså, uden det bliver vi bare fattigere og fattigere, og så stopper det jo en dag. Jeg vil skabe vækst, og jeg tror på, at den grønne omstilling kan være vejen til vækst. Jeg ser ingen modsætning mellem de to.

Kl. 17:19

**Første næstformand (Karen Ellemann):**

Fru Mai Villadsen.

Kl. 17:19

**Mai Villadsen (EL):**

Tak for det. Ordføreren var jo justitsminister for ganske nylig og mente dengang, at folk skulle mærke konsekvensen af deres skadelige handlinger. Kunne man tænke sig også at overføre sådan et princip til klimaområdet, så dem, som skader mest eller forurener mest, faktisk også er dem, der skal betale mest for den grønne omstilling? Kunne ordføreren forestille sig sådan en idé?

Kl. 17:19

**Første næstformand (Karen Ellemann):**

Ordføreren.

Kl. 17:19

**Søren Pape Poulsen (KF):**

Det er altid et sundt og godt princip, at forureneren betaler. Vi er jo så også bare nødt til at få det ind i en sammenhæng, så vi ikke laver noget og siger: Det var vel nok dejligt, nu har vi lavet en lovgivning, der betyder, at der er noget forurening, der ikke er i Danmark, men så er i Polen. Det er jeg helt sikker på at vi er enige om ikke giver nogen mening globalt. Og derfor skal vi jo finde en vej, hvor danske

virksomheder stadig væk har lyst til at drive virksomhed i Danmark og ikke flytter et sted hen, hvor kravene er lavere.

Så jeg synes altså, det er en balance. Og vi skal passe meget, meget på – for det her er jo intet værd, hvis virksomhederne bare rykker til udlandet og så forurener mere dér.

Kl. 17:20

**Første næstformand (Karen Ellemann):**

Tak. Den næste spørger er fru Susanne Zimmer fra Alternativet.

Værsgo.

Kl. 17:20

**Susanne Zimmer (ALT):**

Tak for ordet. Og tak for talen. Nu ved jeg, at Det Konservative Folkeparti går meget op i det rige dyreliv og naturbevaring, så derfor er mit spørgsmål: Kunne man forestille sig, at Det Konservative Folkeparti sammen med Alternativet og forhåbentlig flere andre partier kunne gå ind at se på de danske statsskove og få omlagt dem til mere vild, urørt natur?

Det er faktisk sådan nu, at der kun er 1 pct. af de danske statsskove, der er vild natur, så hvis vi fik det omlagt, ville vi kunne fremme biodiversiteten. Hvis vi så ikke driver skovdrift, ville det betyde, at de private skovejere ville kunne få lov at drive skovdrift uden at være i konkurrence med staten. Så derfor kunne vi fremme både biodiversitet, vild natur og privat skovdrift.

Kl. 17:21

**Første næstformand (Karen Ellemann):**

Ordføreren.

Kl. 17:21

**Søren Pape Poulsen (KF):**

Jeg mener, det er en balance. Vi har jo sagt, at vi sådan set ønsker mere urørt skov, og vi melder os gerne ind i en diskussion, der handler om, hvordan vi får mere natur i vores land. Jeg melder mig gerne ind i den diskussion, som fru Mette Abildgaard nævnte tidligere på dagen, hvor hun stillede et spørgsmål til fru Pia Olsen Dyhr om den her naturplan, som skulle være fremlagt efter 100 dage, når den nye regering kom til. Det er så om 2 dage, og jeg har fået at vide, at den ikke lige kommer. Det vil vi da gerne diskutere.

Altså, vi har da sådan set en holdning om, at vi får en god natur, en natur, hvor vi tager os godt af det dyreliv, vi har, og hvor arterne ikke forsvinder. I min verden bliver det her nogle gange et lidt for politisk spørgsmål. Og forstå mig ret, når jeg siger det, for det handler jo ikke om, om man er blå eller rød eller gul eller grøn. Uanset om man er det, ønsker vi jo i bund og grund, at vi har en god og en ordentlig natur i Danmark, og vi vil gerne være med til at udvikle den.

Kl. 17:22

**Første næstformand (Karen Ellemann):**

Fru Susanne Zimmer.

Kl. 17:22

**Susanne Zimmer (ALT):**

Tak for svaret. Det var meget positivt og dejligt. Det betyder jo så, at vi her om ikke særlig lang tid vil kunne gå ind i et samarbejde om at få omdannet de 107.000 ha skovdrift, som staten har, og måske kan vi endda udvide det med de sidste 97.000 ha, som bliver brugt til skovdrift. Det ser jeg frem til. (*Munterhed*)

Kl. 17:22

**Første næstformand (Karen Ellemann):**

Ordføreren.

**Søren Pape Poulsen (KF):**

Jeg må sige, at selv om spørgeren er et helt nyt folketingsmedlem, synes jeg, at det var en meget klog og smart måde lige at få mig inddraget i noget, jeg på ingen måde sagde. Men vi vil rigtig gerne diskutere fremadrettet, hvordan vi skaber mere natur og vild natur i Danmark. Men lige at tage mig til indtægt for en helt ny holdning til statsskøvsapparatet er nok lige at gå for vidt. Men det var et godt forsøg. (*Munterhed*)

Kl. 17:22

vil være med til at gå konstruktivt ind i den diskussion, der handler om, at vi har brug for en ny voldtægtslovgivning, for det mener jeg faktisk vi har.

Kl. 17:25

**Første næstformand (Karen Ellemann):**

Den næste spørger i rækken er hr. Lars Boje Mathiesen fra Nye Borgerlige. Værsgo.

Kl. 17:23

**Første næstformand (Karen Ellemann):**  
Spørgeren.

Kl. 17:25

**Lars Boje Mathiesen (NB):**

Jeg skal prøve at inddrage hr. Søren Pape Poulsen i noget, som han så *har* sagt, og det er jo, som hr. Søren Pape Poulsen gentagne gange siger, nemlig at det går godt. Men det gør det altså ikke på alle områder.

Når vi kigger på antallet af voldtægter, er det stigende, og det har det også været kraftigt under den sidste regering med hr. Søren Pape Poulsen som justitsminister. Der er altså kvinder i Danmark, som i dag må leve med, at de kan møde udenlandske voldtægtsforbrydere igen ude på gaden. De må leve med frygten for, at de kan vende tilbage og fortsætte deres ugeringer.

Det har jeg ufattelig svært ved at acceptere som borgerlig, det har jeg ufattelig svært ved at acceptere som mand, og det har jeg især ufattelig svært ved at acceptere som far til piger. Jeg kan ikke forstå, at andre ikke har det på samme måde, for hvis man havde det på samme måde, ville man sætte de her kvinders rettigheder, deres tryghed, deres sikkerhed foran nogle tekniske paragraffer i nogle konventioner, som vi selv har besluttet.

Så mit spørgsmål til hr. Søren Pape Poulsen er: Vil man være villig til at sætte de her kvinders rettigheder og tryghed foran nogle udenlandske kriminelle voldtægtsforbryderes rettigheder og sikre, at vi indskriver i dansk lovgivning, at vi altså på det her specifikke område sætter dansk lovgivning over europæiske konventioner?

Kl. 17:23

**Lars Boje Mathiesen (NB):**

Med al respekt har jeg svært ved at acceptere, at vi skal vente til, at samtlige lande på et tidspunkt får ideen om at ændre på de her konventioner. Det synes jeg ikke vi kan byde de kvinder, som bliver voldtaget. Det synes jeg ikke vi kan byde de kvinder, som føler sig truet, og hvis sikkerhed er truet på grund af det her. Der skal vi altså gå forrest i kampen. Og det er vi villige til i Nye Borgerlige, og det er det, vi spørger De Konservative om: Er de også villige til at gå forrest i kampen? Og hvis vi nu skal tage kampen med en aktivistisk domstol i Strasbourg, tager vi den. Er De Konservative villige til at tage den sammen med Nye Borgerlige?

Kl. 17:26

**Første næstformand (Karen Ellemann):**  
Ordføreren.

Kl. 17:26

**Søren Pape Poulsen (KF):**

Vi er altid villige til at presse citronen så meget, som vi overhovedet kan, inden for konventionerne. Det så vi også med Københavnerklæringen, der rent faktisk skabte nogle forskelle. Men det er jo engang sådan, at det er mennesker, der begår de her voldtægter, og vi skal stille hvert enkelt menneske til ansvar for dets ugeringer. Vi skal straffe dem hårdt, og de skal ind at sidde i fængsel. Om vi skal smide dem ud af Danmark, hvis de ikke er danske statsborgere og vi overhovedet kan? Selvfølgelig skal vi det.

Kl. 17:26

**Første næstformand (Karen Ellemann):**  
Tak. Hr. Ole Birk Olesen, Liberal Alliance.

Kl. 17:26

**Første næstformand (Karen Ellemann):**

Tak. Ordføreren.

Kl. 17:24

**Søren Pape Poulsen (KF):**

Vi tror jo på, at et land som Danmark står sig stærkest ved, at vi faktisk overholder de internationale konventioner, men det betyder ikke, at vi bare skal læne os tilbage og så sige: Nå, så må det være, som det er. Jeg håber da ikke, der er nogen af os, uanset om man er dansker eller udlænding, eller hvem man er, eller uanset om man er mand eller kvinde, der vil acceptere, at folk opfører sig på den facon. Det er også derfor, vi skærpede straffene for voldtægt. Og jeg har det da også sådan, at hvis man ikke er dansk statsborger og begår den forbrydelse og får en udvisningsdom, ja, så skal man selvfølgelig ud af Danmark. Der kan vi så ryge ind i nogle andre udfordringer visse steder.

Men jeg er jo glad for, at vi kommer til at tale om det her, for noget af det, jeg satte i gang, var lige præcis også at kigge på en ny voldtægtsbestemmelse. Og jeg må sige, at der er kvinder i det her land, hvor man kan spørge, om de egentlig reelt er ordentligt beskyttet. Nogle kalder det for samtykke, man kan også godt kalde det for frivillighed. Det kan jeg se er på lovprogrammet, det ser jeg frem til. Og jeg vil da glæde mig over, hvis Nye Borgerlige også

Kl. 17:24

**Ole Birk Olesen (LA):**

Tak for det. Liberal Alliance og De Konservative har sammen som de fremmeste partier kæmpet boligejernes sag. Det har vi gjort i forhandlinger om boligskat, og det har vi gjort i gentagne forhandlinger om finanslove. Nu er der en mulighed for, at vi kan gøre det sammen igen. Regeringen har nemlig aftalt med kommunerne, at de må hæve opkrævningen af grundskylden med næsten 6 pct., og det kommer bl.a. til at gå ud over borgere i gode konservative kommuner, nemlig kommuner som Gentofte, Lyngby-Taarbæk og Frederiksberg, hvor mange stemmer konservativt, og hvor der derfor er konservative borgmestre. Der vil boligejerne i et gennemsnitligt hus opleve grundskyldsstigninger på mellem 2.200 kr. og 3.000 kr. om året som følge af den aftale, regeringen har lavet med kommunerne. Derfor stemte Liberal Alliance imod den aftale, da der var et aktstykke om det i Folketingets Finansudvalg. Og det skuffer os, at De Konservative ikke gjorde det samme. Har De Konservative opgivet kampen imod plyndring af boligejerne?

Kl. 17:27

**Første næstformand (Karen Ellemann):**  
Ordføreren.

Kl. 17:27

Kl. 17:30

**Søren Pape Poulsen (KF):**

Nej, det har vi i hvert fald ikke, fordi det var faktisk på grund af os, at der i sin tid – jeg tror, det var i 2015 – blev lavet en aftale. Jeg tror, det var daværende statsminister hr. Lars Løkke Rasmussen, der lavede en aftale med i hvert fald Socialdemokratiet og Dansk Folkeparti – og De Radikale var også med, kan jeg se – der sagde, at når man havde lavet en aftale mellem regeringen og KL, så accepterede man den i Folketinget og stemte den igennem. Vi stemte så imod, lige præcis fordi man kunne hæve grundskylden. Vi er jo ikke kommet til at gå ind for det lige pludselig. Vi synes stadig, det er vildt forkert – vi har jo foreslået et helt nyt boligskaftesystem. Hvis vi kunne bestemme, skulle man overhovedet ikke betale boligskat, til gengæld skulle man så betale skat af den avance, man fik, når man solgte sit hus. Så et møde i Finansudvalget, vi ikke kunne være til stede ved, betyder ikke – kan jeg berolige med – at vi nu ikke længere vil kæmpe boligejernes sag. Det tror jeg vi skal gøre sammen. Jeg tror, der bliver rigeligt behov for det.

Kl. 17:28

**Første næstformand (Karen Ellemann):**

Hr. Ole Birk Olesen.

Kl. 17:28

**Ole Birk Olesen (LA):**

Nu forstår jeg, at det er, fordi De Konservative ikke kunne være til stede ved mødet. Altså, man skal da passe sit arbejde, især når det handler om en af partiets mærkesager. Man kan da bare sende besked til udvalget om, at man altså stemmer imod det aktstykke, hvis man er imod det. Det er da ikke nogen undskyldning, at man ikke kunne være til stede, når en af partiets vigtigste mærkesager er på dagsordenen. Når boligejerne i Gentofte, Lyngby-Taarbæk og på Frederiksberg oplever grundskyldsstigninger på mellem 2.200 og 3.000 kr. næste år med konservativ støtte, er det, fordi man ikke kunne være til stede på et møde? Er det rigtigt forstået?

Kl. 17:29

**Første næstformand (Karen Ellemann):**

Ordføreren.

Kl. 17:29

**Søren Pape Poulsen (KF):**

Men det er da noget sludder. Vi er fuldt og helt imod stigninger i grundskylden. Det er en aftale, som kommunerne har lavet med regeringen, der nu får den her konsekvens. Vi har da ikke støttet det på noget tidspunkt, og vi kommer heller ikke til at støtte det. Altså, jeg forstår ikke den retorik. Jeg tror, vi skal passe meget på med at begynde at skyde efter hinanden, i forhold til hvad for meldinger der er givet ind, og om folk har været til et møde osv. Det er jo ikke det, det handler om. Altså, findes der nogen i den her sal, der er i tvivl om, om Det Konservative Folkeparti er imod stigninger i grundskylden? Vi har foreslået at afskaffe al boligbeskatning.

Kl. 17:30

**Første næstformand (Karen Ellemann):**

Tak til ordføreren. En lille serviceoplysning: Der er ca. et kvarter tilbage i forhold til antallet af spørgsmål til ordføreren her, og så vil jeg anbefale, at vi ringer til middagspause, således at den næste ordfører kommer på, efter vi har haft aftensmadspause, altså kl. 19.00. Så dermed er der et kvarter ekstra til aftenpausen, medmindre ordføreren ønsker et ekstra kvarter på talerstolen? Nej, spøg til side. Der er et kvarter endnu, og den næste spørger i rækken er hr. Orla Hav, Socialdemokratiet. Værsgo.

**Orla Hav (S):**

Tak for det, og tak til hr. Søren Pape Poulsen for en optimistisk og ovenikøbet lidt poetisk tilgang. Det skal jeg prøve at vende lidt tilbage til.

Vi glæder os jo over, at regeringen har spillet ud med et ambitiøst grønt udspil, som har mødt god opbakning stort set i hele Folketinget. Vi har også hæftet os ved, at Det Konservative Folkeparti på et tidspunkt trådte på bremsen i den daværende regering, da regeringen ville spille ud med et grønt udspil, som ikke var ambitiøst nok, hvad angik ambitiøse mål for naturen og ikke mindst initiativer, der gavner biodiversiteten, f.eks. i forbindelse med urørt skov og flere sammenhængende naturområder.

Så er det gode spørgsmål jo nu til hr. Søren Pape Poulsen, hvis parti gerne vil være borgerlige stemmer, der arbejder: Er Det Konservative Folkeparti indstillet på at indgå en aftale om vores spændende natur, urørt natur og bedre biodiversitet?

Kl. 17:31

**Første næstformand (Karen Ellemann):**

Ordføreren.

Kl. 17:31

**Søren Pape Poulsen (KF):**

Ja, det kan jeg garantere for at vi er som udgangspunkt. Det kommer selvfølgelig an på, hvad indholdet bliver, men selvfølgelig er vi det. Det var også derfor, vi tidligere på dagen hørte fru Mette Abildgaard stille et spørgsmål om den plan for vores natur, der er stillet i udsigt efter de første 100 dage, og den vil vi faktisk gerne snart ind at diskutere. Altså, bliver vi inviteret, garanterer jeg for, at vi møder op.

Kl. 17:32

**Første næstformand (Karen Ellemann):**

Hr. Orla Hav.

Kl. 17:32

**Orla Hav (S):**

Jeg har da bestemt en forventning om, at De Konservative bliver inviteret med, for ofte handler det her jo om, at vi har nogle fornuftige drøftelser i udvalgene osv., og dér er der jo god mulighed for at være med. Når jeg spørger lidt om det, er det, fordi vi jo i forbindelse med den Natur- og Landbrugskommission, som lavede et glimrende stykke arbejde i perioden 2011-2014, oplevede, at den fine kommissionsrapport havnede i skuffen. Den ville ellers have været et godt redskab til at skabe mere urørt natur. Er man indstillet på at tage den op af skuffen igen og være med til at drøfte den konstruktivt ligesom med borgerlige stemmer, der arbejder, så vi kan synge »I skovens dybe stille ro«?

Kl. 17:32

**Første næstformand (Karen Ellemann):**

Det er i orden, at den skulle med. Værsgo til ordføreren.

Kl. 17:32

**Søren Pape Poulsen (KF):**

Det er *også* en smuk sang. Med fare for ikke at kunne citere fra den rapport udfærdiget 2011-2014, synes jeg sådan set, vi fordomsfrit skal diskutere det. Der er jo mange uden for Folketinget, der faktisk viser os vejen, hvis vi også kan stå sammen og finde pengene til det. Man bliver jo opmuntret, når landbruget og Danmarks Naturfredningsforening spørger, om ikke vi skal prøve at kigge på at få lavbundsjord ud, og hvordan vi kan bytte nogle jorde, så vi kan lægge noget ud til mere natur, altså få mere natur ved sund fornuft, som både landbrug og naturens folk kan se ideen i. Så det diskuterer vi meget gerne.

**Første næstformand** (Karen Ellemann):

Den næste spørger er fru Louise Schack Elholm fra Venstre.

Kl. 17:33

**Louise Schack Elholm** (V):

Ligesom hr. Søren Pape Poulsen har jeg også bemærket, at regeringen er kommet med et udspil om at hæve bo- og gaveafgiften, altså generationsskifteskatten på familieejede virksomheder. Og i den forbindelse vil jeg spørge hr. Søren Pape Poulsen: Hvad er det, De Konservative mener om den imødekommelse, som trods alt er kommet fra Simon Kollerup, med, at så kan man afbetale over længere tid? Mener hr. Søren Pape Poulsen, at det er en løsning, som hjælper virksomhederne?

Kl. 17:33

**Første næstformand** (Karen Ellemann):

Ordføreren.

Kl. 17:34

**Søren Pape Poulsen** (KF):

Jeg er i hvert fald stærkt bekymret. For det ændrer jo ikke på, at det skal betales. Og nogle gange, når jeg lytter til den her debat, har jeg det oprigtige indtryk, at der er nogle mennesker, der går rundt og tror, at det her med at generationsskifte handler om, at hvis man ikke tager en stor andel til staten, er der nogle mennesker, der propper en masse penge ned i deres egne lommer. Altså, det her handler jo om – og det er vi jo enige om – at virksomheden skal fortsætte i dag og skal tænde for maskinerne igen i morgen. Forskellen er bare, at i morgen er det sønnen, der ejer den, i dag er det faren. Hvorfor er det, man ikke kan gøre det, uden at staten skal have 15 pct.? Det forstår jeg simpelt hen ikke. Hvis man tog det ud til sig selv, kunne jeg forstå det. Altså, så er der jo en beskatning, der er barsk. Men det her er jo at angribe danske arbejdspladser, hvor far og mor har siddet hjemme ved bordet og måske talt om at tage et lån i huset: Skal vi investere, sætte alt, vi ejer og har over styr på at skaffe en virksomhed? Og når den så skal gå videre i næste generation, så skal staten have andel i det. Jeg synes, det er så *forkert*, og jeg synes også, det er moralsk forkert.

Kl. 17:34

**Første næstformand** (Karen Ellemann):

Fru Louise Schack Elholm.

Kl. 17:35

**Louise Schack Elholm** (V):

Må jeg spørge: Hvad mener De Konservative så måske kan være konsekvensen af, at man hæver bo- og gaveafgiften? Jeg ved, at hr. Søren Pape Poulsen har mange forbindelser rundtom i hele landet, og det kan jo eventuelt være, at hr. Søren Pape Poulsen har hørt noget til, hvad de forskellige siger rundtom i landet om, hvad konsekvensen vil være. Er det noget, som hr. Søren Pape Poulsen har hørt om?

Kl. 17:35

**Første næstformand** (Karen Ellemann):

Ordføreren.

Kl. 17:35

**Søren Pape Poulsen** (KF):

Jeg kommer meget rundt i Danmark, og jeg taler med rigtig mange virksomheder. Og de er meget bekymrede for det her. For man glemmer jo, at rigtig mange af dem, der bliver ramt, jo også er meget små virksomheder, folk, som måske siger: Vi har simpelt hen ikke råd til at generationsskifte; så må vi sælge virksomheden. Så kan det

Kl. 17:35

være, at virksomheden ender i udlandet. Og hvad har vi så fået ud af det? Ja, en masse danske arbejdspladser, der så er mistet. Altså, det gør virkelig ondt det her. Altså, der bliver jo generationsskiftet helt vildt hos mange i øjeblikket, fordi man ved, hvad der venter. Og jeg synes simpelt hen, at Danmark er bygget på de små og mellemstore virksomheder, på de familieejede virksomheder. Skal vi nu ikke bare holde snitterne fra dem?

Kl. 17:36

**Første næstformand** (Karen Ellemann):

Næste i spørgerækken er hr. Malte Larsen fra Socialdemokratiet. Værsgo.

Kl. 17:36

**Malte Larsen** (S):

Tak, og tak til ordføreren for et godt og konstruktivt konservativt bidrag, der på flere områder peger i positiv retning. Jeg har brugt en del af dagen på at lede efter Det Konservative Folkepartis holdning til en genopretning af skatteforvaltningen, f.eks. på jeres hjemmeside. Jeg har desværre ikke fundet noget. I vores finanslovsforslag afsætter vi 1,5 mia. kr. til en genopretning af skatteforvaltningen, og så vil mit spørgsmål være: Støtter De Konservative dette forslag, der er med til at sikre en retfærdig beskatning, så alle betaler korrekt skat og kan have en forventning om, at det gør alle andre også?

Kl. 17:37

**Første næstformand** (Karen Ellemann):

Ordføreren.

Kl. 17:37

**Søren Pape Poulsen** (KF):

Jeg er i hvert fald enig i, at forudsætningen for et godt velfærdssamfund, der hænger sammen, også er, at vi har en skatteopkrævning, der fungerer. For det er sådan set helt afgørende vigtigt, at folk kan have tillid til, at det foregår. Det er i øvrigt rigtigt, at på vores hjemmeside flyder det ikke med, at vi sådan har en politik for genopretning af skatteforvaltningen, og det ene og det andet og det tredje. Vi har sådan mere generelle politikker, og så laver vi nogle gange sådan nogle politiske udspil.

Men jeg har det jo sådan, at jeg faktisk mener, at vi gjorde rigtig meget i den tidligere regering. Vi satte rigtig mange penge af til flere nye centre. Og jeg har det faktisk sådan, at jeg ikke kan vurdere, om det er det, der skal til. Altså, det nye center: Hvis det er det, der skal til, så er det selvfølgelig en udfordring, man har. Der er nogle penge, der kan være træls at finde, men det må man så gøre. Det må man jo diskutere i en sammenhæng. Nu skal jeg jo ikke, tror jeg, lave finanslov med den her regering. For hvis den ikke kan lave den første finanslov med sit parlamentariske grundlag, tror jeg den bliver nødt til at gå af. Og jeg vil gerne samarbejde med regeringen. Men jeg er ikke så ivrig efter, at den bliver siddende, at jeg vil hjælpe dem igennem den første finanslov.

Kl. 17:38

**Første næstformand** (Karen Ellemann):

Hr. Malte Larsen.

Kl. 17:38

**Malte Larsen** (S):

Jeg er selvfølgelig glad for, at vi er enige om præmissen om, at skatteforvaltningen skal genoprettes, hvad der jo er en væsentlig forudsætning for, at vi har tilliden til et velfungerende skattevæsen, der kan være med til at gøre, at fundamentet under vores velfærdssamfund er stabilt. Og så vil jeg da bare igen spørge jer om, om det ikke kunne fremgå lidt mere tydeligt af den sådan almindelige orien-

tering, som man lader danskerne få fra Det Konservative Folkepartis side.

Kl. 17:38

**Første næstformand** (Karen Ellemann):  
Ordføreren.

Kl. 17:38

**Søren Pape Poulsen** (KF):

Jo, det kunne man selvfølgelig sige. Men jeg synes også, at det, vi prøver at sige, jo er, at vi gerne vil have et mere enkelt skattesystem, for så kunne det også være, at der ikke skulle så mange medarbejdere til at administrere det. Altså, vi har jo foreslået, at man simpelt hen gør det mere enkelt. For det skulle gerne være sådan, at enhver borger og ethvert menneske i det her land sådan set kan forstå sin skattebillet. Uanset hvor vi står henne politisk, deler vi sikkert alle sammen det ønske. Og hvis man kunne forenkle skattesystemet noget mere, kunne det også være, at der skulle bruges lidt færre penge på det bureaukratiske.

Kl. 17:39

**Første næstformand** (Karen Ellemann):

Den næste spørger er fru Samira Nawa fra Radikale Venstre. Værsgo.

Kl. 17:39

**Samira Nawa** (RV):

Tak. Jeg noterede mig, at hr. Søren Pape Poulsen har store forventninger til min partileder, hr. Morten Østergaard, og jeg kan fortælle, at forventningerne er gengældte. F.eks. noterede jeg mig jo, at De Konservative, kort efter at valget var blevet udskrevet, sagde, at de var klar til at forbedre forholdene for børnene på Sjælsmark.

Det er jo sådan, at virkeligheden på Sjælsmark er, at 60 pct. af børnene opfylder kriterierne for en psykisk diagnose. 50 pct. af de 11-17-årige har symptomer på ptsd. Det er absolut uacceptabelt forhold at vokse op under for børn i Danmark, og vi Radikale er på børnenes vegne stærkt utålmodige for at få gjort noget. Og det er jo dejligt, at borgerlig humanisme også er på vej retur. Så »måske ku vi/måske ku vi/finde noget at bruge hinanden til«. Kunne det f.eks. være at gå sammen om at forbedre forholdene for børnene på Sjælsmark?

Kl. 17:40

**Første næstformand** (Karen Ellemann):  
Ordføreren.

Kl. 17:40

**Søren Pape Poulsen** (KF):

Tak for spørgsmålet. Det kommer jo an på, hvad det er, vi skal. Altså, noget af den her debat springer også ud af den her kartoffel-sag: Måtte man overhovedet få en kartoffel, og hvor måtte man spise den? Der var vi også ude og sige: Jamen så lad os snakke om det. Altså, en stram og konsekvent dansk udlændingepolitik står og falder ikke med, om man må spise en kartoffel, og hvor man må spise den henne, sådan som det ser ud i vores verden, for at være helt ærlig.

Men hvis man går helt tilbage til 2015-valgkampen, sagde jeg allerede dengang, at stod det til os, synes jeg faktisk, man skulle lukke Sjælsmark og finde en placering et andet sted – også fordi vi mener, at det er meget koncentreret at have to centre, Sjælsmark og Sandholm, så tæt på hinanden.

Men den anden del af det er jo – og det bliver jeg altså nødt til at sige, og jeg ved godt, det lyder barsk – at det altså også er nogle forældre, der holder deres børn som gidsler, fordi de forældre bare

ikke vil rejse hjem. Det er folk, der ikke har krav på asyl i Danmark. De burde rejse herfra, for det har vi sagt de skal.

Kl. 17:41

**Første næstformand** (Karen Ellemann):  
Fru Samira Nawa.

Kl. 17:41

**Samira Nawa** (RV):

Tak. Hvis nu vi legede, jeg accepterede præmissen om, at det er forældrene, der holder deres børn som gidsler, så gør vi jo det ved børn i Danmark, at vi varetager barnets tarv. Og det gør vi jo, hvad enten forældrene er misbrugere af alkohol eller har psykiske vanskeligheder. Så varetager vi altid barnets tarv. Er hr. Søren Pape Poulsen ikke enig i, at vi bør varetage barnets tarv, og at det ikke bare handler om en kartoffel, men at det handler om børns psykiske tilstand?

Kl. 17:41

**Første næstformand** (Karen Ellemann):  
Ordføreren.

Kl. 17:41

**Søren Pape Poulsen** (KF):

Selvfølgelig skal man tage det alvorligt og varetage barnets tarv. Altså, der findes vel heller ikke noget menneske i dette Ting, som ikke mener, vi skal behandle børn ordentligt. Men udfordringen er selvfølgelig også, at dem, der først og fremmest skulle behandle børnene ordentligt, jo er deres forældre. De skulle begynde at behandle deres børn ordentligt, og det skulle de gøre ved at rette sig efter de instrukser, de har fået af det land, de bor i lige nu.

Så er det klart, at vi selvfølgelig må se på, om der er grund til, at der sker nogle ændringer med børnene. Men forældrene kan altså ikke bare skubbe dem foran sig og så sige, at så går det nok alt sammen. Der er altså noget her, der er rigtig svært.

Kl. 17:42

**Første næstformand** (Karen Ellemann):

Den næste spørger i rækken er fru Charlotte Broman Mølbæk fra Socialistisk Folkeparti.

Kl. 17:42

**Charlotte Broman Mølbæk** (SF):

Tak for det, og tak til ordføreren for en fin indledende tale. Det er sådan, at regeringen for ikke så lang tid siden indgik en kommuneaftale med Kommunernes Landsforening. Det er jo ikke en kommuneaftale, der lader guldet flyde i gaderne, men det er trods alt en kommuneaftale, der faktisk ser bedre ud, end den har gjort i de seneste 11 år. Den giver også et serviceløft på 1,7 mia. kr.

Jeg har derfor et spørgsmål til formanden for Det Konservative Folkeparti, hr. Søren Pape Poulsen: Hvorfor valgte de konservative, der sidder i KL's bestyrelse, at stemme imod den her aftale, på trods af at den samlet set giver et serviceløft på 1,7 mia. kr. til kommunerne?

Kl. 17:43

**Første næstformand** (Karen Ellemann):  
Ordføreren.

Kl. 17:43

**Søren Pape Poulsen** (KF):

Nu har vi ikke den store leders lov i Det Konservative Folkeparti, der betyder, at jeg sidder og dikterer, hvad de skal mene i kommunerne og regionerne. Det afgør kommunalbestyrelsesmedlemmerne og de tillidsvalgte repræsentanter selv. Som jeg har forstået det, valgte Michael Ziegler på Det Konservative Folkepartis vegne at

undlade at stemme, og det var for det første i skuffelse over, at alle de løfter, der blev givet i valgkampen, ikke blev ført ud i livet, og for det andet, fordi man kunne se, at der var nogle udfordringer på især det specialiserede område, der slet ikke blev honoreret. De er jo ikke blevet honoreret, fordi noget af det også handler om, at der skal noget lovgivning til her i Folketinget, for at vi ikke så rigtigt styrer præcis, hvad man skal. Og hvis det, statsministeren sagde i tirsdags, kommer til at stå ved magt, nemlig at vi ikke skal regulere ned i den mindste detalje, vil det jo også give kommunerne nogle helt andre muligheder for at prioritere og vedtage et serviceniveau, i stedet for at de skal bruge rigtig, rigtig mange penge, fordi der slet ikke er plads til at diskutere, hvad der er fornuftigt her.

Kl. 17:44

**Første næstformand** (Karen Ellemann):  
Fru Charlotte Broman Mølbæk.

Kl. 17:44

**Charlotte Broman Mølbæk** (SF):

Tak for et rigtig fint svar. Det er jo sådan, at jeg godt kunne dele nogle af de synspunkter, som du så siger at den konservative repræsentant har i forhold til det specialiserede socialområde. Det fører faktisk lidt frem til at sige, at hvis det så var De Konservative, der sad i Finansministeriet og sad med regeringsmagten, ville Det Konservative Folkeparti så være villig til at prioritere de ca. 3 mia. kr., som Michael Ziegler udtalte var nødvendige, for at man kunne følge med det udgiftspres og den stigning, der er ude i kommunerne?

Kl. 17:45

**Første næstformand** (Karen Ellemann):  
Ordføreren.

Kl. 17:45

**Søren Pape Poulsen** (KF):

Jeg tager da gerne imod finansministerposten, hvis det er en opfordring; det kan vi jo lade komme an på en prøve. Jamen jeg har en anden tilgang til det. Nu har jeg også siddet som borgmester og har været byrådsmedlem i nogle år, og jeg kunne faktisk godt tænke mig, at vi i langt højere grad havde noget mere rammelovgivning, så kommunerne fik lov til i langt højere grad at fastsætte nogle serviceniveauer. For jeg deler simpelt hen ikke det her med, at vi bare entydigt skal bruge flere og flere penge uden at diskutere, hvordan de penge skal bruges, og uden at diskutere, hvad der er ret og rimeligt. Jeg vil faktisk gerne kunne give noget mere frihed. Når vi laver kommunale frihedsaftaler – det hedder de ikke, men jeg har glemt, hvad de hedder – hvor vi aftaler nogle prøveordninger og forsøgsordninger i kommunerne, ser vi nogle gange, at man finder nogle rigtig gode løsninger. Problemet er, at vi ikke altid er så gode herinde til at lave de gode løsninger om til lovgivning, for så ville det blive godt alle steder, hvis det virker der, hvor man har frikommuner.

Kl. 17:46

**Første næstformand** (Karen Ellemann):

Tak til ordføreren. Den sidste spørger, inden der bliver kaldt til middagspause, er fru Julie Skovsby fra Socialdemokratiet. Værsgo.

Kl. 17:46

**Julie Skovsby** (S):

Tak for det. Det er jeg glad for. Så kan vi lige nå at tale lidt om velfærd. I valgkampen havde Venstre et velfærdslofte til danskerne, hvor de ville lade økonomien følge med udgifterne til det stigende antal børn og ældre frem mod 2025, og dengang sagde ordføreren meget klart, at Venstres velfærdslofte ikke bliver indfriet med de konservative mandater. Derfor vil jeg gerne høre ordføreren fortælle

Folketinget, genbekræfte, at De Konservative også i dag er imod Venstres velfærdslofte.

Kl. 17:47

**Første næstformand** (Karen Ellemann):  
Ordføreren.

Kl. 17:47

**Søren Pape Poulsen** (KF):

Ja, hvis det løfte med de 69 mia. kr. stadig væk står ved magt, kan jeg sige, at det ikke er vores politik. Jeg respekterer fuldt og helt, at det, hvis Venstre har det synspunkt, så er deres politik; det respekterer jeg helt. Jeg tror endda også, jeg svarede dengang, at jeg ikke kommer med et velfærdslofte på 69 mia. kr. Jeg vil gerne give et skatteløfte, et løfte, der betyder, at de danskere, der går på arbejde hver dag, skal have lov til at beholde noget mere selv. For der er både plads til en skattelettelse og at give noget velfærd. Jeg abonnerer ikke på det synspunkt, at vi bare skal kigge på den demografiske udfordring og så fremskrive det en til en. Jeg tror, der er mange borgmestre, der har prøvet at sidde hjemme i deres kommune og skullet lave budgetter, hvor man ikke bare har kunnet sige, at så og så mange flere ældre fremskriver man 1:1 med økonomi. For hvis man bare gør det blindt uden at kræve nogen som helst effektiviseringer og innovation, så er det jo håbløst at kigge ind i den udfordring, vi står i. Så kommer vi til at bruge så mange penge, som vi slet ikke har.

Kl. 17:48

**Første næstformand** (Karen Ellemann):  
Fru Julie Skovsby.

Kl. 17:48

**Julie Skovsby** (S):

Tak for det. Jeg skal forstå svaret: Er situationen i det folketingsår, vi nu går ind i, så den, at Det Konservative Folkeparti er uenig med partiet Venstre omkring velfærdsloftet? Er der en konflikt? Er der en uenighed her? Er det sådan, De Konservative ser på det spørgsmål?

Kl. 17:48

**Første næstformand** (Karen Ellemann):  
Ordføreren.

Kl. 17:48

**Søren Pape Poulsen** (KF):

Ja, umiddelbart fuldstændig. Jeg har svært ved at se, at det er en konflikt. Det er vel sådan, at vi hver især har en politik, og vi er nu ti partier herinde, og der er vel en forskel mellem os – det er vel derfor, vi er i ti forskellige partier, går jeg ud fra – og det vil da ikke afholde mig fra at indgå en masse aftaler, hvis jeg kan komme af sted med det, og hvis det giver mening på bundlinjen for Det Konservative Folkeparti. Vi ser bare ikke helt ens på, hvor meget dyrere den offentlige sektor skal være, og det er vel fint nok. Jeg tror heller ikke, at alle regeringens støttepartier ser det præcis på samme måde, som regeringen ser det, ligesom V og K heller ikke ser ens på alt. Men jeg garanterer for, at får vi chancen, skal vi nok finde ud af at lave en regering igen.

Kl. 17:49

**Første næstformand** (Karen Ellemann):

Således var ordet fra den konservative ordfører. Tak for det.

Vi hæver mødet nu og kalder til middagspause.

Mødet starter igen kl. 19.00, og der vil det være Alternativets ordfører, der skal på talerstolen.

Mødet er udsat. (Kl. 17:49).



**Forhandling**

**Formanden** (Henrik Dam Kristensen):  
Mødet er genoptaget.

Kl. 19:00 virkeligheden meget værre. F.eks. er der ingen tvivl om, at klimakrisen kræver et opgør med den økonomiske model, vi har i dag, for man kan ikke have ubegrænset vækst på en planet, hvor ressourcerne er begrænsede. Det er indlysende, at det ikke er et populært politisk standpunkt, snarere tværtimod, for her taler vi om en model, som har givet os vækst og velstand og været med til at løfte middelklassen, men det ændrer bare ikke ved, at det også er en model, der har medført et massivt overforbrug af klodens knappe ressourcer, og som har kastet kloden ud i en global klimakrise. Så når vi nu har en regering, der, som statsministeren gav udtryk for i tirsdags, både ønsker at styrke den grønne omstilling, værne om velfærden og begrænse uligheden, så er den også nødt til at gøre op med den økonomiske model og styring, som hersker i dag. Det indebærer selvfølgelig nye regnemodeller, men det indebærer meget mere end det. Det kræver et grundlæggende opgør med en model, der bygger på idealet om konkurrencestaten, hvor vækst og velstand alt for ofte skabes på bekostning af mennesker og miljø, og hvor mennesker primært er noget i kraft af den værdi, de skaber, og hvor samfundets systemer mere og mere indrettes efter at understøtte økonomien i stedet for at understøtte de mennesker, det i første omgang var tiltænkt.

Kl. 19:00

**Meddelelser fra formanden**

**Formanden** (Henrik Dam Kristensen):  
I dag er der yderligere anmeldelser:

Udenrigsministeren (Jeppe Kofoed):

Beslutningsforslag nr. B 6 (Forslag til folketingsbeslutning om danske militære bidrag til FN's fredsbevarende mission i Mali, MINUS-MA) og

Beslutningsforslag nr. B 7 (Forslag til folketingsbeslutning om danske militære bidrag til Operation Barkhane).

Titlerne på de fremsatte sager vil fremgå af [www.folketingstidende.dk](http://www.folketingstidende.dk) (jf. ovenfor).

Det sidste punkt på dagsordenen er:

**2) Forhandling om redegørelse nr. R 1:****Statsministerens redegørelse i henhold til grundlovens § 38.**

(Anmeldelse 01.10.2019. Redegørelse givet 01.10.2019. Meddelelse om forhandling 01.10.2019).

Kl. 19:00

**Forhandling**

**Formanden** (Henrik Dam Kristensen):  
Så fortsætter vi debatten, og det er nu hr. Rasmus Nordqvist, Alternativet.

Kl. 19:00

(Ordfører)

**Rasmus Nordqvist** (ALT):

Den største no-brainer i verdenshistorien. Sådan sagde Nikolaj Coster-Waldau i den video, som regeringen lancerede forud for FN-top-mødet i New York. Det var en fin lille klimakampagne med nogle små animationsfilm og ellers et meget simpelt setup, en mand, en stol og et budskab om, at det er nu, der skal handles, hvis ikke klimakrisen skal ende som en permanent klimakatastrofe. Nogle gange behøver man ikke at oversælge budskabet, når det er stærkt nok, og det var det, for det er sund fornuft, en no-brainer, og sådan bør det altid være, når vi taler om klimaet. For det handler om sund fornuft, logiske valg og fravalg og om at lytte til videnskaben, forskerne, de kloge, dem, der kræver langsigtede løsninger i stedet for lappeløsninger, og dem, der siger, det ikke bare handler om at gøre noget, men handler om at gøre nok.

Betyder det så, at det bliver let? Nej, for barriererne for den grønne omstilling er ikke videnskabelige, men politiske, og det er i

Nu har Danmark så fået en ny regering, og med den kan vi måske se frem til en ny tid, en ny tid, hvor mennesker ikke længere presses til at skynde sig mere, arbejde mere og gå senere på pension blot for at få væksten til at stige, og hvor vi som samfund passer bedre på planeten og alle de liv, dyr og planter, som vi deler den med. Selv om dyr og planter har en værdi for os, skal vi huske, at de først og fremmest har en værdi i sig selv. Om regeringen så vil det, en ny kurs, en ny tid får vi måske allerede snart at se. Forhandlingerne om finansloven og klimaloven ligger nu og her, og der skal ikke herske nogen tvivl om, at Alternativet har meget store forventninger, langt større, end der umiddelbart lægges op til med regeringens finanslovsudspil. Det tror jeg også vælgerne har, for valgkampen efterlod ingen tvivl, borgerne vil se grønne resultater, der er løfter, der skal indfries, og håb, som skal omsættes til handling, og det hjælper vi selvfølgelig gerne regeringen med.

Vi er klar med ideerne og finansieringen, og timingen er heldigvis god, for Danmark står midt i et kæmpemæssigt grønt momentum, befolkningen er med, erhvervslivet er med, og flere og flere politiske partier begynder at være med. Det får mig til at tænke på, hvor meget der er sket på kun få år, fra Alternativet første gang foreslog at reducere udledningen af drivhusgasser med mindst 70 pct., for der stod vi næsten alene, til i dag, hvor situationen er anderledes. Det, der før blev udlagt som utopi og drømmeri, er nu regeringens officielle politik, og faktisk bakker stort set hele Folketinget op om 70-procentsmålet i dag, og det vil vi gerne kvittere for, og vi glæder os over, at så mange nu ønsker en mere ambitiøs klimapolitik.

Kl. 19:05

Samtidig tror vi ikke, at nogen af os er så kloge, som vi alle sammen kan blive sammen, og vi glæder os derfor til, at vi er rigtig mange, der skal løse opgaven med at lave en ambitiøs klimalov. Klimaloven skal sikre, at Danmark yder et ambitiøst bidrag til Parisaftalen, og det betyder som minimum, at den skal indeholde bindende mål og delmål, styrke Klimarådet og øge klimabistanden. Og her tror jeg, at regeringen og støttepartierne er helt på linje med Alternativet, og måske er også Konservative med. Så det lover godt, ikke mindst efter at SF og Radikale nu også støtter op om at få lukket for oliejakten i Nordsøen. Forhåbentlig kan vi bruge den udmelding til i fællesskab at lægge et pres på resten af Folketinget, og med en galopperende klimakrise over os bør et nej til noget så sort som olietilladelser altså være en solid no-brainer.

Et stop for ottende udbudsrunde er ingen mirakelkur, for de gamle tilladelser gælder jo stadig væk, og så længe de gør det, kan de sorte selskaber fortsætte deres olieeventyr – det eventyr, som er endt med at være et vaskeægte mareridt for miljøet og for klimaet. Derfor

har Danmark brug for en decideret afviklingsplan. Tiden er inde til, at vi nu sætter en endelig dato på, hvornår der skal lukkes for hanerne på de 55 boreplatforme, som hver dag står ude i Nordsøen og modarbejder den grønne omstilling. Det skylder vi befolkningen, og det skylder vi de kommende generationer. Desværre står Alternativet og Enhedslisten stadig alt for alene med det synspunkt, men med de seneste måneders udvikling tror jeg faktisk på, ja, jeg håber også på, at der er flere, der slutter sig til os, for uanset hvordan man vender og drejer det, kan man ikke være grøn på sort energi.

Klimaloven er selvfølgelig ikke det eneste, som vi skal diskutere den kommende tid, der er også en finanslov, hvor vi bl.a. skal finde frem til, hvordan den grønne omstilling skal finansieres, og her lader det umiddelbart til, at der faktisk er større enighed om mål og midler end om finansieringen. Derfor vil jeg i bedste Alternativet-stil komme med et forslag her i dag, som måske faktisk kunne forene partier på tværs af Folketinget. Forslaget hedder grønne obligationer, og det handler meget kort fortalt om, at staten kan skaffe en masse milliarder ved at udstede grønne statsobligationer. Det kan man nemlig gøre til en lav rente, og dermed kan man bruge obligationstanken til at lede private midler over i gode grønne projekter. Faktisk var det præcis sådan, at en borgerlig regering i Holland for kort tid siden skaffede 45 mia. kr. til den grønne omstilling på 1 døgn. Blandt investorerne var danske PKA, og som selskabets direktør sagde, vil man ikke tøve med at slå til, hvis der opstår en lignende mulighed i Danmark. Det kræver bare, at den er der. Så hvorfor ikke give dem den? Det virker ærligt talt som en no-brainer.

Det bør også være en no-brainer, at finansloven skal styrke velfærden. Enhedslisten har bl.a. foreslået at styrke psykiatrien med 1 mia. kr., og den ambition deler vi, ligesom vi deler et fælles ønske om at give naturen et historisk løft gennem mere urørt skov, bedre naturbeskyttelse og flere fredede havområder. Hvis jeg kigger på Radikale og SF, vil jeg gerne slå fast, at vi i Alternativet deler ønsket om at styrke kulturen, skolerne, uddannelserne og daginstitutionerne, for en ny tid skal også være en ny og bedre tid for kunstnerne, for de studerende, for børnene og for pædagogerne. Det er kun rimeligt.

Sidst, men ikke mindst er det også kun rimeligt, at finansloven sikrer et reelt løft af socialområdet og de udsatte. Flere sygeplejersker, bedre hjemløseindsats og et tilskud til tandlæger til de mest udsatte er en god start, men jeg er naturligvis også nødt til at sige, at vi stadig væk er meget uforstående over for, at kontanthjælpsloftet og integrationsydelse fastholdes. Det giver simpelt hen ingen mening i vores verden, og vi håber, at regeringen snart kommer på bedre tanker. Det vil i den grad vise, at Danmark har fået en ny regering, en regering, som vil en ny tid, og det er jo det, vi gerne vil i Alternativet, nemlig indlede en ny tid, klimaets tid, børnenes tid, de udsattes tid, for det er for os en no-brainer.

Når vi ser på de udfordringer, som vi står med, er det vigtigt at huske på, at Danmark ikke er en øde ø. Vi er en del af et fællesskab, et europæisk fællesskab, og det skal vi turde sige højt og tydeligt, samtidig med at vi skal insistere på at forny, forandre og forbedre EU. Det sker ikke, ved at vi melder os ud eller stiller os i et hjørne med armene over kors, for vi skal gøre alt, hvad vi kan, for at vi ikke kommer til at se kaotiske tilstande, som man gør lige nu med Boris Johnsons kamikaze-brexite, nogen andre steder i vores fællesskab.

Så til sidst vil jeg gerne endnu en gang ønske statsministeren og regeringen tillykke med valget og den gode start. Vi ser frem til samarbejdet, og vi håber faktisk, at de mange gode intentioner bliver til virkelighed om ikke alt for lang tid. Tak for ordet.

Kl. 19:11

**Formanden** (Henrik Dam Kristensen):

Tak for det. Og vi går i gang med debatten. Først er det fru Marie Bjerre, Venstre.

Kl. 19:11

**Marie Bjerre** (V):

Tak for det. Jeg vil gerne sige tak for Alternativets store klimagengagement. Vi er i Venstre meget enige i, at vi skal være et grønt foregangsland, og at vi skal have en ambitiøs klimapolitik, men vi er også meget optagede af, at vi har nogle ægte grønne løsninger, hvor et dansk klimamål ikke fører til, at vi skubber udledningen af drivhusgasser ud af landet.

Derfor vil jeg gerne spørge ordføreren: Er det vigtigere isoleret set at nå et dansk klimamål, end at vi ikke skaber øget udledning på globalt plan?

Kl. 19:11

**Formanden** (Henrik Dam Kristensen):  
Ordføreren.

Kl. 19:11

**Rasmus Nordqvist** (ALT):

Klimakrisen er en global udfordring, hvor vi alle sammen skal løfte det, vi kan. I Danmark har vi et historisk og moralsk meget stort ansvar. Vi er en af de befolkninger, der pr. borger udleder allerallermest CO<sub>2</sub>. Det betyder handling. Det betyder også handling, når vi har et landbrug, der importerer tonsvis af soya fra Sydamerika – det tæller ikke på vores CO<sub>2</sub>-regnskab her i Danmark, men det tæller et andet sted i verden. Så vi kan gøre rigtig meget, hvor vi både gør noget for at reducere udledningen herhjemme og i udlandet.

Kl. 19:12

**Formanden** (Henrik Dam Kristensen):  
Fru Marie Bjerre.

Kl. 19:12

**Marie Bjerre** (V):

Vil det sige, at Alternativet vil sige nej til dansk klimareduktion, hvis konsekvensen er, at der er øget udledning på globalt plan?

Kl. 19:12

**Formanden** (Henrik Dam Kristensen):  
Ordføreren.

Kl. 19:12

**Rasmus Nordqvist** (ALT):

Jamen jeg synes, det er et meget kunstigt spørgsmål, for det handler om at skære ned på udledningen af drivhusgasser i Danmark og samtidig være med til at skære ned på den andre steder. Når vi eksempelvis ser på vores landbrugsproduktion, kan en omstilling fra et meget dyreintensivt landbrug til et mere plantebaseret landbrug faktisk gøre begge ting.

Kl. 19:12

**Formanden** (Henrik Dam Kristensen):  
Så er det hr. Kristian Thulesen Dahl.

Kl. 19:12

**Kristian Thulesen Dahl** (DF):

Tak. Og tak til hr. Rasmus Nordqvist for talen. Jeg vil spørge – og jeg spørger altså af ægte interesse – hvordan vi i praksis gør det der med miljø og klima. Nu har Alternativet tilsluttet sig budgetforliget i Københavns Kommune, og en del af initiativerne dér handler om, hvordan man kan gøre det sværere at være bilist i København og få flere biler ud af København, fordi bilerne forurener.

Det, jeg derimod ikke kan finde noget om i budgetforliget, er Alternativets kamp mod krydstogsturisme. Der er vel i gennemsnit et krydstogtsskib, der anløber Københavns Havn hver dag, altså i snit et om dagen, der forurener svarende til, hvad mellem 3.500 og

5.000 biler gør. Mig bekendt understøtter Københavns Kommune ønsket om, at der kommer mere krydstogsturisme, i et budget, som hr. Rasmus Nordqvists parti nu er med i. Men man forsøger så også at skubbe bilisterne ud af byen, fordi man synes, at bilisterne forurener. Altså, er det bare, fordi krydstogsturisme ikke tæller med i Københavns Kommunes CO<sub>2</sub>-regnskab, at man egentlig ikke er optaget af det – eller hvordan skal det forstås? Er det, fordi man er grøn, eller fordi man gerne vil synes grøn? Forstår hr. Rasmus Nordqvist dilemmaet?

Kl. 19:14

**Formanden** (Henrik Dam Kristensen):  
Ordføreren.

Kl. 19:14

**Rasmus Nordqvist** (ALT):

Jeg forstår i hvert fald det dilemma, at jeg ikke vidste, jeg sad til budgetforhandlinger i Københavns Kommune. Jeg troede, jeg stod til åbningsdebat i Folketinget.

Vi har faktisk foreslået, at man laver en handlingsplan for indlandssøfart i Danmark, dermed også havnene og krydstogtskibene, for vi skal jo handle på det her. Jeg har ikke i detaljer læst det budgetforlig, der er blevet indgået, mens vi har siddet her til åbningsdebat, men de detaljer, jeg har set, handler om, hvordan vi kan begrænse bilismen i byerne, hvor vi har en kollektiv trafik. Det synes jeg kun er fornuftigt.

Kl. 19:14

**Formanden** (Henrik Dam Kristensen):  
Hr. Kristian Thulesen Dahl.

Kl. 19:14

**Kristian Thulesen Dahl** (DF):

Det er faktisk derfor, jeg sagde, at det er af ren og skær interesse for, hvordan man arbejder med klima. Altså, nu går jeg til et partis repræsentant, der jo bryster sig af at være i det parti, der sådan nærmest har været foregangsmand for det hele. Hvis man nu tager krydstogtskibene, der anløber danske havne, så forurener hvert enkelt af dem lige så meget som mellem 3.500 og 5.000 biler. Og så er det bare min tanke, at det jo er en turismeform, man fra kommunernes side forsøger at fremme, også fra Københavns Kommunes side – Københavns Kommune er jo styret af et socialistisk, et venstreorienteret flertal – og så kan jeg bare ikke se, hvordan man kan få det til at harmonere. Er det et sted, hvor man må sige til sine partifæller i København, at der virkelig må ske noget, at der må de gøre det anderledes, end de gør det i dag?

Kl. 19:15

**Formanden** (Henrik Dam Kristensen):  
Værsgo til ordføreren.

Kl. 19:15

**Rasmus Nordqvist** (ALT):

Så vidt jeg ved, er det nu en socialdemokratisk overborgmester, vi har, og ikke en socialistisk; jeg tror i hvert fald nok, at Socialdemokratiet vil have sig frabedt bare at blive kaldt socialister.

Jeg synes, at det er vigtigt at forstå, hvordan man kan gøre noget i kommunerne, og hvordan vi kan gøre noget herinde i Folketinget. Jeg synes faktisk, det er dejligt at høre, at hr. Kristian Thulesen Dahl også er optaget af, hvordan vi gør noget i forhold til krydstogtskibe i Danmark. Og derfor er der jo virkelig behov for, at vi ser på en indenlandsk handlingsplan for søfarten, for vi skal også handle på det område, selv om det ikke har noget at gøre med vores lille nationalregnskab om, hvordan de lige gør det i den ene by der eller

den anden by her. Nej. Det er faktisk noget, vi skal gøre sammen, så lad os da komme i gang med det i Folketinget.

Kl. 19:16

**Formanden** (Henrik Dam Kristensen):

Så er det hr. Morten Østergaard, Radikale Venstre.

Kl. 19:16

**Morten Østergaard** (RV):

Ja, jeg vil først gerne kvittere for en altid positiv tale fra Alternativets side og også håbe, at den kan føre til et tæt samarbejde om mange af de ting, som vi ser ens på. Jeg synes, hr. Rasmus Nordqvist kom godt omkring både selvfølgelig størst og først klimaudfordringerne, men også kulturen, børnene, de udsatte. Derfor har jeg også bare et spørgsmål om tilgangen til det.

Jeg bed på et tidspunkt mærke i, at Alternativet godt kunne lide at omtale sig selv som regeringens elskerinde, altså en, der dukkede op en gang imellem og forsvandt igen, eller hvad det var, og jeg tænker bare, at hvis vi for alvor skal gøre en forskel og måske især for klimaforandringerne, som har et lidt længere perspektiv, kræver det måske et mere fast forhold. Og derfor er det egentlig bare et spørgsmål om, om Alternativet måske har gjort sig overvejelser om bare at melde sig fuldt og helt ind og sige, at man gerne vil tage medansvar for at være en del af det samlede flertal, der driver Danmark fremad.

Kl. 19:17

**Formanden** (Henrik Dam Kristensen):  
Ordføreren.

Kl. 19:17

**Rasmus Nordqvist** (ALT):

Nu gik vi jo sådan set til valg uden at pege på hverken den borgerlige eller den socialdemokratiske statsministerkandidat, og jeg synes, det er meget naturligt, at vi så også efter valget stadig væk står på de samme holdninger og ikke ændrer dem, bare fordi vi sådan set, må man sige, ikke havde et godt valg. Derfor har vi tydeligt sagt til statsministeren, at vi, fra man begyndte at forhandle sammen med sit parlamentariske grundlag, i den grad gerne vil være en konstruktiv samarbejdspartner i forhold til både støttepartierne og regeringen, og det kommer vi fortsat til at være – en meget, meget konstruktiv samarbejdspartner, som også gerne kommer med gode løsninger på, hvordan vi løser de svære ting og dermed også løfter et ansvar.

Det har været vigtigt for os at sige oven på det her valg: Det blev ikke, som vi gerne havde set det, men det gør jo ikke, at vi så bare sætter os over i hjørnet og er sure, nej. Så kommer vi netop og siger: Vi har faktisk gode ideer til at løse en masse af de ting, der skal løses nu, og det er også det samarbejde, som jeg også ser frem til, med De Radikale.

Kl. 19:18

**Formanden** (Henrik Dam Kristensen):  
Hr. Morten Østergaard.

Kl. 19:18

**Morten Østergaard** (RV):

Ja, men i hvert fald herfra et klart signal om, at vi er mere til faste forhold end til flygtige relationer, og at vi derfor også håber, at vi kan finde veje til at inddrage Alternativet mest muligt. Det vil i hvert fald være vores opfattelse.

Så er der et konkret spørgsmål, der handler om en af måderne, hvorpå vi kan løse både luftforureningsproblemer, trængselsproblemer og selvfølgelig klimaproblemer, og en løsning kunne være at få folk til at betjene sig noget mere af den kollektive trafik. Derfor har jeg bare et spørgsmål, som jeg er rigtig nysgerrig på at få svar på:

Er det korrekt forstået, at Alternativet er imod metroen? Jeg har bare set, at der er repræsentanter for Alternativet, der har sagt, at det ikke var en festdag, da man her i weekenden åbnede metroen – måske noget af den mest succesfulde form for kollektiv trafik på et af de steder, hvor trængslen er allerstørst.

Kl. 19:18

**Formanden** (Henrik Dam Kristensen):  
Ordføreren, værsgo.

Kl. 19:18

**Rasmus Nordqvist** (ALT):

Jamen jeg er også selv rigtig glad for metroen, og jeg kan tage den nærmest uden for min gadedør og komme lige ind på arbejde her. Det, som blev pointeret af vores repræsentanter i København, og som jeg synes er meget, meget vigtigt, når vi snakker metro, er først og fremmest finansieringen, altså hvordan man har valgt, at den skulle finansieres på en måde, så man blev nødt til at bebygge hvert et lille frimærke i København med huse i stedet for at have grønne åndehuller. Amager Fælled er et af områderne. Nej, det er ikke grønt at finansiere det på den måde.

Derudover vil jeg sige: Når man kun laver metro, men ikke går i gang med f.eks. roadpricing i København, som ville være en fantastisk løsning sammen med metroen, så står den jo ikke tilbage som den grønne cirkel, den kunne være.

Så i sig selv var det det, som vores københavnerepræsentanter sagde.

Kl. 19:19

**Formanden** (Henrik Dam Kristensen):

Tak for det. Så går vi videre til fru Birgitte Bergman, Det Konservative Folkeparti.

Kl. 19:20

**Birgitte Bergman** (KF):

Tak for det. Tak for en fin ordførertale. Det danske samfund bygger på tillid, det har vi hørt mange gange, men det er jo ikke alle, som føler sig forpligtet til at overholde vores fælles værdier og love, det, som bl.a. skaber tillid. Og Alternativet har i valgkampen lanceret et regeringsprogram, hvor der henvises til nytænkning af det danske straffesystem. Retspolitikken skal i højere grad bygge på retsfornuft end på retsfølelse, skriver Alternativet. Alternativer til fængselsstraffe såsom samfundstjeneste og afsoning med fodlænke er ifølge Alternativet det mest effektive middel til at forebygge kriminalitet.

Jeg vil derfor gerne høre Alternativet om, hvilke straffesager, der i dag giver fængsel, som Alternativet foretrækker skal give samfundstjeneste fremadrettet.

Kl. 19:20

**Formanden** (Henrik Dam Kristensen):  
Ordføreren.

Kl. 19:20

**Rasmus Nordqvist** (ALT):

Jeg kan ikke stå her og gennemgå straffeloven. Det, det handler om, er sådan set, at vi ved, at det ikke nødvendigvis bare er højere straffe, der får folk til ikke at begå kriminalitet. Der er en række former for kriminalitet, hvor det ikke er straffen, der afskrækker folk, og en højere straf afskrækker ikke flere. Så er det jo bare, at det er ud fra retsfølelse, når vi går ind og siger, at der skal straffes hårdere, hvorimod vi, hvis man arbejder med retsfornuft, kan se på, hvad det egentlig er, der skal til, for at vi gør noget, for at vi får resocialiseret de mennesker, der har begået forbrydelser, i stedet for at vi kun straffer ud fra et eller andet følelsesregister. Så nej, vi skal gøre det fornuftig, så vi ikke ser gentagelser. Det er desværre det,

man ser i fængselssystemet, nemlig at mange jo går direkte ud og laver kriminalitet igen. Det er jo ikke det, nogen af os ønsker.

Kl. 19:21

**Formanden** (Henrik Dam Kristensen):

Spørgeren, værsgo.

Kl. 19:21

**Birgitte Bergman** (KF):

Så Alternativet mener, at folk, som har begået groft overfald, skal kunne begå sig ude i vores samfund med en pædagog i hånden – eller hvordan skal jeg forstå det?

Kl. 19:21

**Formanden** (Henrik Dam Kristensen):

Ordføreren.

Kl. 19:21

**Rasmus Nordqvist** (ALT):

Det var vist noget af en opstramning af det, som jeg sagde. Nej, der er en række ting, når folk har begået noget strafbart, hvor det ikke har betydning, om der er en hård straf eller en hårdere straf. Det afholder ikke folk fra at gøre det igen. Så vi er optaget af, hvordan vi sørger for, at folk ikke går ud og laver kriminalitet igen, altså hvordan vi tager resocialiseringen alvorligt, når det ikke sker i fængslerne, for folk kommer ud og begår kriminalitet igen. Det er egentlig bare det, vi synes ville være en god idé, nemlig at begynde at bruge retsfornuft i stedet for kun retsfølelse.

Kl. 19:22

**Formanden** (Henrik Dam Kristensen):

Så er det hr. Peter Seier Christensen, Nye Borgerlige.

Kl. 19:22

**Peter Seier Christensen** (NB):

Tak for ordet. Så vidt jeg kan forstå, mener Alternativet, at klimaet og klimaproblematikken er det vigtigste emne, vi har. Samtidig vil Alternativet fremme økologisk landbrug med et mål om at omlægge til fuldt økologisk landbrug. Økologisk landbrug har et større klimaaftryk end konventionelt landbrug – det har det – så derfor vil jeg spørge hr. Rasmus Nordqvist: Hvordan kan I forsvare at fremme en teknologi, som belaster klimaet unødigt i forhold til den teknologi, der ellers er til rådighed?

Kl. 19:22

**Formanden** (Henrik Dam Kristensen):

Ordføreren.

Kl. 19:22

**Rasmus Nordqvist** (ALT):

Jeg synes sådan set, at spørgeren skulle tage et møde med Økologisk Landsforening, for de har ret mange gode løsninger til, hvordan man arbejder med klima og økologi. Hvis man hørte min tale, nævnte jeg både miljøet og klimaet rigtig mange gange. Det nytter ikke noget, at vi forurener vores natur og vores miljø igennem et alt for intensivt konventionelt landbrug. Så vi kan gøre noget både i forhold til miljø og klima igennem økologisk landbrug.

Kl. 19:23

**Formanden** (Henrik Dam Kristensen):

Hr. Peter Seier Christensen.

Kl. 19:23

**Peter Seier Christensen** (NB):

Det var nok det svar, jeg havde forventet fra hr. Rasmus Nordqvist. Nu mener jeg, at der er ret stor konsensus om, at økologisk landbrug

har et større klimaaftryk end konventionelt landbrug, men lad os tage det en anden gang. Lad mig i stedet for stille spørgsmålet på en anden måde: Hvis det nu viser sig, at økologisk landbrug skaber udfordringer i forhold til at opnå en reduktion på 70 pct., hvad vil Alternativet så vælge? Vil de vælge klimahensyn, eller vil de vælge økologi? Hvad er det vigtigste for Alternativet?

Kl. 19:23

**Formanden** (Henrik Dam Kristensen):  
Ordføreren.

Kl. 19:23

**Rasmus Nordqvist** (ALT):

Det er heldigvis ikke et valg, vi bliver nødt til at træffe. Vi står lige nu i en klimakrise, vi står i en biodiversitetskrise, vi står over for den sjette masseudryddelse af arter på planeten, og så skal vi altså handle. Så det nytter ikke noget at bruge forskellige pesticider, der dræber insekter. Så skal vi handle på det, og man *kan* omstille til økologi og gøre noget ved klimaet på en og samme tid. Nu har vi jo kontor tæt på hinanden, så jeg skal med glæde komme forbi med de rapporter, der viser hvordan, så Nye Borgerlige kan blive klogere på det område.

Kl. 19:24

**Formanden** (Henrik Dam Kristensen):  
Så er det hr. Henrik Dahl, Liberal Alliance.

Kl. 19:24

**Henrik Dahl** (LA):

Tak for en spændende og alternativ tale. Et af de emner, som hr. Rasmus Nordqvist var inde på, var nye regnemodeller, og det er et rigtig spændende emne, som jeg egentlig har en grundlæggende positiv holdning til. Det, jeg gerne vil høre noget om, er nye regnemodeller i forhold til den virkelig spændende passage i statsministerens åbningstale, som vi hørte i tirsdags, der handlede om bureaukrati. For en af de ting, statsministeren nævnte, var pseudoarbejde. Og hvis man skal have nye regnemodeller, skal man jo både regne med positive og negative dynamiske effekter. Vi uddanner rigtig mange mennesker til pseudoarbejde, og det er en negativ dynamisk effekt.

Er Alternativet villig til at sige, at hvis nye regnemodeller viser, at vi uddanner for mange mennesker til pseudoarbejde, så skal vi holde op med at gøre det, fordi det har en negativ dynamisk effekt?

Kl. 19:25

**Formanden** (Henrik Dam Kristensen):  
Ordføreren.

Kl. 19:25

**Rasmus Nordqvist** (ALT):

Ja, hvis der er en uddannelse, der hedder pseudoarbejde, er jeg meget villig til at se på den. Jeg tror, at det rigtig tit handler om, hvordan vi bruger de unge mennesker, der kommer ud fra uddannelserne, og hvad det er for nogle jobs, vi tilbyder dem, og hvordan de kan være med til det. Jeg tror ikke på, at der er nogle, der tager en uddannelse og siger: Hey, jeg vil gerne ud at lave pseudoarbejde.

Så lad os i stedet for se på, hvad det er for noget arbejde, vi egentlig tilbyder; hvad det er for noget arbejde, vi tilbyder de mennesker, der kommer ud fra uddannelserne og også kan være med til at skabe. Og selvfølgelig skal vi da også tage den passage fra statsministerens tale alvorligt, og det er også noget, som vi har diskuteret som partier tidligere, altså hvordan det er, vi kan gøre op med nogle af de her ting. Men det er ikke noget, man uddanner sig til; det er mere de arbejdsfunktioner, vi har skabt.

Kl. 19:26

**Formanden** (Henrik Dam Kristensen):  
Hr. Henrik Dahl.

Kl. 19:26

**Henrik Dahl** (LA):

Men Alternativet og Liberal Alliance har jo tidligere kunnet finde sammen om en kritik af overflødig bureaukrati. Overflødig bureaukrati er en negativ dynamisk effekt af offentligt forbrug. Hvis der bliver lavet sådan nogle regnemodeller, vil Alternativet så gå hårdt imod alt overflødig bureaukrati, herunder pseudoarbejde, når vi får lavet de her nye regnemodeller?

Kl. 19:26

**Formanden** (Henrik Dam Kristensen):  
Ordføreren.

Kl. 19:26

**Rasmus Nordqvist** (ALT):

Ja, selvfølgelig vil vi det, for vi er faktisk meget optaget af, hvordan vi også kan sætte den offentlige sektor fri; hvordan vi kan gøre, så vi ikke står og kontrollerer unge menneskers arbejde halvt ihjel, når vi uddanner dygtige unge mennesker. Der skal vi jo netop sørge for, at de kan løfte de opgaver, vi har. Så vi spørger jo hele tiden: Hvordan kan vi sætte institutioner og den offentlige sektor fri i stedet for at kontrollere det ihjel? Jeg synes, det var en ret fin passage, altså netop det, at vi tit herinde i Folketinget, når der er en enkeltsag, kommer til at råbe op og sige, at nu må vi have noget kontrol af det og en retting, i stedet for at se på, om det måske skulle løses ved faktisk at give noget mere frihed til den enkelte institution og den enkelte medarbejder. Og det vil vi meget gerne være med til at se på.

Kl. 19:27

**Formanden** (Henrik Dam Kristensen):  
Så er det hr. Erling Bonnesen, Venstre.

Kl. 19:27

**Erling Bonnesen** (V):

Tak for det. Jeg vil godt lige berøre et helt andet emne, nemlig bredbåndspuljen. Alle ved jo, hvor vigtigt det er, at man hurtigt kan komme på og igennem, og at der ikke er for mange mobilhuller. Det har vi arbejdet meget med i Venstre og i blå lejr igennem de senere år, og vi har også haft en pulje afsat til det, og det har jo løst sagen for rigtig, rigtig mange, men der er stadig væk mere at gøre derude. Der er stadig væk mange steder, hvor det mangler at komme op i gear.

Der har vi så desværre lige set, at regeringen, i hvert fald i forslaget til finanslov, har fjernet den pulje, hvilket jeg synes er meget, meget skidt. Så jeg vil spørge om, hvilke kommentarer Alternativet har til det. Er den pulje sløjfet nu? Og jeg vil spørge, om Alternativet ligesom os i Venstre har lyst til at arbejde for at sikre, at den pulje ikke forsvinder, sådan at vi stadig væk kan få nogle hurtigere bredbånd og nogle færre mobilhuller derude.

Kl. 19:28

**Formanden** (Henrik Dam Kristensen):  
Ordføreren.

Kl. 19:28

**Rasmus Nordqvist** (ALT):

Jamen vi er også meget optaget af, hvordan vi netop kan få hele landet med, og at man, når man bor i yderområder, også har mulighed for at komme på nettet på en ordentlig måde. Nu har regeringen så i deres udspil valgt ikke at have den her pulje med. Vi er villige til at diskutere, om der er andre måder, det kan gøres på, men vi synes, det

er en skam, at man ikke har nogen former for hjælp til, at vi kan få gjort det her i hele landet.

Kl. 19:30

Man kunne også se på den udrulning, man laver, og om de private virksomheder skal være med til at betale mere af den, når de nu får ret til at lægge det ud og dermed i sidste ende også tjener penge på det. Men vi er meget villige til at gå ind i det her; vi synes, det er ret vigtigt, at der er en hjælp til, at yderområderne også kan få bredbånd, så vi får en digitalisering for hele landet.

Kl. 19:28

**Formanden** (Henrik Dam Kristensen):  
Hr. Erling Bonnesen.

Kl. 19:28

**Erling Bonnesen** (V):

Tak for det. Kunne man forestille sig den situation, hvis Alternativet bliver inviteret til nogle forhandlinger, at man så også fra Alternativets side vil gøre det til en betingelse for at indgå en aftale, at den pulje ikke bliver fjernet?

Kl. 19:29

**Formanden** (Henrik Dam Kristensen):  
Ordføreren.

Kl. 19:29

**Rasmus Nordqvist** (ALT):

Jeg vil ikke stå her og sige, om det lige er det her, der bliver det afgørende for, om vi kan være med i en finanslov eller ej. Men det er noget af det, vi også tager med ind til forhandlingsbordet sammen med en masse af de andre ting, som vi faktisk nævnte, som også er vigtige. Vi synes, at det er rigtig vigtigt nu her, hvor vi har fået en ny regering, at det også bliver en ny tid, men det gør selvfølgelig ikke, at man skal glemme digitaliseringen af hele landet.

Kl. 19:29

**Formanden** (Henrik Dam Kristensen):  
Så er det hr. Morten Messerschmidt, Dansk Folkeparti.

Kl. 19:29

**Morten Messerschmidt** (DF):

Alternativet er jo kendt for nogle helt særlige kommunikative evner. Jeg tror endda, at der er nogle, der mener, at de måske befinder sig på et helt andet niveau, når det handler om at kommunikere. Og når nu partiet har lagt sig fast på, at der ikke må udvindes olie i Danmark efter 2042, kunne jeg godt tænke mig at vide, om man måske har brugt de kommunikative evner til at konsultere folk nede i Mellemøsten, der jo også producerer noget olie.

Det er jo sådan, at den danske gas- og olieproduktion er den mest klimavenlige, man har på kloden. Og så kunne jeg godt tænke mig at høre, om hr. Rasmus Nordqvist har gjort sig nogen overvejelser og måske derude i kosmos har konsulteret folk i Mellemøsten, om man også dér har tænkt sig at holde op med at udvinde og bruge olie, når hr. Rasmus Nordqvist altså har besluttet sig for, at vi i Danmark ikke skal producere det længere. For hvis ikke man har benyttet sine hyperkommunikative evner i den retning, vil vi jo til den tid stå i den lidt barokke situation, at verden fortsat vil efterspørge olie, men at den mest klimavenlige olie, som er den danskproducerede, ikke længere er tilgængelig på markedet. Og mener hr. Rasmus Nordqvist så, at det er til gavn for klimaet?

Kl. 19:30

**Formanden** (Henrik Dam Kristensen):  
Ordføreren.

**Rasmus Nordqvist** (ALT):

Nu viser de her undersøgelser sådan set, når man ser på usikkerhedsmarginen, at vi er minimalt bedre end eksempelvis Saudi-Arabien, i forhold til hvem der er mest klimavenlige. Men det her handler sådan set for os om, at vi skal lytte til klimavidenskaben, som siger, at 80 pct. af de kendte ressourcer skal blive i undergrunden. Det gælder for Rusland, det gælder for Saudi-Arabien, og det gælder for Danmark. Så det er ikke i 2042, at vi gerne vil lukke for det her – vi vil sådan set gerne lave en udfasningsplan på 10 år for de olieplatforme, vi har i Danmark. Og det er selvfølgelig et emne, vi rejser, hver gang vi snakker om det i international sammenhæng, hvad enten det er på europæisk plan, hvor Danmark jo snart, når Storbritannien forlader EU, er det største olieproducerende land i EU, eller ved de møder, vi har deltaget i, f.eks. COP'en i Katowice sidste år – der havde vi netop et møde om, hvordan vi kan sørge for at lade de fossile energier blive i undergrunden, altså 80 pct. af de kendte ressourcer.

Jeg tror på, at det viser et godt eksempel, hvis et olieproducerende land som Danmark laver udfasningsplaner. Så kan vi inspirere og vise, hvilken vej man kan gå.

Kl. 19:31

**Formanden** (Henrik Dam Kristensen):  
Hr. Morten Messerschmidt.

Kl. 19:31

**Morten Messerschmidt** (DF):

Jamen jeg tror, at vi helt deler intentionen. Altså, vi vil alle sammen vældig gerne den grønne omstilling. Det, jeg spørger til, er, om hr. Rasmus Nordqvist har gjort sig nogen overvejelser om, hvad det betyder, hvis nu ikke alle lande i verden rykker lige så hurtigt, som Danmark og hr. Rasmus Nordqvist gerne vil. Så kan hans ædle intentioner måske i virkeligheden skade klimaet, og der synes jeg bare, det ville være fair og ordentligt, hvis han så sagde her i dag fra talerstolen, at ja, det er en trossag, og at det handler om at være pæn og ikke om at gøre det rigtige; det handler om at gøre det, der føles rigtigt, og ikke om at gøre det, der er det rationelt rigtige.

Det er jo helt fair, især når man befinder sig der, hvor Alternativet tilsyneladende gerne vil være, men så skal ordføreren bare sige det åbent.

Kl. 19:32

**Formanden** (Henrik Dam Kristensen):  
Ordføreren, værsgo.

Kl. 19:32

**Rasmus Nordqvist** (ALT):

Jamen det er sådan set bare ikke det, der er sagen. Vi ved jo bl.a. fra den økonomiske vismand Lars Gårn Hansen, at den lækage, der vil ske, ikke bare er 100 pct.; det er ikke bare al produktion, der rykker et andet sted hen. Vi har sådan en fantasi om, at hvis man ændrer på noget i Danmark, rykker det hele til udlandet. Det er bare ikke virkeligheden.

Så nej, det er ikke en parallel virkelighed. Det er faktisk fuldstændig reelt, at hvis vi kan vise vejen for, hvordan vi som olieproducerende land kan lave en udfasningsplan over 10 år og dermed sørge for at lade 80 pct. af vores kendte ressourcer blive i undergrunden, så kan vi inspirere andre.

Kl. 19:32

**Formanden** (Henrik Dam Kristensen):  
Tak for det. Så er det Katrine Robsøe, Radikale Venstre.

**Katrine Robsøe (RV):**

Tak for det. Jeg har det ligesom min formand. Jeg er også mest til faste forhold. Og jeg savner nok også her i den her sammenhæng en bejler eller ikkebejler, for hvor er det, vi ligesom er henne med Alternativet? Hvad er det, I vil? Det, vi ved I vil, og det, hr. Rasmus Nordqvist siger her i sin tale om, hvad I vil med klimaet, er totalt tydeligt, men vi savner nok lidt nogle faste rammer, før vi ved, hvor vi er henne i det her forhold. Hr. Rasmus Nordqvist foreslår grønne statsobligationer til finansiering af hele den grønne omstilling, men vi i Radikale Venstre kunne måske godt tænke os et bud inden for den eksisterende spilleplade. Det er ganske vist spændende med de grønne obligationer, og det vil vi gerne snakke mere om, men hvad er det for nogle finansieringsmuligheder, som Alternativet ser for sig?

Kl. 19:32

Kl. 19:33

**Formanden (Henrik Dam Kristensen):**  
Ordføreren.

Kl. 19:33

**Rasmus Nordqvist (ALT):**

Nu har vi jo netop gang på gang fremlagt finansieringsplaner. For et år siden kom vi med et regeringsgrundlag, hvor vi faktisk rejste 80 mia. kr. til en grøn omstilling. Der rystede alle på hovedet. Og så har vi det jo bare sådan i Alternativet, at vi siger: Okay, den løsning kunne de ikke lide, men så finder vi da en anden. Vi prøver faktisk at være løsningsorienterede og komme op med løsninger i stedet for at sidde og vente på, at andre gør det. Vi prøvede at komme med det forslag, at man skulle fremrykke beskatningen af pensionsopsparingerne. Der kunne man rejse rigtig mange penge. Der bliver rystet på hovedet hele vejen rundt. Og så siger vi: Okay, hvis I ikke er med på den, jamen så er der den her løsning, som er prøvet af i Holland, som faktisk er en god måde, så lad os prøve det. Vi sidder ikke og venter. Vi kommer faktisk hele tiden med løsninger til, hvordan vi kan komme videre med det her. Så kan det godt være, at det ikke er inden for den radikale spilleplade, men det er i hvert fald inden for spillepladen af, hvordan man normalt gør tingene. Altså, en fremrykning af beskatningen af pensionsopsparinger er ikke noget nyt, det har man prøvet før; en udstedelse af statsobligationer har man også prøvet før. Så det er sådan set inden for spillepladen.

Kl. 19:34

**Formanden (Henrik Dam Kristensen):**  
Spørgeren.

Kl. 19:34

**Katrine Robsøe (RV):**

Vi takker også for det, og vi vil glæde os til at kigge mere på de her grønne obligationer. Det er en rigtig spændende idé. Det, vi også umiddelbart kan se af det, der er lagt frem af Alternativet, er, at der er nogle gengangere fra SF's og Enhedslistens økonomiske tanker. Der er mit spørgsmål bare: Er det sådan, at I f.eks. lægger jer op ad nogle af de finansieringsforslag, som SF og Enhedslisten er kommet med?

Kl. 19:35

**Formanden (Henrik Dam Kristensen):**  
Ordføreren.

Kl. 19:35

**Rasmus Nordqvist (ALT):**

Der er nogle af vores finansieringsforslag, som lægger sig op ad det, og der er andre, der ikke gør det. Vi har sådan set år efter år i den sidste valgperiode fremlagt finanslovsforslag. Sidste år fremlagde

vi en hel regeringsplan for, hvordan man kunne gøre det her, hvor vi flyttede rundt på ret mange milliarder. Vi afsatte bl.a. 80 mia. kr. til den grønne omstilling. Det har jeg ikke lige set om SF har foreslået på samme måde. Hvis de har det, er det dejligt, for så kan vi måske gå tilbage til det og både se på pensionsbeskatning og grønne obligationer. Vi skal jo have fundet nogle penge til det her. Vi kan ikke sidde og vente på, at det kommer til næste år eller næste år igen. Hvis vi skal nå de mindst 70 pct., skal vi i gang med det samme.

Kl. 19:36

**Formanden (Henrik Dam Kristensen):**  
Så er det Anne Honoré Østergaard, Venstre.

Kl. 19:36

**Anne Honoré Østergaard (V):**

Tak for ordet. Nu har vi jo talt rigtig meget om klima, som også er et vigtigt emne – det er vi heldigvis mange der er blevet enige om nu – men jeg kan dog godt lide at være lidt mere konkret. I er jo kendt for være meget, meget ambitiøse, men man kan godt nogle gange komme lidt i tvivl om, hvordan vi så når alle de her mål.

Så derfor er mit spørgsmål: Hvilke konkrete redskaber og virkemidler vil Alternativet benytte for at nå en reduktion på 80 pct. af udledningen af drivhusgasser?

Kl. 19:36

**Formanden (Henrik Dam Kristensen):**  
Ordføreren.

Kl. 19:36

**Rasmus Nordqvist (ALT):**

Vi har jo fremlagt meget konkrete forslag om eksempelvis landbruget: både at tage jorde ud af produktion og at omlægge fra intensiv animalsk produktion til en vegetabilsk produktion. Vi har fremlagt forslag i forhold til transportområdet: hvordan vi får udfaset de fossile biler og kommer ind med elbiler, kommer ind med cykeltransport, kommer ind med den offentlige transport. Vi har fremlagt forslag vedrørende forbrug – om, hvordan det er, vi kan sørge for at tvinge producenterne af de produkter, vi køber, til at producere dem, så de varer længere, altså så vi ikke konstant køber nyt og smider ud; hvordan det er, at vi igennem en halvering af momsen på eksempelvis reparationer understøtter, at folk igen begynder at få repareret ting i stedet for at smide ud og købe nyt, fordi det er billigere.

Så vi har fremlagt rigtig mange konkrete forslag til, hvordan vi kommer i gang med de her ting – både inden for transport og landbrug, men også inden for energiproduktion og inden for vores forbrug, som er så stor en del af den belastning, som vi lægger på klimaet som borgere i Danmark.

Kl. 19:37

**Formanden (Henrik Dam Kristensen):**  
Anne Honoré Østergaard.

Kl. 19:37

**Anne Honoré Østergaard (V):**

Tak for dit svar. Men igen er det, som du selv siger, ideer til, hvordan vi kommer i gang. Men hvilke virkemidler skal der til, for at vi rent faktisk når det? Og hvad vil I gøre for også at trække regeringen i den retning?

Kl. 19:38

**Formanden (Henrik Dam Kristensen):**  
Ordføreren.

Kl. 19:38

Kl. 19:40

**Rasmus Nordqvist (ALT):**

Jamen så er jeg bange for, at jeg ikke udtrykte mig klart nok, for det er sådan set et virkemiddel at tage landbrugsjord ud af produktion; det er sådan set et virkemiddel at sørge for at hjælpe med at omstille landbruget fra animalsk til vegetabilsk produktion; det er sådan set et virkemiddel at få styrket den kollektive transport, så vi får folk væk fra privatbiler og over i kollektive transport; det er sådan set et virkemiddel at få lavet en cykelhandlingsplan, så flere begynder at cykle i stedet for at tage bilen. Så alt det er sådan set virkemidler, som skal til.

Så var der også den pointe fra talen, som jo vedrører hele vores økonomiske system, altså at vi siger, at vi bliver nødt til at se på, hvordan det er, vi kommer ned i forbrug, fordi det også er så stor en del af klimabelastningen.

Kl. 19:38

**Formanden (Henrik Dam Kristensen):**

Så er det Niels Flemming Hansen, Det Konservative Folkeparti.

Kl. 19:38

**Niels Flemming Hansen (KF):**

Tak til ordføreren for en glimrende tale. Jeg mangler at høre lidt om vores forsvar. I skriver jo i jeres eget regeringsprogram, at I vil spare 24 mia. kr. på forsvaret over de næste 4 år. Jeg kunne godt tænke mig at høre, hvor der konkret skal spares i forsvaret, og hvilke dele af vores igangværende militære deltagelse og beskyttelse af vores eget land, som fremover vil opleve at få færre midler til rådighed.

Kl. 19:39

**Formanden (Henrik Dam Kristensen):**

Ordføreren.

Kl. 19:39

**Rasmus Nordqvist (ALT):**

Det er klart, at når vi vil skære så meget, er det jo over en bred kam, at der skal skæres ned i forsvaret. Det er, fordi vi mener, at det er andre metoder, der skal til, hvis vi faktisk skal skabe fred, som jo er det, det går ud på. Der skal vi i stedet for bl.a. satse – som vi også gør i selv samme regeringsprogram – på udenrigstjeneste og satse på internationalt samarbejde i stedet for. Så det er over en bred kam. Jeg kan ikke lige sige, hvad det er. Men bl.a. har vi jo foreslået, at man ikke skulle gå ud og bruge et svimlende milliardbeløb på nye bombefly.

Kl. 19:39

**Formanden (Henrik Dam Kristensen):**

Niels Flemming Hansen.

Kl. 19:39

**Niels Flemming Hansen (KF):**

Det bekymrer mig lidt at høre, at Alternativet ikke har nogen konkrete tiltag, i forhold til hvordan og hvor de vil spare henne. Jeg bekymrer mig også, som vi tidligere har hørt i dag, meget om Arktis. Vi har russere, der flyver ind over vores grænser stort set hver anden uge. Så jeg kunne godt tænke mig, at ordføreren forklarer lidt om, om han mener, det er realistisk at have den holdning.

Kl. 19:40

**Formanden (Henrik Dam Kristensen):**

Ordføreren.

**Rasmus Nordqvist (ALT):**

Men jeg mener i den grad, at det er realistisk at begynde at se på, hvordan vi arbejder med nedrustning i stedet for oprustning. Altså, jeg synes faktisk, at det, man ser i forhold til Arktis, er uhyggeligt. Jeg er bange for, at det bliver et spændingsområde i stedet for et afspændingsområde. Fordi nogle gør noget, hvorfor skal vi så gøre noget mere? Og så bygger vi på. Nej, hvordan kan vi gå ind og arbejde med konfliktløsning og med nedrustning i stedet for?

Kl. 19:40

**Formanden (Henrik Dam Kristensen):**

Så er det fru Marlene Ambo-Rasmussen, Venstre. Værsgo.

Kl. 19:40

**Marlene Ambo-Rasmussen (V):**

Tak. Selv om der jo er masser af eksempler på, at partiet Alternativet og partiet Venstre overhovedet ikke er enige om, i hvilken retning vi skal, og hvordan vi kommer derhen, så er der i hvert fald også et eksempel på et område, hvor vi er enige, nemlig afgiften på cigaretter. Hvad mener ordføreren for Alternativet om, at regeringen kun vil øge afgiften på en pakke cigaretter med 10 kr. over 2 år? Og vil Alternativet være med til at finde et flertal uden om regeringen?

Kl. 19:41

**Formanden (Henrik Dam Kristensen):**

Ordføreren.

Kl. 19:41

**Rasmus Nordqvist (ALT):**

Jamen nu kan jeg jo faktisk sige, at Alternativet er nogle af dem, der har kæmpet for det her rigtig længe. Vi har faktisk fremsat forslag i Folketinget, som der desværre ikke var flertal for, fordi Venstre heller ikke var med på en afgiftsstigning på cigaretter i sidste periode. Det er jo godt, man er kommet det nu. Men det er selvfølgelig ikke nok med 10 kr., som regeringen har foreslået. Vi skal minimum op på 60 kr. og gerne højere. Så jeg er da glad for, at de beslutningsforslag, som vi fremsatte, og som ikke kunne få tilslutning fra Venstre, måske kan få det nu.

Kl. 19:41

**Formanden (Henrik Dam Kristensen):**

Fru Marlene Ambo-Rasmussen.

Kl. 19:41

**Marlene Ambo-Rasmussen (V):**

Tak. Jamen det er jo godt, man bliver klogere; det gør vi jo alle sammen. Det gør Alternativet også på mange punkter. Det er vel også derfor, at I står uden for det parlamentariske grundlag den dag i dag. Vil ordføreren i dag give en garanti for, at det, såfremt det er muligt, så er det, vi gør?

Kl. 19:41

**Formanden (Henrik Dam Kristensen):**

Ordføreren.

Kl. 19:41

**Rasmus Nordqvist (ALT):**

Jamen Alternativet stemmer stadig væk for sin egen politik. Det gjorde vi før valget, og det er den samme politik, vi har nu. Så ja, selvfølgelig vil vi stemme for, at priserne på cigaretter skal hæves. Det er vores politik. Og vi har arbejdet for det. Vi har arbejdet for det i 4 år i Folketinget, og nu er det så en del af finanslovsforhandlingerne. Så må vi snakke om det dér. Og så er det dejligt, at Venstre



også er med på den her nu. Det er synd, at vi ikke gjorde det for 3 år siden eller 2 år siden, hvor vi også havde muligheden for det.

Kl. 19:42

**Formanden** (Henrik Dam Kristensen):

Så er det Victoria Velasquez, Enhedslisten. Værsgo.

Kl. 19:42

**Victoria Velasquez** (EL):

Tak for ordet, og tak for talen. I Enhedslisten er vi ikke så konservative, når det kommer til, at man kun kan have en relation, der skal være på én måde, eller et parforhold, der kun skal være på én måde, så længe relationen er sund. Og her vil jeg gerne rose ordføreren og Alternativet for de steder, hvor vi i hvert fald synes, I har en sund relation til hinanden. Det oplagte er selvfølgelig klimakampen, men der er også et andet sted, hvor vi har været rigtig glade for samarbejdet, og det handler om reformramte og kampen for de mennesker, der lige nu er i klemme og ikke kan få en førtidspension, selv om de er syge, og som simpelt hen bliver udsat for sanktioner og en hetz. Derfor vil jeg gerne høre ordføreren om, hvor ordføreren ser vi kunne samarbejde, og hvordan vi kunne gøre det. Tak.

Kl. 19:43

**Formanden** (Henrik Dam Kristensen):

Værsgo til ordføreren.

Kl. 19:43

**Rasmus Nordqvist** (ALT):

Det er jo for det første at rette op på de fejl, man har lavet tidligere. Men jeg synes sådan set også, vi skal gå videre, og jeg ved i hvert fald, at vores socialordfører også har kataloget fuldt af ideer til, hvordan vi kommer videre og ikke bare retter op på de fejl, der er begået før, men skaber et system for mennesker i dag, som er baseret på tillid, og som ikke er baseret på mistillid og på at presse mennesker hele tiden.

Så jeg tror lidt, at der er flere ting, vi skal gøre på en og samme tid – skynde os at få rettet op på svagheder og fejl, der er lavet, og samtidig turde tænke videre og komme i gang med at skabe fremtidens system, som baserer sig på tillid, baserer sig på mennesker og baserer sig på den enkelte.

Kl. 19:44

**Formanden** (Henrik Dam Kristensen):

Victoria Velasquez.

Kl. 19:44

**Victoria Velasquez** (EL):

Tak for det, og tak for at være med til at fortsætte det her arbejde. Er der noget lidt mere konkret, hvor ordføreren tænker, at det er her, vi skal starte arbejdet?

Kl. 19:44

**Formanden** (Henrik Dam Kristensen):

Ordføreren.

Kl. 19:44

**Rasmus Nordqvist** (ALT):

Det handler jo først og fremmest om – og jeg er ikke hundrede procent inde i alle detaljerne, så jeg kan ikke stå og liste kataloget op – hvordan vi ruller de reformer tilbage, så vi hjælper den enkelte borger i dag. Jeg synes bare, det er vigtigt, at vi går på to ben, så vi også samtidig får skabt et andet system, så vi ikke kun retter op på fejlene i det, der er i dag, men at vi også får skabt et nyt system, som baserer sig på mennesker. Det tror jeg bare er meget vigtigt at vi holder fokus på. Meget hurtigt kan man blive skubbet over i bare

at stå og rydde op efter andres fejl. Jeg tror, vi også skal turde tage skridtet videre.

Kl. 19:44

**Formanden** (Henrik Dam Kristensen):

Så er det Kim Valentin, Venstre.

Kl. 19:45

**Kim Valentin** (V):

Tak for en meget positiv tale fra ordføreren. Jeg havde jo forventet et eller andet i en anden retning. Jeg havde forventet et eller andet med, at ordføreren syntes, at han havde været udsat for det største politiske tyveri eller noget af den slags i løbet af valgkampen, altså at alle havde hugget jeres politik på klimaområdet. Men sådan er I ikke i Alternativet. Det er dejligt, og det vil jeg gerne rose jer for. Venstre har jo også taget en ægte grøn politik op. Vi mener f.eks., at det ikke er nok at flytte CO<sub>2</sub> til andre lande. Vi skal rent faktisk nedbringe det, og det tror jeg faktisk vi ret hurtigt kan finde en ret stor enighed om. Det, jeg godt vil spørge ind til, er lidt mere konkrete forslag fra jer. Lad os nu antage, at jeg er en virksomhedsejer. Hvordan vil ordføreren motivere mig som en medspiller på klimadagsordenen – konkret og hurtigt med tre forslag?

Kl. 19:46

**Formanden** (Henrik Dam Kristensen):

Tak for det. Ordføreren.

Kl. 19:46

**Rasmus Nordqvist** (ALT):

Også hurtigt? Nu synes jeg lige, vi stresser den lidt. Altså, vi har jo f.eks. foreslået – for vi er ikke bange for at bruge afgifter som et godt redskab til at få ændret adfærd, også hos virksomheder – hvordan man kan bruge nogle af de afgifter til at geninvestere i virksomhederne til at lave den grønne omstilling, netop for at hjælpe virksomhederne til den grønne omstilling. Så hvis man arbejder med klimaafgifter, grønne afgifter, og hvordan der kan ske et tilbageløb, så får vi hele tiden understøttet, at virksomhederne går i den rigtige retning og dermed bliver den medspiller, de skal være.

Men jeg tror, det er meget vigtigt at kigge hinanden i øjnene, også virksomhederne, og sige: Vi mener det her alvorligt. Vi har det her mål nu – jeg kan ikke lige regne ud i hovedet, om det er 98 pct. af Folketinget, der deler et 70-procentsreduktionsmål. Så skal vi se på virksomhederne og sige, at så er det altså nu, vi rykker, og ikke noget med: Hvordan er det, vi rykker om 20 år? Nej, vi skal i gang allerede i morgen. Og vi ønsker bl.a. at sige: Jamen de afgifter, man kan lægge på CO<sub>2</sub>, forskellige energiformer osv., kan vi gøre som tilbageløb. Samtidig skal vi se på forskning og udvikling. Samtidig skal vi også se på, hvordan vi kan understøtte samarbejdet mellem virksomhederne, så vi opnår mere symbiose, som man f.eks. har i Kalundborg og andre steder i landet.

Kl. 19:47

**Formanden** (Henrik Dam Kristensen):

Kim Valentin.

Kl. 19:47

**Kim Valentin** (V):

Tak. Jeg er bange for, at det ikke opfyldte konkretiseringen af det. Men det vil jeg gerne hjælpe med, så det vil jeg gerne have en samtale med ordføreren om senere. Det næste spørgsmål går så på: Kan ordføreren gøre det samme for husholdningerne? Der forstår jeg at vi er lidt mere på hjemmebane. Og vi hørte også om grønne obligationer – meget interessant, spændende at drøfte. Men kan vi få de samme tre konkrete, hurtige forslag på husholdningssiden?

Kl. 19:48

Kl. 19:50

**Formanden** (Henrik Dam Kristensen):  
Ordføreren.

**Formanden** (Henrik Dam Kristensen):  
Ordføreren.

Kl. 19:48

Kl. 19:50

**Rasmus Nordqvist** (ALT):

Det er godt, at Venstre er begyndt at have travlt med den grønne omstilling. Det har vi ventet på i 4 år, så lad os skynde os. Ja, vi har faktisk foreslået, at man jo ser på, hvordan det er, vi pålægger CO<sub>2</sub>-afgifter, som går ind og regulerer forbrug og samtidig laver et tilbageløb til den enkelte borger, så det sker socialt afbalanceret – meget, meget konkret. Og så kan det godt være, at man så vil sige: Det var ikke helt konkret nok. Men altså, afgifter på forbrug, tilbageløb til den enkelte borger – det er nu ret konkret.

Kl. 19:48

**Formanden** (Henrik Dam Kristensen):  
Så er det hr. Peter Skaarup, Dansk Folkeparti.

Kl. 19:48

**Peter Skaarup** (DF):

Tak for det, og tak for talen til ordføreren. Jeg bed mærke i noget, der blev sagt til det konservative medlem af Folketinget Birgitte Bergman i talen fra hr. Rasmus Nordqvist, og det var om kriminalitet og straf. Der blev sagt, at vi kun skulle straffe, hvis det kunne betyde, at gerningsmanden fik det bedre. Og der vil jeg altså bare lige spørge, om hr. Rasmus Nordqvist mener det reelt. For er risikoen ikke, hvis man har det på den måde og gennemfører Alternativets politik på det område, at vi får en situation, hvor dem, der er ofre for kriminalitet – er blevet slået ned på gaden og ilde tilredt – må opleve, at de nærmest skal tage sagen i egen hånd, fordi Alternativet, hvis de fik magt, som de har agt her i Folketinget, ville mene, at det ikke skulle straffes, medmindre gerningsmanden fik det bedre ved det? Kan hr. Rasmus Nordqvist forstå, at vi er nogle, der siger: Hov, hov, hvad med ofrene? De kommer da virkelig i klemme, hvis vi differentierer på, om det er noget, der gavner gerningsmanden eller ej, når vi straffer.

Kl. 19:49

**Formanden** (Henrik Dam Kristensen):  
Ordføreren.

Kl. 19:49

**Rasmus Nordqvist** (ALT):

Nogle gange har jeg det med de her åbningsdebatter lidt ligesom med de der fodboldkampe, for jeg har hørt, at man kan spole tilbage, så man lige kan få den rette ordlyd med. For jeg talte ikke om, at gerningsmanden skulle have det bedre. Jeg snakkede om en retsfornuft; hvordan er det, vi får resocialiseret, så folk ikke går ud og laver kriminalitet igen? Jeg snakkede ikke om *kun*; jeg snakkede bare om, at vi skal begynde at bruge en retsfornuft, når det er, at vi arbejder med straf, altså at det ikke kun kører på retsfølelsen, men også retsfornuften.

Men vi kan måske se det igennem sammen, for jeg synes godt nok, det var en stramning af det, jeg sagde, at gerningsmændene skulle have det bedre. Nej, det var ikke det, jeg sagde. Jeg snakkede om, hvordan vi sørger for, at folk ikke går ud og begår kriminalitet igen. Det må være vores alle sammens opgave også at se på: Hvordan er det egentlig, vi lykkes med en resocialisering, så vi ikke ser folk, der er kriminelle, ryger i fængsel og kommer ud og laver kriminalitet igen og igen? Hvordan er det, vi faktisk gør noget ved det her, så vi har et samfund uden kriminalitet? Det synes jeg da må være det, vi stræber efter.

**Peter Skaarup** (DF):

Jeg synes da, det var godt, at vi lige fik den afklaring. For så er det måske ikke så kontant, som det blev sagt her under debatten, eller jeg hørte det i hvert fald blive sagt fra hr. Rasmus Nordqvists side. Så vil jeg ud over det sige, at det jo er et problem med de gerningsmænd, der bliver lukket ud af fængslerne, fordi man jo fra offerets side oplever en meget kritisk situation, en utryghedsskabende situation, ved at gerningsmanden relativt hurtigt efter at have begået noget kriminelt bliver lukket ud af fængslet. Og er hr. Rasmus Nordqvist ikke enig i, at det altså kræver en fast hånd – sådan at vi ikke får selvtægt fra samfundets side – at tage den kriminalitet på sig og sikre, at straffen kommer?

Kl. 19:51

**Formanden** (Henrik Dam Kristensen):  
Ordføreren.

Kl. 19:51

**Rasmus Nordqvist** (ALT):

Jo, og det er derfor, at vi – igen – er rigtig optaget af, hvordan det faktisk er, vi arbejder med resocialisering. Hvordan er det, vi arbejder, også med at få offeret videre bagefter? Og vi er rigtig optaget af, at vi ikke bare må tro, at vi løser det ved at smide folk i fængsel. Det er ikke al kriminalitet, der bare er løst med det. Hvordan er det, vi får samfundet til at køre videre? Hvordan er det, vi får ofrene til at få det bedre? Hvordan er det, vi sørger for, at vi ikke ser folk, der bliver mere og mere kriminelle, ryger i fængsel, kommer tilbage og laver mere kriminalitet osv.? Det er sådan set bare det, vi er optaget af, og jeg synes faktisk, jeg var ret nuanceret i mit svar, også til den konservative spørger. Så jeg tror mere, det er hr. Peter Skaarup, der valgte at stramme det, jeg sagde, gevaldigt.

Kl. 19:51

**Formanden** (Henrik Dam Kristensen):

Vi har to spørgere tilbage, og hvis vi hjælpes ad med at passe tiden, kan vi nå det.

Det er Anni Matthiesen først. Værsgo.

Kl. 19:52

**Anni Matthiesen** (V):

Tak for det, formand. Og tak for ordførertalen, der spændte fra fængsel og så over til lidt økologi igen. Noget af det, som Alternativet jo går ind for, er 100 pct. økologi på den lange bane, kan man sige, og der kunne jeg egentlig godt tænke mig at starte med at spørge ind til, om det er et krav, som Alternativet også bringer med ind til bordet i forbindelse med drøftelsen af klimaloven.

Kl. 19:52

**Formanden** (Henrik Dam Kristensen):  
Ordføreren.

Kl. 19:52

**Rasmus Nordqvist** (ALT):

Nu tror jeg ikke, at det kommer bag på spørgeren, når jeg så siger: Alternativet kommer ikke med krav, vi kommer med ønsker, vi kommer med gode løsninger, vi kommer med ideer. For det er sådan, vi tror på at vi sammen politisk kan lave de gode løsninger. Så det bliver ikke et krav.

Men siden vi startede Alternativet, har vores mål om at være 100 pct. økologisk i 2040 i Danmark sådan set været en del af vores

politik, og det er det også, når vi diskuterer klimalov, finanslov og landbrugspolitik inden for EU-området osv. Så det er en fuldstændig central del af vores politik, og det bliver det ved med at være.

Kl. 19:53

**Formanden** (Henrik Dam Kristensen):  
Anni Matthiesen.

Kl. 19:53

**Anni Matthiesen** (V):

Tak. Noget af det, som jeg også godt kunne tænke mig at spørge lidt ind til i den forbindelse, er, at det jo ofte er forbrugernes efterspørgsel, der næsten afgør, hvor meget der skal produceres ude hos landmændene, kan man sige. Og noget af det, som vi jo faktisk oplever netop i de her måneder, er, at rigtig mange økologiske landmand faktisk har det vanskeligt, fordi kornpriserne på verdensplan jo er faldende. Og det betyder jo egentlig, at vi måske er i en situation, hvor økologiske landmænd kan blive nødt til at vende om og blive konventionelle. Der vil jeg gerne have en kommentar fra Alternativet til det.

Kl. 19:53

**Formanden** (Henrik Dam Kristensen):  
Ordføreren, værsgo.

Kl. 19:53

**Rasmus Nordqvist** (ALT):

Nu har landmændene haft det rigtig stramt, også de konventionelle, i lang tid, og heldigvis har vi jo faktisk ret massive subsidier til landbruget – vi støtter det økonomisk. Og det skal vi da bruge til at lave den omstilling for vores natur og vores miljø og vores klima. Jeg vil hellere have, at vi hjælper landmændene til det her i stedet for at se et erhverv, som faktisk er rigtig hårdt presset på alle mulige måder, som det er i dag økonomisk. Det synes jeg faktisk vi skal se på hvordan vi kan hjælpe med at omstille.

Kl. 19:54

**Formanden** (Henrik Dam Kristensen):  
Sidste spørger i den her omgang er fru Heidi Bank, Venstre. Værsgo.

Kl. 19:54

**Heidi Bank** (V):

Tak. For et parti, der siger, at de tager klimaet som det måske allermest alvorlige, så synes jeg, at Alternativets ordfører skylder Venstres tidligere spørger, Marie Bjerre, et ordentligt svar. For når der bliver spurgt om, om danske klimareduktioner går forud for internationale klimareduktioner, så begynder Alternativets ordfører at tale om, hvad danskerne putter på tallerkenen. Derfor har jeg brug for at høre, om Alternativet vil til at bestemme, hvad danskerne skal spise, og om det er noget, de vil føre ind i deres forhandlinger med regeringen.

Kl. 19:54

**Formanden** (Henrik Dam Kristensen):  
Ordføreren.

Kl. 19:54

**Rasmus Nordqvist** (ALT):

Altså, enten udtrykker jeg mig rigtig, rigtig dårligt heroppe, eller også har man en eller anden intention om at fordreje, hvad der bliver sagt, for jeg snakkede om fødevareproduktion og ikke om, hvad der bliver lagt på tallerkenen. Vi har jo faktisk ret stor eksport af fødevarer fra dansk side, så hvis vi ændrer vores fødevareproduktion, er vi sådan set med til at producere noget andet, også til eksport.

Vi vil gerne gå ind at se på, hvordan vi kan gøre noget gennem afgifter – jeg tror ikke, det er nyt, at vi har foreslået afgifter på

oksekød, og det har vi diskuteret mange gange. Det er jo en måde at gå ind at regulere, hvor meget forbrug af kød der er ude hos den enkelte borger. Vi vil gerne gå ind at se på, hvordan vi arbejder med måltidspolitik i det offentlige. Nu er Dansk Folkepartis formand her ikke, men det er jo bl.a. også noget af det, man har med, ved jeg, i det budgetforlig, der er lavet i København i dag. Det er jo den her måltidsplan om, hvordan man kan lave mere klimavenlig mad i Københavns Kommune.

Så vi vil gerne arbejde for det alle mulige steder, og samtidig handler det altså om fødevareproduktionen.

Kl. 19:55

**Formanden** (Henrik Dam Kristensen):  
Spørgeren, værsgo.

Kl. 19:56

**Heidi Bank** (V):

Jamen det er jo fair nok, at I har det udgangspunkt, men I mangler stadig væk at få svaret på, om danske klimareduktioner går forud for internationale og for europæiske klimareduktioner. Altså, hvad prioriterer I først, når man står og skal lave aftalerne? Tak.

Kl. 19:56

**Formanden** (Henrik Dam Kristensen):  
Værsgo.

Kl. 19:56

**Rasmus Nordqvist** (ALT):

Jamen igen: Jeg accepterer ikke den præmis, at det hedder enten-eller. Det her handler om, hvordan det er, vi rykker i forhold til klimaet. Hvordan gør vi det regionalt, hvordan gør vi det helt lokalt, hvordan gør vi det nationalt, hvordan gør vi det europæisk, hvordan gør vi det globalt? Vi skal handle på alle dele i forhold til klimaet. Vi kan ikke sidde og pege fingre ad nogen og sige: Nej, vi vil ikke gøre noget her, for de skal gøre noget dér. Vi skal handle, og det skal vi gøre nu, og det skal vi gøre herhjemme, og det skal vi gøre ude i verden.

Kl. 19:56

**Formanden** (Henrik Dam Kristensen):  
Tak til hr. Rasmus Nordqvist. Så er tiden gået. Vi går videre i ordførerrækken til fru Pernille Vermund, Nye Borgerlige.

Kl. 19:56

(Ordfører)

**Pernille Vermund** (NB):

Tak. Så står jeg her som nyvalgt til Folketinget, formand for et helt nyt parti, sat herind af danskere, som har vist mig tillid, og som forventer, at jeg løfter mit ansvar som folkevalgt, valgt af folket.

Kære kolleger, mange af jer kender mig ikke så godt endnu, og I kender måske heller ikke Nye Borgerlige så godt. Det kommer I til. Jeg vil fortælle jer om, hvem vi er, hvad vi står for, hvad der er vigtigt for os, og hvad vi vil kæmpe for at nå. I udvalgsværelserne – og forhåbentlig også i forhandlingslokalerne – vil I møde mig eller et af vores tre andre folketingsmedlemmer, og I vil opleve, at vi måske ikke er helt som jer andre, men vi er reelle og konstruktive. Så selv om danskerne har sammensat et Folketing med et massivt rødt flertal og det som borgerlig kan se en anelse sort ud for den fremtidige udvikling af vores dejlige land, har vi ikke tænkt os at sætte os over i et hjørne med korslagte arme. Vi er ikke med på den værste, men vi er med på den bedste. At få løst udlændingepolitikken fra bunden er for os i Nye Borgerlige den allervigtigste opgave. Hvis ikke vi gør det, kan alt andet sådan set være lige meget. For så forsvinder det Danmark, som vi kender og holder af. I stedet for at fortsætte med

flere lappeløsninger, insisterer vi på at gribe fat om nældens rod og løse problemerne fra bunden.

Der er tre beslutninger, som vi som lovgivere er nødt til at tage. Vi er nødt til at sætte et stop for adgangen til spontan asyl i Danmark; vi er nødt til at sikre, at udlændinge i Danmark forsørger sig selv; og så er vi nødt til at sikre i lovgivningen, at kriminelle udlændinge udvises konsekvent og efter første dom. Med De Radikale tæt på rorpinden i dansk politik og med Enhedslisten på bagsmækken bliver det ikke den letteste opgave i det her Folketing, men Nye Borgerlige er stiftet, fordi politikere på begge sider af den politiske midte i alt for mange år har nægtet at gøre det rigtige og det nødvendige, og vi kommer ikke til at ændre vores mission, fordi Folketinget er blevet rødt, eller fordi Radikale Venstre gik frem ved valget. I kommer til at kende os som det parti, der siger, hvad vi vil gøre, og som gør det, vi siger. Det forlanger vi af os selv. Det har vi lovet vores vælgere. Her på Christiansborg kalder I det ultimative krav. Det gør jeg ikke. Jeg kalder det at holde ord, og der *er* en vej frem.

Erkendelsen af, at asylsystemet er dysfunktionelt, og at udlændingepolitikken har gjort og fortsat gør stor skade på vores samfund og på vores tillidsbaserede folkestyre, breder sig. Erkendelsen har også ramt Socialdemokratiet, og jeg blev glad, da statsministeren i sin åbningstale gentog, at hun vil sætte sig i spidsen for et nyt asylsystem, der afskaffer muligheden for at søge spontan asyl i Danmark. Det er et første og et helt nødvendigt skridt, når vi skal redde vores folkelige nationale fællesskab. Det burde være gennemført for længst af Venstre-regeringen eller af VLAK-regeringen, men erkendelsen nåede jo desværre aldrig helt frem til hr. Lars Løkke Rasmussen i hans tid. Nu har hr. Lars Løkke Rasmussen en fortid som formand i Venstre, og jeg håber, at hr. Jakob Ellemann-Jensen som ny formand ikke arver skyklapperne, men sammen med os vil presse på for at holde den socialdemokratiske regering fast på, at vi skal have stoppet for spontan asyl i Danmark.

Vi behøver ikke EU's godkendelse. Vores udlændingepolitik er beskyttet af vores forbehold i EU-traktaten. Vi behøver ikke at forlade FN's konventioner for at indføre et asylstop. Det har Integrationsministeriet og den tidligere udlændinge- og integrationsminister fru Inger Støjberg forklaret flere gange. Så et stop for spontan asyl i Danmark og et større dansk engagement i konflikternes nærområde kan klares i Folketinget med relativt simple lovændringer. Det er såmænd bare at komme i gang.

Kl. 20:01

Da jeg sad og lyttede til statsministerens tale i tirsdags, var der flere afsnit, hvor jeg tænkte, at det kunne jeg faktisk selv have sagt, og jeg er ikke socialdemokrat – jeg er heller ikke statsminister, men socialdemokrat bliver jeg altså aldrig. En større offentlig sektor på bekostning af privat initiativ er ikke min vej, flere afgifter og højere skatter er gift for økonomisk vækst og for danskernes velstand, og højere ydelser til migranter på integrationsydelse, som regeringen har lanceret som sit første initiativ, vil jeg modarbejde med alt, hvad jeg har, og jeg håber, at hele oppositionen vil bakke op, når vi, hvis loven om højere ydelser til udlændinge vedtages, aktiverer grundlovens § 42. Men Mette Frederiksen har planer om en nærhedsreform, fortalte hun, og det er et godt ord, og jeg kunne høre, at der lå nogle gode iagttagelser bag. Erkendelsen af, at velfærdsstaten er blevet for centralistisk, at der i den offentlige sektor udføres for meget pseudoarbejde, at flere penge ikke nødvendigvis ændrer noget, og at tilliden er under pres – samt andre gode iagttagelser af samme karakter – hørte vi i statsministerens tale.

I Nye Borgerlige har vi fra vores spæde begyndelse for 4 år siden sagt og skrevet meget om, at politikere bestemmer for meget. Statsministeren sagde det samme i forbindelse med den nærhedsreform, hun gerne vil gennemføre. Vi skal ikke lovgive forfra, vi skal give slip, sagde statsministeren, og det kan jeg og Nye Borgerlige erklære os hundrede procent enige i. Politikere skal bestemme mindre, og

danskerne skal bestemme meget mere selv, også over flere af vores egne penge. For de to ting hænger sammen: pengene og magten. Når politikerne skal lovgive mindre, opstille færre regler og vise større tillid til både de offentligt ansatte og til danskerne, må ansvaret nødvendigvis følge med: ansvaret for ens eget arbejde, ansvaret for ens egen tid og ansvaret for ens egne penge. Det er nok her, at vi som et nyt borgerligt parti kan bringe flere erkendelser på bordet, når nærhedsreformen skal omsættes fra talepapir til handling. Den centralisering, som velfærdsstaten har gennemgået under både Venstreledede og socialdemokratiske ledede regeringer i de seneste 20-30 år, har medført en umyndiggørelse og en klientgørelse af danskerne. Staten har overtaget ansvaret fra danskerne, pakket systemet ind i stadigt flere love og gjort reglerne mere og mere komplicerede.

Hvorfor er det kommet så vidt? Det er det, fordi politikerne hidtil kun har haft ét svar på problemerne: Vi laver en ny lov eller en ny regel. Sådan har livet som politiker været i alt for mange år, og for hver ny lov og for hver ny regel er danskernes magt over deres eget liv blevet lidt mindre og politikernes magt er blevet lidt større. Ansvaret og magten er flyttet fra de danske familier herind på Christiansborg, og I har sendt en alt for stor del videre til Bruxelles. Jeg og Nye Borgerlige vil gerne lægge vores energi i at åbne nye rum i den politiske værktøjskasse, rum med værktøjer, der kan bruges til at afvikle love, gøre reglerne mere enkle og netop lære politikerne at give slip. For danskerne kan godt selv. De allerfleste kan og vil gerne have mere magt over deres egen tilværelse, flere valgmuligheder, større frihed, også over flere af deres egne penge.

Så kære statsminister, jeg kunne lide, hvad jeg hørte i den del af din tale. Konkret vil jeg foreslå regeringen at begynde med at nedlægge de kommunale jobcentre. Jobcentrene har udviklet sig til et stjerneeksempel på pseudoarbejde og klientgørelse. Jobcentrene skaffer kun ganske få i job, mens de pisker syge og nedslidte rundt i et system, der kun gør syge sygere og nedslidte mere uarbejdsdygtige. Syge og nedslidte skal behandles værdigt. Derfor bør det udelukkende være en uafhængig lægefaglig vurdering, der lægges til grund for, om man skal have sin førtidspension, eventuelt en midlertidig førtidspension, hvis der er håb om forbedring. Regeltyranniet i jobcentrene beskæftiger i dag ca. 9.000 mennesker, mennesker, som kunne frigives til gode produktive jobs i den private sektor, hvor der er brug for mere arbejdskraft. I jobcentrene bruges hvert år 4 mia. kr. alene på administration, penge, der kunne sendes retur til danskerne som et synligt bevis på, at politikerne har taget skeen i den anden hånd og vælger at give ansvaret tilbage til borgerne og selvfølgelig lader pengene følge med. At kunne bidrage til at vende udviklingen og bevæge Danmark i retning af mindre stat og mere menneske ville gøre mig stolt. Det er sammen med udlændingepolitikken hjertekulen i Nye Borgerlige.

Min afsluttende opfordring til statsministeren og til alle jer, mine nye kolleger, skal være: I alt, hvad vi gør, skal vi gøre det fuldt og helt, ikke stykvis og delt, for friheden og fædrelandet.

Kl. 20:07

**Formanden (Henrik Dam Kristensen):**

Således går vi i gang med debatten. Først er det hr. Jesper Petersen, Socialdemokratiet. Værsgo.

Kl. 20:07

**Jesper Petersen (S):**

Tak for det, og velkommen til fru Pernille Vermund. I talen var ordføreren også inde på spørgsmålet omkring nedslidte. Det var specifikt i forhold til jobcentre. Men som bekendt fylder det meget for regeringen at få skabt en ret til tidlig tilbagetrækning, og efter at Nye Borgerlige er kommet ind i Folketinget, er vi ved at afsøge, hvor partiet egentlig står henne på forskellige punkter. Jeg vil egentlig godt høre, om partiet er enig i, at vi her har en udfordring med en gruppe i Danmark, som er nedslidte, og hvor hjælpen i dag ikke er

god nok, og hvor mulighederne for dem ikke er gode nok. Er I enige i diagnosen?

Kl. 20:08

**Formanden** (Henrik Dam Kristensen):  
Ordføreren.

Kl. 20:08

**Pernille Vermund** (NB):

Tak for spørgsmålet. Nye Borgerlige er definitivt enige, og jeg er faktisk glad, for da jeg gik herop og på vejen fik tilbudt et bolsje af Socialdemokratiet, tænkte jeg: Er det her sådan bestikkelse, eller er det et hold kæft-bolsje – hvis man må man sige det – nej, er det et luk munden-bolsje? Og så tænkte jeg: Okay, nu kommer der et eller andet. Men ja, det er vi fuldstændig enige i. Det er et akut problem, at vi har en gruppe borgere, som er både syge og nedslidte, og som i dag bliver kostet rundt i systemet. Man får ikke den værdige behandling, man kræver, og som vi skylder dem. Jeg er arkitekt. Jeg har tilbragt det meste af min tid i byggebranchen. Arkitekter bliver ikke helt så nedslidte, men jeg deler hverdag med murere, med tømrere, med jord- og betonarbejdere, og de er ikke ret gamle, før de begynder at gå rundt og have ondt i knæ og have ondt andre steder. Jeg ved godt, at der er håndværkere, som arbejder ud over de 37 timer, de skal arbejde, og at de ikke leverer *alt*, hvad de skal, til statskassen. Det ændrer ikke ved, at den her gruppe er for stor. Og de kræver en værdig behandling.

Kl. 20:09

**Formanden** (Henrik Dam Kristensen):  
Hr. Jesper Petersen.

Kl. 20:09

**Jesper Petersen** (S):

Det synes jeg er gode toner, absolut. Som bekendt er det vigtigt for regeringen at komme videre i vores arbejde med at få skabt en ret til tidlig tilbagetrækning. For os tæller alle mandater lige meget. Vi synes, det er vanvittigt vigtigt, og vil godt med den erkendelse høre, om Nye Borgerlige kan se sig selv på en eller anden måde som en del af den proces, eller hvad tænker fru Pernille Vermund her et par måneder efter valget, hvor det tydeligvis bliver et vigtigt emne?

Kl. 20:10

**Formanden** (Henrik Dam Kristensen):  
Tak. Ordføreren, værsgo.

Kl. 20:10

**Pernille Vermund** (NB):

Som jeg sagde i min tale, kommer vi til at arbejde konstruktivt for at trække Danmark i den rigtige retning. Og på det her område er der ingen tvivl om, at der er behov for, at vi står sammen i en erkendelse af, at hvis vi vil have et velfærdssamfund, skylder vi de mennesker, der er syge og nedslidte, at de får en værdig behandling. Vi mener jo så, at vejen hertil er at trække de mennesker ud af jobcentrene, lukke jobcentrene, skabe en anden løsning, hvor det som sagt kun bliver en uvildig lægefaglig vurdering og ikke kommunale sagsbehandlere, der skal vurdere, om folk er for syge til at arbejde.

Kl. 20:10

**Formanden** (Henrik Dam Kristensen):  
Så er det hr. Morten Dahlin, Venstre.

Kl. 20:10

**Morten Dahlin** (V):

Tak til fru Pernille Vermund for talen, og tillykke med debuten på talerstolen. Pernille Vermund sagde i sin tale, at hun ikke var med på den værste, men derimod var med på den bedste. Og derfor kunne

jeg godt tænke mig at spørge ind til, om fru Pernille Vermund mener, at det er det bedste eller det værste, når den socialdemokratiske regering nu har meddelt, at de ikke ønsker at videreføre den bred-båndspulje, der under den gamle regering var med til at sikre hurtigt internet til danskerne i landdistrikterne.

Kl. 20:11

**Formanden** (Henrik Dam Kristensen):  
Ordføreren.

Kl. 20:11

**Pernille Vermund** (NB):

Det var et meget specifikt spørgsmål, som er så langt væk fra noget, jeg nogen sinde har talt om i min tid som partiformand, men jeg har gudskelov talt om det tidligere. For mig er det jo lidt vildt, at vi stadig har store sorte huller i vores samfund, hvor der ikke er dækning, og hvis regeringen og et flertal i Folketinget vitterlig mener, at vores infrastruktur også på det digitale område skal forringes, så er det et skridt i den forkerte retning.

Kl. 20:11

**Formanden** (Henrik Dam Kristensen):  
Morten Dahlin.

Kl. 20:11

**Morten Dahlin** (V):

Tak til fru Pernille Vermund for det meget klare svar, og det er i øvrigt en holdning, som jeg til fulde deler. Når vi nu er inde på udviklingen i landdistrikterne, vil jeg høre: Hvad er så ellers Nye Borgerliges ideer til, hvordan man skaber vækst, bosætning og udvikling de steder, hvor der er lidt længere mellem husene end her i København?

Kl. 20:12

**Pernille Vermund** (NB):

Vi har flere konkrete bud. Først og fremmest mener vi, at pengene i langt højere grad skal følge borgerne. Det betyder, at de penge, der følger med, når et barn skal i daginstitution eller i skole, når en ældre skal på plejehjem osv., selvfølgelig skal følge den enkelte borger og ikke tildeles institutionerne, således at kommunerne, som det er i dag, kan sidde og skalte og valte med pengene. Det betyder, at vi ikke får den her nedlægning af lokale små skoler og dermed også bysamfund.

Vi har også en plan om en infrastruktur, som i langt højere grad end i dag binder Danmark sammen på tværs. Dels skal afgifterne på benzin, biler osv. ned, og dels skal vi arbejde for trafikal ligestilling.

Kl. 20:12

**Formanden** (Henrik Dam Kristensen):

Så er det Samira Nawa, Radikale Venstre.

Kl. 20:13

**Samira Nawa** (RV):

Tak. Jeg kunne godt tænke mig at spørge lidt ind til Nye Borgerliges noget sammensatte forhold til grundloven. For på den ene side hører man Nye Borgerlige sige, at nye borgere, der kommer til Danmark, skal sætte grundloven højere end alt andet, og hvis ikke de gør det, kan de tage deres ting og rejse ud af Danmark, som en spidskandidat for Nye Borgerlige i Nordjylland har formuleret det. På den anden side har vi så også Nye Borgerlige, som har lanceret en stribe af forslag, som noget nær strider imod grundloven, f.eks. at stoppe for salg af offentlig jord til moskébyggeri, at stoppe tilskud til muslimske privatskoler og at undlade at give statsborgerskab til borgere fra ni lande, som er overvejende muslimske. Så vil fru Pernille Vermund bekræfte, at Nye Borgerliges syn på grundloven er, at dem, der

måtte være nye borgere, skal sætte den højt, allerhøjest, mens Nye Borgerlige gerne må tilsidesætte den for at nå sine politiske mål?

Kl. 20:14

**Formanden** (Henrik Dam Kristensen):  
Ordføreren.

Kl. 20:14

**Pernille Vermund** (NB):

Vi har stor respekt for vores grundlov og for vores fælles danske værdier. Der er ikke noget i grundloven, der tilsiger, at vi *skal* give statsborgerskab, hverken til den ene eller den anden. Der står i grundloven, at det er Folketinget, der vedtager love om, hvem der skal have statsborgerskab i Danmark.

I forhold til friskoler er det allerede sådan i friskoleloven, at hvis en friskole baserer sig på udemokratiske værdier, så overholder den ikke friskoleloven. Altså, en friskole skal allerede i dag være baseret på demokratiske værdier. Og da islam og demokrati skråstreg frihed er to modsatrettede værdier, og da islam, hvor end islam vinder frem, fortrænger frihed og demokrati, så siger det sig selv, at man naturligvis ikke kan have friskoler, hvor der ikke er ligestilling mellem kønnene, eller hvor det i øvrigt er det islamiske syn på, ja, hvad skal man sige, de her grundlæggende værdier, der står øverst.

Kl. 20:15

**Formanden** (Henrik Dam Kristensen):  
Samira Nawa.

Kl. 20:15

**Samira Nawa** (RV):

Når man åbner sin skuffe hernede i Folketingssalen, finder man jo faktisk netop grundloven, og § 70 siger jo:

»Ingen kan på grund af sin trosbekendelse eller afstamning berøves adgang til den fulde nydelse af borgerlige og politiske rettigheder ...«.

Så hvordan forstår fru Pernille Vermund egentlig den her paragraf?

Kl. 20:15

**Pernille Vermund** (NB):

Det er ikke en borgerlig rettighed at få statsborgerskab i Danmark, når man kommer som udlænding. Hvis det var det, var der jo ikke nogen grund til, at vi skulle vedtage love om det. Det er sådan, at det er os her i Folketinget, der vedtager lovene, hver gang der er nye mennesker, der skal have statsborgerskab i Danmark, og sådan skal det fortsat være.

Kl. 20:15

**Formanden** (Henrik Dam Kristensen):  
Så er det hr. Karsten Hønge, SF. Værsgo.

Kl. 20:15

**Karsten Hønge** (SF):

Jeg lagde især mærke til fru Pernille Vermunds udtalelser omkring adgang til førtidspension, og nogle af de holdninger, som fru Pernille Vermund gav udtryk for, harmonerer – lyder det til – et stykke hen ad vejen med SF's. Derfor vil jeg lige være helt sikker på, hvor dybt det stikker. Jeg lagde mærke til, at fru Pernille Vermund sagde, at det skulle være en lægefaglig vurdering, der skulle afgøre det. Skal det kun være det? Er der ikke andre parametre? Og hvordan vil man så fra Nye Borgerliges side kunne tildele og bedømme fleksjob?

Kl. 20:16

**Formanden** (Henrik Dam Kristensen):  
Ordføreren.

**Pernille Vermund** (NB):

Vi mener, at det udelukkende skal være en lægefaglig vurdering. Det er typisk sådan, at hvis man enten er syg og nedslidt, eller hvis man akut bliver udsat for en ulykke og derfor bliver uarbejdsdygtig, enten midlertidigt eller permanent, er man i forvejen i et lægefagligt system eller i et sundhedsvæsen. Derfra skal man naturligvis stilles videre til et uvildigt lægefagligt råd, som kan vurdere det her.

Det, der er vigtigt for os, er, at man ikke sidder i kommunen i et jobcenter hos sagsbehandlere, som i virkeligheden kan undlade at kigge i de journaler, der kommer fra lægerne, og træffe deres egne afgørelser og piske folk rundt i det her system. Det er også sådan, at vi i vores økonomiske politik har afsat penge, fordi vi ved, at de mennesker, der i dag bliver pisket rundt i systemet, med Nye Borgerliges politik vil få en ret til enten en midlertidig eller permanent førtidspension. Det koster, og det mener vi også at vi skylder hinanden.

Kl. 20:17

**Formanden** (Henrik Dam Kristensen):  
Hr. Karsten Hønge.

Kl. 20:17

**Karsten Hønge** (SF):

Det lyder jo umiddelbart vældig smart, at man har en lægefaglig vurdering, som simpelt hen afgør det. Men her må jeg virkelig bede fru Pernille Vermund om at gå lidt dybere ned i det, for en lægefaglig vurdering kan vel ikke afgøre, om man skal have et fleksjob på 5 timer eller 12 timer. Det kan lægen vel ikke vurdere. Og nu prøver jeg at spørge positivt ind til det, for det kunne jo være interessant, for vi har brug for alliancepartnere, der kan være med til at skabe et lettere liv for de syge, de sårbare og de udsatte. Men hvis jeg skal tage det seriøst, bliver der altså nødt til at komme andre forslag og andre ændringer end blot det med det lægefaglige, som kan klare nogle ting, men jo slet ikke alle ting. For det er jo ikke sådan, at mennesker enten er syge – nærmest døende – eller helt raske. Der er alle mulige variationer derimellem. Tak.

Kl. 20:18

**Formanden** (Henrik Dam Kristensen):  
Tak. Så får vi svar fra ordføreren. Værsgo.

Kl. 20:18

**Pernille Vermund** (NB):

Når vi taler om førtidspension, er det jo til mennesker, som enten midlertidigt er helt uarbejdsdygtige eller permanent er helt uarbejdsdygtige. Det er de mennesker, som udelukkende skal have en lægefaglig vurdering, og som altså ikke som i dag skal igennem jobcentre og piskes rundt i systemet.

Kl. 20:18

**Formanden** (Henrik Dam Kristensen):

Så er det fru Victoria Velasquez fra Enhedslisten. Værsgo.

Kl. 20:18

**Victoria Velasquez** (EL):

Tak for ordet. Når man lytter til, hvad ordføreren for Nye Borgerlige siger, og hvis man også lyttede til samrådet den 28. august, så kunne man hurtigt få det indtryk, at Nye Borgerlige kerer sig meget om reformramtes livsbetingelser, retssikkerhed og om, hvordan kontanthjælpsmodtagere har det. Men når man så går ind og læser lidt mere af Nye Borgerliges politik, ændrer det indtryk sig ret gevaldigt. For her står der, at Nye Borgerlige vil byde de mennesker, der bliver ramt af arbejdsløshed og kommer på kontanthjælp, 6.000 kr. og 1.800 kr. pr. barn efter skat. Det vil altså betyde, at en enlig mor med

ét barn, efter husleje og el er blevet betalt, har 102 kr. til rådighed til mad, vinterstøvler, briller med den rigtige styrke til sit barn, medicin og de her ting – et rådighedsbeløb på 102 kr.

Jeg forstår ikke helt, hvordan det hænger sammen med de ord, der blev sagt i ordførerens tale. Det vil jeg gerne høre noget mere om.

Kl. 20:19

**Formanden** (Henrik Dam Kristensen):

Ordføreren, værsgo.

Kl. 20:19

**Pernille Vermund** (NB):

Hvis fru Velasquez havde læst videre på hjemmesiden, ville fru Velasquez vide, at den her basisydelse udelukkende er til folk, som enten træder ud af uddannelsessystemet, eller som er nyuddannede og derfor ikke har nået at opspare ret til dagpenge. I vores politik indgår, at vi mener, det skal være obligatorisk at tegne enten en forsikring i en a-kasse eller en øvrig forsikring, så vi ikke som i dag har mennesker, der udelukkende har en kontanthjælp. Og det her vil altså kun være som erstatning for den SU, som man træder ud af, og derfor er den også på SU-niveau.

Kl. 20:20

**Formanden** (Henrik Dam Kristensen):

Victoria Velasquez.

Kl. 20:20

**Victoria Velasquez** (EL):

Tak for uddybningen. Det fjerner stadig væk ikke min bekymring. For dagpenge er der ikke de samme regler, som der f.eks. er for kontanthjælp. Der er der nogle regler for, hvor meget værdi man må have. Der er flere forskellige dele, og som hr. Karsten Hønge også sagde, så er der jo mange ting, hvis man pludselig bliver ramt af sygdom, eller hvis man bliver ramt af arbejdsløshed. Derfor bliver jeg bare nødt til at vide: Skal det medføre en social deroute, hvis man risikerer at miste sit arbejde, altså hvis man bliver arbejdsløs? For det er altså noget af det, der fremgår, når man ser på Nye Borgerliges politik på det her område.

Kl. 20:20

**Formanden** (Henrik Dam Kristensen):

Ordføreren, værsgo.

Kl. 20:20

**Pernille Vermund** (NB):

Vores politik er sådan, at basisydelsen gælder for de mennesker, der enten er under uddannelse og dropper ud og måske er på vej til en ny uddannelse, eller som er nyuddannede og derfor ikke har tegnet en arbejdsløshedsforsikring. For de øvrige, der er på arbejdsmarkedet, gælder det, at man skal tegne en forsikring mod arbejdsløshed, enten i en a-kasse eller på anden vis, og hvis man er syg eller nedslidt, skal man jo netop ikke koster rundt med i systemet og leve på en kontanthjælp, som man gør i dag. Så derfor har vi sat penge af til, at de mennesker, som i dag parkeres på en kontanthjælp, men som burde have en førtidspension enten midlertidigt eller permanent, får en ordentlig behandling.

Kl. 20:21

**Formanden** (Henrik Dam Kristensen):

Så er det fru Mona Juul, Det Konservative Folkeparti. Værsgo.

Kl. 20:21

**Mona Juul** (KF):

Tak, og tak til fru Pernille Vermund for talen. Jeg glæder mig til samarbejdet, løsninger skal laves sammen, og de skal naturligvis

være til Danmarks bedste, også når det gælder andet end udlændingepolitik. F.eks. har vi en fælles opgave med at løse manglen på arbejdskraft fra bunden, som ordføreren nok vil kalde det. Der er behov for mange indsatser, bl.a. at lette beløbsordningen, som i dag er en ordning, der sikrer, at vores virksomheder kan ansætte udenlandske talenter i deres virksomheder – udenlandske talenter, der har lyst til at arbejde i Danmark. Men det skal også, som Det Konservative Folkeparti for nylig har foreslået, være muligt for ældre at arbejde alt det, de vil, uden at blive modregnet i deres pension. Det er der ikke nødvendigvis incitament nok til at gøre i dag. Så mit spørgsmål er: Vil Nye Borgerlige støtte dette forslag fra Det Konservative Folkeparti?

Kl. 20:22

**Formanden** (Henrik Dam Kristensen):

Ordføreren.

Kl. 20:22

**Pernille Vermund** (NB):

Ja.

Kl. 20:22

**Formanden** (Henrik Dam Kristensen):

Fru Mona Juul.

Kl. 20:22

**Mona Juul** (KF):

Tak.

Kl. 20:22

**Formanden** (Henrik Dam Kristensen):

Det var da til at have med at gøre.

Kl. 20:22

**Pernille Vermund** (NB):

Ja.

Kl. 20:22

**Formanden** (Henrik Dam Kristensen):

Så er vi nået til den næste, og det er hr. Sikandar Siddique fra Alternativet. Værsgo.

Kl. 20:22

**Sikandar Siddique** (ALT):

Tak for ordet, hr. formand. Vi befinder os lige nu i demokratiets højborg, i rigets fineste forsamling. Og jeg har fået ordet for at stille ordføreren et spørgsmål. En af forudsætningerne for, at jeg kan stille spørgsmålet, er, at jeg er dansk statsborger. Og netop retten til statsborgerskab vil Nye Borgerlige fratage unge mennesker, som er født i landet, som er opvokset i landet, som har taget en uddannelse i landet, og som i mit tilfælde er valgt til Folketinget af den danske befolkning.

Så mit helt konkrete spørgsmål til ordføreren er: Mener ordføreren virkelig, at unge mennesker, som er født her, skal fratages retten til at opnå statsborgerskab, alene fordi de har forældre fra lande, Nye Borgerlige kategoriserer som islamiske?

Kl. 20:23

**Formanden** (Henrik Dam Kristensen):

Ordføreren.

Kl. 20:23

**Pernille Vermund** (NB):

Tak. Hvis jeg må rette spørgeren: Det er ikke sådan, at vi tager statsborgerskabet fra mennesker, som har statsborgerskab, og som i øvrigt er lovlige borgere – bare for at få det på det rene.

I forhold til hvem vi mener skal tildeles statsborgerskab, er det fuldstændig korrekt, at vi har den betragtning, at politikerne i alt for mange år har givet statsborgerskab til mennesker, der aldrig skulle have haft det; at vi har givet statsborgerskab til mennesker, som opdrager deres børn til ikke at blive gode, lovlydige medborgere med danske værdier, men til for nogles vedkommende at vende danske værdier ryggen og for andres direkte at modarbejde dem.

Vi ved gennem undersøgelser, at en stigende andel af unge med ikkevestlig baggrund mener, at religiøse love skal stå over demokratisk vedtaget lovgivning. Det er gift for demokratiet. Derudover kan vi se i vores statistikker, at børn af indvandrere fra især muslimske lande begår væsentlig mere – og mere grov – kriminalitet end øvrige borgere gør. De to ting kan vi ikke undersøge ved en samtale, i forbindelse med at vi tildeler statsborgerskab, og derfor har vi sagt, at der er personer fra en række lande, som vi, indtil vi har styr på udlændingepolitikken, ikke kan tildele statsborgerskab.

Kl. 20:25

**Formanden** (Henrik Dam Kristensen):  
Sikandar Siddique, værsgo.

Kl. 20:25

**Sikandar Siddique** (ALT):

Men jeg vil sige til ordføreren, at der her er tale om borgere, der er født i landet; borgere, der arbejder, der har taget en uddannelse, altså helt almindelige borgere. Og grunden til, at jeg stiller spørgsmålet, er, at fru Mette Thiesen for nylig har været ude at sige om en velintegreret borger, Harun Demirtas, at hun håber, han aldrig får dansk statsborgerskab, alene fordi han er fra Tyrkiet. Så jeg vil gerne spørge ordføreren: Mener ordføreren virkelig, at velintegrerede borgere kan udelukkes fra statsborgerskab, alene fordi deres forældre er fra et bestemt land?

Kl. 20:25

**Formanden** (Henrik Dam Kristensen):  
Værsgo til ordføreren.

Kl. 20:25

**Pernille Vermund** (NB):

Det er vores politik, at så længe der ikke er styr på udlændingepolitikken, er der en række islamiske lande, hvorom vi har sagt, at folk, der kommer fra de her lande, ikke vil kunne opnå statsborgerskab med vores godkendelse. Vi mener, at man bør sætte en stopper for tildeling af statsborgerskab til mennesker fra de her lande, indtil der er kommet styr på udlændingepolitikken. Så det er korrekt.

Kl. 20:26

**Formanden** (Henrik Dam Kristensen):  
Så er det hr. Alex Vanopslagh, Liberal Alliance.

Kl. 20:26

**Alex Vanopslagh** (LA):

Tak. Og tillykke med den overståede jomfrutale. Jeg glæder mig til, det er min tur – der er jo ikke længe til.

Jeg vil gerne spørge lidt ind til jeres tre ufravigelige eller ultimative krav. Et lille råd kunne være, at dem skal man passe på med, men lad det ligge. Jeg tror jo sådan set, at indholdet i dem, eller at målet bag dem er der 90 mandater bag herinde, men vi mener, at det skal ske pragmatisk ved at ændre konventionerne via det internationale samarbejde. Går man Nye Borgerlige-vejen og siger, at det vil man ikke, at det kan man ikke vente på, og melder Danmark ud af flygtningekonventionen, så ryger vi også ud af Dublinforordningen, og det vil højst sandsynligt betyde, at alle de flygtninge, der alligevel kommer til Danmark, vil man ikke kunne sende til andre lande. Og

så risikerer man med Nye Borgerliges politik, at man får endnu flere flygtninge, end man ellers ville have gjort.

Det vil jeg gerne høre fru Pernille Vermunds kommentar til. Og så glæder jeg mig i øvrigt til at se, om hr. Morten Østergaard kaster sig i armene på Nye Borgerliges flygtningepolitik i morgen i forlængelse heraf.

Kl. 20:27

**Formanden** (Henrik Dam Kristensen):  
Ordføreren, værsgo.

Kl. 20:27

**Pernille Vermund** (NB):

Tak for spørgsmålet. Som jeg sagde i min tale, er der ikke noget i flygtningekonventionen, der forhindrer os i at ændre det nuværende asylsystem, således at vi ikke længere giver spontan asyl i Danmark, men udelukkende hjælper krigsflygtninge i deres nærområder.

Så er det korrekt, at der er forordninger i EU, som betyder – og som Danmark i øvrigt selv har tiltrådt – at vi i dag har en aftale om, at flygtninge skal have hjælp i det første sikre land, de kommer til. Men de aftaler er jo de facto trådt ud af kraft. Havde de ikke været det, ville vi aldrig have modtaget en eneste flygtning ved danske grænser, for der er ikke nogen direkte ruter hertil for folk; og de ville blive stoppet i en lufthavn. Vi grænser altså endnu ikke – og gudskelov for det – op til lande, hvorfra der kommer flygtninge.

Kl. 20:28

**Formanden** (Henrik Dam Kristensen):  
Alex Vanopslagh.

Kl. 20:28

**Alex Vanopslagh** (LA):

Jo, jo, men det var bare ikke rigtig et svar på spørgsmålet. Hvis Danmark ikke er en del af samarbejdet i EU og de forordninger, der hører til der, så må ordføreren jo erkende, at det kan betyde, at der vil ende flere flygtninge i Danmark, altså fordi man ikke kan samarbejde om at sende dem tilbage til et andet EU-land eller for den sags skyld helt ud af EU. Jeg synes ikke, at ordføreren bliver mere præcis, med hensyn til om det ikke er bekymrende for ordføreren, når netop spørgsmålet om flygtninge ligger ordføreren så meget på sinde.

Kl. 20:28

**Formanden** (Henrik Dam Kristensen):  
Ordføreren.

Kl. 20:28

**Pernille Vermund** (NB):

Det bekymrende for mig og for Nye Borgerlige er, at vi stadig har et asylsystem, som betyder, at hvis migrantpresset stiger igen, så står vi i en situation, hvor vi er stort set lige så sårbare, som vi var sidst, altså så migranter, der kommer til den danske grænse nede fra Tyskland, kan møde op ved grænsen og sige asyl og dermed få en billet i hånden og blive bedt om at køre til Sandholmlejren og så – som jeg sagde tidligere på dagen – for manges vedkommende bare kan forsvinde ud i landet. Det er, hvad der bekymrer Nye Borgerlige.

Kl. 20:29

**Formanden** (Henrik Dam Kristensen):  
Så er det hr. Anders Kronborg, Socialdemokratiet.

Kl. 20:29

**Anders Kronborg** (S):

Tak for ordet. Først og fremmest vil jeg sige tillykke med valget; det er jo flot at få et helt nyt parti i Folketinget.



Jeg bliver lidt nysgerrig, for vi er jo begge valgt i samme stor-kreds, hvor der er rigtig mange produktionsarbejdspladser, og vi har begge mødt nogle af de mest nedslidte på arbejdsmarkedet. Jeg synes faktisk, at fru Pernille Vermund har en konstruktiv tilgang til de ting, der foregår i øjeblikket, og som fru Pernille Vermund ved, har Socialdemokratiet foreslået en rettighed til dem, der har været længst tid på arbejdsmarkedet, og dem, der er mest nedslidte. Jeg lytter mig faktisk lidt frem til – det er muligt, det er, fordi jeg er en optimistisk vestjyde – at Pernille Vermund er enig i ideen om en differentieret pensionsalder, så det kunne jeg godt tænke mig at høre lidt om.

Kl. 20:30

**Formanden** (Henrik Dam Kristensen):  
Ordføreren.

Kl. 20:30

**Pernille Vermund** (NB):

Nye Borgerlige mener, at retten til førtidspension eller en tidligere tilbagetrækning skal vurderes individuelt. Det gør vi ud fra, at hver gang politikerne laver kasser og systemer, som mennesker skal passe ind i, når de eksempelvis siger, at nu skal man have været x antal år på arbejdsmarkedet eller været i bestemte brancher, så er der mennesker, der falder uden for de kasser, og som dermed ryger igennem systemet. Det er et af problemerne i dag. Det andet problem er, at de her kasser også kan betyde, at der er mennesker, som får ret til at trække sig tidligere, og som reelt ikke burde have det. Jeg synes egentlig, at det første problem er det værste.

Så vi vil langt hellere, at vi vurderer mennesker individuelt, og at vi fjerner dem fra det her umyndiggørende system, som vi har i dag, med jobcentrene, for jeg tror, det er der noget af fejlen ligger i det nuværende system, altså at vi har mennesker, der har været længe på arbejdsmarkedet, som ofte er stolte voksne mennesker, og som finder det nærmest umuligt at gå op på et kommunekontor og sætte sig over for en kommunedame og skulle bede om at få hjælp.

Kl. 20:31

**Første næstformand** (Karen Ellemann):  
Spørgeren.

Kl. 20:31

**Anders Kronborg** (S):

Men det vil sige, at jeg også hører, at fru Pernille Vermund anerkender, at der er en udfordring i forhold til arbejdsmarkedet, og at der er rigtig mange i f.eks. Sydjylland, der er nødt til f.eks. at tage medicin for overhovedet at klare dagligdagen. Skal jeg forstå det sådan, at fru Pernille Vermund går konstruktivt, aktivt ind i de her forhandlinger for simpelt hen at skabe nogle bedre vilkår for dem, der er kommet tidligst på arbejdsmarkedet og er mest nedslidt?

Kl. 20:31

**Pernille Vermund** (NB):

Vi kommer til at gå meget konstruktivt til de her forhandlinger, for det er et akut problem, og det er et vigtigt problem at få løst. Vi skylder hinanden, hvis vi vil fastholde, at vi har et velfærdssystem, at de mennesker, som ikke kan klare sig selv, får en hjælpende hånd, men det gør de ikke i dag. Den måde, vi behandler syge og nedslidte på, er uværdig.

Kl. 20:31

**Første næstformand** (Karen Ellemann):

Den næste spørger er hr. Christoffer Aagaard Melson fra Venstre.

**Christoffer Aagaard Melson** (V):

Tak for det, og tak for indlægget. Det skal jo ikke være nogen hemmelighed, at det frie valg betyder meget for os i Venstre, altså det her med, at hvis du ikke trives i det tilbud, vi kan give dig fra det offentlige side, eller hvis der er for lang ventetid, har du mulighed for at vælge noget andet, også selv om du ikke har verdens største pengepung. Det var så lidt bekymrende at høre statsministrens åbningstale, hvor jeg vel uden at komme galt af sted godt kan sige, at hun ikke talte det frie valg op. Det blev så fulgt op med et finanslovsforslag, hvor man valgte at gå ud med, at man vil sænke koblingsprocenten for de frie skoler fra 76 pct. til 71 pct. Vi har også den holdning, at hvis du ikke trives i folkeskolen, nogle af dine vigtigste år, skal du også have mulighed for at vælge noget andet, også selv om dine forældre ikke har rigtig mange penge.

Derfor kunne jeg godt tænke mig at høre lidt om Nye Borgerliges syn på det frie valg og valgfrihed i forhold til de offentlige tilbud, altså hvis du ikke trives i de tilbud, der er, og mere konkret også i forhold til det her forslag, som sørger for, at de forældre, der ikke er så velstillede, får svarere ved at sende deres børn i en friskole.

Kl. 20:33

**Første næstformand** (Karen Ellemann):

Ordføreren.

Kl. 20:33

**Pernille Vermund** (NB):

Vi ønsker at styrke det frie valg. Det er både i forhold til folkeskolen og på andre områder, som i dag drives af det offentlige. Derfor er vi i virkeligheden glade for, at det ser ud til, at der allerede nu er et flertal uden om regeringen, som er imod, at man ændrer koblingsprocenten. Vi vil gerne have den helt op, forstået på den måde at vi mener, at det fulde beløb skal følge børnene, og at alle skoler skal være frie skoler, selvejende institutioner, hvor vi som borgere kan stemme med fødderne. Hvis der i dag er en skole, der ikke fungerer, er det jo sådan, at klasselokalerne pludselig står tomme, og så kommer kommunen med en fiks idé om, at man alligevel bare putter børn derind, i stedet for at erkende, at når skolen står med tomme klasselokaler, er det faktisk somme tider, fordi der er noget rivravruskende galt på skolen. Hvis det ikke har en konsekvens, at man driver en skole dårligt, at man har dårlig ledelse, dårlige lærere, et dårligt skolemiljø og andet, bliver vi jo ved med at pådutte mennesker de her problemer. Så mere frit valg er Nye Borgerliges svar.

Kl. 20:34

**Første næstformand** (Karen Ellemann):

Spørgeren.

Kl. 20:34

**Christoffer Aagaard Melson** (V):

Tusind tak for svaret. Der er nok nuanceforskelle vedrørende, hvordan vi gerne vil løse det her, men i det her med, at vi gerne vil have borgerne i centrum, er der i hvert fald noget ideologisk tankegods, som jeg synes minder lidt om hinanden. Så jeg vil nøjes med det og glæde mig til, at vi kan snakke videre om nogle af de her ting.

Kl. 20:34

**Formanden** (Henrik Dam Kristensen):

Ordføreren.

Kl. 20:34

**Pernille Vermund** (NB):

Tak. Det er jeg da glad for.

**Første næstformand** (Karen Ellemann):

Vi går videre i spørgerrækken, og ordet gives hermed til fru Anne Valentina Berthelsen.

Kl. 20:34

flygtninge her i Danmark, de skal hjælpes i nærområderne, lyder det. Der bliver nikked, godt så.

Så undrer jeg mig bare lidt. For hvis det forholder sig sådan, at man gerne vil hjælpe flygtninge i nærområderne fra Nye Borgerliges side, hvorfor kræver man så ikke markante stigninger i udviklingsbistanden, og hvorfor forholder man sig f.eks. ikke mere til klimaløsningerne, da der jo kommer mange flygtninge fra klimakrisen?

Kl. 20:37

**Anne Valentina Berthelsen** (SF):

Tak for det. Jeg synes jo, det er meget interessant at høre fru Pernille Vermunds svar på de spørgsmål, der kommer, ikke mindst fra den nyslåede formand for Liberal Alliance, og også, at fru Pernille Vermund i sin tale fremhævede, at man i Nye Borgerlige ikke mener, at det er nødvendigt at forlade konventionerne for at indføre i hvert fald dele af sin udlændingepolitik.

Men jeg husker jo levende i valgkampen, da fru Pernille Vermund krævede af den forhenværende formand for Venstre hr. Lars Løkke Rasmussen, at han måtte være parat til at forlade de internationale konventioner, hvis Nye Borgerlige skulle kunne regnes som et støtteparti til en eventuel Venstre-regering, og jeg ved godt, at der ikke nødvendigvis er et modsætningsforhold imellem de her to ting.

Jeg skal bare lige for en god ordens skyld høre, om det stadig er fru Pernille Vermunds og Nye Borgerliges politik, at hvis muligheden skulle byde sig, må Venstre være parate til at forlade internationale konventioner, hvis de skal regne Nye Borgerlige som et støtteparti. Eller er vi ude i noget nu, hvor det faktisk er okay, at man bliver i konventionerne, fordi I vurderer, at udlændingepolitikken kan indrettes til jeres fordel inden for dem?

Kl. 20:35

**Første næstformand** (Karen Ellemann):

Tak. Ordføreren.

Kl. 20:35

**Pernille Vermund** (NB):

Tænk, at jeg skal være så glad for spørgsmålene fra venstrefløjen og særlig fra SF. Den version af Nye Borgerliges politik, som bliver fremført her, er jo Lars Løkke Rasmussens version af Nye Borgerliges politik og ikke min version. Det er desværre vilkårene, når man er et lille parti uden partistøttemidler og er oppe mod en stærk statsminister, som aldrig har taget sig tiden til at drikke den kop kaffe, der måske ville have kunnet afklare alt det her. Så Lars Løkke Rasmussens version af Nye Borgerliges politik var, at det var ultimativt for os at træde ud af konventionerne. Det har det aldrig været.

De tre ufravigelige krav, vi har, er f.eks., at vi skal have lavet et nyt asylsystem. Det er det, som statsministeren nu har sagt hun vil stille sig i spidsen for. Jeg formoder ikke, at statsministeren sådan med det samme og som det første vil træde ud af konventionerne. Så jeg formoder, at statsministeren har fået det samme svar fra ministeriet, som den tidligere udlændinge- og integrationsminister fru Inger Støjberg fremførte. På de øvrige områder er det ikke vores opfattelse, at det er nødvendigt at træde ud af konventionerne for at få løst udlændingepolitikken fra bunden.

Kl. 20:37

**Første næstformand** (Karen Ellemann):

Tak. Spørgeren.

Kl. 20:37

**Anne Valentina Berthelsen** (SF):

Okay, jeg ved ikke, om jeg skal kalde det beroligende, men tak for svaret. Det er jo fint at få det opklaret. I forlængelse heraf er det jo min opfattelse – nu må du så afbryde mig, hvis du er uenig – at en af årsagerne til, at konventionerne kunne have været vejen, er, at fru Pernille Vermund og Nye Borgerlige mener, at vi skal hjælpe færre

**Første næstformand** (Karen Ellemann):

Og ordføreren skal svare. Tak.

Kl. 20:38

**Pernille Vermund** (NB):

Vi har faktisk sagt med vores politik, at en del af de penge, der bruges på udviklingsbistand i dag, skal bruges direkte og målrettet på at hjælpe mennesker i nærområderne. Det må jo være vilkårene, at når vi ikke tager flygtninge hertil, så skal der flyttes nogle penge tilbage til nærområderne, hvor vi jo kan hjælpe langt flere for de penge, vi afsætter. Til gengæld kan vi faktisk også, fordi vi jo kan hjælpe ti gange flere for de penge, vi afsætter der, spare på de udgifter, som vi har her. Altså, vi bruger milliarder om året i Danmark ved at hjælpe folk her, ud over at det er ødelæggende for vores land.

Kl. 20:38

**Første næstformand** (Karen Ellemann):

Den næste spørger er hr. Henrik Møller fra Socialdemokratiet.

Kl. 20:38

**Henrik Møller** (S):

Tak. Først vil jeg sige, at jeg er positivt overrasket over de tilbage-meldinger, der er kommet fra Nye Borgerlige i forhold til at gå ind i debatten om den tidlige tilbagetrækning. Så det lyder positivt. Jeg synes, at det indimellem godt kan betale sig at have is i maven, for da forståelsespapiret med målet om de 70 pct. kom, stod Alternativet i starten lidt alene med sin støtte, men efterfølgende har vi oplevet, at flere og flere partier har tilsluttet sig den her målsætning.

Jeg hørte fru Pernille Vermund nævne, at hun ikke så meget gik ind for delte løsninger, men gerne ville have hele løsninger, og derfor synes jeg, det kunne være skønt, hvis vi i denne sag kunne få et helt Folketing og ikke et delt Folketing – nu, hvor Venstre sådan lidt fodslæbende også har tilsluttet sig målsætningen om de 70 pct. – og hvis vi fra Nye Borgerlige her til aften sammen med den anden positive melding kunne få et positivt tilsagn om at tiltræde de 70 pct.

Kl. 20:39

**Første næstformand** (Karen Ellemann):

Tak. Ordføreren.

Kl. 20:39

**Pernille Vermund** (NB):

At vi skal gøre tingene helt, betyder jo ikke, at vi alle sammen skal være enige om alt. Det ville være et ganske, ganske forfærdeligt land at leve i, hvis et Folketing kun havde én holdning, én mening.

Når Nye Borgerlige er imod klimaloven og en lov om, at vi i 2030 skal have en reduktion i Danmark af CO<sub>2</sub>-udledning på 70 pct. – altså på 10 år – er det jo, fordi vi i forvejen har en Parisaftale, som er ret vidtgående, som forpligter os til at reducere med 40 pct., og som forpligter de øvrige EU-lande til det samme.

Når vi skal gå længere, betyder det, at der er danske familier, danske virksomheder, danskere i det hele taget, som skal spændes hårdere for. Det betyder, at det vil være, som det altid er, når man lægger en byrde ned over vores samfund, nemlig at de mennesker, som har det sværest, kommer til at få det endnu hårdere. Så ved jeg godt, at man fra venstrefløjens side vil sige: Jamen det her kan vi

udligne med omfordeling. Og der siger jeg bare: Jeg ønsker ikke et samfund, hvor en klimalov bliver brugt som løftestang for at indføre planøkonomi og socialisme.

Kl. 20:43

Kl. 20:40

**Første næstformand** (Karen Ellemann):

Tak til ordføreren. Og spørgeren igen.

Kl. 20:40

**Henrik Møller** (S):

Nu er jeg sådan set enig i, at vi ikke behøver at være enige om alt, men når det gælder lige præcis det her, som er noget af det vigtigste, både for vores samfund og i og for sig også for vores klode, kunne det være flot, hvis man havde et samlet Folketing, der i hvert fald bakkede op om det her. Man kunne jo også godt vælge at sige, at den investering, der er i det her, ikke bare bliver et savn eller et tab, men rent faktisk kan udvikle nye arbejdspladser og være med til at skabe en vækst for det her samfund.

Kl. 20:41

**Første næstformand** (Karen Ellemann):

Ordføreren.

Kl. 20:41

**Pernille Vermund** (NB):

Nye Borgerliges holdning er, at det her i bedste fald er spild af ressourcer og i værste fald kan være direkte kontraproduktivt. Den udledning, der kan spares fra Danmarks side, fylder intet globalt. Til gengæld vil den teknologiske udvikling, der kan komme, hvis vi har økonomisk vækst og velstand fra nu af og de næste 10 år frem – hvis vi bruger vores penge klogt – kunne gøre underværker for resten af verden. Så hvis vi forhaster det og gør os relativt fattigere i forhold til vores nabolande, kan det i værste fald blive voldsomt kontraproduktivt.

Kl. 20:41

**Første næstformand** (Karen Ellemann):

Den næste spørger er fru Halime Oguz fra Socialistisk Folkeparti.

Kl. 20:42

**Halime Oguz** (SF):

Tak, og tak til ordføreren for talen. Nye Borgerlige taler meget om danske værdier og det smukke Danmark, som vi kun kan være enige om her i salen. Fru Pernille Vermunds partifælle Mette Thiesen var for nylig ude at beskyldte den homoseksuelle sygeplejerske Harun Demirtas for at ville underkaste Danmark islam, og hun understregede, at han på trods af sit perfekte dansk og frivillige arbejde i AIDS-Fondet samt Dansk Sygeplejeråd altså ikke fortjener dansk statsborgerskab. Det får mig til at tænke lidt på, om det slet intet betyder for Nye Borgerlige, om man bidrager til det danske samfund og hermed er med til at styrke danske værdier, hvilket Harun Demirtas åbenlyst gør. Og synes fru Pernille Vermund ikke, at sådan en type som Harun Demirtas vil bidrage meget mere til samfundet end en ... Skal jeg slutte? (*Første næstformand* (Karen Ellemann): Ja!) Undskyld. Altså, vil han ikke bidrage mere end f.eks. en kristen fra Sydtykland, der ønsker at forbyde homoseksualitet? Altså, jeg prøver bare lige at sidestille ...

Kl. 20:43

**Første næstformand** (Karen Ellemann):

Taletiden er opbrugt, og nu skal ordføreren have lov at svare. Ordføreren.

**Pernille Vermund** (NB):

Nye Borgerliges politik er sådan, som jeg fortalte før, og den bliver ikke ændret af, at man er homoseksuel. Hvordan folk lever i deres privatliv, må de jo sådan set selv om. Vi siger ikke, at man ikke kan være i Danmark, at man ikke kan arbejde her, at man ikke kan bo her, hvis man vel at mærke forsøger sig selv og overholder vores lovgivning og har opholdstilladelse i forvejen. Vi siger bare, at det at få dansk statsborgerskab er en gave, og at det er en gave, som politikere i årevis har givet til alt for mange, og som de ikke skulle have givet. Så indtil der er styr på udlændingepolitikken, bliver vi nødt til at sætte et stop for statsborgerskab til de mennesker, der kommer fra de lande, som vi har de her massive problemer med.

Kl. 20:44

**Første næstformand** (Karen Ellemann):

Tak. Så er det spørgeren for anden omgang, og der er 30 sekunder til rådighed. Værsgo.

Kl. 20:44

**Halime Oguz** (SF):

Sidste år sagde fru Pernille Vermund, at det især var folk fra muslimske lande, der skulle udelukkes fra dansk statsborgerskab. Lad mig bruge mig selv som eksempel, for jeg synes, ordføreren taler lidt uden om. Jeg har kæmpet mig vej fra et lukket samfund og ud af åndelig fattigdom til i dag at kæmpe for frihed, lighed og demokrati her i Folketinget – værdier, som fru Pernille Vermund også værner om og hylder. Men jeg er også troende muslim. Mener fru Pernille Vermund, at jeg ikke burde have haft et dansk statsborgerskab?

Kl. 20:44

**Første næstformand** (Karen Ellemann):

Tak. Ordføreren.

Kl. 20:44

**Pernille Vermund** (NB):

Jeg er nok af den opfattelse, at hvis alle de mennesker, der er kommet hertil, havde opført sig ordentligt og taget vores værdier til sig som f.eks. fru Halime Oguz og andre har gjort, så ville vi slet ikke have haft den her diskussion. Når vi har den nu, er det jo, fordi fru Halime Oguz – og det tror jeg også fru Halime Oguz ved – er anderledes, og det er dejligt. Men i erkendelse af, at det ikke er normen, og at der desværre er alt for mange, som ikke tager vores værdier til sig, og at det er fuldstændig umuligt at redegøre for, så er det vores politik.

Kl. 20:45

**Første næstformand** (Karen Ellemann):

Tak til ordføreren. Næste spørger er hr. Jacob Mark fra Socialistisk Folkeparti. Værsgo.

Kl. 20:45

**Jacob Mark** (SF):

Tak for det. Og tak for en, synes jeg, rigtig god tale. Jeg er ikke enig i det hele, men noget er jeg enig i. Den del, der handler om, at man skal sætte ledige mere fri, synes jeg var rigtig spændende. Og jeg er rigtig glad for at høre, at Nye Borgerlige vil være med til at lave en ret til tidlig pension for dem, der er nedslidte. Så jeg synes, der var mange spændende perspektiver. Og så synes jeg bare, det var en god tale, så tak for det.

Jeg kunne godt tænke mig at høre lidt om børn og Nye Borgerliges børnepolitik. Fru Mette Thiesen sagde tidligere, at Nye Borgerlige gerne vil give flere rettigheder til forældrene. Og det vil vi faktisk også på et område: Vi mener, at det skal være forældrenes ret at give børnene et år ekstra i børnehaven, hvis børnene har brug for det. I

dag er børnehaveklassen obligatorisk, og det er kommunen, der bestemmer, om børnene kan gå om. Så jeg kunne egentlig godt tænke mig at høre, om Nye Borgerlige vil være med til – ligesom det har været før for bare, tror jeg, 8-9 år siden – at give forældrene retten til at bestemme, om børnene har brug for et år ekstra i sandkassen.

Kl. 20:46

**Første næstformand** (Karen Ellemann):  
Ordføreren.

Kl. 20:46

**Pernille Vermund** (NB):

Ja, det vil vi. Vi har problemet, også i overgangen fra det, der før hed fra vuggestue til børnehave – nu er det integrerede institutioner, men altså fra de 0-3-årige og så til de 3-6-årige – hvor kommunerne jo også har lidt kassetænkning, hvis man skal være lidt streng, og flytter børnene over, hvor det er billigere, men vi har også problemet, når børnene skal i skole. Og det må jo være sådan, at det er forældrenes børn og dermed også forældrenes ret at vurdere, om barnet er klar til at komme i skole eller ej – og også forældrenes ret til at sige nej til, at få børn rykket op i en børnehave, hvor der alt andet lige er mindre personale til børnene, end der er i vuggestuedelen, altså 0-3-årsområdet.

Så ja, det vil vi – det er vores politik.

Kl. 20:47

**Første næstformand** (Karen Ellemann):  
Spørgeren.

Kl. 20:47

**Jacob Mark** (SF):

Det er jeg rigtig glad for at høre, og det havde jeg også på fornemmelsen. Så nu afsøger jeg, om vi kan få flere borgerlige partier med på den vogn, som rød blok ligesom har sat på vejen.

Jeg har et andet kort spørgsmål, og det er helt fint, hvis ordføreren ikke er inde i folkeskolestoffet endnu. Men vi har jo en debat om uddannelsesparathedsvurderingen. I dag er det næsten en tredjedel af alle børn og unge, der bliver vurderet ikke uddannelsesparate og får det stempel, og det betyder rigtig meget for deres selvtillid, siger de. Vi vil gerne afskaffe uddannelsesparathedsvurderingen, så alle bliver parat til noget. Hvad tænker Nye Borgerlige om det?

Kl. 20:48

**Første næstformand** (Karen Ellemann):  
Ordføreren.

Kl. 20:48

**Pernille Vermund** (NB):

Nye Borgerlige tænker to ting. For det første er vi nødt til at sikre, at færre børn havner i den situation, altså at færre børn står efter en endt 9. klasse og ikke har de valg, de gerne ville have. Så det er den ene del, altså at forebygge, at børnene står i den situation. Det andet er, at vi nok er lidt mere konsekvente, end man måske er i SF. Vi mener, at der er mange typer af uddannelser, som kan være gode og relevante for unge. Det skal ikke være sådan, at man ikke kan komme videre i uddannelsessystemet, men det er altså ikke alle, der skal have eksempelvis en studentereksamen. Der er masser af tekniske uddannelser, der er gode.

Kl. 20:48

**Første næstformand** (Karen Ellemann):

Den sidste spørger i runden her er hr. Nils Sjøberg fra Radikale Venstre. Værsgo.

Kl. 20:48

**Nils Sjøberg** (RV):

Tak for ordet. Jeg vil godt indledningsvis begynde med at sige til Alex Vanopslagh, at der er meget stor forskel på os. Nu nævnte han, at det kunne være, at De Radikale i morgen havde den samme indvandrer- og flygtningepolitik, som Nye Borgerlige har. Jeg tror, jeg kan berolige alle med, at det ikke er tilfældet. Der vil være stor forskel, vi har meget forskellige værdipolitiske forhold til tingene.

Når jeg spørger Pernille Vermund nu, hænger det bl.a. sammen med den meget aktuelle debat, der er om rygning. Det er et af de områder, hvor Nye Borgerlige ikke har markeret sig, og hvor jeg har svært ved at se, hvor Nye Borgerlige står. Vil Nye Borgerlige sætte prisen op på tobak? Vil Nye Borgerlige gøre noget for, at unge ikke begynder at ryge? Og vil Nye Borgerlige hjælpe dem, der gerne vil ud af rygning, med at komme ud af rygning?

Kl. 20:49

**Første næstformand** (Karen Ellemann):

Tak. Ordføreren.

Kl. 20:49

**Pernille Vermund** (NB):

Nye Borgerlige vil ikke hæve skatter og afgifter, heller ikke på cigaretter. Vi betaler i forvejen alt for mange penge i Danmark i skatter og afgifter; vi har i Danmark verdens næsthøjeste skattetryk, så at hæve skatter og afgifter er ikke vores politik. I forhold til at forhindre, at børn og unge begynder at ryge, påhviler der os som forældre et kæmpe ansvar. Jeg synes også, at i det omfang, man kan informere i højere grad, skal vi gøre det.

I forhold til at få folk til at stoppe med at ryge tænker jeg, at så længe det er børn og unge under 18 år, er det altså forældrenes ansvar. Hvis man er et voksent menneske, må man tage ansvar for sit eget liv, og hvis man ønsker at stoppe med at ryge, men ikke kan, er der masser af hjælp at finde, enten hos alle de rygere, som er stoppet, og som kan komme med gode råd og vejledning, eller også ved diverse rygestopkurser og -pjecer.

Kl. 20:50

**Første næstformand** (Karen Ellemann):

Spørgeren.

Kl. 20:50

**Nils Sjøberg** (RV):

Tak for svaret, vil jeg sige. Der er stor forskel på vores holdninger i den sag. Der er ingen tvivl om, at vi har den grundlæggende opfattelse, at unges rygning gør, at man bliver nødt til at sætte prisen markant op på tobak. Vi har bemærket, at der er et forslag om 60 kr., og det er nok det, det ender med at være. Grundlæggende er det vores opfattelse, at vi skal stoppe al rygning, og derfor må vi sætte prisen så højt op som muligt. Men jeg siger tak for svaret.

Kl. 20:51

**Første næstformand** (Karen Ellemann):

Ønsker ordføreren ordet afslutningsvis?

Kl. 20:51

**Pernille Vermund** (NB):

Bare kort vil jeg sige, at jeg ikke mener, at vi som politikere skal diktere, hvordan danskerne skal leve deres liv. Hvis man er forældre til et barn, der ryger, må man tage ansvar for det barn eller den unge.

**Første næstformand (Karen Ellemann):**

Tak til ordføreren. Således kom vi igennem alle spørgerne, og jeg skal hermed invitere den næste ordfører i rækken, og det er hr. Alex Vanopslagh fra Liberal Alliance. Velkommen hertil.

Kl. 20:51

(Ordfører)

**Alex Vanopslagh (LA):**

Tak for det. Det er en helt særlig og stor ære for mig at stå her på Folketingets talerstol for første gang i mit liv, hvor jeg skal holde min første tale – og så endda som partileder under Folketingets åbningsdebat. Det er jeg meget berørt over, og jeg føler mig ydmyg i den situation. Jeg kan ikke ligefrem påstå, at jeg er den partileder, der har det største parti bag sig, men jeg kan trøste mig med, at nu, hvor Venstre har skiftet ud på formandsposten, er jeg ikke længere den mest uerfarne partileder. Så hvis hr. Jakob Ellemann-Jensen har brug for et godt råd fra en mere erfaren partilederkollega, kan hr. Jakob Ellemann-Jensen trygt komme til mig.

Danmark er vores hjem, det er det sted, hvor vi trives, og som vi føler os forpligtet på. Danmark er også de mennesker, som vi holder af, som vi føler et særligt bånd til, ja, Danmark er noget, der er større end os selv. Men en ting er Danmark ikke: Danmark er ikke en opfindelse. Når statsministeren påstår den slags, er det noget vrøvl, for Danmark er ikke nogens opfindelse og da slet ikke Socialdemokratiets opfindelse. Danmark er derimod formet af generation på generation af hårdtarbejdende mennesker, som har vist initiativ og samfundssind, og som er gået sammen om at skabe virksomheder, foreninger og friskoler og organisationer, der kunne skabe et bedre samfund, skabe det Danmark, vi kender.

Den eneste grund til, at velfærdsstaten stadig hænger sammen, at humlebien flyver, er danskernes livsindstilling og deres værdier. Der er mange, der arbejder, selv om det ikke altid kan betale sig, og der er mange, der starter nye virksomheder op, bare fordi de ikke kan lade være, og så er der mange, der står tidligt op og gør deres bedste, endda helt uden at nogen fra kommunen har bedt dem om det. Danmark er skabt af vores gode borgerlige værdier og vores liberale traditioner – vores tradition for at have frihed til at sætte iværk i lokalsamfundet og på markedet, vores tradition for at være åbne og vende os ud mod verden og handle med den og vores tradition for at have stærke borgere, som af egen fri kraft og vilje er noget for hinanden.

Der skal være en sammenhæng mellem de værdier, altså vores indre kompas, og så incitamenterne, de belønninger, der er omkring os, for det er kun på den måde, at humlebien kan blive ved med at flyve, og derfor er det også bydende nødvendigt, at vi slår fast, at danskerne skal være noget for hinanden og sig selv, inden de er noget for statskassen. Det er for mig at se den vigtigste årsag til, at vi skal have lavere skat og mere privat velfærd, for så kan vi bruge mere tid sammen med dem, vi holder af. I stedet for at arbejde solen sort for det høje skattetryk, kan vi få råd til den private velfærd, hvor der måske er mulighed for en velfortjent familierejse, og hvor der er mulighed for at sende sine børn i en friskole.

Når statsministeren taler om velfærden først, er det jo statsministerens velfærd, systemets velfærd, ikke den velfærd, man selv har valgt. Og det er desværre ikke en selvfølge, at systemvelfærden gør det godt. Det gjorde et ret stort indtryk på mig forleden, da jeg var ude at besøge en enlig mor på kontanthjælp, og jeg har siden forsøgt at rejse en debat om det, jeg så, det, jeg kalder åndelig fattigdom, altså den fattigdom, hvor man nok har råd til smartphones, smøger og solarie, men ikke har modet til at komme i gang med livet igen. Og her nytter paroler om ret og pligt, noget for noget, eller så tag dig dog sammen, ikke spor. For det kan alt sammen blive meget abstrakt for den, der ikke føler nogen pligt, for den, der ikke

føler, der er noget at få, eller for den, der ikke har noget at tage sig sammen med. Når først systemet har gjort en afhængig og passiv, kan det være svært at komme tilbage til livet igen. Hvis aldrig man har kendt glæden ved at have et ansvar, er det jo sin sag at få at vide, at man bare skal tage sig sammen. Hvis først man er fanget i den åndelige fattigdomsfælde, kræver det noget helt særligt at slippe væk.

Der har den materialistiske venstrefløj lidt for længe haft blikket stift rettet mod pengene og glemt, hvad det er, der betyder noget for os mennesker, nemlig at vi har mod på tilværelsen, og at der er håb, initiativ og planer for fremtiden. Desværre er prisen for de relativt høje ydelser, den generøse hjælp fra systemet, at der er et system, der tillader sig at piske folk rundt i manegen og gøre mennesker på kanten af samfundet mere modløse.

Kl. 20:56

Jeg tror, vi skal bevæge os i en anden retning – for at bruge et moderne og efterhånden fortærsket udtryk skal vi have et paradigmeskifte – beskæftigelsesindsatsen skal nytænkes i retning af lavere ydelser, ja, bevares, men også en større involvering af civilsamfundet, flere gulerødder, mere opmuntring. Ja, i det hele taget tror jeg, at vi skal blive bedre til at opmuntre hinanden, opmuntre hinanden til at tage ansvar, til at gøre det rigtige og til at værdsætte de værdier, der bærer det hele i vores dejlige samfund. Vi er havnet i den situation, at staten bliver større og større, fordi vi insisterer på at fodre den med nye opgaver, hver gang borgerne oplever det mindste problem.

Konsekvensen er, at danskernes forventninger både til omfanget af servicen, men også serviceniveauet vokser og vokser – det tror jeg egentlig vi alle sammen kan mærke herinde – men deres skuffelser vokser jo også, når de indser, at forventningerne umuligt kan indfris. (*Der nyses i salen*). Prosit! Der skal vi passe på, at vi ikke ender i en situation, hvor vi gradvis glemmer vores iboende kraft til at forandre livet til det bedre og vores egne muligheder for at samarbejde og skabe løsninger på vores udfordringer. Det er jo trods alt det, vi har gjort i årtier, og jeg kan endda se, at der er et tværpolitisk samarbejde om at hjælpe med nys og lignende, og det understreger meget vel pointen.

Vi står i det lidt mærkelige paradoks, at der aldrig er blevet brugt flere penge på velfærden, og angiveligt har der aldrig manglet så mange penge til velfærd. For selv om den offentlige sektor er marineret i penge, hører vi stadig væk om borgere, der ikke kan få politiet ud, når der er indbrud og overfald. Vi hører stadig om plejehjem med vakuumpakket mad og ét ugentligt bad og om børn, der på tragisk vis svigtes i nogle af landets dyreste daginstitutioner, alt imens der aldrig er blevet brugt flere penge i den offentlige sektor.

Derfor vil jeg egentlig gerne give statsministeren ret. For statsministeren sagde selv i tirsdags, at de øgede milliarder til velfærd ikke ville kunne mærkes af danskerne i hverdagen, at man ikke bare kunne løse det her med flere penge, og det synes jeg egentlig var en modig melding fra statsministeren. Jeg har sjældent set så korrekt en diagnose kombineret med så forkert en kur, for kuren virker til at være den samme, som man har givet velfærdsstaten, siden min far var knejt: Send flere penge, find på nye skatter, højere udgifter, højere afgifter. Men hvis sygdommen er, at velfærden er sandet til i bureaukrati og rigide regler og mangel på nytænkning, så er kuren mere frihed, mere konkurrence, mere liberal politik. Der skal gives mere frihed til borgerne og til velfærdsinstitutionerne. Det må jo være op til de ansatte og til lederne på de enkelte skoler og de enkelte plejehjem og de enkelte daginstitutioner helt uden bureaukrati og snærende regler at finde ud af, hvordan de indretter sig bedst.

Så tror jeg, at borgerne skal have meget mere indflydelse, og borgerne kan vi give indflydelse gennem det frie valg, til frit at vælge på alle velfærdshylder både mellem offentligt og privat. For

det er altså ligeegyldigt, hvilken farve katten har, bare den fanger mus. Med friheden følger der selvfølgelig også noget ansvar og nogle konsekvenser. Det er jo faktisk det, der går ind og erstatter bureaukratiet et eller andet sted. Så hvis der er en daginstitution, der efterlader børn grædende alene i timevis, så må den jo lukke og slukke og give plads til noget nyt og noget bedre, når borgerne vælger den fra, og så kan vi også sikre, at de veldrevne institutioner i højere grad bliver belønnet. Derfor må det aldrig blive et mål i sig selv, at velfærden kun leveres af det offentlige. For vi er jo altid enige om, at monopoler er skidt, når de er private, og det gælder selvfølgelig også de offentlige.

Jeg tror, vi skal have modet til at slippe den offentlige sektor helt fri, vi skal turde give borgerne mere ansvar, mere frihed, for deres viden overgår jo selvfølgelig langt vores, når det handler om, hvad der er bedst for dem selv. En tidligere formand for Socialdemokratiet spurgte i sin tid: Kan vi ikke gøre det lidt bedre? Lidt bedre til at imitere Poul Nyrup Rasmussen kan jeg helt sikkert blive, men den gode nyhed er, at jo, vi kan gøre det meget bedre. For Danmark er et dejligt land med gode borgerlige værdier og dejlige liberale traditioner, og sådan et samfund skal man ikke være bange for at overlade mere ansvar til. Tværtimod er det nok snarere forudsætningen for, at også fremtiden bliver fuld af muligheder, velstand, trivsel og bedre velfærd. Tak for ordet.

Kl. 21:01

**Første næstformand** (Karen Ellemann):

Og tak til ordføreren, der i sin debut formår at ramme taletiden på sekundet. Tillykke med det.

Så kommer rækken af spørgere, og den første, der får ordet, er hr. Bjørn Brandenburg fra Socialdemokratiet. Værsgo.

Kl. 21:01

**Bjørn Brandenburg** (S):

Tak for det. Og tillykke til hr. Alex Vanopslagh med den første tale fra talerstolen. Det synes jeg ordføreren klarede godt. Der blev nævnt mange ting fra talerstolen, og jeg vil spørge ind til en af de ting, som der ikke blev nævnt i talen, nemlig klimaet. Samtlige af Folketingets partier, herunder også De Konservative og Dansk Folkeparti – og i dag har vi også fået besked på, at Venstre er med – bakker op om en 70 pct.s CO<sub>2</sub>-reduktion i 2030. Derfor vil jeg bare lige bede ordføreren om at bekræfte, at det også er det, som Liberal Alliance gør, altså bakker op om en 70-procentsreduktion i 2030.

Kl. 21:02

**Første næstformand** (Karen Ellemann):

Ordføreren.

Kl. 21:02

**Alex Vanopslagh** (LA):

Absolut. Det kan jeg bekræfte. Jeg synes, det er naturligt, at Danmark, som er et rigt land og har overskud, også skal have overskud til at gøre de rigtige ting, herunder at nedbringe sit CO<sub>2</sub>-udslip. For os er midlerne vigtigere end målet, og det er vigtigt, at vi gør tingene på den rigtige måde, hvor det ikke koster arbejdspladser, hvor man ikke bare skubber CO<sub>2</sub>-udledningerne til udlandet, og hvor man ikke gør kuren værre end sygdommen.

Jeg vil egentlig også gerne indrømme, at jeg da hellere vil have, at Danmark når 67 pct., og at det så er på en måde, hvor der ikke er en eneste ton CO<sub>2</sub>, der så bliver udledt i et andet land i stedet for, end når 67 pct., og så er det meste bare noget, der bliver udledt i et andet land. Så midlerne er det vigtige, men målsætningen deler vi selvfølgelig også.

Kl. 21:03

**Første næstformand** (Karen Ellemann):  
Spørgeren.

Kl. 21:03

**Bjørn Brandenburg** (S):

Tak for det. Jeg hører i hvert fald nogle grønne toner, og det er i hvert fald rigtig, rigtig dejligt. Liberal Alliance foreslog før folke-tingsvalgkampen en grøn klimafond, og derfor vil jeg høre ordføreren, om han kan bakke op om vores visioner om at øremærke en milliard kroner til grøn forskning. Det ligger jo lidt i tråd med det, som Liberal Alliance foreslog før valget. Så det kunne være rigtig dejligt at få bekræftet, at man har lyst til at bakke op om i hvert fald den del af vores finanslov, som handler om at øremærke en milliard kroner til forskning.

Kl. 21:03

**Første næstformand** (Karen Ellemann):  
Ordføreren.

Kl. 21:03

**Alex Vanopslagh** (LA):

Ja, selv om Socialdemokratiet kun når op på en fjerdedel af Liberal Alliances ambitioner i forhold til den mængde midler, man vil tildele området, er det selvfølgelig noget, vi bakker fuldstændig op om. Vi synes, det er den rigtige vej at gå, og det vil vi gerne kvittere og rose for.

Kl. 21:04

**Første næstformand** (Karen Ellemann):

Tak. Har hr. Tommy Ahlers markeret? Nej, det er en fejl. Godt, så er den næste spørger, der får ordet, hr. Morten Østergaard, Radikale Venstre. Værsgo.

Kl. 21:04

**Morten Østergaard** (RV):

Først og fremmest tak for en stærk tale. Jeg synes, det er forfriskende og lige ud af posen, og der er mange ting, som jeg på lange stræk er enig i, ikke mindst behovet for at sikre, at de frihedsidealer, som vores samfund er baseret på, styrkes i videst mulig udstrækning.

Jeg vil gerne starte et andet sted, nemlig med spørgsmålet om, hvad der egentlig sikrer reelt lige muligheder. Og der synes jeg måske, at hr. Alex Vanopslagh glemmer lidt, at det jo også i Danmark er fællesskabet, der gør det. Når man peger på de frie skoler og ønsket om at fastholde et højt tilskud, er det vel dårligt nok privat velfærd. Det er trods alt et offentligt tilskud, der muliggør det. Jeg kunne tænke mig at spørge til det her med børns vilkår, altså når børn rammes af meget lave ydelser. Vi kan jo se i forskningen, at bare det at leve i den her relative fattigdom, det så er efter danske betegnelser, betyder noget for arbejdsmarkedstilknæytningen, for sygdom senere i livet. Derfor vil jeg bare sige: Kunne man ikke overveje igen, om dem, der lever på de allerlaveste ydelser, ikke i virkeligheden har brug for fællesskabets hånd i ryggen for at få reelt lige muligheder og dermed frihed?

Kl. 21:05

**Første næstformand** (Karen Ellemann):  
Ordføreren.

Kl. 21:05

**Alex Vanopslagh** (LA):

Men det får de jo også. Dengang vi havde kontanthjælpsloftet, fik en enlig mor med to børn 15.000 kr. udbetalt. Det er jo ikke fattigdom. Altså, det, der er fattigdom, er jo den åndelige af slagsen, hvor børn vokser op med forældre, der ikke går på arbejde, og som har gjort

sig selv til nogle, der har vænnet sig til passiviteten, altså er blevet afhængige af systemet. Det er da en tragedie. Apropos undersøgelser er der også en hel del undersøgelser, der viser, at ja, der kan være nogle skadelige konsekvenser ved at vokse op i lavindkomstfamilier, men hvis ens forældre har haft et job, også et lavindkomstjob på niveau med kontanthjælpen, så er sandsynligheden for, at man bryder den negative sociale arv, over dobbelt så stor. Det viser jo, at det ikke handler om ydelsernes niveau, men at det handler om at have nogle gode forbilleder, at man er stærk i ånden, at man har et værdimæssigt grundlag, man forsøger at forbedre sit eget livsgrundlag ud fra. Og det at have et så enøjet fokus på pengene, tror jeg ikke er noget, der er med til at bringe børn ud af den åndelige fattigdom, så at sige.

Kl. 21:06

**Første næstformand (Karen Ellemann):**  
Spørgeren.

Kl. 21:06

**Morten Østergaard (RV):**

Hvad er det man siger – altså, i de blindes rige er den enøjede konge, eller hvad man skal sige. Jeg er lidt i tvivl om, hvem det er, der er enøjet her. For jeg siger jo lige præcis, at det blinde fokus, der har været på at sænke ydelserne, har skabt en fattigdom, en relativ fattigdom, som man i hvert fald kan se er skadelig for de børn, når de vokser op, og resten af deres liv. Det kan forskerne jo dokumentere. Og hvis det er, som hr. Alex Vanopslagh her siger – og det er jeg enig i – er det ikke ydelserne, der afgør det, men det er indsatsen, det er de krav, vi stiller. Hvorfor fokuserer vi så ikke mere på det i stedet for at løbe den risiko, det er bare med lave ydelser at overlade den enkelte til sig selv og dermed risikere, at man får skadevirkningerne?

Kl. 21:07

**Første næstformand (Karen Ellemann):**  
Ordføreren.

Kl. 21:07

**Alex Vanopslagh (LA):**

Nu kan jeg jo ikke sende et spørgsmål tilbage til spørgeren, men jeg er i tvivl om, om spørgeren mener, at det er de lave ydelser, der er problemet, eller om det er det, at man er arbejdsløs, der er problemet. Altså, det er jo ikke de lave ydelser i sig selv, der er et problem. Vi har forsøgt med højere ydelser. Det har jo ikke gjort, at vi var bedre til at bryde den negative sociale arv tidligere. Så jeg har svært ved at se sammenhængen i det, som ordføreren siger. Men ja, jeg er fuldstændig enig i, at et enøjet fokus på ydelserne og på for mange hårde krav og for meget pisk tror jeg ikke hjælper folk videre. Der er brug for gulerødder og mere opmuntring.

Kl. 21:07

**Første næstformand (Karen Ellemann):**  
Den næste spørger er fru Astrid Carøe fra SF.

Kl. 21:08

**Astrid Carøe (SF):**

Mange tak for det, og jeg vil også starte med at lykønske ordføreren med både valget og talen. Jeg kan jo læse mig til, at hr. Alex Vanopslagh også har bidt mærke i, at flere unge mistrives og presses i vores uddannelsessystem. Hver tredje gymnasieelev føler sig stresset i hverdagen, og gymnasieelever er generelt lige så pressede som de 20 pct. mest pressede voksne. I dag vokser unge mennesker op i et samfund, hvor det forventes, at de skal præstere konstant. De bliver konstant målt og vejret med karakterer og nationale test helt fra de små klasser. Vi har skabt et uddannelsessystem, hvor der ikke er

plads til at tage fejl eller snuble. Uddannelseslofter, karaktermure, fremdriftsreform og evindeligt fokus på karakterer presser de unge.

Vi i SF vil gerne kigge på både optagelsessystemet og på mængden af karakterer, som unge mennesker får i uddannelsessystemet. Vil Liberal Alliance være med til det?

Kl. 21:09

**Første næstformand (Karen Ellemann):**  
Ordføreren.

Kl. 21:09

**Alex Vanopslagh (LA):**

Nej, det er det korte svar. Vi har jo ikke noget præstationssamfund, når man kan bestå matematik B i gymnasiet med 70 pct. forkerte svar. Det er lidt en fortærsket kliche, som ikke er særlig veldokumenteret. Jeg tror snarere – og det er en teori, en analyse, det vil jeg gerne understrege – at det faktisk er mangel på krav og mangel på rammer, der har gjort de unge mere pressede i dag. For i dag er det eneste krav, der efterhånden er tilbage, karaktererne, og så er der kravet om, at vi skal realisere os selv og blive lykkelige. Og et krav om trivsel og lykke er næsten umuligt at indfri. Det tror jeg gør de unge ulykkelige, altså at man på venstrefløj i årtier har hørt, at det er lige meget, hvad du gør, for du skal bare blive lykkelig, og du skal realisere dig selv. Det er et urimeligt krav at stille til de unge. Det er ikke et urimeligt krav at sige, at I skal dygtiggøre jer, I skal gøre jer umage, og I skal forbedre jer også i forhold til karakterer i skolen.

Kl. 21:10

**Første næstformand (Karen Ellemann):**  
Spørgeren.

Kl. 21:10

**Astrid Carøe (SF):**

Så ordføreren anerkender ikke, at vi, samtidig med at unge mennesker i Danmark er gået fra at være nogle af de mest lykkelige til at være nogle af de mest ulykkelige, har haft den ene reform efter den anden, som presser de unge mere og mere. Det overrasker mig, at Liberal Alliance ikke vil være med til at tage ansvar for, at vi har en hel generation af unge mennesker, der føler sig ulykkelige. Vi kan se, at Liberal Alliance placerer meget af ansvaret på den unge selv, selv om vi kan se, at mistrivlsen blandt de unge er så massiv og bredt fundet og ikke kun findes blandt nogle få stykker på universiteter, som Liberal Alliance måske ikke lige bryder sig om.

Kl. 21:10

**Første næstformand (Karen Ellemann):**  
Ordføreren.

Kl. 21:10

**Alex Vanopslagh (LA):**

Det der var jo en lang række stråmænd. Hvis ikke man ved, hvad en stråmand er, er det jo, at man skyder sin politiske modstander nogle holdninger i skoene, som vedkommende ikke har, og så skyder man holdningerne ned bagefter. Jeg synes, vi skal hæve os over det niveau. Jeg har lige stået og sagt, at ja, der er en mistrivsel blandt de unge. Jeg tror, det kommer af, at vi stiller de forkerte krav, de umulige krav, i stedet for de håndgribelige krav om at dygtiggøre sig, gøre sig umage og være et godt menneske, i stedet for at man skal stræbe efter en eller anden umulig lykkedefinition.

Kl. 21:11

**Første næstformand (Karen Ellemann):**  
Tak. Den næste spørger i rækken er fru Victoria Velasquez fra Enhedslisten.

Kl. 21:11

Kl. 21:13

**Victoria Velasquez (EL):**

Tak for ordet, og velkommen til. Det er spændende at følges ad, nu her i Folketingssalen. Der er jo nogle emner, hvor jeg deler nogle perspektiver med ordføreren. Derfor vil jeg gerne høre lidt mere om ordførerens holdning. For i forhold til at mennesker ikke skal – det lyder så dumt, at de skal parkeres, som om det er en eller anden bil – parkeres i kontanthjælpssystemet, men at man som menneske ikke skal komme i klemme, hvis man bliver ramt af arbejdsløshed eller sygdom, altså at man ikke skal være så lang tid i kontanthjælpssystemet, så kunne jeg godt tænke mig at høre ordførerens holdning til det forslag, som vi i Enhedslisten er kommet med til finanslovsforhandlingerne om afklaringsgaranti. Det handler om, at vi simpelt hen skal sørge for, at mennesker ikke kommer til at hænge fast i kontanthjælpssystemet, men at man inden for i hvert fald maks. 1 år, allerlængst, og hvis der nu er nogle særlige årsager omkring sygdom så 2 år, har ret til en afklaring, hvor man så bliver visiteret til ordinært arbejde, revalidering, fleksjob, førtidspension eller lignende.

Jeg vil gerne høre ordførerens holdning til det.

Kl. 21:12

**Første næstformand (Karen Ellemann):**

Ordføreren.

Kl. 21:12

Kl. 21:15

**Alex Vanopslagh (LA):**

Det synes jeg lyder som et spændende forslag, og det vil jeg gerne konstruktivt tage imod. Og så må vi jo tage den videre snak i de relevante fora.

Kl. 21:12

**Første næstformand (Karen Ellemann):**

Spørgeren.

Kl. 21:12

**Victoria Velasquez (EL):**

Nu siger ordføreren, at det er et spændende forslag, men jeg kunne godt tænke mig at høre, hvad Liberal Alliance tænker man ellers kan gøre for at hjælpe nogle af de mennesker, der lige nu er i klemme i kontanthjælpssystemet.

Kl. 21:13

**Første næstformand (Karen Ellemann):**

Ordføreren.

Kl. 21:13

**Alex Vanopslagh (LA):**

Nu skal jeg forsøge at formulere det kort på 20 sekunder, havde jeg nær sagt. Jeg tror, at man skal dele det op i to. Der er dem, der er ressourcestærke, og som man i langt højere grad skal lade være i fred. Hvis vi tager noget som dagpengemodtagerne, tror jeg, det er bedre med en model, hvor dagpengene efter ½ år trappes ned, og så har folk et naturligt incitament til at komme i arbejde, og så behøver de ikke møde op til alle mulige kurser og møder på jobcenteret. Og så er der den gruppe af borgere, som har siddet fast i flere år. Der tror jeg, at vi skal rykke opgaven væk fra kommunerne, væk fra jobcentre, og se på, hvordan vi kan involvere nogle organisationer i civilsamfundet, som møder folk i øjenhøjde og har fokus på den menneskelige indsats og ikke så meget på visitation og regler og paragraffer og kompleks sagsbehandling.

**Første næstformand (Karen Ellemann):**

Den næste spørger er hr. Per Larsen fra Konservative Folkeparti. Værsgo.

Kl. 21:13

**Per Larsen (KF):**

Tak for det. Jeg vil også gerne gratulere med en partiformandstitel og valget til ordfører. Hverken Liberal Alliance eller vi i Det Konservative Folkeparti elsker nye skatter og afgifter. Men vi har i Det Konservative Folkeparti fremlagt et forslag om at hæve prisen på cigaretter ret betragteligt, fordi vi jo ved, at tobaksrygning er ualmindelig skadeligt. Det er sådan, at der dør mellem 13.000 og 14.000 mennesker hvert evigt eneste år her i Danmark af tobaksrelaterede sygdomme. Vi ved også, at antallet af daglige rygere vokser i Danmark i modsætning til i så mange andre lande, hvor det falder. Vi ved også, at 40 børn starter med at ryge hver dag.

Kræftens Bekæmpelse har jo påpeget, at det vil være utrolig gavnligt for at nedbringe antallet af børn, der starter med at ryge, at hæve cigaretpriisen markant. Sundhedsministeriets embedsmænd har også dokumenteret, at det har en enorm stor effekt at hæve cigaretpriisen voldsomt. Så jeg har et spørgsmål: Mener Liberal Alliance ikke, at vi som politikere har et ansvar for at sikre, at så få børn som muligt begynder at ryge?

Kl. 21:15

**Første næstformand (Karen Ellemann):**

Ordføreren.

Kl. 21:15

**Alex Vanopslagh (LA):**

Jeg tror på, at den bedste vej dertil bl.a. er den, man har brugt i Tyskland. Der har man sat ind i folkeskolen og undervist uden skræmmekampanjer, men sådan meget faktuel og nuanceret om konsekvenserne af rygning og om afhængighedsskabende rygning. Det har været med til at nedbringe antallet af unge rygere i Tyskland. Når jeg har det lidt svært med at skruer prisen på en cigaretpakke alt for højt op, er det også, fordi det kommer til at ramme, jeg havde nær sagt gamle fru Hansen på plejehjemmet, som har røget hele sit liv. I kender historien. Der er ingen grund til, at jeg gentager den. Jeg kan fortælle en anden historie i stedet for. Det var en, jeg altid fik fortalt som barn. Den handler om en mand, der går til lægen. Og så siger han til lægen: Jeg vil gerne være 100 år gammel. Nå, okay, men det er meget nemt. Ryger De? Nej. Drikker De alkohol? Nej. Jagter De damer? Næh, det er ikke mig. Nå, hvorfor ønsker de så at blive 100 år gammel?

Jeg tror, at vi et eller andet sted også skal huske på, at det ikke altid kun er det sunde liv, der er det gode liv.

Kl. 21:16

**Første næstformand (Karen Ellemann):**

Spørgeren.

Kl. 21:16

**Per Larsen (KF):**

Det skuffer mig faktisk en lille smule, for med den viden, vi har i dag, ved vi, at tobaksrygning simpelt hen er rigtig uheldig og meget dødelig, og det belaster vores sundhedsvæsen i en grad, så det ville være en kæmpefordel, hvis vi kunne få nedbragt antallet af rygere. Så jeg tænker: Var der andre virkemidler end de gode hensigter, som Liberal Alliance kunne ty til i forhold til at nedbringe antallet af rygere?



	Kl. 21:16		Kl. 21:18
<b>Første næstformand</b> (Karen Ellemann): Ordføreren.		<b>Kasper Sand Kjær</b> (S): Tak for det, og tillykke til ordføreren både med valget og det nye hverv som partileder – og tillykke med den første tale fra Folketingets talerstol. Før folketingsvalget var ordførerens parti jo i regering, og noget af det, der fyldte meget i den regeringstid, var diskussionen om topskat. Og ordførerens forgænger kravlede op i træerne, var der nogle, der sagde, og kravlede ned igen med kravet om topskattelettelser. Venstre gik jo så til valg på at befri sig fra de borgerlige partier, men nu må vi så forstå, at Venstre har fundet tilbage til dem og gerne vil danne regering sammen med de borgerlige partier og dermed vel også ordførerens parti. Så mit spørgsmål er: Hvis vi nu en dag skulle stå i den situation, at der igen er et borgerligt flertal som inkluderer ordførerens parti, inkluderer det så også ultimative krav til en Venstreledet regering om topskattelettelser? Tak.	
<b>Alex Vanopslagh</b> (LA): Ja, det, jeg fortalte om i starten af mit sidste svar på spørgsmålet.	Kl. 21:16		Kl. 21:19
<b>Første næstformand</b> (Karen Ellemann): Den næste spørger er hr. Lars Boje Mathiesen fra Nye Borgerlige. Værsgo.	Kl. 21:16		
<b>Lars Boje Mathiesen</b> (NB): Tak for det, og et dybtfølt tillykke, for hvem havde troet, at vi to skulle stå her, og at jeg skulle stå og stille et spørgsmål til Liberal Alliances formand. Men det skal jeg, og det gør jeg gerne. Tilbage i 2014 sagde Liberal Alliances daværende leder, hr. Anders Samuelson: »Billedligt talt skal de vendes rundt i lufthavnen, ind i et fly og ned i en flygtningelejr i nærheden af, hvor de kom fra.« Det er altså, hvad der svarer til et fuldstændigt asylstop. Det sagde Liberal Alliance i 2014. Så kom der en lille periode, som vi lader ligge, og nu er vi her i 2019, og jeg kunne godt tænke mig at spørge ind til Liberal Alliances holdning: Er den stadig væk den samme?		<b>Første næstformand</b> (Karen Ellemann): Ordføreren.	Kl. 21:19
	Kl. 21:17	<b>Alex Vanopslagh</b> (LA): Nej, det vil ikke ligge til min ledelsesstil. Jeg har også forstået valgets tale, hvor der var nogle, der mente, at vi var lidt for uforsonlige med vores krav på de 5 pct., mens der var andre, der mente, at vi var for billigt til salg. Der markerer jeg jo ligesom en ny tid. Sådan er Liberal Alliance ikke længere. Man kan måske snarere sige, at vi er endnu billigere til salg – næsten helt uforskammet billigt til salg, i hvert fald i den her valgperiode. Jeg tror, at hvis den røde regering bare sænker topskatten med 4 pct., skal vi nok være med på den værste.	Kl. 21:19
<b>Første næstformand</b> (Karen Ellemann): Ordføreren.	Kl. 21:17		
<b>Alex Vanopslagh</b> (LA): Ja, det er den, og jeg er stolt over, at vi var de første, der kom med det udspil. Så fulgte siden hen Nye Borgerlige, Dansk Folkeparti og Socialdemokratiet trop, og det er et af de områder, hvor jeg næsten dagligt hepper på statsministeren i statsministerens bestræbelser på at kunne ændre asylsystemet gennem det internationale samarbejde.	Kl. 21:18	<b>Første næstformand</b> (Karen Ellemann): Spørgeren.	Kl. 21:19
<b>Første næstformand</b> (Karen Ellemann): Spørgeren.	Kl. 21:18	<b>Kasper Sand Kjær</b> (S): Det er noteret. Jeg tror nu ikke, at det bliver aktuelt, uden at jeg vil være den, der tegner hele linjen. ( <i>Munterhed</i> ). Vil ordføreren så ikke bare løfte sløret for, hvad der vil stå på blokken af krav til en eventuel kommende borgerlig regering, som ordførerens parti vil kræve for at bakke op om en Venstreledet regering?	Kl. 21:20
<b>Lars Boje Mathiesen</b> (NB): Det er jeg glad for at høre. Jeg vil måske gerne lige have bekræftet, at det også gælder for Liberal Alliance i en kommende regering, eller om det den her gang kun er som oppositionsparti.	Kl. 21:18	<b>Første næstformand</b> (Karen Ellemann): Ordføreren.	Kl. 21:20
<b>Første næstformand</b> (Karen Ellemann): Ordføreren.	Kl. 21:18	<b>Alex Vanopslagh</b> (LA): Men prøv at høre, vi har en rød regering. Det har vi i de næste 4 år. Liberal Alliance har lige overlevet et valg og ligger omkring spærregrænsen, og så vil spørgeren bruge tid på en hypotetisk situation, hvis nu LA skulle have vokset sig større og der skulle komme et blåt flertal! Jeg kan betrygge spørgeren med, at det ikke er noget, jeg vil spille tid på her i salen. Men jeg skal nok være klar og tydelig på spørgerens spørgsmål inden næste valg.	Kl. 21:20
<b>Alex Vanopslagh</b> (LA): Det gælder også i en kommende regering.	Kl. 21:18	<b>Første næstformand</b> (Karen Ellemann): Den næste spørger er hr. Morten Dahlin fra Venstre.	
<b>Første næstformand</b> (Karen Ellemann): Den næste spørger er hr. Kasper Sand Kjær fra Socialdemokratiet. Værsgo.			

- Kl. 21:20
- Morten Dahlin (V):**  
Tak for ordet, formand. Tillykke til hr. Alex Vanopslagh med debuten på talerstolen, og tillykke med det flotte valg til hr. Alex Vanopslagh personligt, og tillykke med formandspositionen i Liberal Alliance.
- Hr. Alex Vanopslagh siger, at nu er der en ny stil. Hr. Alex Vanopslagh siger, at sådan er Liberal Alliance ikke mere. Og derfor kunne jeg egentlig godt tænke mig, om ikke hr. Alex Vanopslagh kunne be- eller afkræfte, om vi sammen i næste valgperiode kommer til at bruge lidt mere tid på at plante træer og lidt mindre tid på at klatre i træer.
- Kl. 21:21
- Første næstformand (Karen Ellemann):**  
Ordføreren.
- Kl. 21:21
- Alex Vanopslagh (LA):**  
Det er jo i sandhed en munter aften. Jeg skulle mene, at jeg indirekte har svaret spørgeren ved at svare en af de andre spørgere. Men jeg vil egentlig også bare minde om, at fordelene ved, at Liberal Alliance klatrede højt op i træet, jo var, at vi endte i en regering sammen med Venstre, og så har Venstre også prøvet at være i en regering, hvor der var liberale politikere med.
- Kl. 21:22
- Første næstformand (Karen Ellemann):**  
Spørgeren.
- Kl. 21:22
- Morten Dahlin (V):**  
Tak for det. Og det må vi jo så se om nogen sinde sker igen.
- Når vi nu er inde på det grønne og det med træerne, kunne jeg egentlig godt tænke mig at stille ordføreren følgende spørgsmål: Er ordføreren enig i, at der på et tidspunkt kan komme en situation, hvor dem, der sidder i regering i Danmark, bliver nødt til at prioritere mellem offentligt forbrug eller ambitiøse klimaindsatser, og hvor vil vi i det tilfælde finde Liberal Alliance?
- Kl. 21:22
- Første næstformand (Karen Ellemann):**  
Ordføreren.
- Kl. 21:22
- Alex Vanopslagh (LA):**  
Jeg savner lidt en tredje vej, der hedder topskattelettelse, men pyt! Nej, som jeg også gav udtryk for over for fru Pernille Skipper tidligere, er det også en bekymring, jeg deler, eller rettere sagt en forudsigelse, jeg også har, og skulle Liberal Alliance ende i en sådan situation, vil vi langt hellere bidrage til, at vi i Danmark er ambitiøse i den grønne omstilling frem for bare at gøre velfærden dyrere.
- Kl. 21:23
- Første næstformand (Karen Ellemann):**  
Det næste medlem, der kan stille spørgsmål til ordføreren, er hr. Troels Ravn fra Socialdemokratiet. Værsgo.
- Kl. 21:23
- Troels Ravn (S):**  
Tak for det. Og tillykke med debuten. Jeg bed mærke i, at ordføreren i sin tale talte om værdier om ansvar og om, hvor vigtigt det er, at vi hver især går på arbejde og gør vores pligt og passer vores dont. Og jeg er fuldstændig enig, men så ophører enigheden måske også der. For netop når vi taler om det at gå på arbejde, vil jeg spørge, om ordføreren er enig i, at vi i dag politisk set ikke har gode nok svar til den gruppe af mennesker, der bliver nedslidte af at gå på arbejde, og som på et tidspunkt, før de når pensionsalderen, ikke længere er i stand til at gå på arbejde, og det gælder formentlig mange. Har vi gode nok svar til den gruppe af mennesker?
- Kl. 21:23
- Første næstformand (Karen Ellemann):**  
Ordføreren.
- Kl. 21:23
- Alex Vanopslagh (LA):**  
Jamen jeg er enig med spørgeren i, at vi ikke har gode nok svar, indtil den aftale om seniorpension, som bl.a. Liberal Alliance, Radikale Venstre, den daværende regering og Dansk Folkeparti lavede, bliver udmøntet og træder i kraft.
- Kl. 21:24
- Første næstformand (Karen Ellemann):**  
Spørgeren.
- Kl. 21:24
- Troels Ravn (S):**  
Tak for svaret, om end det var lige vel kort. For jeg kan jo læse, at Liberal Alliance vil hæve pensionsalderen med 1 år allerede fra 2030 og vil afskaffe efterlønnen og i øvrigt også vil fjerne dimittenddagpengene, alt sammen tiltag, som for mig går i den forkerte retning og vil skabe større ulighed, og som bestemt ikke er svar – det at afskaffe efterlønnen og hæve pensionsalderen allerede fra 2030 – til den gruppe af mennesker, som bliver slidt af at gå på arbejde.
- Så jeg vil bare gerne spørge, hvordan Liberal Alliance har tænkt sig den her gruppe af mennesker skal have en værdig tilbagetrækning fra arbejdsmarkedet. Hvordan?
- Kl. 21:25
- Første næstformand (Karen Ellemann):**  
Ordføreren.
- Kl. 21:25
- Alex Vanopslagh (LA):**  
Lad mig først bekræfte, at ja, i Liberal Alliance er vi stolte og glade. Det er et parti, som er ambitiøst i forhold til reformdagsordenen, også i forhold til at sikre, at der er flere hænder og kloge hoveder på det danske arbejdsmarked. I forhold til den gruppe, som er nedslidt, er der lavet en glimrende aftale i sidste periode om en ny seniorpension, og så snart den træder i kraft, er det jo langt om længe Arnes tur.
- Kl. 21:25
- Første næstformand (Karen Ellemann):**  
Den næste spørger er hr. Tommy Ahlers fra Venstre. Værsgo.
- Kl. 21:25
- Tommy Ahlers (V):**  
Tillykke til hr. Alex Vanopslagh med både valget og formandspositionen. Hvor er det rart med sådan en erfaren partileder – jeg føler mig helt tryk.
- Det er også rart med den her positive liberalisme, som man kan mærke strømmer ud fra hr. Alex Vanopslaghs tale – og en positiv liberalisme, der ikke kun fokuserer på penge og skat, men som også fokuserer på det åndelige, for det har vi også brug for, og det er også liberalisme.
- Jeg kunne godt tænke mig at spørge til det, der tidligere er blevet spurgt til omkring de unge, altså at det heldigvis ikke er en hel årgang, der mistrives, men at det er en lidt for stor andel, 20-30 pct., der er stressede. Og der deler jeg hr. Alex Vanopslaghs kommentar

om, at vi gerne vil have en præstationskultur, hvor man gør sig umage – ja, man må gerne stræbe – men at perfektionskulturen skal vi have et opgør med. Hvis den nye uddannelses- og forskningsminister nu skulle være så klog – måske lige så klog som den tidligere uddannelses- og forskningsminister – at foreslå et nyt optagelsessystem, hvor vi ikke kun kigger på karakterer, men åbner op for at kigge på nogle andre ting, som kan skabe mere refleksion hos en ungdomsårgang, og åbner op for, at det ikke er afgørende, præcis hvilke karakterer du har på et bestemt tidspunkt i dit liv, er Liberal Alliance så med på at kigge på det?

Kl. 21:26

**Første næstformand (Karen Ellemann):**  
Ordføreren.

Kl. 21:26

**Alex Vanopslagh (LA):**

Jeg er da sikker på, at vi konstruktivt vil gå ind til forhandlingerne. Og selv om vi deler analyse og holdninger, vil jeg sige, at der, hvor jeg tror det går galt, er, at man igen siger, at det er karaktersystemet, der er problemet. Men det mener jeg ikke det er. Det er jo ikke det, at vi giver karakterer til mennesker for deres præstationer, der er et problem. Problemet er, at vi har fået et samfund, hvor vi ikke længere har de samme rammer og de samme forventninger til unge mennesker om, at de skal gøre sig umage, at de skal dygtiggøre sig, og at de skal blive til gode mennesker og være noget for andre. Men de er blevet bildt ind, at de skal realisere sig selv og blive lykkelige, og det tror jeg man bliver ulykkelig af, for det er simpelt hen et urimeligt krav at stille til unge. Og det har ikke så meget med karaktersystemet at gøre; altså, det er bare et symptom. For når man har sådan en indre tomhed, må man fokusere på de ydre symboler – det kan være likes på Instagram, det kan være flotte taler på en talerstol, eller det kan være gode karakterer på karakterbladet.

Kl. 21:27

**Første næstformand (Karen Ellemann):**  
Spørgeren.

Kl. 21:27

**Tommy Ahlers (V):**

Hvis vi nu lagde den antagelse ind i det her, at det ikke handler om karaktersystemet, men om, hvordan vi bruger karakterer, og hvis vi ville prøve at kigge på, om der var andre objektive kriterier, vi kunne lægge vægt på, i forbindelse med at vi optager unge mennesker på vores videregående uddannelser, ville det så gøre hr. Alex Vanopslaghs holdning lidt klarere og lidt mere positiv?

Kl. 21:28

**Første næstformand (Karen Ellemann):**  
Ordføreren.

Kl. 21:28

**Alex Vanopslagh (LA):**

Det kan meget vel være. Det overlader jeg trygt til vores uddannelsesordfører. Hr. Henrik Dahl er langt mere kompetent på området, end jeg er.

Kl. 21:28

**Første næstformand (Karen Ellemann):**

Den næste spørger i rækken er hr. Morten Messerschmidt fra Dansk Folkeparti. Værsgo.

Kl. 21:28

**Morten Messerschmidt (DF):**

Det var utrolig glædeligt at høre ordføreren tale om ikke rent materielle udfordringer, men også om en åndelig fattigdom, som jo breder

sig i store dele af samfundet. Derfor ville det også være rart, hvis vi kunne få nogle bud på, hvad man kan gøre for at løse problemet, f.eks. ved at styrke familielivet. Ville Liberal Alliance være med på en af de ideer, som Dansk Folkeparti har fremført, om at gøre det lettere for en ægtefælle at gå hjemme og passe børnene og således have en større andel i opdragelsen og give de unge mennesker et styrket familieliv at gå ud i livet med, i stedet for at det skal være institutionaliseret hele vejen igennem? Kunne man forestille sig, at den åndelige fattigdom kunne bekæmpes i folkeskolen også med en liberalistisk opbakning til f.eks. at få mere morgensang, mere fokus på dansk litteratur, dansk historie, en øget betoning af disciplin over for uvorne elever osv.? Kunne vi helt grundlæggende få nogle mere konkrete forslag til, hvad hr. Alex Vanopslagh forestiller sig der kan gøres for at højne den åndelige dannelse i fædrelandet?

Kl. 21:29

**Første næstformand (Karen Ellemann):**  
Ordføreren.

Kl. 21:29

**Alex Vanopslagh (LA):**

Jeg tror da helt bestemt, at et øget fokus på dannelse i folkeskolen er en af de vigtige ting – helt bestemt. Hvilke sange de skal synge om morgenen, tror jeg ikke at jeg skal blande mig i, for jeg har lige holdt en tale om det vigtige i også på velfærdsområdet at overlade mere til samfundet. Men absolut et ja til, at mere fokus på dannelse i folkeskolen er et af svarene. Nu er det sent på aftenen, og selv om jeg er en ung og frisk mand, har jeg egentlig glemt spørgerens første spørgsmål. Jeg ved, at jeg havde et meget kvikt og godt svar til det, så måske kan spørgeren gentage den første del af sit spørgsmål, som jeg har fortrængt.

Kl. 21:30

**Første næstformand (Karen Ellemann):**  
Det forsøger vi. Spørgeren får ordet.

Kl. 21:30

**Morten Messerschmidt (DF):**

Det er i forhold til familien. Jeg mener, at det er en kerneborgerlig værdi, og at familien må styrkes over for det offentlige institutionalliserede. Vi har i dag hørt den ene taler og den ene ordfører efter den anden stå og tale om Danmark som et velfærdssamfund, som en funktion, men Danmark er jo meget mere end det. Danmark er først og fremmest et fædreland. Det er danskernes hjemstavn. Og der er familien jo udgangspunktet. Så hvad for nogle forslag har hr. Alex Vanopslagh til at sikre, at familien dermed bliver kernen og udgangspunktet for den åndelige oprustning, han taler om?

Kl. 21:30

**Første næstformand (Karen Ellemann):**  
Ordføreren.

Kl. 21:30

**Alex Vanopslagh (LA):**

Vi har det jo fint med, og det er en del af vores politik, at de penge, man får til at sende sine børn i vuggestue, burde man også kunne få som et tilskud, hvis man går derhjemme. Men det er jo ikke det, der er Dansk Folkepartis forslag. Det er jo, at man skal få 100 pct. dagpenge for at gå derhjemme. Og det tror jeg snarere vil bidrage til åndelig armod, for det vil holde folk væk fra arbejdsmarkedet. Det kan være min bekymring. Men jeg ser snarere, at løsningen er, at pengene følger borgeren, og at vi i øvrigt sænker skatten. Det er jo også en del af løsningen, for det, at vi sænker skatten, betyder, at det er nemmere at tage fri fra arbejde og gå på deltid, uden at det rammer økonomien.

**Første næstformand** (Karen Ellemann):

Den næste spørger er hr. Jacob Mark fra Socialistisk Folkeparti. Værsgo.

Kl. 21:31

f.eks. forholdene, som vi kender dem i USA, unacceptable, hvor man betaler for sin uddannelse, hvor man betaler for hospitalshjælp, hvor man privat forsikrer sig imod sygdom, og hvor der jo ikke er nogen egentlig velfærdsordning. Er det f.eks. acceptable forhold for Liberal Alliance?

Kl. 21:31

Kl. 21:34

**Jacob Mark** (SF):

Tak for talen. Jeg glæder mig til et godt samarbejde om en masse frihedsdagsordner, hvor jeg de sidste 4 år har oplevet – især på uddannelsesområdet – at kunne arbejde en del sammen med Liberal Alliance. Det håber jeg vi kan fortsætte. Og det er også om børn og skole, jeg vil spørge, faktisk det samme spørgsmål, som jeg stillede til fru Pernille Vermund, nemlig om børns ret til at blive 1 år ekstra i børnehave, hvis de har brug for det. Man besluttede – jeg tror, det var i 2009 – at gøre børnehaveklassen obligatorisk, og inden da havde det været forældrenes valg, om man ville have, at ens barn gik 1 år ekstra i børnehave. Siden man lavede reglerne om, er antallet af børn, der bliver skoleudsat, halveret, formentlig fordi kommunerne tænker i økonomi og det er billigere at sende barnet tidligere af sted. Var det ikke en liberal sag at give forældrene friheden tilbage og sige, at hvis forældrene i samråd med pædagogerne og skolelederen vurderer, at det er godt med 1 år ekstra, så er det forældrenes ret at beslutte det?

Kl. 21:32

**Første næstformand** (Karen Ellemann):

Ordføreren.

Kl. 21:32

**Alex Vanopslagh** (LA):

Altså, uden at kende den konkrete baggrund for de beslutninger, der er truffet, kunne det godt lyde som sød musik i mine ører – jo. Men jeg mangler lidt at kende historikken bag og årsagerne til, at man har truffet de politiske valg, man har truffet.

Kl. 21:32

**Første næstformand** (Karen Ellemann):

Spørgeren.

Kl. 21:33

**Jacob Mark** (SF):

Historikken har helt sikkert været, at der har siddet nogle beslutningstagere, der ikke har haft et liberalt sindelag. Og nu, hvor der er et nyt liberalt flertal på uddannelsesområdet, glæder jeg mig til en masse samarbejde, bl.a. om det her. For der har det nye flertal besluttet, at man vil afsøge muligheden for at give forældrene mulighed for 1 år ekstra i børnehave til barnet. Men vi får brug for forligskredsens opbakning, så derfor er jeg simpelt hen på jagt efter den i dag.

Kl. 21:33

**Første næstformand** (Karen Ellemann):

Vi går videre i rækken af spillere, og den næste, der får ordet for spørgsmål, er hr. Henning Hyllested fra Enhedslisten. Værsgo.

Kl. 21:33

**Henning Hyllested** (EL):

Hr. Alex Vanopslagh var tidligere i dag vældig optaget af, hvor Enhedslistens grænse gik for stigning i ulighed defineret som Ginikoefficienten. Og han fik selvfølgelig det svar, at Enhedslisten er optaget af konkrete menneskers levevilkår: Om der sker reelle forringelser af f.eks. dagpenge, ødelæggelse af – hvad hedder det – efterlønsordningen, kontanthjælpsloftet, som skaber fattigdom, osv. osv. Jeg kunne godt tænke mig så at spørge omvendt, om der overhovedet er nogen grænse for, hvor stor uligheden må blive for Liberal Alliance. Er

**Første næstformand** (Karen Ellemann):

Ordføreren.

Kl. 21:34

**Alex Vanopslagh** (LA):

Jeg kender ikke en eneste liberal, der har den amerikanske samfundsmodel som forbillede. Jeg har ikke mødt en eneste. Jeg har mødt masser af socialister, der påstår, at liberale har den amerikanske samfundsmodel som forbillede, men jeg har endnu ikke mødt en eneste liberal, der mener det, eller liberalist, som man vist skal til at kalde det herinde. Det er nok snarere en model som den, man har Schweiz, der måske er et forbillede. Og det, som Liberal Alliance kæmper for i Danmark, er jo, at vi går fra at have en velfærdsstat til at have et velfærdssamfund, hvor der stadig væk er lige adgang til uddannelse, til pleje, til omsorg og til sundhed, men hvor det i højere grad både kan leveres af private og af det offentlige. Og i forhold til uligheden: Jamen altså, den lillebitte smule ulighed, vi har her i Danmark, er forårsaget af folks præstationer, og det er en sund ulighed.

Kl. 21:35

**Første næstformand** (Karen Ellemann):

Spørgeren.

Kl. 21:35

**Henning Hyllested** (EL):

Så der er altså grænser for, hvor stor uligheden kan blive – selv for Liberal Alliance. Og jeg kunne også spørge: Hvor langt ned kan f.eks. rådighedsbeløbet for en kontanthjælpsmodtager komme, før det bliver unacceptable – selv for Liberal Alliance?

Kl. 21:35

**Første næstformand** (Karen Ellemann):

Ordføreren.

Kl. 21:35

**Alex Vanopslagh** (LA):

Det kan snildt komme tilbage på det gamle niveau, der var under kontanthjælpsloftet, og måske endda også lidt længere ned.

Kl. 21:36

**Første næstformand** (Karen Ellemann):

Tak for det. Den næste, der har ordet, er fru Birgitte Vind fra Socialdemokratiet. Værsgo.

Kl. 21:36

**Birgitte Vind** (S):

Tak for ordet. Og endnu en gang tillykke med den nye titel som formand og med debuten her på talerstolen.

I sidste regeringsperiode fejrede Liberal Alliance jo skattelettelser med champagne. Men nu kan jeg forstå, at der er kommet nye kræfter ind i Liberal Alliance, og at man også begynder at tale om gulerødder i Liberal Alliance. Alligevel er jeg lidt i tvivl; jeg må konstatere, at Liberal Alliance jo ikke helt ser ud til at have skiftet spor, hvad angår skattepolitikken. I hvert fald kan man i partiets 2030-plan læse, at der er varslet skattelettelser og en minusvækst i det offentlige forbrug, som rent faktisk vil betyde 52.000 færre offentligt ansatte. Så jeg skal bare lige høre: Kan vi forvente, at Liberal

Alliance vil fastholde den politiske linje, altså at man er parat til at afskaffe, hvad der svarer til 52.000 stillinger i den offentlige sektor?

Kl. 21:37

**Første næstformand** (Karen Ellemann):  
Ordføreren.

Kl. 21:37

**Alex Vanopslagh** (LA):

Jeg tror, at spørgeren bytter om på nogle tal. Det var vist omkring 250.000 arbejdspladser, der ville blive *skabt* som følge af Liberal Alliances politik. Der ville ikke ryge 200.000 arbejdspladser ud af den offentlige sektor.

Selvfølge står vi ved, at vi skal have et samfund i vækst og i velstand med lavere skat, fordi det er sundt. Det giver bedre muligheder for, at danskerne kan være noget for hinanden i stedet for at arbejde, som jeg sagde i talen, solen sort for det høje skattetryk. Og så har jeg det sådan, at jeg er fuldstændig overbevist om, at der sagtens kan spares penge i det offentlige. Tag sådan noget som socialområdet. Der har Rigsrevisionen sagt, at vi bruger 45 mia. kr. hvert år på puljer, som vi ikke kan dokumentere nogen effekt af. Det er da bare ét område, man kan tage fat på. De 20 mia. kr., vi hvert år bruger på erhvervsstøtten, er et andet område, vi kan tage fat på. Og jeg har ikke engang nævnt alle de journalister, der er ude i kommunerne, eller de kommuner, der har kommunale fitnesscentre, lysende bænke, og jeg skal komme efter dig. Den offentlige sektor er marineret i penge, og det vil være sundt, hvis der skulle spares en smule.

Kl. 21:38

**Første næstformand** (Karen Ellemann):  
Spørgeren.

Kl. 21:38

**Birgitte Vind** (S):

Jeg er nu ret sikker på, at jeg ikke bytter rundt på noget, for jeg kan se i Liberal Alliances 2030-plan, som jeg jo står med her, at man regner med en besparelse på det offentlige forbrug på 51 mia. kr., og det svarer sådan set meget fint til 52.000 ansatte, men lad det nu ligge.

Jeg kan nogle gange godt komme i tvivl om, om vi bevæger os i den helt samme verden, Liberal Alliance og jeg. For når jeg kommer ud og hilser på mennesker på plejecentre, børnehaver, sygehuse og boenheder for mennesker med fysiske og psykiske handicap, oplever jeg jo rent faktisk, at der er for få ansatte til at skabe den her trygge dagligdag, der er nødvendig for borgerne. Men nu kan jeg jo også høre, at ordføreren siger i sin tale, at borgerne har for store forventninger. Så jeg vil gerne lige høre ordføreren, om han kan fortælle, hvor de her mange besparelser så rent faktisk skal finde sted (*Første næstformand*: Tak!), for de kan jo kun findes på lønningerne?

Kl. 21:39

**Første næstformand** (Karen Ellemann):  
Det er ordføreren, der skal svare nu.

Kl. 21:39

**Alex Vanopslagh** (LA):

52.000 lyder som et mere rigtigt tal. Jeg hørte det som 250.000, og så skulle jeg til at sige, at det alligevel var lidt voldsomt, selv for Liberal Alliance.

Jeg synes jo egentlig, statsministeren sagde det fint i tirsdags: Flere penge alene er ikke løsningen. Der er også for meget bureaukrati, for meget projektvelfærd og for meget pseudoarbejde. Og det er da det, vi skal tage fat på. Så jeg håber, at spørgeren vil bakke op om sin statsminister, for det gør Liberal Alliance på det her område.

**Første næstformand** (Karen Ellemann):

Den næste, der får ordet, er hr. Christian Juhl fra Enhedslisten. Værsgo.

Kl. 21:39

**Christian Juhl** (EL):

Tak for det. Jeg vil gerne ønske tillykke med LA's nye paradigmeskift. I 4, ja, nærmest 8 år, har vi jo hørt, at hvis vi ellers pisker dem på kontanthjælp og de andre, så finder de nok selv et job. Når hr. Alex Vanopslagh's kollegaer talte pænt om dem, sagde de, at de nok ville blive inspireret til det. Men ellers var det jo bare det, der skulle til.

Nu skal vi bruge lidt flere gulerødder, og det kan jeg bestemt anbefale. Og når det ikke er de lave ydelser i sig selv, der er et problem, så vil jeg bestemt anbefale, at vi sætter ydelserne op. For de mennesker, der lever de liv, mens de venter på et stykke arbejde, skulle jo også gerne kunne overleve og give deres børn de oplevelser, som hr. Alex Vanopslagh snakker så meget om. Frit valg på alle velfærdshylder koster jo noget, og enten skal man selv have nogle penge i lommen, eller også må det offentlige træde til og hjælpe. Og derfor vil jeg gerne sige tillykke med paradigmeskiftet.

Kl. 21:40

**Første næstformand** (Karen Ellemann):  
Ordføreren.

Kl. 21:40

**Alex Vanopslagh** (LA):

Jeg ville ønske, at jeg kunne sige »i lige måde« og ønske Enhedslisten tillykke med et paradigmeskift, men det kan jeg ikke. Jeg kan høre, at Enhedslisten sidder fast i den samme gamle retorik om, at det er højere ydelser, der er svaret på alt, og jeg mener, det er et alt for énojet og materialistisk fokus. Og vi har jo sådan set fulgt den opskrift, og der havde vi endnu flere, der var parkeret på passiv forsørgelse i vores system, end vi har i dag, så Enhedslistens politik har jo bare ført til endnu mere åndeligt armod, end Liberal Alliances har.

Kl. 21:41

**Første næstformand** (Karen Ellemann):  
Spørgeren.

Kl. 21:41

**Christian Juhl** (EL):

Det var der vist ikke meget svar i. Den anden del af Liberal Alliances gamle politik var jo, at hvis man brugte gulerødder over for dem i toppen, virkede det, men der måtte man under ingen omstændigheder bruge pisk. Er der også et paradigmeskift på vej dér? Jeg mener, nu har vi jo set i den sidste periode, at vi har haft moms-karruseller, vi har haft hvidvask af penge, og vi har haft skattelysager i meget stort format. Er det ikke på tide, at vi måske bruger en pisk over for de mest grådige mennesker i det her samfund, som tror, at det hele skal ende i deres egne lommer?

Kl. 21:42

**Første næstformand** (Karen Ellemann):  
Ordføreren.

Kl. 21:42

**Alex Vanopslagh** (LA):

Jeg tror ikke rigtig, at spørgeren på noget tidspunkt har forstået Liberal Alliances politik. Og det er helt okay. Vi har også altid gået ind for flere gulerødder til dem med lave indkomster, til dem, der bevæger sig fra offentlig forsørgelse til selvforsørgelse. Vi har

foreslået, at de første 7.000 kr. i bunden skal være skattefrie, og at ydelserne skal være lavere, og så er der en større gulerod ved at komme i arbejde, ligesom der er en større gulerod ved at arbejde 1 time mere, når man betaler topskat. Det er præcis den samme mekanisme. Det er jo fantastisk, at når man som liberal politiker bliver valgt til Folketinget, så håber man, at man skal snakke om liberal politik, men halvdelen af tiden skal man bruge på at undervise folk fra Enhedslisten i økonomi, men jeg påtager mig gerne rollen.

Kl. 21:42

**Første næstformand (Karen Ellemann):**

Den næste, der får ordet, er hr. Uffe Elbæk fra Alternativet.

Kl. 21:42

**Uffe Elbæk (ALT):**

Jeg ved godt, at det er sent, så det her spørgsmål kan måske komme ind lidt skævt i den samtale, vi har kørende. Men først vil jeg rose, at ordføreren i medierne har rejst debatten om, at fattigdom kan have mange ansigter, altså både kulturel fattigdom, åndelig fattigdom, økonomisk fattigdom. Men så bider jeg jo i aften mærke i, at ordføreren igen og igen bruger begrebet åndeligt armod. Kunne jeg få lov til at få en definition af åndeligt armod?

Kl. 21:43

**Første næstformand (Karen Ellemann):**

Ordføreren.

Kl. 21:43

**Alex Vanopslagh (LA):**

Jamen den forsøgte jeg egentlig at beskrive i min tale, men det er den armod, hvor man har mistet modet til at komme tilbage til livet. Altså, hvis jeg tager udgangspunkt i den konkrete enlige mor på kontanthjælp, jeg besøgte, så havde hun jo givet op. Hun troede ikke på, at hun kunne stoppe med at spille onlinekasinospil. Hun troede ikke på, at hun kunne finde en lejlighed, der var billigere, for det måtte kommunen klare. Hun troede ikke på, at hun kunne tage sig en uddannelse, hvor hun kunne finde sig et job, hun godt kunne passe, selv om hun havde ondt i ryggen. Hun troede ikke på, at hun kunne give sin søn en bedre fremtid, medmindre det offentlige gav hende nogle flere penge. Det synes jeg er åndelig armod, at man på den måde har givet op, i forhold til at man selv kan ændre sin livssituation. Det er da trist. Der synes jeg da, at det ville være, ikke uforklaret, men forkert af mig som borgerlig, hvis mit eneste svar var: Så tag dig sammen. For jeg kunne se, at der var et menneske over for mig, som havde svært ved at tage sig sammen, og som ikke kendte glæden ved at have et ansvar. Det er der, jeg tror, at vi skal nytænke beskæftigelsesindsatsen.

Kl. 21:44

**Første næstformand (Karen Ellemann):**

Spørgeren.

Kl. 21:44

**Uffe Elbæk (ALT):**

Jeg er meget glad for det svar. Det ligger i hvert fald et helt andet sted end det, vi hørte fra hr. Morten Messerschmidt, som sådan definerede dannelse som et modsvar til åndelig armod, i forhold til at vi skal lære noget bestemt i skolen, at vi skal være familie på en bestemt måde, at vi skal forstå fædrelandet på en bestemt måde, at vi skal synge de rigtige sange på en bestemt måde. Jeg hører, at ordføreren for Liberal Alliance står et helt andet sted. Er det rigtigt forstået?

Kl. 21:44

**Første næstformand (Karen Ellemann):**

Ordføreren.

**Alex Vanopslagh (LA):**

Jeg deler hr. Morten Messerschmidts ønske om, at der skal være fokus på dannelse og på, hvad det vil sige at være borger i Danmark. Jeg deler næppe hr. Morten Messerschmidts løsningsforslag om bestemte former for sange i folkeskolen eller bestemte måder at være familie på. Men det, der er det tragiske i dag i forhold til familiepolitikken, er jo, at man har svært ved, hvis man har lyst til at bruge mere tid sammen med sine børn, at gå ned på deltid en kort periode, mens børnene er små. Man har svært ved at gøre det, bl.a. på grund af de høje skatter. Det er en begrænsning i vores frihed.

Kl. 21:45

**Første næstformand (Karen Ellemann):**

Den næste spørger er hr. Nils Sjøberg fra Radikale Venstre. Værsgo.

Kl. 21:45

**Nils Sjøberg (RV):**

Tak. Og et stort tillykke til Alex Vanopslagh. Nu er det blevet sent, og derfor vil jeg gerne bede om et par konkrete svar. Det virker, som om Liberal Alliance har haft en intern diskussion om, om man gik for langt med de forskellige indgreb i den personlige frihed før valget. Er man nået frem til en konklusion? Og kan ordføreren oplyse mig, om Liberal Alliance mener, at man gik for langt med burkaloven?

Kl. 21:46

**Første næstformand (Karen Ellemann):**

Ordføreren.

Kl. 21:46

**Alex Vanopslagh (LA):**

En af de triste ting ved at være i politik er jo, at man kan føle, at man har sagt nogle ting mange gange til mange medier, herunder at det var forkert, at vi stemte for burkaforbuddet, og så opdage, at langt de fleste danskere, selv danskere, der sidder i Folketinget, ikke har opdaget det. Jeg tror faktisk sådan helt personligt, at en af de største lektier – på godt og ondt – ved at være blevet politiker er, at man virkelig skal gentage budskaberne rigtig mange gange for at være sikker på, at alle har forstået dem. Og det er bestemt ikke nedladende ment; det var bare en betragtning.

Svaret er ja, for vi ønsker en stram udlændingepolitik, og vi mener, at vi skal kunne tale om de problemer, der er, i, at der kommer folk hertil, navnlig fra Mellemøsten og Nordafrika, med nogle værdier og en kultur, som ikke ligefrem rimer på frisind, demokrati og ligestilling, men løsningen er jo ikke en lang række symbolpolitiske tiltag. Altså, så tager man ikke udfordringerne tilstrækkelig alvorligt. Og der mener jeg et eller andet sted, at hvis man tager udfordringerne alvorligt, så må man komme med løsningsforslag til problemerne og ikke med symbolpolitik, der er med til at dele og skabe popularitet bestemte steder.

Kl. 21:47

**Første næstformand (Karen Ellemann):**

Spørgeren.

Kl. 21:47

**Nils Sjøberg (RV):**

Er et andet indgreb som uddannelsesloftet, som Liberal Alliances Henrik Dahl jo på sin vis nærmest gjorde til sin egen sag, også noget, som hr. Alex Vanopslagh mener man er gået for langt med?

Kl. 21:47

**Første næstformand (Karen Ellemann):**

Ordføreren.

Kl. 21:47

**Alex Vanopslagh (LA):**

Liberal Alliance gik til valg på at afskaffe uddannelsesloftet. Altså, vi er ikke dem, der forfægter den her socialdemokratiske konkurrencestatsmentalitet om, at borgerne skal løbe hurtigere og hurtigere, for at det kan give overskud til statskassen. Jeg går ud fra, at spørgeren måske snarere tænker på fraværsregistrering, men det kan spørgeren måske selv bekræfte.

Kl. 21:48

**Første næstformand (Karen Ellemann):**

Hermed fik alle spillere ordet, for tiden er gået. Så tak til Liberal Alliances ordfører. Og jeg skal byde velkommen til den næste ordfører i rækken, og det er fru Aaja Chemnitz Larsen. Velkommen til talerstolen, og der er 10 minutter til ordførertalen. Værsgo.

Kl. 21:48

(Ordfører)

**Aaja Chemnitz Larsen (IA):**

Mange tak. Allererst et rigtig stort tillykke til alle valgte folketingsmedlemmer og til den nye regering, ikke mindst til statsminister Mette Frederiksen. Sammen udgør vi her i Folketinget summen af demokratiet, og det forpligter. Fra Inuit Ataqatigiit side ser vi med glæde frem til samarbejdet og til at sætte gang i endnu en valgperiode.

Der er mange ting, som vi kunne bruge den her åbningstale på at tale om: Det kunne være Trumps tilbud om at købe Grønland; det kunne være klima; det kunne være den sikkerhedspolitiske situation i Arktis; Rusland; Kina; det kunne også være behovet for en bæredygtig økonomisk udvikling i Grønland. Det er alt sammen ting, som ligger os rigtig meget på sinde, og som vi også vil bruge de næste 4 år på at arbejde for. Men der er én ting, der ligger Inuit Ataqatigiit rigtig meget på sinde, og som overskygger alle de andre ting. Det er nemlig fundamentet for Grønlands fremtid: vores børn og unge.

Personligt blev jeg også rigtig rørt, da statsministeren i sin åbningstale nævnte en fælles indsats for udsatte børn og unge i Grønland, for det er så uendelig vigtigt, og herfra skal der lyde en rigtig stor tak.

Spørgsmålet er: Er Grønland et trygt sted at være barn? Hvis man kigger på tallene, maler de et dystert billede. I Tasiilaq har hvert andet barn en social sag i kommunen, hver tredje barn har været udsat for seksuelle overgreb, og hver femte indbygger i Tasiilaq dør af selvmord. Problemerne er desværre ikke enestående for Tasiilaq; de findes også mange andre steder rundt omkring i Grønland.

For nylig talte jeg med en kollega her i Folketinget, som med en bekymret mine kiggede på mig og sagde: I Danmark går det godt, på Færøerne går det godt, i Grønland går det knap så godt.

Socialområdet er Grønlands ansvar, bl.a. IA, til at bede Danmark om hjælp, for vi har måttet erkende, at et løft af socialområdet er nødt til at ske med hjælp udefra og i en endnu stærkere koordination med Danmark. Det er en meget vigtig erkendelse for det grønlandske samfund.

I Folketinget og hos regeringen har vi nu en mulighed for at ændre historiens gang, og det forpligter – ikke kun i Grønland, men også for os, der sidder her i salen i dag. Vi har et ansvar for sammen at gribe fat om det store arbejde, der ligger i at sikre vores børn og unge i Grønland en endnu tryggere opvækst. Her glæder det os, at debatten om udsatte børn peger frem imod mere ambitiøse løsninger, end vi nogen sinde har set før.

Når vi lever i et land, hvor børn på helt ned til 3 år bliver smittet med kønssygdomme, eller hvor 81 pct. af kvinderne i Tasiilaq oplever et seksuelt overgreb, så har vi et helt grundlæggende problem. Det er vigtigt, at vi vågner op, og at vi indser situationens alvor – og

ikke mindst at vi bruger den her ekstraordinære hjælp fra Danmark til at tage fat om roden af problemerne.

Statsminister fru Mette Frederiksen har tidligere udtalt, at et samfund skal måles på, hvordan man behandler dem, der har det dårligst. Jeg kunne ikke være mere enig. I mit sind er der ingen tvivl om, at den hjælp til børn udsat for overgreb bør være blandt de ældste formål, som vi i Folketinget kan være med til at støtte op om.

Fra IA' side mener vi, at det er en decideret katastrofe, og at den derfor også bør behandles som sådan. Helt konkret har vi foreslået en katastrofefond, som bliver brugt til særlige sociale undtagelseszoner, som vi mener skal identificeres. Kun på den måde kan vi målrette den helt tidlige indsats der, hvor det gør den allerstørste forskel, frem for at sprede det ud over det hele.

Det er rigtig positivt, at der endelig sker noget. Det er rigtig godt, at der er blevet sendt et akutteam til Grønland, men det må ikke stå alene. Og vi skal ikke vente for længe. Vi er taknemmelige for, at Danmark gerne vil være med til at bidrage til at forbedre hjælpen til børnene. Jeg ser det som et gennembrud. Socialministeren har lovet yderligere hjælp, og den er tiltrængt. For 5 mio. kr. rækker ikke langt, men det er en god start.

Regeringen vil nu sammen med naalakkersuisut fremkomme med en analyse i 2020, men lad det nu endelig ikke blive en syltekrukke, så vi skal vente på, at den langsigtede indsats også bliver sat i gang. Det er nemlig dokumenteret, at det er vanskeligt at rekruttere og fastholde folk i Tasiilaq.

Kl. 21:53

Sidder man som sagsbehandler med 260 sager, som de har gjort det i Tasiilaq, så er det en umulig kamp. Vi må forstå, at det ikke blot handler om brandslukning, men at det handler om at tage fat om problemets rod, for hindrer vi ikke overgrebene, vil vi altid være på bagkant.

At skabe trygge rammer for vores børn og vores unge er et fælles ansvar. Alt imens Grønland har hjemtaget socialområdet, ved vi, at hele justitsområdet – politiet, retsvæsenet og domstolene – fortsat er et dansk ansvarsområde i Grønland. Her har regeringen og særlig justitsministeren et helt særligt ansvar, for når der er tale om seksuelle overgreb på børn, er der tale om kriminelle handlinger – handlinger, som vi også er nødt til at blive bedre og hurtigere til at reagere på. Og det er Inuit Ataqatigiit klare holdning, at vi her i Folketinget er nødt til at tage ansvaret for justitsområdet i Grønland endnu mere seriøst, end vi har gjort indtil nu.

Som det er nu, er de grønlandske politibetjentes og anstaltbetjentes lønforhold langt dårligere end deres danske kollegaers. Det gælder også deres færeske kollegaer, så der er tale om en forskelsbehandling, hvor det er to ud af tre, som har en anden løn, end man har i Grønland. Det efterlader Grønland med et massivt rekrutterings- og fastholdelsesproblem, og det er en tikkende bombe under trygheden i Grønland. Derfor mener vi også, at det er på sin plads, at ansatte hos politiet og i anstalterne som minimum får ligestillet lønvilkaarne med deres kollegaer både i Danmark og på Færøerne. Det er helt essentielt, at de indsatser, som vi sætter i gang på social- og justitsområdet, bliver understøttet af, at vi selvfølgelig også har nogle folk inden for justitsområdet, der kan løse de opgaver.

Der skal dog også lyde en rigtig stor ros til Grønlands Politi, som ikke ligesom naalakkersuisut og regeringen venter til 2020, men allerede nu har udsendt en rapport med konkrete og relevante anbefalinger, som vi også her i Folketinget bør lytte varsomt til. I rapporten kan man læse, at den gennemsnitlige sagsbehandlingstid fordobles hos Grønlands Politi, når man går fra almindelige sager til sager, hvor man laver videoafhøring af børn. Det må vi kunne gøre bedre.

Derfor bør vi også kigge på nogle fælles løsninger, når vi snakker om grønlandske og danske myndigheder i Grønland. En løsning kunne være, at staten sammen med naalakkersuisut fik etableret

børnehuse – hvor man havde et endørsprincip – rundtomkring i de fem kommuner i Grønland, som barnet skulle henvende sig til sammen med familien, frem for at man skal henvende sig til mange forskellige myndigheder i Grønland, som man skal i dag. Børn bør ikke være en kastebold i systemet. Det bør være os voksne, der skal koordinere indsatsen i langt højere grad, end vi gør i dag. På samme måde mener vi også, at en af løsningerne er en generel styrkelse af forældreevnen.

Afhængigt af hvordan man ser virkeligheden, kan den jo males lys eller mørk, dyster eller fremsynet. Det kommer an på, hvilke briller vi tager på. Vi har velkendte velfærdsudfordringer i Grønland – og det er ikke første gang, jeg har talt om det her – og det er nogle udfordringer, som vi ikke får håndteret, og det sker generation efter generation.

Den kritik, som jeg kommer med, er jo også af det land, jeg selv kommer fra og holder af, og den kommer i respekt for de børn, som jeg mener vi skal hjælpe meget mere ambitiøst, end vi gør i dag.

Erfaringer viser heldigvis også, at det godt kan lade sig gøre at ændre situationen. Det giver også håb. Sammen med en lang række ildsjæle i Grønland er jeg rigtig stolt af at have været en del af den indsats, som har fået halveret antallet af seksuelle overgreb på børn i Grønland. Vi skal bare sikre, at alle børn også får en større indsats, så ingen overgreb kommer til at ske i fremtiden.

Forandring sker indefra, og vi opfordrer til, at alle aktører i lokalsamfundene, ikke mindst de otte forskellige børn og unge-organisationer, som er en del af Børnealliancen i Grønland, også tages med på råd, når der skal skabes løsninger.

Inuit Ataqatigiit håber, at regeringen og mine kollegaer her i Folketinget vil benytte denne ekstraordinære situation til én gang for alle at skabe trygge vilkår for alle børn i Grønland og i rigsfællesskabet. Det arbejde vil vi gerne bidrage rigtig positivt til.

Qujanaq – mange tak!

Kl. 21:58

**Anden næstformand (Pia Kjærsgaard):**

Tak for det. Så er der en talerrække, og det er først fru Annette Lind, Socialdemokratiet.

Kl. 21:58

**Annette Lind (S):**

Tak for ordførertalen. Jeg er netop hjemvendt fra orienteringsrejsen i Grønland og har sejlet i dit fantastiske land fra Ilulissat til Nuuk. Jeg har Grønland siddende rigtig meget inde i mig – også fordi vi var i orkanstorm, så vi har fået en sejltur af værste skuffe i 10 timer, så ret mange af os herinde sejler lidt endnu.

Du siger, at der er noget, der ligger dig særlig på sinde, og det er fundamentet for Grønlands fremtid: børn og unge. Vi var i Nordkommunen, og der fortalte borgmesteren, at det er den rigeste kommune og også den allerstørste kommune i hele verden, men at det også er den kommune i Grønland, der har det laveste uddannelsesniveau. Når børn og unge fylder 14-15 år, får de en lille jolle, og så tager de ud og fanger hellefisk. De kan tjene over 1 mio. kr. om året med den der lille jolle.

Jeg vil spørge ordføreren, om ordføreren synes, at det er bekymrende, at man ikke kan få sig en praktisk uddannelse i den kommune. Altså, man kan ikke gå på en eud-uddannelse, så man har ikke nogen mulighed for at få en uddannelse. Eller er det helt okay, fordi man tjener mange penge?

Kl. 22:00

**Anden næstformand (Pia Kjærsgaard):**

Det var så fint at sige »ordføreren« til sidst – endda hele to gange. Man skal ikke sige »du«, som der blev sagt i første omgang.

Værsgo.

**Aaja Chemnitz Larsen (IA):**

Mange tak til ordføreren. Jeg er rigtig glad for, at delegationen har haft en rigtig god tur i Grønland og også har fået set nogle gode ting i Grønland.

Der er ingen tvivl om, at uddannelse og jobskabelse er en del af løsningen. Man er også nødt til at kigge helhedsorienteret på, hvordan vi skaber nogle gode løsninger, også lokalt. Og jeg plejer at sige, at selv om vi er verdens største ø, er vi jo på mange måder også 80 små øer, fordi vi lever relativt isoleret fra hinanden. Behovet for at sikre nogle jobs, bl.a. også i Tasiilaq, er også noget af det, vi har peget på, så man kan sikre, at det her er noget, vi kommer til livs.

Kl. 22:00

**Anden næstformand (Pia Kjærsgaard):**

Værsgo til fru Annette Lind.

Kl. 22:00

**Annette Lind (S):**

Jeg burde vide det der med »du«; jeg er jo tingsekretær nu. Så undskyld for det.

Det er sådan, at der også er unge, som hverken har uddannelse eller job. Vi var også på en højskole i Asiaat, og vi tog hensyn til, at der også var ret mange unge, der ikke rigtig havde nogen fremtid. I Danmark har vi lavet en fgu, en forberedende grunduddannelse. Hvad vil man lave i Grønland, som kan hjælpe de her rigtig, rigtig mange børn og unge, som ikke rigtig har nogen fremtid for sig?

Kl. 22:01

**Anden næstformand (Pia Kjærsgaard):**

Værsgo.

Kl. 22:01

**Aaja Chemnitz Larsen (IA):**

Mange tak til ordføreren. Noget af det, som naalakkersuisut har gjort, er at etablere Majoriaq, som er en form for forberedelse, som man kan tage efter folkeskolen, hvis man skal læse videre. Jeg mener ikke, det er tilstrækkeligt, og jeg tror, det er enormt vigtigt, at man i stedet for kun at have én form, som alle skal passe ned i, også i folkeskolen kigger på, hvordan man kan være med til at sikre, at folk, der har nogle praktiske kundskaber, bliver fastholdt i folkeskolen og får et eksamensbevis i sidste ende, så de får nogle muligheder for at kunne læse videre. Et sted som f.eks. Tasiilaq er arbejdsløsheden helt oppe på 25 pct., så behovet for netop at sikre uddannelsesinstitutioner og også jobs er enormt vigtigt.

Kl. 22:02

**Anden næstformand (Pia Kjærsgaard):**

Tak for det. Så er det hr. Thomas Danielsen, Venstre.

Kl. 22:02

**Thomas Danielsen (V):**

Tak for det, og tak for en god tale. Ordføreren støtter jo en rød, socialdemokratisk regering, og derfor kunne jeg godt tænke mig at høre ordføreren, hvad det er for nogle aftryk, ordføreren har fået på finansloven eller på den nye regering som tak for ordførernes støtte.

Kl. 22:02

**Anden næstformand (Pia Kjærsgaard):**

Værsgo.

Kl. 22:02

**Aaja Chemnitz Larsen (IA):**

Mange tak. Vi har jo sådan set også, i hvert fald moralsk, bakket op om den tidligere regering. Og det, man kan sige helt konkret i



forhold til finanslovsforslaget, er, at der netop bliver afsat nogle penge til at gøre noget her, men der er også brug for en bred opbakning her i Folketinget i forhold til udsatte børn og unge. Og så bliver der også afsat en Nordatlantpulje, hvor der er mulighed for, at vi kan få nogle af de her ting sat i gang.

Kl. 22:03

**Anden næstformand (Pia Kjærsgaard):**  
Værsgo til hr. Thomas Danielsen.

Kl. 22:03

**Thomas Danielsen (V):**

Jeg hører det, som om ordføreren er tilfreds med det aftryk, som ordføreren har fået. Noget af det, som er en udfordring, hvis man skal løfte et samfunds niveau, er jo sprogkunderskab, og dansk er en vigtig sprogkundskab i Grønland i vores optik for at sikre, at man både kan uddanne sig i Grønland, men måske også læse videre i Danmark. Hvad er det for nogle tiltag, vi fra dansk side kan gøre for at understøtte, at vi får endnu bedre danskunderskab i Grønland?

Kl. 22:03

**Anden næstformand (Pia Kjærsgaard):**  
Værsgo.

Kl. 22:03

**Aaja Chemnitz Larsen (IA):**

Tak. Det er jo sådan, at staten også har en række arbejdspladser i Grønland, bl.a. som anstaltsbetjent. Og fordi man, i hvert fald i nogle andre partier, har haft en meget stærk holdning om grønlandisering, betyder det jo sådan set også, at rigtig mange kun snakker grønlandsk, og det betyder, at det er rigtig svært at rekruttere anstaltsbetjente. Så det kunne godt være en del af uddannelsen, at man faktisk fik noget undervisning i dansk. Så det kunne godt være noget, man kunne kigge på fremadrettet.

Kl. 22:04

**Anden næstformand (Pia Kjærsgaard):**

Tak for det. Så er det hr. Morten Messerschmidt, Dansk Folkeparti.

Kl. 22:04

**Morten Messerschmidt (DF):**

Tak for det, og tak for en rigtig fin tale. Normalt, når man hører om det dansk-grønlandske forhold, er det en debat, der går meget på bloktilskud og et sværmeri omkring selvstændighed osv. Men jeg hører hos ordføreren en oprigtig interesse i, hvordan vi i fællesskab kan styrke rigsfællesskabet og løse nogle af de helt oplagte problemer, som ikke kan løses alene fra Nuuk, men også må løses fra København, og det vil jeg gerne kvittere for.

Rigsfællesskabet jo en historisk og familiemæssig utrolig vigtig enhed. Jeg tror, vi alle sammen kender familier, hvor danskere og grønlændere bor sammen og lever sammen og på den måde er vævet ind i hinandens tilværelse. Og når nu vi fra Dansk Folkepartis side – og forhåbentlig alle partier her i Folketingssalen – giver håndslag på, at vi gerne vil være med til at løse nogle af de sociale og økonomiske udfordringer, som ordføreren nævner, kunne ordføreren så måske også give et tilsagn om blandt de andre partier på Grønland at ville tale den historiske og kulturelle samhörighed i rigsfællesskabet mellem Danmark og Grønland op? For det får man nogle gange indtryk af halter lidt.

Kl. 22:05

**Anden næstformand (Pia Kjærsgaard):**  
Værsgo.

**Aaja Chemnitz Larsen (IA):**

Tak for spørgsmålet, og tak for kommentarerne også. Det er sådan, at jeg sådan set har oplevet, i de 4 år, jeg har siddet i Folketinget, at retorikken har ændret sig. Hvor vi før snakkede rigtig meget om selvstændighed, som om det var noget, der skulle ske i morgen, så er der kommet en anden form for realisme i grønlandsk politik, hvilket jeg også synes klæder den grønlandske politik.

Det er sådan, at 70 pct. gerne vil være selvstændige, men på sigt og i forskellig grad. Og jeg tænker, at der også er femten forskellige definitioner på, hvad selvstændighed egentlig betyder. Altså, hvis vi f.eks. skal opkøbes af Trump, tror jeg ikke nødvendigvis, at det giver en selvstændighed, så det er jeg ret klar på.

Men noget, jeg synes faktisk er endnu vigtigere end selvstændighed, er velfærd. Jeg synes, det er enormt vigtigt, at man sikrer den helt grundlæggende velfærd. Og det er nu engang sådan, netop når man kigger på det historiske, at vi har et nordisk velfærdssystem i Grønland, som er stærkt inspireret af det danske, og som jo også ligger rigtig højt, hvis man kigger på det globalt set. Så behovet for at styrke den velfærd, så borgernes hverdag bliver bedre, og så vi netop får løftet både bunden, men også uddannelsesniveaet, synes jeg er rigtig, rigtig vigtigt.

Kl. 22:06

**Anden næstformand (Pia Kjærsgaard):**

Tak. Hr. Morten Messerschmidt.

Kl. 22:06

**Morten Messerschmidt (DF):**

Det kan jo nogle gange være vanskeligt at finde på noget positivt at sige om den for tiden siddende præsident i Washington DC. Men hvis han virkelig har medvirket til at styrke forståelsen af, at selvstændighed måske ikke er vejen at gå, så er det da rigtig godt.

Men jeg vil bare kvittere positivt for det tilsagn, som vi hører fra ordføreren. Og så kan man måske sige, at et af de alternativer, der er, hvis man kigger ud på selvstændighedsmodeller, kunne være De Vestindiske Øer, ikke sandt? De har jo ikke, ligesom ordføreren selv, mulighed for at sidde i det amerikanske politiske system, men er kun sådan rådgivende og den slags. Så på den måde har Grønland jo i hvert fald sammenlignet med det, amerikanerne tilbyder Jomfruøerne, en privilegeret stilling. Men tak for tilsagnet om at styrke rigsfællesskabet.

Kl. 22:07

**Anden næstformand (Pia Kjærsgaard):**

Tak, og værsgo.

Kl. 22:07

**Aaja Chemnitz Larsen (IA):**

Mange tak. Altså, opmærksomheden fra Trump har været en gave til Grønland. Det har jeg også udtalt tidligere, og det har også været et wakeuppall for en del af mine kollegaer herinde i salen, at Grønland faktisk er meget interessant, og at Grønland er et stort aktiv i forhold til det udenrigspolitiske, så det vil jeg sådan set også kvittere tilbage for. For nylig var Udenrigspolitisk Nævn i USA og drøftede også de her ting med forskellige folk rundt omkring i systemet. Og det er jo enormt tydeligt at se, hvis man kigger på Alaska, at den måde, man behandler sine oprindelige folk på, ikke er særlig positiv. Så jeg mener ikke, det er den vej, man skal gå.

Kl. 22:07

**Anden næstformand (Pia Kjærsgaard):**

Tak. Hr. Morten Østergaard, Radikale Venstre.

Kl. 22:08

**Morten Østergaard (RV):**

Efter en lang dag med debat kan man måske godt blive sådan lidt svag i koderne og lidt vigende i blikket. Men jeg synes, at fru Aaja Chemnitz Larsen med sin tale om vilkårene visse steder i Grønland fik alt det til at forsvinde på et øjeblik. Altså, i virkeligheden burde vi afbryde mødet og sætte os ned og finde ud af, hvad vi kan gøre, fordi det er så alvorligt. Og man kan jo bare prøve at lave det tankeeksperiment, som fru Aaja Chemnitz Larsen også var inde på, altså at hvis det var et sted i nærheden af Christiansborg, hvordan ville vi så sætte ind, hvis vi oplevede vilkår af den karakter?

Jeg kan forstå, at der er to sagsbehandlere med 260 sager pr. sagsbehandler i Tasiilaq, og det siger jo sig selv, at det ikke forslår nogen steder. Jeg synes, det er vigtigt, at der er kommet en anden dialog og en anden erkendelse af, at vi har brug for at hjælpe hinanden. Det har været en barriere for det. Jeg synes også, det er afgørende at få sagt, at der ikke er noget, som ikke skal prøves og ikke skal gøres for at rette op på de forhold. Det er helt, helt uforståeligt, at det kan finde sted noget sted i det danske rigsfællesskab.

Kl. 22:09

**Anden næstformand (Pia Kjærsgaard):**

Værsgo.

Kl. 22:09

**Aaja Chemnitz Larsen (IA):**

Mange tak for kommentarerne. Og lidt ligesom da statsministeren også talte om det, bliver jeg også enormt rørt, for det her er jo sådan set også noget, jeg har kæmpet for professionelt i hele mit arbejdsliv, faktisk. Og jeg blev sådan overrasket over, hvor rørt jeg blev, da statsministeren talte om det. For jeg fokuserer egentlig netop meget på at være professionel. Men jeg kan også bare mærke, at det her virkelig er en hertesag, så jeg er rigtig glad for kommentarerne. Ja, var det en dansk by, var der nok blevet handlet lidt hurtigere. Udfordringen er jo, at inddragelse tager tid, og selvfølgelig er det vigtigt at inddrage mellem Grønland og Danmark; inddrage de forskellige parter. Men det er godt nok også vigtigt at handle hurtigt i den her situation.

Kl. 22:09

**Anden næstformand (Pia Kjærsgaard):**

Hr. Morten Østergaard.

Kl. 22:10

**Morten Østergaard (RV):**

Når man bare lader øjet falde ned over de anbefalinger, som Grønlands Politi er kommet med, så må man jo sige, når de taler om behovet for behandling og forbedring af anmeldelsesmuligheder ved seksualforbrydelser, at ja, det kan man da vist roligt sige. De taler om, at forebyggende indsatser skal tilpasses de lokale forhold og undersøgelse af andre faktorer, som kan være medvirkende. Altså, det er jo alarmerende, at det er på et så basalt niveau. Og jeg kan bare gentage, at vi står i hvert fald helt klar til at tage de initiativer, der skal til for at understøtte, at man kan komme det her til livs.

Kl. 22:10

**Anden næstformand (Pia Kjærsgaard):**

Tak. Og værsgo.

Kl. 22:10

**Aaja Chemnitz Larsen (IA):**

Mange tak, allerførst. Børnetalsmanden i Grønland – en stilling, jeg også har haft tidligere – udtalte, at det jo sådan set er tankevækkende, at der skal en DR-dokumentar til, for politikere i Grønland handler på det her. For hun har jo sendt den ene rapport efter den

anden. Så det, at Grønlands Politi endelig har lavet den her gode rapport, som vi har efterlyst, giver jo også nogle tanker om, om det kunne give mening at gøre det landsdækkende. I hvert fald nogle af de steder, hvor vi ved, at anmeldelsestallene er rigtig høje. Vi ved jo også, at der er rigtig mange mørketal. Kunne vi være med til at få afdækket det her, så vi netop målretter det, frem for at vi skyder lidt med spredeshagl? Det tror jeg i hvert fald er enormt vigtigt, for vi har jo ikke uanede midler, og derfor synes jeg, det er vigtigt at målrette dem mod den helt tidlige indsats.

Kl. 22:11

**Anden næstformand (Pia Kjærsgaard):**

Tak. Hr. Karsten Hønge, Socialistisk Folkeparti.

Kl. 22:11

**Karsten Hønge (SF):**

Tak for en modig og visionær tale. Som sædvanlig vælger fru Aaja Chemnitz Larsen jo at sætte et kritisk lys på Grønland og sætte fingeren på det allerømmeste sted, nemlig børnenes vilkår. Vi hørte også fru Aaja Chemnitz Larsen fortælle, at erkendelsen af behov for hjælp udefra i dag er til stede i Grønland, men det kan jo så ikke være helt nok. Når fru Aaja Chemnitz Larsen samtidig siger, at der er behov for det, som jo her ligefrem kaldes en katastrofefond, bliver jeg nødt til at spørge: Hvor stort et omfang forestiller fru Aaja Chemnitz Larsen den her katastrofefond skal have? Og det andet spørgsmål er: Er der nogen opbakning til det i naalakkersuisut?

Kl. 22:12

**Anden næstformand (Pia Kjærsgaard):**

Værsgo.

Kl. 22:12

**Aaja Chemnitz Larsen (IA):**

Tak for spørgsmålene. Jeg har lavet et notat, som beskriver den her katastrofefond. Vi peger helt konkret på seks initiativer, som bl.a. er de her børnehuse, og det er også et behov for familiehojskoler. Man er simpelt hen nødt til med en helt tidlig indsats over for de unge forældre at klæde dem bedre på. Når forældrene selv har oplevet seksuelle overgreb eller selv har oplevet omsorgssvigt, får deres børn måske ikke den bedste start. Så det er der også behov for.

Noget af det, vi helt konkret peger på, er 100 mio. kr. – 80 mio. kr. fra Danmark og 20 mio. kr. fra Grønland. Vi kender modellen fra erhvervsudvikling, hvor den tidligere regering jo havde lavet det, man kalder balanceret ligeværd, altså hvor begge parter putter nogle penge i kassen. Og der mener vi, det er på sin plads, at Grønland selvfølgelig også skal være med til at finansiere en del af de her indsatser.

Kl. 22:13

**Anden næstformand (Pia Kjærsgaard):**

Værsgo, hr. Karsten Hønge.

Kl. 22:13

**Karsten Hønge (SF):**

Nu vil USA jo åbne et konsulat med syv ansatte i Nuuk, og nogle af de planer, vi hører fra amerikanerne, lyder jo rigtig spændende. Det er jo, som vi hører det, i første omgang kulturudveksling og sprogundervisning, og det kan vi da alle sammen kun være tilhænger af. Men når det nu kommer fra et land, der jo starter og slutter sætningerne med »America first«, vil det være naturligt at spørge fru Aaja Chemnitz Larsen: Hvad forestiller man sig i Grønland man på længere sigt kunne ønske sig at opnå ved sådan en repræsentation? Mon dog det kun er, fordi amerikanerne pludselig finder grønlændere og danskere åh så bedårende?

Eller kunne man forestille sig, at det her er et forsøg på at masere både den grønlandske og den danske offentlighed, og at man senere hen vil forsøge på at sparke døren helt åben, så der kan blive mere plads til amerikansk militær tilstedeværelse i Grønland?

Kl. 22:14

**Anden næstformand (Pia Kjærsgaard):**  
Værsgo.

Kl. 22:14

**Aaja Chemnitz Larsen (IA):**

Altså, jeg hælder til det sidste. Jeg ser det som en charmeoffensiv, man kommer med fra amerikansk side. Jeg er ikke i tvivl om, at det på den korte bane handler om noget politisk, men på længere sigt kunne det jo sagtens handle om mere militær tilstedeværelse. Så jeg synes da også, at der er behov for, at vi netop har det her fortrolighedsrum, som der tidligere har været talt om. Vi er nødt til at kunne drøfte det udenrigspolitiske og det sikkerhedspolitiske i langt højere grad, end vi har gjort det indtil videre – både blandt folketingsmedlemmer, men selvfølgelig også regeringen og naalakkersuisut.

Kl. 22:14

**Anden næstformand (Pia Kjærsgaard):**  
Tak. Hr. Christian Juhl, Enhedslisten.

Kl. 22:14

**Christian Juhl (EL):**

Tak for det. Og tak til fru Aaja Chemnitz Larsen for talen, og i øvrigt tillykke med den delsejr, som jeg synes det er, at der nu er en fælles erkendelse i hele Folketinget, og at der er en regering, som siger: Nu gør vi noget konkret ved det. For det er jo først og fremmest fru Aaja Chemnitz Larsen, der gang på gang har kæmpet den kamp for netop at gøre det synligt. Og jeg synes da, det er en rigtig positiv situation, hvis det her kan medføre et reelt løft, men jeg tror oprigtigt, at der skal mere end en pulje til. Så jeg mener, at vi skal ønske al mulig held og lykke til alle jer socialarbejdere og andre, der skal løse den her opgave, og så må vi bakke dem op så godt, vi kan.

Jeg vil gerne fortsætte derfra, hvor hr. Karsten Hønge slap, og jeg kunne godt tænke mig at høre, hvordan Grønland vil reagere. For jeg opfatter Trumps købstilbud som et paradeforslag, som reelt betyder: I kan godt vænne jer til, at vi kommer med mere militær i Grønland, og vi spørger sandsynligvis ikke om det. Men hvordan vil Grønland reagere på det, og hvad forventer Grønland Danmark gør? Jeg har hørt signalet om, at der skal være mere fællesskab omkring udenrigspolitikken. Det er jeg fuldstændig enig i. Men hvordan vil Grønland reagere, når de kommer og siger: Vi skal jo forsvare vores baser oppe i Pituffik, og derfor er vi nødt til at have f.eks. nogle atomvåben liggende deroppe?

Kl. 22:16

**Anden næstformand (Pia Kjærsgaard):**  
Tak. Værsgo.

Kl. 22:16

**Aaja Chemnitz Larsen (IA):**

Tak. Også tak til hr. Christian Juhl for kommentarerne. Jeg er enig i, at der er behov for flere tiltag – det her må virkelig ikke stå alene – der er behov for flere puljer, når vi snakker om socialområdet.

Hvad angår Trump, er det også interessant at se, hvad der kommer til at ske, når der skal være præsidentvalg i USA til næste år. Kommer han til at gentage sit ønske om at ville købe Grønland? Kommer der til at være en mere intensiv charmeoffensiv fra amerikansk side? Det ved vi sådan set ikke endnu. Jeg tror, det er vigtigt, at det ikke bliver USA, der opruster i Grønland, fordi det tror jeg

kan optrappe hele situationen. Men jeg tror, det bliver vigtigt, at vi i fællesskab finder en god tone i forhold til selvfølgelig at kunne overvåge området bedre, end vi gør i dag, fordi der er omkring Grønland en tilstedeværelse af noget, som vi ikke rigtig kender til. Det har vi sådan set konstateret med Arktisanalysen. Så overvågning og kommunikation tror jeg er noget, man er nødt til at kunne styrke, også for at sikre, at search and rescue bliver bedre i fremtiden.

Kl. 22:17

**Anden næstformand (Pia Kjærsgaard):**  
Hr. Christian Juhl.

Kl. 22:17

**Christian Juhl (EL):**

Tak. Jeg har lige læst en artikel i RÆSON af Peter Viggo Jakobsen, som jeg tror de fleste kender, og som netop advarer imod den kæmpe risiko, der er i øjeblikket, ved at mere militær tilstedeværelse kan betyde, at spiralen vokser i Arktis, og det har i hvert fald ikke været det, som fru Aaja Chemnitz Larsen har talt for. Når vi skal tale Arktis, har det jo været et lavspændingsområde, og det har de fleste partier herinde jo også snakket om vi skal holde fast i. Men hvordan vil den grønlandske regering reagere, når nu amerikanerne sandsynligvis kommer og stiller krav om, at de vil ind i lufthavnene – de vil have adgang for deres militær både i lufthavnene, men også nordpå, med våben? Det tror jeg de gør, og det kan ikke undgås, men hvordan skal vi agere på det, og hvordan vil fru Aaja Chemnitz Larsen anbefale den danske regering at reagere på det?

Kl. 22:18

**Anden næstformand (Pia Kjærsgaard):**  
Værsgo.

Kl. 22:18

**Aaja Chemnitz Larsen (IA):**

Mange tak. Jeg tror rigtig meget på diplomati, jeg tror også, det er vigtigt at holde fast i det som et lavspændingsområde. Samtidig er det vigtigt at holde øje med situationen, også hvis situationen bliver helt anderledes. Hvis vi står med en helt ny virkelighed, er vi også nødt til at agere derudfra. Så vi er sådan set ret pragmatiske omkring det her, men vil virkelig gøre alt, hvad vi kan, for at holde fast i det som et lavspændingsområde.

Jeg tror på, at diplomatiet, også når vi snakker Arktisk Råd, bliver enormt vigtigt. De otte arktiske stater, som jo sådan set ikke drøfter sikkerhedspolitik i Arktisk Råd, er på sigt nødt til at have et forum, tror jeg, til at kunne drøfte nogle af de her ting i, og hvordan vi får nedskaleret hele situationen – f.eks. ved at det politiske system i virkeligheden også taler sammen, fremfor at der opstår mytendannelser omkring hinanden.

Kl. 22:19

**Anden næstformand (Pia Kjærsgaard):**  
Tak. Hr. Søren Pape Poulsen, Det Konservative Folkeparti.

Kl. 22:19

**Søren Pape Poulsen (KF):**

Tak for det, og tak for talen, der også minder os om rigsfællesskabets store værdi for os alle sammen, men også de kæmpe udfordringer, som der jo helt rigtigt er. Nu er det jo mest justitsområdet, jeg har kendt til – af gode grunde – og ordføreren og jeg har haft mange gode drøftelser på området. Jeg kunne ikke drømme om at påstå, at vi var i mål, men jeg vil dog sige, at der er blevet taget mange tiltag ud fra en grønlandsk prioritering, og at vi har haft nogle gode dialoger. Men der er selvfølgelig en kæmpe, kæmpe udfordring.

Nu er det grønlandske retsvæsen og det danske jo meget forskellige – vi er rundet af to forskellige kulturer, hvad det angår – og jeg

kunne ikke et sekund drømme om at sige, at det her ikke handler om store sociale indsatser, bare for at det er sagt. Men hvis vi oplever det, som der bliver berettet om, altså at børn ned til 3 år har kønssygdomme og andet, tæt på os, så tror jeg ret hurtigt vi ville begynde at tale om at få indført strafferammer og tale om straf og konsekvens. Jeg fornemmer jo, at det gryer lidt på Grønland i den retning. Måske kunne ordføreren sige lidt mere om det.

Kl. 22:20

**Anden næstformand (Pia Kjærsgaard):**  
Værsgo.

Kl. 22:20

**Aaja Chemnitz Larsen (IA):**

Mange tak, og jeg vil også kvittere for det gode samarbejde, der har været, da ordføreren var justitsminister. Der blev jo afsat 40 mio. kr., bl.a. til at styrke justitsområdet i Grønland, og ja, vi er ikke i mål, men det er en god start.

Lønningerne er jeg også nødt til at runde. For vi står faktisk i en situation, hvor vi lukker nogle afdelinger ned på forskellige anstalter, fordi vi ikke har folk til at passe på de indsatte eller passe på dem, der er ude i samfundet, og på samme måde kan man sige, at politiet oplever et massivt fastholdelsesproblem, som virkelig er bekymrende. Det er også sådan, at omkring 40 pct. af de indsatte, der er på anstalterne, har været anbragt som børn, og det er jo tankevækkende. For det er jo i virkeligheden folk, der burde have haft en social indsats for mange, mange år siden, men som ikke har fået det, hvilket så giver sig udtryk i noget kriminalitet. Så der er ingen tvivl om, at det forebyggende arbejde er noget af det, som vi i hvert fald vil pege på som en af løsningerne.

Kl. 22:21

**Anden næstformand (Pia Kjærsgaard):**  
Værsgo.

Kl. 22:21

**Søren Pape Poulsen (KF):**

Jeg anerkender fuldt og helt udfordringerne på personalesiden, og det har vi drøftet nogle gange. Men hvor står ordføreren henne i forhold til det at få egentlige strafferammer og at få indført den del i grønlandsk lovgivning? For det er klart, at det set med de kulturelle briller, jeg har, jo har undret mig meget at se den måde, man gør det på. Altså, nogle ville kunne sige, at der hvad angår nogle af de forbrudelser, der bliver begået, bl.a. mod børn, skulle være nogle klarere strafferammer og nogle større konsekvenser.

Kl. 22:22

**Anden næstformand (Pia Kjærsgaard):**  
Værsgo.

Kl. 22:22

**Aaja Chemnitz Larsen (IA):**

Tak, og også tak for gentagelsen, så jeg kan give et mere klart svar. Med hensyn til strafferammer har vi jo sådan set ønsket, at det skal blive debatteret, og det har naalakkersuisut taget til sig og også taget op i en offentlig debat i Grønland. Så holdningen til det i Grønland er begyndt at ændre sig.

Resocialisering synes jeg måske i virkeligheden er mere interessant. For hele vores retssystem er bygget op omkring resocialisering, men der står ikke ét sted i kriminalloven, at man skal have noget behandling. Så hvis man har krænket et barn, ved vi også, at der vil være recidiv, altså det vil sige, at man begår overgreb igen, i nogle sager i hvert fald, hvis det er, at man ikke får behandling. Det giver vi ikke i dag, fordi det er blevet en katebald mellem Grønland og Danmark, med hensyn til hvem der skal betale for det.

Kl. 22:22

**Anden næstformand (Pia Kjærsgaard):**

Tak for det. Så er det fru Susanne Zimmer, Alternativet. Værsgo.

Kl. 22:22

**Susanne Zimmer (ALT):**

Tak for ordet, og tak til ordføreren for en hjerteskerende tale. Det gør altid ondt at høre, når så mange børn bliver ramt så hårdt af overgreb og forsømmelse, så jeg vil gerne takke ordføreren for at tage det op i dag og lægge hovedvægten på det. Jeg synes, det er et rigtig godt sted at sætte ind, for vi kan ikke være bekendt, at vi har børn, der har det så skidt, og det er også børnene, der skal bringe Grønland videre og sikre en bedre fremtid, også for de voksne i Grønland. Så det er meget smukt, og jeg synes, det er meget fornuftigt at sætte et analysearbejde i gang i forhold til at få sat et godt langsigtet arbejde i gang for at få lavet den katastrofefond, og jeg synes også, det er dejligt, at retsvæsenet og politirapporterne er inddraget. Så det har jeg stor tiltro til kommer til at betyde noget.

Mit spørgsmål går så på: Kan ordføreren forestille sig noget andet, vi kan tilbyde fra Danmarks side ud over måske penge, som kunne støtte op om den udvikling, der er i gang i Grønland?

Kl. 22:24

**Anden næstformand (Pia Kjærsgaard):**

Værsgo.

Kl. 22:24

**Aaja Chemnitz Larsen (IA):**

Tak for spørgsmålet, og også mange tak for kommentarerne. Noget af det, jeg tænker Danmark kan være med til at støtte op omkring, er uddannelse. Vi har jo 500-600 grønlandske studerende, og jeg tror rigtig meget på, at det, når vi snakker socialpolitik, så handler om at løfte bunden, og der tror jeg virkelig, at uddannelse er et af områderne. Jeg så sådan set gerne, at vores unge, ud over at de selvfølgelig også skal være gode til grønlandsk, fik bedre danskundskaber og matematikundskaber. For det åbner altså bare nogle døre, når man kan flere forskellige sprog, til, at man kan tage sig en uddannelse.

Jeg tror også, det er enormt sundt, når man kommer fra et land som Grønland, at man kommer ud fra Grønland og ser sit eget land i et andet perspektiv, for jeg tror, det giver et udsyn og en anden forståelse af, hvordan hele verden hænger sammen. For man kan hurtigt have en tendens til at lukke sig lidt om sig selv. Jeg synes også, der er en tendens til i dele af grønlandsk politik, at man lukker sig mere om sig selv frem for egentlig at se på, at der er en spændende verden ude omkring en. Mulighederne for at dygtiggøre sig og gøre sig umage synes jeg skal være nogle endnu vigtigere værdier i Grønland i fremtiden, for jeg synes desværre ikke, det har fået den opmærksomhed, som det også bør have.

Kl. 22:25

**Anden næstformand (Pia Kjærsgaard):**

Fru Susanne Zimmer, værsgo.

Kl. 22:25

**Susanne Zimmer (ALT):**

Tak for svaret. Jeg synes, det giver meget god mening at satse på uddannelse, ligesom vi også gør alle andre steder. Mit spørgsmål går så på: Er der nogle udfordringer i forhold til at udvikle de ting, der er i gang, og de uddannelsessystemer, der er i gang? Tak.

Kl. 22:25

**Anden næstformand (Pia Kjærsgaard):**

Værsgo.

Kl. 22:25

Kl. 22:28

**Aaja Chemnitz Larsen (IA):**

Tak. Det er sådan, at den tidligere regering har lavet en strategi for uddannelse og forskning i Arktis, og det gælder også for grønlandske studerende i Danmark. Der har man lavet nogle tiltag, hvor man prøver at se, om man kan støtte de grønlandske studerende i Danmark bedre, f.eks. med noget danskundervisning. Så vidt jeg ved, har der ikke været nogen søgning på det. Så det har måske også noget at gøre med at tilpasse det til behovet, frem for at man laver en pulje og så sidder ved et skrivebord i et eller andet ministerie og tænker: Det var også en god idé. Der skal man måske ud at snakke med folk i stedet for. Men frafaldet blandt grønlandske studerende i Danmark er dobbelt så højt, som det er for danske studerende. Så det synes jeg i hvert fald vil være et godt område at sætte ind på.

Kl. 22:26

**Anden næstformand (Pia Kjærsgaard):**

Tak for det. Hr. Jens Rohde, Radikale Venstre.

Kl. 22:26

**Jens Rohde (RV):**

Jeg vil også gerne benytte lejligheden til at sige tak for en rigtig god tale. Jeg vil så vende mig mod det udenrigspolitiske. Det er jo altid taknemmeligt, når man har sådan en amerikansk præsident, der opfører sig som en klovn, hvilket han jo vitterlig har gjort i den her sammenhæng, at more sig lidt over det og i øvrigt glæde sig over, at der kommer fokus på den udenrigspolitiske situation og de arktiske strategiske interesser. Det kan man altid le lidt af. Men det skygger lidt for en ret alvorlig situation, for vi, der har en veneration for Rusland – ikke Putin, men Rusland – kan jo også konstatere, at der er en debat i Rusland om de arktiske interesser, som udvikler sig fra det såkaldte IP-liberalistiske spor, nemlig det folkeretlige og forhandlingsagtige, til en mere patriotisk tilgang, hvor man investerer voldsomt militært og påberåber sig retten til også uden for landets grænser at forsvare sine interesser med militære midler. Det samme gør sig gældende i Kina i disse år.

Når man så tager hele den smeltedigel af de forskellige interesser, kunne jeg godt tænke mig at spørge fru Aaja Chemnitz Larsen, om hun mener, at det er realistisk, at vi kan holde det arktiske område som lavspændingsområde i de kommende år.

Kl. 22:27

**Anden næstformand (Pia Kjærsgaard):**

Værsgo.

Kl. 22:27

**Aaja Chemnitz Larsen (IA):**

Mange tak for spørgsmålet. Det er et supergodt spørgsmål, og jeg tror, der er rigtig mange rundtomkring og også forskere, som stiller sig selv det spørgsmål. Det er sådan set også derfor, at jeg tror, at man er nødt til at have diskussionen, for vi kan jo lige pludselig stå i en helt ny virkelighed. Jeg tror, det er vigtigt, at folk i Grønland ved noget mere om den måde, som Kina agerer på rundtomkring i verden, bl.a. i Afrika. Jeg tror, at Grønland også skal vide noget mere om det udenrigspolitiske, og at vi skal have noget mere forskning i Grønland forankret i Grønland. Det kunne være med til at sikre, at man træffer nogle mere faktabaserede beslutninger, end vi gør i dag.

Vi har faktisk et helt konkret forslag til, hvordan man kunne få forankret noget viden i det her arktiske forskningshub, som man går i gang med at lave i Grønland – måske som en del af Grønlands Universitet – så man netop får skabt noget mere viden, som man så også kan give til det politiske system, så der forhåbentlig kan blive truffet nogle beslutninger på et lidt bedre grundlag end det grundlag, vi træffer dem på i dag.

**Anden næstformand (Pia Kjærsgaard):**

Hr. Jens Rohde.

Kl. 22:28

**Jens Rohde (RV):**

Tak for det meget nuancerede og gode svar. Men kan fru Aaja Chemnitz Larsen måske elaborere en lille smule på, hvilke forventninger man så har til det danske Folketing, den danske regering, i forhold til udmøntningen af den arktiske strategi?

Kl. 22:29

**Anden næstformand (Pia Kjærsgaard):**

Værsgo.

Kl. 22:29

**Aaja Chemnitz Larsen (IA):**

Konkret udløber strategien for Arktis inden længe, nemlig til næste år, og noget af det, vi gerne ser, er en maksimal inddragelse af Grønland, ikke kun af naalakkersuisut, men selvfølgelig også her i Folketinget og i Inatsisartut, det grønlandske parlament, så man ligesom har en fælles linje vedrørende, hvad vi gerne vil om 10-12 år. Det er da enormt vigtigt at få drøftet, så det ikke bare bliver ovre i Udenrigsministeriet, at man sidder og laver en arktisk strategi. Så vi vil rigtig gerne tage et initiativ til at skabe en ramme for den diskussion. Men et fortrolighedsrum tror jeg også bliver enormt vigtigt at få styrket. Vi ser det på det forsvarspolitiske område, og jeg håber, at vi også kan få styrket dialogen mellem Grønland og Danmark på det udenrigspolitiske område.

Kl. 22:29

**Anden næstformand (Pia Kjærsgaard):**

Tak. Så er det hr. Niels Flemming Hansen, Det Konservative Folkeparti. Værsgo.

Kl. 22:30

**Niels Flemming Hansen (KF):**

Mange tak, og tak for en meget hjertevarm tale fra ordføreren – det var spændende at høre om. Der er jo ikke nogen i salen, der efterhånden er i tvivl om min interesse for Arktis og frem for alt vores militære situation deroppe. Samtidig ved jeg jo, at ordførerens egen datter aftjener værnepligt i Danmark. Efter jeg har lært dig at kende, har vi jo snakket om det nogle gange. Samtidig bliver der talt om udsatte børn og unge og manglende uddannelser osv.

Ville det være interessant at kigge på, hvorvidt man i stedet for at have en afprøvning til værnepligten lod folk trække lodnumre og havde en decideret værnepligt i Grønland?

Kl. 22:30

**Anden næstformand (Pia Kjærsgaard):**

Jeg bliver nødt til at sige, at man ikke tiltaler med du, I eller jeres. Man taler i tredje person. Sådan er det.

Værsgo.

Kl. 22:30

**Aaja Chemnitz Larsen (IA):**

Mange tak. IA ser sådan set gerne, at man i hvert fald har en drøftelse af, om man skal udvide værneretten. Og jeg synes, man skal holde fast i værneretten i forhold til Grønland, frem for værnepligten. Det er sådan, at i dag kan man netop komme til forsvarets dag – informationsdag – og så har man mulighed for at byde ind på, at man gerne vil aftjene værnepligten i Danmark. Jeg så meget gerne, at der var en værnepligtsuddannelse i Grønland. Det kunne være i Kangerlussuaq, det synes jeg ville være rigtig oplagt. Og en af mine favorithistorier, som jeg har fortalt et par gange, også i Forsvarsud-

valget, var jo, at forsvaret tog til Grønland og konstaterede, at der var meget koldt, og at der var brug for nogle lange underbukser. Det var sådan konklusionen på den her øvelse. Og der tænkte jeg, at der kan man da bruge den viden, vi har i Grønland om, hvordan det er at agere i et arktisk miljø. Det vil vi i hvert fald rigtig gerne være med til at bidrage til.

Kl. 22:31

**Anden næstformand (Pia Kjærsgaard):**

Værsgo.

Kl. 22:31

**Niels Flemming Hansen (KF):**

Tak. Og man må også erkende, at på de møder er behovet for cold weather training opstået. Det snakker de alle sammen om, så det ville jo være en fremragende løsning. Tak.

Kl. 22:32

**Anden næstformand (Pia Kjærsgaard):**

Værsgo.

Kl. 22:32

**Aaja Chemnitz Larsen (IA):**

Helt sikkert. Flere øvelser, også lokalt, så det ikke kun bliver i Nuuk, men at det bliver rundtomkring, fordi search and rescue sker i hele Grønland. Står vi i en situation, hvor der skulle blive oprustet fra andre sider, så er det også vigtigt, at vi får trænet rundtomkring, også med det lokale beredskab. Tak.

Kl. 22:32

**Anden næstformand (Pia Kjærsgaard):**

Tak for det. Så er der ikke flere spørgsmål, så derfor er det slut. Tak til ordføreren. Den næste ordfører er fru Aki-Matilda Høegh-Dam. Værsgo.

Kl. 22:32

(Ordfører)

**Aki-Matilda Høegh-Dam (SIU):**

Tak. Danmarks kolonihistorie handler om militær, hele retssystemet, alle domstolene, hele ordensmagten, hele politiet, hele udenrigspolitikken, kontakten til omverdenen. Men det er os her i salen, der har det sidste ord, det er os, der bestemmer over disse ting og mere til. Hvornår har du sidst tænkt over, hvilken effekt disse ansvarsområder har for dine medborgere i Grønland – de danske statsborgere i Grønland? Danmark har ikke gjort andet, end hvad Danmark har ment var bedst. Ja, kolonitiden er jo forbi. Det er jeg også ofte blevet fortalt, men har så fået at vide, at jeg hellere skulle snakke om realiteterne i stedet. Så lad os snakke om realiteter.

Det er 300 år siden, Grønland blev en koloni i Danmark. Det er 66 år siden, at Grønland ved en folkeafstemning i Danmark blev en del af det danske kongerige. Det er 40 år siden, at man indførte hjemmestyre. Og i år er det også 10 år siden, man indførte selvstyret i Grønland. Jeg blev født i 1996, altså da hjemmestyret var 17 år, og jeg var 12 år gammel, da vi fik selvstyret. Men alligevel oplever jeg som ung grønlænder og nu som folketingsmedlem stadig kolonitidens efterslæb. Vi er jo på godt og ondt et produkt af kolonitiden. For selv om det ikke var mig, der var statsborgerskabsløs som min brors far, da han blev født, og selv om det var mig, der var den første årgang, som ikke gik i segregerede skoler som mine forældre, mine søskende, ja, som hele min familie gjorde, er jeg alligevel vokset op med eftervirkningerne af kolonitiden. For uanset hvor meget man benægter fortiden, er det med til at forme vores fremtid.

I statsministerens åbningstale blev der snakket om tillid, og det fik mig til at tænke på, hvor vigtig den tillid er, hvor vigtig den er at have for sit land, for sit folk og demokratiet. Men hvordan opbygges

denne tillid? Desværre ikke gennem den kolonisering, som har ført til fødestedskriterier, lønforskelle på baggrund af geografisk etnicitet, social ulighed, strukturel afmagt og assimilation. Nej, desværre er dette den mørke side af den fælles historie, vi har. Og tilliden til den danske stat blev desværre svækket gennem tiden for de danske statsborgere, der nu bor i Grønland, for os grønlændere, og nu er det vores tid til at opbygge den tillid. Derfor håber jeg, at vi alle husker på vores fælles ansvar for Grønland, når vi de næste år her fra salen kommer til at arbejde for at skabe større tryghed såvel som tillid. For det er ikke kun os, de grønlandske mandater, det er vores alle sammens ansvar herinde.

Grønland er jo på vej mod selvstændighed, hvilket enten kan styrke eller svække samarbejdet med Danmark, alt efter hvordan vi også opfatter denne rejse. Det er nu op til os sammen at vælge, om den svækkede tillid, der var og er mellem Danmark og Grønland, skal forbedres, eller om vi yderligere skal skabe afgrund. Jeg tror nemlig på, at vi kan gøre det bedre, for selv om jeg i princippet ikke ønsker, at Grønland skal have to folketingsmandater i fremtiden, netop fordi jeg tror på, at Grønland skal have højhedsret over landet, vil jeg gerne bruge mit mandat nu på at styrke den svækkede tillid og skabe grobund for et reelt ligeværdigt samarbejde mellem Danmark og Grønland i fremtiden.

Kl. 22:37

Det starter med en anerkendelse af vores fælles forhistorie på godt og ondt, det starter med en undskyldning. Den danske stat har haft en afgørende rolle i det eksperiment med grønlandske børn i 1950, som modsat intentionen har gjort alvorlig skade på rigtig mange mennesker, og det er kun et enkelt område. For det gik galt på mange andre områder på trods af de gode intentioner. Men den undskyldning fortjener de overlevende fra eksperimentet, således at vi fra Grønland fortjener at vide, at vi som folk er værdige nok til at modtage den undskyldning. Det kræver tillid, også fra den danske stats side, en tillid til, at Grønland ønsker dette, og det skal have baggrund i de rigtige intentioner. Det drejer sig om dem, som har oplevet at blive skadet af kolonimentaliteten, ved at det er gået ud over familierelationer, har ført til forøget vold, alkohol- og stofmisbrug, der desværre er ført videre til de næste generationer, til os.

Tiden er ikke kommet til at vende den anden kind til, men til at vi alle tager ansvar for at bygge et reelt, ligeværdigt forhold op på ny, så vi sammen kan skabe det samarbejde, som man jo påstår rigsfællesskabet er bygget på. Og jeg håber, at I vil med mig på denne rejse, for Danmark har i dag stadig ansvaret på 30 områder i Grønland – ofte glemt, lagt til side, negligeret, men som ikke desto mindre er med til at skabe en ulighed. Og vi ved, at ulighed skaber mistillid, så lad os bygge tilliden op på ny.

Politiets prioritet i Danmark er nu et politisk emne, hvilket er godt, men jeg bliver ærlig talt lidt træt, for jeg mindes, at man i Grønland har kæmpet i årtier for lighed, ikke bedre vilkår end andre, men for lighed, for politiet og deres lønvilkår, men hvorfor skal det tage så lang tid? Har man simpelt hen været ligeglade med de danske statsborgere i Grønland. Det er tid til ændring! Der skal tilføres midler til at modernisere politivæsenet som den danske stats anliggende, idet det overhovedet ikke ligger på samme niveau som i resten af rigsfællesskabet.

Danske statsborgere i Grønland, jeg, os, skal ikke længere diskrimineres. Uanset hvor du kommer fra, skal du som dansk statsborger have samme lønvilkår. Det gælder desværre ikke kun politiet, men også i fængslerne og anstalterne og på mange andre områder. Det er simpelt hen så udansk, og jeg synes, det er en stor udfordring for vores fællesskab: Det grønlandske beredskab Sisaks besparelser er helt ude af proportioner; flere års forsinkede grønlandske søkort, som er essentielle; manglende oprydning af grønlandske militæranlæg, der er godkendt af Danmark; der er bygget et fantastisk flot fængsel i Nuuk, mens andre er ved at forfalde; manglende ansatte; besparelser;

forringelser; og fornægtelse. Der er så mange ting, at jeg ikke kan opremse dem alle sammen på 10 minutter.

Kl. 22:43

Men der er lys for enden af tunnelen, for jeg tror virkelig, at vi kan gøre det bedre. Bare her på det seneste har Grønland modtaget hjælp med det samme, når der er sket naturkatastrofer eller noget, der var menneskeskabt. Jeg vil også gerne sige tak til regeringen for straks at hjælpe Grønland i forhold til den ulykkelige situation, vi har oplevet med hensyn til Tasiilaq. Jeg vil gerne sige tak for den anerkendelse af Grønlands ønske om større selvbestemmelse, for denne tilgang bringer håb, den skaber tillid, en tillid, som vi har manglet.

Det er jo vigtigt at præcisere, at vi som grønlændere ønsker større selvbestemmelse, men det betyder ikke nødvendigvis, at vi vil tage afstand fra Danmark, tværtimod, for vi ønsker ikke at bekriige hinanden, men at styrke hinanden. Det er nærmere et ønske om at samarbejde med flere lande i en globaliseret verden, hvor vi sammen med Danmark kan stå som parter i et reelt ligeværdigt fællesskab og som de to ligeværdige stater. Det er det, vi drømmer om. Uanset hvad er det blodets bånd, der knytter os til Danmark, og derfor vil den fremtidige grønlandske stat i langt højere grad have stærke og varme relationer til den danske stat uanset selvstændighed. Men det indebærer også, at vi nu i salen retter op på den ulighed og gør samarbejdet mere ligeværdigt. Det er tid. Så lad os rette op på mistilliden. Tak skal I have.

Kl. 22:42

**Anden næstformand (Pia Kjærsgaard):**

Tak for det. Der er et par bemærkninger. Hr. Thomas Danielsen, Venstre.

Kl. 22:42

**Thomas Danielsen (V):**

Tak for ordførerens markante og stærke tale, tror jeg, jeg vil kalde den. Jeg hæftede mig selvfølgelig ved, at ordføreren efterlyser en undskyldning, ligesom statsministeren undskyldte over for godhavnsdrengene. Ordføreren efterlyser en undskyldning. Men jeg kunne godt tænke mig måske at få præciseret, om ordføreren mener, at det er den ansvarlige ressortminister, altså statsministeren, der bør give den her undskyldning.

Kl. 22:43

**Anden næstformand (Pia Kjærsgaard):**

Værsgo.

Kl. 22:43

**Aki-Matilda Høegh-Dam (SIU):**

Jeg mener, at det er personen, der kan snakke på vegne af den danske stat, der skal give undskyldningen i dette tilfælde – ja.

Kl. 22:43

**Anden næstformand (Pia Kjærsgaard):**

Hr. Thomas Danielsen.

Kl. 22:43

**Thomas Danielsen (V):**

Men i forhold til den tillid, som ordføreren taler om i talen, skal det så forstås på den måde, at ordføreren, som jo repræsenterer en stor del af den grønlandske ungdom, ikke vil have tillid til en statsminister, som ikke kommer med en undskyldning?

Kl. 22:43

**Anden næstformand (Pia Kjærsgaard):**

Værsgo.

**Aki-Matilda Høegh-Dam (SIU):**

Det handler jo ikke om, hvad jeg synes. Det handler om, hvilken følelse man står tilbage med, når nogen ødelægger en tillid, som man skulle have haft til den, man var tættest på. Og jeg tror på, at vi kan opbygge den tillid, hvis vi skal have et reelt ligeværdigt samarbejde, som vi jo går rundt og snakker om herinde på Borgen. Det synes jeg vi kan gøre uden at snakke om, at jeg personligt skulle nære mistillid.

Kl. 22:44

**Anden næstformand (Pia Kjærsgaard):**

Tak. Så er det hr. Morten Messerschmidt, Dansk Folkeparti.

Kl. 22:44

**Morten Messerschmidt (DF):**

Jeg er sikker på, at ordføreren kender det gamle Kierkegaardcitater om, at livet skal leves forfra, men forstås bagfra. Og sådan gælder det jo også ofte med et lands, med et folks historie: At når man kigger tilbage med nutidens briller, er der begået fejl og urimeligheder. Det gælder f.eks. over for kvinder, som først fik stemmeret i 1907 til kommunalvalg og i 1915 til folketingsvalg; over for religiøse minoriteter, som i Danmark lige efter middelalderens afslutning heller ikke havde de samme privilegier som kristne osv.

Så der er urimeligheder, vi ikke ville gentage i dag. Men det, jeg ikke forstår ved ordførerens tale, er, hvorfor hun bruger fortiden til at ville fratage fremtidens generationer af grønlændere de privilegier, som ordføreren selv har nydt godt af. Som jeg forstår det, er ordføreren født i Hillerød, har læst på Københavns Universitet, har stillet op i en konkurrence, der hedder Miss Danmark, og altså har nydt godt af det, der er Danmark. Hvis ordføreren så inkarneret gerne vil have, at Grønland skal være selvstændigt, hvordan kan det så harmonere med, at hun har nydt godt af de frugter, der er Danmark? Og hvorfor må den generation, som hun skal sætte i verden, og generationerne derefter ikke også nyde de samme frugter?

Kl. 22:45

**Anden næstformand (Pia Kjærsgaard):**

Værsgo.

Kl. 22:45

**Aki-Matilda Høegh-Dam (SIU):**

Jeg ved ikke, om det – når man snakker om at blive en stat, eller når man snakker om selvstændighed – ender med at give et eller andet indtryk af, at vi faktisk bare vil lukke os af fra Danmark og resten af omverdenen. Her er det vigtigt at pointere, at jeg er enig med ordføreren i det, han siger, om, at vi bliver nødt til at kende vores fortid for at kunne udforme vores fremtid. Og det er netop også det, jeg bygger min tale på. For ved at fornægte og benægte kommer vi heller ikke videre.

Der er en grund til, at der er kommet en stor mistillid. Der er en grund til, at der er kommet en stor vrede. Og hvis vi faktisk skal kunne skabe en grobund for et reelt ligeværdigt samarbejde mellem Danmark og Grønland, går det altså ikke, at man bliver ved med at sige, at de ting ikke har været reelle.

Kl. 22:46

**Anden næstformand (Pia Kjærsgaard):**

Hr. Morten Messerschmidt.

Kl. 22:46

**Morten Messerschmidt (DF):**

Jeg kender ikke nogen, der ikke anerkender, at tingene var, som de var. Jeg kunne næsten tænke mig at spørge, om ordføreren kender nogen, for så synes jeg da, at vi skal have navnene frem. Jeg tror, at

alle anerkender, at fortiden var, som den var, og vi vil gerne skabe en lysere fremtid.

Det, jeg bare ikke forstår, er, om ordføreren med den selvstændighedstanke og det sværmeri, som hun tilsyneladende er eksponent for i Grønland, så forestiller sig, at man kan tilbyde de samme sociale, uddannelsesmæssige, arbejdsmarkedsmæssige fordele for de fremtidige generationer, som ordføreren selv har nydt godt af.

Kl. 22:47

**Anden næstformand (Pia Kjærsgaard):**

Værsgo.

Kl. 22:47

**Aki-Matilda Høegh-Dam (SIU):**

Det er ikke noget, jeg bare mener; det er noget, jeg ved. Jeg ved, at hvis vi reelt vil være en del af verdensordenen og lave reelle samarbejder med flere lande end kun Danmark, men hvor Danmark også er inkluderet, så skal vi også kunne have lov til at komme her. Men hvis du ikke vil have, at vi skal stoppe her, så er det også fint, for vi kan åbne op for resten af verden, herunder EU og Norden, som vi allerede har aftaler med.

Kl. 22:47

**Anden næstformand (Pia Kjærsgaard):**

Jeg siger det bare med meget mild stemmeføring, for mange er nye, men vi skal ikke sige du, vi skal tiltale i tredje person herinde.

Nu er der faktisk en del ekstra spillere, kan jeg se. Den næste er fru Aaja Chemnitz Larsen. Værsgo.

Kl. 22:47

**Aaja Chemnitz Larsen (IA):**

Mange tak. Også tak for ordførertalen og tillykke med den første tale, også her fra IA. IA er jo helt enige i det med et ligeværdigt partnerskab. Det så vi jo sådan set gerne der var. Og vi har også tidligere fremsat et beslutningsforslag her i Folketinget netop om eksperimentbørnene, hvor der også var en ret stor opbakning. Jeg ved også, at statsministeren vil give en undskyldning senere. Men det er jo sådan set naalakkersuisuts beslutning, at man gerne vil have en undersøgelse først. Så det er jo ikke, fordi det er Folketinget, der er en hindring for, at man kan give en undskyldning, men det er sådan set, fordi man vil have undersøgelsen på plads først.

Noget, jeg gerne vil spørge lidt ind til, er i forhold til SISAK, for det er faktisk ikke rigtigt, at der er tale om besparelser, men det drejer sig om, at man gerne vil styrke politiets flåde af både rundtomkring i Grønland, bl.a. i Tasiilaq, og det synes vi sådan set fra IA's side er en rigtig god ting. Så jeg kunne godt tænke mig at høre ordføreren uddybe, hvad det er for nogle besparelser, som ordføreren taler om.

Kl. 22:48

**Anden næstformand (Pia Kjærsgaard):**

Værsgo.

Kl. 22:48

**Aki-Matilda Høegh-Dam (SIU):**

Her er der tale om menneskeliv, for i farlige have, som rigtig mange af vores grønlandske folk bruger størstedelen af deres tid på, er det vigtigt, hvis der sker ulykker, og hvis der er store storme, at uanset vejr, og uanset hvor stort et skib er, der eventuelt synker, så skal man kunne komme hen og redde folk. Nu vil man skifte de store kuttere – som kan sejle i storme og uvejr og trække tunge skibe op af vandet – ud med mindre og hurtigere både, fordi man vil effektivisere. Det er jeg sådan set også meget enig i. Problemet er bare, at man også skal have det ene, hvis man skal have det andet. På samme måde som

vi ikke bare kan sige, at fordi vi skal have flere læger, så smider vi sygeplejerskerne ud. Den går bare ikke.

Kl. 22:50

**Anden næstformand (Pia Kjærsgaard):**

Værsgo, fru Aaja Chemnitz Larsen.

Kl. 22:50

**Aaja Chemnitz Larsen (IA):**

Mange tak. Det er jo helt rigtigt, at der netop ofte er rigtig dårligt vejr i Grønland, og der er behov for search and rescue, hvor det både er forsvaret og politiet. Det er jo sådan set politiets egen faglige vurdering, at der er behov for nogle hurtigere både, så man hurtigere kan komme ud, og det synes jeg sådan set også er vigtigt at respektere. Så jeg ser det sådan set ikke som en besparelse, men som en modernisering. Så jeg tænker, at det også er vigtigt at respektere de holdninger, der er hos politiet selv og hos de kontaktpersoner, der er i beredskabet i Grønland.

Kl. 22:50

**Anden næstformand (Pia Kjærsgaard):**

Tak, og værsgo.

Kl. 22:50

**Aki-Matilda Høegh-Dam (SIU):**

Det er sjovt, at man nævner kontaktberedskab, altså kontakt hos beredskabet, for det er nemlig dem, jeg har konsulteret, inden jeg tog det op til valget. Det er nemlig dem, der arbejder for kutterne og arbejder for bådene, der mener, at det er bekymrende og et problem. Det er også, fordi de her mindre både skulle være planlagt til at komme op på land, fordi de ikke kan klare de store uvejr. Men det er jo der, vi har brug for hjælp. Det kan koste menneskeliv.

Kl. 22:51

**Anden næstformand (Pia Kjærsgaard):**

Tak. Hr. Uffe Elbæk, Alternativet.

Kl. 22:51

**Uffe Elbæk (ALT):**

Det er faktisk ikke et spørgsmål, men bare en tilkendegivelse. Jeg bliver virkelig emotionelt påvirket af at høre den ordførertale, på samme måde som jeg blev det, da ordføreren fra IA var oppe og fortælle. Altså, det er det, at der pludselig bliver den stemme i det her Folketing, i det her rum, hvor man får fornemmelsen af, at vi er så mangfoldige i Folketinget, og at der er mange stemmer her.

I sætter ord på en virkelighed, som jo ikke er vores – os, som bor i Danmark – men alligevel har vi den dybe relation, som bliver materialiseret, når vi hører det her indlæg. Så jeg har simpelt hen fra hjertet lyst til at sige tak.

Kl. 22:52

**Anden næstformand (Pia Kjærsgaard):**

Tak. Og værsgo.

Kl. 22:52

**Aki-Matilda Høegh-Dam (SIU):**

Jeg kan ikke sige andet end: Qujanaq.

Kl. 22:52

**Anden næstformand (Pia Kjærsgaard):**

Hr. Søren Espersen, Dansk Folkeparti.

Kl. 22:52

**Søren Espersen (DF):**

Jeg kan kun tale på vegne af Dansk Folkeparti, som p.t. er et rimelig lille parti – det arbejder vi på at få ændret. Men jeg kan sige til



ordføreren, at en undskyldning aldrig nogen sinde kommer til at ske, så længe Dansk Folkeparti har det mindste at skulle afgøre her i salen. Det naturlige spørgsmål er jo: undskyld for hvad?

Altså, jeg mener, at Grønland og det grønlandske folk bør være lykkelige over, at det var Hans Egede, der sejlede ind i Godthåbsfjorden i 1721, og at Grønland ikke kom til at blive en del af USA. Der tror jeg nu nok, at inuitterne i Canada og USA ser med stor misundelse på den måde, hvorpå samarbejdet mellem Danmark og Grønland er foregået, og det gode venskab de to lande imellem. Der er vel ikke en familie på Grønland, som ikke har dansk blod i årene – sådan er det. Vi betragter grønlænderne som landsmænd og har altid gjort det, og så skal man høre sådan en meget hadefuldt tale fra ordføreren. Jeg synes, det er sørgeligt. Jeg troede egentlig, at den slags forsvandt med Aleqa Hammond. Nu forstår jeg, at vi skal have en slags forsoningskommission, ligesom de havde i Sydafrika, og jeg synes simpelt hen, det er at gå for vidt – det er over strengen, det er en fornærmelse. Jeg synes, at man fra Grønlands side burde være taknemlig og udtrykke taknemlighed over for det danske folk og skiftende danske regeringer, som i den grad har taget Grønland til sig, også med stor varme og kærlighed.

Så en undskyldning herfra kommer aldrig til at ske.

Kl. 22:54

**Anden næstformand (Pia Kjærsgaard):**

Værsgo.

Kl. 22:54

**Aki-Matilda Høegh-Dam (SIU):**

Jamen jeg er da ked af, at hr. Søren Espersen mener, at jeg som Grønlands repræsentant ikke har en forståelse for, hvad det grønlandske folk føler omkring den historie, der har været, fordi man måske har været meget bedre end andre kolonisatorer.

Så hvis det er sådan, at man en dag skulle få en kæreste og han kun giver en lussinger og siger, at han jo ikke tæsker en, og det er der andre, der gør, så skal man måske bare finde sig i det. Nej, der er faktisk nogle ting, man bliver nødt til at kunne sige undskyld for for at komme videre. Det er ikke en hadefuldt retorik; det er faktisk for at komme videre, for at vi faktisk kan opbygge et reelt samarbejde.

Kl. 22:54

**Anden næstformand (Pia Kjærsgaard):**

Hr. Søren Espersen.

Kl. 22:54

**Søren Espersen (DF):**

Jamen så leger vi det. Men så lad os gå ind og være praktiske, og så må man fortælle os her og nu: Hvad er det, vi skal sige undskyld for til det grønlandske folk, som jo er et halvt dansk folk, og som har forbindelser på kryds og tværs på alle mulige forskellige måder? Hvad er det, vi skal sige undskyld for? Og hvem er det, der skal sige undskyld? Skal det være statsministeren? Det ville virke meget, meget akavet, at statsministeren skulle sige undskyld for noget, der ikke engang startede i 1721, men som går helt tilbage til det dansk-norske vikingerige. Allerede fra det tidspunkt, altså i tusind år, har der været den samhørighed mellem Danmark og det grønlandske folk. Og jeg er meget chokeret over den tale, der kom herfra i dag.

Men hvad er det, vi skal sige undskyld for? Lad os så få en liste over det. Så kan jeg måske for en gangs skyld tage det her alvorligt, selv om jeg slet ikke havde forestillet mig, at jeg skulle det, men så kan vi forholde os til noget. Hvad er det, undskyldningen skal gå ud på?

Kl. 22:55

**Anden næstformand (Pia Kjærsgaard):**

Tak. Og værsgo.

Kl. 22:55

**Aki-Matilda Høegh-Dam (SIU):**

Så giver man mig 30 sekunder til at opremse noget, der dækker 300 års kolonihistorie. Nej, sådan skal det jo ikke fungere. Altså, der er rigtig mange ting i det her. Lad os bare komme i tanke om, at det faktisk ikke er mere end en eller to generationer siden, at der var mange, der ikke engang havde borgerskab eller rettigheder, eller at de landsmænd, som du kalder dem nu, stadig er diskrimineret i forhold til lønvilkår på grund af etnicitet og herkomst. Og lad os så komme videre derfra, lad os stoppe med at snakke om det, men lad os bygge en fælles fremtid.

Kl. 22:56

**Anden næstformand (Pia Kjærsgaard):**

Man tiltaler stadig væk ikke hinanden med du.

Vi går videre til fru Susanne Zimmer, Alternativet. Værsgo.

Kl. 22:56

**Susanne Zimmer (ALT):**

Tak for ordet. Jeg vil så modsat hr. Søren Espersen sige, at jeg har stor respekt for dine ønsker, og i Alternativet bakker vi op om en undskyldning til det grønlandske folk. Tak.

Kl. 22:57

**Anden næstformand (Pia Kjærsgaard):**

Værsgo.

Kl. 22:57

**Aki-Matilda Høegh-Dam (SIU):**

Jeg har ikke andet at sige end qujanaq.

Kl. 22:57

**Anden næstformand (Pia Kjærsgaard):**

Hr. Christian Juhl, Enhedslisten.

Kl. 22:57

**Christian Juhl (EL):**

Jeg vil til gengæld sige tak for talen, og jeg vil give Morten Messerschmidt ret i, at der er urimeligheder i historien; ting, vi skulle have gjort anderledes. F.eks. ville jeg, hvis jeg var DF'er, have gjort meget anderledes og stemt imod hjemmestyreløven og stemt imod selvstyreløven. At påstå, at vi skulle sætte Grønland under administration, når der er problemer – det er fejl i historien, som DF burde have overvejet at gøre anderledes. Det kan de jo rette op på ved netop også at være med til at finde nogle konstruktive løsninger, hr. Søren Espersen.

Så er der børnesagen, som vi har snakket om – alle har set filmen om de tvangs fjernede børn fra Grønland – og som er til debat, og som statsministeren har sagt ja til at vi kigger på. Den er lige så vigtig som godhavnsdrengenes sag. Og derfor er det vigtigt, hr. Søren Espersen, at vi kan sige undskyld, når den danske stat har gjort et overgreb på konkrete mennesker. Det er hamrende vigtigt, og derfor vil jeg sige, at det er helt okay at nævne det i Folketinget. Og jeg tror, der er stor opbakning til regeringen i forhold til at se på den her sag.

Men jeg er enig med fru Aaja Chemnitz Larsen om, at det er rigtig fornuftigt, at vi siger: Der er en rapport undervejs, lad os se, hvad den indeholder, og lad os så reagere ud fra den. Jeg tror, at konklusionen bliver den, vi alle sammen tror.

Kl. 22:58

**Anden næstformand (Pia Kjærsgaard):**

Værsgo.

Kl. 22:58

Kl. 23:01

**Aki-Matilda Høegh-Dam (SIU):**

Tak for kommentaren. Jeg synes også, det er rigtig vigtigt, at vi kigger på det med børn, og derfor er det også vigtigt, at vi har fået det italesat. Det var sjovt nok også sådan, at jeg og det andet grønlandske folketingsmedlem lærte hinanden at kende. Vi kæmpede for børns rettigheder i Grønland. Så det er med stor glæde, at vi kan snakke om, hvordan vi løser problemerne sammen.

Kl. 22:59

**Anden næstformand (Pia Kjærsgaard):**

Så er det igen hr. Christian Juhl. Værsgo.

Kl. 22:59

**Christian Juhl (EL):**

Tak for det. Jeg har også en stor interesse i Grønland og Danmarks udenrigspolitik og den lidt specielle situation, vi har med Arktis. For jeg synes, at vi har brug for at samles om det. For det første er det jo Grønland, der giver Danmark adgang til overhovedet at være en stat i arktisk sammenhæng og dermed også mulighed for at føre politik. Jeg er også rigtig glad ved, at det er Grønlands repræsentanter, der ofte taler rigsfællesskabets sag. Men det er vigtigt at diskutere, hvordan vi sikrer lavspænding i Arktis og også i Grønland. For jeg tror på, at amerikanerne har stor lyst til at være i lufthavnene og mange andre steder i Grønland.

Kl. 23:00

**Formanden (Henrik Dam Kristensen):**

Ordføreren, værsgo.

Kl. 23:00

**Aki-Matilda Høegh-Dam (SIU):**

Mange tak for kommentaren. Jeg mener også, det er vigtigt i en mere global verdensorden, som vi nu lever i, at vi skal kunne have reelle samarbejder, også om storpolitik. For det er jo ikke kun USA, det er ikke kun Rusland, det er ikke kun Kina – alle arbejder jo på den ene eller den anden måde for deres egen interesse. Og her skal vi uanset selvstændighed kunne arbejde sammen som føderale stater om dette.

Kl. 23:00

**Formanden (Henrik Dam Kristensen):**

Så er det fru Pernille Skipper.

Kl. 23:00

**Pernille Skipper (EL):**

Jeg vil sådan set bare sige tusind tak for en meget rørende tale og ikke mindst for modet til at tale om kolonitiden i Folketinget på den måde, som ordføreren gjorde. Det er sjældent, at det er sket på en måde, hvor så mange mennesker har hørt så godt efter på den her tid af døgnet i de her åbnings- og afslutningsdebatter. Så det synes jeg at ordføreren skal være vældig, vældig stolt af. Og så vil jeg sige, at jeg ikke tror, at ordføreren tænker, at det bliver akavet den dag, hvor statsministeren forhåbentlig tager den undskyldning i sin mund. Det tror jeg heller ikke statsministeren selv på nogen måde gør. Men der er nogle andre herinde i den her Folketingssal, som kan finde ud af at opføre sig overordentlig akavet, og som måske burde lære en ting eller to både om fortiden og nutiden.

Kl. 23:01

**Formanden (Henrik Dam Kristensen):**

Ordføreren, værsgo.

**Aki-Matilda Høegh-Dam (SIU):**

Mange tak skal du have. Jeg har ikke så mange kommentarer til det andet end: Qujanaq.

Kl. 23:01

**Formanden (Henrik Dam Kristensen):**

Vil fru Pernille Skipper have en anden omgang?

Så går vi videre til hr. Jens Rohde.

Kl. 23:01

**Jens Rohde (RV):**

Jeg vil godt stemme i med fru Pernille Skipper. Jeg er meget begejstret for fru Aki-Matilda Høegh-Dams mod. Jeg er ikke nødvendigvis enig i alt, hvad der blev sagt i talen, men jeg er lige så begejstret for fru Aki-Matilda Høegh-Dams mod, som jeg var for statsministerens mod til at give den undskyldning, selv om alle andre sagde, at det skulle man ikke – i hvert fald embedsværket, den tidligere regering og alle dem, der bestemte tidligere. For min far var godhavnsdreng, så det betød alverden for mig. Det er jo irrationelt. Så kan jeg jo stå her og sige, at det betyder noget for mig, men hvorfor gør det det? og det kan man da ikke bruge til noget. Jo, det kan man bruge til noget. Det var fantastisk stort, da statsministeren gav den undskyldning og man kunne mærke, at den var dybtfølt.

Derfor må vi jo bare fastholde, at det er statsministerens prerogativ at beslutte, om der skal gives en undskyldning eller ej. Og jeg føler mig helt tryk ved, at den dialog kan statsministeren godt tage. Men jeg er lidt ked af, at det så samtidig skal følges af en diskussion om selvstændighed, for det burde jo sådan set ikke være en kobling.

Kl. 23:03

**Formanden (Henrik Dam Kristensen):**

Tak. Så er det ordføreren. Værsgo.

Kl. 23:03

**Aki-Matilda Høegh-Dam (SIU):**

Mange tak for kommentaren. Grunden til, at jeg snakker om kolonialisme bundet op på selvstændighed, er, at jeg synes, at vores historie er så vigtig, og at det er vigtigt at forstå, hvorfor Grønland har haft lyst til at få større selvbestemmelse. Da man ønskede at få hjemmestyre, var det jo ikke, fordi alt var guld og grønne skove i Grønland. Det var jo, fordi der allerede var ting, der ikke fungerede, og som den danske stat desværre ikke kunne håndtere. Hvis vi skal videre, bliver vi nødt til at anerkende ønsket om selvbestemmelse for faktisk at skabe et reelt ligeværdigt fællesskab.

Kl. 23:04

**Formanden (Henrik Dam Kristensen):**

Hr. Jens Rohde.

Kl. 23:04

**Jens Rohde (RV):**

Det er jo så der, min bekymring kommer ind, og det er også i lyset af det, som jeg nævnte over for fru Aaja Chemnitz Larsen, nemlig at vi står i en situation, hvor det kan blive meget vanskeligt at fastholde hele det arktiske område i en lavspændingssituation. Vil det ikke være stærkere og en bedre position, at vi holder båndene så tætte som overhovedet muligt i de kommende år, og så i øvrigt selvfølgelig med den præmis, at den danske stat lever op til ligeværdighed, og at vi lever op til det, vi bør leve op til over for det grønlandske folk? Men at vi fastholder et tæt rigsfællesskab.

Kl. 23:04

**Formanden (Henrik Dam Kristensen):**

Ordføreren, værsgo.

Kl. 23:04

**Aki-Matilda Høegh-Dam (SIU):**

Problemet er bare, at jeg har svært ved at se formålet med at kalde det et fællesskab, når det reelt er en rigsenhed. Det er det danske rigsfællesskab. Hvis vi skal have det tætte bånd, som du – undskyld, hr. ordfører – også lyder til at ønske, så er det også vigtigt, at vi skaber de strukturelle rammer, der skal til, for at man er ligeværdig. Og det kræver, at det er to stater, der arbejder ligeværdigt side om side.

Kl. 23:05

**Formanden (Henrik Dam Kristensen):**

Så vil vi give tusind tak til Aki-Matilda Høegh-Dam og gå videre i ordførerrækken. Den næste ordfører er hr. Edmund Joensen.

Kl. 23:05

(Ordfører)

**Edmund Joensen (SP):**

Tak for det. Efter at have været ude af Folketinget i en periode er det skønt at være tilbage, dejligt at gense kendte ansigter, og jeg glæder mig til at lære de nye medlemmer at kende. Tillykke alle sammen – også til den nye regering og statsministeren.

På Færøerne har vi også fået et nyt landsstyre, et landsstyre, som er ledet af Sambandspartiet. I forhold til samarbejdet mellem Færøerne og Danmark kan jeg kort nævne, at det nye landsstyre vil arbejde for følgende: at revidere den udenrigspolitiske fuldmagtslov, en reel frihandelsaftale med bl.a. EU, at styrke Færøernes stilling som en del af Arktis, og på sundhedsområdet at indføre behandlingsgaranti på Færøerne i et tæt samarbejde med det danske sundhedsvæsen. Det vil Færøernes landsstyre arbejde for. Det nye landsstyre vil ikke genoptage arbejdet med en færøsk forfatning eller fremme sagsovertagelser.

Jeg er glad for, at Sambandspartiet arbejder for en styrkelse og udvikling af Rigsfællesskabet og er bevidst om, at sammen står vi stærkere. Aldrig har nødvendigheden af samarbejde været større end nu. Denne tendens kan vi se over hele verden. Og de globale klimaudfordringer viser det bedre end noget andet. Det var derfor med stor interesse, at jeg lyttede til statsministerens åbningstale. Jeg er glad for, at Rigsfællesskabet fik så megen plads i dag, at statsministeren prioriterer at styrke samarbejdet både med landsstyret og os, de nordatlantiske medlemmer.

Det glæder mig, at regeringen har en ambitiøs klimapolitik og ønsker at gå i front i løsningen på klimaudfordringerne, som kun kan løses i samarbejde med andre lande, som statsministeren sagde i sin tale. I den forbindelse kommer vi ikke uden om Rigsfællesskabet. Rigsfællesskabet har en central rolle, når det kommer til miljø og klima, der som bekendt ikke respekterer landegrænser. Rigsfællesskabet strækker sig fra Slesvig i syd tværs over Nordatlanten og helt op til Nordpolen og har store muligheder, men også et stort ansvar.

Havcirkulationen i Nordatlanten påvirker hele klodens klimasystem. Det er selve havets hovedpulsåre. Vi har derfor sammen et globalt ansvar. Vi har brug for at forstå havet bedre. Ændringerne i havstrømmene har enorm indflydelse på både miljø og klima, og på Færøerne oplever vi det på nærmeste hold. Vi lever med og af naturen – og oplever forandringerne før og kraftigere end de fleste andre dele af Norden. Det er derfor nødvendigt at få viden om, hvordan klimaændringerne vil påvirke hele regionen – til søs og oppe på land.

Derfor glæder det mig, at statsministeren i sin tale sagde, at regeringen næste år vil bruge 1 mia. kr. på grøn forskning. Tidligere regeringer, både blå og røde, har støttet og bevilget penge til nordatlantisk forskning i klima, miljø og påvirkning af fiskebestandene. Jeg håber derfor, at den nye regering vil være lige så lydhør, som tidligere regeringer har været det.

Kl. 23:11

Forhåbentlig kan arbejdet, som blev sat på skinner i regeringsgrundlaget i 2007, men som beklageligvis ikke har været prioriteret de sidste 4 år af de nordatlantiske mandater, genoptages. Konkret ønsker jeg mig, at marin forskning i Nordatlanten bliver prioriteret på finansloven, et nordatlantisk forskningssamarbejde – mellem færøske, grønlandske og danske forskningsinstitutioner – et samarbejde, der naturligt udspringer på Færøerne, som ligger midt i hovedpulsårens bane.

De tidligere bevillinger på finansloven har sammen med så meget andet finansieret to ph.d.- og tre postdocafhandlinger, som har bidraget med ny viden og lagt et godt fundament for den videre forskning. Et er, at havet – verdens spisekammer – er påvirket af klimaændringerne, men havstrømmene påvirker også klima og vejr på fastlandet og derved eksempelvis også landbruget.

Når havcirkulationen er hovedpulsåren i Nordatlanten, er det også på sin plads at måle pulsen i selve Rigsfællesskabet. Klimaforandringerne respekterer som nævnt ikke landegrænser. Derfor er klimakampen en fælles kamp, som statsministeren påpegede i sin tale, og da Rigsfællesskabet varetager området fra Gedser i syd til Qaanaaq i Nordgrønland, er det også riget – Færøerne, Grønland og Danmark – i fællesskab, der har ansvaret for at samle så megen viden som muligt om havets opførsel og klimaforandringerne i vores del af verden. Det er et rigsanslgende! Fru statsminister, det glæder mig, at du tager den grønne førerhat på og tager klimaudfordringerne alvorligt i et tæt samarbejde med færøske og grønlandske myndigheder og institutioner, selvfølgelig.

Mens jeg arbejdede på denne tale, gav en ung kvinde alle verdens ledere en opsang til FN's generalforsamling i New York: Greta Thunberg anklagede i hårde vendinger verdens politikere, os, for at svigte vores ansvar og lade stå til i forhold til klimakrisen; at vi har svigtet generationerne, der kommer efter os. Og det slog mig, at jeg jo har holdt en tale meget lig den her ordførertale tidligere, en tale om klimaforandringer. Det var som Færøernes lagmand til et møde i Nordisk Råd i Reykjavík tilbage i 1995. Allerede dengang så vi klimaforandringerne i Nordatlanten. Både vejrforholdene og miljøet ændrede sig, og det gør det stadig. Og hvad har vi gjort, hr. formand? I hvert fald ikke nok. Men vi kan stadig nå at gøre en del – sammen!

Tak for ordet.

Kl. 23:15

**Formanden (Henrik Dam Kristensen):**

Tak for det. Der er nogle korte bemærkninger. Først er det hr. Jakob Ellemann-Jensen. Værsgo.

Kl. 23:15

**Jakob Ellemann-Jensen (V):**

Tak for det. Først og fremmest vil jeg sige velkommen tilbage til hr. Edmund Joensen, som har været savnet, særlig i Venstres folketingsgruppe. Vi er meget, meget begejstrede for at have hr. Edmund Joensen tilbage igen.

I mellemtiden, altså mens hr. Edmund Joensen var ude af Tinget, har vi haft en anden regering – det er jo ikke til at se, hvis man ikke lige har været her i mellemtiden. Den regering havde det en vigtig prioritet at inddrage såvel de grønlandske som de færøske mandater i en række spørgsmål, herunder altså også drøftelsen af finanslovene. Og jeg vil bare sikre mig i den forbindelse, at hr. Edmund Joensen også af den nye regering bliver involveret i finansloven og bliver inddraget i forhandlingerne herom, for ellers er det en god anledning til lige at gøre opmærksom på det. Tak.

Kl. 23:16

**Formanden (Henrik Dam Kristensen):**

Værsgo.

Kl. 23:16

Kl. 23:19

**Edmund Joensen (SP):**

Jeg håber, at jeg nu har fået sagt, at jeg har et bidrag til finansloven – et bidrag, som jeg mener er et rigsansliggende. Jeg er glad for, at man har prioriteret klimaproblemet eller -forskningen så meget, at man har afsat en hel milliard kroner. Det projekt, jeg taler om, er ikke af den størrelsesorden – meget mindre – men selvfølgelig skal det med på finansloven, og det må vi tale om på det rigtige tidspunkt og i det rigtige forum. Tak for spørgsmålet.

Kl. 23:17

**Formanden (Henrik Dam Kristensen):**

Er der ikke flere spørgsmål? Så går vi videre til hr. Karsten Hønge. Værsgo.

Kl. 23:17

**Karsten Hønge (SF):**

Hr. Edmund Joensens parti, Sambandspartiet, er jo en del af regeringen på Færøerne nu. Kan jeg få en forklaring på baggrunden for, at man har valgt at placere sin repræsentation i Israel i Jerusalem i stedet for i Tel Aviv, hvor de andre er, så man på den måde er med til at puste til ilden og konflikten i det område, hvor man i forvejen har det her som et af de helt store konfliktområder? Hvad kan være baggrunden for, at man placerer sig i Jerusalem?

Kl. 23:17

**Formanden (Henrik Dam Kristensen):**

Ordføreren.

Kl. 23:17

**Edmund Joensen (SP):**

Tak for spørgsmålet. Det, der står i aftalen mellem partierne i landsstyret – selve aftalen – er, at landsstyret har i sinde at oprette ambassader i lande som Japan og Israel. Der står ikke noget som helst om Jerusalem; jeg har set efter, så det er mit svar på det.

Kl. 23:18

**Formanden (Henrik Dam Kristensen):**

Hr. Karsten Hønge.

Kl. 23:18

**Karsten Hønge (SF):**

Det er jeg da rigtig glad for at høre, for jeg har set flere omtaler af, at man har tænkt sig at placere sin repræsentation i Jerusalem. Så jeg skal måske forstå det sådan, at man tværtimod vil gøre det, som stort set alle lande jo gør, nemlig placere sin repræsentation i Tel Aviv.

Kl. 23:18

**Formanden (Henrik Dam Kristensen):**

Ordføreren.

Kl. 23:18

**Edmund Joensen (SP):**

Ja, nu står der i papirerne: f.eks. i Japan og i Israel. Og jeg forstår da udmærket, at man opretter en ambassade i f.eks. Japan – det er jo et stort marked for fisk, som Færøerne eksporterer. Og i forhold til det andet har jeg ikke set andet, end at der står i aftalen, at det f.eks. er Israel.

Kl. 23:19

**Formanden (Henrik Dam Kristensen):**

Så er det hr. Bertel Haarder.

**Bertel Haarder (V):**

Jeg vil gerne lykønske hr. Edmund Joensen med, at han er genindtrådt i Folketinget, og med, at hans parti, Sambandspartiet, har overtaget ledelsen af Færøerne. Jeg vil blot spørge til den overståede valgkamp på Færøerne: Vil ordføreren give en vurdering af den rolle, som selvstyrespørgsmålet og rigsfællesskabet har spillet i den valgkamp, der netop er overstået?

Kl. 23:20

**Formanden (Henrik Dam Kristensen):**

Ordføreren.

Kl. 23:20

**Edmund Joensen (SP):**

Tak for spørgsmålet, og tak for lykønskningen med at være tilbage i Folketinget. Jeg skal sige det meget kort: Ved sidste valg var der ikke så megen snak om løsrivelse, som der til tider har været. Tværtimod var det et meget afdæmpet spørgsmål. Ikke fordi at det ikke går godt på Færøerne – det går godt økonomisk på Færøerne – men den debat, der var op til valget, må jeg sige er den tammeste, hvad angår løsrivelse, som jeg har været med til, siden jeg kom ind i politik.

Kl. 23:20

**Formanden (Henrik Dam Kristensen):**

Så er det hr. Christoffer Aagaard Melson, Venstre. Værsgo.

Kl. 23:20

**Christoffer Aagaard Melson (V):**

Tak for talen. Jeg er sammen med en flok her fra Folketinget lige kommet hjem fra en fantastisk orienteringsrejse på Færøerne, og det er utrolig dejligt at opleve, hvor godt det går, hvor meget der sker, og hvor godt gang der er i tingene. Et lille budskab, der var med hjem til især regeringen og selvfølgelig også resten af Folketinget, er, at der på f.eks. sundhedsområdet er rigtig meget lovgivning, der tager mange år at få implementeret, simpelt hen fordi det går i stå i de danske ministerier. Så jeg har en lille opfordring til, at vi arbejder videre på at sørge for, at det kan blive opdateret. Bl.a. fik vi af den nye sundhedsminister at vide, at det er et problem i forhold til patientrettigheder og den slags ting. Det var en lille kommentar.

Du nævnte frihandelsaftaler, og jeg kunne godt tænke mig at høre om, hvordan du tænker Danmark kan bidrage til enten at give noget mere plads til Færøerne, eller hvordan regeringen kan bidrage til, at det bliver lettere for jer at indgå nogle af de aftaler, du her nævnte.

Kl. 23:21

**Formanden (Henrik Dam Kristensen):**

Vi skal lige passe på med den der direkte tiltale. Værsgo.

Kl. 23:21

**Edmund Joensen (SP):**

Tak. Jeg skal svare på det første med behandlingsgarantien for patienter. Landsstyret har i sinde at opgradere sygehusvæsenet, og de vil stille folk en garanti på samme måde, som man har gjort det i Danmark, med 30 dages ventetid. Og i den forbindelse skal det sikres, at hvis det nuværende færøske sygehus ikke kan klare de 30 dage, vil der blive lavet en aftale med det danske sundhedssystem, selvfølgelig imod betaling, om at hjælpe til, så de her 30 dage kan blive overholdt. Det er det, der ligger i det. Tak.

Kl. 23:22

**Formanden (Henrik Dam Kristensen):**

Christoffer Aagaard Melson, værsgo.

Kl. 23:22

Kl. 23:26

**Christoffer Aagaard Melson (V):**

Tak for det. Ordføreren nævnte en mulig frihandelsaftale, og der tænkte jeg, hvordan regeringen eventuelt kunne bidrage til, at Færøerne lettere fik indført den aftale.

Kl. 23:23

**Formanden (Henrik Dam Kristensen):**

Ordføreren.

Kl. 23:23

**Edmund Joensen (SP):**

Tak, tak for spørgsmålet. Færøerne har jo en simpel handelsaftale med EU, som er helt fra sidst i 1980'erne, først i 1990'erne, og den er ikke rummelig nok til Færøernes eksport i dag. Derfor vil Færøerne have mere frihandel til specielt EU-markedet. Det er der, færdigvarerne kan sælges. Og Færøerne har den bedste fisk i verden, næsten. Så det er både til gavn for Færøerne og for EU, at vi kan få spist den fisk.

Kl. 23:24

**Formanden (Henrik Dam Kristensen):**

Så er det Christian Juhl. Værsgo.

Kl. 23:24

**Christian Juhl (EL):**

Tak for det, og dejligt at gense ordføreren i salen. Det har været fornuftigt de andre gange, så det bliver det nok også den her gang. Jeg vil gerne høre om en ting. Den tidligere regering på Færøerne i Færøerne sendte en klage til Folketinget, fordi vi glemte, at Færøerne ikke ville have pris- og lønreguleret bloktilskuddet. Og det havde finansministeren glemt, og dermed havde Færøerne fået for mange penge i bloktilskud. Og derfor måtte Danmark jo så undskylde og sige, at okay, for fremtiden skal vi nok huske beslutningerne fra Færøerne. Er det den samme holdning, den nye regering har?

Et andet spørgsmål, som er lidt mere på linje med det, vi har snakket om i dag, handler om klimaet. Færøerne har en række havdambrug, som er inde i fjordene, og når jeg har diskuteret med nogle af dambrugerne, siger de: Vi er nødt til at passe meget, meget på, hvad vi fodrer med, og om vi giver forebyggende penicillin og alle de der ting, fordi vi skal passe på vores havmiljø.

Kl. 23:25

**Formanden (Henrik Dam Kristensen):**

Tak for det. Ordføreren, værsgo.

Kl. 23:25

**Edmund Joensen (SP):**

Tak. Det med bloktilskuddet først: Jeg har kigget i landsstyrets aftale, og der står ikke andet, end at det er det nuværende bloktilskud, man taler om. Hvad angår det andet spørgsmål, er jeg selvfølgelig enig i, at det kan være et problem, men vi har regionale myndigheder på Færøerne, der har meget godt tag om den del, der handler om brug af medicin og medikamenter til aflusning og den slags. Så der bliver passet meget nøje på, at ikke naturen skal tage skade af det. Det er man meget opmærksom på, og det er også en salgsværdi i sig selv, at man gerne vil være fri for medikamenter af alle mulige slags.

Kl. 23:26

**Formanden (Henrik Dam Kristensen):**

Hr. Christian Juhl.

**Christian Juhl (EL):**

Det har jeg også hørt, men jeg er selv nervøs, for det er jo et meget intensivt havbrug, der bliver drevet i det dér. Og der tænker jeg på: Færøernes langsigtede interesser er jo netop, at man passer på ikke at gøre, hvad hedder det, bakterierne og de der sygdomsfremkaldende ting resistente, netop ved at forebygge. Det andet var sådan set også det der bloktilskud. Jeg har forstået, at man i Færøerne så vil have fastfrosset det. Og egentlig kunne vi jo godt, med det bnp, der er i Færøerne, og som ligger højere end for danskerne, overveje, om danskerne i en periode kunne søge bloktilskud hos Færøerne i stedet for.

Kl. 23:27

**Formanden (Henrik Dam Kristensen):**

Tak, så er det ordføreren. Værsgo.

Kl. 23:27

**Edmund Joensen (SP):**

Tak for spørgsmålet. Jeg har også hørt, at bnp for Færøerne er højere end det danske. Derfor har jeg nøje kigget papirerne igennem i dag, men det ligger lavere end det danske, desværre. Men Danmark kan jo altid søge om et bloktilskud og se, hvad der sker.

Kl. 23:27

**Formanden (Henrik Dam Kristensen):**

Vi siger tusind tak til hr. Edmund Joensen. Der er ikke flere spørgsmål. Så kommer vi til – i hvert fald i første omgang – den sidste ordfører, hr. Sjúrdur Skaale. Værsgo.

Kl. 23:27

(Ordfører)

**Sjúrdur Skaale (JF):**

Tak for det, formand. Man må jeg sige, at det er et smukt syn, vi har herfra, når vi kigger ud over Danmarks nyvalgte demokratiske forsamling. Det er jo ikke bare den fysiske manifestation af folkets vilje ved sidste valg, det er også kulminationen på en lang, sej historisk kamp, der endte godt, der endte med folkestyre i landet. At stå her og se resultatet er faktisk, hvis man tænker på det, så bedårende et syn, at hvis jeg lukker mine øjne, er det, som om jeg foran mig her har en smuk indsø, der er omkranset af grønne træer – det er en smuk solbeskinnet sensommerdag, himlen er blå, og fuglene synger.

Når jeg så hører debatten, den frie demokratiske debat, er det, som om jeg ser solens stråler, der finder vej skråt ned mellem træernes blade og grene og ligesom fremtryller et magisk lysspil i vandets overflade. Det er jo bedårende, hr. formand. Men så er det, som om jeg står her ved bredden af dette syn med sådan en stor, styg sten i hånden, som jeg nu vil kaste ud over vandet og om ikke ødelægge det, så i hvert fald forstyrre det for en stund.

For nu ville tilfældet, at den bog, jeg havde liggende på mit natbord under valgkampen, var Joseph Hellers »Catch 22«, altså historien om de amerikanske piloter under anden verdenskrig, der kun måtte tage ud på de vigtige, men livsfarlige bombetogter, hvis de var helt tilregnelige, ved deres fulde fem, og ikke måtte sætte sig i cockpittet, hvis de var ramt af krigens galskab. Men problemet var bare, at de, der var normale, jo gjorde alt, hvad de kunne, for at lade, som om de var gale, for at slippe for at sætte livet på spil, mens de, der var gale, selv mente, de var helt normale, og de så slet ikke faren i det, de foretog sig. De tog glade og stolte af sted. Det var catch 22. Systemets logik gjorde, at det var de forkerte, der satte sig ind i cockpittet.

Så var det, jeg – da jeg en sen aften under valgkampen efter en lang kampagedag lå og læste denne bog – tænkte: Demokratiet kræver jo også sine piloter. Og i demokratiet vil vi heller ikke have

de gale i førersædet; vi vil ikke have despoterne, tyrannerne, egocentrikerne, der regerer på baggrund af egne indfald og egne personlige ambitioner, egen forfængelighed. Nej, demokratiet vil have folk i cockpittet, der tilsidesætter sig selv og gør sig selv til et redskab for folkets røst, for folkets værdier.

Problemet er bare – og her er det, hr. formand, at jeg kommer til den sten, jeg vil kaste ud over det smukke syn, vi har foran os her i dag – at det ikke er de uselviske typer, der byder sig til i kampen om at komme ind i demokratiets cockpit. Den kamp kræver jo, at man skubber andre til side og maser sig frem foran mediernes linser og mikrofoner for at få sit eget ansigt ud til folket, sin egen stemme ud til folket, sit eget billede, sine egne meninger – at man ligesom får sig selv presset ind i folks bevidsthed. Det kræver jo, at man er ikke så lidt egocentrisk. Det kræver også, at man hænger kæmpestore billeder af sig selv op i hver anden lygtepæl, og hvis man gør det, ja, så er man endda meget egocentrisk.

Så var det jeg den sene aften i sengen tænkte, at dette er demokratiets catch 22. De uselviske byder sig ikke til; de, der ender med at være demokratiets piloter, er os med de store billeder af os selv i lygtepælene – os større og mindre egocentriske.

Det er selvfølgelig ikke nogen ny observation. Tolkien sagde jo i sin tid, at de, der er villige til at stræbe efter at få magt, ofte er dem, der er mindst egnede til at have magt. Men heldigvis er det jo sådan hos os, at billedet foran os af den smukke indsø forbliver smukt, for vi kan jo afsættes efter 4 år. Og de 4 år kan vi så bruge på at overbevise vælgerne om, at det skal vi så ikke alligevel. For vi er nemlig de rigtige til jobbet; vi er de uselviske typer; det er os, der bryder Tolkiens tese. Vi er ikke egocentrikerne; vi er demokratiets sande stemme.

Kl. 23:33

Med det afsæt vil jeg så sige, hr. formand, at demokratiets sande stemme er der faktisk to herinde, der virkelig er: Det er mig selv (*munterhed*) og det højt ærede medlem fra Socialdemokratiet Bjørn Brandenburg.

Der er en bygd på Færøerne, der hedder Trøllanes – Troldehøns. Det hedder den, fordi der i de meget dramatiske bjerge, der omkranser bygden, bor flere trolde, end der bor noget andet sted på Færøerne. Der er fire beboede huse i bygden. Bjørn Brandenburgs bedstemor kommer fra et af dem, min bedstemor kommer fra et andet. Og med 50 pct. af husstandene repræsenteret i salen her er det Trøllanes, der er langt stærkest til stede i dette rum. Og, hr. formand, det er ikke nogen tilfældighed. Det er forsynets vilje, for i gamle dage opholdt trolde sig ikke altid i bjergene over for Trøllanes. Nej, hver eneste helligtrekongers aften og nat kom de ned i bygden, ind i husene, hvor de holdt en forfærdelig fest, der var så vild, at beboerne flygtede over bjerget til nabobygden, mens det her stod på.

Men engang var der en gammel kone, som hed Giðja, som var så svag, at hun ikke kunne klare den lange tur over bjerget, så hun blev i sit hus, hun gemte sig under et bord. Så kommer trolde ned fra bjergene, og de holder en så vild, hysterisk, diabolisk fest, at hun får sig sit livs forskrækkelse og sidder der og bare holder om sit hoved. Men til sidst kan hun ikke længere, og så bryder hun ud i et: Jesus vær mig nådig! Og se, Jesu navn tålte trolde ikke at høre. »Giðja loypti splitt i dansin« – »Giðja ødelagde vores dans«, sagde de og tog tilbage til bjergene, hvor de har opholdt sig siden.

Hr. formand, mig og Bjørn Brandenburg er sat i dette hus for at fortælle den historie. (*Munterhed*). Det er en vigtig historie. For der er jo mange demokratiske huse, der er hjemmøgt af trolde i disse dage. Nationalismen og populismen har mast sig ind i mange parlamenter og holder en forfærdelig fest. Vidtgående politisk islam forsøger at ødelægge demokratiets mest værdifulde arvegods i mange lande. Disse trolde er ikke her i Folketinget, men de vil ind, som de vil ind andre steder. Og skal det undgås, kræver det, at vi står ved vores eget, og at vi står op for vores eget. Det kræver, at

nogle er demokratiets Giðja. Og det er så os to, som er det: Bjørn Brandenburg og mig selv.

Vi sidder ikke på ministerrækkerne; vi er gemt væk på allerbageste række. Man kan næsten sige, at vi gemmer os under et bord, men vores røst er vigtig, ligesom Giðjas røst var vigtig. Og man skal lytte til den, hvis vi skal undgå at ende i et politisk catch 22 her i landet – og hvis vi skal bevare det smukke syn, som mig og formanden nu har foran os her i aften. Det var mit hovedbudskab.

Jeg vil ikke komme ind på så mange konkrete sager. Siden valget har jeg været på sådan en tour de ministerkontor, og jeg har bragt mange små og store sager frem, og jeg vil gerne kvittere for den store velvilje, jeg har mødt på alle de møder, jeg har haft med ministrene. Der er en klar vilje til at løse problemerne. Det glæder jeg mig til. Vi får meget at lave. Jeg vil også takke den forhenværende regering for det fine samarbejde, vi havde, og ønske den nye regering god vind med arbejdet i de næste 4 år.

Tak.

Kl. 23:38

**Formanden** (Henrik Dam Kristensen):

Tak for det. Og nu falder det i min lod at give ordet til hr. Bjørn Brandenburg. (*Munterhed*).

Kl. 23:38

**Bjørn Brandenburg** (S):

Tak for det. Man føler sig jo næsten kaldet til at sige et eller andet. Fra én Trøllanesdreng til en anden Trøllanesdreng vil jeg bare starte med at sige: Takk fyrri eina ordiliga góða tale. Tak for en rigtig, rigtig god tale. Man ærgrer sig næsten over, at vi ikke kunne invitere resten af bygden ned, så de kunne have været med til at se det her.

Jeg kender godt historien om Giðja, om trolde og om, at hun råbte på Jesus for at skræmme de her kræfter væk. Jeg tænker ikke, at det er det, som hr. Sjúrdur Skaale mener vi har gjort i Danmark eller i det færøske Lagting eller andre steder. Derfor tænker jeg på, om hr. Sjúrdur Skaale nu, hvor vi har den her akt og den her intime stund, kunne fortælle, hvorfor det er, at vi ikke har trolde i det danske Folketing eller i det færøske Lagting. Hvorfor har vi ikke det?

Og så tak for den anden del.

Kl. 23:39

**Formanden** (Henrik Dam Kristensen):

Ordføreren.

Kl. 23:39

**Sjúrdur Skaale** (JF):

Tak for spørgsmålet. Det er faktisk et godt spørgsmål. Hvis du ser på Tyskland, på Storbritannien, på Frankrig og på Sverige, er der jo store spændinger og store kampe inde i parlamenterne. Det er der ikke i det her parlament. Jeg tror, det kommer af, at man har taget den åbne debat. Man har ikke ladet nogen meninger forblive udebatterede. Der er ikke nogen meninger, der ligger indkapslede, som ingen vil røre ved. Man tager dem frem og debatterer dem, og så kan folk se, om der er rationale i dem eller ej. Når man i nogle lande nægter at gå ind på visse præmisser, nægter at debattere visse synspunkter, så ligger de jo og vokser og vokser i fred og for sig selv, og så bryder de ud og bliver en kæmpestor politisk kraft. Det er uhyre vigtigt, at man tager de kræfter op front og tager debatten. Det er det, som er ideen med selve demokratiet.

Kl. 23:40

**Formanden** (Henrik Dam Kristensen):

Hr. Bjørn Brandenburg.

Kl. 23:40

Kl. 23:43

**Bjørn Brandenborg (S):**

Tak for det. Nu kom jeg lige til at tænke på, at der også er andre, der har fået øjnene op for vores hjemstavn, for Trøllanes. I sidste uge kom det frem – det har I sikkert alle sammen hørt – at der i forbindelse med den nye James Bond-film skal skydes nogle scener i Trøllanes, hvor der er de her fire huse. Det fik i hvert fald mig til at tænke på, at det jo går rigtig godt på Færøerne, og det hørte vi også den tidligere taler fortælle. Jeg tænkte i den forbindelse på, om hr. Sjóður Skaale måske kunne sige noget om, om der ikke er en fare for – når det går så godt, at også troldene nu er skiftet ud med James Bond – at det kunne komme til at gå for godt.

Kl. 23:40

**Formanden (Henrik Dam Kristensen):**  
Ordføreren.

Kl. 23:40

**Sjóður Skaale (JF):**

Tak for det. Det er jo ikke så længe siden, at der var en dansk skuespiller, som havde en hovedrolle i en James Bond-film, og nu bliver Færøerne brugt som kulisse i en anden James Bond-film, så vi er i gang med at kolonisere James Bond-konceptet, som det er. (*Munterhed*).

Det er klart, at der skal brede skuldre til at bære gode tider, som man siger, og det er en fare på Færøerne i øjeblikket, ingen tvivl om det. Man skal passe godt på. Spørgeren nævner James Bond, og er der ikke en scene, hvor James Bond går i seng med en af de her rigtig flotte damer, og hun spørger ham: Behøver du egentlig at have pistolen med i seng? Og han svarer: Jeg er kun til sikker sex. Man skal jo passe på, ikke sandt? (*Munterhed*).

Kl. 23:41

**Formanden (Henrik Dam Kristensen):**

Ja, ja; god stemning. Vi skal videre, og nu er det hr. Thomas Danielsen. Vi bliver nødt til at få lidt styr på det nu, selv om det er sent.

Den sidste, der har bedt om ordet, er hr. Thomas Danielsen. Værsgo.

Kl. 23:42

**Thomas Danielsen (V):**

Tak for talen, hr. Sjóður Skaale. Ordføreren nævner jo, at demokratiet kræver de rigtige piloter, og det er jeg meget enig med hr. Sjóður Skaale i. Man har fået en ny regering på Færøerne med Sambandspartiet i spidsen, og det var jo ikke lige dem, som man egentlig forudså skulle vinde valget. Men det er jo sådan, at Javnaðarflokkurin, altså Socialdemokratiets søsterparti på Færøerne, som ordføreren repræsenterer, egentlig holder hånden under Sambandspartiet, altså Venstres søsterparti, i regeringen. Derfor vil jeg gerne spørge ordføreren: Er det noget, som ordføreren vil kunne lære ordførerens søsterparti i Danmark noget om?

Kl. 23:42

**Formanden (Henrik Dam Kristensen):**  
Ordføreren.

Kl. 23:42

**Sjóður Skaale (JF):**

Undskyld, jeg beklager: Altså at Socialdemokratiet på Færøerne holder hånden under regeringen på Færøerne er en forkert opfattelse. Socialdemokratiet på Færøerne, Javnaðarflokkurin, sidder i opposition til den regering, der lige er dannet.

**Formanden (Henrik Dam Kristensen):**  
Hr. Thomas Danielsen, værsgo.

Kl. 23:43

**Thomas Danielsen (V):**

Så er der ingen grund til at trække den længere. Jeg havde forstået på nyhederne, at ordførerens parti faktisk holdt hånden under Sambandspartiet deroppe. Så jeg beklager, hvis jeg har taget fejl. For man havde forudset en lidt anden regering, og såfremt det var rigtigt, var jeg jo meget enig i det her med de rigtige piloter, og derfor ville jeg gerne have haft ordføreren til måske at kunne inspirere sit søsterparti Danmark. Men så godt er det ikke.

Kl. 23:43

**Formanden (Henrik Dam Kristensen):**  
Ordføreren.

Kl. 23:43

**Sjóður Skaale (JF):**

Så bliver det bare en kommentar. I øvrigt synes jeg da, at en grund til, at det går godt i det danske folkestyre, er, at man ikke graver sig ned i skyttegrave. Man er her i huset meget dygtig – bedre end rigtig, rigtig mange andre steder – til at lave brede forlig. Det er faktisk noget, der er forbilledlig godt i det danske demokrati.

Kl. 23:44

**Formanden (Henrik Dam Kristensen):**

Således kom vi igennem ordførerrækken på en lidt festlig måde. Og vi fortsætter: Statsminister, værsgo.

Kl. 23:44

**Statsministeren (Mette Frederiksen):**

Det er på alle mulige måder utrolig urimeligt at komme efter hr. Sjóður Skaale til de her debatter. (*Munterhed*). Ikke desto mindre vil jeg gerne have lov til at – tørre øjnene; jeg synes, det er et lidt ubarmhertigt lys efter så mange timer. Nej, jeg vil gerne have lov til at takke for en utrolig god debat.

Jeg har snart været folketingsmedlem i 20 år, og jeg kan faktisk ikke huske en stor debat herinde, hvor der har været så god en stemning, og det fortjener alle en tak for. Vi kan være uenige, det er vi, det er derfor, vi er valgt for forskellige partier. Samtidig tror jeg ikke, vi må være et sekund i tvivl om, hvad det betyder, både for vores evne til at skabe resultater og for befolkningens tillid til os, at vi kan det, vi også har vist i dag. Så tusind tak for det.

Vi har været vidt omkring, fra »Gift ved første blik« til dyreri- get. Hr. Kristian Thulesen Dahl blev tidligere på dagen spurgt om, hvilken slags dyr regeringens udlændingepolitik var, og han kiggede på mig. Jeg ved ikke rigtig, hvad det betød. Jeg skal jo ikke svare på vegne af hr. Kristian Thulesen Dahl, selv om jeg tidligere har nydt at få lov til at gøre det. I dag er der nok mest af alt sådan lidt gammel cirkushest over de fleste af os: Vi lugter lidt savsmuld i manegen igen, glæder os til at komme i gang, og jeg kan mærke, at utålmodigheden er stor. F.eks. har Venstres fru Sophie Løhde efterlyst, at regeringen skal spare 3 mia. kr. på konsulenter. Det var vist et forslag, Venstre var imod. Hr. Kristian Thulesen Dahl efterspørger, at vi indfører en differentieret pensionsalder. Fru Katrine Robsø fra De Radikale ønsker, at vi skal afskaffe uddannelsesloftet. Jeg kan berolige alle med, at det, vi sagde før valget, mener vi stadig væk, og vi agter også at gennemføre det. Jeg glæder mig sådan set over, at den største kritik, der er fremført af regeringen i dag fra nærmest alle partier, er, at vi ikke gennemfører socialdemokratisk politik hurtigt nok. Tak for det! Det lover jo sådan set godt for de kommende forhandlinger.

Jeg glæder mig i det hele taget til at tage fat på alt det, vi skal i gang med. Jeg er også selv et ret utålmodigt menneske, så det passer sådan set ret godt. Og i begejstringen over det skal vi jo ikke glemme, hvad vi allerede har gennemført. Man må sige, at vi lagde hårdt ud. Vi lavede faktisk som noget af det første en bred aftale med alle Folketingets partier, hvor vi købte fire elefanter: Ramboline, Lara, Djungla og Jenny. Hvad vi ikke vidste, da vi gik i gang med det køb – og det her skal man jo ikke grine af – er, at Ramboline, altså den ene af elefanterne, også havde en ven – en bedste ven: en kamel. Kamelen hed selvfølgelig Ali, og vi blev bibragt den vigtige oplysning, at det ville være forkert at adskille Ramboline og Ali. (*Munterhed*). Og derfor fik vi faktisk Ali med. Så når Dansk Folkeparti i anden sammenhæng har sagt, at det blev Alis tur, så er det rigtigt. (*Munterhed*). Desværre har Ali det ikke så godt, og han var faktisk heller ikke bedste ven med Ramboline, så det var nok ikke så god en handel, vi gjorde. Jeg var faktisk også lidt bekymret undervejs – når nu kamelen hedder Ali – for, om Nye Borgerlige ville springe fra aftalen, men det gjorde I ikke. Tak for det. (*Munterhed*).

I det hele taget må man sige, at vi har bevæget os ganske meget i dyreriget i dag. Der er nok lidt en tendens til, at der går lidt papegøje i sådan en debat. Jeg kunne kende nogle af ordene fra nogle af os. Hr. Karsten Hønge spurgte hr. Kristian Thulesen Dahl, om man i DF var mus eller mand. Jeg har glemt svaret på det. Til gengæld hørte jeg, at hr. Kristian Thulesen Dahl fremskrev det, som han selv definerede som regeringens lempelser af udlændingepolitikken. Og tal er jo en taknemmelig størrelse: Hvis jeg nu fremskriver efter samme logik, har vi ved afslutningen af den her valgperiode 56 elefanter og 14 kameler – og så kan det godt være, vi skal have et helt nyt staldsystem. Tænk på, hvor mange sygeplejersker vi kan få med samme regnemetode. Men som jeg sagde i åbningstalen, skal vi nok passe en lille smule på med at puste vores resultater alt for meget op.

Kl. 23:49

Spøg til side. Jeg kan forstå, at min åbningstale blev opfattet som dyster. Måske er det i virkeligheden en fremgang, set i lyset af at Venstres nye formand for nylig sammenlignede mit parti med Nordkorea. Det var så samme dag, som man bortcensurerede kagen fra hr. Kristian Thulesen Dahls video. Og det kan jeg forstå DF er en lille smule træt af, hvad man sådan set nok kan forstå. Jeg blev faktisk oprigtig overrasket over at høre, at nogle af jer, eller andre, opfattede min tale som dyster. Først og fremmest fordi jeg er ukuelig optimist og af hele mit hjerte tror på Danmark og vores samfundsmodel.

Jeg elsker det her land, ikke skabt af mig selv, men af generationerne før. Men til trods for den kærlighed til Danmark og min ukuelige tro på, hvad vi kan, er jeg oprigtig bekymret over nogle af de tendenser til splittelse, jeg ser, hvor virkeligheden og forskellene imellem os er blevet større, og hvor der med det er en risiko for, at solidariteten og tilliden kan erodere eller i hvert fald blive mindre. Hvor en direktør kan få millioner i bonus bare for at passe sit arbejde, mens andre, der er blevet slidt af at passe et arbejde, ikke engang kan få lov til at gå fra, når de har behov for det. Jeg spørger mig selv, om vi kan holde fast i den solidaritet og i den tillid og i det sammenhold, som vi har bygget Danmark på, og som jeg egentlig tror vi anerkender på kryds og tværs, hvis ikke vi kender hinanden, hvis ikke vi møder hinanden, og hvis ikke vi kender til hinandens forhold.

Det er derfor, vi vil kæmpe for at få gennemført en ret til tidlig pension til de mest nedslidte. På debatten i dag kan jeg forstå, at mange er blevet optaget af Arne. Venstre nævner sågar forslaget i et forslag til vedtagelse. Det er ret stort, og jeg håber, at det holder hele vejen.

Jeg kan også over for hr. Søren Pape Poulsen bekræfte, at jeg godt kan lide John Mogensen. Hvem kan ikke det, hr. Søren Pape? kunne jeg næsten spørge. Det er der så nok alligevel nogle, der ikke kan, og jeg indrømmer også, at hr. Søren Pape Poulsen og jeg faktisk deler musiksmag, for vi var begge to til dansktopuddeling sidste år i Boxen. Jeg er sådan set også fan af Sebastian, som hr. Søren Pape Poulsen citerede. Men der er da noget galt i Danmark, når vores medarbejdere i ældreplejen bruger cirka halvdelen af tiden væk fra de ældre. Det er da skævt. Er det dystert? Nej. Er det den måde, vi vil have et velfærdssamfund på? Forhåbentlig ikke. For al den tid, sosu'en ikke bruger sammen med den ældre, læreren ikke bruger sammen med barnet, pædagogen ikke bruger sammen med den mindste, al den tid, sygeplejersken ikke bruger med den, der er syg, går jo fra det, der er det vigtigste. Det var det, jeg gerne ville sige.

Derfor vil jeg også gerne rette en helt særlig tak til en, der har imponeret mig, og som jeg synes havde en fantastisk debut, nemlig formanden for Liberal Alliance. Velkommen til! Det var decideret interessant at høre den ordveksling, der foregik. Det er ikke for at tale grimt om nogen som helst andre i salen, det er bare ikke altid, at dybden og nuancerne og perspektivet kommer frem i en politisk debat. Det er ret godt gået at levere det, første gang man er på talerstolen som formand. Og hvis man så er 27 år, er det jo frygtindgydende at tænke på, hvad det kan føre til i den borgerlige lejr.

Men vi bliver nødt til at tænke nyt, og vi bliver nødt til at tænke kreativt, og næsten det bedste tilbud, jeg fik i dag, var ideen om, at så lad os da gå og spørge de ældre, om de er tilfredse. Nu kommer det til at lyde lidt for let, men jeg tror, vi bliver nødt til at tænke nyt, og jeg tror, vi bliver nødt til at tænke stort, og jeg tror, vi bliver nødt til at tænke dele af velfærdssamfundet forfra, hvis vi vil løse de problemer, der er. Med en omskrivning af et citat fra Venstres tidligere næstformand kunne man sige: Det er folket, som har et Folketinget, ikke Folketinget, som har et folk. Og det er nok med den tilgang, vi skal prøve at gå til nogle af de rigtig svære diskussioner. Og vi har meget at glæde os over, og det går godt i Danmark.

Kl. 23:54

Det skyldes en flot, fælles fortjeneste af mange beslutninger på kryds og på tværs. Beskæftigelsen er høj, ledigheden er lav, vi har fremgang, og Danmark er stærkt. Billedet må vi også sige bliver noget andet, når vi kigger ud. Brexit, afmatning i Tyskland – som er vores største samhandelspartner – og handelskrig. Så sent som i nat kom der nye meldinger fra USA, og det er bekymrende og – ja, undskyld udtrykket – dystert. Det er også en påmindelse om, hvor vigtigt det er, at vi har solide og ansvarlige virksomheder, som skaber arbejdspladser, og som kan eksportere, og selv om vi i den her finanslov nogle steder vælger at rulle nogle skattelettelser tilbage, vil jeg også gerne understrege, at det kan man ikke bare gøre i en uendelighed. Vi skal passe på.

Vi har behov for et løft af velfærden, ja. Det kræver, at vi ruller nogle skattelettelser tilbage, men med det, vi ser foran os, bliver en af de vigtigste opgaver for det Folketing, der starter sit arbejde nu, at sikre de bedste betingelser for erhvervslivet. Jeg synes så, at de bedste betingelser for et erhvervsliv også handler om uddannelse og handler om forskning. Det kan vi så diskutere, men fra min side er det egentlig bare en understregning af, at med et brexit og en handelskrig derude skal vi passe rigtig, rigtig godt på dansk erhvervsliv for at kunne sikre den beskæftigelse, vi gerne vil have.

Det er også en påmindelse om vigtigheden af, at vi fører en ansvarlig økonomisk politik, men økonomisk ansvarlighed er ikke bare at skære ned i offentlige budgetter og arbejdsudbudsreformer. Der er behov for en ny slags reformer, bl.a. med fokus på forskning og på uddannelse. En sund økonomi er hele fundamentet for vores velstand og for vores velfærd, og det er derfor, vi sætter velfærden



først. Det har vi gjort med aftalerne med kommuner og regioner, og det vil vi også gerne gøre i de kommende finanslovsforhandlinger.

Jeg synes, det er lidt meget, når nogle i debatten siger, at der slet ikke er noget velfærdsloft, når vi foreslår at ansætte 1.000 nye sygeplejersker. Det er saftsuseme rigtig mange nye medarbejdere, og det kommer til at betyde noget for de kolleger derude, der løber for stærkt. Det kommer også til at betyde noget for dem, der i dag indlægges på et dansk sygehus og ikke oplever at få den omsorg og pleje, de skal have. Er det nok, er vi i mål? Nej. Men betyder det noget? Ja, selvfølgelig gør det det.

Vi kommer ikke udenom i den finanslovsforhandling, vi står over for, at styrke vores politi og styrke skattevæsenet. Det er jo sjældent den type opgaver, der sådan får allermost credit i den offentlige diskussion, men det er noget af det allerallermest afgørende. For hvis ikke vi har tillid til vores myndigheder, er det svært at have tillid i det hele taget. På uddannelsesområdet stod vi over for besparelser på 1,2 mia. kr., men nu her ret kort tid efter et valg har vi fundet knap 1 mia. kr. til at rulle nogle af besparelserne tilbage, til at afskaffe omprioriteringsbidraget, så vi ikke skal have de der årlige besparelser til at videreføre kvalitetspuljen på erhvervsuddannelserne og give en håndsrækning til nogle af de VUC'er, som risikerer at lukke, og som i mine øjne er altafgørende for, om vi har et helt Danmark. Der er selvfølgelig også andre ting, men det at sørge for, at der er VUC'er i hele landet, mener jeg har en rigtig stor betydning.

Løser det alt på uddannelsesområdet? Nej. Synes jeg stadig væk, at det ville være en god idé at afskaffe uddannelsesloftet? Ja. Jeg har bare ikke på noget tidspunkt påstået, at vi kunne gøre det hele på en gang. Er der en udfordring med et taxameter på HUM og SAMF, som det hedder på politikersprog – de samfundsvidenskabelige universitetsuddannelser? Ja, og vi må jo se, om vi kan nå endnu længere, men jeg dukker ikke nakken, når vi i et finanslovsforslag kan fjerne så store besparelser, som vi her lægger op til. Men ingen skal være i tvivl om, at jeg da vældig gerne selv ville kunne gå videre, og det mener jeg også vi får plads til at gøre på et tidspunkt.

Så har ydelsesspørgsmålet på vanlig vis fyldt en del i debatten i dag. Det er helt rigtigt, at vi har lavet en aftale om et midlertidigt børnetilskud, bedre forhold for nogle børn, og det sagde vi også før valget at vi ville gøre. Jeg vil også gerne gøre det klart, at det ikke er regeringens holdning, at vi bare skal sætte ydelserne op. Jeg synes faktisk, at det grundlæggende er forkert, at man kommer hertil udefra og bare får adgang til de høje ydelser, som vi har i Danmark. Jeg mener, at man skal yde en aktiv indsats, før man bliver berettiget til ydelser ligesom alle andre. Jeg mener, at vi bliver nødt til at lægge et langt større pres på især kvinder med ikkevestlig baggrund, for at man, når man er i Danmark, lærer dansk, kommer ud på arbejdsmarkedet og tager et større ansvar for det samfund, man nu er en del af. Pligt og ret går hånd i hånd, og det skal være i den rækkefølge. Men det gør jo ikke, at vi ikke også skal have et fokus på problemer med afsavn.

Kl. 23:59

Vi kommer til i den her valgperiode at diskutere en fattigdomsgrænse. Jeg vil ønske, at vi kan få en fattigdomsgrænse, der faktisk afspejler reel fattigdom, og vil gerne her i dag anholde det, som flere bruger som et argument, nemlig den såkaldte fattigdomsgrænse fra AE. Der er ikke nogen, der har besluttet den fattigdomsgrænse, men den bliver brugt som sådan et sandhedsvidne i debatten. Og det vil jeg gerne sætte spørgsmålstejn ved, for følger man de tal, så er en børnefamilie med to voksne og to børn fattige, når indkomsten i løbet af et år, altså den disponible efter skat, er på godt 250.000 kr. Er det fattigdom, når man efter at have betalt skat har mere end 20.000 kr. tilbage? Hvis vi tager et andet familieeksempel, nemlig en mor og en far og to store børn, altså teenagere, så vil tallet stige til godt 300.000 kr. om året efter skat. Er det fattigdom? Det mener jeg faktisk ikke det er.

Jeg tror ikke på, at det her Folketing eller det her land eller det her samfund løser problemer med reel fattigdom, før vi begynder at diskutere, hvad fattigdom er. At have 300.000 kr. om året til fire mennesker, hvoraf de to er under 18 år, er i mine øjne ikke fattigdom. Og jeg mener, at dem, der bruger tallene som en indikator på fattigdom, gør skade på diskussionen. Jeg vil langt hellere have, at vi får en seriøs diskussion med hinanden om, hvad der er ret og rimeligt. For selvfølgelig er det ikke ligeegyldigt, om man har penge, og om man har råd til f.eks. fritidsaktiviteter og i det hele taget til en ordentlig livsførelse. Men de tal, der bliver brugt som en fattigdomsgrænse, vil jeg i dag tillade mig at sætte spørgsmålstejn ved.

Jeg vil også gerne understrege, at jeg er fuldstændig enig, når hr. Jakob Ellemann-Jensen siger, at det bedste værn mod fattigdom er, at man kommer i arbejde. Så håber jeg, at alle her også ved, at det ikke er helt tilfældigt, hvem der ikke kommer i arbejde, og at der kan være mange grunde til, at nogle aldrig kommer det. Der skal vi have et ordentligt socialt sikkerhedsnet, og det er blevet udfordret i Danmark. Vi må nok også erkende, at noget af det, der er nedarvet fra en generation til en anden i Danmark, jo er vores stærke fornemmelse af, at vi skal bidrage, og at vi skal stå op om morgenen og skal forsørge os selv. Og der er jo altså noget, der tyder på, at det ikke er alle, der kommer hertil, der har samme holdning til det samfund, de nu er blevet en del af. Og der tror jeg, vi bliver nødt til – nej, jeg er sikker på, at vi bliver nødt til – at være mere præcise i vores krav. Selvfølgelig skal man forsørge sig selv, når man kommer til Danmark.

Nu vi er ved udlændingepolitikken, har jeg lige et par pointer oven på dagen i dag. Jeg er jo tilhænger af en stram udlændingepolitik, og jeg vil gerne rose den tidligere regering og det flertal, der i dag er på udlændingepolitikken, for, at vi nogle steder fik strammet op, for det var nødvendigt. Men for nu at blive i dyreriget vil jeg om det, at man står og stamper i jorden som en tyr og påstår, at det er en lempelse af hele Danmarks udlændingepolitik, at Mint kommer tilbage – en 13-14-årig pige, som mig bekendt taler dansk – sige, at det mener jeg faktisk ikke er seriøst, altså at det skulle være en lempelse på lige fod med, at man lavede helt nye familiesammenførselsregler eller opsagde de aftaler, vi har på asylområdet. Også her bliver vi nødt til at diskutere tingene, som de er. Og der har ikke været styr på udlændingepolitikken i Danmark. Der er kommet for mange hertil, og det trækker alvorlige spor og konsekvenser i det her land, men det er jo ikke Mint.

Jeg tror på, at hvis vi har modet til det, og hvis vi tør det, så kan vi i det her Folketing godt finde balancen mellem at være benhårde, når det handler om tilstrømningen til Danmark, familiesammenførselsreglerne, statsborgerskab, bandeproblemstillinger, bekæmpelse af terror, og samtidig f.eks. give Mint muligheden for at komme tilbage eller aflyser Lindholm. Det er ikke, fordi vi ikke skal finde et nyt sted at placere dem, der er på tålt ophold – og de skal forlade Danmark, og det kan *kun* gå for langsomt – men uden at bruge så mange millioner af kroner på et øprojekt, som jeg ikke tror vil give den effekt, som vi har behov for.

Der må jeg bare sige, at jeg synes, det på mange måder er de nye i klassen, der har imponeret i dag. Fru Pernille Vermund har også haft sin debut på talerstolen, og jeg tror, at vi har godt af her i Folketinget, at der kommer nye partier til, der rusker lidt op i os. For det er rigtigt, at på udlændingepolitikken har vi lappet, og nu kommer der et parti, der beder os om at starte forfra, f.eks. med et helt nyt asylsystem, og det vil jeg gerne kvittere for. Vi har behov for at tænke nyt, og det kræver, at vi sænker paraderne over for hinanden, for ellers finder vi ikke løsningerne.

Det fører mig frem til det næste: Helt nye i klassen er I ikke, men jeg vil gerne fra talerstolen erkende, at når Folketinget i dag har rykket sig så langt på klimadagsordenen, så spiller Alternativet

også en rolle i det. Det er jeg ikke sikker på at vi helt ville erkende i starten – det mere end antydende Alternativets ordfører også – men jeg tør godt åbent og ærligt sige, at både Alternativet, men da også de hundredvis, ja, tusindvis af børn og unge, der fredag efter fredag i alle mulige sammenhænge bad os om at få klimaet helt op på dagsordenen, har da været med til at sikre, at valget i juni måned blev et klimavalg. Det afgørende er jo så, om vi også nu gør noget ved det nu.

Kl. 00:05

EU rykker på en anden måde, end vi har set tidligere; erhvervslivet rykker; pensionskasserne er villige til at investere; og ja, Folketinget gør det også. I dag er vi så gået et skridt længere, fordi Venstre har tilsluttet sig 70-procentsmålsætningen. Og når vi nu taler om den, er det da i høj grad SF's, Enhedslistens og De Radikales fortjeneste, at den nuværende regering landede på 70 pct., for vi skulle også skubbes. I holdt fast, og det er jeg glad for, og det er jeg faktisk ikke i tvivl om at hele Danmark kan være glad for. Det kommer erhvervslivet og eksporten til at være glad for, og det kommer vores vækst til at være glad for. Vigtigst af alt kommer vores natur, miljø og klima til at være glad for det. Måske skal vi faktisk blive bedre til det, jeg er i gang med lige nu, nemlig at anerkende, at politiske modstandere, hvad enten de er tæt på eller langt fra, kan gøre ens egen politik bedre.

Hvis vi skal finde de løsninger, der er rigtig interessante, altså rigtig interessante – en ny offentlig sektor, at løse klimakrisen, at få fundet balancerne på ydelserne – så finder vi dem jo ikke, ved at vi står og stiller hinanden korte spørgsmål: »Betyder det så, statsminister, at man vil afskaffe det frie valg?« Det var jo ikke det, jeg sagde; jeg sagde, at vi bliver nødt til at erkende, at det frie valg giver nogle udfordringer, ligesom velfærdsrettighedstankgangen giver nogle udfordringer for de sosu'ere, der står derude i dag. Der var en, der sagde til mig: Nu kan jeg snart lægge hovedet, inden jeg går på arbejde, for I har alligevel bestemt på en køreplan, hvad jeg skal, og hvad jeg ikke skal. Så hvis vi skal det her, bliver vi nødt til at anerkende, at vi kommer med noget hver især, som kan være med til at skubbe vores fælles dagsorden videre. Det fører mig tilbage til det dystre.

Vi overkommer ikke problemerne på klimaområdet, og vi løser ikke klimakrisen ved at være pessimister eller dystre. Jeg tror kun, vi kan gøre det på den gode, gammeldags danske måde, altså ved at trække i arbejdstøjet og arbejde sammen. Vores befolkning og vores erhvervsliv har været foran os politikere i en periode, men nu er vi ved at komme på omgangshøjde med dem. Det er jeg glad for, og jeg anerkender fuldstændig, hvor stor og svær opgaven er. Det har debatten i dag også vist. For der er nogle balancer. Vi har sat et ambitiøst mål, men det skal jo ikke være på bekostning af ligheden og vores samfundsmodel. Men det skal jo heller ikke – og det siger jeg ikke mindst henvendt til De Konservative, som også har været inde i klimakampen længe – være på bekostning af gode, danske virksomheder, vores konkurrenceevne og vores mulighed for at eksportere. Det er det, der gør det svært.

Klimaforandringerne mærkes også i Nordatlanten, og jeg vil gerne sige tak for debatten, også til alle nordatlantiske medlemmer. Jeg havde øjeblikke, da I var på talerstolen, hvor tiden gik i stå, og hvor I bibragte en helt særlig stemning til vores debat. I forhold til børnene og Grønland kan jeg ikke finde ord for det. Jeg er glad for tilkendegivelserne om, at det samarbejde, vi har påbegyndt, er godt. Hvis man spørger mig om lidt i debatten, om jeg tror, at det er nok – en bevilling på 5-6 mio. kr., et nyt arbejde, der sættes i gang – så tror jeg, at jeg kommer til at svare nej. Og derfor betragter jeg det som en start.

Det gjorde et stort indtryk på mig, da jeg var i Grønland for kort tid siden. Der sad jeg og havde et møde med de grønlandske ministre om alt muligt: råstoffer, infrastruktur, Trump, udenrigspoli-

tik. Pludselig er der en, der siger: Det er noget mærkeligt noget, at når der er en naturkatastrofe i Grønland, så rykker man ind med et kæmpe beredskab, og vi får løst problemerne, og alle er oppe på dupperne. Når børn bliver voldtaget, misrøgtet og omsorgssvigtet, så snakker vi. Jeg er glad for den alvor, der sænkede sig, og jeg er glad for, at vi taler så åbent om det nu; det har vi ikke altid gjort i relationen mellem Danmark og Grønland.

Jeg oplever, at der er en vilje i det grønlandske samfund hos rigtig mange til at få gjort det her, og jeg håber på, at et samlet Folketing – og det føler jeg mig faktisk sikker på at vi kan få – vil gøre alt, hvad vi overhovedet kan, for at vi får løst de her problemer – alt, hvad vi overhovedet kan. Nu har vi fået det sat i gang, og jeg betragter det kun som en start og vil være lydhør over for alle de ideer, der måtte komme.

Kl. 00:10

Så opstod der også en lidt ophedet diskussion, må man sige, om kolonitid, undskyldninger, hvad der er rigtigt at gøre, og hvad der ikke er rigtigt at gøre. Jeg er ikke i tvivl om, at en undskyldning kan være rigtig. Man skal mene den, og man skal ville det, ellers mister den sin troværdighed. Og mister den sin troværdighed, bliver den ligeegyldig.

I forhold til eksperimentbørnene, som blev sendt til Danmark, er det min klare overbevisning, at en officiel dansk undskyldning er det rigtige at gøre. Der er en grønlandsk anmodning om, at den historiske udredning skal færdiggøres. Det synes jeg er korrekt. Men da det nu blev antydning i debatten, at den undskyldning aldrig ville falde, så vil jeg da gerne sige allerede nu, at jeg mener, at den bør falde. Og jeg tror, det kan være et rigtigt skridt i vores vigtige, vigtige relation, at vi forholder os lige så meget til det, der ligger bag os, som til alt det fantastiske potentiale, der ligger foran os. Det gælder relationen mellem Danmark og Grønland; det gælder relationen mellem Danmark og Færøerne.

Vi har et stærkt rigsfællesskab, og vi kan også mærke, at verden derude interesserer sig stadig mere for os. Jeg håber, vi går samlet ind i den fremtid, vi har, ligeværdigt og ordentligt. Jeg er glad for hr. Edmund Joensens ord om klimasamarbejde om havet og klimaforandringerne, og det vil vi selvfølgelig rigtig gerne. Jeg ville ønske, at jeg kunne sige noget lige så smukt og sofistikeret på baggrund af hr. Sjúður Skaales kommentar, men jeg kan ikke gå ind i troldeterminologien på helt samme stærke måde. Men jeg tror, vi sådan set alle sammen forstod, hvad det var, der blev sagt.

Lad det være min afslutning, for det er jo rigtigt, at i verden omkring os bliver tingene mere og mere yderlige, og der bliver mere og mere splittelse, og ting, vi troede vi havde lagt bag os, vinder frem. Vi er et af de parlamenter i verden, der adskiller sig fra nogle af de tendenser, vi ser. Dagen i dag har vist, at der er uenigheder, ja, men der er mere, der samler os, end der skiller os. Og vi bærer det mest værdifulde i vores hænder, nemlig Danmark, så lad os passe på det sammen. Jeg ser frem til debatten, selv om tiden er ved at være fremskreden.

Kl. 00:12

**Formanden (Henrik Dam Kristensen):**

Tak i den her omgang til statsministeren. Nu er det sådan, at vi har 1 time foran os, og ifølge aftalen er det sådan, at hovedordførerne, som ønsker det, får ordet i første omgang med forlænget taletid, først 2 minutter og derefter 1 minut. Og det samme til statsministeren selvfølgelig. Og det går vi i gang med nu, og først er det hr. Jakob Ellemann-Jensen. Værsgo.

Kl. 00:13

**Jakob Ellemann-Jensen (V):**

Tak for det, formand, og tak til statsministeren for en tale, der bestemt var meget mindre dystre end den, vi hørte i forgårs. Jeg glæder mig oprigtigt over den samarbejdsvilje, som statsministeren

udtrykker. Men da statsministeren efter sin åbningstale her forleden blev bedt om at sige lidt mere end overskrifterne, så lød svaret: »Jeg starter ikke med det konkrete«. Og det synes jeg ikke rigtig er blevet bedre nu her til aften. Regeringen hævdede, at den ville arbejde dag og nat for at sikre en ret til tidlig tilbagetrækning. Men der er stadig ikke svar på, hvem der er omfattet, og hvis jeg må sige det, synes jeg, at statsministeren ser veludhvilet ud det sene tidspunkt taget i betragtning. Så lidt hvile er det dog blevet til. Regeringen ville spare 3 mia. kr. på konsulenter – det fremgår ikke sådan helt, hvem de er, og hvornår det skal ske. Regeringen bryder sig tilsyneladende ikke rigtig om det frie valg, men der er ikke rigtig nogen svar på, hvad der så skal ske med de ældre mennesker, som sådan set er glade for, at de har et frit valg.

Men statsminister, politik er jo konkret. Og derfor vil jeg gerne stille et konkret spørgsmål relateret til mit indlæg tidligere her i dag. Er regeringen klar til at bruge en del af det økonomiske råderum på den grønne omstilling i årene fremover?

Kl. 00:14

**Formanden** (Henrik Dam Kristensen):  
Statsministeren.

Kl. 00:14

**Statsministeren** (Mette Frederiksen):

Det er jo rigtigt – politik er konkret. Et godt eksempel er jo, når det skal være rigtig konkret, hvor let det er at forringe efterlønnen, og hvor svært det er at bygge op igen. Så man kan jo godt føre konkret politik, og så kan man vinge det af og sige: Nu forringede jeg en efterløn. Og det er sværere at bygge op igen. Og det, der forsinker arbejdet med forhåbentlig nye regler på pensionsområdet, er de private overenskomster. Det ved Venstres formand godt. Jeg kunne selvfølgelig vælge at sige, vi er ligeglade med en henvendelse fra arbejdsmarkedets parter om, at vi ikke må lægge noget frem, der kan influere på de private overenskomster.

Det tror jeg ikke Venstre vil anbefale, og jeg er helt sikker på, at hvis Venstre havde regeringsansvaret nu, ville man efterkomme et ønske fra arbejdsmarkedets parter. Det er det, der forsinker. Det er også, at modellen er svær at udvikle. Der er ikke noget nyt i det, og jeg har faktisk ikke noget problem med at sige det. Hvis vi ville lave en visitationsordning, tror jeg ikke, det ville tage ret lang tid, men når det skal være en egentlig rettighed, så er det svært. Og jeg har ingen problemer med, at noget er svært, og at noget også tager tid. Og det kommer også til at gælde i en nærhedsreform, fordi det letteste ville da være at sige, at nu beder vi alle om at sende afbureaukratiseringsforslag ind på en hjemmeside. Det har vi jo prøvet, men det har vi ikke fået en bedre offentlig sektor af.

Nu appellerer jeg til – og der var jo faktisk flere partiledere, der fangede det – at vi prøver at tænke på, om vi i virkeligheden er kommet til at overdynde et velfærdssamfund med bureaukrati. For så er det jo ikke en konkret ændring, der skal til – så er det jo os, der skal ændre hele vores måde, vi kigger på velfærdssamfundet på. Vil vi være med til at bruge råderum på grøn omstilling? Ja, det vil vi gerne. Vi har klart sagt, at når det handler om råderummet i de kommende år, så er det det at dække demografien, vi betragter som den vigtigste opgave.

Kl. 00:16

**Formanden** (Henrik Dam Kristensen):  
Hr. Jakob Ellemann-Jensen.

Kl. 00:16

**Jakob Ellemann-Jensen** (V):

Tak for det. Det var et konkret svar, og det er jeg glad for. Og jeg er glad for, at Socialdemokratiet lader til at have ændret deres holdning på det her område, for hvis man ikke er villige til at bruge

råderum, så er der jo tre muligheder, og det er reformer, nye skatter eller lavere offentlige udgifter. Og der tror jeg godt, at jeg har en fornemmelse af, hvor venstrefløjen vil søge hen. I øjeblikket har man sådan en lidt besynderlig situation i dansk politik, hvor statsministeren bruger en del tid på at tale forventningerne ned – nogle forventninger, man sådan set selv har skabt for ikke så længe siden – mens finansministeren egentlig bruger penge, som om de gode tider aldrig stopper, uden at man har bare ét forslag til, hvordan man skaber den velstand, som er forudsætningen for den velfærd, som vi egentlig alle sammen holder så meget af.

Statsministeren nævner det selv: Vi har et brexit på trapperne, vi har nogle ildevarslande risici for handelskrig over Atlanten, og advarselslamperne lyser ganske kraftigt i den tyske økonomi. Der er sådan set bekymringer nok at tage fat på. Derfor vil jeg også spørge: Er det så nu, vi skal have en finanslov igennem, som ikke tager højde for den her fremtid, og som ret beset gør Danmark fattigere?

Kl. 00:18

**Formanden** (Henrik Dam Kristensen):  
Statsministeren.

Kl. 00:18

**Statsministeren** (Mette Frederiksen):

Jeg er overhovedet ikke enig i, at det finanslovsforslag, vi har fremlagt, gør Danmark fattigere. Og derfor bliver vi nødt til at have en diskussion med hinanden om, hvad det vil sige at føre ansvarlig økonomisk politik. En af årsagerne til, at danske virksomheder står godt i den globale konkurrence, er, at der på et tidspunkt er blevet forsket i det, de i dag sælger, i øvrigt ofte i et samspil – og heldigvis i et tættere og tættere samspil. I øvrigt kunne det være interessant – ud ad en tangent – at diskutere, hvordan vi får vores offentlige og private forskningsmidler til at arbejde endnu tættere sammen. Så når vi eksempelvis foreslår at fordoble, hvad vi målrettet bruger på grøn forskning, er det den bedste håndsækning, du kan give til et erhvervsliv, som er afhængig af, at vi finder de nye svar.

Et eksempel er Mærsk, der har sagt, at man vil være fossilfri i år 2050 – fantastisk melding, det har kæmpe betydning. Hvad med at vi sammen med danske virksomheder forsker i at udvikle det brændstof, der gør, at det faktisk kan lade sig gøre? Det er det, der ville gøre Danmark stærkt. Derfor foreslår vi nogle målrettede investeringer i uddannelse og forskning, og det kræver så nogle omlægnings af nogle skatter. Jeg tror, det er en ikke alene farbar, men også ansvarlig vej at gå.

Kl. 00:19

**Formanden** (Henrik Dam Kristensen):  
Så er det hr. Kristian Thulesen Dahl.

Kl. 00:19

**Kristian Thulesen Dahl** (DF):

Tak, formand, og tak til statsministeren for de her bemærkninger på dette sene tidspunkt. Jeg anerkender jo sådan set også, at der efter sådan en dags debat som den her er rigtig mange ting, der illustrerer, at der er mange værdier, vi i hvert fald virker som om vi har tilfælles her i Folketinget. Og det gør jo også, at vi har et parlament i Danmark, som vi kan sige meget godt om, i forhold til hvordan vi samarbejder, når man ser på andre lande.

Men det er jo nogle gange også først, når man rigtig finder ud af, hvad der ligger under overskrifterne, at man finder ud af, hvor tingene skiller politisk. Og jeg synes selvfølgelig også, at statsministeren her i aften er rigtig god til at tale i nogle overordnede vendinger, i nogle overskrifter, men hvor vi også er nogle, der rigtig gerne vil have nogle mere sådan konkrete svar. Og det er en åbningsdebat jo også velegnet til.

Det er jo f.eks., når det handler om, hvornår de der nærhospitaler bliver oprettet igen, som statsministeren gik til valg på, og alle de andre spørgsmål, som jeg kom ind på. Men der er specielt én ting, som nager os i Dansk Folkeparti, og som vi virkelig synes er en belastning for det danske samfund, og som jeg gerne vil spørge statsministeren om, og som jeg også har prøvet at stille spørgsmål om til nogle af de andre i løbet af dagen. Og det er en ting, der vedrører udlændingepolitikken, nemlig at vi i Danmark har folk, som bliver dømt for meget, meget alvorlig kriminalitet – for mord, for voldtægter, for narkokriminalitet – i forhold til sikkerheden i Danmark, altså i forhold til terrorbestemmelserne, og som af domstolene bliver udvist, men som alligevel stadig væk bliver her i Danmark.

Hvad angår de mennesker, havde vi sat os for at prøve at få skabt en situation, så de blev mere isoleret fra det danske samfund, så vi kunne have lidt mere styr på, hvor de var, nemlig på øen Lindholm – som er blevet gjort til grin i hele valgkampen. Og så har et nyt flertal her i Folketinget besluttet sig for, at de ikke skal isoleres så meget, som man nu kunne gøre det inden for de rammer, der lovligt er på øen Lindholm. Så det har man aflyst, men uden at komme med et eneste svar på, hvad der så skal ske med de mennesker.

Derfor vil jeg gerne have, at statsministeren i aften vil fortælle Folketinget: Hvad skal der ske med de mennesker, der ikke skal være på øen Lindholm? Hvor skal de være fremover?

Kl. 00:21

**Formanden** (Henrik Dam Kristensen):  
Statsministeren.

Kl. 00:21

**Statsministeren** (Mette Frederiksen):

Tak for spørgsmålet. Jeg kan sige, at ordføreren og jeg absolut deler både værdi og holdning i det spørgsmål, der handler om udvisningsdømte og mennesker på tålt ophold, og jeg har ikke noget som helst behov for, at der bliver tænkt i resocialisering, eller at man skal sprede dem ud over det ganske danske samfund. Det her er mennesker, som er dømt, som er udvist af Danmark, og som nægter at rejse. En del af dem har begået endda alvorlige forbrydelser, og jeg vil sige det så klart, som man overhovedet kan: De er uønskede i Danmark, og det er mig ubegribeligt, at man misbruger vores gæstfrihed ved at begå den her form for kriminalitet. Så langt så godt. Det deler vi.

Så er spørgsmålet: Hvad gør vi ved dem? Under den tidligere regering har vi i fællesskab strammet kravene for meldepligt. Det giver så nogle udfordringer i forhold til politi – jeg kigger ned på hr. Søren Pape Poulsen – og anklagemyndighed, som vi må se om vi ikke på en eller anden måde kan løse.

Så var der et flertal før valget, der blev enige om, at øen Lindholm kunne være det rette sted. Jeg har ikke nogen stærke holdninger til, hvor det skal være. Jeg er mere optaget af, om vi kan få lavet ikke bare en centerstruktur, men at vi kan få lavet en struktur neden under centrene, der får udsendt flere, og det vil sige få lagt et større pres på de lande, som de pågældende kommer fra. Jeg tror, at en del af det jo er at gøre deres opholdsbetingelser, mens de er i Danmark, så dårlige som overhovedet muligt.

Lindholm var en rigtig dyr løsning, og jeg skal sige fra lokal-samfundet, at det ikke var en løsning, der var særlig stor lokal opbakning til. Det kommer nu i øvrigt nok til at knibe med at få lokal opbakning til at huse den her gruppe af borgere, og derfor er jeg selvfølgelig også optaget af den gruppe af borgere, der betaler prisen i dag, nemlig i det nuværende lokalområde.

For at gøre en lang historie kort: Nærhospitalet tager vi med i et udspil til en sundhedsreform, og vi er i gang med at se på, hvordan vi kan lave en klogere centerstruktur. Men perspektivet og konklusionen deler jeg fuldstændig med Dansk Folkeparti.

Kl. 00:23

**Formanden** (Henrik Dam Kristensen):  
Hr. Kristian Thulesen Dahl.

Kl. 00:23

**Kristian Thulesen Dahl** (DF):

Jamen prøv lige at hør her: Det er jo alligevel bare den nemme del af svaret. Hallo, undskyld mig! Med al respekt og alt det der: Det der handlede jo bare om at sige, hvorfor der ikke er lokal opbakning til øen Lindholm. Ja, det ved jeg da godt. Altså, jeg render ikke rundt med bind for øjnene og fingrene i ørerne. Det ved jeg da godt. Vi har alle sammen været en del af en lang valgkamp, hvor vi har diskuteret de her spørgsmål. Og det var bare en anvisning, et konkret bud, på, hvordan man i højere grad kunne gøre tilværelsen for de her mennesker besværlig i Danmark, ved at de i højere grad skulle være isoleret i et øsamfund. Uanset hvor de her mennesker er, spreder de utryghed, og folk er ikke glade for det.

Så er der kommet et flertal her – nogle sidder også tæt på mig – som har besluttet sig for, at den løsning, som vi havde, ikke duer, fordi den søreme var for dyr, kan jeg forstå, fordi det koster 759 mio. kr., når man ser det over 4 år, sagde man. Det var for dyrt, så det kunne vi ikke.

Nu er der så gået nogle måneder, og så spørger vi bare: Men hvad så? Jeg har også i løbet af dagen i dag spurgt de mennesker, de partier, der har haft ansvaret for den her beslutning, og jeg har ikke fået antydningen af et svar på det. Så spørger jeg landets statsminister, som er hovedansvarlig for, at den beslutning, vi var med til at træffe, er taget af bordet: Hvad så? Så må man da kunne få et svar på det.

Kl. 00:25

**Formanden** (Henrik Dam Kristensen):  
Statsministeren.

Kl. 00:25

**Statsministeren** (Mette Frederiksen):

Men hvad nu, hvis det ender med, at vi faktisk har en løsning på det her, før Dansk Folkeparti ville have haft det? For det ville jo tage noget tid at indrette Lindholm til, at de pågældende kunne være der, efter at vi havde betalt en ret stor regning, og mig bekendt skulle færgen i øvrigt nærmest sejle frem og tilbage i pendulfart. Så helt isoleret blev de pågældende ikke. Jeg tror faktisk sågar, der var nogle, der talte om at installere busser, så man kunne køre direkte til København. Er Dansk Folkeparti helt sikre på, at man ville få den ønskede effekt med Lindholm? Jeg er ikke sikker.

Jeg synes faktisk, det vigtigste over for danskerne er, at vi får lavet et system, hvor de pågældende, hvis vi overhovedet har muligheden for det, bliver udsendt. For de skal ikke være i Danmark. Derfor har vi påtaget os opgaven at se, om vi kan finde en klogere og bedre løsning, og lige så snart vi er klar med den, lægger vi den selvfølgelig frem. Om vi så er enige om, om den løsning er bedre, får vi at se. Men jeg tror godt, det kan lade sig gøre.

Kl. 00:25

**Formanden** (Henrik Dam Kristensen):  
Så er det hr. Morten Østergaard.

Kl. 00:25

**Morten Østergaard** (RV):

Tak. Og tak både for talen i tirsdags og for besvarelsen i dag – og i øvrigt for samarbejdet, som ligger til grund for, at der nu er en socialdemokratisk regering, og tillykke med det.

Jeg var i sommerhus i sommerferien og faldt over sådan et glas Nutella, som jeg tror var købt i udlandet. Der stod i hvert fald et slogan på engelsk, og nu vil jeg sige det på dansk, så alle kan følge

med. Der stod: »Du kan ikke gøre alle mennesker glade, for du er ikke Nutella«. Og da jeg havde hørt en del af statsministerens åbningstale, tænkte jeg, at måske havde statsministeren haft fat i et tilsvarende glas Nutella og så besluttet sig for ud fra sådan et lighedsprincip, at så skal vi gøre ingen mennesker glade. For det var, som om forventningerne skulle nedtones, og hvis der ikke er nogen, der kan være glade, så skal ingen være glade. I kommer ikke til at kunne mærke forandringerne, var en del af budskabet i talen.

Det synes jeg måske nok var lige at sætte barren lidt vel lavt. Jeg synes, at vi skal turde – i hvert fald hvis vi skal tage det med tillidsspørgsmålet alvorligt – at række ud efter, at folk kan se nogle forandringer, som ikke bare er nogle, vi har talt om, og hvor det ikke bare er sådan, at vi har haft de rigtige diskussioner, men egentlig nogle reelle forandringer derude, som man kan mærke. Jeg synes, vi skal starte nu, og derfor vil jeg bare appellere til, at man måske kigger på, om ikke det var meget godt at tage hul på at nedbringe CO<sub>2</sub>-udledningen allerede nu via den første finanslov. Jeg synes, det er lidt svært at se i udkastet. Og når vi nu skriver i forslaget til vedtagelse, at vi skal satse på uddannelse, er det lidt mærkeligt, at man foreslår nye besparelser, bl.a. på folkeskolen og frie skoler.

Derfor håber jeg, at vi kan være enige om, at selv om vi ikke kan gøre alle glade, fordi vi ikke er Nutella, så kan vi i det mindste have ambitionen om at gøre nogle glade: Dem, der troede på, at et nyt flertal rent faktisk ville nedbringe CO<sub>2</sub>-udledningen, og dem, der troede på, at et nyt flertal ikke ville spare på uddannelse, men investere.

Kl. 00:27

**Formanden** (Henrik Dam Kristensen):  
Statsministeren.

Kl. 00:27

**Statsministeren** (Mette Frederiksen):

På mange måder har diskussionen udviklet sig på den måde, jeg nok egentlig vil lægge til grund, når jeg stiller mig op og siger: Til trods for at der mig bekendt er lavet den bedste regionsaftale i vistnok 10 år, og til trods for at vi ikke alene dækker det demografiske træk, men lægger penge oveni, og til trods for at vi lægger et finanslovsforslag frem, hvor der bliver rullet uddannelsesbesparelser tilbage, hvor der er finansiering til 1.000 flere sygeplejersker, og hvor der i øvrigt er en mulighed for at forhandle både om noget grønt og om velfærd.

Det letteste havde jo været i dag at sige: Der kan I se – det nye flertal gør det, vi sagde, og det er rigtig, rigtig godt. Det havde været det letteste. Og det ville egentlig være okay, også inden for sådan en almindelig sandhedsdetektorprøve, fordi det er rigtigt. Og når jeg siger noget andet, er det ikke for at forventningsafstemme. Det er ikke for at gå væk fra noget som helst af det, vi sagde før valget. Alt det, vi sagde, mener vi, og vi har også tænkt os at gennemføre det.

Min vurdering er bare, at de udfordringer, der er i det her velfærdssamfund, er så store, at selv om vi gør alt det, vi gerne vil, vil det ikke være nok, i hvert fald ikke i år et. For i hele den diskussion, vi har haft i dag, har vi næsten ikke snakket psykiatri, vi har næsten ikke snakket handicapområdet, og jeg tror, at jeg med sikkerhed kan sige, at vi ikke har talt om de demente eller de for tidligt fødte eller dem, hvor der er problemer med fertiliteten.

Der er masser af udfordringer. Og jeg er da stolt af at stå i spidsen for en regering og et nyt politisk flertal, hvor vi ikke alene dækker demografien – det er der jo mange der ikke engang vil – men hvor vi bygger ovenpå. Og jeg er sikker på, at vi i fællesskab kan komme endnu længere. Jeg vil bare også gerne have, at vi er ærlige over for folk og siger, at det kommer til at tage noget tid. Det er ikke for at gå væk fra noget af det, jeg sagde. Jeg mener stadig væk, at vi skal have nærhedshospitaler, jeg mener stadig væk, at vi skal af

med kontanthjælpsloftet. Men jeg er ikke sikker på, at vi kan gøre det hele i den allerallerførste finanslov, og mit håb er så selvfølgelig også, at der kommer flere, så vi kan løfte hver eneste gang.

Kl. 00:30

**Formanden** (Henrik Dam Kristensen):  
Hr. Morten Østergaard.

Kl. 00:30

**Morten Østergaard** (RV):

Jamen min pointe var nok også mere at være ærlig om, hvad det så er, der er det vigtige: Der, hvor man vil stå på mål for, at vi faktisk kan se forandringerne, når nu man ikke kan levere på det hele. For politik er også en prioritering, og det er jo også en prioritering, hvilken rækkefølge man tager det i. Hvis man synes, det er et alvorligt problem, at der blev indført et uddannelsesloft, fordi det lægger et præstationspres på unge mennesker og tvinger folk til at tage forkerte beslutninger som at lade være med at gennemføre en bacheloruddannelse af frygt for, at man så ikke kan tage den anden, man havde bestemt sig for, eller hvad det nu er, så må man jo lade det følge op af politikken i de udspil, der er.

Det er jo egentlig det, jeg har forsøgt at sige i dag, altså at for os er det helt afgørende, at folk kan se, at vi ikke bare er i stand til at samles bredt – selv om det er godt – om ambitiøse målsætninger, men at folk rent faktisk også kan se, at CO<sub>2</sub>-udledningen falder, at vi ikke bare stopper med at spare på uddannelse ved et omprioriteringsbidrag, men også begynder at investere mere dér, hvor der er behov for det, f.eks. i folkeskolen. Og tilsvarende i forhold til fattigdom, altså at man hjælper de familier, der har mindst i Danmark, sådan at vi ikke stjæler muligheder fra børn.

Det er bare der, hvor jeg vil appellere til, at man også bliver det nummer mere ambitiøs og tør melde ud og sige: Det er her, I kommer til at se forandringerne, og vi kæmper for det nat og dag.

Kl. 00:31

**Formanden** (Henrik Dam Kristensen):  
Tak. Statsministeren.

Kl. 00:31

**Statsministeren** (Mette Frederiksen):

Jo, men tankegangen kan jeg rigtig godt lide, og på mange måder bestemmer vi jo selv, hvor langt vi vil gå, i respekt for at der er en økonomi, der skal kunne følge med. Og som det er blevet sagt før, er der nogle sorte skyer derude, som vi selvfølgelig bliver nødt til at tænke ind i den økonomiske politik, vi fører. Alt andet ville i mine øjne være forkert.

Men vi har jo foretaget vores prioritering. Og det er jo ikke sikkert, at den flugter fuldstændig med andres. Vi siger, at det vigtigste for os i år er at dække det demografiske træk, altså, det er at komme ud over det, som har været diskussionen længe, nemlig at man skal starte med besparelser derude. Det er det første. På uddannelsesområdet siger vi jo åbent, at det vigtigste for os har været at komme af med omprioriteringsbidraget og så at redde de der VUC'er.

Men man kunne jo godt have sagt, at uddannelsesloftet var det vigtigste, og at der så var noget andet, der kom bagefter. Det er jo en holdningssag. Og så har vi fra vores side sagt, at det at få ansat nogle flere sygeplejersker på landets sygehuse mener vi er afgørende, fordi sygeplejerskerne sammen med andre dækker en kernefunktion, og vi tror på, at hvis vi kan få ansat flere, kan vi samlet set også skabe et bedre arbejdsmiljø, der kan smitte af på vores sundhedsvæsen.

Det er nogle af de prioriteringer, vi har valgt ud fra. Og man kunne have gjort noget andet – det er jo rigtigt.

**Formanden** (Henrik Dam Kristensen):  
Så er det fru Pia Olsen Dyhr. Værsgo.

Kl. 00:32

**Pia Olsen Dyhr** (SF):

Tak til statsministeren både for talen i tirsdags, men også for talen i dag. Jeg synes, det er forfriskende ærligt at sige, at vi står med nogle store udfordringer i vores velfærdssamfund, som vi skal i gang med at reparere på. Nu har vi hørt i 4 år, at det går ufatteligt godt i Danmark, og når man taler med pensionister; når man taler med børnefamilierne; når man taler med folk, der er syge, eller med folk, der er på kontanthjælp, vil de sige, at det ikke er deres oplevelse af Danmark. Jo, det gik ufatteligt godt for dem, der har deres på det tørre, men ikke for dem, der sidder på kanten af samfundet, og det er det, vi skal i gang med at reparere på.

Der sker jo noget i finansloven, der kommer et seriøst løft af den offentlige velfærd på 5 mia. kr., men jeg synes også, at vi må erkende, at der er ting, hvor vi skal gå et skridt videre end det, regeringen lægger op til. For SF er der ingen tvivl om, at den mener, at det er tid til bl.a. mere omsorg, og en lille smule kærlighed, i vores daginstitutioner, altså til de allermindste, dem, der er 0 til 2 år og 10 måneder og går i vores vuggestuer. De er små børn, der har brug for at blive set. De har brug for at vide, at der faktisk er en voksen, ikke kun når de skal spise eller have skiftet ble, men i virkeligheden, også når de bare tuller lidt rundt og måske er lidt kede af det. Det handler ligeledes om børn, der er børnehavebørn og lige om lidt skal i skole, for de har også brug for at vide, at der stadig væk er voksne nok til at sætte dem i gang med aktiviteter, og at de ikke bare bliver opbevaret eller passet.

Det er i virkeligheden det løft, vi fra SF's side gerne ser der sker af minimumsnormeringer. Nu noterede jeg mig, at statsministeren på S-kongressen understregede, at der nu kommer minimumsnormeringer i Danmark. Det er jeg glad for, og det står også i forståelsespapiret, så det, vi skal til at blive enige om nu, er jo en model. SF ser gerne en model på en til tre i vuggestuerne, altså en voksen til tre børn i vuggestuer, og en voksen til seks børn i børnehaver, og at vi får indfaset det inden 2025, hvilket vi også har aftalt med hinanden. Hvad er Socialdemokraternes syn på en model for minimumsnormeringer?

Kl. 00:34

**Formanden** (Henrik Dam Kristensen):  
Statsministeren.

Kl. 00:34

**Statsministeren** (Mette Frederiksen):

Jamen altså, som formanden for SF vil kunne huske, gik vi faktisk ikke til valg på minimumsnormeringer. Vi gik til valg på at få løftet normeringerne og prioriteret børneområdet. Det der med at styre på den måde er ikke en blomst, der er groet i vores have. Tror jeg på, at vi kan finde en vej med minimumsnormeringer, uden at vi så bare skaber et nyt bureaukratisk monster? Ja, det gør jeg, og det vil jeg så også insistere på, fordi tanken med minimumsnormeringer er altså ikke, at vi skal have ansat flere kontrollanter til at sikre, at det også bliver håndhævet, tanken er, at vi skal ansætte flere voksne.

Det må vi jo gå i gang med at snakke om hvordan vi gør på den bedste måde. Vi har påbegyndt snakken med kommunerne omkring det her. Det er jo rigtigt, at vi har skrevet sort på hvidt, at vi i fællesskab vil indføre minimumsnormeringer, som skal være fuldt indfaset i 2025, og jeg regner da også med, at det er noget af det, vi kommer til at diskutere i finanslovsforhandlingerne, nemlig hvordan vi kan tage de første skridt.

Så er jeg glad for fru Pia Olsen Dyhrs første bemærkninger, for jeg tror, at en af forklaringerne på, at en tale af nogle kan blive opfattet som dystert og af andre som meget virkelighedsnær, simpelt hen er den, at vi lever forskellige liv. Et af de steder, hvor jeg virkelig kan se det, er prisen på fødevarer. Altså, når man ser, at der i nogle supermarkeder, nok primært i København, kan købes helt almindelige fødevarer til meget, meget høje priser, uden at folk sådan rigtigt undrer sig over det, og man så kender andre familier, der sidder med tilbudsavisen og krydser af og går på jagt for at få tingene til at hænge sammen, så er det jo bare et billede på, hvor forskellige liv vi lever.

Så det med, hvordan man ser på, hvor godt Danmark har det, afhænger af, hvorfra man ser det. Mange har fået flere muligheder og har fået det bedre, og det er godt. Men der er nogle, der står tilbage og kan se, at tingene ruller – de er bare ikke selv en del af det. Det er jeg meget enig i.

Kl. 00:37

**Formanden** (Henrik Dam Kristensen):  
Pia Olsen Dyhr, værsgo.

Kl. 00:37

**Pia Olsen Dyhr** (SF):

Jeg er ikke i tvivl om, at der er forskel på de øjne, der ser, og derfor er det også så afgørende, at vores velfærdssamfund fungerer, for det er for alle, og det skal jo særlig være stærkt for dem, der er svagest. Det er vores børn, og det er derfor, det er så afgørende, at vi får det løft. Jeg har noteret mig, at det ikke er Socialdemokraternes udgangspunkt, at man skal indføre minimumsnormeringer i landets institutioner, men gøre det, lidt ligesom da vi indførte klasseløftet, som jo handler om, at vi gerne vil sætte en barre for, hvordan det skal se ud i klasseværelserne rundt omkring i Danmark.

Så er der nogle kommuner, der vælger at sige, at de kun vil have 24 elever i klasserne. Der er nogle, der har 28, og der er også nogle, der bryder loftet ved at få en særlig dispensation i særlige situationer. Det er jo præcis det samme, vi skal gøre på børneområdet: Vi skal lave en bund. Det er overhovedet ikke luksus at tale om en pædagog til tre børn i en vuggestue eller om en pædagog til seks børn i en børnehave. Derfor, når statsministeren selv bruger ordet på S-kongressen, nemlig ordet minimumsnormeringer, ville det være interessant at høre: Hvad ligger der bag begrebet minimumsnormeringer, og er Socialdemokraterne, statsministeren, enig med f.eks. BUPL i deres forslag til en model for, hvordan man kan håndtere det her?

Kl. 00:38

**Formanden** (Henrik Dam Kristensen):  
Statsministeren.

Kl. 00:38

**Statsministeren** (Mette Frederiksen):

Jeg er enig i, at vi har behov for nogle flere voksne, og vi har i fællesskab besluttet, at det er via minimumsnormeringer. Jeg står ikke og lægger mig fast på, hvordan tallet præcist skal se ud. Og ligegyldigt hvordan man vender og drejer det, kommer vi i problemer på det her område, fordi det bliver rigtig, rigtig svært at finde pædagoger nok til at løfte den her opgave.

Derfor bliver vi jo nok også nødt til at have en snak med hinanden om indholdet af vores uddannelser og måske om – nu kaster jeg endnu en stor ting op her fra talerstolen – om vi uddanner inden for de rigtige uddannelser. Har vi den kapacitet på de uddannelser, vi gerne vil have, og er kvaliteten svarende til det, den bør være? Og så er det pludselig en endnu større diskussion.

Men jeg glæder mig, for at gøre en lang historie kort, til diskussionen med SF, men jo altså også med de andre partier, om, hvordan vi gør det her præcist. Vi ved, at vi har en fælles vilje til og intention

om at styrke børneområdet, og det er afgørende – det er helt afgørende.

Kl. 00:39

**Formanden** (Henrik Dam Kristensen):

Fru Pernille Skipper.

Kl. 00:39

**Pernille Skipper** (EL):

Tak for det, formand. Og tak til statsministeren for talerne og ikke mindst finanslovsforslaget i går, som vi jo stadig væk læser flittigt på. En af de ting, som vi har været meget enige om i løbet af valgkampen, har været behovet for et løft af vores velfærd. Og jeg kan høre på statsministeren igen nu, at det, som man er mest optaget af i regeringen, er at sikre demografien. Det er sådan et mystisk ord, som vi hele tiden bruger herinde, som om alle andre ved, hvad det er, men vi bør være enige om, og også ærlige om, at demografien ikke er et løft af vores velfærd – det er skindet på næsen. Og hvis vi skal være helt ærlige, er demografien jo ikke en garanti imod flere fyrringer og flere forringelser rundtomkring i kommunerne.

Jeg er i hvert fald begyndt at få de første henvendelser fra borgere, der sidder med lokale kommunale budgetter og ikke kan forstå, hvorfor der er besparelsesforslag på den lokale folkeskole, når nu de var blevet lovet noget andet og havde stemt på noget andet og havde valgt noget andet. Og jeg synes, det er vigtigt, at de mennesker kan mærke den første finanslov. De kan ikke mærke den første økonomiaftale, men de skal kunne mærke den første finanslov.

Noget af det, som vi synes er rigtig vigtigt, er vores sundhedsvæsen, som også Socialdemokraterne og regeringen synes er vigtigt, men i særlig grad psykiatrien. Gitte Ahle, som er formand for psykiaterne, siger, at der mangler omkring 400 sengepladser i psykiatrien lige nu. Det er rigtig voldsomt. Og halvdelen af psykiaterne siger, at de enten dagligt eller ugentligt må udskrive patienter, som faktisk har behov for at blive på hospitalet. Og vi taler mennesker med stærk skizofreni, angst, mennesker, der er selvmordstruede, og nogle af dem dør rent faktisk, efter de er blevet udskrevet. Det er noget, der påvirker de ansatte, de pårørende – for ikke at tale om patienterne. Og vi vil så hjertens gerne have, at den finanslov, vi står over for, kan mærkes på velfærden og i psykiatrien, men vi kan ikke finde den i finanslovsforslaget. Hvor er den henne?

Kl. 00:41

**Formanden** (Henrik Dam Kristensen):

Statsministeren.

Kl. 00:41

**Statsministeren** (Mette Frederiksen):

Jeg er enig i, at vi er udfordret på psykiatrien, og jeg tror, det rigtige vil være at gøre det, som vi talte om i valgkampen, men også i ugerne efter, nemlig at få lavet en egentlig langsigtet plan for psykiatrien, hvor vi får truffet nogle af de beslutninger, som ikke kun handler om økonomi – det handler også om økonomi, det vil jeg gerne sætte en tyk streg under – men også om nogle af de andre ting, f.eks. at få sikret, at vi får nogle behandlingstilbud, der går på tværs, men i virkeligheden også, at vi bliver bedre til at gøre noget ved problemerne, inden man skal ind i psykiatrien.

Her synes jeg faktisk, vi er lidt i samme boldgade, som når jeg siger, at for at alle kommer til at mærke et løft i velfærden, har vi også behov for en nærhedsreform; det kunne jeg i virkeligheden overføre til psykiatrien, fordi der er flere problemer i psykiatrien. Det ene er helt åbenbart, at der er blevet nedlagt for mange sengepladser. Der er ganske enkelt nogle mennesker, der er rigtig alvorligt psykisk syge, og som ikke får den behandling, de skal have. Men en del af problemet er vel også, at der kommer for mange børn og unge ind i psykiatrien, som vi ikke så der før. Vi lever i en tid, hvor der er

flere børn og unge, der bliver psykisk syge, end tidligere. Og i stedet for kun at tænke i øgede bevillinger til psykologer og psykiatere og medicinering kunne det jo være, at vi her i Tinget også skulle have en diskussion om, hvorfor vores børn bliver syge, og få gjort noget ved de underliggende problemer.

Så her vil jeg også appellere til, at vi tager en lidt bredere diskussion om mistrivsel, for hvis ikke vi får fat omkring det, kan vi godt blive ved med at bruge flere penge på psykiatrien, men vi får ikke løst problemerne. Det ændrer så ikke på, at vi har behov for en langsigtet plan – også en investeringsplan – for psykiatrien.

Kl. 00:43

**Formanden** (Henrik Dam Kristensen):

Fru Pernille Skipper.

Kl. 00:43

**Pernille Skipper** (EL):

Ja, det kan jeg godt være enig i, men behovet for at tænke i det forebyggende lange, seje træk og tage diskussionen om, hvorfor så mange flere unge er psykisk sårbare og kommer ind i psykiatrien, må jo ikke forhindre os i at gøre noget for de mennesker, som akut mangler en sengeplads.

Så jeg er helt enig i den 10-årige handlingsplan, som vi er blevet enige om vi skal lave. Men vi kan bare ikke vente på en lang handlingsplan, når der er mennesker, som er selvmordstruede, der bliver udskrevet, og som ikke burde blive udskrevet, og som har brug for hjælp. Og det er derfor, at jeg appellerer til, at vi finder det på finansloven, for det bør vi. Vi bør finde et akut løft til psykiatrien på finansloven. Og vi bør finde det, sådan at det kan mærkes. Det, der bekymrer mig, er jo, at når der ikke er afsat penge til psykiatrien, når der ikke er afsat penge til minimumsnormeringer – som fuldstændig åbenlyst er en opgave for os at levere de første skridt i forhold til – i den her finanslov, og når der egentlig heller ikke er nogen grønne tiltag, som kan måles på klimaregnskabet, så begynder det at blive et pres.

Så jeg vil bare gerne appellere til, at vi lover hinanden, inden vi går ind i det forhandlingslokale, at det, vi kommer ud med, er en finanslov, som kan mærkes på velfærden, og som kan måles på klimaregnskabet, så vi kan se de mennesker i øjnene, som har stemt på os.

Kl. 00:44

**Formanden** (Henrik Dam Kristensen):

Så er det statsministeren. Værsgo.

Kl. 00:44

**Statsministeren** (Mette Frederiksen):

Jamen altså, i forhold til klima kan man jo sagtens diskutere rækkefølgen i det her. Vi har valgt at sige, at det er forskning, vi gerne vil satse på her i starten. Det kan jo godt være, at den har et langt mere positivt aftryk i forhold til CO<sub>2</sub>-regnskabet end det, man ville kunne gøre her og nu – måske.

Så jeg synes ikke, det er så dumt at sige: Okay, vi har et meget ambitiøst mål i 2030; det, vi gør nu – her og nu – er at få afsat mange flere penge til det, der skal til, for at vi faktisk kan nå målet. Det vil jeg sagtens kunne stå på mål for, især når Folketinget inden jul har en klimalov på plads og vi så går i gang med den klimahandlingsplan, som jo ret hurtigt skal sætte sig i et CO<sub>2</sub>-regnestykke. Så her er vi nok mere inde på, hvilken rækkefølge vi gør tingene i. At vi skal have nedbragt vores CO<sub>2</sub>-aftryk, bliver vi i hvert fald ikke uenige om.

Jeg vil meget, meget gerne være med til at diskutere psykiatri, men jeg vil ikke stå på talerstolen og påstå, at jeg tror, vi løser alle problemer med én finanslov. Men ordføreren får mig heller ikke til

at udtrykke, at jeg ikke har et ønske om, at vi også skal diskutere psykiatri i den her finanslov – det skal vi selvfølgelig.

Kl. 00:46

**Formanden** (Henrik Dam Kristensen):

Så er det hr. Søren Pape Poulsen. Værsgo.

Kl. 00:46

**Søren Pape Poulsen** (KF):

Tak for det, og tak for talen her. Når familierne har det godt, har Danmark det godt. Vi er alle sammen ud af en familie. Familie kommer i mange former, men i bund og grund er det jo fundamentet for vores liv. Og vi har jo meget at være vores familie og familierne taknemmelige for. Også dem, der begyndte i det små. Da der var en familie, der besluttede sig for at sige: Skal vi ikke lave en virksomhed, skal vi ikke sætte alt på ét bræt, skal vi ikke begynde at skabe noget?

De virksomheder har så efter nogle år måske vokset sig store til en virksomhed på 30 ansatte, 100 ansatte, og de virksomheder kunne jo stå i en situation en dag, hvor man gerne ville drive dem videre i næste generation. Det er virksomheder, der findes overalt i Danmark, og som beskæftiger 850.000 danskere. Det er virksomheder, der bidrager til levende, aktive lokalsamfund, og jeg synes jo, det kunne være utrolig godt, hvis de virksomheder, som bidrager med alt det positive, fungerer i dag – og i morgen så tager datteren eller sønnen over.

Hvorfor er det så, at det er vigtigt, at staten nu skal have en større andel af virksomhedens værdi, når virksomheden skifter fra far til søn, fra mor til datter, eller hvilken forælder der nu skifter til hvilket barn? Jeg ved godt, at jeg har talt meget om det her i dag, og det er ikke bare sådan noget, jeg lige hiver op fra baglommen og siger: Nu skal vi køre på det.

Det er, fordi jeg er oprigtig ærgerlig over det, og jeg er oprigtig indigneret over, at man virkelig synes, det er rigtigt at gøre. De har skabt så mange arbejdspladser, og vi står i en situation, hvor nogle af dem vælger at sige: Jamen så kan det være, at vi må sælge virksomheden. For vi har ikke råd til generationsskiftet. Og i værste fald kan det være, at nogen køber dem op og flytter virksomheden til udlandet. Og det tror jeg simpelt hen ikke på hverken er statsministerens eller Socialdemokraternes ønske. Det nægter jeg at tro, og derfor spørger jeg bare: Kan vi ikke finde en løsning, så vi bevarer vores familievirksomheder, også i næste generation?

Kl. 00:48

## Forhandling

**Formanden** (Henrik Dam Kristensen):

Statsministeren.

Kl. 00:48

**Statsministeren** (Mette Frederiksen):

Jeg har samme respekt for og samme kærlighed, tror jeg næsten jeg kan tillade mig at sige, som hr. Søren Pape Poulsen har, til de familieejede danske virksomheder. Vi skylder dem utrolig meget, og de er jo på mange måder ryggraden i dansk erhvervsliv, ikke kun i Jylland, men også andre steder i Produktionsdanmark.

Jeg tror, det er vigtigt at sige, at det, vi foreslår, jo er at føre reglerne tilbage til det, de var i 2015. Det lyder næsten, som om vi sådan helt banebrydende laver et helt nyt arvesystem, og vi har jo – det har vi i øvrigt også diskuteret tidligere – skat på arv i Danmark. Jeg ved, at ordføreren er imod det, også når det handler om andre indkomster eller pengebeløb, som overføres. Så mon ikke også der gemmer sig en lidt mere principiel diskussion neden under den her? Jeg kan i hvert fald huske, at vi har haft lejlighed til at veksle nogle

ord om det tidligere. Jeg synes helt grundlæggende, det er et sundt princip, når man arver noget, at man så også betaler en skat af det, og det tror jeg vi ser forskelligt på.

Når det så handler om de familieejede virksomheder, taler vi altså om reglerne, som de var i 2015, og vi er i dialog med virksomhederne om, hvordan vi kan gøre det her på en måde, så der ikke sker det, som hr. Søren Pape Poulsen frygter. Det er helt rigtigt. Det kan jeg bekræfte. Det er bestemt ikke i vores interesse, at noget sådant skulle ske.

Kl. 00:50

**Formanden** (Henrik Dam Kristensen):

Hr. Søren Pape Poulsen.

Kl. 00:50

**Søren Pape Poulsen** (KF):

Det er jeg selvfølgelig glad for at høre. Jeg er stadig væk spændt på at se, hvor det ender. Det er klart, at jeg giver statsministeren ret i, at det her også dækker over en mere principiel debat. Det gør det, fuldstændig, for jeg skal indrømme, at vi overhovedet ikke mener, at der skal være beskatning på arv, hverken for virksomheder eller private.

Men når jeg sådan bruger lidt tid på det her med virksomhederne, er det jo, fordi så mange andre også er afhængige af det – altså rigtig mange mennesker, der går på arbejde hver dag – og jeg kan godt forstå, at de tænker: Hvad får det her af betydning? Jeg anerkender, at man vil føre det tilbage til 2015-niveau. Men grunden til, at vi lavede det om, og at nogle af os syntes, det var så vigtigt, at vi lavede det om, var, at vi syntes, at det gamle system var forkert. Derfor tror jeg bare, at man skal have en stærk opmærksomhed på de mange virksomheder, der ligesom lader høre fra sig nu, og man har måske også set nogle af dem udtale sig nærmest lidt frustreret i dagspressen. Det er jo, fordi de kan se, at det her kommer til at gøre ondt.

Derfor tror jeg, at det er afgørende vigtigt, at vi finder en løsning. Jeg så jo gerne, at man droppede det, der er i finanslovsforslaget. Men hvis man ikke vil det, kan man i det mindste finde en løsning, der tager hensyn til virksomhederne. Altså, jeg kan ikke forestille mig, at vi kommer til at deltage i sådan en aftale, men sådan for virksomhederne og Danmarks skyld beder jeg bare om, at man finder en løsning.

Kl. 00:51

**Formanden** (Henrik Dam Kristensen):

Statsministeren.

Kl. 00:51

**Statsministeren** (Mette Frederiksen):

Jeg mener bestemt, at vi skal tage hensyn til virksomhederne, og det mener jeg jo vi skal gøre i vores gerninger i det hele taget her i huset. Igennem de seneste 4 år er der blevet sparet mange milliarder kroner på uddannelse. Det mener jeg jo har været en helt grundlæggende forkert prioritering. Altså, i en situation, hvor – apropos – familieejede produktionsvirksomheder fra den ene til den anden til den tredje siger, at de kommer til at mangle faglært arbejdskraft, så er det da besynderligt, at der er blevet sparet på uddannelserne. Det synes jeg jo ikke er at passe på vores virksomheder.

Da den tidligere regering tiltrådte, valgte man at skære ned på den grønne forskning. Det synes jeg jo ikke er at passe på virksomhederne, og derfor skal vi selvfølgelig gøre det her på bedst mulige vis. Jeg synes, det er godt, at vi får bekræftet, at der også gemmer sig en mere principiel holdning til, at man slet ikke ønsker, at der skal være beskatning på arv, og her er vi virkelig, virkelig uenige. Hvis der er noget, der skaber ulighed, så er det, at man kan få lov til at arve store formuer uden at give et bidrag til fællesskabet.



**Formanden** (Henrik Dam Kristensen):  
Så er det hr. Uffe Elbæk. Værsgo.

Kl. 00:52

mennesker kan følge med, uden at vi taber mange, mange milliarder kroner, men går i den grønne retning? Vi har ikke svarene på de der ting endnu.

Kl. 00:52

Så jeg anerkender utålmodigheden og forstår den godt. Vi skal være nået meget, meget længere om 1 år. Og jeg vil nok være en af dem, der lidt stædigt også holder fast i, at forskningen er helt, helt afgørende, for jeg er en af dem, der tror på, at ny teknologi er noget af det, der skal redde de problemer, klimaet har.

Kl. 00:57

**Uffe Elbæk** (ALT):

Det er måske, fordi klokken snart er 1, at jeg bliver lidt reflekterende. Jeg vil sige, at det har været en helt særlig dag for mig. Det er ikke bare, fordi vi har snakket om kameler og elefanter og Nutella, og troldene fra Færøerne kom også ind i lokalet, men fordi jeg faktisk synes, at det har været en meget redelig debat, og at det har været en meget åben debat. Jeg sad og tænkte på, om det er, fordi vi har fået en meget ung ny regering – gennemsnitsalderen er set fra det ældre perspektiv, som jeg har som snart folkepensionist, lav. Men der har også lydt mange unge stemmer, nemlig fra de nye medlemmer i salen.

Jeg synes, at der har været noget i spil, som gør mig rigtig, rigtig glad, vil jeg sige. Det lover godt. Men det er også nødvendigt, fordi de udfordringer, vi står over for, er så markante, som de er. Så der ligger et enormt ansvar her hos os. Er vi os imellem i stand til at holde fast i mulighederne og til at manifestere den her nye tid og den her nye gejst, der skal til, for at løse de alvorlige udfordringer, vi står over for? Så jeg synes, det er et særligt øjeblik for os her i Folketinget, og det er det også i den kommende periode.

Men der er så noget, der alligevel er blevet tydeligt, og det er, at selv om der er ved at være en fælles erkendelse af problemets omfang, synes jeg overhovedet ikke, at vejen hen til at løse dem er tydelig nok, og jeg synes heller ikke, at de ressourcer, der er afsat til at løfte de her udfordringer, dags dato er til stede. Derfor håber jeg virkelig, at statsministeren vil lytte med de nysgerrige ører, som statsministeren i dag har givet udtryk for at have, og at hun virkelig har et ønske om at finde nye modeller og også vil høre på nogle af de ideer, der bliver præsenteret. Vores politiske ordfører kom med et bud, nemlig grønne obligationer, og med en reference til Holland, hvor man på et døgn fik 45 mia. kr. at arbejde med. Så jeg håber bare, at der er den lydhørhed og den nysgerrighed.

Kl. 00:55

**Formanden** (Henrik Dam Kristensen):  
Statsministeren.

Kl. 00:55

**Statsministeren** (Mette Frederiksen):

Jeg har det på mange måder ligesom hr. Uffe Elbæk. Dagen i dag og debatten har været anderledes end næsten alt andet, jeg har prøvet herinde. Jeg tror ikke, det er regeringens fortjeneste. Der er sket noget i salen i dag, som er anderledes, end det plejer at være, og jeg synes, det klæder os, og jeg håber på, at vi kan tage det med. Jeg synes, at vi alle sammen ligger under for og på en eller anden måde også er blevet lidt ofre for en offentlig og politisk debat, der går for hurtigt, og hvor vi alt for ofte ender i overskriftsdiskussioner. Og vi ved godt alle sammen, at det ikke det, der løser det.

Jeg er sådan set også enig i det, hr. Uffe Elbæk siger, nemlig at vi nu er ved at være der, når det gælder målet, men vejen derhen kan vi ikke se endnu. Det er jo rigtigt. Der skal vi være nået langt, langt længere, når vi mødes om 1 år, for så har vi klimaloven på plads, og så har vi forhåbentlig også en klimahandlingsplan på plads. Der begynder vi jo så at tage nogle af de rigtig, rigtig svære diskussioner. En af de vigtigste, synes jeg, er jo, hvordan vi får elektrificeret det her samfund, for det er en af de grønne kilder, vi har. Det er enormt svært at gøre det på transportområdet, fordi vi har så mange skatteindtægter bundet op på nogle biler, som vi godt alle sammen kan regne ud ikke skal blive ved med at være vores primære transportmiddel, men hvordan får vi lavet den transformation, så almindelige

**Formanden** (Henrik Dam Kristensen):  
Hr. Uffe Elbæk.

Kl. 00:57

**Uffe Elbæk** (ALT):

Det, jeg står her og siger, kommer måske igen til at lyde lidt underfundigt, nemlig at Alternativet faktisk virkelig, virkelig ønsker, at regeringen lykkes med projektet. Det er ikke bare for regeringens egen skyld, at jeg siger det, men det er også, fordi det vil være et enormt generationssvigt, hvis den her regering og det her Folketing ikke lykkes med det her projekt. Så dræber vi det håb, der i dag er blandt børn og unge, om, at de også har en fremtid, og at der er nogle voksne, der faktisk tager ansvar. Så når jeg står her og repræsenterer Alternativet og siger, at jeg virkelig af hjertet håber, at regeringen lykkes med projektet, så er det også, fordi jeg har fokus på dem ude på gaden, dem, der har stået og demonstreret hver fredag. Det er måske mere en kommentar til statsministeren, men jeg håber, at det også er med i det perspektiv, vi går ind i det her samarbejde.

Kl. 00:58

**Formanden** (Henrik Dam Kristensen):  
Statsministeren.

Kl. 00:58

**Statsministeren** (Mette Frederiksen):

Jeg synes, at det, der er så særligt nu, er, at brikkerne er ved at være på plads til, at det er hele Danmark, der kan løfte det her. Jeg oplever en befolkning og ikke mindst vores børn og unge, som allerede er gået foran, og som gerne vil det. Vi har et erhvervsliv, Dansk Industri, der nu bakker op om 70-procentsmålsætningen. De har sagt ja til vores forslag om at lave forpligtende partnerskaber på klimaområdet. Vi har pensionskasserne, der rykker ind. Og vi må jo sige, at der sker ganske meget også her i Folketinget.

Nu skal det jo så stå sin prøve i de to forhandlingsrunder, vi går i gang med. Men jeg tror på det og må sige, at jeg grundlæggende deler analysen af, at hvis ikke vi, der er her nu, leverer, så vil nogle af de børn og unge, der er så optaget af det her, og som ikke bare har holdninger, men faktisk også handler, i værste fald blive ladet tilbage med en følelse af, at demokratiet ikke kan bruges til det, de brænder for. Og vi er demokratiet for dem, indtil de selv kan komme herind eller selv får stemmeret. Og derfor skal vi vise, at vi mener det.

Kl. 00:59

**Formanden** (Henrik Dam Kristensen):  
Så er det fru Pernille Vermund. Værsgo.

Kl. 00:59

**Pernille Vermund** (NB):

Tak for ordet. Og tak for en god replik – jeg ved faktisk ikke, hvad det hedder her i dag. Tak – må jeg vist sige – for rosen til både min sidemand og mig selv som debutanter.

Noget af det, som er helt særligt ved at komme herind og skifte tegnestuen derhjemme ud med den her nye arbejdsplads, er jo, at vi har et vidunderligt bibliotek. Og da vi fik vores kontorer, gik jeg på

biblioteket og lånte et par bøger: lidt om Lars Løkke Rasmussen, lidt om Anders Samuelsen, lidt om Carl Holst og portrætbogen, som Thomas Larsen har skrevet om fru Mette Frederiksen. Og nu vil jeg citere fra Thomas Larsens bog, hvis man må det:

»Mette Frederiksen har i sin tid som justitsminister også fået en langt mere kritisk tilgang til de islamiske miljøer. Og hun har siden hen været med til at foreslå, at muslimske friskoler simpelt hen bør lukkes, fordi de efter hendes mening understøtter opbygningen af parallelsamfund, svækker sammenhængskraften i samfundet og i værste fald skaber grobund for radikalisering af børn og unge. Hun mener også, at der er grund til at se mere kritisk på de aktiviteter, der foregår i en række moskeer herhjemme, og hun klandrer sig selv for at have været for naiv: Vi går ofte skævt ind i udlændingebatten. Det bliver et spørgsmål om religionsfrihed i stedet for et spørgsmål om demokrati. Selvfølgelig vil jeg til hver en tid kæmpe for menneskers ret til at tro på den gud, de vil. Men jeg vil ikke give dem ret til at sværte andre til i form af hadsk tale mod jøder, homoseksuelle, Israel, USA eller Danmark. Det går ikke, men det sker i nogle af moskeerne. Det er samfundsundergravende, og her skal vi ikke tænke i religionsfrihed, siger Mette Frederiksen.«

For god ordens skyld og for at undgå misforståelser skal jeg understrege, at Nye Borgerlige og jeg naturligvis også mener, at alle i Danmark skal have lov til at tro og tænke, hvad de vil. Men kan statsminister fru Mette Frederiksen ikke uddybe sin kritiske tilgang til de islamiske miljøer og islams samfundsundergravende indflydelse i Danmark, som er beskrevet i Thomas Larsens biografi?

Kl. 01:01

**Formanden** (Henrik Dam Kristensen):  
Statsminister.

Kl. 01:01

**Statsministeren** (Mette Frederiksen):

Noget af det, der bedrøver mig allermest, både som socialdemokrat og som kvinde, er, at vi overhovedet har en diskussion i Danmark om, om man skal give hånd eller ej. For dem, der ikke vil give hånd til mig, vil jo ikke give hånd, fordi jeg er kvinde. Og at der overhovedet er nogen, der synes, det er okay, og sådan lidt frisk siger, arh, det er bare et spørgsmål om kultur, har jo ikke forstået, hvor kvindeundertrykkende det synspunkt er. Jeg lyttede meget, da hr. Jakob Ellemann-Jensen tidligere i dag sagde, at det havde været svært for ham at lande i burkadiskussionen. Da lyttede jeg til det, for sådan har jeg det ikke selv.

Det er jo ikke, fordi jeg ikke anerkender, at der er dilemmaer i forhold til lovgivningen, men burkaen er jo så kvindeundertrykkende, og at den overhovedet er i Danmark er – og nu bruger jeg et ord, jeg ellers ikke ville bruge i mange andre sammenhænge – absurd. Det er absurd, og at der overhovedet er nogen, der forsvarer, at det ene køn skal undertrykkes og have udvisket sin identitet, er jo kun udtryk for en kulturrelativisme, som ikke forstår alvoren i den radikaliserede udgave af islam, som også er i Danmark. Og den finder sted i at være kvindeundertrykkende, og den finder jo også sted i overlappet til kriminalitet, terror og underminering af vores demokrati. Og jeg betragter det som ganske alvorligt og som farligt, herhjemme og i den vestlige verden. Det er mit syn på det.

Kl. 01:03

**Formanden** (Henrik Dam Kristensen):  
Fru Pernille Vermund.

Kl. 01:03

**Pernille Vermund** (NB):

Tusind tak. Jeg er glad for at høre betragtningerne. Jeg kunne godt tænke mig sådan opfølgende at spørge: Hvad tænker fru Mette Frederiksen, man som regering kan gøre for at sikre, at islam fastholdes

som en privatsag, altså en religion, man kan tro på i det private, men at islam ikke får den her undergravende indflydelse på danske værdier, ligestillingen mellem kønnene, friheden og demokratiet?

Kl. 01:03

**Formanden** (Henrik Dam Kristensen):  
Statsministeren.

Kl. 01:03

**Statsministeren** (Mette Frederiksen):

Faktisk ved at gøre det, som ordføreren siger. Danmark bygger selvfølgelig på religionsfrihed, og jeg har ingen udfordringer med, at andre mennesker har en anden religion end den, jeg selv har. Men det kvindeundertrykkende, som nogle bruger deres tro til at effektuere, skal vi ikke understøtte i det offentlige rum. Jeg mener ikke, at f.eks. kønsopdelt svømning i offentlige svømmehaller hører hjemme i Danmark. Det mener jeg ikke. Og jeg er ked af den måde, den diskussion foregår på, fordi vi ikke forstår, hvor undertrykkende det i virkeligheden er, at drenge og piger ikke skal kunne være i en svømmehal sammen – os, der har kæmpet for, at drenge og piger skal kunne være sammen i alle mulige sammenhænge. Det er bare et eksempel.

Kl. 01:04

**Formanden** (Henrik Dam Kristensen):

Bare som en serviceoplysning – når man tiltaler en minister, bruger man den titel, der er, og ikke nødvendigvis navnet.

Vi går videre i ordførerrækken og er nået til hr. Alex Vanopslagh. Værsgo.

Kl. 01:04

**Alex Vanopslagh** (LA):

Jeg vil gerne tage fat på det her om bureaukratiseringen. Jeg fornemmer, at statsministeren er helt oprigtig i sit ønske om at lykkes med en afbureaukratisering af den offentlige sektor, og et helt oprigtigt spørgsmål fra min side er: Hvordan kan det være, at det ikke er lykkedes før? Så vidt jeg ved, er det hver eneste regering siden Poul Schlüter, der har lavet en eller anden form for tillidsreform, moderniseringsprogram eller afbureaukratiseringsreform. Vi havde også de magiske 5 mia. kr., i den tid LA var i regering – og yada yada. Men det er jo aldrig lykkedes, og jeg er lidt spændt på at høre statsministerens analyse af, hvorfor det ikke er lykkedes. Altså, min egen er selvfølgelig præget lidt af mine liberale overbevisninger forstået på den måde, at jeg dels tror, at det er meget svært at lykkes med en afbureaukratisering af den offentlige sektor her fra Christiansborg, medmindre vi nedlægger kommunerne eller i hvert fald tager et ret voldsomt opgør med KL. Og så længe vi har et centraliseret overenskomstsystem, vil fagforeningerne med overenskomsterne også blive ved med at skabe bureaukrati.

Det er nogle ting, hvor jeg ikke har fantasi til at forestille mig at det vil ændre sig, men jeg håber da, at det er min analyse, der er forkert. Og så er det jo klart, at jeg også har den overbevisning, at manglen på konkurrence gør, at der ikke er de her markedsmekanismer, der giver kvaliteten, og så går bureaukratiet ind og erstatter det i stedet for. Og det vil kun glæde mig, havde jeg nær sagt, hvis statsministeren har en anden analyse, for jeg håber jo, at det lykkes for statsministeren.

Jeg vil gerne høre, hvad det er, der gør, at lige præcis den her regering vil lykkes med en afbureaukratisering, mens det ikke er lykkedes for alle de andre, der har forsøgt, og det er et oprigtigt spørgsmål – ikke et trickspørgsmål. Hvis det nu skulle lykkes statsministeren, ville jeg blive meget glad. Det er lige før, at LA ville foreslå en LA-S-regering – det er jo så populært for liberale partier at gøre.

**Formanden** (Henrik Dam Kristensen):  
Statsministeren.

Kl. 01:07

praktiserende læge, ved, at det godt kan tage lidt tid. Jeg stillede så selvfølgelig spørgsmålet: Har I nogen sinde oplevet, at der er en værge, der siger nej? Det havde de ikke. Har I nogen sinde oplevet en praktiserende læge, der siger nej? Det havde de heller ikke. Ikke desto mindre skal de, hver gang de smører zinksalve på, ringe og få lov til at gøre det.

Kl. 01:07

**Statsministeren** (Mette Frederiksen):

Jeg tror jo sådan set, at det er rigtigt, at noget af papirarbejdet og bureaukratiet opstår ude i kommunerne. Jeg spurgte også i min åbningstale i tirsdags, om patientforeninger er villige til at kræve lidt færre håndfaste rettigheder, og om fagforeninger er villige til at stille lidt færre håndfaste krav på vegne af deres medlemmer. Men vi bliver også nødt til at se indad her i Folketinget, hvis vi skal i mål med det her.

F.eks. er puljestyring jo ikke særlig populært. Apropos diskussionen her, så laver vi en aftale med kommuner og regioner, hvor vi giver flere penge til velfærd, og det første spørgsmål, vi får, er, hvor mange penge der præcis er til børneområdet. Man kan jo ikke begge dele. Og hvis vi vil vide, præcis hvor mange penge der går til børneområdet eller til ældreområdet, så skal de gives i puljer. Og jeg lover jer, at det godt kan være, at puljer herindefra skaber noget velfærd, men det skaber saftsuseme også bureaukrati og papirarbejde i forbindelse med at udvikle puljen, lave ansøgningsskema til puljen, få nogle til at tjekke, hvem der ansøger til de der puljer, og så skal de evalueres, og så er der sikkert nogle, der skal evaluere dem, der evaluerer. Vi leder ikke den offentlige sektor i det her Folketing længere; vi styrer den. Så jeg tror, at forudsætningen for, at vi kan det her, er, at vi tør at kigge indad.

Derfor er spørgsmålet jo relevant, fordi alle har haft ambitionen, men ingen af os er kommet i mål med det. Virkeligheden er, at enhver regering i Danmark bureaukratiserer mere undervejs. Og mon ikke også antallet af lovforslag ligger nogenlunde konstant. Så jeg vender tilbage og beklager, at det ikke bliver mere konkret end som så. Jeg tror, det er en egentlig, grundlæggende forandring af vores velfærdssamfund, vi skal i gang med. Og spørgsmålet er, om vi tør.

Kl. 01:09

**Formanden** (Henrik Dam Kristensen):  
Hr. Alex Vanopslagh.

Kl. 01:09

**Alex Vanopslagh** (LA):

Ja, det er spørgsmålet. Jeg håber, at et flertal i Folketinget vil have modet til det. Jeg tror, at løsningerne er ret drastiske, for vi ville skulle slippe utrolig meget kontrol. Og jeg tror, du ville have en hær af embedsmænd, der ville være klar til at forklare, hvorfor hver evig eneste regel er nødvendig at bevare. Men den sidste del af statsministerens analyse er jeg sådan set enig i, og jeg glæder mig til, at regeringen bliver mere konkret på det område – såvel som på alle mulige andre områder. Men det skal vi nok plage statsministeren med i tide og utide de næste 4 år. Så lad os glæde os til det.

Kl. 01:09

**Formanden** (Henrik Dam Kristensen):  
Statsministeren.

Kl. 01:09

**Statsministeren** (Mette Frederiksen):

Bare for at give et eksempel – jeg besøgte på et tidspunkt sådan et botilbud for mennesker med senhjerneskader. Det var sommer og varmt, og så var der nogle, der begyndte at få tendens til noget liggesår. Så medarbejderne ville gerne smøre zinksalve på. Før de kan smøre zinksalve på, skal de ringe til værgeren, fordi der er tale om mennesker med hjerneskader, for at spørge, om de må ringe til praktiserende læge. Enhver, der har prøvet at skulle have fat i en

Jeg kan ikke lade være med i mit stille sind at tænke, at der alligevel skal noget zinksalve til, før det bliver et rigtig alvorligt problem. Men det her handler jo også om medicin og alt muligt andet, og prøven kommer så til at bestå i, at hvis vi giver frihed til faglighed og til ledelse og problemet så opstår med en person, der har fået ni tuber zinksalve eller for mange Panodiler eller noget tredje rigtig alvorligt – det er ikke for at gøre grin med det – hvad gør Folketinget så? Lur mig, om ikke vi siger: Så lovgiver vi. Og det er jo det, vi skal lade være med. Og det er spørgsmålet, om vi tør det.

Kl. 01:11

**Formanden** (Henrik Dam Kristensen):

Den sidste ordfører, vi når, er fru Aaja Chemnitz Larsen. Værsgo. (Statsministeren (Mette Frederiksen): Er vi allerede færdige?).

Kl. 01:11

**Aaja Chemnitz Larsen** (IA):

Mange tak. Det er sidste kommentar i dag. Men jeg vil gerne sige tusind tak til statsministeren. Vi har jo sådan set også bemærket, at statsministerens tale er blevet kaldt dystert. Tværtimod vil jeg udvise min respekt i hvert fald og sige, at jeg synes, det er troværdigt, det er ansvarligt, og det er ærligt. Og set gennem grønlandske briller tænker jeg sådan set også, at vi er i en historisk god gænge. Vi er også blandt de utålmodige, som statsministeren taler om, men vi synes, at der er nogle rigtig positive politiske signaler fra regeringen og særlig fra statsministeren, så tusind tak for det.

Vi vil jo sådan set fra IA's side gerne deltage i forlig, og vi er jo kommet med i finanslovsforhandlingerne. Men når vi snakker om socialt udsatte grønlandere, vil vi gerne være med til at snakke løsninger. Når vi snakker om forsvarsområdet eller kriminalforsorgen eller politiet, vil vi gerne sidde med og snakke løsninger. Vi tænker, at vi kender mest til Grønland og den del, der handler mig Arktis. Så jeg vil høre statsministeren, om det er noget, man er villig til at åbne op for at vi kan. Tak.

Kl. 01:12

**Formanden** (Henrik Dam Kristensen):  
Statsministeren.

Kl. 01:12

**Statsministeren** (Mette Frederiksen):

Ja, det er vi, og jeg tror på, at jo tættere vi samarbejder, både på regeringsniveau og her i Folketinget, jo bedre er det. Det vil jeg gerne sige til jer alle sammen, for det gælder bredt. Altså, jeg synes, det har været en fornøjelse i dag. Jeg ved godt, at vi stadig væk er i starten af en valgperiode, men alle partier har jo faktisk i dag tilkendegivet, at man ønsker et samarbejde og det brede samarbejde på lidt forskellige områder. Men den velvilje fra alle partier og fra alle mandater til at gå ind i forhandlingslokalerne kan jo give os en helt unik mulighed for at få lavet nogle brede aftaler, som dermed også står og består ud i fremtiden. Det gælder selvfølgelig også, når det drejer sig om Arktis, men også om grønlandske forhold af mere intern karakter, hvis man kan kalde det det.

Kl. 01:13

**Formanden** (Henrik Dam Kristensen):

Fru Aaja Chemnitz Larsen.

Kl. 01:13 Hermed er forespørgslen afsluttet.

**Aaja Chemnitz Larsen (IA):**

Tak for det. Sidste gang statsministeren brugte ordet absurd, var jo i forbindelse med Trumps ønske om at købe Grønland. Og man kan sige, at hele den proces, der har været, jo sådan set også har været en øjenåbner i både Grønland og Danmark, i forhold til at vi er nødt til at gøre noget andet. Vi er nødt til også at se på, hvordan vi kan kitte rigsfællesskabet noget mere sammen. Jeg synes sådan set, at der, hvor der er noget, der hæfter os sammen, er på velfærdsområdet, og jeg synes, at det er enormt modigt at tage den her diskussion om, hvordan man helt grundlæggende skal løse velfærdsudfordringer i det danske samfund, op. Og jeg er ikke i tvivl om, at det også er noget, som Grønland kommer til at kigge på, fordi vi er så inspirede, kan man sige, af den måde, man har et velfærdssystem på i Danmark.

Men i hvert fald tak for i dag og tak for debatten.

Kl. 01:14

Kl. 01:16

#### Meddelelser fra formanden

**Formanden (Henrik Dam Kristensen):**

Der er ikke mere at foretage i dette møde.

Folketingets næste møde afholdes tirsdag den 8. oktober 2019, kl. 13.00.

Jeg henviser til den dagsorden, der vil fremgå af Folketingets hjemmeside og skal i øvrigt henvise til ugeplanen, der også vil fremgå af Folketingets hjemmeside.

Mødet er hævet. (Kl. 01:16).

**Formanden (Henrik Dam Kristensen):**

Statsministeren.

Kl. 01:14

**Statsministeren (Mette Frederiksen):**

Jeg tror, at det, vi i Danmark har behov for at erkende, når vi diskuterer grønlandske forhold på velfærdsområdet, er, at Grønland altid vil være helt ekstremt udfordret simpelt hen på grund af sin størrelse, og fordi det er svært at nå frem; hvor stor indflydelse vejret har på alt, hvad der foregår i det pragtfulde land. Der er omstændighederne jo bare fuldstændig væsensforskellige i Danmark. Og man bliver nødt til at forstå, hvor store udfordringer der er logistisk og praktisk under grønlandske forhold, før man også, tror jeg, som dansker forstår, hvorfor det er svært at drive et sundhedsvæsen og et skolesystem. Der har vi bare nogle helt andre vilkår. Men det ændrer jo ikke på, at vi skal bruge vores erfaringer i fællesskab. Jeg glæder mig til samarbejdet og er selvfølgelig utrolig glad for at høre, at man bl.a. fra Grønlands side synes, at vi er kommet ind i en god gænge. Det skal vi helt bestemt. Så det er jeg meget glad for.

Til alle: tusind tak for en god, lang, men rigtig, rigtig god debat.

Kl. 01:15

**Formanden (Henrik Dam Kristensen):**

Vi siger tak til statsministeren.

Der er ikke flere, der har bedt om ordet. Derfor kan vi gå til afstemning om de fremsatte forslag til vedtagelse.

Kl. 01:15

#### Afstemning

**Formanden (Henrik Dam Kristensen):**

Der foreligger to forslag.

Der stemmes først om forslag til vedtagelse nr. V 1 af Jesper Petersen (S), Morten Østergaard (RV), Pia Olsen Dyhr (SF), Pernille Skipper (EL) og Rasmus Nordqvist (ALT). Der kan stemmes.

Afstemningen slutter.

For stemte 57 (S, RV, SF, EL og ALT), imod stemte 50 (V, DF, KF, NB og LA), hverken for eller imod stemte 0.

Dermed er forslag til vedtagelse nr. V 1 vedtaget.

Hermed er forslag til vedtagelse nr. V 2 af Jakob Ellemann-Jensen (V), Kristian Thulesen Dahl (DF), Søren Pape Poulsen (KF), Pernille Vermund (NB) og Alex Vanopslagh (LA) bortfaldet.